

GOVERNMENT OF INDIA

ARCHÆOLOGICAL SURVEY OF INDIA

CENTRAL
ARCHÆOLOGICAL
LIBRARY

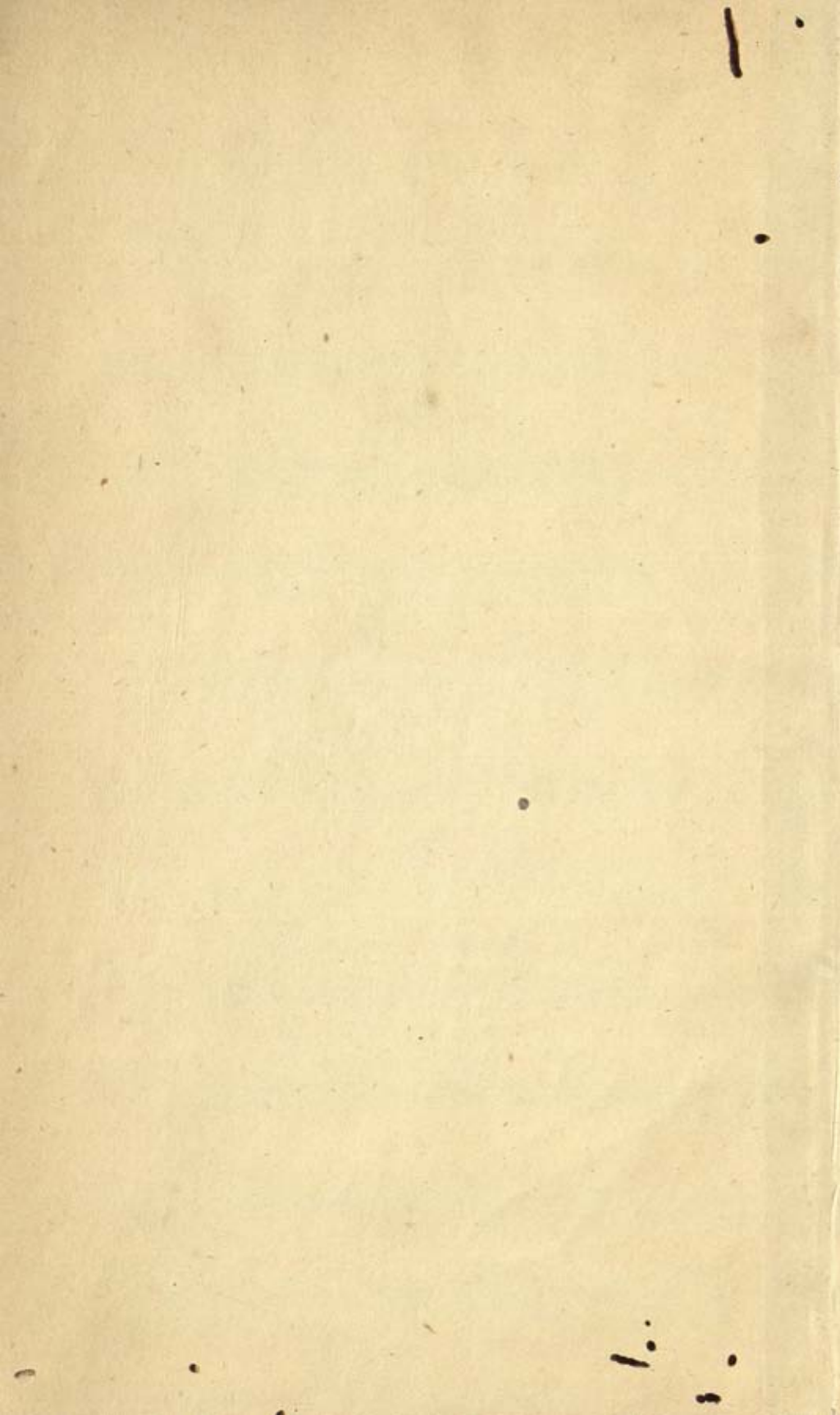
ACCESSION NO 23550

CALL No. 091.4912/Mit

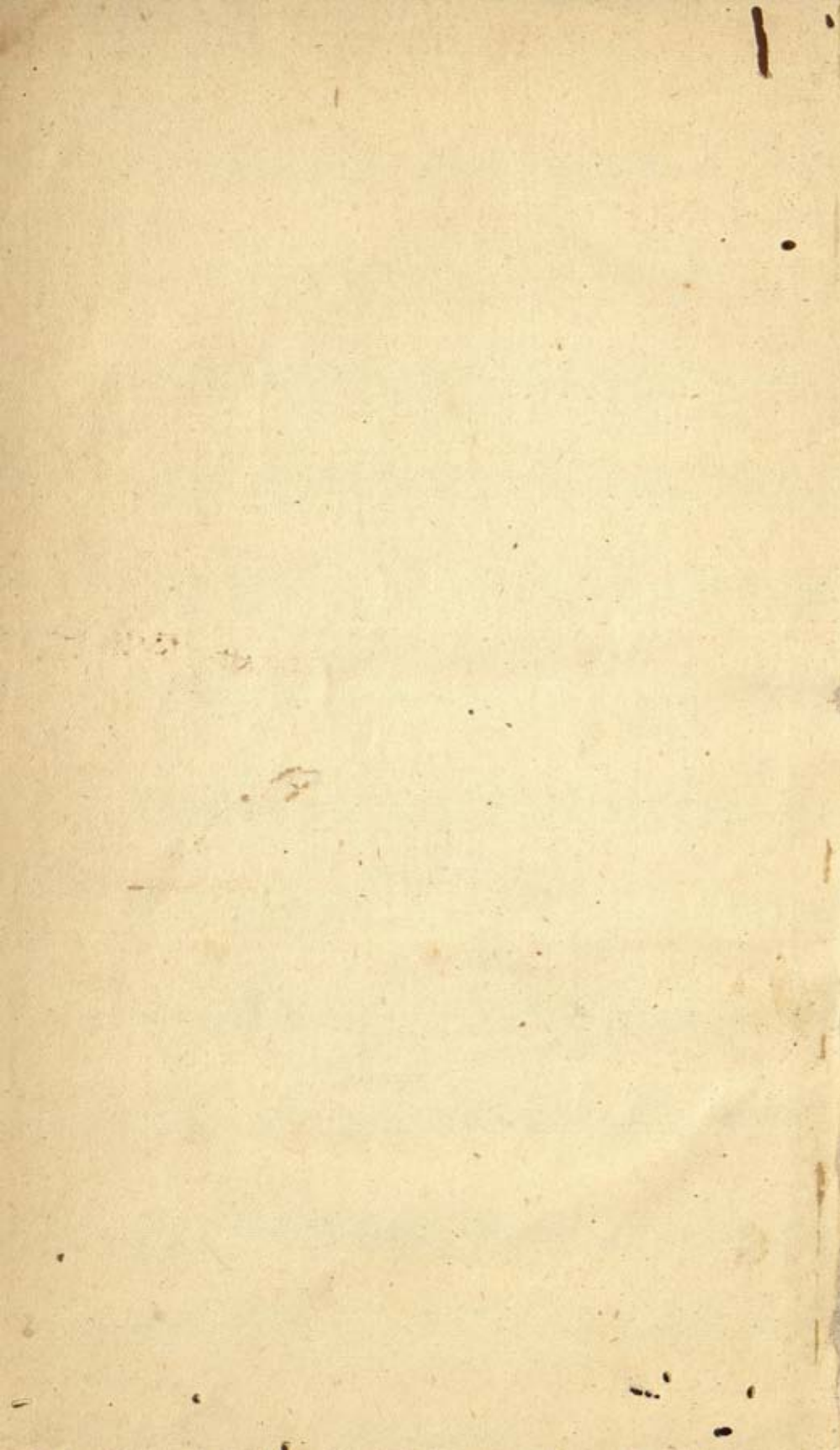
D.G.A. 79

V.R.
cat 24/12/25

XIX. 15

LIST OF PLATES.

No.		
I.—Facsimile of the last page of a MS. of the Kalpa Sūtra, supposed to be about three hundred years old ; to face page ...	66	
II.—Facsimile of the last page of a MS. of the Āvasyaka Sūtra, seven hundred and forty-two years old ; dated Samvat 1189 = A. C. 1132 ; to face page ...	67	
III.—Facsimile of the last page of a MS. of the Institutes of Manu, three hundred and forty-three years old ; to face page ...	117	
IV.—Facsimile of the last two pages of a MS. of S'akuntalā, three hundred and four years old, dated S'aka, 1494 = A. C. 1571 ; to face page ...	299	
V.—Facsimile of the last two pages of a MS. of the S'is'upālabadha, three hundred and sixty-four years old, dated S'aka, 1224 = A. C. 1511 ; to face page... ..	299	
VI.—Facsimile of the last page of a MS. of the Nyāya-Sudhā, dated Samvat 1624 = A. C. 1568 ; to face page ...	344	
VII.—Facsimile of the last leaf of a MS. of the Chaturvargachintāmaṇi, dated S'aka 1402 = A. C. 1479 ; to face page...	349	
VIII.—Facsimile of the last leaf of a MS. of the Prakriyākaumudī, dated Samvat 1623 = A. C. 1567 ; to face page...	319	
IX.—Facsimile of the last leaf of a MS. of the Pārasika-prakāś'a, dated Samvat 1666 = A. C. 1610 ; to face page ...	329	
X.—Facsimile of the last page of a MS. of the Das'a-kumāra-charita, dated Samvat 1691 = A. C. 1635 ; to face page ...	310	
XI.—Facsimile of the last leaf of a MS. of the Nṛsiṅha-kalpa, dated Samvat 1663 = A. C. 1607 ; to face page ...	321	
XII.—Facsimile of the last page of a MS. of the Tattvakamalakāra, dated Samvat 1695 = A. C. 1638 ; to face page ...	335	
XIII.—Facsimile of the last leaf of a MS. of the Viveka-sindhu, dated Samvat 1636 = A. C. 1570 ; to face page ...	343	

18

~~D-2650~~

NOTICES

OF

SANSKRIT MSS.

BY

~~3861~~

RÁJENDRALÁLA MITRA, LL. D.

Honorary Member of the Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland, and of the Physical Class of the Imperial Academy of Sciences, Vienna; Corresponding Member of the German and of the American Oriental Societies, and of the Royal Academy of Science, Hungary; Fellow of the Royal Society of Northern Antiquaries, Copenhagen, &c., &c.

PUBLISHED

UNDER ORDERS OF THE GOVERNMENT OF
BENGAL.

VOLUME III.

(Vol. 4 inside)

23550

091.4912

Mit.

297
52262
1874-1880
CALCUTTA:

PRINTED BY C. B. LEWIS, AT THE BAPTIST MISSION PRESS.

1876.

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL
LIBRARY, NEW DELHI.

No. 23550.

20.4.56

Call No. 091.491/MC

PREFACE.

D2650

The Berlin Catalogue of Professor Weber and the Bodleian Catalogue of Dr. Aufrecht are by far the best specimens of descriptive catalogues of Sanskrit Manuscripts that have yet been presented to the public. Without pretending to give a complete summary of every book, like D'Herbelot's "*Bibliothèque Orientale*" or Taylor's "Examination and Analysis of the Mackenzie Manuscripts," they afford all the information about the codices noticed that can reasonably be expected from works of that description. In preparing the following pages, the author has adopted those works for his models, and followed them as closely as circumstances would admit of. Writing, in many instances, without an opportunity of seeing the texts, and depending in such cases solely on notes prepared by pandits, who do not always enter into his ideas of what is wanted, owing also to the fact of the work being designed to serve only as an inventory—a help to others who may hereafter take up the task of analysis—he has not been able to supply quite as much information as his models do, and make his notices quite as full. It is expected, however, that in the majority of instances, the descriptions given will be found to be all that are needed for a correct understanding of the works enumerated, and in the case of the larger works, to supply a sufficient indication of their nature to help the future analyst in making his choice of what really require further examination. It would have

been a source of satisfaction to the writer if he could have added a few extracts with translations of important passages, but they would have been foreign to the scope of these "Notices," and would have involved the devotion of more time, labour and expense than he was in a position to afford.

The plan followed in collecting information for this work will be found explained in the Prefaces to volumes I and II, and also in the Appendix to this volume.

XII F.12

INDEX TO VOL. III.

	Page		Page
Abhidhá,	175	Añkurārpaṇa,	41
Abhidhá-rahasya,	175	Añkurārpaṇa-viddhi,	41
Abhidhá-vichāra,	175	Anumāna-chintāmaṇi, 111,	112
Abhijñāna S'akuntalā,	299	Anumāna-chintāmaṇi-ṭip- pani,	108
Adars'a,	69	Anumāna-dīdhīti,	28
Adhāna-baudhāyana,	341	Anumāna-dīdhīti-rahasya, ..	127
Adhāna-prayoga,	318	Anumāna-khaṇḍa, ..108,	127
Adhikāri-nirṇaya,	60	Anuvākānukramanikā,	188
Adhyātma-sāra,	9	Antyeshṭi-paddhiti,	334
Adikāṇḍa-manoharā,	259	Aparokshānubhūti,	305
Adisūra,	334	Aparokshānubhūti-dīpikā, .	305
Adityasūrya Kavi,	149	Āpastamba, 188, 194, 198, 199, 348	[348]
Advaita-chandrikā,	95	Āpastamba Sūtra, 194, 196, 197	
Advaitānanda,	89	Āpastamba-sūtra-bhāṣhya,	
Advaita-nirṇaya-saṅgraha, ..	19	.. 188, 198	
Advaita-rahasya,	163	Api Pāla,	42
Ahnikā-prayoga,	325	Apūrvavāda-rahasya,	84
Ahobala,	19	Āraṇya-kāṇḍa-manoharā, .	261
Āloka,	164	Arsheya Brāhmaṇa,	298
Āloka-rahasya,	165	Arthasaṅgraha,	131
Amara-kosha,	177	Ārya-bhāṣhya,	302
Amara Siṅha,	177	Aṣṭāvakra,	311
Amoghānandini S'ikshā, ..	203	Āśvalāyana,	318
Amṛita-sāgarī,	243	Ātmaprabodha Upanishad, ..	39
Anandagiri,	314	Ātmatattva-viveka, 49, 110,	332
Anandajñāna,	331	Ātmatattva-viveka-ṭikā, 49,	110
Ananda-kusuma,	24	Ātmatattva-viveka-dīdhīti, .	333
Ananda Tīrtha, 187, 324, 345, 346		Ātmatattva-viveka-rahasya, ..	332
Aniruddha,	184, 192		
Añkasañjñā,	62		

	Page
Ātmopades'a,	322
Ātmavidyopades'a-vidhi, ..	322
Ātharvaṇa-tāpaniyopani- shad-bhāshya,	309
Ātharva Veda,	203
Āvadhūta-s'ataka,	164
Āvidhādivāda-chintāmanyā- loka-ṭippanī,	109
Ayodhyā,	78
Ayodhyā-kāṇḍa-manoharā, ..	260
Bahuloma,	41
Bālakhilla,	340
Bālakhilla-s'āstra,	340
Bāla-rāmāyana,	157
Bāla S'āstrī,	157
Bārāṇasī,	104
Bauddhādhikāra,	332
Bauddhādhikāra-dīdhiti, ..	333
Bauddhādhikāra-dīdhiti-ṭip- panī,	26
Bauddhādhikāra-rahasya, ..	332
Bauddhādhikāra-vivṛiti, ..	57
Baudhāyana, 327, 337, 330, ..	341
Baudhāyana-soma-prayoga, ..	337
Baudhāyana-s'ulva,	327
Baudhāyana-dars'apaurṇa- māsa-prāyas'chitta,	337
Bhadravāhu,	66
Bhagavadgītā,	345, 346
Bhagavadgītā bhāshya, ..	345
Bhagavadgītā-tātparya- nirṇaya,	346
Bhāgavata-maṇjārī,	18
Bhāgavata Purāṇa, .. 313, ..	326
Bhāgavata-saṅgraha,	17
Bhāgavata-tattva-saṅgraha, ..	21
Bhāgavatī,	273
Bhagiratha Mitra,	37
Bhakti-chandrikā,	191

	Page
Bhaktidūtī,	27
Bhakti Sūtra,	191
Bhanudatta,	311
Bhārata-bhāvādīpa, .. 335, ..	172
Bhāskara Āchārya,	243
Bhāshya-pradīpadyota, ..	344
Bhaṭṭa Mādhava,	344
— Nārāyaṇa,	334, 338
— Rāmes'vara,	334
— Somes'vara,	344
Bhaṭṭojī Dīkshita, 312, ..	319
Bhavadeva Miśra,	191
Bhavanānda Siddhānta- vāgīśa,	73, 129
Bhāvārtha-dīpikā-saṅgraha, ..	17
Bhāvārtha-chintāmaṇi, ..	69
Bhedadhikṛiti,	94
Bhūmānanda Sarasvatī, ..	89
Bodhāyana,	304, 327
— Sūtra,	304
Brahmā,	212, 227
Brahma Khaṇḍa, 227, ..	236
— Purāṇa,	149
Brahma-vaivārta Purā- ṇa,	227, 236, 240
— Brahma Khaṇḍa, ..	236
— Gaṇapati Khaṇḍa, ..	240
— Prakṛiti Khaṇḍa, ..	227
Brahma-vidyābharāṇa, ..	89
Brāhmī,	273
— Saṅhitā,	273
Brihannārādīya Purāṇa, ..	5
Cavalli Bentaka Boriah, ..	23
Chidratna,	352
Chandī,	210
Chandrāvalī,	123
Chandī-vivaraṇa,	23
Chaitanya, 77, ..	99
Chaturvarga-chintāmaṇi, ..	349

	Page		Page
Cháturmásya,	325, 336	Gaṅgádharma,	211, 243
• Cháturmásya-hotra,	350	Gaṅgádharma Bhaṭṭa,	189
Cháturmásya-káriká,	351	Gaṅgá-vákyávali,	234
Cháturmásya-prayoga, 325,	335	Gaṅges'a,161, 170, 173,	179
Cháturmásya-sútra,	348	Gaṅges'vara,	70
Chhandoga-s'ráddha-tattva,	50	Gáñi,	317
Chhándogya-mantra-bhášhya,	11	Gaurívara S'armá,	210
Chidasthimálá,	319	Gautamíya Tantra,	99
Chikitsására,	336	Geyagána,	297
Chintámapi,	173	Giris'achandra Ráya,	38
Daivata Bráhmaṇa,	300	Gítagovinda,	327
Dámara,	55	Gítagovinda Tíká,	327
Dandi,	310	Gokula,	77
Dars'a-paurṇamása-prayo-		Govinda,	350
ga,	337	Gopála,77, 245,	350
Dásabodha,	310	Gopála Achárya,	319
Das'akumára-charita,	310	Gopála-charitra,	77
Das'aratha,	78	Gopála Nyáyapañchánana	
Das'aratha-vrata,	78	Bhaṭṭáchárya, 57, 58, 59,	
Dáya-tattva,101,	107	60,	61
Dáya-tattva-tippaṇi	101, 107	Gopála-viveka,	350
Dhanapati Súri,	309	Gopínátha Kavirája Achár-	
Dharmarája Adhvaríndra,	98	ya,	156
Dharmarája Díkshita,	309	Gotama,	179
Dhátu-dípiká,	232	Govardhana,	243
Dhúrta Svámi,194, 198,	199	Govinda,109,	110
Dhúrta-svámi-bhášhya-tíká,	199	Govindadása,	147
Dhyána-vallari,	211	Govinda Bhaṭṭáchárya	
Dípiká-prakarana-krama-		Chakravartí,	86
saṅgraha,	19	Grahábhidhána,	80
Divákara,243, 317,	347	Grahalághava-vivarana,	339
Durgádása,	232	Grahalághavodáharana,	339
Dvadas'a-stotra-vyákhyá,	324	Guṇa-kiranávali,46,	50
Ekádas'ítattva-tippaṇi,	102	Guṇa-kiranávali-vyákhyá,	46
Ekákára-tíká,	313	Guṇa-prakás'a,50,	53
Gadádharma,29, 128,	169	Guṇaprakás'a-dídhiti,	53
Gaṇapati-khaṇḍa,	240	Guṇavishṇu,	26
Gaṇes'a,74, 167, 227,	245	Haramohana,	112
Gaṇes'a-khaṇḍa,227,	240	Hamsa,	183

	Page
Hari,	314
Haridása Nyáyálañkára, Bhaṭṭāchārya,	30
Haridatta,	180
Harihara,	312
Harihara Bhaṭṭāchārya, ..	55
Harimide-stotra,	314
Harinātha,	343
Harirāma Tarkavāg'is'a Bhaṭṭāchārya,	121
Harshadeva,	132
Hatyā-pallava-dīpik,	55
Hayagrīva,	199
Hemachandra Bandyopā- dhyāya,	259
Hemādri,	117, 349
Hotra-kalpadruma,	350
Indradyumna,	273
Indra-varuṇeṣṭi,	320
Iṣṭākā-pūraṇa,	323
I's'vara Gītā,	273, 279
I's'vara-kṛiṣṇa,	301, 302
Jagadīś'a Tarkālañkára, 112,	174
Jagannātha Āś'rama,	94
Jaimini,	131
Jainapāla,	343
Janārdana,	273
Jaṭāpātala,	199, 202
Jātesṭi,	320
Jayadeva,	170, 175, 327
Jayadeva Miś'ra,	111
Jayanta Svāmī,	202
Jayakṛiṣṇa,	129
Jīvanamukti-prakarāṇa, ..	311
Jīvanamukti-viveka,	311
Jīvatpitrikartavya-saṇ- chaya,	327
Jyotihsāra,	83
Jyōtirātna,	83

	Page
Jyotih-saṅgraha-sāra,	73
Kādimata Tantra,	70
Kādi-sahasra-nāma-kalā, ..	20
Kaiyaṭa,	344
Kaiyaṭa-ṭikā,	344
Kālanirṇaya,	315
Kalāpa,	32, 83
Kalāpa-saṅgraha,	31
Kālidāsa,	156
Kālīprasāda Ś'armā,	27
Kālottara,	55
Kalpa Sūtra,	66
Kāmada Tantra,	41
Kāmākhyā Tantra,	38
Kamalākara,	335
Kapardi-bhāṣhya,	188
Kapardi-kārikā,	188
Kapardi Svāmī,	188, 195
Kārakādyārtha-nirṇaya, ..	73
Kārakādyārtha-nirṇayaya- ṭikā,	129
Kāraka-kaumudī,	113
Kārīriṣṭi,	320
Kās'is'a,	178
Kās'ī-māhatmya,	273
Kās'īkārāma,	194
Kās'īrāma Vāchaspati, 101, 102,	103
Kās'is'vara,	178
Kātantra,	113
Kātantra-vṛitti-prabodha, .	83
Kathā-sarit-sāgara,	251
Kātyāyana,	180, 204, 323
Kātyāyanī Ś'ikṣhā,	204
Kaus'īkarāma,	194, 199
Kaus'ikī Ś'ikṣhā,	203
Kautuka-mañjarī,	82
Kāvya-prakāś'a,	110
Kāvya-prakāś'a-bhāvārtha, .	110

	Page		Page
Kavikántá,	156	Lakshmíkánta Nyáya-	
• Kavitávalí,	63	bhúshana Bhaṭṭāchārya,	38
Kes'ava,	204, 339	Lakshmana Sena,	104
Kes'ava Mis'ra,	72	Lakshmī-kalpa,	273
Kes'avi S'ikshá,	204	Laugákshibhāsaka,	131
Kes'avi Tíká,	339	Lílávati, .. 47, 173, 174, ..	243
Khaṇḍana-khaṇḍa-khá-		Lílávati-chintāmaṇi-raha-	
dya,	70	sya,	174
Khaṇḍana-prakás'a,	70	Lílávati-dídhiti-rahasya, ..	56
Kishkindá-kāṇḍa-mano-		Lílávati-dídhiti-ṭippaní, ..	174
hará,	261	Lílávati-prakás'a,	173
Kiraṇávalí,	50	Lílávati-prakás'a-rahasya, ..	173
Kiraṇávalí-prakás'a,	50	Lílávati-vivṛiti,	243
Komala-kosha-saṅgraha, ..	32	Líṅgānūs'āsana-ṭiká,	177
Koṇḍa Bhaṭṭa,	333	Líṅga Purāṇa,	210
Kṛishṇa, 27, 81, 99, 51,		Lokanātha Chakravartí, ..	259
54, 63, 77, 123, 171, 155,		Lomashí S'ikshá,	203
183,	190	Madana-vinoda,	180
Kṛishṇabhakti-rasodaya, ..	166	Madana Rāya,	76
Kṛishṇajanma-khaṇḍa, ..	227	Mádhava,	51
Kṛishṇakānta Kavi,	116	Mádhava Āchārya, ... 183, ..	315
Kṛishṇa-padāmṛita,	81	Mádhava Bhaṭṭa,	325
Kṛishṇa-tattvāmṛita,	155	Mádhava Dāsa,	342
Kṛitya-ratnávalí,	72	Mádhava Tarkasiddhānta, ..	45
Kṛitya-tattva,	130	Madhusúdana Sarasvatí, ..	90
Kriyāyoga-sāra, 113,	247	Mágha,	299
Kshaṇabhāṅgura-vāda-dí-		Mahábhārata,	172
dhiti-ṭippaní,	111	Mahábhāshya,	344
Kurma Purāṇa, Purva-bhā-		Mahes'a,	48
ga,	273	Mahes'vara Nyáyapañchá-	
— Uttarabhāga,	279	nana Bhaṭṭa,	69
Kusumañjali, 30, 176,	341	Mahes'vara Tírtha,	283
Kusumañjali-bodhiní,	341	Mahídharma,	233, 245
Kusumañjali-káriká-vyá-		Mahimnastava Tíká,	37
khyá,	30	Makaranda-vivarāṇa,	317
Kusumañjali-prakás'a, ... 30,	176	Malamāsa-tattva,	107
Kusumañjali-vyákhyá, ..	30	Malamāsatattva-ṭippaní, 103,	107
Kuvalayānanda,	192	Máliní,	55
Laghu-s'abdaratna,	312	Mammata Bhaṭṭa,	110

	Page		Page
Mánasa-nayana-prasádiní- tíká,	86	Nakshatrábhidhána,	80
Mánasollása,	182	Náma-málá,	245
Mánasollása-vṛitti-prakás'a, ..	182	Náma-saṅgraha,	22
Mánava-dharma-s'ástra, ..	117	Nandakumára Vidyábhū- shaṇa,	123
Māṇḍūkī S'ikshá,	203	Nandikes'vara,	73
Māṇḍūkya Upanishad, ..	187	Nañ-artha-váda,	179
Māṇḍūkyopanishad-bhásya, ..	187	Nañ-váda,	179
Mañjushá,	340	Nañ-váda-didhiti,	179
Mantra-kaumudí,	25, 53	Nañvada-didhiti-ṭippaní, ..	128
Mantra-mahódadhi,	245	Nárada 168, 183, 227, ..	267
Manu,	117	Nárada Purána,	240, 247
Márkaṇḍeya Purána,	210	Nárada Smṛiti,	168
Maṭha-pratishthá tattva ..	52	Náradíyá S'ikshá,	203
Mathuránátha Tarkavá- gis'a, 56, 57, 70, 108, 109, 111, 127, 165, 167, 170, 173, 174, 175, ..	332	Narapati,	58
Mathuránátha Chakravartí, ..	60	Narapati-jaya-charyá,	58
Mathurádása,	190	Narasiṅha Ās'rama,	94
Mathures'a,	65	Narasiṅha Purána,	1
Matsya Purána,	267	Narasiṅha Bhaṭṭa, 94, ..	95
Mitravindeshṭi,	320	Nárāyaṇa Ās'rama,	94
Mṛigāreshṭi,	320	Nárāyaṇa Paṇḍita,	327
Mṛigāreshṭi-hotra-prayoga, ..	303	Nárāyaṇa Sūri,	327
Mṛigāreshṭyádi-prayoga, ..	320	Nárāyaṇa Tírtha, 191, 283, ..	301
Mṛitáhitágnidáhádi-vidhi, ..	338	Nares'vara-parikshá,	96
Mugdhabóda,	178	Nares'vara-parikshá-pa- kás'a,	96
Mugdhabódha-paris'ishta, ..	178	Nílakaṇṭha,	259, 335
Mugdhabódha-tíká,	178	Nílakaṇṭha Sūri,	172
Muhūrta-gaṇapati,	313	Nimbáditya,	183
Mukundarája,	343	Nimbárka,	183
Mukunda Muni,	343	Nirañjana Mádhaba Yogi, ..	352
Mukunda S'armá, 125, ..	177	Nirúkta,	316
Muktávalí-kirāṇa,	31	Nityánanda,	26
Muktávalí-dipiká,	31	Nṛisiṅha,	317, 321
Náges'a Bhaṭṭa, 340, ..	344	Nṛisiṅha Ās'rama,	94
Naishadha,	175	Nṛisiṅha Bhaṭṭa,	94
Naishadha-tíká,	175	Nṛisiṅha-kalpa,	321
		Nṛisiṅha Purána,	1, 321
		Nyáya-darsana-tíká,	178

	Page
Nyāya-lilāvatī,	47, 48
Nyāya-lilāvatī-didhiti, . .	47
Nyāya-lilāvatī-prakās'a, . .	47
Nyāya-lilāvatī-prakās'a- didhiti,	48
Nyāya-lilāvatī-vyākṣhā, . .	48
Nyāya-muktāvālī-prakās'a, .	31
Nyāya-sudhā,	344
Nyāya Sūtra,	178
Padārtha-khaṇḍa,	272
Padārtha-khaṇḍana, 45, 85, .	86
Padārtha-khaṇḍa-ṭika, . .	85
Padārtha-khaṇḍana-vyā- khyā,	86
Padārtha-nirūpaṇa,	85
Padārtha-tattva, 10, 45, 85, .	272
Padārthat attva-nirūpaṇa, .	45
Padārtha-tattvāvaloka, . .	272
Padārtha-tattva-vivecha- na, 45,	85, 272
Padārtha-tattva-vivṛitī, . .	45
Padma Purāṇa,	113, 247
Padma-purāṇīya Kriyāyo- gasāra,	113, 247
— Pātāla-khaṇḍa, . .	262
— Śrīṣṭi-khaṇḍa, . .	247
Pāṇḍu,	299
Pāṇini,	203
Paṇinīya Ś'ikshā,	203
Parāsara,	203
Parasara Smṛiti,	1
Pārāsari Ś'ikshā,	203
Pārasika-prakās'a,	329
Paribhāshā,	188
Pātālakhaṇḍa,	262
Patanjali,	344
Pavitreshṭi,	320
Pheṭkārī Tantra,	55
Piṇḍapitri-yajña-prayoga, .	312

	Page
Prabhāvatī,	180
Prāgudhāra-saṅgraha,	12
Prakās'a,	70
Prakṛiti-khaṇḍa,	227
Prākṛita-saptas'ati,	189
Prakṛiyā-kaumudī,	319
Pras'na-chūdāmaṇi,	81
Pras'na-ratnākara,	60
Pras'na-nirvāchana,	59
Pras'astapāda Āchārya, . .	50
Prastotṛi-prayoga,	324
Praudha-manoramā,	312
Pratna-kamra-nandinī, . .	298
Pratyaksha-chintāmaṇi, . .	29
Pratyakshachintāmaṇi-di- dhiti,	29
Pratyaksha-khaṇḍa, . . 111,	167
Pratyaksha-khaṇḍa-ṭikā, . .	167
Pratyakshāloka-rahasya, . .	111
Pratyaksha-maṇi-phakkikā, .	167
Pratyaksv'arupa Bhagavāna, .	86
Pratyak-tattva-dīpikā,	86
Prāyasechittādhyāya,	328
Prāyas'chitta-muktāvali, . .	347
Prāyas'chitta-tattva,	108
Prāyas'chitta-tattva-ṭippanī, .	108
Prayoga-dīpikā,	347
Prayoga-ratna,	312
Prema-bhakti-stotra,	24
Priyadarsanā,	132
Purnānanda Paramahansa, . .	61
Rādhā,	63, 123, 190
Rādhākṛishṇa,	110
Rādhāmāna-taraṅginī,	123
Rādhāmohana Gosvāmī, . .	155
Rādhāmohana S'armā, 106, 107, 108,	166
Raghudeva Bhaṭṭāchārya, . .	121
Raghudeva Nyāyālaṅkāra	

	Page		Page
Bhaṭṭāchārya, 50, 52, 85,	86	Rāmatāpanī Upanishad,	309
Raghunandana, 101, 102,		Rāmāyaṇa, 259, 262, 283,	308 ^c
103, 106, 107, 108,	130	Rāmāyaṇa-tattva-dīpikā,	
Raghunātha, 95, 111, 127,	128	283,	284
Raghunātha Ācharya,	322	Rāmes'vara Bhaṭṭa,	327
Raghunātha Bhaṭṭa,	325	Rames'vara Purī,	76
Raghunātha Bhaṭṭāchārya		Rasa-taraṅgiṇī,	311
Tarkas'īromanī,	333	Ratha-paddhati,	38
Raghunātha S'īromanī,		Rāvala Gaṇapati,	313
45, 46, 48, 49, 85, 174,		Rāvala Harisāṅkara Sūri,	313
179,	272	Rig Veda,	194
Rājabhushanī,	176	Rig Veda Saṅhitā, 180, 188,	
Rājas'ekhara Kavirāja, ..	157	199,	203
Rājavāha,	189	Rishi,	273, 298, 301
Rājavāha-kaustubha,	189	Ritus'ānti,	315
Rāja-kaustubha,	189	Rudra-Bhaṭṭa,	192
Rājavāhana-vijaya,	189	Rudrachandra Deva,	192
Rāma,	78	Rudra Deva,	192
Rāma Chakravartī,	63	S'abda-khaṇḍa, 109, 128,	
Rāmachandra,	72	161,	179
Rāmachandra Āchārya, ..	320	S'abdakhaṇḍa-ṭikā,	170
Rāmachandra Chaṭṭopā-		S'abdāloka,	170
dhyāya,	183	S'abda-ratnāvalī,	65, 83
Rāmachandra Sārvaabau-		Sadās'īva Bhaṭṭa,	211
ma,	85	Sadukti-karṇāmṛita,	134
Rāmādhana S'armā,	166	Sahasra-nāma-mālā-kalā, ..	20
Rāmakantha Bhaṭṭa,	97	S'ākala S'ākhā,	180
Rāmagoviṇḍa Tīrtha,	301	S'ākala Saṅhitā,	317
Rāmakṛishṇa,	25, 53, 110	S'akara,	273
Rāmakṛishṇa Adhvarindra,	98	S'āktābhisheka,	76
Rāmakṛishṇa Bhaṭṭa,	327	S'ākta-sarvasva,	13
Rāma-liṅga-varṇana,	308	S'akuna-dīpaka,	74
Ramānātha Chakravartī, ..	83	S'akuntalā,	299
Rāmānanda,	14	S'alivāhana,	189
Rāmānanda Tīrtha, 24, 62,		Sāmanta,	348
163,	176	Sāmānya-lakṣaṇā-vyā-	
Rāmānuja,	183, 285	khyā,	112
Rāmānātha,	343	Sama Veda, 50, 203, 297,	
Rāmaparabrahmānandanā-		298, 300,	301
tha,	352	Sāma Veda Saṅhitā, 273,	297

	Page		Page
Samaya-pradīpa,	55	Sátvata Tantra,	54
S'āṇḍilya,	191	S'aunaka,	188
S'āṇḍilyas'ata-sūtra-bhā- shya,	191	S'āvarṇi,	227
Saṅgraha,	15	Shaṭkarma-vyākhyāna-chin- tāmaṇi,	26
S'aṅkara Achārya, 86, 90, 110, 162, 164, 182, 226, 305, 314, 322, 331,	352	Shaṭkāvyā-kalpadruma, 116, 117	
S'aṅkarānanda,	309	Shaṭslokī-bhāshya-ṭīkā, ..	352
Saṅkshēpa-s'ārīraka,	90	Shoḍaś'a-nityā Tantra, ..	70
Saṅkshēpa-s'ārīraka-saṅgra- ha-dīpikā,	90	Siddhānta-kaumudī,	319
Sāṅkhyā-bhāshya,	302	Siddhānta-muktāli-vyākhyā, s'a,	31
Sāṅkhyā-chandrikā,	301	Siddhānta-muktāvalī-vyā- khyā,	31
Sāṅkhyā-kārikā, 301,	302	Siddhāntapañchānana,	272
Saṅkrānti-nirṇaya,	58	Siddhānta-s'īromaṇi,	243
Sannikarsha-vichāra,	109	Siddha-yoges'varī,	55
Saṅskāra-nirṇaya,	315	S'ikshā-vivaraṇa,	203
S'ānti-sandarbhā,	21	S'ikshā-panchaka,	226
Sānti-parva,	335	S'īromaṇi Bhaṭṭāchārya, ..	10
S'ānti-sūta,	22	S'is'upāla,	299, 273
S'ānti-s'atāka-saṅgraha, ..	22	S'is'upāla-badha, 299,	273
Saptas'atī,	210	Sītāmbā,	322
Sāra-mañjārī,	129	S'ivadatta,	309
S'āraṅgadhara-paddhati, ..	192	S'ivakalpa,	219
Sārasvatābhīdhāna,	79	Skanda Purāṇa,	220
Sarasvatī,	79	Smara-dīpikā,	77
Sarvānandanātha,	44	Smṛiti-sāra,	48
Sarvāpukramaṇikā,	180	Somadeva,	251
Sarvaprishṭhāptoryāma, ..	330	Soma Mis'ra,	43
Sarvaprishṭhāptoryāma- prayoga,	330	Somes'vara,	182
Sarva-sāra,	205	Spandana-charitra,	78
Sarasvatī-stotra,	64	S'rāddha-kalpa,	34
Sarvollāsa Tantra,	44	S'rāddha-viveka-vivṛiti, ..	37
Sarvopanishad-sāra,	352	S'rāddha-viveka,	37
Satpadya-ratnākara,	147	S'rīdāsa,	310
S'atapatha-brāhmaṇa,	233	S'rīdatta,	34
S'atapatha-brāhmaṇa-bhāsh- ya,	233	S'rīdhara Dāsa,	134
		S'rīdhara Mis'ra,	92
		S'rīharsha,	70

	Page		Page
S'rikriṣṇa Daivajña,	317	Tattva-sūtra,	12
S'rikriṣṇa Sarmá,	37	Tattva-sutra-ratna,	13
S'rikriṣṇa Sārvabhauma, .	81	Tīrtha-chintāmaṇi,	104
S'rikriṣṇa-stotra,	162	Totā-kahānī,	180
S'ṛiṅgāra-tilaka,	192	Tīrtha Svāmī, 9, 12, 13, 15,	
S'ṛiṅgāra-sundarī,	180	16, 17, 18, 19, 20, 21, 22,	
S'rīnivāsa,	322	23, 24,	32
S'rīpati-Vishṇudāsa,	335	Tripushkara,	52
S'rīrāma Sarmá,	209	Tri-pushkara-s'ānti-tattva, .	52
S'risṭi-khaṇḍa,	247	Tristhalis'etu,	76
S'uddhānanda,	331	Trivikrama,	180
S'uddhi-nirṇaya,	61	Túti-námá,	180
S'uddhi-tattva,	106	Udayana Āchārya, 50, 176,	
S'uddhi-tattva-ṭippanī, ..	106	332,	341
S'údra-paddhati,	42	Udvāha-nirṇaya,	59
S'uka-saptatiká,	180	Udvāha-tattva-ṭippanī, ..	102
S'úlapani,	104	Uktha,	304
Sulva S'útra,	327, 351	Ukthaprayoga,	304
Svadharmādhvabodha,	183	Unmatta-bhairavī,	55
Svapna-charitra,	79	Upades'a-rahasya,	334
Svapnes'vara,	191	Uparāgodayá Nāṭiká,	192
Svarāṅkus'a,	202	Ushá,	192
Svātmānanda-prakāśiká, ..	182	Ushá-rāgodayá Nāṭiká, ..	192
Taittirīya Upanishad,	209	Uttara Tantra,	125
Taittirīya Brāhmaṇa, 303,	304	Vāchaspati Mis'ra,	34, 35
Tājika-sāra,	348	Vaidyanātha Pāyagunḍa,	319
Tājika-sāra-ṭiká,	348	Vaidya-manotsava,	92
Talavakāra Upanishad, ..	187	Vaishṇava, 155, 205, 209,	
Talavakāropanishad-bhā-		211,	324
shya,	187	Vaishṇavī,	273, 26
Tantra-dīpiká,	125	Vaiyākaraṇa-bhushaṇa, ..	333
Tarka-bhāshá,	72	Vaiyākaraṇa-siddhānta-	
Tarka-paribhāshá,	72	mañjushá,	340
Tattva-chintāmaṇi, 61, 161,		Vajralepa,	182
167, 170,	175	Vākya-sudhā-prakarāṇa, ..	226
Tattva-chintāmaṇi Praty-		Vākya-vṛitti,	331
akṣha-khaṇḍa,	111, 166	Vākya-vṛitti-vivarāṇa,	331
Tattvadīpa,	86, 326	Vallabha,	174
Tattva-kamalākara,	335	Vallabha Āchārya, 173, 174, 184	
Tattva-pradīpiká-ṭiká,	86	Vallabha Nyáyāchārya, ..	47

	Page		Page
Válmíki,.....	283, 308	Vishṇu Purāṇa,.....	192, 273
Vámana Purāṇa,.....	267	Vishṇu-sahasranāma-ṭikā,	16
Vaṇś'a Brāhmaṇa,.....	301	Viś'isṭha-vaiś'isṭhya-vichāra,	121
Vaṇś'ivadana S'armā,.....	175	Viś'isṭha-vaiś'isṭhya-bodha-	
Vardhamāna, 70, 173, 174,	176	vichāra,.....	121
Vardhamāna Upādhyāya,		Viś'vanātha,.....	178, 339
30, 47,	50	Viś'veś'vara Sarasvatī,....	90
Varāha Muni,.....	83	Viṭṭhvala Bhaṭṭa,.....	73
Varāha Purāṇa,.....	285, 303	Vivāda-chintāmaṇi,.....	35
Vāruṇa Upanishad,.....	209	Vivāda-nirṇaya,.....	57
Vāruṇopaniṣadīpikā, ..	209	Vivāhādi-paddhati,.....	122
Vāsavadattā,.....	132	Vivekāmrīta,.....	318
Vās'isṭha-sāra,.....	15	Vivekasindhu,.....	343
Vās'isṭhiya-gūḍhārtha, ..	16	Vopadeva,.....	177, 232, 349
Vatsarāja,.....	132	Vṛihatkāthā,.....	251
Vātsyāyana,.....	178	Vṛihatkāthā-sāgara,	251
Vaṭudāsa,.....	134	Vṛihadusanas,.....	306
Vāyavya Saṇhitā,.....	304	Vṛihisāmākāgrayaṇeṣṭi,	320
Vāyu Purāṇa,.....	304	Vṛindāvana-kāvya,.....	63
Vedānta-paribhāṣhā, ..98,	309	Vṛindāvana-yamaka,	63
Vedānta-paribhāṣhā dīpikā,	309	Vṛindāvana-yamaka-ṭikā, .	63
Vedānta-s'ikhāmaṇi,.....	98	Vṛishabhānu,.....	190
Vedastuti-laghūpāya,	23	Vṛisha-bhānujā Nāṭikā, ..	190
Veṇīsaṇhāra-nāṭaka,	334	Vyākhyā-prakāś'a,.....	30
Vichārārka-saṅgraha,	14	Vyaṅkata Āchārya,.....	322
Vidyāpati,.....	234	Vyaṅkata-giri-māhātmya,	303
Vidvanmanoramā,.....	210	Vyāsa, 149, 212, 220, 239,	
Vidyāvāgis'a Bhaṭṭāchārya,	55	247, 262, 267, 273,	285
Vihāra-kārikā,.....	351	Vyāsa-gītā,.....	273, 279
Vihārīkṛishṇadāsa,	329	Vyāsa-kūṭa,.....	64
Vijñāna Bhikṣhu,.....	302	Vyavahāra-chintāmaṇi, ..	34
Vilvamaṅgala,.....	171	Vyavasthā-sāra,.....	126
Vināyaka,.....	330	Vyavasthā-sāra-saṇchaya,..	126
Vināyaka-s'ānti,.....	330	Yajamāna-kṛitya,.....	338
Vindhya-māhātmya,	306	Yājñavalkya,....	104, 204, 243
Vīres'vara Bhaṭṭa Agnihotrī,	211	Yājñavalkya-dīpa-kalikā,..	104
Vishṇu, 16, 205, 211, 245,		Yajur Veda, 203, 204, 209,	
285,	321	233,	304
Vishṇuchandra,.....	205	Yavāgrayaṇeṣṭi,.....	320
Vishṇuguṇādars'a,.....	322	Yoga,.....	273

	<i>Page</i>		<i>Page</i>
Yogavás'ishta-sára,	342	Yagyánupalabdhi-vichára,	122
Yogavás'ishta-tíká,	342	Yogya-vis'esha-gu.	•
Yogyatá-rahasya,	84	chára,	122
Yoginí Tantra,	55	Yogi,	352

NOTICES OF SANSKRIT MSS.

No. 1020. नरसिंहपुराणम् ।

Substance, country yellow paper, 15 × 4 inches. Folia, 95. Lines, 8 on a page. Extent, 3136 s'lokas. Character, old Bengali. Date, Sk, 1567. Place of deposit, Navadvipa. Vrajanátha Vidyaratna. Appearance, old. Verse. Correct.

Narasiṅha Purāṇa alias *Nṛsiṅha Purāṇa*. One of the Upapurāṇas. In extent it is one of the smallest, comprising only 3136 s'lokas; it is also of rare occurrence; but it was well known as a standard work four hundred years ago, in the time of Mādhava Achārya, who quotes from it in his commentary on the Parāsara Smṛiti; Kamalākara Bhaṭṭa has also cited it in his Sūdra-kamalākara. The MS. under notice, is 229 years old, and bears date 1567 S'aka. The general character of the work is very like that of the other Upapurāṇas. *Contents*: Chapters 1 to 5, Origin of creation. 6, Story of Vas'ishtha and Agastya. 7, Immortality of Márkaṇḍeya and Nṛsiṅha. 8, 9, Praise of Vaishṇavas. 10, Márkaṇḍeya's devotions at Prayāga, and meeting with Nṛsiṅha. 11, Márkaṇḍeya's hymn to Vishṇu. 12, Nṛsiṅha's blessings to Márkaṇḍeya. 13, Story of Yama and Yamí. 14, Story of Sávitṛí, wife of Kásyapa. 15, Story illustrating the duty of a widow. 16, 17, Allegory of the world as a tree. 18, Praise of Vishṇu; mantra of eight syllables. 19, The race of Áditya. 20, Hymn to Vishṇu, comprising his 108 names. 21, The race of Váyu. 22, The Solar Race. 23, The Lunar Race. 24, Descriptions of the several Manvantaras. 25, 26, History of Ikshváku. 27, History of the Solar Race. 28, History of Sántanu. 29, History of the Lunar Race. 30, Description of the terrestrial sphere. 31, History of Sahasráṇika. 32, Rules for performing pujá. 33, Rules for

offering a hundred thousand homas. 34-41, Incarnations of Vishnu. 42-45, Abstract of the Rāmāyana. 46, Praises of sacred pools. 47, Incarnations of Rāma and Kṛishṇa. 48, Incarnation of Kalki. 49, Story of S'ukra's loss of sight and restoration thereof. 50, Rules for consecrating an image of Nṛsiṁha. 51, Rules regarding what flowers should be offered in worship and what rejected. 52, 53, Duties of the several castes. 54, Duties of Brahmachāris. 55, Duties of householders. 56, Duties of Yatis. 57, Duties of persons in the fourth order of life. 58, Yoga. 59, Proper places for worship. 60, Rules of worship. 61-63, Various places in India sacred to Vishnu.

Beginning. ॐ नमो वसिष्ठाय । तद्गच्छाटककेशप्रणलत्पावकलोचन ।

वज्राधिकनखस्पर्शदिवसिंह नमोऽस्तु ते ॥

नखमुखविलिखितदितितनयोरपरिपतदखगवणीकृतगात्रः ।

हिमकरगिरिरिव गैरिकगात्रो नरहरिरहरहरवत्तु स ह्यस्मान् ॥

हिमवद्वासिनः सर्वे मुनयो वेदपारगाः ।

विकालज्ञा महात्मानो नैमिषारण्यवासिनः ॥

येऽर्बुदारण्यनिरताः पुष्करारण्यवासिनः ।

महेन्द्राद्रिरता ये च ये च विन्ध्याद्रिवासिनः ॥

जम्बुसार्गरता ये च ये च सङ्घानिवासिनः ।

एते चान्ये च बहवः सशिष्या मुनयोऽमलाः ॥

माघमासे प्रयागन्तु स्नातुं तीर्थं समागताः ।

तत्र स्नात्वा यथान्यायं कृत्वा कर्म जपादिकम् ॥

नत्वा च माघवं देवं कृत्वा च पिबतर्पणम् ।

दृष्ट्वा तत्र भरद्वाजं पुण्यतीर्थनिवासिनम् ॥

तं पूजयित्वा विधिवत् तेन ते च सुपूजिताः ।

आसनेषु विचित्रेषु दृष्ट्वादिषु यथाक्रमम् ॥

भरद्वाजप्रदत्तेषु आसीनास्ते तपोधनाः ।

कृष्णाश्विताः कथाः पुण्याः परस्परमद्याव्रुवन् ॥

कथान्ते तु तत्क्षेपां मुनीनां भावितात्मनाम् ।

आजगाम महातेजाश्व खतो महामतिः ॥

आसशिष्यः पुराणज्ञो लोमहर्षणसञ्जकः ।

तं प्रणम्य यथान्यायं स तैद्यापि प्रपूजितः ॥

उपविष्टो यथान्यायं भरद्वाजमतेन सः ।
 व्यासशिष्यं सुखासीनं सूतं वै लोमहर्षणम् ॥
 तं पप्रच्छ भरद्वाजो मुनीनामग्रतस्तदा ॥
 भरद्वाज उवाच । शैनकस्य महात्मने वाराहाख्या तु संहिता ।
 त्वत्तः श्रुता पुरा सूत एभिरस्त्राभिरेव च ॥
 साम्प्रतं नारसिंहाख्यां त्वत्तः पौराणसंहिताम् ।
 श्रोतुमिच्छाम्यहं सूत श्रोतुकामा इमे स्थिताः ॥
 श्रुतत्वां परिश्रूयामि प्रश्नमेतं महात्मने ।
 ऋषीणामग्रतः सूत यता ह्येषां महात्मनाम् ॥
 कुत एतत् संस्तुत्यं केन वा परिपाक्यते ।
 कस्मिन् वा लयमभ्येति जगदेतच्चराचरम् ॥
 किं प्रमाणञ्च वै भूमेर्दृष्टिंश्चः केन तुष्यति ।
 कर्मणा तु महाभाग तन्मे ब्रूहि महात्मने ॥
 कथञ्च दृष्टेरादिः स्यादवसानं कथं भवेत् ।
 कथं युगस्य गणनं किं वा स्यात्तु चतुर्युगम् ॥
 को वा विशेषश्चेच्च का व्यवस्था कलौ युगे ।
 कथमाराध्यते देवो नारसिंहोऽत्र मानुषैः ॥
 चेवाणि कानि पुण्यानि के च पुण्याः शिलोचयाः ।
 नद्यश्च काः पराः पुण्या नृणां पापहराः शुभाः ॥
 देवादीनां कथं दृष्टिर्मनोर्मन्वन्तरस्य च ।
 तथा विद्याधरादीनां दृष्टिरादौ कथं भवेत् ॥
 यज्जानः के च राजानः के च सिद्धिं परां गताः ।
 एतत् सर्वं महाभाग कथयस्व यथाक्रमम् ॥
 सूत उवाच । व्यासप्रसादाज्जानामि पुराणानि तपोधनाः ।
 तं प्रणम्य प्रवक्ष्यामि पुराणं बृहद्वरेरिदम् ॥
 पाराशर्यं परमपुत्र्यं विश्वदेवैक्येनिम्,
 विद्याधारं विपुलमतिदं वेदवेदाङ्गवेद्यम् ।
 श्रद्धाच्छान्तं श्रमितिर्विषयं शुद्धतेजोविशालं
 वेदव्यासं विततयशसं सर्वदा तं नमामि ॥
 नमो भगवते तस्मै व्यासायामिततेजसे ।
 यस्य प्रसादाद् ब्रूयामि नारायणकथामिमाम् ॥

येन कालानलप्रख्यं रूपमास्थाय कोमलैः ।

नखैर्विदारितो दैत्यसूत्रमसि नृकेशरिम् ॥

सुदुर्लभो महान् प्रशस्त्वयायं परिकीर्तितः ।

विष्णुप्रसादान्न विना केनापि वक्तुं शक्यते ॥

तथापि नरसिंहस्य प्रसादादेव तेऽधुना ।

प्रवक्ष्यामि सहायणम् भरद्वाज शृणुष्व मे ॥

शृण्वन्तु मुनयः सर्वे सन्निध्यास्त्वयं ये स्थिताः ।

पुराणं नरसिंहस्य प्रवक्ष्यामि यथातथम् ॥

End.

नचैर्मात्रेण चण्डैस्त्रिभिरनलशिखान्मखचङ्घ्रिः प्रदीप्तः

पायादो नारसिंहः करणरनखरैर्भिन्नदैत्यचिरयः ।

किं किं सिंहसूतः किं नरसदृशवपुर्देवचित्रं गृहीता

नैवं धिक्कोन्वजीवेद् द्रुतमपनयतां सोऽपि सत्यं हरीशः ॥

चापं चापं नखाङ्गं भट्टिति दक्षदक्ष कर्कशत्वं नखाना-

मित्येवं दैत्यनाथं निजमखकुलिशैर्जग्निवान् यः सरोपात् ॥

Colophon.

इति श्रीनरसिंहपुराणे आद्ये धर्मार्थकाममोक्षप्रदायिनि परब्रह्मस्वरूपिण इद-
मेकं सुनिष्पन्नं श्रेयो नारायणः सदा नरान्यदेवात्परमस्मि किञ्चित् ।
श्रीनरसिंहपुराणं समाप्तम् ॥ ६१ ॥०॥

विषयः ।

अथ विषयटिप्पण्याः सन्ति । तत्र—१, २, ३, ४, ५, च खट्विकथनम् । ६, वशिष्ठस्य, अगस्त्यस्य च उपाख्यानम् । ७, मार्कण्डेयस्य नृसिंहस्य चिरजीवि-
त्वम् । ८, ९, च वैष्णवमाहात्म्यम् । १०, मार्कण्डेयस्य प्रयागकृत्यादिवर्णनं
नृसिंहसाक्षात्कारम् । ११, मार्कण्डेयकृतविष्णुस्तुतिः । १२, वरदानम् । १३,
यमयमीसंवादः । १४, काश्यपपत्न्याः सान्निध्याः पातित्रत्यापाख्यानम् । १५,
सूतभार्याचारोपाख्यानम् । १६, संसारस्य दृष्टरूपवर्णनम् । १७, संसारदृष्टा-
रोहणादिवर्णनम् । १८, अष्टाक्षरमन्त्रमाहात्म्यम् । १९, आदित्यवंशवर्णनम् ।
२०, विश्वकर्माकृतं विष्णोरष्टोत्तरशतनामकोचम् । २१, भारतवंशवर्णनम् । २२,
सूर्यवंशवर्णनम् । २३, सोमवंशवर्णनम् । २४, खारोचिषादिमन्त्ररवर्णनम् ।
२५, २६, इक्ष्वाकुचरितम् । २७, सूर्यवंशानुचरितम् । २८, सानानुचरि-
तम् । २९, सोमवंशानुचरितम् । ३०, भृगोश्चरितम् । ३१, सहस्रानेक-
चरितम् । ३२, पूजाविधिः । ३३, लक्ष्मणविधिः । ३४, अवताराणां प्रादु-
र्भावः । ३५, मत्स्यावतारः । ३६, कूर्मावतारः । ३७, वराहावतारः । ३८,
नृसिंहावतारः । ३९, वामनावतारः । ४०, परशुरामावतारः । ४१, रामा-

वतारः । ४२-४५, रामायणकथा । ४६, तीर्थप्रशंसा । ४७, रामलण्णावतारः ।
 ४८, कल्कवतारः । ४९, शुकनयनदानम् । ५०, नरसिंहप्रतिष्ठापद्धतिः ।
 ५१, पुण्यादीनां पूजने विहितविहितत्वकथनम् । ५२, वर्णधर्मकथनम् । ५३,
 वर्णाचारकथनम् । ५४, ब्रह्मचारिधर्मः । ५५, गृहस्थधर्मः । ५६, यतिधर्मः ।
 ५७, तुरीयाश्रमधर्मः । ५८, योगाध्यायः । ५९, अर्चनस्थानादिनियमः । ६०,
 पूजनव्यवस्था । ६१-६२ विष्णुचेवकथनश्चेति ।

No. 1021. बृहन्नारदीयपुराणम् ।

Substance, country paper, 14 × 3½ inches. Folia, 201. Lines, 6 on a page. Extent, 3467 s'lokas. Character, old Bengali. Date, Sk. 1620. Place of deposit, Navadvīpa, Ajita Nyāyaratna. Another copy with Vrajanātha Vidyāratna of the same place. Appearance, old. Verse. Correct.

Bṛhannāradya Purāṇa. An Upapurāṇa like the last, entitled the greater (Bṛihat), to distinguish it from the Nāradya, one of the Mahā or great Purāṇas. Curiously enough, none of the Bṛhannāradya P. hitherto met with by Wilson and others (Vishṇu Purāṇa, I, p. 41) contains more than 3500 s'lokas like the MS. now under notice, whereas the Nāradya is said to comprise twenty five thousand verses. *Contents* : 1, Merit of hearing the Purāṇas. 2, Object of the Purāṇa. 3, Vishṇu's attribute of pervading the universe. 4, Story of Mrikanḍu. 5, Praise of the worshippers of Vishṇu. 6, Merits of Tulasi leaf, Ganges, Benares &c. 7-9, Story of Sagara. 10, 11, Story of Bali and the Dwarf incarnation. 12, Persons to whom gifts should be made. 13, Ritual for worshipping Ś'iva and Vishṇu. 14, The different hells described. 15, Story of Bhagiratha's bringing down the Ganges on the earth. 16, 17, Various fasts enjoined. 18, Gift of flags, wells, tanks, &c. 19, Rules of the Purnimā fast. 20, Fast on the 11th of the month in certain months of the year. 21, Story of the Bhadrāsila who observed that fast. 22, Duties of the four castes. 23, Duties of Brahmachāris. 24, Rules regarding marriage. 25, Etiquette appropriate for householders. 26, Rules regarding Ś'rāddhas. 27, Rules regarding ceremonies when two lunar dates conjoin in the same day. 28, Expiations. 29, The way to the region of Yama described. 30, Transmigration. 31, Knowledge

and Yoga necessary for salvation. 32, Dispassion, how produced. 33, 34, Story of Devamāli and his death at Benares. 35, Salvation of Kalika, a hunter, and great sinner, by the recitation of the name of Hari. 36, Hymn to Vishnu by Uttānka. 37, Merit of devotion to Vishnu. 38, Characteristics of the several Yugas : the name of Hari, the only means of salvation in the Kali age : merit of hearing the Purāṇa.

Beginning. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । वन्दे हृन्दावनासीनमिन्दिरानन्दमन्दिरम् ।

उपेन्द्रं सान्द्रकावण्यं परानन्दं विभुं परम् ॥

ब्रह्मविष्णुमहेशाद्या यस्यांशं लोकसाधकाः ।

तमादिदेवं चिद्रूपं विशुद्धं परमं भजे ॥

स्तुत उवाच । शौनकाद्या महात्मास्तु त्वयो ब्रह्मवादिनः ।

नैमिषाख्ये महारण्ये तपस्त्रये मुमुक्षवः ॥

जितेन्द्रिया जिताचाराः सन्तः सत्यपरायणाः ।

यजन्तः परया भक्त्या विष्णुमार्थं जरद्भुक् ॥

अनोपा सर्वधर्मज्ञा लोकानुयुक्ततत्पराः ।

निर्गन्मा निरवहाराः परेश्वरतमानसाः ॥

खलकामादिद्विजिना समाधिगुणसंयुताः ।

कृष्णजिनोत्तरीयास्ते जटिला ब्रह्मचारिणः ॥

मृण्मलः परमं ब्रह्म जगच्चतुःसमैजसः ।

सर्वशास्त्रार्थतत्त्वज्ञास्तस्मिन्नेतिथिकानने ॥

यज्ञैर्यज्ञपतिं केचित् ज्ञानैर्ज्ञानात्मकं परे ।

केचिच्च परया भक्त्या नारायणमपूजयन् ॥

एकदा ते महात्मानः समाजं चक्रुस्तमाः ।

धर्मार्थकाममोक्षाणामुपायं ज्ञातुमिच्छवः ॥

पट्विंशतिमहत्त्वाणां मुनीनामूर्ध्वरेतसां ।

तेषां शिष्यप्रशिष्याणां सङ्ख्या वक्तुं न शक्यते ॥

मुनयो भावितात्मानो मिलितास्ते महौजसः ।

लोकानुयुक्तकर्तारो धीतरागा विमत्सराः ॥

कानि चेवाणि पुण्यानि कानि तीर्थानि भूतले ।

कथं वा लभते मुक्तिर्दृष्ट्या तापार्तिचेतसां ॥

कथं चरा मनुष्याणां भक्तिरव्यभिचारिणी ।
 केन सिद्ध्यत च फलं कर्मणस्त्रिविधात्मनः ॥
 इत्येवं प्रष्टुमात्मानमुद्यतान् प्रेक्ष्य शैशनकः ।
 कृताञ्जलिर्महावाक्यमाहेदं विनयान्वितः ॥
 शैशनक उवाच । आसौ सिद्धाश्रमे पुण्ये स्तुतः पौराणिकोत्तमः ।
 यजन्मन्त्रैर्वैजयिधैर्विचरुपं जनार्दनम् ॥
 स एतदखिलं वेत्ति व्यासशिष्यो यतो मुनिः ।
 पुराणसंहितावक्ता श्रान्तो वै लोमहर्षणः ॥
 युगे युगे अल्पधर्मान् निरीक्ष्य सधुस्तदनः ।
 व्यासशिष्यस्वरूपेण वेदभागं करोति वै ॥
 वेदव्यासमुनिः साक्षान्नारायण इति द्विजाः ।
 ब्राह्मणः सर्वशास्त्रेषु स्तुतस्तु व्यासश्रुतः ॥
 तेन संश्रुतः स्तुतो वेदव्यासेन धीमता ।
 पुराणानि स वेत्तेऽथ नान्यो लोके ततः परः ॥
 यः पुराणार्थविज्ञोऽसौ सर्वज्ञः स बुद्धिमान् ।
 स श्रान्तो भोक्तृधर्मज्ञः कर्मभक्तिकलापवित् ॥
 वेदवेदाङ्गशास्त्राणां सारभूतं मुनीश्वराः ।
 जगद्विदितार्थं तत् सर्वं (यः) पुरा स्तुतवान् मुनिः ॥
 ज्ञानार्णवो वै स्तुतस्तु सर्वतत्त्वार्थकोविदः ।
 तस्मात् तमेव श्रद्धास इत्युच्ये शैशनको मुनीन् ॥
 ततस्तो शैशनकं सर्वं मुनयो वाग्विदा वरं ।
 समाक्षिप्य सुवन्तस्तौ साधु साध्विति चाब्रुवन् ॥
 अथ ते मुनयो जग्मुः पुण्यं सिद्धाश्रमं वनम् ।
 शृगव्रजसमाकीर्णं मुनिभिः परिशोभितम् ॥
 मनोज्ञभूषणलताफलपुष्पाभिभूषितम् ।
 आङ्गादसरसां हृन्मसतिथ्यातिथ्यसङ्कुलम् ॥
 तत्र नारायणं देवमनन्तरपराजितम् ।
 यजन्तमग्निष्टोमेन ददृशु रोमहर्षणम् ॥
 यथाहंमर्चितास्तेन स्तुतेन प्रथितौजसः ।
 दृष्ट्वास्तदवश्यं तत्र तस्थुर्मखालये ॥
 अध्वरावश्यं स्नातं मुनिं पौराणिकोत्तमम् ।

पप्रच्छ (स्त्रे) तथास्मिन् नैमिषारणवासिनः ॥
 मुनयः कचुः । वयश्चातिथयः प्राप्ता आतिथयोऽसि सुव्रत ।
 ज्ञातसोपचारेण पूजयास्मान् यथाविधि ॥
 दिवौकसे हि जीवन्ति पीत्वा चन्द्रकलामृतम् ।
 ज्ञानामृतम् वयसो मुने त्वन्मुखनिःसृतम् ॥
 येनेदमखिलं ज्ञातं यदाधारं यदात्मकम् ।
 यस्मिन् प्रतिष्ठितं तात यस्मिन् वा लयमेव्यति ॥
 केन विष्णुः प्रसन्नः स्यात् स कथं पूज्यते नरैः ।
 कथं वर्णयमाचारस्यातिथेः पूजनं कथम् ॥
 सफलं स्याद् यथा कर्म सोऽप्युपायः कथं शृणां ।
 भक्त्या किं प्राप्यते पुंभिर्यथा भक्तिय कोऽहो ॥
 वद स्तुतमुनिश्रेष्ठ सर्वमेतदशेषतः ।
 कथतो जायते तुष्टिः श्रोतुं त्वद्वदनामृतम् ॥
 स्तुत उवाच । शृणुध्वस्तपयः सर्वे यदिष्टं वो ददाम्यहम् ।
 गीतं सनत्कुमाराय नारदेन सहात्मना ॥
 पुराणं नारदीयाख्यं ब्रह्म वेदार्थसम्मितम् ।
 सर्वपापप्रशमनं दुष्टप्रहनिवारणम् ॥

End.

सहादा यदि वा सोऽहो ये शृण्वन्तीदमुक्तमम् ।
 ते सर्वे पापनिर्मुक्ता यास्यन्ति परमां गतिम् ॥

Colophon. इति श्रीबृहन्नारदीये पुराणेऽष्टविंशोऽध्यायः ॥०॥ समाप्तश्चैतदिति ॥०॥

विषयः ।

इष्टं अष्टविंशोऽध्यायः सन्ति । तत्र—१मे, पुराणश्रवणादावभिरोचना । २ये, एतत्पुराणकथने प्रतिष्ठितः स्थाननिर्देशश्च । ३ये, विष्णोः सर्वमयत्वकथनम् । ४थे, ब्रह्मण्युचरितवर्णनम् । ५मे, भगवद्भक्तानां साहाय्यवर्णनम् । ६थे, गङ्गादीनां तुलस्यादीनां वाराणस्यादीनां च साहाय्यकथनम् । ७मे, ८मे, ९मे, सगरोपाख्यानम् । १०मे, बलिकर्तृकेन्द्रपराजयः, अदितेर्तपः, बलिरचितसेनादीनां दाहश्च । ११मे, वामनावतारादिकथनम् । १२थे, दानपावनविषयः । १३थे, शिवविष्णुादीनां पूजनप्रकारादिः । १४थे, यमभगीरथसंवादे यथायथं नरकादिवर्णनम् । १५थे, भगीरथकर्तृकगङ्गानयनम् । १६थे, १७थे, विविधव्रतकर्मणामुपदेशः । १८थे, ध्वज-वापि-तडागदानादीनामुपदेशः । १९थे, पूर्णिमाव्रतादेः प्रयोगविधानम् । २०थे, शयनैकादशादीनां प्रयोगः फलादिकथनश्च । २१थे, एकादशीव्रतशील-भद्रशीलोपाख्यानम् ।

२१शे, सामान्यतयातुर्वर्णधर्मकथनम् । २२शे, ब्रह्मचर्यधर्मकथनम् । २४शे, उद्वाचव्यवस्थादिः । २५शे, गृहिणां सदाचारकथनम् । २६शे, आहविधानम् । २७शे, उभयदिनप्राप्तिधीनां कार्यविशेषे तिथिनिर्णयः । २८शे, प्रायश्चित्त-कथनम् । २९शे, यममार्गपरिचयकथनम् । ३०शे, पुनर्जन्मवृत्तान्तम् । ३१शे, मोक्षसाधनं ज्ञानं तदुपायस्य योगसाधनमिति निर्णीतम् । ३२शे, वैराग्यो-दयप्रकारः । ३३शे, देवमालिन उपाख्यानं वाराणस्यां तस्य शरीरपतनान्मोक्ष-वर्णनञ्च । ३४शे, आचारधृष्टवेदमालिनो हरिनामतः सङ्गतिः । ३५शे, दुरात्मनः कलिकनामकव्याधस्य हरिनामप्रसादादुद्धारः । ३६शे, उन्नत-विष्णुस्तवः । ३७शे, विष्णुभक्तिफलवर्णनम्, विष्णुभक्तिप्रसादादेव इन्द्रादीना-मिन्द्रत्वलाभादिवर्णनञ्च । ३८शे, युगधर्मः, कलिधर्मः, हरिनामैवैकः कला-बुद्धारोपायः, बृहन्नारदेतिनामकारणम्, एतस्य पुराणस्य पाठश्रवणयोः फलकथनञ्चेति ॥

No. 1022. अध्यात्मसारः ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 10. Lines, 15 on a page. Extent, 487 s/lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvipa, Purushottama Nyáyaratna. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Adhyátmasára. A treatise on Vedántic theosophy, and salvation through the medium of knowledge or Jñána, including various rules for the observance of those who have acquired divine knowledge. By Tírtha Svámí. The work comprises twenty-one sections.

Beginning. नमामि गुरुमात्मानं लमहंशब्दगोचरम् ।

लमहंशब्दनिर्मुक्तं यत्तत्पदविवर्जितम् ॥ अस्यार्थः—

End. याज्ञवल्क्यः । चेवज्ञस्येयस्त्वनानादिशुद्धिः परमा स्मृता ।

यतिस्मृतौ । ब्रह्मज्ञा खर्णहर्ता च सुरापो गुरुतत्पमः ।

उपपातकिनश्चैव मुच्यन्ते ज्ञानभिक्षुकाः ॥

Colophon. इति तीर्थस्वामिल्लतसङ्क्षेपाध्यात्मसारः । ऐक्यमतसङ्ख्या तु—सोम दिगम्बर-जैन-कापिलक बौद्ध-चार्वाक-मीमांसा-सालङ्कार-साङ्ख्य-पातञ्जल-भाट्ट-न्यायाः॥१२॥ गौणमतानि तु—योगाचार-षट्तीर्थिक-माध्यमिक-शिखा-कल्प-निरुक्त-रामा-

भुज-साध्य-समक-वाजसनेयि-साध्यन्दिना-ऽऽरुति-वैशेषिक-तन्त्र-पुराणा-ऽऽथर्व-
शास्त्र-गान्धर्व-दशप्राकृत-गौणपद्वैद-खेच्छात्मकानि ॥ २४ ॥ ४६ ॥

विषयः । इदं कविंशतिपरिच्छेदाः सन्ति । तथा हि—१, ज्ञानिव्यवहारः । २, ब्रह्मा-
भावः । ३, समाधिस्तत्त्वम् । ४, समाध्यभावः, । ५, सायाभावः । ६, माना-
भावः । ७, प्राप्तात्मत्वम् । ८, विधिनिषेधाभावः । ९, आचाराभावः । १०,
वाङ्मतीर्थनिन्दा । ११, वाङ्मवेदनिन्दा । १२, पूजासन्ध्याध्यानानि । १३,
गुरुतत्त्वकथनम् । १४, योगादितत्त्वम् । १५, कर्म्मनिन्दा । १६, १७, ज्ञानकर्म्म-
कोरसामञ्जसम् । १८, तर्कदोषः । १९, तत्राकाशादेर्जन्यत्वम् । २०, २१, आ-
न्निवैराग्ये, ज्ञानमहिमा चेति ।

No. 1023. पदार्थतत्त्वम् ।

Substance, country-made yellow paper, 16 x 3 inches. Folia, 6. Lines,
5 on a page. Extent, 131 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk.
1745. Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance,
new. Prose. Correct.

Padārtha-tattva. A Nyāya dissertation on time, space, mind,
matter, and other categories. By Siromani Bhattachārya.

Beginning. अथ पदार्थतत्त्वं निरूप्यते । तत्र—दिक्कालौ नेष्टरादतिरिच्येते । माना-
भावात् ।

End. तस्मात् कार्यत्वं कारणत्वञ्च उभयमेवातिरिक्तमिति कृतं पञ्चवितेन ।

अर्थानां युक्तिमिदानीं मद्दत्तानां प्रयत्नतः ।

सर्वदर्शनसिद्धान्तविरोधो नैव दूषणम् ॥

अर्था + + क्ता सिद्धान्तविरोधेनापि पण्डिताः ।

विना विचारं न त्याज्या विचारयत यत्नतः ॥

सर्वशास्त्रार्थतत्त्वज्ञानं नत्वा नत्वा भगवद्भग्नम् ।

इदं याचे मनुक्तानि विचारयत सादरम् ॥

रीतिरेषा न दोषाय सेविता पूर्वस्वरिभिः ।

यन्निर्गुणविचाराय याचन्ते विदुषोऽपरान् ॥

Colophon. इति मद्दामहोपाध्यायश्रीरोमणिभट्टाचार्यविरचितं पदार्थतत्त्व समाप्तम् ॥

विषयः । नैयायिकसिद्धान्तितानां दिक्कालादीनां खण्डनम्, अन्योन्यदर्शनसिद्धानां खल्व-
दीनां कतिपयानां स्वीकरणञ्च । तथा हि—दिक्कालो न । अर्चं न । मनो
न । परमाणुर्न । द्युको न । रूपादीनां इन्द्रियपक्षणायोग्यत्वं न । प्रयत्नं न
गुणान्तरम् । परत्वापरत्वे गुणान्तरे न । विशेषो पदार्थान्तरं न । चिच्च ना-
तिरिक्तं रूपम् । स्पर्शाऽपि चाव्याप्यवृत्तिः । कर्मापि चाव्याप्यवृत्तिः । अभाव-
स्यानुगतप्रतीतिसिद्धोऽखण्डोपाधिः । गुणत्वं न जातिः ।—खल्वं पदार्थान्तर-
मेव । शक्तिरप्यतिरिच्यते । सङ्ख्या च पदार्थान्तरं न तु गुणः । कार्यत्वं पदार्था-
न्तरम् । कारणत्वञ्च पदार्थान्तरम् । इति । (अस्यैव हि टीका १६५ स-
ङ्ख्यान्विता ।)

No. 1024. छान्दोग्यमन्त्रभाष्यम् ।

Substance, country-made yellow paper, 18½ × 5½ inches. Folia, 24.
Lines, 15 on a page. Extent, 2340 s lokas. Character, Bengali. Date, Sk.
1694. Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyáyaratna. Another
copy with Vrajanátha Vidyáratna. Appearance, old. Prose. Correct.

Chhándogya-mantra Bháshya. This is a better and complete
codex of the work noticed under No. 491, (ante vol. I, p. 7.) The
author of the commentary is Gunavishnu.

Beginning. शङ्कराय नमस्तस्मै भक्तानां यत्प्रसादतः ।

सूक्ष्मानुद्दिष्टदूरस्था भावा भान्ति यद्याश्रुताः ॥

स्थानुरिव भारद्वाजः किलाभूदधीत्य वेदं न विजानाति योऽर्थम्—

ॐ क्रव्यादमग्निम्—यजुरिदम्—

End.

ॐ अङ्गुष्ठमात्रः पुरुषः अङ्गुष्ठश्च समाश्रितः ।

ईशः सर्वस्य जगतः प्रभुः प्रीणातु विश्वभुक् ॥

—प्रीणातु इत्याशंसावाक्यार्थः ॥

Colophon. इति छान्दोग्यमन्त्रभाष्येऽष्टमः खण्डः ॥ (अथष्टाष्टमः खण्डः द्वितीयप्रपाठकीयो
बोधः ।)

तत्तद्वर्त्मप्रयोगार्थं पाठसूत्रलक्षणभौषणा ।

गुणविष्णुना छान्दोग्यमन्त्रभाष्यं व्यधीयत ॥

विषयः । छान्दोग्यानां अथवा सामवेदिनां विवादादिस्कारेषूपपुङ्गवानां मन्त्राणां
व्याख्यानम् ॥

No. 1025. प्रागुद्धारसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 18. Lines, 15 on a page. Extent 509 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose and verse. Correct. Notes on the margin.

Prāguddhāra-saṅgraha. A dissertation on the non-dual theory as developed severally in the Vedānta, the Tantras, the Smritis and other works, and on salvation, and the best means of attaining it. By Tīrtha Svāmī. The work is divided into 37 chapters.

Beginning. सर्वशब्दः सर्ववस्तुरूपं तद्धीनमेव यत् ।

तदर्थं नाहमेवापि न जाने जान एव च ॥

End. मनुसुखं खण्डयोर्मते शरीरधारणमात्मनः क्रीडा तेन जन्म सम्भवति ॥

Colophon. इति तीर्थस्वामिकृतप्रागुद्धारसङ्ग्रहः समाप्तः ।

विषयः । इह सप्तविंशत्परिच्छेदाः । तथा हि—१, तान्त्रिकाद्वैतम् । २, शैवा-
द्वैतम् । ३, श्मार्त्ताद्वैतम् । ४, पौराणिकाद्वैतम् । ५, आगस्त्यायद्वैतम् । ६,
साङ्ख्यताद्वैतम् । ७, ब्रह्मणि नानामतम् । ८, प्रश्नसामिन्दे । ९, योगगणना ।
१०, तत्र ज्ञानयोगमतानि । ११, जीवन्मुक्तिवैविध्यम् । १२, उपासनालक्ष-
णम् । १३, गुणवद्वैतत्वम् । १४, तत्र गुणपदशक्तिः । १५, योगध्यानसमा-
धयः । १६, अज्ञानान्यत्वम् । १७, वेदस्य हेतुत्वम् । १८, देहतत्त्वम् । १९,
इन्द्रियतत्त्वम् । २०, ऐश्वर्यतत्त्वम् । २१, आत्मविकारस्यात्मत्वम् । २२, द्वैत-
स्थापनम् । २३, सारयोगादिः । २४, सार्वार्थम् । २५, आत्मकोषः । २६,
चिन्ताविकल्पः । २७, निरवयवधर्मगणना । २८, आत्मलक्षणम् । २९, चि-
न्तात्मागः । ३०, अद्वैततुल्यत्वम् । ३१, मुक्तिकारणविकल्पः । ३२, रागा-
दोषः । ३३, संसारत आत्मलाभः । ३४, तत्र महाभूततत्त्वम् । ३५, प्रणव-
तत्त्वम् । ३६, शास्त्रगणना । ३७, गीतागूढार्थहेति ।

No. 1026. तत्त्वसूत्रम्—तत्त्वसूत्ररत्नञ्च ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folium, 1. Lines, 30. Extent, 54 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose. Correct. Notes on the margin.

Tattva-sūtra with a commentary entitled *Tattva-sūtra-ratna*. A series of twenty-six aphorisms on the leading subjects of the Vedānta, viz. Intellect, Soul, Guru, mukti, Prakriti, the elements, &c., with a commentary. By Tīrtha Svāmī.

Beginning. मूलस्य—अथ चैतन्यम् ॥ १ ॥

टीकायाः—भाववाचिप्रत्ययान्तस्य बोधार्थकघातोरित्यादिः ।

End. मूलस्य—एतैः सर्वैः उक्ताः सर्वे उक्ताः ॥ २६ ॥

Colophon. इति श्रीतीर्थस्वामिलब्धं तत्त्वसूत्रं समाप्तम् ।

टीकायाः—इत्याद्यगसीयशक्तिमत्तत्त्ववाग्निष्ठेऽप्युक्तं चिन्त्यम् ।

इति श्रीतीर्थस्वामिलिखितं तत्त्वसूत्रं समाप्तम् ॥

विषयः । इह पदविंशतिसूत्राणि सन्ति । तत्राद्यैः पञ्चविंशतिसूत्रैः—

चैतन्य—आत्मा—ब्रह्म—गुरु—मुक्ति—प्रकृति—देवदेवी—आकाश—वायु—अग्नि—
ति—भाव—वेद—जीव—जल—अचला—मन्त्र—शास्त्र—अक्षर—प्राण—मनः—
बुद्धि—अक्षर—त्व—अभाव—माया—जगत्—अविद्या—इन्द्रिय—देहेत्यूनविंशत्-
पदार्थानां सङ्क्षेपतो लक्षणनिर्वचनम्; अन्येन तु सूत्रेणानुत्थमानानां ल-
क्षणसङ्ग्रहश्चेति ॥

No. 1027. शाक्तसर्वस्वम् ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 6. Lines, 13—14 on a page. Extent, 342 s/lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose and verse. Correct. Notes on the margin.

S'ākta-sarvasva. An attempt to reconcile the principles of the S'ākta cult with the Vedānta doctrine, or the metaphysics of the Tantra reduced to a philosophical system. By Tīrtha Svāmī. The work comprises eleven chapters.

Beginning. ॐ ॥ भक्तिः सिद्धिर्गरीयसीत्यत्र सिद्धेः सम्बन्धे भक्तिरेव गरीयसी न तु कर्मादि गरीयः ।

End. विचारदशायां किञ्चित् किञ्चिदग्न्यन्यमानाः ॥

Colophon. इति श्रीतीर्थस्वामिलिखितं शक्तिसर्वस्वं समाप्तम् ॥

विषयः । इह एकादशपरिच्छेदाः । तथा हि—१, सात्वतीयशब्दार्थः । २, पूजका-
दीनां त्रयवस्तु । ३, चण्डाग्निनोरभेदः । ४, चण्डकालीनस्मर्यम् । ५, कात्या-
यनीनिरूपणम् । ६, भक्तितत्त्वम् । ७, सायातत्त्वम् । ८, साक्षात्करणोपायः ।
९, आत्मसामान्यम् । १०, आत्मतत्त्वम् । ११, तैर्यविकृततत्त्ववृत्ति ।

No. 1028. विचारार्कसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 7.
Lines, 14 on a page. Extent, 324 *śloka*s. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old.
Prose and verse. Correct. Notes on the margin.

Vichārārka-saṅgraha. Dissertations on various topics of theology
and metaphysics, such as the purport of Vījāmantras, the object of the
Gitā, Tantras treating of the Vedāntic doctrine, expiations, nature of
salvation, the true meaning of nonduality, characteristics of tran-
scendental meditation, the highest object of humanity, defects of the
Sāṅkhya system, &c. By Rāmānanda. The work is arranged under
27 sections.

Beginning. आत्मा गुरुपदतन्त्रमालोक्तवानेकपुस्तकम् ।

रामानन्दोऽद्वन्द्वनाशी विचारार्कं करोम्यहम् ॥

End. रस इत्याल्लिकाः केचित् काम इत्यपरे जनाः ।

Colophon. इति विचारार्कसङ्ग्रहः समाप्तः ॥

विषयः । इह सप्तविंशतिपरिच्छेदाः । तथा हि—१, महावाक्यार्थः । २, गीतार्थः ।
३, वेदान्तोद्यतन्त्राणि । ४, प्रायश्चित्तानि । ५, आत्ममुक्त्योरैक्यम् । ६, गान-
प्रशंसा । ७, कारणरूपता । ८, अद्वैतव्युत्पत्तिः । ९, समाधिलक्षणम् । १०,
परमतत्त्वम् । ११, विरोधाभासः । १२, साङ्ख्यदोषः । १३, सात्वतमीमांसा ।
१४, विदेवैक्यम् । १५, शिवादिलिङ्गतत्त्वम् । १६, नवव्योतितत्त्वम् । १७,
चण्डलमीमांसादि च । १८, कल्पितशाले दोषः । १९, कलिधर्मः । २०, जीव-
मुक्तिविभागः । २१, महाभूतगुणाः । २२, छदितत्त्वम् । २३, ध्यानतत्त्वम् । २४,
अक्षरतत्त्वम् । २५, योगव्युत्पत्तिः । २६, आत्मतत्त्वम् । २७, रसविवरणचेति ।

No. 1029. सङ्ग्रहः ।

* Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 4. Lines, 14 on a page. Extent, 185 s/lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose and verse. Correct. Notes on the margin.

Saṅgraha. A collection of the leading passages on Metaphysics to be found in the Mahābhārata and other standard works. Anonymous.

Beginning. ओं । महाभारते युधिष्ठिरं प्रति भीमादयः ।

यदि सत्यामतः सिद्धिं राजन् कश्चिदवाप्नुयात् ।

पर्यन्ताच्च द्रुमाश्चैव क्षिप्रं सिद्धिमवाप्नुयुः ॥

End. एतत्सर्वं तित्तीर्षुभिर्भाष्यम् ॥०॥

विषयः । महाभारतादिभ्यस्तत्त्वविषयकवचनानां सङ्ग्रहः ।

No. 1030. वाशिष्ठसारः ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 4. Lines, 14 on a page. Extent, 156 s/lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose and verse. Correct. Notes on the margin.

Vās'ishṭha-sāra. An abstract of the philosophical portion of the Yogavās'ishṭha Rāmāyaṇa. By Tīrtha Svāmī.

Beginning. ओं । भरद्वाजं प्रति वाल्मीकिवाक्यम् ।

धमस्य जागतस्यास्य जातस्याकाशवर्णवत् ।

अपुनः स्मरणं साधो मन्ये विस्मरणं वरम् ॥

End. दशप्रकरणैस्त्रिंशत्यां सार उद्धृतः ॥

Colophon. इति तीर्थस्वामिदत्तवाशिष्ठसारे चतुर्थः पादः समाप्तः ॥

विषयः । सङ्करीतोऽयं ग्रन्थः । अत्र योगवासिष्ठात् सारवचनान्युद्धृत्य स्थापितानि, तेषु च चत्वारः पादा व्यवस्थिताः ।

No. 1031. वाशिष्ठीयगूढार्थः ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 3. Lines, 14 on a page. Extent, 117 s/lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyáyaratna. Appearance, old. Prose. Correct. Notes on the margin.

Vāśiṣṭhīya-gūḍhārtha. A commentary on the last named work, by its author Tīrtha Svāmī.

Beginning. हरिगुरुशिवशक्ती मन्त्ररूपोऽहमात्मा

मन इव तनुवच्च स्रोत्रमेवातिबोधः ।

सकलजगदशेषाकाररूपोऽहमेवा-

चिदपि तदपि भावभावश्रिष्यप्रश्रिष्यः ॥

अथ वाशिष्ठीयगूढार्थः । सर्वत्र सञ्ज्ञाशब्दा व्याख्यायिका दृष्टान्ताश्च प्रतीत्यभि-
प्रायिका इति चौरस्वामिनः ॥

End.

उक्तव्याख्यानानां प्रमाणानि विष्णुसहस्रनाम-सातत्यचतुष्क-ब्रह्मविवर्त्त-वद्राध्या-
यानां टीकासु लिखितानि । शब्दशास्त्रतत्त्वज्ञादितत्त्वे लिखितम् ॥

Colophon. इति त्रीतीर्थस्वामिकृतसङ्क्षेपवाशिष्ठसारगूढार्थः समाप्तः ॥

विषयः । स्वसङ्क्षेपवाशिष्ठसारस्य व्याख्यानम् ।

No. 1032. विष्णुसहस्रनामटीका ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 5. Lines, 11 on a page. Extent, 154 s/lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyáyaratna. Appearance, old. Prose. Correct. Notes on the margin.

Vishṇu-sahasranāma Tīkā. A gloss on Śaṅkara's commentary on the hymn to Vishṇu comprising his thousand names as given in the Bhāgavata Purāṇa. By Tīrtha Svāmī.

Beginning. नत्वा श्रीशङ्कराचार्यं सहस्रनामदीपकं ।

तटीकामवलम्ब्यैतां नामव्याख्यां करोमि च ॥

श्रयोदरादिमिथानि पदान्यत्र वदन्मि च ।

उपेक्षणीयानि तानि साधनान्यल्पसङ्कहे ॥

- End. नाम-समाप्रत्वादन्यनाम्नो द्विरावृत्तिः । न क्रोधः अक्रोधादयो भवन्ति मा-
त्सर्यश्च न भवति । अनेन वर्तमाना श्रीरामश्रीशिवनाम्नाश्च व्याख्या समर्था ॥
- Colophon. इति श्रीतीर्थस्वामिकृतश्रीविष्णुसहस्रनामव्याख्या समाप्ता ॥
- विषयः । विष्णुसहस्रनामव्याख्यानम् ।

No. 1033. भागवतसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 23.
Lines, 13 on a page. Extent, 934 s/lokas. Character, Bengali. Date,
? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance,
old. Prose and verse. Correct. Notes on the margin.

Bhāgavata-saṅgraha. An abstract of the philosophy of the Bhāga-
vata Purāṇa. By Tīrtha Svāmī.

Beginning. श्रीमद्भागवते ग्रन्थे साचाट् ब्रह्ममतिर्मम ।

पुनश्च सङ्ग्रहं कुर्वे द्वितीयसङ्ग्रहात् परम् ॥

यं ब्रह्मेत्यादि वा । जन्मादीत्यादि । धर्म इत्यादि । निगमकल्पतरोरित्यादि ।

यं प्रव्रजन्ममित्यादि । यः स्नानुभावमित्यादयः । प्रसिद्धाः । मुनय ऊचुः ।

देवक्यां वसुदेवस्य जातो यस्य चिकीर्षया ।

भार्यायामिति । पद्मस्यां पट्टी वा । यथार्थस्य, तत्कथय ।

End. चुम्बुकेनापठजेन (?) न श्रोतव्यं कदाचन ।

Colophon. इति तीर्थस्वामिकृतभागवतसङ्ग्रहसङ्ग्रहः समाप्तः ।

विषयः । भागवतोपसारवाक्यानां स्मरणाय सङ्ग्रहः ।

No. 1034. भावार्थदीपिकासङ्ग्रहः ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 6.
Lines, 15 on a page. Extent, 337 s/lokas. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old.
Prose and verse. Correct. Notes on the margin.

Bhāvēārtha-dīpikā-saṅgraha. Explanations of some of the leading
passages of the *Bhāvēārtha-dīpikā*, a work on the purport of the Bhāga-
vata Purāṇa. Anonymous : probably a work of Tīrtha Svāmī.

Beginning. भावार्थदीपिकामध्येऽन्येषां व्याख्या कश्चित् कश्चित् ।

तन्मतस्य विरुद्धास्ताः किञ्चित् किञ्चिदुपेक्षितम् ॥

सर्वत्र लिखनं दृष्ट्वा बोद्धव्यं बुद्धिमत्तमैः ।

मया सङ्गृह्यते किञ्चिद् यद् यत् तस्य मतं दृढम् ॥

व्याभासेन श्लोक कश्चाऽनन्विते शेष उत्तमैः ।

ब्रह्मविद्यारूपमेतत् पुराणमिति दर्शितम् ॥

अत एवापरं भागवतं नाशङ्कनीयम् । कश्चित् पुराणान्तरमिति नाशङ्कनीयं ।

अथैतुकं तर्काद्यगोचरमौपनिषदमित्यर्थः । तत्तु भक्तिद्वारेण ॥ १।२।८ ॥

युतेन वेदान्तादिश्रवणेन ॥ १।२।१२ ॥

End.

भगवानैश्वर्यादिपदग्रहणः ।

Colophon.

इति भावार्थदीपिकासङ्ग्रहः ।

विषयः ।

भागवतीयमतानां सव्याख्यानानां सङ्ग्रहः ॥

No. 1035. भागवतमञ्जरी ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 4. Lines, 14 on a page. Extent, 210 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose and verse. Correct. Notes on the margin.

Bhāgavata-mañjarī. A dissertation on the nature and contents of the Bhāgavata Purāṇa. By Tīrtha Svāmī.

Beginning. श्रीभागवतस्य गायत्र्या समारम्भत्वाद् यं ब्रह्मेत्यादिश्लोकस्यामूलकत्वमायाति त-
द्यापि ग्रन्थवर्धितत्वात् पाठे न दोषः, (?) ग्रहणपुरस्सरणे स्नानसङ्कल्पादिवत् ।

End.

यद्यपि नारदीयपूर्वार्थं सप्तसहस्रमधिकं तथापि स्वामिनाद्यादशसहस्राणि
गणितानि वाचनिकसङ्ख्यारचार्थम् ।

Colophon.

इति श्रीतीर्थस्वामिकृता भागवतमञ्जरी समाप्ता ॥

विषयः ।

भागवतीयविचारसङ्क्षेपः ।

No. 1036. अद्वैतनिर्णयसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 2. Lines, 10—14 on a page. Extent, 96 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose and verse. Correct. Notes on the margin.

Advaita-nirṇaya-saṅgraha. An attempt to identify Viṣṇu, Ś'iva, &c. with the Supreme Brahma. By Tīrtha Svāmī.

Beginning. पाद्मीयविष्णुसहस्रनामटीकायां—देवदेवं जगद्गुणमित्यत्र परशुरामाश्रयता-
रेण विष्णुना महादेवाराधनम् ।

End. शक्तिसाधनस्य ब्रह्मप्रमाणानि नात्र धृतानि ॥

Colophon. इति श्रीतीर्थेश्वरामिश्रतौ सङ्ग्रहौ समाप्तौ ।

विषयः । शिवविष्णवादीनां ब्रह्मेकप्रमाणानि ।

No. 1037. दीपिकाप्रकरणक्रमसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 3. Lines, 15 on a page. Extent, 18 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose and verse. Correct. Notes on the margin.

Dīpikā-prakaraṇa-krama-saṅgraha. An analytical index to the author's Bhābārtha-dīpikā-saṅgraha on the principles of the Vedānta. By Tīrtha Svāmī.

Beginning. अथ भावार्थदीपिकासङ्ग्रहस्य प्रकरणविभागः । स्थूलनिर्णयसङ्केतः क्रमसङ्ग्रहे ।
तत्र वेदान्तस्य तात्त्विकत्वम् ।

End. शिवत्वेन नामकथने गुणपदम् ॥

Colophon. इति श्रीतीर्थेश्वरामिश्रतदीपिकादिमङ्गलस्य प्रकरणं समाप्तम् ॥

विषयः । स्वतन्त्रभावार्थदीपिकायाः सविचारसूचीविशेषः ।

No. 1038. सहस्रनाममालाकला ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 6. Lines, 14 on a page. Extent, 262 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose. Correct. Notes on the margin.

Sahasra-nāma-mālā-kalā. Explanations of the more important words in forty-three hymns, by the author, in praise of the thousand names of Bhuvanesvarī, Annapurnā, Mahā-lakshmī, Durgā, Kālī, Tārā, Tripurā, Bhairavī, Chhinnamastā, Mātangī, Sumukhī, Sītā, Siva, Rāma, Krishṇa, and Viṣṇu. By Tīrtha Svamī.

Beginning. तव प्रायश्चित्तस्थानि नामानि कानि तु स्वरूपाभासानि ।

End. हयशीर्षः । हयकपो हयघ्रीवः पन्था च उच्चैःश्रवाश्च । इति छण्डः ।

Colophon. इति श्रीतीर्थेश्वरामिहकृतनाममालायास्तत्कृतनामकला समाप्ता ॥

विषयः । स्वरङ्गलितचिचलारिशत्सङ्गाकेषु सहस्रनामस्तोत्रेषु यानि नामानि गूढार्थानि तान्येवैव व्याख्यातानि । तानि च सहस्रनामस्तोत्रान्तर्गतानि, यथा— भुवनेश्वर्याः १ । अन्नपूर्णायाः १ । महालक्ष्म्याः १ । दुर्गायाः ० । कात्याः ४ । तारायाः ५ । त्रिपुरायाः २ । भैरव्याः २ । विद्मस्त्यायाः १ । मातङ्ग्याः १ । सुमुख्याः १ । सीतायाः २ । शिवस्य ० । रामस्य २ । छण्डस्य २ । विष्णोः २ । इति ४२ ॥

No. 1039. कादिसहस्रनामकला ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 2. Lines, 42 on a page. Extent, 57 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose. Correct. Notes on the margin.

Kādi-sahasra-nāma-kalā. A gloss on a hymn comprising one thousand names of Kālī. The hymn is an extract from the Mahā-kāla-saṁhitā. By Tīrtha Svamī.

Beginning. शक्तिपातः, अष्टादशशक्तीनामशीतिशक्तीनां वा पतनं साधकवशता ।

End. सर्वेषां वीरादीनां सिद्धिः सर्ववीरादिसिद्धिः ॥

Colophon. इति कादिसहस्रनामकला समाप्ता ॥

विषयः । महाकालसंहितोक्ते ककारादिवर्णक्रमगते काव्याः सहस्रनामस्तोत्रे यानि गूढार्थानि पदानि तेषां व्याख्यानम् ।

No. 1040. भागवततत्त्वसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 5. Lines, 12 on a page. Extent, 232 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose. Correct. Notes on the margin.

Bhāgavata-tattva-saṅgraha. A dissertation, in seven chapters, on the philosophy of the Bhāgavata Purāṇa. By Tīrtha Svāmī.

Beginning. अथ श्रीभागवतोक्तमायातत्त्वम् । मायया ब्रह्मणे लीलया ।

End. विधिशिवसाक्षात्प्राप्ते चरेरधिकसाक्षात्प्राप्त्यनन्तरम् ॥

Colophon. इति श्रीतीर्थस्वामिल्लतभागवततत्त्वसङ्ग्रहः समाप्तः ॥

विषयः । श्रीभागवतात् तत्त्ववचनादीनि सङ्गृह्य गूढार्थव्याख्यानसहितानीह कृतानि । अथ हि सप्रपरिच्छेदाः । यथा—१, मायातत्त्वम् । २, दुर्गातत्त्वम् । ३, शिवतत्त्वम् । ४, निर्घण्डसङ्ग्रहः । ५, आत्मादितत्त्वम् । ६, नानावक्त्रादेशैस्तु । ७, भागवतनामार्थसंज्ञेति ।

No. 1041. शान्तिसन्दर्भः ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folium, 1. Lines, 26. Extent, 48 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose. Correct. Notes on the margin.

S'ānti-sandarbhā. An explanation of the purport of the poem called S'ānti-s'ataka. By Tīrtha Svāmī.

- Beginning. शान्तिशतकस्याप्या प्राकृतता पुनः किञ्चिद्विध्यते । मित्रो विरक्तलपसीज्ञान-
सञ्चासो तत्कृतस्य मान्यत्वमेव ।
- End. स्याद्याच्छन्दः सुच्छन्दो न कृतं विरक्तत्वात् ॥
- Colophon. इति श्रीतीर्थस्वामिकृतशान्तिसन्देशः समाप्तः ॥
(अत्र शेषपङ्क्तिचतुष्टये भागवततात्पर्यं लिखितमस्ति)
- विषयः । शान्तिशतकस्य गूढार्थव्याख्यानम् ।

No. 1042. शान्तिशतकसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folium, 1.
Lines, 27. Extent, 54 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of
deposit, Navadvipa, Purushottama Nyáyaratna. Appearance, old. Prose
and verse. Correct.

S'ánti-s'ataka-saṅgraha. An exposition of the main object of the
S'ánti-s'ataka. By Tírtha Svámí.

- Beginning. फलं कामायतं किममरगणैः किञ्च विधिना ।
विधेयं यत्तत्त्वं स्फुरति मम नाद्यापि हृदये ।
विधेयं खं खं रूपमपि न स्फुरति—
- End. पूर्वं तावदित्यादिना दौबने धनसाधनं वार्त्तिके प्रत्याचार इति ज्ञापितम् ।
- विषयः । शान्तिशतकस्य तात्पर्यवर्णनम् ।

No. 1043. नामसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 3.
Lines, 13—14 on a page. Extent, 162 s'lokas. Character, Bengali. Date,
? Place of deposit, Navadvipa, Purushottama Nyáyaratna. Appearance,
old. Prose and verse. Correct.

Náma-saṅgraha. Hymns comprising the leading names of Vishṇu,
S'akti, &c. By Tírtha Svámí.

- Beginning. भुवनेश्री । हृदयत्वरवासिनी । इन्द्राणी । इन्द्रकन्या च ।

End. तस्माद् वेद्या परा मता ।
 Colophon. इति श्रीतीर्थस्वामिकृतनाममालामङ्गलः ।
 विषयः । मन्त्रिविष्ण्वादीनां नामसङ्ग्रहः ।

No. 1044. वेदस्तुतिलघूपायः ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folium, 1. Lines, 25. Extent, 40 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose and verse. Correct. Notes on the margin.

Vedastuti-laghūpāya. A summary of the contents of the Vedastuti section of the Bhāgavata Purāṇa. By Tīrtha Svāmī.

Beginning. श्रुतिस्तुतिटीका प्राक् कृता पुनः किञ्चिन्निष्कृते । ब्रह्मद्वित्यादि ।

End. व्याख्यातं दृष्टव्यमङ्गुले च वङ्गस्थलेषु मोमांसा ॥

Colophon. इति तीर्थस्वामिकृतवेदस्तुतिलघूपायः ॥

विषयः । वेदस्तुतिव्याख्यापरिशिष्टम् ।

No. 1045. चण्डीविवरणम् ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 3. Lines, 13 on a page. Extent, 141 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose. Correct. Notes on the margin.

Chandī-vivaraṇa. A summary of the contents of the chapters of the Mārkaṇḍeya Purāṇa which describe the wars of the goddess Chāṇḍī with certain demons. By Tīrtha Svāmī. An English translation of the Chāṇḍī was published in Calcutta some fifty years ago by Cavelli Bentaka Boriah, an assistant of the late Colonel Mackenzie for some time Surveyor General of India, who made a large collection of MSS., and illustrations of oriental antiquarian objects. The Chāṇḍī is held in right veneration by the followers of the Śākta creed, and is religiously read on ceremonial occasions.

Beginning. अर्मलया वक्तृनामर्थदी न सर्वत्र लभ्यौ भूमिकापट्टश्लोकाः कचित् कचिद्
 दृश्यन्ते ते स्वतन्त्राः ।

- End. वैश्ववर्ष । श्रेष्ठदानादानवाक्यं दाढयाचक्रयोर्वचः ॥ देवीमाहात्म्यं समाप्तम् ॥
 Colophon. इति चण्डीविवरणं समाप्तम् ॥
 विषयः । अर्गलादिदेवीमाहात्म्यात्मकमार्कण्डेयपुराणान्तर्गतसप्तशत श्लोकेषु गूढार्थानां व्याख्यानम् ।

No. 1046. आनन्दकुसुमम् ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 9\frac{1}{2}$ inches. Folia, 7. Lines, 13 on a page. Extent, 284 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyáyaratna. Appearance, old. Prose and verse. Correct. Notes on the margin.

Ananda-kusuma. A Dissertation, in ten chapters, on some of the leading topics of the Vedānta Philosophy. By Tīrtha Svāmī.

Beginning. अथाद्यन्तमयध्वंशोपायं वक्ष्यामि सङ्कुहात् ।

निर्णीय निखिलाध्यात्मशास्त्राणि हि पुनः पुनः ॥

End. यदेवेह तदमुचेत्यादिस्वरूपभागश्रुतीयशास्त्रं तत्राहमाकारत्रयाकारयोरभावः ॥

Colophon. इति श्रीतीर्थस्वामिदत्तानन्दकुसुमं समाप्तम् ॥

विषयः । इह दशपरिच्छेदाः सन्ति । तथा च — मायाभावोपायः १ । सुखोपायः २ । गुप्तकौलः ३ । श्रुतिमिथ्या ४ । तन्त्रसङ्कुचः ५ । व्यासमतम् ६ । पापाभावः ७ । शक्तिगणना ८ । ज्ञानसाधनम् ९ । शास्त्रभाग्येति दश ॥

No. 1047. प्रेमभक्तिस्तोत्रम् । प्रेमभक्तिस्तोत्रव्याख्या च ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 9\frac{1}{2}$ inches. Folium, 1. Lines, 44. Extent, 94 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyáyaratna. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Prema-bhakti-stotra, with a commentary entitled *Prema-bhakti-stotra-vyākhyā*. A hymn in praise of Chaitanya, the saint of Nadiyā, who is accepted by his followers as an incarnation of the Deity. By Rāmananda Tīrtha. The commentary is by the author himself, and in it he adduces proofs from the S'āstra in support of the identification of Chaitanya with the Supreme Spirit. The author is the same who is generally known by the name of Tīrtha Svāmī.

Beginning. मू०—नित्यानन्दाभिधानः सकलसुखकरः केवलानन्दरूपो

विष्णुश्चाद्वैतनामा निरवधि भजति प्रेमभावैकसारौ ।

हृष्टा गङ्गातमाङ्गा क्षिपति शतदलं यस्य पादारविन्दं

तं चैतन्याख्यरूपं तद्वर्णरविरुचिं प्रेमबीजं भजेऽहम् ॥ १ ॥

टी०—नित्यानन्दः शक्तियुक्तेवरः ।

End. मू०—य इदं पठति श्रोत्रं प्रेमभक्त्येककारणम् ।

प्रेमभक्तिर्भवेत् तस्य सत्यं सत्यं न संशयः ॥

Colophon. इति श्रीरामानन्दतीर्थस्वामिभूतप्रेमभक्तिलोचनं समाप्तम् ।

टी०—वासुदेवस्य द्वे मूर्ती चरञ्चाचरमेव च ।

चरं सञ्चाधिनां प्रोक्तमित्यादि च विन्यम् ।

इति श्रीरामानन्दतीर्थस्वामिभूतप्रेमभक्तिलोचनव्याख्या समाप्ता ॥०॥

विषयः । नवद्वीपजन्मनो गौरविग्रहस्य चैतन्यदेवस्य साक्षात्प्रकथनं, पञ्चान्तरे ख्या-
तविषयकथनम् ।

No. 1048. मन्त्रकौमुदी ।

Substance, country-made yellow paper, 18½ × 5½ inches. Folia, 8. Lines, 15 on a page. Extent, 472 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1694. Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose. Correct.

Mantra-kaumudī. A collection of the Vedic mantras including the Gáyatrī required in the performance of modern religious rites, with their meanings, purport, and uses explained at length. By Rāmakṛishṇa.

Beginning. नमस्कृत्याखिलैर्मन्त्रैर्वाङ्मयं श्रीपरमेश्वरम् ।

तन्यते रामकृष्णेन रम्येयं मन्त्रकौमुदी ॥

ग्रहीतुं दुःशक्रो भावो लोकोक्तेरपि यद्यपि ।

यशोपस्थितिमन्त्राणां तथाप्यर्थः प्रकाशते ॥ यथाह भट्टः—

End. एवं परचेति वदन्ति ॥ ० ॥

Colophon. इति चतुर्दशान्तिमन्त्रव्याख्या । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

विषयः । वैदिककर्मणि प्रयुक्तानां वैदिकमन्त्राणां ब्रान्देयभाष्येनधिकृतानां व्याख्यानम् ।
तत्र प्रथमं तावत् विधिवादः । ततो घटस्थापनादिमन्त्रव्याख्या, गणेशादि-
पञ्चदेवमन्त्राणां व्याख्या, अधिवासमन्त्राणां व्याख्या, गायत्रीव्याख्यानपूर्वकं
चतुर्दशान्तिमन्त्रव्याख्यानश्चेति ।

No. 1049. गुणविष्णुः ।

Substance, country-made yellow paper, 14 × 3½ inches. Folia, 79.
Lines, 8 on a page. Extent, 1284 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk.
1694. Place of deposit, Navadvipa, Purushottama Nyáyaratna. Appearance, old. Prose. Correct. Notes on the margin.

Gunavishṇu. A manual of Bráhmaṇic rites in two parts (Kāṇḍas), the first comprising all the Vedic mantras used in the performance of the ten principal sacraments; and the second, the mantras used in daily worship. The mantras, in both parts, taken mostly from the Chhándogya Bráhmaṇa, are explained in detail. By Gunavishṇu. This work is a standard authority among the Bráhmans of Bengal, and the sacraments are performed according to the rules given in it.

Beginning. प्रथमपर्वं नास्ति । द्वितीयपचारश्चे "ति अमुगागमः । शृणुतेति शृणुत इत्यर्थे ।

End. शेषशठसपाद्यम् । तत्पूर्वशृणुशेषे—पिलकृतस्त्र्येनमेव अवयजनमस्मि ।
पिलकर्मणि असाङ्ग (इतः परमेवान्तिमं शठम्) ।

विषयः । अत्र काण्डद्वयम् । प्रथमे काण्डे, विवाहादिदशकर्मणि नियुक्तानां मन्त्राणां
व्याख्यानम् । द्वितीये, प्रातःकृत्याद्याह्निकमन्त्रपाठनिर्णयपुरःसरं तेषामेव
व्याख्यानम् । सर्वमेतत् सामवेदीयम् ॥

No. 1050. षट्कर्मव्याख्यानचिन्तामणिः ।

Substance, country-made yellow paper, 13 × 4 inches. Folia, 14.
Lines, 7 on a page. Extent, 367 s'lokas. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, Navadvipa, Vrajanátha Vidyaratna. Appearance, fresh.
Prose and verse. Incorrect. Notes on the margin.

Shaṭkarma-vyākhyāna-chintāmaṇi. A guide to the performance of the six principal sacraments, according to the Yajur Veda. By Nityānanda. This work is a sort of abridgment of the last preceding.

Beginning. हरितशब्दयत्तु यस्य प्रणवो मूलं प्रकाण्डदण्डः ।

ध्वनिरतिवितताः शाखा वेदाङ्गान्धिमि पत्राणि ॥

स जयति परममतिमच्छं विधुरभिभविता सुतेजसा सद्यसा ।

अविकलसकलपदार्थः प्रसरति पुरतः प्रसादतो यस्य ॥

निर्घण्टं प्रसमीक्ष्य सारसुव्याख्यान्वाय (?) ब्राह्मणं

व्याख्यान्विं गुणविष्णुमर्थनिपुणान् शिष्यैकदीचागुरुन् ।

दृष्टान् वा समुपास्य सङ्गृह्णमिं षट्कर्मणां ।

प्रीतये नित्यानन्द उदाजहार यजुषां व्याख्यानचिन्तामणिम् ॥

स्थाणुरिव तु भारद्वाजः किलाभूदधीत्य वेदं न विजानाति योऽर्थम् —

End. अथ अपयज्ञविधिः — न जीर्णेन न नोलेन परिक्षिप्तेन वा जपेत् ।

यदि वाग्यमलोपः स्यात् जपादिषु (इतः खण्डितम्)

विषयः । यजुर्वेदिनां विवाहादिषट्कर्मसु गृह्येषु नियुक्ता ये मन्त्रास्तेषां व्यवस्थामहितं व्याख्यानम् ।

No. 1051. भक्तिदूती ।

Substance, English paper, 13½ × 4 inches. Folia, 4. Lines, 6 on a page. Extent, 69 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Vrajanātha Vidyāratna. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Bhaktidūtī. A poem in praise of devotion to Kṛiṣṇa, and the means of attaining it. By Kāliprasāda Ś'armā.

Beginning. नत्वा श्रीनाथपादाम्बुजमतिरुचिरं भोगमोक्षैकचेतुं

नित्यानन्दप्रबोधं सकलसुरनरैः सेवितं तत्तत्सारम् ।

श्रीमान् कालीप्रसादो द्विजकुलवरजो मुक्तिकान्ताभिलाषी

भक्तिं दूतीं हितज्ञां रचयति चतुरां चारुशीलां मगोज्ञाम् ॥ १ ॥

End. रमणिरपि परा भक्तिदूत्या समाप्ता ॥ ९२ ॥

विषयः । भक्तिरसाञ्जितं त्रयोविंशतिपद्यात्मकं काव्यं ।

No. 1052. अनुमानदीधितिः ।

Substance, country-made yellow paper, 18 × 3 inches. Folia, 134. Lines, 5—6 on a page. Extent, 3216 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1658. Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose. Correct.

Anumāna-dīdhiti. An old complete and very correct text of Śrīromaṇi's gloss on the *Anumāna-chintāmaṇi* of Gaṅgeś'a. Vide ante No. 495, Vol. I. p. 285.

Beginning. ॐ नमः सर्वभूतानि विष्टभ्य परितिष्ठते ।

अखण्डानन्दबोधाय पूर्णाय परमात्मने ॥

अध्ययनभावनाभ्यां सारं निर्णीय निखिलतन्त्राणाम् ।

दीधितिमधिचिन्तामणिं तनुते तार्किकशिरोमणिः श्रीमान् ॥

परजुष्टनयान्निवर्तमाना मनसास्त्राक्षरसा विशुद्धबोधैः ।

रघुनाथकवेरपेतदोषा कृतिरेषा विदुषां तनोतु मोदम् ॥

न्यायमधीते सर्वस्तनुते कुतुकाग्निबन्धमप्यत्र ।

अस्य तु किमपि रक्ष्यं केचन विज्ञातुमीशते सुधियः ॥

मान्यान् प्रणम्य विद्विताञ्जलिरेव भूयो भूयो विधाय विनयं विनिवेदयामि ।

दूर्यं वचो मम परं निपुणं विभाव्य भावावबोधयिद्वितो न दुनोति दोषः ॥

पूर्वापरपन्थैकवाक्यताप्रतिपत्तये शिष्याणामवधानाय च सङ्गतिं प्रदर्शयन्ननुमान-
निरूपणं प्रतिजानीते प्रत्यक्षेत्यादि ।

End.

तथापि जन्यत्वशरीरजन्यत्वावच्छिन्नप्रतियोगिताकावतिरिक्तावेवाभावाविति न
च भावसम्भव इत्यत्र तात्पर्यम् ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीमद्भट्टाचार्यात्मजशिरोमणिकृता अनुमानदीधितिः
समाप्ता ।

विषयः । महामहोपाध्यायगङ्गेशोपाध्यायकृतचिन्तामणिग्रन्थीयानुमानखण्डस्य व्याख्यानम् ।
७८१ सं० द्रष्टव्यम् ।

No. 1053. प्रत्यक्षचिन्तामणिदीधितिटिप्पनी ।

Substance, country-made yellow paper, $18\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 16. Lines, 7 on a page. Extent, 630 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Pratyakshachintāmaṇi-dīdhiti. S'īromaṇi's gloss on the Prataksa-chintāmaṇi of Gaṅgeś'a. Vide ante, No. 495, Vol. I. p. 285.

Beginning. नत्वा नन्दतनूजमुन्दरपदं क्षुत्वा गुरोरादरा-

दुर्वीमण्डलमण्डलायितयशोराशेरशेषा गिरः ।

सङ्क्षिप्तोक्त्यतिदक्षदीधितिकृतः प्रत्यक्षचिन्तामणेः

व्याख्यां सङ्कुर्वते गदाधरमुषीर्मादाय विद्यावताम् ॥

गुरुकीर्तनरूपमङ्गलं कुर्वाण एव स्वीयग्रन्थे प्रेक्षावतात् प्रवृत्त्यर्थं दर्शयति गिरमिति ।

End. धमे विशेषानुयोगिकविशेषणप्रतियोगिकालीकवैशिष्ट्यभानमवलम्ब्येदम् अन्यथा धमप्र (इतः खण्डितम्) ।

विषयः । प्रत्यक्षदीधितिव्याख्यानम् ।

No. 1054. बौद्धाधिकारदीधितिटिप्पनी ।

Substance, country-made yellow paper, $18\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 12. Lines, 7—8 on a page. Extent, 540 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose. Correct. Notes on the margin.

Buddhādhikāra-dīdhiti-ṭippantī. A gloss on the commentary of Raghunātha S'īromaṇi on Udayana's refutation of the atheism of Buddhist philosophy, and defence of Deism against infidelity generally. By Gadādhara. Vide Hall's Contributions, pp. 81-82.

Beginning. श्रीकृष्णचरणद्वन्द्वमाराध्य श्रीगदाधरः ।

बौद्धाधिकारविवृतिं व्याकरोति शिरोमणेः ॥

End. शब्दत्वादिधर्मसमूहरूपस्याननुगमात् तथा च ते (इतः खण्डितम्)

विषयः । बौद्धाधिकारदीधितिव्याख्यानम् ।

No. 1055. कुसुमाञ्जलिव्याख्या ।

Substance, country-made yellow paper, $18\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 27. Lines, 7—8 on a page. Extent, 1215 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose. Correct. Notes on the margin.

Kusumāñjali-kārikā-vyākhyā alias *Kusumāñjali-vyākhyā*. A commentary on the *Kusumāñjali* of Udayana Āchārya. By Haridāsa Nyāyālaṅkāra Bhaṭṭāchārya. Two editions of this work have appeared in Calcutta, one bearing date 1769, and the other edited by Professor Cowell in his edition of the *Kusumāñjali*. Hall's Contributions, p. 83.

Beginning. ईषदीपदनधीतविद्यया तातमाहमुदमाविवर्द्धयन् ।

शेषणाय भवकर्मजन्मनां कोऽपि गोपतनयो नमस्यते ॥

इष्टदेवतासङ्कीर्तनं ब्रह्मप्रतिपादकसच्चिद्प्रयोगात्मकञ्च सङ्गलं कुर्वन् यन्मनामाह । सत्पञ्चप्रसरः—

End. नावासयेततः किमस्माकम् ॥०॥

Colophon. इति सचामचोपाध्यायश्रीहरिदासन्यायालङ्कारभट्टाचार्यविरचिता कुसुमाञ्जलिव्याख्या समाप्ता ॥

विषयः । कुसुमाञ्जलेर्व्याख्या ।

No. 1056. व्याख्याप्रकाशः ।

Substance, country-made yellow paper, $18\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 9. Lines, 9 on a page. Extent, 546 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Vyākhyā-prakāś'a. A gloss on the last named work. Anonymous. This is reported by the paṇḍit who examined it to be distinct from the *Kusumāñjali-prakāś'a* of Vardhamāna Upādhyāya. Hall's Contributions, p. 83.

Beginning. प्रारम्भपत्रं नास्ति । द्वितीयपत्रारम्भे “यच्च विषयतायां गृह्यन्ति त्वप्रकारतानि रूपितदेवदत्तादिविषयताकप्रमात्वविशदत्वे सति—

End. यस्मादित्यस्य प्रथमेऽन्वयः । शङ्का तु एष वेदप्रामाण्यमंगयोद्भेदेन कलङ्को येषां
तैरपरैर्बाह्यादिभिः किं किमनिष्टमिति ॥

Colophon. इति चतुर्थसुखकव्याख्याप्रकाशः ॥

विषयः । कुसुमाञ्जलेष्व्याख्यानानीटीकाया व्याख्यानं ।

No. 1057. सिद्धान्तमुक्तावलीव्याख्या ।

Substance, country-made yellow paper, $18\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 50. Lines, 8 on a page. Extent, 2,700 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Siddhānta-muktāvalī-vyākhyā alias *Siddhānta-muktāvalī-prakāś'a*, *Nyāya-muktāvalī-prakāś'a*, *Muktāvalī-dīpikā*, *Muktāvalī-kirāṇa*. A gloss on the *Siddhānta-muktāvalī*, which itself is a commentary on the *Bhāṣhā-paricheheda* of Haridāsa. By Mahādeva, son of Vālakṛishṇa. It is said that the father commenced this work under the last name, and the son completed it and gave it the 2nd name "which himself or others have expanded or exchanged as above." Hall's Contributions, p. 74. The work is common enough.

Beginning. लक्ष्मीपादयुगं प्रणम्य पितरं श्रीबालकव्याभिधं

भारद्वाजकुलाम्बुधौ विधुमिव श्रीगौरवक्ताम्बुजात् ।

ज्ञात्वाशेषमतं मितेन वचसा सिद्धान्तमुक्तावलीं

गूढार्थां तनुते यद्यामति महादेवः परेषां हते ॥

End. चेलाभासानिति । ——— श्रद्धो वक्रिमान् धूमादित्यादौ वक्रभावाविशिष्ट-
श्रद्धादावव्याघ्रापत्तेः । (इतोऽलिखितमित्यसम्पूर्णम्) ।

विषयः । भाषापरिच्छेदस्य टीकायाः सिद्धान्तमुक्तावलीनाम्न्या व्याख्यानम् ।

No. 1058. कलापसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made yellow paper, 12×5 inches. Folia, 33. Lines, 10 on a page. Extent, 742 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1652. Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose. Correct. Notes on the margin.

Kalāpa-saṅgraha. An abridgment of the Sanskrit Grammar called Kalāpa. Anonymous.

Beginning. प्रणम्य परमात्मानं शब्दब्रह्मस्वरूपिणम् ।

कलापसङ्ग्रहं कुर्वे बालानां हितकाम्यया ॥ आदिशान्तवर्णाः ।

End. कृतस्तुत्वं कृत्यतैव कात्यायनेनोक्तम् “टलादिवदमी रुदाः कृतिनाम कृता-
कृतम् ॥ इत्युत्तरः पादः ॥

Colophon. इति कलापसङ्ग्रहः समाप्तः ॥ अथैव च शेषपङ्क्तिचतुष्टये व्याकरणशास्त्रीय-
सञ्ज्ञादिपारिभाषिकशब्दानां नवानां नवसंज्ञानि सन्ति । यथा—
१, सञ्ज्ञायते यया सा सञ्ज्ञा । २, सञ्ज्ञायते येन स सञ्ज्ञः । ३, पदयोः
पदानां वा मेलनं सन्धिः । ४, वस्तुवाचकाः शब्दाः । ५, कर्त्तादि करोतीति
कारकः । ६, समासः सन्धिवत् । ७, कियत्प्रत्ययान्तस्य शब्देषु तेषां शब्दा-
नां वा हितसहितः । ८, सम्यक् कथयतीत्याख्यातः । ९, धातुं शब्दं करो-
तीति कृतम् ।

विषयः । कलापव्याकरणस्य विशेषप्रयोजनीयस्वरूपाणि सोदाहरणानि इह सङ्गृहीतानि ।

No. 1059. कोमलकोषसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made yellow paper, 12 × 5 inches. Folia, 17.
Lines, 10 on a page. Extent, 382 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk.
1652. Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appear-
ance, old. Verse. Correct.

Komala-kosha-saṅgraha. A Sanskrit vocabulary compiled from
the works of Vopālita, Rantideva, author of the Ratna-kosha, Bhāguri,
Pola, Vararuchi, Rudra, Amara Datta, author of the Dvirūpakosha,
Govardhana, authors of the Ratnamālā and of the Visvakosha, Halā-
yudha, authors of the S'abdārnava, S'abdāmālā, Anekārtha-dhvani-
mañjarī. Nānārtha, and S'abdakosha, Hadda-chandra, Sas'vata,
Subhāṅga, Rabhasa Sīṅha, Gangādhara, Ajaya, Vyāḍhī, Dharani, and
the author of Harakāyalī. By Tīrtha Svāmī.

Beginning. नामानुशासनं वक्ष्येत्यस्यान्पूर्वत्वशान्तये ।

स्त्रिभेदः कचित् प्लूतः समानार्था उपेक्ष्यते ॥

पुराणागमवेद्यस्य योगार्थवशमोऽपि च ।
 प्रचरद्रूपशब्देषु ये शब्दा अन्दाहृताः ॥
 लिङ्गभेदो न घटतेऽप्येकदिवचनादिकम् ।
 लन्नाथादि न पूर्वण लिङ्गमित्रे विपु द्वयोः ॥
 क्वचित् कारणनामानि कार्ये कार्याणि कारणे ।
 क्वचिदेकार्थके भेदो भेदे चाभेद इष्यते ॥
 वस्तुसंज्ञाभाय वस्तुवचनं वस्तुसङ्गते ।

End.

ब्रह्मब्रह्मः स्वः पुरुष आत्मा घर्मा च पूरयः ॥
 अथ आ इ ई उ ऊ ऋ ए ओ औ ॐ स्वरान्वयम् ।
 पश्यत् कं नकि पश्यत्तो जी जी जी किम् किम् च ॥
 एवमन्यवान्यवाधिकवर्णाः क्वचित् क्वचित् ।
 सर्वे शब्दाः सर्ववस्तुष्वन्ततो लिङ्गभेदतः ॥
 पदान्यसाध्याभासानि साधुचिल्लिङ्गकानि च ।
 धृतसानान्यादितत्त्वे शब्दपारो न विद्यते ॥
 समालोक्यानेककोषानिदमेव विनिश्चितम् ।
 कोषा दापाय विदुषां गुणाय गौणशक्तिणाम् ॥
 बोधालितो रत्निदेवो रत्नकोषस्य भागुरिः ।
 पोलो वररुचो रत्नाऽमरदत्तो द्विरूपलत् ॥
 गोवर्द्धनो रत्नमाला विश्वकाशो जलामुधः ।
 शब्दार्णवः शब्दमालाऽनेकार्थध्वनिसञ्जरी ॥
 नानार्थशब्दकोषस्य चतुचन्द्रस्य शान्ततः ।
 शुभाङ्गो रभसः सिंहे नानार्थध्वनिसञ्जरी ॥
 मङ्गाधरोऽजयो व्याघ्रो धरणी चारकावली
 ततः कोमलकोषस्तु ज्ञातो यतिविवेचितः ॥

Colophon. इति तीर्थस्वामिल्लतकोमलकोषसङ्ग्रहः समाप्तः ॥

विषयः । विविधकोषेभ्यः प्रसिद्धशब्दा इह सङ्गृहीताः । (अथ परिच्छेदादयः प्रायोऽमर-
 कोषवत् ।)

No. 1060. श्राद्धकल्पः ।

Substance, country-made yellow paper, 19 × 3½ inches. Folia, 27. Lines 6 on a page. Extent, 1012 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Vrajanātha Vidyāratna. Appearance, old, Prose and verse. Correct.

S'rāddha-kalpa. Manual for the performance of S'rāddhas, according to the rules of the Sāma Veda. By S'rīdatta.

Beginning. स्मृतिगृह्यपुराणादिभूपगोलकसम्मतम् ।

सतां वाक्यानि चालोक्य इन्द्रेगश्राद्धमन्थते ॥

End. पिष्टमाहमपिष्ठाद्यभावेऽथ पतितायास्तस्या अप्यधिकार इति सर्वं समञ्जसम् ॥

Colophon. इति महासहोपाध्यायश्रीश्रीदत्तविरचितः श्राद्धकल्पः समाप्तः ॥

विषयः । सामवेदिनां पार्वणिकोदित्यादिश्राद्धकर्मणो व्यवस्था ।

No. 1061. व्यवहारचिन्तामणिः ।

Substance, country-made yellow paper, 20 × 3½ inches. Folia, 54. Lines, 6 on a page. Extent, 1560 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Vrajanātha Vidyāratna. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Vyavahāra-chintāmaṇi. A treatise on jurisprudence and judicature, in four chapters. By Vāchaspati Miśra.

Beginning. आराध्य नन्दनन्दनमनुसन्धाय प्रयत्नतो ग्रन्थान् ।

श्रीवाचस्पतिविदुषो व्यवहृतिचिन्तामणिं तनुते ॥

End. पुत्रस्यानुमतौ पितृसुखनादौ प्रभुत्वमननुमतौ त्वप्रभुत्वमिति समुदायः ॥

इति निर्णयः पादः ॥

Colophon. इति महासहोपाध्यायश्रीवाचस्पतिमिश्रविरचितो व्यवहारचिन्तामणिः समाप्तः ॥

विषयः । अर्थिप्रत्यर्थिभ्यां स्वविवादभङ्गनाय कथं यतितव्यम्, प्राङ्गुविपाकैर्वा तत्र कथं कर्तव्यमित्यसौवाचोपदेशः । तदत्र चत्वारः पादाः । प्रथमो भाषपादः पूर्वपक्ष-पादो वा, अथार्थिनेो यत्प्रकार आवेदनपक्षलिखनादिक्रमः, द्वितीय उत्तर-पादः, अथ प्रत्यर्थिन उत्तरदानप्रकारादिक्रमः, तृतीयः क्रियापादः, अथ

प्राङ्गविपाकैः साक्षिपक्षणादिविचारप्रकारादिकम्; चतुर्थो निर्णयपादः, अथ
अथपराजययोरानुशङ्खविधानप्रकारादिकश्चेति ।

No. 1062. विवादचिन्तामणिः ।

Substance, country-made yellow paper, 20 × 3½ inches. Folia, 18. Lines, 6 on a page. Extent, 519 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Vrajanātha Vidyaratna. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Vicāda-chintāmaṇi. The code of procedure in civil cases. By Vāchaspati Miś'ra. The work comprises 18 chapters as follows : 1st, Debts ; 2, Trusts ; 3, Sales of property by other than rightful owners ; 4, Coparcenary ; 5, Repudiation of gifts ; 6, Wages ; 7, Contracts ; 8, Sales and Purchases ; 9, Disputes between landlords and tenants ; 10, Boundary disputes ; 11, Forgery ; 12, Stolen property ; 13, Trespass ; 14, Disputes regarding religious ceremonies ; 15, Disputes regarding sons begot on one's wife by another ; 16, Ditto inheritance ; 17, Ditto gambling ; 18, Ditto giving evidence. The work was printed in Calcutta some fifty years ago. The author was the son of Kes'ava, and lived about three hundred and fifty years ago (S'aka 1423). Unlike the generality of paṇḍits of his country he devoted his attention both to law and philosophy at the same time, and acquired great distinction in both. He wrote several commentaries on standard works on the Nyāya, the Yoga, and the S'ankhya systems of philosophy, and a whole series of manuals on law under the title of Chintāmaṇi, besides several independent treatises. "All his works," says Colebrooke, "are held in high and deserved estimation." His son, Lakshmidāsa, was also an author of some repute.

Beginning. श्रीरात्रेशजिज्ञासां विदग्धपरिषदि प्रोक्तमद्भुविमञ्जी-
मङ्गिकुर्वन् कटाक्षैस्त्रिभुवनजननीं ब्रीडया नममैलिः ।
देवः पायादपायात् कुतुम्भपरपरिस्मसन्नतभावः
सद्यः स्त्रियनुरेण स्त्रितकमलमुखीमाददानः करेण ॥ १ ॥
श्रीकृत्यकल्पद्रुमपारिजातरत्नाकरादीनवलोक्य यत्नात् ।
वाचस्पतिः श्रीपतिनममैलिर्विवादचिन्तामणिमातनोति ॥ २ ॥

- End. अथ ऋत्विजि एते पश्चादन्त्यं वृणुयात् पूर्ववृत्तस्यैव दक्षिणां पश्चाद्वृत्तः किञ्चि-
ज्जमेत्—ऋत्विजोऽपतितस्य (इतः परं न लिखितं ततोऽसमाप्तम्) ॥
- विषयः । उत्तमर्णाधमर्णादीनां विवादादिनिरूपणम् । अवाद्यादृश परिच्छेदाः । तथा
हि—१मे, ऋणादानम्, ऋणग्रहणविषयको वादः । २ये, निक्षेपः
स्थापितधनविषयको वादः । ३ये, अस्वामिविक्रयः, अन्यस्य द्रव्यम् अन्येन
विक्रीतम् तद्वृत्तितो वादः । ४थे, सम्भूयसमुत्पन्नम्, कतिपयधनिभिर्मिलित्वा-
रब्धे बाणिज्ये यो वादः । ५मे, दत्तस्थानपकर्म, दानं कृत्वा ततोऽनङ्गीकारः ।
६ठे, वेतनादानम्, भूतिं कारयित्वा तन्मूल्यादीनामप्रदाननिवन्धनो वादः ।
७मे, सम्बिद्व्यतिक्रमः, प्रतिज्ञाभङ्गे वादः । ८मे, क्रयविक्रयनिवन्धनो वादः ।
९मे, राज्ञा भूस्वामिना वा सह प्रजानां वादः । १०मे, ग्राम-सेव-
भवनादीनां सीमावादः । ११मे, पारथ्यनिमित्तको वादः । १२मे, स्त्रिय-
जातवादः । १३मे, साहसम्, बलपूर्वकं परद्रव्यहरणं तत्रोत्थितो वादः ।
१४मे, पर्वघटितो वादः । १५मे, सेवजपुत्रादिविषयको वादः । १६मे, दायानां
विभागे वादः । १७मे, यूतक्रोडाजनितवादः । १८मे, आकृत्यः, साक्षिदाना-
दिकार्यं आकृत्यनीयानाकृत्यविषयको वाद इति ॥

No. 1053. आत्मप्रबोधोपनिषत् ।

Substance, country-made yellow paper, 18½ × 3½ inches. Folium, 1.
Lines, 14. Extent, 27 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of
deposit, Navadvīpa, Rāmapilāsa Śarmā. Appearance, old. Prose. Gener-
ally correct.

Ātmoprabodha Upanishad. An apocryphal Upanishad on the
divinity of Kṛishṇa, and on the best mode of worshipping him : attri-
buted to the Atharva Veda.

Beginning. प्रत्यगानन्दं ब्रह्म पूर्णं प्रणवस्वरूपं, अकार उकार मकार इति चाक्षरं प्रणवं
तदेतदोमिति यमिष्ट्वा मुच्यते योगी जन्मसंसारबन्धनात् ।

End. आत्मप्रबोधोपनिषदं मुञ्जतेमुपासित्वा न स पुनरावर्तते न स पुनरावर्तते ।

Colophon. आत्मप्रबोधोपनिषत् समाप्ता ॥

विषयः । नारायणसोपासना ब्रह्मधिया, अवोपासनायां लक्षितस्य नारायणस्य देवकी-
पुत्रत्वेनापि भावना वर्तते ।

No. 1064. श्राद्धविवेकविवृतिः ।

Substance, country-made yellow paper, $18\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 52. Lines, 7 on a page. Extent, 2070 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa Rāma Vilāsa Śarmā. Appearance, old. Prose. Generally correct.

S'rāddha-viveka-vivṛiti. A commentary on Sullpāni's treatise on Ś'rāddhas, the *S'rāddha-viveka*. By Ś'rikriṣṇa Śarmā.

Beginning. पादान्मुजे द्वे भुवनवल्ग्वे प्रणम्य भूयो जगदम्बिकायाः ।

श्रीकृष्णविप्रो विवृतिं वितेने बुधाहते श्राद्धविवेकसङ्ग्रहे ॥

यन्मारभे विद्वविघाताय देवतानामकीर्तनरूपं मङ्गलमाचरेन शिष्यप्रवृत्त्यर्थं
यन्वस्याभिधेयप्रयोजनसम्बन्धं प्रदर्शयन् शिष्यावधानाय प्रतिजानीते वि-
लोक्ष्येति ॥

End.

तेनेति, न च कृष्णपक्षे दशम्यादौ वर्ज्यं यत्वा चतुर्दशीमित्यादिवचनात्
चतुर्दशीवर्जनेन कथं पञ्चदशश्राद्धानामिति । सामान्यकृष्णपक्षश्राद्धाश्चतुर्दशी-
वर्जनस्योक्तत्वात् । (इतः खण्डितम्)

विषयः ।

प्रसूतपाणिहृतश्राद्धविवेकसङ्ग्रहस्य व्याख्यानम् ॥

No. 1065. महिम्नस्तवटीका समूला ।

Substance, country-made yellow paper, $10 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 21. Lines, 8—9—10 on a page. Extent, 500 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Rāma Vilāsa Śarmā. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Mahimnastava Tīkā. A commentary on the popular hymn to Śiva called Mahimnastava. By Bhagiratha Mitra.

Beginning. (द्वादशपचाणि खण्डितानि ततटीकायाः प्रारम्भवाक्यं न लिखितं मूलस्यापि
द्वादशश्लोकाः न सन्ति अतस्तस्यादिप्रारम्भवाक्योक्त्यो निष्प्रयोजनीय इति
मन्तव्यम् ।)

End. विपाकः परिपूर्णता यस्याल्पबुद्धित्वात् ॥ २१ ॥

(एकविंशश्लोकपर्यन्तस्यैव टीका दृश्यते, ततोऽन्तिमयोः परिचायकफलश्रुत्यात्म-
कयोर्नास्ति ।)

Colophon. इति श्रीभगीरथमित्रविरचितमहिम्नसप्तटीका समाप्ता ॥

विषयः । पुण्यदन्तप्रणीतमहादेवस्तुतिव्याख्यानं ।

No. 1066. रथपद्धतिः ।

Substance, country-made yellow paper, $13\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 3. Lines, 8 on a page. Extent, 78 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Navadvīpa, Rāmavilāsa S'armā. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Ratha-paddhati. Rules for the observance of the Car Festival. By Lakshmīkānta Nyāyabhūṣaṇa Bhaṭṭācārya. The work was compiled about fifty years ago under the auspices of Mahārāja Girīsāchandra Rāya of Krishnanagar, in Nuddea. It opens with an account of a car festival for the goddess Durgā, and then gives the usual rules for the festival in connexion with Jagannātha.

Beginning. श्रीगोपालगिरिशब्दशुभदृष्टोऽसाङ्गिपक्षेवर्चं,

नत्वा श्रीलगिरिशब्दद्वयपतेः सौशीमचूडामणेः ।

आदेशाद्रथपद्धतिं बंधमनोधान्त्वान्तिकां चन्द्रिकां,

लक्ष्मीकान्तसुधीलनाति कलयन् स्मृत्यादिशास्त्रं मुहुः ॥

End. याचायाः नवदिनमाध्यात् दशम्यां दक्षिणादिकं कुर्यात् ।

Colophon. इति श्रीमहामहोपाध्यायश्रीयुतलक्ष्मीकान्तन्यायभूषणभट्टाचार्यविरचिता पण्डितवर्मैः परिशोधिता रथपद्धतिः समाप्ता ॥

विषयः । महादेवोमहोत्सवविधिः, ततो रथप्रतिष्ठायां विधिं दत्वा तस्या प्रयोगः । ततोऽङ्कुरार्पणे विधिः । अधिवासविधितत्प्रयोगौ । ततो द्वितीयावधिदशमीं यावत् नारायणपूजनादिकप्रयोगः ।

No. 1067. कामाख्यातन्त्रम् ।

Substance, country-made yellow paper, 15×3 inches. Folia, 21. Lines, 6 on a page. Extent, 401 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Rāmavilāsa S'armā. Appearance fresh. Verse. Incorrect.

Kámákhyá Tantra. An original Tantra of the Kaula class, devoted to the worship of the female emblem with the usual adjuncts of wine, flesh-meat, women, &c. The work comprises nine chapters, the last of which treats of the different kinds of emancipation from the bondage of transmigration recognised by the Tantras.

Beginning. ॐ नमः परदेवतायै । श्रीदेव्याय च ।

भगवन् सर्वधर्मज्ञ सर्वविद्याप्रियप्रभो ।

सर्वदानन्दहृदय सर्वागमप्रकाशक ॥

श्रुतानि सर्वतन्त्राणि साधनानि च भूरिशः ।

विद्यास्ताः सकला देवाः फलन्ति त्वत्प्रसादतः ॥

सारात्सारतरं तन्नं जानामि तद् वद प्रभो ।

अतीवेदं रहस्यान् तेनाहं श्रवणोद्यता ॥

श्रीशिव उवाच । शृणु देवि महाभद्रे मदीयप्राणवक्त्रभे ।

योगिरूपा महाविद्या कामाख्या वरदायिनी ॥

वरदानन्ददा नित्या महाविभववर्जिनी ।

सर्वेषां जननी मापि सर्वेषां तारिणी मता ॥

रमणी चैव सर्वेषां स्थूला सूक्ष्मा सदा शुभा ।

तस्यास्तन्त्रं प्रवक्ष्यामि सावधानावधारय ॥

End.

एतत्ते कथितं स्नेहाद्ग्न प्रकाशं कदाचन ।

गोपनीयं गोपनीयं गोपनीयं सदा प्रिये ॥

प्रशोरये विशेषेण गोपनीयं विशेषतः ।

अष्टानां साधकानाञ्च साग्नित्ये न वदेदपि ॥

दाक्षिकाय न दातव्यं अभक्ताय विशेषतः ।

मूर्खाय भावचोनाय दरिद्राय समाज्ञया ॥

दद्याच्छान्ताय शूराय कौलिकाय महेश्वरि ।

कालीभक्ताय भैवाय वैष्णवाय शिवाज्ञया ॥

अद्वैतभावयुक्ताय महाकालप्रजापिने ।

सुरास्त्रोपश्रवकायापि शिवावलिप्रदाय च ॥

Colophon. इति कामाख्यातन्त्रे पार्वतीश्वरसंवादे नवमः पटलः ॥ (नवमपटलान्तमेवेदं)

विषयः । अस्य पटला नव सन्ति, तत्रादौ कामाख्यायाः महादेव्याः तन्मूलकस्यास्य तन्त्रस्य चेत्कल्यताप्रकीर्णनम् । द्वितीये ।—कामाख्यामन्त्रोद्धारः, कामाख्या-

पूजाप्रकारः, योनिपूजा। अथ तत्र देव्या अवस्थानात् तत्पूजया विना महा-
 देव्याः सिद्धासम्भव इत्युक्तस्य तस्याः पूजावश्यकताप्रकथनं किञ्च सामान्य-
 योनीनां परस्त्रीयोनयः प्रशस्तीत्याख्यपि वेद्यायोः पूजायां फलप्राप्त्युक्तय-
 नम्। तृतीये।—वरमन्त्रोद्धारः तस्य ध्यानं षष्ठोत्तरशतयोनिमनुस्मृत्यपूर्वकं
 लिङ्गसंस्थित्येनौ अपप्रकारादिस्य। चतुर्थे।—सद्गुणलक्षणम्, ज्ञानं यच्च
 समाभाति स एव सद्गुरुरित्युक्तस्य ज्ञानस्य विशेषतः प्रशंसनं, पशुगुण(अधम-
 गुण)लक्षणं, तस्मान्मन्त्रादिप्रयोगे निन्दा, मनुष्याणां दिव्यवीरपशुभेदेन वैविध्य-
 कथनं तत्तल्लक्षणं कृत्वा अन्तिमस्य (पशोर्नरस्य) निन्दापुरस्सरं वीरवैद्य-
 त्वाद्यल्लविधिः, कलिरुमे सर्वे एव वीरा न तु पशुसम्भावनसम्भाव्या इति निरु-
 पणम्। पञ्चमे।—मद्यमांसमत्स्यमुद्रासैय्यनाम्नकैः पक्षतल्लैः पूजनावश्यकले
 युक्तिकथनं, तैर्विना पूजाया अस्तिष्ठित्या कलौ सर्वशाक्तानां मध्ये विशेषतः
 पक्षतल्लविहीनानां ब्राह्मणानां निन्दाकथनम्। षष्ठे।—मारणम्, उच्छादनं,
 शुक्रशोणितसूचाणां शुद्धले शिववाक्यम्, ब्रह्मज्ञानब्रह्मज्ञानिनोः प्रशंसा,
 सवर, सदीप्त, शुद्ध, वेदपारंगतब्राह्मणप्रशंसा। सप्तमे।—पूर्णाभिषेकः, पूर्णाभि-
 षेचनकर्म कारयितुं गुणविशेषस्याधिकारितानिरूपणम्, कौलिकब्राह्मणप्रशंसा,
 यच्च ते निवसन्ति तद्देशेऽपि त्रेयानित्युपक्रमे वाराणसीप्रशंसा, योनिगोपनोप-
 मयाऽभिषेचनगोपनविधिश्च। अष्टमे।—मुक्तिनिरूपणन्वाद्यौ—पञ्चदशैकप्रति-
 पाद्यमुक्तिस्वरूपस्य निन्दा, ततः सालोक्यसारूप्यसायुज्यनिर्वाणत्वात्तन्मुक्तिचतुष्टयं
 प्रदर्श्य अन्तिममन्त्रेः प्रश्ने, शिवस्य सालोक्यादित्तत्त्वमपि मुक्तोनां स्वरूपोक्तिः,
 निर्वाणमुक्तेर्मूर्तिविशेषपरिकल्पनेन देवीविशेषसंस्थापनम्, पक्षतल्लैः तस्याश्च
 सविशेषप्रशंसादिः, कुलद्रव्येषु भक्तेर्मौल्यसाधनताकथनं, कुलज्ञानविधिः,
 एतन्मन्त्रलाभे प्रशंसा, सर्वशेषे आत्मयोनीन्द्रियमुपभोक्तव्य गोपुमाज्ञा चेति।
 नवमे।—पार्वत्या कामाख्यामहादेव्याः स्वरूप-प्रश्ने कृते शिवेन काली-
 परत्वेन ब्रह्मपरत्वेन च तदाख्यानं कृतं, ततोऽस्य तन्त्रस्य पठनपाठनश्रवण-
 श्रावणद्वौ कामावाप्तिकथनं, एतदीयमन्त्रस्य सदृष्टान्तप्रशंसा, एतत्तन्त्राधिकृत-
 देशस्य रोगादिनाशनेन दस्युप्रभृतिवाङ्मोतिनाशनेन सप्तपुरुषं यावत्सम्पत्ति-
 प्रभृतिप्राप्तिकीर्तनेन दङ्कतरप्रशंसा, सर्वान्ते एतद्रहस्यस्य भूरिशः गोपनविधिर-
 धिकारिनिरूपणच्छलेन उपदेशानुपदेशविधिश्चेति॥

No. 1068. अङ्कुरार्पणविधिः ।

Substance, country-made yellow paper, $13\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 3. Lines, 8 on a page. Extent, 78 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Rāma Vilāsa S'armā. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Āṅkurārpaṇa-viddhi. Ritual for the ceremony of *Āṅkurārpaṇa*, or the placing of certain grains in a vessel for the purpose of germination : founded on the *S'āradātīlaka*. Anonymous.

Beginning. अङ्कुरार्पणप्रयोगः । यच्च तच्चोत्सवमण्डपस्थान्तरे पूर्वापरायतां मूढां शालां निर्माय तन्मध्ये शुभमण्डलं कुर्यात् ।

End. उत्सवेषु च सम्यक्तौ विदध्यादङ्कुरार्पणं ।

Colophon. इति शारदातिलोकोक्ताङ्कुरार्पणविधिः समाप्तः ।

विषयः । आदौ मण्डलविधिलत्प्रयोगश्च, ततः सूत्रेणावेष्टनपूर्वकं पालिकाचतुष्टयस्य पञ्चमुखीपात्रचतुष्टयस्य शरावचतुष्टयस्य च स्थापनम्, पालिकासु चतुष्टये पञ्च-मुखीघटिकासु ब्रह्मणः शरावेषु शिवस्य पूजनं, करीषवाङ्कुकाष्टनिकाभि-र्यथाक्रमं पूरितेषु तत्त्रिविधपात्रेषु शालिश्यामाकाशबीजानां वपनविधिः, ततोऽभ्युक्षणाच्छादनौ ततो रात्रौ लाजातिलादिवलिः, अङ्कुरार्पणे सारदा-तिलकोक्तप्रमाणम् ।

No. 1069. कामदन्तम् ।

Substance, country-made yellow paper, $13\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 6. Lines, 8 on a page. Extent, 216 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Rāma Vilāsa S'armā. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Kāmada Tantra. This MS. is a mere fragment, containing only four chapters from the sixth to the ninth, and wanting the first five, and some unknown number of chapters after the ninth. The sixth treats of the mode in which Kālī should be worshipped ; the seventh points out the importance of that worship for salvation in the present age ; the eighth illustrates the position assumed by the work by an anecdote in which a

Bráhmaṇa of Káncipur, Bahuloma by name, obtained salvation by hearing the name of Kálí; and the ninth establishes the necessity of worshipping Kálí on the night of the new moon in the month of Kártika.

Beginning. (प्रथमावधि पञ्च पटला न सन्ति । षष्ठस्य त्वादिकायं तावदित्यम्,)

पायैत्युवाच । इदानीं श्रोतुमिच्छामि येन काली प्रीयते ।

कलौ केनैव पुण्येन केन वा बलिना शिव ॥ श्रीशिव उवाच ।

End. यो नार्चयति मोक्षेन वृथा तस्य मध्येचरी ॥

Colophon. इति कामदन्ते नवमः पटलः ॥

विषयः । अत्र षष्ठावधिनवमपर्यायाः चत्वारः पटलाः सन्ति, तत्रादौ षष्ठे—कलौ काल्या एव सिद्धिदालं । तस्याः पूजार्थं शिखाहीनजवापुष्यादेर्विधानम् । तताऽर्थोऽसितापराजितापुष्यादेस्तदनु कल्पद्रोणपुष्यादेश्च विधिः । तथा तस्या अर्चने पद्म-विष्णुपदादेः प्राशस्त्यानुकीर्तनम् । विष्णुदलं विना शिवयोरर्चनायां फलाभाव-कथनम् । एवं करवीर-घुसूर-कुन्द-मञ्जिका-केतकी-धातकीप्रभृतीनां बहूनां पुष्याणां पूजने प्रत्येकस्य फलोद्भावनं । सप्तमे—कलौ कार्यकरणाशक्तानां कलुषचेतसामलसानां जनानां तन्त्रपूजादिकं विना काम्या उद्वारे गतिरिति प्रश्ने कालीनाम्नः स्मृतिरेव तेषामद्वितीया गतिरिति प्रतिपादितं बाङ्गल्यात् । अष्टमे—अत्यन्तपापासक्तकाञ्चीपुरनिवासिवङ्गलोमाख्यविप्रस्य मरणसमये केवलं कालीत्युच्यते इत्यस्य श्रवणं जातं तत्फलवर्णनम् । नवमे—कार्तिके कालीपूजाया अत्यावश्यकताप्रतिपादनम् ॥

No. 1070. शूद्रपद्धतिः ।

Substance, palm leaves, 14 × 2½ inches. Folia, 110. Lines, 6 on a page. Extent, 3093 ślokaś. Character, Bengali. Date, S.E., 1440. Place of deposit, Navadvīpa, Rāmañilāsa Bhaṭṭācārya. Appearance, decayed. Prose and verse. Generally correct.

S'ūdra-paddhati. A digest of the laws relating to the S'ūdras. Compiled by Api Pāla. Contents, Duties of S'ūdras; special mantras for S'ūdras; duties to be attended to in the morning; ablutions; washing of the face; brushing of the teeth; early morning bath; midday bath; offering of water to the manes; worshipping of the gods;

washing of the images of the Devī; ordinary mode of worshipping the same; adoration of the sun; adoration of Vishṇu; adoration of Devī; repetition of the mystic mantra a stated number of times; adoration of the Vis'vedevās; daily s'rāddhas; characteristics of guests; rules for taking the midday meal; duties after the midday meal; articles to be selected or rejected as food; spirituous drinks defined; rules for sleeping; society of women; periodical s'rāddhas; impurity of the person caused by birth or death in one's family; sati; funerals; persons fit to offer oblations to the manes; perpetual impurity of the body. The work is founded on the plan of Kamalākara's digest of the laws relating to the S'údras, entitled the *S'údra-kamalākara*, and traverses very nearly the same ground, but it professes to have been compiled from a work on the subject by Soma Mis'ra. The MS. bears date S'áka 1440, and is 356 years old.

Beginning. ————— बालमीतांशुधारी,

गैरीयसोजखेलन्मगमयजनितोरस्थलीभूतवेद्यः ।

विधान्ता यस्म्य (विद्युद्)दुतिकपिलजटासङ्घले —————

रचयत्यपिपालोऽसौ धर्मशीलो महासतिः ।

श्रीसेसमिश्रमादाय प्रयत्नाच्चूद्रपद्धतिम् ॥

End. अशैचं सर्वकार्येषु गृहे भवति सर्वदा ।

दानं प्रतिपद्यः स्नानं सर्वकस्य दृष्ट्या भवेत् ॥

Colophon. इत्यपिपालकारिता चूद्रपद्धतिः समाप्ता ॥

विषयः । तत्रादौ चूद्रधर्मकथनम्, मन्त्रादिविधिनिषेधौ, ततो नित्याचारेषु चूद्राणां मूलपूरीषोत्सर्गविधिः, शैचविधिः, आचमनविधिः, दन्तधावनम्, प्रातःस्नानम्-स्नानविधिः, तर्पणविधिः, तर्पणोत्तरकर्म्म-सामान्यदेवतापूजा, देवीस्नानविधिः, सामान्यपूजा, सूर्यपूजा, विष्णुपूजा, शिवपूजा, देवीपूजा, जपविधिः, वैश्वदेवविधिः । नित्यश्राद्धम् । अतिथिस्वरूपम्, भोजनविधिः, तदुत्तरकर्म्म, भोज्या-भोज्यनिर्णयः, मद्यस्वरूपम्, शयनविधिः, मैथुनविधिरित्येते प्रोक्ताः । ततस्तेषामेव कर्त्तव्यश्राद्धे तत्कालनिर्णयः, पार्वणादिविशेषश्राद्धस्य प्रयोगः । ततस्तेषामेवा-शैचनिर्णयस्तत्र च जननाशैचादिविशेषेषु व्यवस्थाविशेषः, ततो निर्हरणाद्यनुसरणव्यवस्था, प्रवेशनादिः, प्रेतक्रियाधिकारिणः, उदकानर्हाः, यावज्जीवाशैचिनः ।

No. 1071. सर्वोक्तासतन्त्रम् ।

Substance, country-made yellow paper, $12\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 123. Lines, 8 on a page. Extent, 2214 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Haridās S'armā. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Sarvoddāsa Tantra. A Tantra digest of the S'ākta class; it treats of the usual S'ākta tenets and forms of worship, beginning with some definitions of S'ākta terms, and various systems of cosmogony. By Sarvānandanātha.

Beginning. नमः परदेवतायै ॥ प्रणम्य प्रकृतिं नित्यां जगदात्मस्वरूपिणीं ।

सर्वोक्तासं महोक्तासं महोक्तासे वदाम्यहम् ॥

निगमादागमाच्छास्त्राद् भावाचारं समुद्धृतं ।

श्रीसर्वानन्दनाथोक्तं श्रीदेव्याचरणाम्बुजे ॥

End. देवान्ते ब्रह्मभाग भवेत् ॥

Colophon. इति श्रीसर्वानन्दनाथविरचिते सर्वोक्तासे त्रिषष्ट्युक्तासः । समाप्तोऽयं ग्रन्थः ॥

विषयः । प्रथमोक्तासे—प्रकृतिलक्षणं । निगमलक्षणं । आगमलक्षणं । आगमनिगमयोः प्रकाशकथनम् । यामलोत्पत्तिः । शास्त्रोत्पत्तिः । युगभेदे देशाचारः । देवतामूर्तिनिरूपणं । वेदोत्पत्तिकथनं । द्वितीये—तन्त्राख्याकथनं । तृतीये—स्रष्टृत्पत्तिकथनं । चतुर्थे—प्रकारान्तरेण स्रष्टृत्पत्तिकथनं । पञ्चमे—पुनरन्यप्रकारेण तदेव । षष्ठे—लक्ष्यप्रकरणम् । सप्तमे—भावप्रशंसा । अष्टमे—विविधभावाचारलक्षणं । नवमे—तन्त्रान्तरीयभावाचारलक्षणं । दशमे—गुरुतन्त्रीयगुणलक्षणम् । एकादशे—सङ्गुणलक्षणम् । द्वादशे—वैष्णवाचारः । त्रयोदशे—इष्टभक्तिः । चतुर्दशे—बलिदानं । पञ्चदशे—शैवाचारः । षोडशे—विभावपञ्चलक्षणं । सप्तदशे—यत्प्रमाणं । अष्टादशे—शाक्ताचारः । अष्टविंशोक्तासे—साधकलक्षणम् । विंशत्युक्तासे—श्रीचक्रस्य स्थाननिबोधनं एवं एकविंशत्युक्तासे—श्रीचक्रजातिभेदक्रमेण निरूपणं श्रेयम् ।

No. 1072. पदार्थतत्त्वविवृतिः ।

Substance, country-made yellow paper, 17 × 3½ inches. Folia, 27. Lines, 2—9 on a page. Extent, 956 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvipa, Haridás S'armá. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Padārtha-tattva-vivṛiti. A commentary on the *Padārtha-tattva*, which comprises criticisms by Raghunátha S'īromañi on the Vais'eshika categories. By Mádhaba Tarkasiddhánta.

Beginning. यो विष्णवे विजगतः प्रणिधाय भारं

स्वामीयया गिरिजया कुतुकी सदैव ।

देवं तमेव प्रणिपत्य पदार्थतत्त्वे

श्रीमाधवो वितनुते विवृतिं सुबोधां ॥

End. कार्यत्वञ्च कारणत्वञ्च प्रतियोगित्वादितो भिन्नमित्यर्थः ॥

Colophon. इति श्रीमाधवतर्कसिद्धान्तकृतपदार्थतत्त्वटीका समाप्ता ॥

विषयः । शिरोमणिकृतपदार्थतत्त्वस्य व्याख्यानम् ।

No. 1073. पदार्थतत्त्वनिरूपणम् ।

Substance, country-made yellow paper, 13 × 3½ inches. Folia, 5. Lines, 7—9 on a page. Extent, 135 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvipa, Haridás S'armá. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Padārtha-tattva, alias *Padārtha-tattva-nirūpaṇa*, or *Padārtha-tattva-vivechana*, or *Padārtha-khaṇḍana*. Criticisms on the Vais'eshika categories, pointing out, from a Nyāya stand-point, which of them are tenable, and which are not. By Raghunátha S'īromañi. Hall's Contributions p. 80.

Beginning. अथ पदार्थतत्त्वं निरूप्यते । तत्र दिक्कालौ नेश्वरादतिरिच्येते ।

End. अर्थानां युक्तिसिद्धानां मनुक्तानां विशेषतः ।

सर्वदर्शनसिद्धान्तविरोधेनैव द्रूपणम् ॥

Colophon. इति पदार्थतत्त्वं समाप्तम् ॥

अर्था निरुक्ताः सिद्धान्तविरोधिना विपक्षिता ।
विना विचारं न त्याज्या विचारयत सादरम् ॥
सर्वशास्त्रार्थतत्त्वज्ञानं नत्वा नत्वा भवादृशान् ।
इदं याचे मदुक्तानि विचारयत सादरम् ॥
रीतिरेषा न दोषाय सेविता पूर्वस्वरिभिः ।
यन्निर्जोक्तिविचाराय याचन्ते विदुषोऽपरान् ॥

विषयः । आन्वितिकीशास्त्रमतप्रविष्टस्य कस्यचित् २ खण्डनं कस्यचित् २ मण्डनं
संयुक्तिकम् ।

No. 1074. गुणकिरणावलीव्याख्या ।

Substance, country-made yellow paper, 18 × 3½ inches. Folia, 30. Lines, 7—9 on a page. Extent, 1680 s/lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Haridās Bhaṭṭācārya, grandson of Mādhava Tarkasiddhānta. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Guṇakiraṇāvalī-vyākhyā. A paraphrase of Vallabha Nyāyācārya's *Guṇakiraṇāvalī*, a treatise on the leading topics of the Nyāya system. By Raghunātha Śiromaṇi.

Beginning. कुक्षिताधरपुटेन पूरयन् वंशिकां प्रचलद्भुलिपङ्क्तिः ।

मोक्षयद्गणितवासलोचनाः पातु कोऽपि नवनीरदृष्टविः ॥

श्रीमता संयुक्तानाथतर्कयोगीशधीमता ।

विषदीकृत्य दर्शने गुणग्रन्थस्य फलिकाः ॥

आन्वितिकीपण्डितमण्डलीषु समाण्डवैरध्ययनं विनापि ।

मदुक्तमेतत्परिचिन्त्य धीराः निःशङ्कमध्यापनमातनुध्वम् ॥

End. पूर्वसम्बन्धेति, अपेक्षाबुद्ध्यादकद्रव्यचक्षुःसंयोगस्यैव द्वित्वसामान्यज्ञानानि ।
(इतः खण्डितं)

विषयः । गुणकिरणावली व्याख्यानम् ।

No. 1075. न्यायलीलावती ।

Substance, country-made yellow paper, 19 × 3½ inches. Folia, 9 Lines, 6 on a page. Extent, 286 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Haridāsa Bhattachārya, grandson of Mādhava Tarkasidhānta. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Nyāya-līlavatī alias *Līlavatī*. The elements of the Vais'eśhika system. By Vallabha Nyāyāchārya. The MS. is incomplete. Hall's Contributions, p. 71.

Beginning. नाथः सृजत्यवति यो जगदेकपत्रप्रीत्या ततः परमनिष्ठेतिमादधानि ।

तस्मै नमः सृजजदीर्घहृत्पानुबद्ध-लब्धचित्तलतनवे पुरुषोत्तमाय ॥

द्रव्यं नाकुलमुज्ज्वलो गुणगणः कर्माधिकं स्थाप्यते

जातिर्विद्युतिमागता न च पुनः स्थाप्या विशेषा स्थितिः ।

सम्बद्धः सृजजो गुणादिभिरयं यवास्तु सत्प्रीतये

सान्नीलालयवेग्नकर्मकुशला श्रीन्यायलीलावती ॥

End. सामर्थ्यं तु धूमस्यापि जटरसाधारणकृशानुमात्रेण व्याप्तिः स्यात् ।

(परिसमाप्तिरुक्तं वाक्यं नास्ति ।)

विषयः । द्रव्यादिषट्कपदार्थानां निरूपणम्, विशेषत ईश्वरादिनिरूपणम् ।

No. 1076. न्यायलीलावतीदीधितिः ।

Substance, country-made yellow paper, 18½ × 3½ inches. Folia. 6-Lines, 9 on a page. Extent, 374 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Haridās S'armā. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Nyāya-līlavatī-prakāśa alias *Nyāya līlavatī-dīdhiti*. A commentary on the last. By Vardhamāna Upādhyāya. The MS. is incomplete, and contains but a fraction of the entire work which extends to over four thousand s'lokas. Hall's Contributions, p. 72.

Beginning. ॐ नमः सर्वभूतानि विष्टभ्य परितिष्ठते ।

क्षुब्धानन्दबोधाय पूर्णाय परमात्मने ॥

यदेव पदार्था इत्यवधारणस्य भाष्यादावभावादाक्षेपासङ्गतेराह, इहेति ।

End. अवयवमिदं न जननात् उत्कर्षो अनुविधानात् । इति० ।
विषयः । न्यायलीलावत्या व्याख्यानम् ।

No. 1077. न्यायलीलावतोव्याख्या ।

Substance, country-made yellow paper, 19 × 3½ inches. Folia, 23. Lines, 7—9 on a page. Extent, 1288 s'lokas. Character, Bengali. Date. ? Place of deposit, Navadvipa, Haridás S'armá. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Nyāya-līlāvatī-vyākhyā alias *Nyāya-līlāvatī-prakāśa-dīdhiti*. A gloss on Vardhamāna's commentary (No. 1076) on the *Nyāya-līlāvatī* of Vallabha. By Raghunātha S'īromaṇi.

Beginning. न्यायानुधितमेतुं हेतुं श्रीरामसखिलसम्पत्तौ ।

तातं विभुवनगीतं तर्कालङ्कारसादरान् नत्वा ।

श्रीमता मधुरानाथतर्कवागीशधीमता ॥

विविच्यते फलिकार्यो लीलावत्या विशेषतः ।

आम्बलिकीपण्डितमण्डलीपु सत्ताण्डवैरध्ययनं विनापि ।

मदुक्तमेतत् परिचिन्त्य धीराः निःशङ्कमध्यापनमातनुष्वम् ॥

End. न चाव वैजात्यभेदोऽनुभवसिद्ध इति ध्येयम् । (इतः परं नास्ति)

विषयः । न्यायलीलावत्या व्याख्यानम् ।

No. 1078. स्मृतिसारः ।

Substance, palm leaves, 14 × 2 inches. Folia, 21. Lines, 4 on a page. Extent, 372 s'lokas. Character, Bengali. Date. ? Place of deposit, Navadvipa, Haridás S'armá. Appearance, old. Verse. Correct.

Smṛiti-sāra. A digest of the rules regarding the impurity of the person resulting from a birth or death in one's family. By Mahes'a.

Beginning. सुकुन्दचरणं नत्वा स्मृतिसारः प्रयत्नतः ।

क्रियते श्रीमच्छेन बालकानां चित्तैषिणा ॥ १ ॥

विश्लोक्य स्मृतिशास्त्राणि व्यवहारोचितस्य यत् ।

अथशं तत् प्रकर्तव्यं विद्यतेऽन्यत्र विस्तरः ॥ ९ ॥

तत्र शुचि तत्कालजीविना कर्म कर्तव्यमिति युतेरगौचस्य यावद्द्वैदिककर्मप्रति-
बन्धकत्वात् तज्ज्ञानमेव प्रथमं कर्तुमिति तदेनाभिधीयते ।

End.

अगौचे संस्पृशेत् स्नेहात् तदाशुच्येन शुध्यति, “तदाशुच्येन” तदीयागौचेन ।
मनः । असपिण्डं द्विजं प्रेतं विप्रो निर्हृत्य बन्धवत् ।

विशुध्यति चिराचेण मातुराप्तांश्च बान्धवान् ॥

Colophon.

इति समाप्तम् ॥

विषयः ।

पञ्चभूमिका,—सपिण्डाद्यगौचव्यवस्था ; ततो विदेशस्थागौचस्य, सत्युविशे-
षागौचस्य, सद्यः गौचस्य, गर्भवाचागौचस्य, बालाद्यगौचस्य, स्त्रागौचस्य,
सदानुसरणस्य च व्यवस्था, सर्वान्ते अगौचसङ्कर-व्यवस्था ।

No. 1079. आत्मतत्त्वविवेकटीका ।

Substance, palm leaves, 12 × 2 inches. Folia, 53. Lines, 5 on a page. Extent, 1325 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Prasannachandra Tarkaratna. Appearance, old. Prose. Correct. Notes on the margin in some places.

Ātmatattva-viveka-ṭīkā. A paraphrase of the *Ātmatattva-viveka*, a treatise on psychology. By Raghunātha S'īromaṇi, titularly called *Tārkika S'īromaṇi* or simply *S'īromaṇi*.

Beginning. ओं नमः सर्वभूतानि विष्टभ्य परितिष्ठते ।

अखण्डानन्दबोधाय पूर्णाय परमात्मने ॥ १ ॥

निर्णीय सारं शास्त्राणां तार्किकानां शिरोमणिः ।

आत्मतत्त्वविवेकस्य भावमुद्भावयत्यमुं ॥

End.

तस्या निर्वाणं विनाशः स्वयं कालविशेषसङ्गततापन एवेत्यर्थे इत्यन्ये ।

Colophon.

इति श्रीमद्वामहोपाध्यायश्रीतार्किकशिरोमणिभट्टाचार्य्यतत्त्वविवेकटीका
समाप्ता ।

विषयः ।

आत्मतत्त्वविवेकस्य यो विषयः स एवास्या अपि, केवलं नानाश्रुतिप्रमाणोद्भावनेन
नानाभतखण्डनाखण्डनादिकमेव विशेषः ।

No. 1080. गुणप्रकाशः ।

Substance, country-made yellow paper, 16 × 2 inches. Folia, 6. Lines, 5 on a page. Extent, 186 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Haridāsa Bhattachārya, grandson of Mādhava Tarkasiddhānta. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Guṇaprakāśa alias *Kiraṇāvalī-prakāśa* or *Guṇa-kiraṇāvalī*. A gloss on the *Kiraṇāvalī*, which is a commentary, by Udayana Achārya, on Pras'astapāda Achārya's commentary on the Vais'eshika aphorisms. By Vardhamāna Upādhyāya. Hall's Contributions, p. 65.

Beginning. एकव सन्निपतितसितकण्डविम्बमन्यव चन्द्रकिरणार्चितशुभमारं ।

सन्ध्या जलान्जलिमनहरिपोर्णसामि हस्तप्रविष्टमिव पुण्यतमं प्रयागम् ॥

नतिवद्वत्तेरपि प्रारोम्भितविघ्नविघातकलाचमादौ कृतां निबध्नाति तुष्टेरिति ।

End. यत्र गुणे गुणो नाङ्गीकार्यस्तत्र केवलं गुणत्वं वर्तते । (इतः परं नास्ति)

विषयः । गुणकिरणावलीव्याख्यानम् ।

No. 1081. छन्दोगश्राद्धतत्त्वम् ।

Substance, country-made yellow paper, 15 × 2½ inches. Folia, 69. Lines, 6—5 on a page. Extent, 2044 s'lokas. Character, Bengali. Date. Sk. 1497. Place of deposit, Navadvīpa, Vishnuchandra Nyāyaratna. Appearance, decayed. Prose. Correct. Notes on the margin.

Chhandoga-s'rāddha-tattva. A digest of the rules regarding s'rāddhas according to the Sāma Veda. By Raghunandana. The author was born at Nadiyā early in the fifteenth century, and wrote his Jyotish Tattva some time after the Sāka year 1421, as he takes that year for a starting point for certain calculations of intercalary days; he was the son of Harihara, and a contemporary of the immediate successors of the great Vaishnava reformer Chaitanya. In the Introduction to his Malamāsa Tattva he recorded his resolution to write, under the collective name of *Smṛiti Tattvas*, twenty-eight separate digests on different topics regarding the civil and canonical laws of the Hindus. They were to include, 1, *Malimhucha* or intercalary months, commonly called *Malamāsa* the month "stolen" or omitted as "dross" from calculation every 3 years to adjust the lunar with the solar calendar; 2, *Dāyabhāga* or inheritance; 3, *Saṅskāra*,

sacramentary rights; 4, *Suddhi*, mourning; 5, *Práyas'chitta*, expiatory rites; 6, *Udváha*, marriage; 7, *Tithi*, lunar days for the observance of feasts and fasts; 8, *Janmáshṭamí*, the rites to be observed on the anniversary of the birthday of Krishṇa; 9, *Durgápujá*, the ceremony of the worship of Durgá in the month of Ās'vina (September—October); 10, *Vyāvahára*, judicature; 11, *Ekádasī*, the fast on the eleventh day of the moon; 12, *Jalásayotsarga*, consecration of reservoirs of water; 13, *Rigvedi-vrishotsarga*, the consecration of bulls according to the Rigveda; 14, *Yajurvedivrishotsarga*, ditto according to the Yajur Veda; 15, *Chhandoga-vrishotsarga*, ditto according to the Sāma Veda; 16, *Vrata*, fasts and penances; 17, *Devapratishṭhá*, formation and consecration of images of gods; 18, *Parikshá*, nature of things; 19, *Jyotiś*, civil astronomy; 20, *Vástuyāga*, rites necessary to be observed when entering a new house; 21, *Dikshá*, investiture of the Brahmanical thread; 22, *Ahnikā*, daily prayers; 23, *Kṛitya*, periodical rites; 24, *Maṭhapratishṭhádi*, consecration of conventual establishments and temples; 25, *Sṛipurushottama*, duties and rites to be observed when visiting the Temple of Jagannátha at Puri; 26, *Sāma-vedi-s'ráddha*, S'ráddha according to the Sāma Veda; 27, *Yajurvedi-s'ráddha*, ditto according to the Yajur Veda; 28, *Súdra-kṛitya*, duties of Súdras. The order in which the books are named was not what the author followed when he compiled the different treatises, for it appears that he died before he completed the 13th in the list, and altogether there are only twenty-seven treatises extant. MSS. of these are common enough in Bengal; there is scarcely a Smṛiti Paṇḍit in the country who has not at least some of them in his possession. Two editions of the works have also been published, one at Serampore in two volumes 8vo. (1835), the other at Calcutta in the puthi form on yellow arsenicised paper. The MS. under notice is, however, worthy of special note, as it is the oldest that has yet come under examination, dating from the S'aka year 1497 = A. D. 1575, or nearly three hundred years ago. The works are of standard authority in Bengal, and for liturgical purposes have almost superseded all others.

Beginning. प्रारम्भे सप्तपत्राणि न सन्ति इति प्रारम्भवाक्यं नास्ति ।

End. अन्त्येष्टिप्रमाणं दानप्रमाणञ्च शुद्धितत्त्वे सम्यग्भित्तितमिति तत्रैवानुसन्धेयम् ॥

Colophon. वन्द्याष्टदीयश्रीहरिहरभट्टाचार्यात्मजश्रीरघुनन्दनभट्टाचार्यविरचितं वन्द्यात्म-
शब्दतत्त्वं समाप्तम् ॥

विषयः । आद्यस्वरूपप्रयोगादिनिरूपणम् ।

No. 1082. त्रिपुष्करशान्ति-तत्त्वम् ।

Substance, country-made yellow paper, $15\frac{1}{2} \times 2\frac{1}{2}$ inches. Folia, 7. Lines, 5 on a page. Extent, 113 s/lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Rāmavilāsa S'armā. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Tri-pushkara-s'ānti-tattva. Rules for the performance of certain funeral rites at a sacred pool called *Tripushkara*. By Raghunandana. This is probably not a separate treatise, but a part of the *Suddhi Tattva*; the exordium however would suggest the idea of its being a distinct work.

Beginning. नत्वा श्रीरामचरणं तापवयनिस्त्रुदनम् ।

त्रिपुष्करे शान्ति-तत्त्वं वक्ति श्रीरघुनन्दनः ॥ अथ त्रिपुष्करप्रयोगः ॥

End. कर्मान्ते भोजयेद् द्विजानिति आदित्यपुराणाद् ब्राह्मणभोजनमप्यावश्यकमिति ।

Colophon. इति श्रीरघुनन्दनभट्टाचार्यविरचितं त्रिपुष्करशान्ति-प्रमाण-तत्त्वं समाप्तम् ॥

विषयः । अत्रादौ त्रिपुष्करस्य लक्षणम् । ततस्तत्प्राप्तदृष्टस्य तत्फलत्वेन पुत्रादि-मरणानुकीर्तनम् । रिष्टिप्रवेशकालानुकीर्तनम् । तच्छान्ति-यज्ञं स्तुतदिवसावधि-होमप्रतिमादाद्यादिवस्था ।

No. 1083. मठप्रतिष्ठा-तत्त्वम् ।

Substance, country-made yellow paper, $15 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 16. Lines, 6 on a page. Extent, 371 s/lokas. Character, Bengali. Date, SK. 1498. Place of deposit, Navadvīpa, Rāmavilāsa Bhattachārya. Appearance, decayed. Prose and verse. Generally correct.

Maṭha-pratishthā-tattva. Rules for the consecrations of Maṭhas and the merits of dedicating them for the use of recluses. By Raghunandana. This MS. is nearly as old as No. 1081.

Beginning. चतुर्वर्गप्रदं विष्णुं नत्वा तत्प्रीतयेऽधुना ।

तत्त्वं मठप्रतिष्ठादेर्वक्ति श्रीरघुनन्दनः ॥

End. भोजयेच्च यथाशक्ति पञ्चाशदाथ विंशतिम् ।

Colophon. इति श्रीहरिहरात्मजवन्द्यघटीयेत्यादिः ।

विषयः । मठप्रतिष्ठाफलं तत्प्रयोगश्च ।

No. 1084. गुणप्रकाशदीधितिः ।

Substance, country-made yellow paper, $18\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 2. Lines, 9 on a page. Extent, 108 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Haridāsa Bhaṭṭāchārya, grandson of Mādhava Tarkaratna. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Guṇaprakāśa-dīdhiti. A commentary on Vallabha's *Guṇaprakāśa*, a treatise on the principles of the Vaiśeṣika doctrine. The MS. is a mere fragment. Hall's Contributions, p.

Beginning. ॐ नमः सर्वभूतानीत्यादिः ।

End. न संयोगविभागपदयोर्विशेषपरत्वं । (इतः खण्डितम्)

विषयः । गुणप्रकाशव्याख्यानम् ।

No. 1085. मन्त्रकौमुदी ।

Substance, country-made yellow paper, $14\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 112. Lines 7 on a page. Extent, 3479 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Haridāsa Tarkaratna. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Mantra-kaumudī. A manual of mantras for the performance of the different rites, sacrifices, and sacraments necessary to be observed by good Hindus. By Rāmakṛishṇa. Most of the mantras are explained, and there is an introduction on the nature of the Hindu Śāstra. This is a better MS. of the work described under No. 1048.

Beginning. नमस्तुत्याखिलैर्मन्त्रैर्वाधं श्रीपरमेश्वरम् ।

तन्मते रामकृष्णेन रम्या श्रीमन्त्रकौमुदी ॥ १ ॥

End. सूर्यग्रहणेन सूर्याधिष्ठेयं नेत्रयुक्तं खर्णाकारः सूर्योऽयं चक्षुः स भवान् स्वाहा स्वकीयं न हिंसि ॥

Colophon. इति मायामूर्तित्यादिखर्णसूर्यः स्वाहा इत्यान्ता मन्त्रव्याख्या समाप्ता ॥

विषयः । ग्रन्थावतरणिका, वेदस्य चातुर्विध्यम्, विधेय चातुर्विध्यम्, पञ्चदेवतानियमः,

आरम्भनियमः, मानसपूजानियमः, घटस्थापने द्रव्यनियमः, घटस्थापनमन्त्र-
व्याख्या, वेदीनियमः, पञ्चदेवतासन्त्रव्याख्या, अधिवासमन्त्रव्याख्या, तद्विग्रहस्य,
चतुर्दशान्तिलवादेौ गायत्रीमन्त्रव्याख्या, शान्देग्यष्टोत्तर्गमन्त्रव्याख्या, यजुषां
ष्टोत्तर्गमन्त्रव्याख्या, तत्वादौ कुण्डिका, ग्राट्यायनमन्त्रव्याख्या, नवग्रहसोम-
मन्त्रव्याख्या, विवाहमन्त्रव्याख्या, चतुर्थीसोममन्त्रव्याख्या, गर्भाधानमन्त्राः,
पुंभवतम्, भीमनोदयनम्, जातकर्म्म, निष्क्रामणम्, नामकरणम्, अन्नप्राश-
नम्, चूडाकरणम्, उपनयनम्, गायत्रीव्याख्या, समावर्तनम्, दन्तधावनम्,
सन्ध्यामन्त्राः, पञ्चयज्ञमन्त्रजपः, पुरुषसूक्तव्याख्यानम्, श्राद्धादिमन्त्रव्याख्या,
ब्रह्माध्यायमन्त्रव्याख्या, सत्सखीर्षत्यादिमन्त्रव्याख्या ।

No. 1086. सात्वततन्त्रम् ।

Substance, bark, 13 × 3 inches. Folia, 50. Lines, 5 on a page. Ex-
tent, 781 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit,
Navadvipa, Haridāsa Tarkaratna. Appearance, old. Prose and verse.
Generally correct.

Sātvata Tantra. A Vaishṇava Tantra on the divinity of Kṛishṇa.

Beginning. य एको भगवान् कृष्णः कृष्टादौ वज्रधेयते ।

तमहं शरणं यामि परमानन्दविग्रहम् ॥

कैलासशिखराभीनं शिवं शिवकरं परम् ।

नारदः परिपप्रच्छ सर्वभूतहिते रतः ॥

नारद उवाच । भगवन् श्रोतुमिच्छामि हरेरद्भुतकर्मणः ।

श्रीकृष्णस्याप्रमेयस्य नानालीलातनोर्विभोः ॥

End. सहानुभावाय निरञ्जनाय नित्यात्मलाभाय नमो नमस्ते ॥

Colophon. इति श्रीसात्वततन्त्रे शिवनारदसंवादे शिवप्रोक्ते गणेशलिखिते सात्वतजनप्रियो
नवमः पटलः समाप्तः ॥

विषयः । भगवतः श्रीकृष्णस्य विराड्पर्वणनम्, कोलाशवताराणाञ्च वर्णनम् । भक्तानां
भक्तिभेदः, द्रव्यविधेः लक्षणञ्च, भगवतः सेवया युगानुरूपं मोक्षसाधनम्, भगवतो
नामसहस्रं, नामसाक्षात्प्राप्त्यर्थम्, भगवद्विष्णोर्नामप्रदशनेन वैष्णवानां अपरा-
धाद्विमुक्तिः, तथा सर्वसाररहस्यं, तन्मोक्षोत्पत्तेः कारणञ्च, प्रश्नानुसारेण हिंसा-
विधिनिषेधस्य च निरूपणम् ।

No. 1037. *हत्यापञ्चवदीपिका ।*

Substance, country-made yellow paper, $14\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 32. Lines, 8 on a page. Extent, 992 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Barddhamána, Dhátrigráma, Brahmavrata Sámádhyaí. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Hatyá-pallava-dípiká. A compendium of sorcery and witchcraft, or the rules and rites described in the Tantras for destroying, subjugating, paralysing, and deluding people and securing peace and robust health. By (?) Vidyávágís'a Bhaṭṭáchárya. The works principally quoted are Unmatta-bhairaví, Phetkárí, Dámara, Málíní, Kálottara, Siddha-yogesvarí, and Yogíní Tantras.

Beginning. हत्यां देवीं नमस्कृत्य तथा विपुलसुन्दरीम् ।

भद्रकालीञ्च देवेशीं तथा षट्कर्मदेवताम् ॥

श्रीलक्ष्मिविद्यावागीशभट्टाचार्येण धीमता ।

क्रियते विदुषां प्रीत्यै हत्यापञ्चवदीपिका ॥

End. सर्वशान्तिमवाप्नोति सर्वैरक्षाती भवेत् ॥ ० ॥

Colophon. इति श्रीलक्ष्मिविद्यावागीशभट्टाचार्यविरचिता हत्यापञ्चवदीपिका समाप्ता ॥

(एतदनन्तरमिदमेव पत्रे कामधेनुतन्त्रोद्धृतं दृष्टिकरणं विद्यते)

विषयः । उन्मत्तभैरवी—फेत्कारिणी—डामर—मालिनी—कालोत्तर—सिद्धयोगेश्वरी—योगिनीप्रभृतिस्तन्त्रेभ्यः शान्ति-पौष्टिक-मारण-वशीकरण-सूक्ष्मनोषाटनेति षट्कर्मप्रकरणानि समुद्धृत्यैव स्युष्टतयाभिहितानि । इदमेव पुस्तकमध्ये विस्तीर्णं यत्कश्चिन्नो विद्यते ।

No. 1088. *समयप्रदीपः ।*

Substance, country-made yellow paper, $14\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 31. Lines, 8 on a page. Extent, 961 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Barddhamána, Dhátrigráma, Brahmavrata Sámádhyaí. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Samaya-pradīpa. Appropriate astral conjunctions and times for the performance of rites and ceremonies. By Harihara Bhaṭṭáchárya. the father of Raghunandana.

Beginning. अनायासेन कर्मणां समयं यो विविक्षति ।

तदर्थं ज्योतिषः श्लोकान् सञ्चिनोमि यथामति ॥

ज्योतिषम्यकलापानां वचनान्याछद्य बोधाय ।

समयप्रदीपमेव कुर्वते श्रीहरिहराचार्यः ॥

नाधीत्य ये ज्योतिषः पुस्तकानि, विविक्षुः कर्मकलापकानाम् ।

गृह्णन्ते ते मे समयप्रदीपं, भवेद् यतोऽज्ञानतमो निरासः ॥

तवादौ चन्द्रशुद्धिः ।

End.

तथाच । सङ्कान्त्याह तयोदशां पञ्चान्ते नवमीतिथौ ।

सप्तम्यां रविवारे च स्नानसामलकैस्त्यजेत् ॥

————— ॥ शाके महीमङ्गलवेदचन्द्रमङ्गागते शिष्यगणानुरोधतः ।

प्रञ्चालितो ज्योतिषपुस्तकानामाछद्य सारं समयप्रदीपः ॥

Colophon.

इति श्रीहरिहरभट्टाचार्यसङ्कृहीतः समयप्रदीपः समाप्तः ॥

विषयः ।

ज्योतिषःशालीयसङ्ग्रहविशेषः । अथ आर्यगण्यवल्लीयमाणानां प्रायः समस्त-

कार्याणां समयासमयौ बोधितौ ।

No. 1089. लीलावतीदीधितिरेहस्यं ।

Substance, country-made yellow paper, 18½ × 3½ inches. Folia, 17. Lines, 8 on a page. Extent, 782 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1597. Place of deposit, Navadvīpa, Haridāsa Bhaṭṭācārya, grandson of Mādhava Tarkasidhānta: another copy at Śāntipura, with Kālidāsa Vidyāvāgis'a. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Līlāvati-dīdhiti-rahasya. A gloss on the commentary described under No. 495, Vo. I. By Mathurānātha Tarkavagis'a.

Beginning. कुक्षिताधरपुटेन पूरयन् वंशिकां प्रचलदकुलिपिङ्कः ।

मोक्षयन्नखिलवामलोचनाः पातु कोऽपि नवनीरदब्धिः ॥

श्रीमता मधुरानाथतर्कवागीशधीमता ।

भावः प्रकाशते चाह लीलावत्याः शिरोमणेः ॥

End.

आदिपदान्मैत्रकलकभोजनकर्मादिपरिग्रहः । (रतः परं खण्डितमिति समाप्ति-
सूचकं वाक्यं नास्ति)

विषयः ।

शिरोमणिलिखितलीलावतीयाख्यानम् ।

No. 1090. बौद्धाधिकारविट्तिः ।

Substance, country-made yellow paper, $19\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 5. Lines, 8 on a page. Extent, 240 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Haridāsa Bhattachārya. Appearance, old. Prose. Generally correct. Notes on the margin.

Bauddhādhikāra-vivṛiti. A commentary on the work noticed under No. 459, Vo. I. By Mathurānātha Tarkavāgīśa.

Beginning. कुक्षिताघरतुटेन पूरयन् वंशिकां प्रचलदकुलिपङ्क्तिः ।'

मोहयन्नखिलवामलोचनाः पातु कोऽपि नवनीरदच्छविः ॥

श्रीमता मयुरानाथ-तर्कवागीशधीमता ।

बौद्धाधिकारविट्तिर्विपदीकृत्य रच्यते ॥

End. अन्वयमन्वयानिश्चयाभावेन व्याप्तनिश्चयादित्यर्थः ॥

Colophon. इति बौद्धाधिकारमूलमाशुरीटिप्पणी समाप्ता ॥

विषयः । उदयनाचार्यविरचितात्मतत्त्वविवेके यो बौद्धाधिकारस्तस्य व्याख्यानम् ।

No. 1091. विवादनिर्णयः ।

Substance, country-made yellow paper, $16 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 51. Lines, 9 on a page. Extent, 2295 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1617. Place of deposit, Bardhamāna, Dhātrigrāma, Brahmavrata Sāmādhyaī. Appearance old. Prose. Generally correct.

Vivāda-nirṇaya. Procedure in civil cases regarding contracts. By Gopāla Nyāyapañchānana Bhattachārya.

Beginning. अथ विवादपदानि । तत्र मनः—तेषामाद्यवस्थादानं निःशेषः स्वामिविक्रयः ।

End. वाचिकी न तु सिद्धौ लेख्यस्योपरि या क्रिया । (इतः परं किञ्चित् खण्डितम्)

विषयः । अवस्थादानादिव्यवहाराणामष्टादशानां विवादेषु प्राड्विवाकानां कर्तव्यनिर्णयः ।

No. 1092. सङ्क्रान्तिनिर्णयः ।

Substance, country paper, 17 × 3 inches. Folia, 7. Lines, 5 on a page. Extent, 147 s'lokas. Character, old Bengali. Date, Sk. 1641. Place of deposit, Barddhamána, Dhátrigráma, Brahmavrata Sámádhyái. Appearance, old and decayed. Verse. Correct. Notes on the margin.

Saṅkrānti-nirṇaya. Rules for calculating conjunctions of the signs of the zodiac. By Gopála Nyáya-pañchánana Bhaṭṭāchārya.

Beginning. श्रीकृष्णचरणाम्बोजमकरन्दमधुव्रतः ।

न्यायपञ्चाननो धीरः कुर्वते सङ्क्रान्तिनिर्णयम् ॥

End. अन्यथा कालद्वयकल्पनापत्तिः स्यादिति ॥ ० ॥

Colophon. इति न्यायपञ्चाननभट्टाचार्यविरचितः सङ्क्रान्तिनिर्णयः सम्पूर्णः ॥

विषयः । अत्र प्रकरणत्रयम् । आद्ये, सङ्क्रान्तीनां निर्णयः । द्वितीये, राशिस्थ-
निर्णयः । अन्ते, सङ्क्रान्तिकृत्यानां व्यवस्थानिर्णयश्चेति ।

No. 1093. नरपतिजयचर्या ।

Substance, country-made yellow paper, 14 × 3 inches. Folia, 57. Lines, 8 on a page. Extent, 1995 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Barddhamána, Dhátrigráma, Brahmavrata Sámádhyái. Appearance, fresh. Verse. Generally correct. Notes on the margin.

Narapati-jaya-charyá. Means, both supernatural and physical, for securing success in warfare. By Narapati. The MS. is incomplete.

Beginning. अत्युत्तमयं शान्तं नितान्तं योगिनां प्रियम् ।

सर्वानन्दस्वरूपं यत् तद्वन्दे ब्रह्म सर्वशम् ॥ १ ॥

मोक्षान्धकारमग्नानां जनानां ज्ञानरश्मिभिः ।

कृतमुद्धरणं येन तन्नामि शिवभास्करम् ॥ २ ॥

विविधविबुधवन्द्यां भारतीं वन्द्यमानः

प्रचुरचतुरभावादार्तकामो जनेभ्यः ।

नरपतिरिति लोके ख्यातनामाभिधास्ये

नरपतिजयचर्या-नामकं शास्त्रमेतत् ॥ ३ ॥

End. इति चेवचक्रम् । वधवन्धनविषाग्नास्त्रच्छेदनोचाटनादिकम् ।
 — काकचर्ममयूराद्य एते वाचनमुच्यते (?) ॥ (इतः खण्डितम्) ॥
 (ततश्चात्रैव पत्रश्लेषे भूकर्मफलगणना लिखिता)

विषयः । युद्धजयार्णवादिभ्यः शास्त्रेभ्यो विषयप्रकारादिकं समुद्धृत्य, तस्य तन्त्रसिद्ध-
 मन्त्रादिकश्च सङ्गृह्य, ज्योतिःशास्त्रानुसारेण कालादिकश्च विज्ञायेद्य सुष्ठु
 समासेन च प्रकाशितम् । अथ पुस्तकमध्ये वज्रतरचक्रादीनि चित्रितानि,
 तान्यनेकानि चातिरिक्तपत्रेष्वपि षट्सु विद्यन्ते ॥

No. 1094. प्रश्ननिर्वाचनम् ।

Substance, country-made yellow paper, 14 × 3 inches. Folium, 1.
 Lines, 16. Extent, 35 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of
 deposit, Barddhamána, Dhátrigráma, Brahmavrata Sámádhyaíyí. Appea-
 rance, fresh. Verse. Generally correct. Notes on the margin.

Pras'na-nirváchana. Rules for foretelling and devising replies to
 questions regarding future events. Anonymous.

Beginning. प्रश्नाक्षरनिश्चयं ज्ञात्वा दशगुणं वयोदशसमन्वितम् ।

तदङ्गवचनैर्हत्वा वक्तव्यं च शुभाशुभम् ॥

End. रवौ हानिः सुखं चन्द्रे कुजे आधिर्बुधे शुभं ।

गुरौ भद्रौ सुखोत्पत्तिर्हानिः शनैश्चरे सदा ॥ ० ॥

विषयः । प्रश्नस्य शुभाशुभफलगणना ।

No. 1095. उद्वाहनिर्णयः ।

Substance, country paper, 17 × 3 inches. Folia, 8. Lines, 5 on a
 page. Extent, 170 s'lokas. Character, old Bengali. Date, Sk. 1641.
 Place of deposit, Barddhamána, Dhátrigráma, Brahmavrata Sámádhyaíyí.
 Appearance, decayed. Prose. Corrected.

Udváha-nirṇaya. A compendium of rules regarding marriages.
 By Gopála Nyáya-panchánana Bhaṭṭáchárya.

Beginning. सम्बन्ध सपिण्डत्व-समानोदकत्व-संगोचत्व-समानप्रवरत्व-वाग्धत्व-भेदात् पञ्च-
विधः ।

End. इत्येताः काश्यपेनोक्ता दृष्टानि कुलमग्नियत् ।
कृतकौतुकमङ्गला वदकङ्कणा ॥ ० ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीगोपालन्यायपञ्चाननविरचितस्यायमुद्गाहनिर्णयः स-
माप्तः ॥

विषयः । विवाहव्यवस्थाकथनम् ।

No. 1096. प्रश्नरत्नाङ्कुरः ।

Substance, country paper, 17 × 3 inches. Folia, 10. Lines, 5 on a page. Extent, 212 s'lokas. Character, old Bengali. Date, Sk. 1641. Place of deposit, Barddhamána, Dhátrigráma, Brahmavrata Sámádhyaí. Appearance, decayed. Prose. Corrected.

Pras'na-ratnáṅkara. A work similar to No. 1094. By Mathurá-nátha Chakravartí.

Beginning. प्रणम्य सम्यग् ज्ञानतमसोमापचं महः ।

कुर्वते मथुरानाथः प्रश्नरत्नाङ्कुरं कृती ॥

End. प्रश्नकाले विवाहे वा मृत्युजन्मनि सङ्करे ।

ब्रह्माङ्गस्य फलं श्रेष्ठं स्पृष्टवत् सर्वकर्मसु ॥

समासव्यासतः प्रोक्तं सर्वमालोक्य युक्तितः ।

मृत्नीयाद् अन्यतः सारं रत्नमभोनिधेरिव ॥ इति वज्रप्रश्नदलम् ॥

Colophon. इति श्रीमथुरानाथचक्रवर्तिविरचितः ।

प्रीतये विदुषामस्तु प्रश्नरत्नाङ्कुरो नवः ॥ इति समाप्तेऽयं ग्रन्थः ॥

विषयः । प्रश्नकरणप्रकारादिः, प्रश्नफलकथनम् ।

No. 1097. अधिकारिनिर्णयः ।

Substance, country paper, 17 × 3 inches. Folia, 9. Lines, 9 on a page. Extent, 196 s'lokas. Character, old Bengali. Date, Sk. 1641. Place of deposit, Barddhamána, Dhátrigráma, Brahmavrata Sámádhyaí. Appearance, old, decayed. Prose. Correct.

Adhikārī-nirṇaya. Persons qualified to perform Śrāddhas. By Gopāla Nyāyapañchānana.

Beginning. अथ आढाधिकारिनिर्णयः । तत्र यागः—

ऊतचूडं कुर्वीत उदकं पिण्डमेव च ।

End. चतुर्विंशतिप्रकारा अधिकारिणः । अग्निपिण्डयोस्त्वयं विशेषः, पुत्रासन्निधाने-
ऽन्यान्मामपि यः (?) ॥ ० ॥

Colophon. इति अधिकारिनिर्णयः परिपूर्णः ॥

विषयः । आढे कस्य कस्याधिकारिबन्धित्यस्यैव विचारपूर्वको निर्णयः ।

No. 1098. शुद्धिनिर्णयः ।

Substance, country paper, 17 × 3 inches. Folia, 9. Lines, 5 on a page. Extent, 196 śloka. Character, old Bengali. Date, SK. 1641. Place of deposit, Bardhamāna, Dhātrigrāma, Brahmavrata Sāmādhyaī. Appearance, decayed. Prose. Correct, having marks of revision in many places.

Suddhi-nirṇaya. A compendium of rules regarding the impurity of the person resulting from a birth or death in one's family. By Gopāla Nyāya-panchānana Bhattachārya.

Beginning. प्रणम्य कल्याणारं लब्धं गोपालशर्मणा ।

अशौचनिर्णयं कृत्वा क्रियते शुद्धिनिर्णयः ॥

End. यमः—शुद्धतो गौर्गजः स्तब्धे सर्वतोऽश्वः शुचिस्तथेति ॥०॥

Colophon. इति गोपालन्यायपञ्चाननभट्टाचार्यविरचितः शुद्धिनिर्णयः सम्पूर्णः ॥

विषयः । अथ जननमरणयोरशौचः तत्र शुद्धिः, द्रव्यादीनाञ्च शुद्धिश्च निर्णीता ।

No. 1099. तत्त्वचिन्तामणिः ।

Substance, country-made yellow paper, 13 × 4 inches. Folia, 7. Lines, 6 on a page. Extent, 131 śloka. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Harinātha Tarkaratna. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Tattva-chintāmaṇi. A dissertation on the Vedānta doctrine of salvation. By Pūrṇānanda Paramahaṁsa. The MS. is incomplete, containing only the first chapter of the work.

Beginning. दशशतदलपद्मप्रोक्षसत् पूर्णचन्द्रः प्रमुदितकुलपद्मद्योतकः कुन्दकान्तिः ।
 अभयवरकराजो(?)योगपूर्णदुर्दिनेवः कुलजनजननाथः पातु मां देवदेवः ॥१॥
 हृदयकमलमधुप्रोक्षज्वलत्कर्णिकान्तः प्रमुदितशिवशक्त्या संस्थिता कापि भूर्तिः ।
 मुरहरहरमौलिशेरमुक्ताप्रवालप्रविलसितपदाब्जा पातु मां मोक्षकृपात् ॥२॥
 इह खलु दुरन्तदुःस्मरघोरतरसंसारसागरान्तर्दशमशोकसन्तानप्रबलबाल-
 ज्वालाजालकवलनविकलसकलजनवादार्यविज्ञानदत्तमनाः परमकारुणिको
 भगवान् परमशिवः परदेवताराधनरहस्यप्रतिपादनपरानेकशतकोटिविस्तार-
 तन्त्रसारमुपन्यसवान् तव च निरन्तरभावनावाङ्मयदुरवगाह्यविधितन्त्रस्तन्त्र-
 सिद्धान्तशुद्धिबोधमहाननसद्राजोद्देशसमुद्दिष्टमनाः श्रीमत्परमहंसपरिब्राजक-
 गुरुब्रह्मानन्दमुखारविन्दनिःस्रन्दमानपरमरहस्यनिगममकरन्दसन्दोहतुन्दिला-
 नन्दश्रीपूर्णानन्दपरमहंसः शीतलचिन्तामणिं चतुर्दशशताधिकनवनवतिश-
 काब्दे वितनोति । ननु किन्नावदात्मवस्तु ।

End. घटप्रत्यक्षसमये प्रकाशोऽभ्यञ्जको यथा ।

तस्मात्वां प्रकृतिं वक्ष्ये दीक्षाविधिपुरःसरं ॥

Colophon. इति श्रीपूर्णानन्दपरमहंसविरचिते शीतलचिन्तामणौ तत्त्वज्ञानविवेचनप्रबोधो-
 नाम प्रथमः प्रकाशः ॥ (इतः परं खण्डितम्)

विषयः । आत्मतत्त्ववस्तुनो निर्णयः ।

No. 1100. अङ्कसञ्ज्ञा ।

Substance, country-made yellow paper, 16 × 2½ inches. Folium, 1.
 Lines, 10. Extent, 17 śloka. Character, Bengali. Date, ? Place of
 deposit, Navadvīpa, Harinātha Tarkaratna. Appearance, Fresh. Verse.
 Correct.

Āṅkasañjñā. Memorial verses containing the numerical values of
 different words used in writing monograms. By Rāmānanda Tīrtha.

Beginning. एके चन्द्राक्षिनीभूमिर्द्वये पञ्चाक्षिसत्यवः ।

वये रामवज्रिगुणाः सिन्धुवेदौ युगं ततः ॥ १ ॥

End. कालशब्दघातौ रन्ध्र शब्दश्च शून्यवाचकः ॥
 Colophon. इति श्रीरामानन्दतीर्थकृता अङ्कसञ्ज्ञा समाप्ता ॥
 विषयः । एकादिसङ्ख्यानां सङ्केतेन बोधनम् ।

No. 1101. कवितावलिः ।

Substance, country-made yellow paper, 16 × 2½ inches. Folia, 14. Lines, 6—10 on a page. Extent, 378 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Harinātha Tarkaratna. Appearance, Fresh. Verse. Correct.

Kavitāvali. A collection of short miscellaneous poetry, by different authors, generally quoted in the same way as proverbs.

Beginning. यः पूतनामारण्यलब्धकीर्तिः काकोदरो येन कृतो विदर्पः ।

यशोदयालङ्कृतमूर्तिरव्याघ्रायो यदूनामथवा रघूनाम् ॥ १ ॥

End. कर्मणा जायते जन्तुः कर्मणैव विलीयते ।

सुखं दुःखं भयं चेमं कर्मणैवोपपद्यते ॥०॥

विषयः । विविधरसाश्रितोद्भूतकवितानां सङ्ग्रहः ।

No. 1102. वृन्दावनयमकटीका ।

Substance, country-made yellow paper, 16 × 2½ inches. Folia, 13 inches. Lines, 8 on a page. Extent, 377 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Harinātha Tarkaratna. Appearance, new. Prose. Correct.

Vrindāvana-yamaka-ṭīkā. A commentary on a poem called *Vrindāvana-kāvya* alias *Vrindāvana-yamaka*, which is remarkable for a series of alliterations, every two feet being alike in sound though different in meaning. The subject of the work is the love of Krishna and Rādhā. By Rāma Chakravartī.

Beginning. ईश्वरं ज्ञानदं सर्वं प्रणम्य शशिशेखरम् ।

वृन्दावन्दाख्यकाव्यस्य क्रियते टिप्पणी मया ॥ १ ॥

- End. आयतनेवः । आयते दीर्घे नेत्रे यस्य स तथोक्तः ॥ ० ॥
 Colophon. इति श्रीरामचक्रवर्तिविरचिता छन्दानयनमस्य टीका समाप्ता ॥
 विषयः । छन्दानयनमस्य व्याख्यानम् ।
-

No. 1103. सरस्वतीस्तोत्रम् ।

Substance, country-made yellow paper, 17 × 3 inches. Folium, 1.
 Lines, 12. Extent, 22 s/lokas. Character, Bengali. Date, . Place of
 deposit, Navadvīpa, Harinātha Tarkaratna. Appearance, new. Verse.
 Correct.

Sarasvatī-stotra. A hymn to Sarasvatī: it is different from the
 works noticed under Nos. 891 and 892. Anonymous.

Beginning. श्रीं श्रीं हृदैकबीजे शशिशचिकमले कल्पविस्मृतशोभे (इत्यादिः) ।

End. प्रयत्नेन पठेद्विषयं सोऽस्तुतल्लक्ष गच्छति ॥०॥

Colophon. इति सरस्वत्याः स्तोत्रं समाप्तम् ॥०॥

विषयः । सरस्वतीदेव्याः स्तोत्रम् ।

No. 1104. व्यासकूटः ।

Substance, country-made yellow paper, 16 × 2½ inches. Folia, 5.
 Lines, 6 on a page. Extent, 60 s/lokas. Character, Bengali. Date, ?
 Place of deposit, Navadvīpa, Harinātha Tarkaratna. Appearance, new.
 Verse. Correct. Notes on the margin.

Vyāsakūṭa. A collection of stanzas on miscellaneous subjects; every
 stanza is remarkable for being a double entendre. Anonymous.

Beginning. मदमत्तमयूरस्य गिरेर्मौख्यवतस्तटे ।

सीताविरहिणं रामं मुञ्चर्मुञ्चरमोक्षयत् ॥

End. को भाति भाले वरवर्णिनीनां का रौति दीना मधुयामिनीषु ।

कस्मिन् विधत्ते शशिनं महेशः सिन्दूरविन्दुर्विधवाललाटे ॥०॥

Colophon. इति व्यासकूटः समाप्तः ॥

विषयः । कतिपयकूटार्थकस्तोकाः ।

No. 1105. शब्दरत्नावलिः ।

Substance, country-made yellow paper, 16 × 4 inches. Folia, 106. Lines, 10 on a page. Extent, 5631 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Harinātha Tarkasiddhānta. Appearance, old and decayed. Verse. Generally correct.

S'abdaratnāvali. A Dictionary of the Sanskrit Language. By Mathures'a. The work was compiled under the auspices of Murchhā Khān. It follows the plan of the Amarakosha. The following is Professor Wilson's account of this work : " The *Sabda Ratnāvali* is the compilation of Mathures'a, one of the commentators on the Amara Kosha, and follows that work in arrangement, and contents. It is chiefly useful for its introduction of various readings amongst the synonymes, but has made very little addition of any other kind. This work was composed, according to a date in the text, in S'aka 1588, or A. D. 1666, and under the patronage of a Musselman chief whose name, as written in the manuscripts, appears to be Murchhā Khān. It should be more probably Músā Khān, a name common amongst the Musselman chiefs of the seventeenth century." Essays III, p. 107.

Beginning. बन्दे सदानन्दमयं समन्ताज् ज्योतिः परं ब्रह्म भवादिसंख्यम् ।

ध्यानैकगम्यं जगदेकरम्यं यदिच्छया कारणकार्यभावः ॥

आसीत् स्यात्तत्त्वमण्डले नृपकुलैः संसेवितः श्रीपुनै-

भूपालः शितमानखान इति यः कीर्त्तिप्रतापोज्ज्वलः ।

यद्दीर्घप्रतापचण्डदहनैः कल्पान्तरसूर्यप्रभैः

प्रत्यर्थिचित्तिपालका रणभुवि चोभाकुलाः शेरते ॥

तस्यैव जगदेकवीरतनजः प्लुता जगन्मण्डले

सूर्याखानमहीपतिः स्थिरमतिर्यज्ञैकरहोत्सवः ।

दीर्घदीर्घप्रतापभूमिपेशिरतनं तीक्ष्णशचण्डप्रभैः

श्रीधरप्रतिदेवपालनविधौ संसेवमानोऽभवत् ॥

एतस्मादजनि प्रतापमिहिरः सत्कीर्त्तिं शीतद्युतिः

दीने + + + भूपतिः सुसचिभः श्रीरामदेवः स्वयं ।

सूर्याखानमरानन्दच(?)नृपतिः श्रीमान् महीमण्डलम्

शान्तिं दादशभूमिपैः पुनरिदं भूमिभूमाच्चैः चित्तौ ॥

तस्याज्ञावशतः सुधारसमर्थी सत्काव्यसन्तोषिणी
 नानातन्त्रविचार + + वणिञ्जं ज्ञानप्रदानोऽञ्जला ।
 धीरः श्रीमद्युरेश एव तनुते श्रीशब्दरत्नावलीं
 सन्तः सन्तु विनोदिनो वृषसं सन्तोषयन्तोऽनया ॥
 विलोच्य दृष्टतन्त्राणि शब्दरत्नावलीमिसां ।
 वर्गेरेव निवृत्ति प्रायः पर्यायवितुतैः ॥
 कापि च प्रतिसंस्कारेऽनुक्ते शिष्टप्रयोगतः ।
 परपूर्वाभयावृत्तिः सद्यःशब्दानुशासनात् ॥
 स्त्रीपुंसपुंसकं ज्ञेयं रूपभेदेन कुचचित् ।
 तद्विशेषविधेः कापि सादृश्यत्वात् क्वचिद् भवेत् ॥
 क्षुण्णेष्वेकलिङ्गेषु द्वन्द्वः किल भवेद्विद् ।
 उक्तेषु भिन्नलिङ्गेषु तत्राप्येव न दोषभाक् ॥
 लिङ्गत्रये निश्चितिः स्यात् स्त्रीपुंसयोर्द्वयोरिति ।
 निषिद्धे शेषलिङ्गान् वाच्यलिङ्गान् कुचचित् ॥
 युष्मादस्मात्कृतियन्तसङ्ख्याव्ययमलिङ्गकम् ।
 प्रायेण स्त्रीवमेव स्यात् क्रियाव्ययविशेषणम् ॥
 पाशानां गण्डा स्यात् गण्डन्दकम् । सद्यःखण्डान् सादृश्यं वर्मणां वार्माणं भवेत् ।
 (इतः [सङ्कीर्णवर्गं एव] खण्डितम् ।)
 विषयः । शब्दानां लिङ्गानुशासनं ।

No. 1106. कल्पसूत्रं सटीकं ।

Substance, country paper, 10 × 4 inches. Folia, 292. Lines, 4 on a page. Extent, 2336 ślokaś. Character Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Sanskrita College. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Kalpa Sūtra. A legendary life of the last Tīrthaṅkara Mahāvira. By Bhadravāhu, a native of Guzerat, who flourished during the reign of Dhruva Sena. "According to a date embodied in the work itself, it was composed 980 years after the demise of Mahāvira, that is to say, A. D. 411." (Stevenson.) The extent of the work, according to native calculation, is 1209 ślokaś, but the different commentaries on them extend to upwards of seventy-six thousand verses. A translation of this work has been published by Dr. Stevenson of Bombay in the Orien-

tal Translation Fund Series, and two lithographed editions are also available. It forms a part of the sacred scriptures of the Jains, and to point out its exact position in the body of those records it is necessary to give an outline of the classification usually adopted by the Jains in describing them.

According to the *Siddhānta-dharma-sāra* the Jain scriptures are comprised in fifty different works, collectively called the *Sūtras*, and sometimes the *Siddhāntas*, and classed, first, under the two heads of *Kalpa Sūtra* and *Āgama*, five works coming under the former, and forty-five under the latter head; and secondly, under eight different heads viz. I, 11 *Angas*; II, 12 *Upāṅgas*; III, 4 *Mūla Sūtras*; IV, 5 *Kalpa Sūtras*; V, 6 *Chheddas*; VI, 10 *Payannas*; VII, *Nandi Sūtra*; and VIII *Anuyogadvāra Sūtra*. Some of them have a four-fold commentary under the names of *Ṭikā*, *Niryukti*, *Chūrṇī* and *Bhāṣya*, and with the original constitutes the five-fold (*pañcāṅga*) *Sūtra*. The names of these fifty works are:—

I. Aṅgas.

1. Āchārāṅga Sūtra.	7. Upās'akadasā Sūtra.
2. Sugaḍāṅga Sūtra.	8. Antagaḍadasā Sūtra.
3. Bhānāṅga Sūtra.	9. Anuttarovavāi Sūtra.
4. Samavāyāṅga Sūtra.	10. Vipāka Sūtra.
5. Bhagavatī Sūtra.	11. Prasnavyākaraṇa Sūtra.
6. Jātādharmakāthā Sūtra.	

II. UPĀṆGAS.

1. Upavāyi Sūtra.	7. Sūrapannatti Sūtra.
2. Rāyapasenī Sūtra.	8. Niriyāvalī Sūtra.
3. Jīvābhigama Sūtra.	9. Kappiyā Sūtra.
4. Pannavaṇā Sūtra.	10. Kappavaḍiṇsayā Sūtra.
5. Jambudvīpāpannatti Sūtra.	11. Puppiyā Sūtra.
6. Chandāpannatti Sūtra.	12. Puppachuliyā Sūtra.

III. MŪLA SŪTRAS.

1. Āvasyaka Sūtra.	3. Dasāvaikālika Sūtra.
2. Vīs'eshāvasyaka Sūtra.	4. Pākshika Sūtra.

IV. KALPA SŪTRAS.

1. Uttarādhyayna Sūtra.	4. Vyavahāra Sūtra.
2. Nisītha Sūtra.	5. Jītakalpa Sūtra.
3. Kalpa Sūtra.	

V. CHHEDAS.

1. Mahānisītha-vrihadvāchanā.	4. Piṇḍa-niryukti.
2. Mahānisītha-laghuvāchanā.	5. Augha-niryukti.
3. Madhyama-vāchanā.	6. Paryushanā-kalpa.

VI. PAYANNAS.

1. Chatuh-sarana S.	6. Chandā-vijaya S.
2. Pachchakhāna S.	7. Gaṇi-vijvā S.
3. Bhakti-parijñāna S.	8. Marana-samādhi S.
4. Mahā-pratyākhyāna S.	9. Devendra-stavana S.
5. Taṇḍula-vaitālika S.	10. Sañsthara S.

VII. NANDI SŪTRA.

VIII. ANUYOGADVĀRA SŪTRA.

The total extent of these fifty works together with their commentaries, according to Jāin belief, is six hundred thousand ślokas. Although all the fifty are parts of the holy scriptures, they are not all held in the same high estimation. Some are much more prized than others, and the Kalpa Sūtra enjoys the highest rank, and on all ceremonial occasions is publicly read and expounded for the benefit of the large multitudes who then assemble in the larger temples. During the Paryyushana fast, in the middle of the rainy season, eight days are devoted to public reading of the scriptures, and five days out of it are allotted to the Kalpa Sūtra. MSS. of this work are frequently written in gold, and richly illuminated with gold, colours and illustrations. A specimen of the style of illustration usually adopted is shown in the annexed facsimile (Plate I), copied from a codex about three hundred years old; it is so injured by damp and the chemical effect of the dye stuffs used (mostly mineral) that the paper crumbles down into powder, even under careful handling. The MS. is now in the possession of Dr. Buhler of Bombay. The Doctor has also a MS. of the Āvasyaka Sūtra, which bears date Samvat 1189 = A. D. 1132. Plate II. It is the oldest Sanskrit MS. that has come to notice.

Beginning. (मू०) नमो अरिहन्ताणं नमो सिद्धाणं नमो आचर्याणां नमो उ वज्रभाषाणं ।

वीरे पद्मचक्षून्तरे होष्ठा तज्ज्ञा चक्षून्तराणि च्चुद चक्षुःशाम्ना वक्षं ते ॥

(टी०) श्रीकल्पसूत्रेनैधुरि मङ्गलीकम् इन्द्रे सेवितविशेष्य नमस्कार ऊवौ च नमस्कार ऊवौ उपानी पद्म ५ ।

End. (मू०) समणे भगवं सचावीरे रायगिचे णयरे गुणसीले चोरेण वज्रं समणाणं वज्रणं
समणीणं वज्रणं सावयाणं वज्रणं सावथीणं वज्रणं देवाणं वज्रणं देवीणं मज्झमए

८९

Facsimile of a page of an illuminated MS. of the Chalpa Shiva supposed to be about three hundred years old.

चेव एव सादृक्कभासई पक्वेइ पन्नवेइ पद्योसवणा कयो नासं अत्रवभयणं
सद्यवं सहेउं सकारणं समुत्तं सद्यच्छं सउभयं सव्यागरणभुजो भुजोउचदच
दंसेति वेमिपद्यो सवणा कयो दसासु अखं धस्तु अत्रसवभयणं सम्मानं एत
लेकरीश्रीकल्पसिद्धान्तं वारै से नैमो मूलश्लोक सूत्रैर्यथै कां नैकममात उयो
अधिका कथ्मो ऊवै तेइनो श्रीसंघ समुत्तै मिच्छामि दुक्कमं ।

Colophon. श्रीकल्पसूत्रं सम्पूर्णं ।

(टी०) आनञ्जलीया गल्लीया अलीया कीजै मेच्छामि दुक्कमं दीजै ।

विषयः । श्रेयतीर्थहुरस्य महावीरस्य जीवनचरितवर्णनं ।

No. 1107. आदर्शः, वा भावार्थचिन्तामणी ।

Substance, country paper, 17 × 3 inches. Folia, 182. Lines, 7 on a page. Extent, 6370 slokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1618? Place of deposit, Navadvipa. Harinātha Tarkasiddhānta. Appearance, old. Decayed. Prose. Correct. Notes on the margin.

Adars'a alias *Bhāvārtha-chintāmaṇi*. A commentary on the *Kārya-prakāś'a* of Mammata Bhaṭṭa. By Maheś'vara Nyāyapañchānana Bhaṭṭa.

Beginning. मुखैश्चतुर्भिश्चतुर्वते विधात्रे कोत्रे तथा वेदश्चतुष्टयाय ।

भुजैश्चतुर्भिश्चतुरो हि वर्गाग्रसो ददानाय चतुर्भुजाय ॥ १ ॥

दुर्याध्याजनितप्रसोदजननी वैषम्यविध्वंसिनी

वैश्यादतिरोचनी रसखनी काव्यागंशोद्घाटिनी ।

टीका निश्चजनप्रसोदजननी भावार्थचिन्तामणी

महाचार्यमहेश्वरेण रचिता काव्यप्रकाशोपरि ॥ २ ॥

काव्यप्रकाशाख्यविशुद्धकाष्ठने वैषम्यदोषार्पितकालिकाञ्जने ।

अस्त्रादमानापि ममानु टीका माधुर्यधुर्यैकसुधाघटीका ॥ ३ ॥

दोषो विचारसुलभो यदि दूष्यतां तद्

दूये न तत्र + + + १२ गुणैकधीराः ।

ग्रन्थान् यथार्थमनिसंस्मृतमानसत्वाद्

व्याख्या मम प्रथममेव न दूषणीया ॥ ४ ॥

End.

तदेतदिति । सम्पूर्णमिदं काव्यलक्षणमिति तददोषो च शब्दार्थाविति यत्

काव्यलक्षणं तद्विशेषाणां दोषगुणालङ्काराणां कथनात् सम्पूर्णमित्यर्थः ॥

Colophon. इति सङ्क्षेपन्यायपञ्चाननविरचिते श्रीमद्भट्टकृतस्य काव्यप्रकाशस्य प्रथमस्य
टीकारूपे आदर्शग्रन्थसमापकोऽर्थालङ्कारस्य दशमः प्रतिविम्बः ॥
वसुवसुधासतकौतन्त्रे शाके सप्तसमलेखि सुन्दरी ।
प्राप्ता काव्यप्रकाशटीका नत्वा शिवं शिवेश्वरेण ॥ १ ॥
विषयः । सङ्क्षेपनविरचितस्य काव्यप्रकाशस्य व्याख्यानम् ।

No. 1108. खण्डनप्रकाशः ।

Substance, country paper, 9 × 1½ inches. Folia, 90. Lines, 6 on a page. Extent, 2497 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa. Harinātha Tarkasiddhānta. Appearance, old. Decayed. Prose. Correct. Notes on the margin.

Khaṇḍana-prakāśa alias *Prakāśa*. A commentary on the *Khaṇḍana-khaṇḍa-khāḍya* of Śrīharsha. By Vardhamāna, son of Gaṅgeśvara. The MS. is incomplete, but it is the only commentary on the *Khaṇḍana* I have met with. Mr. Hall has named three, the *Saṅkarī*, the *Vidyābharanī*, and the *Śiromaṇi*, but he adds that he had seen none of them. Hall's *Contributions*, p. 206.

Beginning. यः प्रत्यक्षानुमानाभ्यां युक्तयुञ्जानगोचरः ।

तस्मै वेदान्तवेद्याय नमोऽस्तु परमात्मने ॥ १ ॥

सीमांसान्यायतत्त्वज्ञगङ्गेश्वरतनूद्भवः ।

वर्द्धमानः खण्डनस्य प्रकाशं कुरुते शमी ॥ २ ॥

End.

प्रामिति अभावप्रसोत्यक्तिकालेऽभावासत्त्वेऽपि प्राङ्नाशादिदमित्यभावप्रतीतेर्न
तात्त्विकलीकमभावसत्त्वं तत्रोपयुक्तमित्यर्थः—अथाश्रयाभावेऽपलक्षितत्वमेव वि-
शेषणं विशेषः (इतः खण्डितम्) ।

विषयः । श्रीहर्षविरचितस्य खण्डनखण्डखाद्यस्य व्याख्यानम् ।

No. 1109. षोडशनित्यातन्त्रम् अथवा कादिमततन्त्रम् ।

Substance, bark, 18½ × 4 inches. Folia, 96. Lines, 9 on a page. Extent, 3212 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Harinātha Tarkasiddhānta. Appearance, old. Verse. Correct.

Kādimata Tantra alias *Shoḍaśa-nītyā Tantra*. An original Tantra in thirty-six Pāṭalas on various isoteric forms of worship of Śākta divinities. The MS. ends with the first verse of the thirty-sixth chapter. Contents: I, Manifestations of Tantras; II, a diagram called *Nātha-maṇḍala*; III, daily salvation; IV, V, worship of Lalitā; VI, occasional forms of worship; VII, description of Kāmes'vari; VIII, do. of Bhagāmālinī; IX, do. of Nityachchinnā; and X, do. of Bheruṇḍā; XI, do. of Vahnīvāsini; XII, do. of Rājes'vari; XIII, do. of Bhavadbhutī; XIV, do. of Duritā; XV, do. of Sundarī; XVI, do. of Nityā; XVII, do. of Nīlapatākā; XVIII, do. of Vijayā; XIX, do. of Sarvamaṅgalā; XX, do. of Jvālmālinī; XXI, do. of Chhinnā; XXII, do. of Kurukuntā; XXIII, do. of Vārāhī; XXIV, set formulas in which these goddesses are to be meditated upon; XXV, the Mātrikās or primary mothers; XXVI, mystic mantras of do.; XXVII, regulation of the breath during worship; XXVIII, description of Lokatā; XXIX, altars; XXX, offering of clarified butter on fire, with reference to Śākta divinities; XXXI, XXXII, advantages of performing homas; XXXIII, various diagrams appropriate for Śākta divinities; XXXIV, Śākta sports and amusements; XXXV, various desires appropriate to Śāktas; XXXVI, knowledge of self.

Beginning. अनाद्यन्तोऽपराधीनः स्वाधीनभवनवयः ।

अयत्यविरतो व्यापखदिक्कालो विनायकः ॥

भगवन् सर्वतन्त्राणि भवतोक्तानि मे पुरा ।

नित्यानां षोडशानाद्य न + + नि छत्त्रशः ॥

तेषामन्योन्यसापेक्षाज् जायते सतिविधमः ।

तस्मात्तु निरपेक्षं मे तन्त्रं तासां वद प्रभो ॥

शृणु कादिमतं तन्त्रं पूर्णमस्थानपेक्षया ।

गोप्यं सर्वप्रयत्नेन गोपनं तच्च चोदितम् ॥

कथं कादिमतं नाम्ना तन्त्रे ब्रूहि महेन्दर ।

कादि कालीति शक्तीलाः पुरा तत्तन्त्रे मया ॥

Colophon. इति षोडशानित्यातन्त्रे श्रीकादिमते पञ्चविंशत् पटलम् ॥०॥

पापानां वर्जनं पुण्यकरणे कौतुकं सदा ।

परस्त्वग्ननिन्दारु विरतिः (इतः खण्डितम्)

विषयः । इह षट्त्रिंशत्पटलाः सन्ति । तत्र १ प्रथमे, तन्त्रावतारादिवर्णनम् । २ ये,

नाथमण्डलवर्णनम् । २३, नित्योद्धारकवर्णनम् । ४३—५३, च ललितार्चनम् ।
 ६४, नैमित्तिकाद्यर्चनविधिः । ७३, कामेश्वरीवर्णनम् । ८३, भगमालिनीवर्ण-
 नम् । ९३, नित्यच्छिद्रावर्णनम् । १०३, भैरव्यावर्णनम् । ११३, वज्रिवासिनी-
 वर्णनम् । १२३, राजेश्वरीवर्णनम् । १३३, भवद्भूतीवर्णनम् । १४३, दुरिता-
 वर्णनम् । १५३, सुन्दरीवर्णनम् । १६३, नित्यावर्णनम् । १७३, नीलपताका-
 वर्णनम् । १८३, विजयावर्णनम् । १९३, सर्वमङ्गलावर्णनम् । २०३, ज्वाला-
 मालिनीवर्णनम् । २१३, च्छिद्रावर्णनम् । २२३, कुरुकुलावर्णनम् । २३३,
 वाराहोवर्णनम् । २४३, ध्यानानि । २५३, मालकोक्ता । २६३, मन्त्रवैभवाः ।
 २७३, आसक्त्या । २८, लोकतावर्णनम् । २९३, कुण्डलुङ्गिः । ३०३, होम-
 कर्म । ३१३—३२३, च होमात् कामफलोदयवर्णनम् । ३३३, विविध-
 यन्त्राणि । ३४३, विविधनर्मवर्णनम् । ३५३, विविधकामनावर्णनम् । ३६३,
 आत्मज्ञानमिति ॥

No. 1110. तर्कभाषा ।

Substance, country paper, 17 × 3 inches. Folia, 39. Lines, 7 on a page. Extent, 1535 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Harinātha Tarkāsiddhānta. Appearance, old and decayed. Prose and verse. Correct.

Tarkabhāshā alias *Tarkaparibhāshā*. Terminology of the *Nyāya* explained and illustrated with examples. By Kes'ava Mis'ra. Hall's *Contributions*, p. 22.

Beginning. बालोऽपि यो न्यायनये प्रवेशसम्पन्ने वाच्यत्यन्तः श्रुतेन ।

सङ्क्षिप्तदुष्प्रवृत्ततर्कभाषा प्रकाशते तस्य ह्यते सदैवा ॥

End. परपक्षे दूषिते स्वपक्षसाधनसंयोगावसानं जल्पः (इतः खण्डितम्) ।

विषयः । गौतमोक्तन्यायशास्त्रीयप्रमेयादिपदार्थानां सादाचरणबोधनम् ।

No. 1111. हृत्परत्नावली ।

Substance, country-made yellow paper, 13 × 3½ inches. Folia, 104. Lines, 6—7—8 on a page. Extent, 2730 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa. Vrajanātha Vidyāratna. Appearance, old. Decayed. Prose and verse. Incorrect.

Kṛitya-ratnāvalī. A calendar of feasts and fasts on particular days of the moon. By Rāmachandra, son of Viṭṭhvala Bhaṭṭa.

Beginning. नमस्कृत्य रमानाथं महविद्वल्लक्ष्मणा ।

छत्वरत्नावली रम्या रामचन्द्रेण रच्यते ॥

तत्र तिथिकृत्ये तु कृष्णादि व्रते शुक्लादि चैव चेति वचनात् चैवकृष्णप्रतिपद-
मारभ्य तिथिकृत्या न्युच्यन्ते ।

End. ततो मूर्धन्येऽष्टौ शिवस्यैताः पूर्वादिक्रमतो गताः ।

आग्नेयान्याः प्रपूज्यान्तु ————— ॥

प्राच्यैशान्यादिक्रमेणाग्नेयीपर्यन्तं वामावर्त्तेन कुर्यात् (इतः परं खण्डितम्) ।

विषयः । चैवकृष्णप्रतिपदमारभ्य तिथिकृत्यनिर्णयः ।

No. 1112. कारकाद्यर्थनिर्णयः ।

Substance, country-made yellow paper, $13\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 17. Lines, 7—8 on a page. Extent, 413 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Vrajanātha Vidyāratna. Appearance, old. Prose. Correct. Notes on the margin.

Kārakādīyārtha-nirṇaya. The logical purport of the six grammatical cases explained from a Nyāya standpoint. By Bhavānanda Siddhāntavāgīśa.

Beginning. नत्वा श्रीकृष्णचरणं कारकाद्यर्थनिर्णयः ।

श्रीभवानन्दसिद्धान्तवागीशेन वितन्यते ॥

End. यस्य क्रियया क्रियान्तरं लक्ष्यते इति व्याख्यानन्तु शाब्दिकानां प्रायिकाभि-
प्रायिकमिति दिक् ॥

Colophon. इति श्रीमहासच्चोपाध्यायश्रीभवानन्दसिद्धान्तवागीशविरचितायां शाब्दबोध-
सञ्चर्यां षट्कारकविवरणं समाप्तम् ॥

विषयः । षट्कारकनिर्णयः ।

No. 1113. ज्योतिःसङ्ग्रहसारः ।

Substance, country-made yellow paper, 13×3 inches. Folia, 6. Lines, 6 on a page. Extent, 135 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Vrajanātha Vidyāratna. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Jyotiḥ-saṅgraha-sāra. Calculation of the prospects of one's life from the presiding zodiacal signs at his birth. By Nandikes'vara.

Beginning. दिननाचं प्रणम्यादौ नन्दिकेश्वरधीमता ।

ज्योतिःसङ्ग्रहसारोऽयं भाषया लिख्यते मया ॥

End. निदानं व्यापचायणस्य षष्ठदिने गते मङ्गलवासरे चर्द्धरात्रौ गतायां कर्कटलग्ने
लृणपक्षे नवम्यां लृणिकानक्षत्रे शिरःशूलरोमेण स्तुतुः ॥

Colophon. इति श्रीनन्दिकेश्वरविरचितो ज्योतिःसङ्ग्रहसारः समाप्तः ॥

विषयः । सङ्क्षेपेण मेषादिराशिमतां मनुजानां सामान्यतः यावदायुः फलाफलनिर्णयः ।

No. 1114. शकुनदीपकः ।

Substance, country-made yellow paper, 13 × 2½ inches. Folia, 95. Lines, 4 on a page. Extent, 926 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Vrajanātha Vidyāratna. Appearance, old. Verse. Generally correct.

S'akuna-dīpaka. On divination of various kinds and the means of averting impending evils. By Ganes'a. The work is divided into eight chapters, thus : I, Anthropomancy in its widest sense, applying to appearances of persons of different ages, sexes, and conditions, and not, as among the Greeks and the Romans, to the appearance of the entrails of human sacrifice. II, Nomancy, Geloscopy, Gyroscopy, &c. referring to the voluntary actions of human beings. III, Divination from the involuntary actions of men and animals, such as, dreams (oneiromancy), sneezing, twitchings of muscles, &c. IV, Do. by jackals. V, Do. by quadrupeds (other than jackals,) and reptiles, including hares, horses, elephants, cats, dogs, camels, buffaloes, mice (myomancy) tigers, goats, sheep, rhinoceroses, musk-rats, civets, bulls, lizards, and serpents. VI, Ornithomancy. VII, Miscellaneous divination. VIII, acoustomancy.

Beginning. बाष्पाकल्पतर्षं दृष्ट्वा संसाराभोगिपारदं ।

लज्जोदरपदाभोजद्वन्द्वं वन्दामहे वयम् ॥ १ ॥

अज्ञानतिमिरध्वंसकारकोऽदृष्टदर्शकः ।

तन्यते श्रीगणेशेन मुदा शकुनदीपकः ॥ २ ॥

ज्योतिर्धन्यमहासिन्धुर्गणितावर्तदुस्तरः ।
तत्पारगमने शक्तः को भवेत् शङ्करं विना ॥ २ ॥

अतो गणितहीनेषु सुगमेन चि वक्ष्येना ।

अष्टजप्याकुनं शास्त्रं सर्वज्ञः सद्यः प्रभुः ॥ ४ ॥

तस्मादकलनं कृत्वा शाकुनं कथ्यते मया ।

वृणां शुभाशुभज्ञानं तत्तत्तत्तद् येन जायते ॥ ५ ॥

शुभाशुभफलानाञ्च सूचनं येन जायते ।

तदेव शाकुनं प्रोक्तं विमुना शुल्लपाणिना ॥ ६ ॥

आसावमेव उक्तो जात्या चटिका च शुकरिका ।

एवं देशे देशे विद्वद्भाः समुपलभ्य नामानि ॥

End.

Colophon. इति श्रीगणेशमहद्विरचिते शकुनदीपके विरतशकुनाख्येऽष्टमोऽध्यायः ॥

विषयः । मनुष्यशकुनालोकनाभिधाने प्रथमाध्याये—शकुनशास्त्रप्रश्ना, मनुष्यशकुनम्, शान्तिदिङ्गिरूपणम्, मनुष्यशकुनशान्तिः, मन्त्रवाराविशेषशकुनफलम् ।

उपश्रुतिशकुनाख्ये द्वितीयाध्याये—उपश्रुतिशकुनम्, रोदनशुभाशुभम्, नि-
द्रायुक्तपतनफलम्, चुतशकुनम्, चुतशकुनशान्तिः ।

स्पन्दनसम्प्रादिशकुनाभिधाने तृतीये—पशुचुतशकुनम्, पशुचुतशकुनशान्तिः,
अङ्गस्पन्दनशकुनम्, मनुष्यशकुनपाकः, स्पन्दनशकुनशान्तिः, स्वप्नशकुनम्,
दुःस्वप्नशकुनशान्तिः ।

शिवशकुनाभिधाने चतुर्थे—शृगालशकुनम्, शृगालतोरणनिरूपणम्, शृ-
गालरवशकुनम्, शृगालशकुनशान्तिः, शिवासाधनम् ।

शशादिशकुनाख्ये पञ्चमे—शशादिशकुनम्, अश्वशकुनम्, हस्तिशकुनम्,
विडालशकुनम्, विडालशकुनशान्तिः, कुक्षुरशकुनम्, क्रमेणकशकुनम्,
मच्छिपशकुनम्, मूषिकशकुनम्, शार्दूलशकुनम्, जगशकुनम्, मेघशकुनम्,
खड्गशकुनम्, चुचुशकुनम्, नकुलशकुनम्, टपशकुनम्, वक्त्रीशकुनम्,
सर्पशकुनम् ।

पतविशकुनाख्ये षष्ठे—खड्गनशकुनम्, कोकिलशकुनम्, मधुमक्षिकाचक्रशकु-
नम्, कपोतशकुनम्, उलूकशकुनम्, वायसशकुनम् ।

मिश्रशकुनाख्ये सप्तमे—मिश्रशकुनम् ।

विरतशकुनाख्ये अष्टमे—विरतशकुनम् ।

No. 1115. त्रिस्थलीसेतुः ।

Substance, country-made yellow paper. Folia, 42. Lines, 4—8 on a page. Extent, 1431 s/lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vaṭeśvara Vikrampura, Dháká, Gaṅgácharana Tarkaratna. Appearance old. Verse. Incorrect.

Tristhāṇīsetu. This is the second part of the work noticed under No. 797 ; (II p. 202.) It treats at length of the merits of performing a pilgrimage to, and religious gifts, fasts, and feasts at, Prayága, or the confluence of the Ganges and the Yamuná, near Allahabad. By Madana Ráya, son of Rames'vara Puri.

Beginning. सुरमुनिदितिजेन्द्रैः सेव्यते येन तन्मै-

शुंस्तरदुरितानां का कथा मानवानां ।

स च भुवि सुखकर्तुं वाञ्छितायास्ति चेतु-

र्जयति विजितयागस्तीर्थराजः प्रयागः ॥

End. इमाः कथा यः शृणुयात् नरोत्तमो यः श्रावयेद् वापि विशुद्धचेताः ।

स तीर्थैराजं वदरीवनञ्च गङ्गाफलं तत् समवाप्नुयाच्च ॥०॥

Colophon. इति श्रीमदूरामेश्वरपुरिखनुना मदनरायणेन विरचिते त्रिस्थलीसेतौ प्रयाग-
प्रकरणे प्रयागकृत्यं समाप्तम् ॥०॥

विषयः । १, प्रयागमहिमा । २, प्रयागस्मरणमहिमा । ३, प्रयागवासफलम् । ४, वपनमहिमा । ५, वपनविचारः । ६, प्रयागे सामान्यस्नानं । ७, प्रयाग-
शब्दः । ८, प्रयागे माघस्नानं । ९, एकादशस्नानं । १०, दिनविशेषफलम् ।
११, माघस्नानारम्भः । १२, माघस्नानविधिः । ब्राह्मणभोजनादिप्रभृतयः ।

No. 1116. शाक्ताभिषेकः ।

Substance, English paper. Folia, 6. Lines, 3—6 on a page. Extent, 81 s/lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Mándāra-khaṇḍa, Vikrampura, Dháká, Vaikanthanátha Chakravartí. Appearance, new. Verse. Incorrect.

S'áktábhisheka. A manual of the rites and ceremonies to be performed when initiating a person into the S'ákta cult. Anonymous.

Beginning. स्तुतिवाचनपूर्वकं सकृत् कुर्यात् । ॐ तत्सद्येत्यादि ।

End. गुरवे दक्षिणां ददेत् ॥

Colophon. इति ब्राह्मणभिक्षुकः समाप्तः ॥०॥

विषयः । तन्त्रसङ्ग्रहः ।

No. 1117. स्मरदीपिका ।

Substance, country-made yellow paper. Folia, 5. Lines, 5—6 on a page. Extent, 120 s'lokas. Character, Bengali. Date, S'k. 1764. Place of deposit, Vaṭesvara, Vikrampura Dháká. Gaṅgácharaṇa Tarkaratya. Appearance, old. Verse. Not very correct.

Smaradīpikā. A treatise on erotics. Anonymous.

Beginning. हरकोपानलेनैव भस्मीभूतः कृतः स्मरः ।

अर्धं गौरीमरीरेण येन तस्मै नमो नमः ॥

सम्यगाराधितः कामः सुगन्धिकुण्डमादिभिः ।

विद्धातु वरस्त्रीणां मानग्रन्थविमोचनं ॥

अनेककामशास्त्राणां सारमाख्य यत्नतः ।

कामवृत्तये स्त्रीणां चित्तसन्तोषणाय च ॥

End. न चाभिरमते कामी कामिनीं कामिनीप्रियः ।

स भवत्येव कामिन्याः कामसागरपारगः ॥०॥

Colophon. इति कामशास्त्रे स्मरदीपिका समाप्ता ॥

विषयः । स्त्रीपुरुषयोर्लक्षणादिः ।

No. 1118. गोपालचरित्रं ।

Substance, country-made yellow paper. Folia, 47. Lines, 2 on a page. Extent, 188 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Mándárahāṇḍa, Vikrampura, Dháká, Kálíkumára Bhaṭṭāchārya. Appearance, old. Prose and verse. Very incorrect.

Gopāla-charitra. Hymns in praise of certain incidents in the early life of Kṛishṇa, during his sojourn with the cowherds of Gokula, when he bore the name Gopāla, or "the cowherd-protected." By Chaitanya the great Vaishṇavite reformer. This is the only work the author is known to have written.

Beginning. यं ब्रह्मा वरुणेन्द्रवद्रमयतः सुत्वन्ति दिव्यैस्तवै-

वेदैः साङ्गपदक्रमोपनिषदैर्गौयन्ति यं सामगाः ।

ध्यानावस्थिततद्गतेन मनसा पश्यन्ति यं योगिनः

यस्यान्तं न विदुः सुरासुरगणा देवाय तस्मै नमः ॥

End. राधाजीवनमद्यैषधिर्भवानिति किमाजीवं विस्मरणीयमित्युक्ता सा जगाम ॥०॥

Colophon. इति श्रीचैतन्यदेवविरचितं गोपालचरित्रं पारखण्डं समाप्तम् ॥०॥

विषयः । गोपालचरित्रकथनं ।

No. 1119. दशरथव्रतम् ।

Substance, country-made yellow paper. Folia, 4. Lines, 3 on a page. Extent, 25 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit. Mándarakhaṇḍa, Vikrampura, Dháká, Kálíkumara Bhaṭṭácharya. Old, corrupt and illegible. Verse. Incorrect.

Das'aratha-vrata. Rules for observing a fast in honour of Das'aratha, king of Ayodhyá and father of Ráma. Anonymous.

Beginning. ततः कथा । युधिष्ठिर उवाच । प्राप्तं मुनिवरं नाम लोमसं मुनिपुङ्गवं ।

विधिवत् पूजनं कृत्वा पप्रच्छ पार्थिवो मुनिं ॥

End. श्रोतेऽस्यष्टम् ।

विषयः । दशरथव्रतविशेषकथनं ।

No. 1120. स्यन्दनचरित्रं ।

Substance, country-made yellow paper. Folia, 2. Lines, 1—6 on a page. Extent, 48 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit. Mahárajánagara, Vikrampura, Dháká, Kálíkṛishna Gaṅgopá-dhyáya. Appearance, old. Prose. Correct.

Spandana-charitra. Divination from the involuntary twitchings of the muscles of one's body, and the means of averting evils when so indicated. Anonymous.

Beginning. अथ स्यन्दनचरित्रं । शिरःस्यन्दनं योग्यमलङ्कारं कथयति । ललाटस्यन्दन-
मैश्वर्यम् ।

End. उभयचरणस्यन्दनमरिष्टं कथयति ॥

Colophon. इति स्यन्दनचरित्रं समाप्तम् ॥०॥

विषयः । स्यन्दनफलाफलं ।

No. 1121. स्वप्नचरित्रम् ।

Substance, country-made yellow paper. Folia, 3. Lines, 6 on a page. Extent, 72 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Mahārājnagara, Vikrampura, Dháká. Kálikrishna Gaṅgopádhyaya. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Swapnacharitra. Oneiromancy or divination by dreams. Anonymous.

Beginning. दृष्टमस्तिस्वाप्न । स्वप्नाध्यायं प्रवक्ष्यामि नानाशास्त्रसमुद्भवं ।

येन विज्ञानमात्रेण बुध्यते सम्प्रदापदं ॥

End. स्मरेच्च दुःखं प्रविनाशकाय ॥

Colophon. इति स्वप्नचरित्रं समाप्तम् ॥०॥

विषयः । स्वप्नशुभाशुभफलं ।

No. 1122. सारस्वताभिधानं ।

Substance, country-made yellow paper. Folia, 2. Lines, 7 on a page. Extent, 47 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Mándarakhaṇḍa, Vikrampura, Dháká, Kálikumar Bhaṭṭácharya. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Sarasvatābhidhāna. An abridgment of a Sanskrit lexicon attributed to Savasvatī, the goddess of learning. Anonymous. Professor Wilson does not notice this work in the preface to the first edition of his Sanskrit Dictionary. The MS. is a mere fragment, and contains nothing worthy of note.

Beginning. सारस्वताभिधानञ्च प्रवक्ष्यामि समाप्ततः ।

गोपालाय(?) करीवाणामायुषेऽपि कलत्रतः ॥

रणे मत्तः पष्टिमत्तः मद्दृष्टेऽपि महास्यमः ।

स्थूलपादो मत्तकीशः कुञ्जरो वारणः करो ॥

End. कवयो ये न जानन्ति तेषां मोक्षः सदा भवेत् ।

जायते यद्ययं मिथ्या सत्यं सत्यं पुनः पुनः ॥

Colophon. इति सरस्वतीकृतं सारस्वताभिधानं समाप्तम् ॥ ० ॥

विषयः । नामलिङ्गानुशासनं ।

No. 1123. नक्षत्राभिधानम् ।

Substance, country-made yellow paper. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 37 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vātes'vara, Vikramapura, Dhākā, Gaṅgācharaṇa Tarkaratna. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Nakshatrābhidāna. A vocabulary of the synonyms of the different names of the twenty-seven Nakshatras or lunar mansions. Anonymous.

Beginning. अश्विनी तुरगो वाजी तुरङ्गश्च तुरङ्गमः ।

घोटकोऽथो ज्यो वाजो मयुः सन्निर्निगद्यते ॥ १ ॥

End. अन्त्यभं रेवती पौष्ण पूषा चेति भनामतः ॥

Colophon. इति नक्षत्राभिधानं समाप्तम् ॥ ० ॥

विषयः । अश्विन्यादिनक्षत्राणां नामान्तराणि ।

No. 1124. ग्रहाभिधानं ।

Substance, country-made yellow paper. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 37 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vātes'vara, Vikramapura, Dhākā, Gaṅgācharaṇa Tarkaratna. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Grahābhidāna. A vocabulary of the synonyms of the names of the nine planets. Anonymous.

Beginning. आदित्यः सविता सूर्यो भास्करोऽर्को दिवाकरः ।

तीक्ष्णशूलपनो भानुः सद्यसांशुः प्रभाकरः ॥

End. केतुर्ग्रहस्तुतो ज्ञेयः ध्रुववर्षः मिखी तथा ॥

Colophon. इति ग्रहाभिधानं समाप्तम् ॥

विषयः । सूर्योदिग्रहाणां नामान्तराणि ।

No. 1125. कृष्णपदामृतं ।

Substance, country-made yellow paper. Folia, 29. Lines, 5—6 on a page. Extent, 2192 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Mahārājanagara, Vikrampura, Dháká, Kálikrishṇa Gaṅgopádhya. Appearance, old. Verse. Correct.

Kṛishṇa-padámrita. A few Hymns in praise of Kṛishṇa. By Śríkṛishṇa Sárvaabhauma. The work was composed, according to a chronogram at the end, in the Ś'aka year 1633.

Beginning. साङ्गानां प्रधानं यमभयतमसं शरदं शर्वरीशं
पीयूषाणां निधानं मुनिगणमनसामेकविश्रामधाम ।
संसारान्धं तित्तीर्णस्तरणिसतिधनं नारदादेर्महर्षे-
ल्लक्ष्मीवसोऽरविन्दं स्मर हरिचरणद्वन्द्वमानन्दकन्दम् ॥

End. श्राके वल्लिङ्गताम्रपद्मिधुमि ते श्रीकृष्णसर्वापरि-
लानन्दप्रदनन्दनन्दनपदद्वन्द्वारविन्दं हृदि ।
चक्रे कृष्णपदामृतं विभुवनवाणाय दानादिभिः
ख्यातश्रीयुतरामजीवनमहाराजाधिराजादुत ॥ २५२ ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीलक्ष्मीकृष्णसार्धमौसमभट्टाचार्यविरचितं श्रीकृष्णपदामृतं
समाप्तम् ॥०॥

विषयः । कतिपयश्रीकृष्णलीलावर्णनं ।

No. 1126. प्रश्नचूडामणिः ।

Substance, country-made yellow paper. Folia, 4. Lines, 7—8 on a page. Extent, 84 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Mandárkhaṇḍa, Vikrampura, Dháká, Kálikumára Bhaṭṭāchārya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Prasṇa-chūdāmaṇi. Divination by dropping grains on a spot of ground having fifty squares drawn on it. Anonymous.

Beginning. पञ्चाशत् कोष्ठानां मध्ये यस्मिन् दुर्ध्वा पतति तत् कोष्ठविहितश्लोकैः प्रश्नफला
फलं ज्ञेयं । यथा
अकारे विलयं विद्याद् देवार्चनं तथैव च ।
मिद्धिर्भवति कार्याणां पुनर्वाच्यं तथैव च ॥

End. अकारे सफलं कार्यं सार्जसिद्धिः सदा भवेत् ।

सर्व्वं लभते सिद्धिं दिव्यवाक्यं न संशयः ॥

Colophon. इति प्रश्नचूडामणिः समाप्तः ॥०॥

विषयः । कोष्ठस्थकाद्यन्यतमवर्णस्थर्शने शुभाशुभफलोक्तिः ।

No. 1127. कौतुकमञ्जरी ।

Substance, country-made yellow paper. Folia, 7. Lines, 4—5 on a page. Extent, 109 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vāṭeś'vara, Vikramapura, Dhākā, Gaṅgācharaṇa Tarkaratna. Appearance, old. Prose and verse. Very Incorrect.

Kautuka-mañjarī. A work on erotics. Anonymous.

Beginning. प्रणम्य बाष्पाक्षरणारविन्दं सुरासुराणामपि वन्दनीयं ।

यूनां मुदे कामयतां मनोज्ञा प्रकाशते कौतुकमञ्जरीयं ॥

तावदुद्वाहानन्तरं कान्तालिङ्गमसहमाना परेदुर्मातय्याह "मातः केनित्यहं
न यामि शयितुं कस्माच्च चन्द्राचने, जामाता तव निर्दयो निजभुजापाशेन
मां पीडति ।

क्षिद्राप्रौ च कुक्षौ करोति करजैर्दैनैः प्रपीडेन्मुखं,

नीवीऽहविमोचणञ्च कुशते निद्रापि नायाति मे ॥ १ ॥

End. ततो दूतीमुखान् दृष्टान् शुला भटिति खगटमायातुः समूर्द्धापि त्वां(?) तामा-
लिङ्गितवान् । ततः परेदुर्द्व्यागत्येदानीं भवति चन्द्रादिकं किभूतमनु-
भवति(?) ततः प्राह,

चन्द्रः पूर्वं दयितविरहे चण्डभानुर्नमासी-

कान्देऽप्यासीन्मलयजरा मर्माभेदी च वज्रः ।

कल्पप्राया रजनिरभवत् कान्तयोगादिदानीं

चन्द्रचन्द्रो मरुदिव मरुदु यामिनी यामिनीव ॥ २२ ॥

इति समाप्ता ॥०॥

विषयः । नवीनाचरित्रकथनं ।

No. 1128. ज्योतीरत्नम् ।

Substance, Palm leaf. Folia, 7. Lines, 3 on a page. Extent, 97 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Maṇḍarkhaṇḍa Vikrampura, Dhākā, Vaikunṭhanātha Chakravartī. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Jyotiratna. Auspicious stellar conjunctions for marriages, &c. By Varāha Muni. The work professes to be an abridgment of the Jyotiḥ-sāra. The author, in his introduction, calls himself Varāha S'armā, which would indicate that he was not the same with Varāha Mihira, nor a very old author. The word *Muni* in the colophon is evidently erroneous.

Beginning. दुर्बोधानां हितायैव कृतं वराहशर्मणा ।

ज्योतिःसारस्य सङ्क्षेपाज् ज्योतीरत्नमिहोदितम् ॥

विवाहादिकमारभ्य यावदौषधभक्षणं ।

नानासुनिविनिर्दिष्टैः ज्ञायतां लग्ननिर्णयः ॥

End. यात्रा+गृहचारभयोः प्राशने सुनिवाक्यतः ।

रेवती स्मो हस्तौ च शुभान्येतानि कर्मणि ॥०॥

Colophon. इति वराहमुनिविरचितं ज्योतीरत्नं समाप्तम् ॥०॥

विषयः । विवाहादिकर्मसु शुभाशुभप्रश्नस्यैव विचारः ।

No. 1129. कातन्त्रवृत्तिप्रबोधः ।

Substance, Palm leaf. Folia, 74. Lines, 3—4 on a page. Extent, 1073 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1726. Place of deposit, Vaṭes/vara Vikrampura Dhākā, Gaṅgācharaṇa Tarkaratna. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Kātantra-vṛitti-prabodha. A gloss on Rāma's commentary on the Kalāpa grammar. By Rāmanātha Chakravartī. The MS. comprises only the chapter on declensions, which has the special title of S'abda-ratnāvalī.

Beginning. अथ शब्दाः । तत्राकारान्ताः । रामः रामौ रामाः । रामं रामौ रामान् ।

End. —कल्पनादित्यचार्यदेवेति टीकाकृतोक्तमप्युटस्वरविषयकमिति बोध्यम् ।

Colophon. इति रामनाथचक्रवर्तिविरचिते कातन्त्रट्टिप्रबोधे शब्दरत्नावली समाप्ता ॥०॥
विषयः । शब्दानां रूपाणि ।

No. 1130. योग्यतारहस्यम् ।

Substance, country-made yellow paper, 17½ × 4 inches. Folia, 15.
Lines, 9—10 on a page. Extent, 522 s'lokas. Character Bengali. Date, ?
Place of deposit, Navadvīpa, Krishnakānta Sīroratna. Appearance, old.
Prose. Correct.

Yogyatā-rahasya. A part of Raghunātha's commentary on the *Anumāna-chintāmaṇi* of Gaṅgeśa; it treats of consistency in argument. Ante I, p. 295.

Beginning. आकाङ्क्षाद्विरूप्य योग्यताद्विरूपयितुं शक्नोति—मनु केति ।

End. घटाभाववति भूतले योग्यानुपलब्ध्या यथा इह घटो नास्तीति निश्चयस्तथा इत्यर्थः ।

Colophon. इति योग्यताग्रन्थरहस्यम् ॥

विषयः । गङ्गेशोपाध्यायविरचितशब्दखण्डीययोग्यताग्रन्थस्य टिप्पणी ।

No. 1131. अपूर्ववादरहस्यम् ।

Substance, country-made yellow paper, 17½ × 4 inches. Folia, 15.
Lines, 7—10 on a page. Extent, 669 s'lokas. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, Navadvīpa, Krishnakānta Sīroratna. Appearance, old.
Prose. Correct.

Apūrvavāda-rahasya. Another part of Raghunātha's commentary on the *Anumāna-chintāmaṇi* of Gaṅgeśa; it treats of fate or fruit of works in argument.

Beginning. क्लृप्तार्थः कार्यत्वं पाकादिरूपलौकिकक्रियायामेव प्रथमतोऽन्वेति न तु स्वर्गकामो
यज्जेतेत्यादितः यागादितस्तदन्वयः किन्तु कार्यत्वेनैव वैदिकलिङ्गाद्यैः पूर्वं
प्रथमतो विषयतया स्वयागाद्यन्वयः ॥

End. अपरा च प्रमाविशेष्यत्वावच्छिन्नाप्रतियोगिता (इतः कण्ठितं)

विषयः । गङ्गेशोपाध्यायविरचितशब्दखण्डीयलिङ्गाद्यैः पूर्वविचारस्य टिप्पणी ।

No. 1132. पदार्थखण्डनटीका ।

Substance, country-made yellow paper, 15½ × 3 inches. Folia, 18.
Lines, 8 on a page. Extent, 972 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place
of deposit, Navadvīpa, Bhuvanamahana Vidyaratna. Appearance, old.
Prose. Incorrect. Another copy at the Saṅskṛita College, Calcutta.

Padārtha-khaṇḍana Tīkā. A commentary on Raghunātha S'iro-
maṇi's criticisms on the Vaiśeṣika categories. By Rāmabhadra
Sārvabhauma. Raghunātha's work is known under four different
names, viz. *Padārtha-khaṇḍana*, *Padārtha-tattva*, *Padārtha-tattva-vive-
chana*, and *Padārtha-nirūpaṇa*, and the commentary is indicated by
adding the term *tīkā* to any of these names at option ; the first, however,
appears to be the name originally assigned to it by the author, as
Raghudeva Nyāyālankāra Bhaṭṭācārya styles his commentary on the
work, *Padārtha-khaṇḍana-vyākhyā*, and it has no aliases. Rāmabhadra
Sārvabhauma was the son of Raghunātha, the author of the text. Hall's
Contributions, p. 80.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

तानस्य तर्कसरसीरुद्धकाननेषु चूडामणेर्दिनमणेश्वरणे प्रणम्य ।

श्रीरामभद्रकलती कृतिनां हिताय लोलावशात् किमपि कौतुकमातनोति ॥

तत्र तेषु पदार्थेषु दिङ्गालाविति ।

End. प्राग्भः कारणतामधिगते इति प्राश्नः ।

कथञ्चिदपि संवरणे समर्थानर्थानधीत यदि दीधितिकृद्विवेकः ।

श्रीसार्वभौमविरचितार्थविशुद्धतत्त्वे सिद्धे च तर्हि सुधियः परिशीलयन् ॥

Colophon. इति श्रीमहामहोपाध्याय श्रीगुत्तरामभद्रसार्वभौमभट्टाचार्यविरचिता पदार्थ-
खण्डनटीका समाप्ता ।

विषयः । रघुनाथशिरामणिखण्डनपदार्थखण्डनस्य व्याख्यानं ।

No. 1133. पदार्थखण्डनव्याख्या ।

Substance, country-made yellow paper, 16 × 3½ inches. Folia, 36. Lines, 8 on a page. Extent, 1260 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1632. Place of deposit, Navadvīpa, Bhuvanamahana Vidyaratna. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Padārthakhaṇḍana-vyākhyā. A commentary on Raghunātha's *Padārthakhaṇḍana*. By Govinda Bhaṭṭācārya Chakravartī. The name of this work is the same as that of Raghudeva Nyāyālaṅkāra Bhaṭṭācārya noticed by Mr. Hall in his *Contributions*, p. 80.

Beginning. ॐ नमो दुर्गायै । प्रणम्य जगतामीमं स्थितिप्रलयकारिणं ।

पदार्थखण्डनव्याख्यां गोविन्दः कुरुते सुधीः ॥

प्रणम्य च गुरुन् सर्वान् विचार्य च गुरोर्वचः ।

यदुच्यते मया सम्यक् पाद्यं तदपि पण्डितैः ॥

पदार्थतत्त्वमिति ।

End. व्युत्पत्त्यान्तरकल्पनाया आवश्यकत्वात् व्युत्पत्तिमिदं इति भावः ।

Colophon. इति श्रीमहामहोपाध्याय श्रीयुक्तीशगोविन्दभट्टाचार्यचक्रवर्तिविरचिता पदार्थ-
खण्डनव्याख्या समाप्ता ॥

विषयः । प्रागुक्त एव ।

No. 1134. तत्त्वप्रदीपिका मानसनयनप्रसादिन्याख्यटीकासहिता ।

Substance, country-made yellow paper, 13½ × 5½ inches. Folia, 459. Lines 12—16, on a page. Extent, 12565 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Benares, Nadiyārchhattra, Śivakṛishṇa Vedānta-sarasvatī Bhaṭṭācārya. Appearance, new. Text, Prose. Commentary, Verse. Generally, correct. Notes on the margin.

Mānasa-nayana-prasādinī-tīkā alias *Tattva-pradīpikā Tīkā*. A gloss on Chitsukha Muni's confutation of the Nyāya system on the basis of the Vedānta Aphorisms of Vyāsa. By Pratyaksvarupa Bhagavān. Chitsukha's work is named by its author *Pratyak-tattva-dīpikā*, but it is generally known under the names of *Tattva-pradīpikā* and *Chitsukhī*. The author's original name was Mānottama, and he was a disciple of Gauḍes'vara A'chārya. The title of Chitsukha was adopted

by him on his becoming a hermit, to indicate his entire devotion to the contemplation of the Divine soul. The MS. includes both the text and the commentary, and both are held in very high estimation by Vedāntists. The author of the text, in the course of his confutation, has explained the whole of the Vedānta aphorisms, so that his work serves as a commentary on the text of Vyāsa. Hall's *Contributions*, p. 154.

Beginning. ॐ गोपालाय नमः ।

मूलस्य—सम्भाष्यन्तरगर्भभावनिगदव्याख्याततद्भवे
यः पञ्चाननपाञ्चजन्यवपुषा व्यादिष्ट विद्यात्मतः ।
प्रज्ञादाभिहितार्थतत्त्वणमिलदृष्टप्रमाणं हरिः
सोऽव्यादः शरदिन्दुसुन्दरतनुः सिंहाद्रिचूडामणिः ॥ १ ॥
ज्योतिर्दक्षिणा मूर्तिर्व्यासशङ्करशब्दितम् ।
ज्ञानोत्तमाब्धं तद्वन्दे सत्यानन्दपदोदितम् ॥ २ ॥
विप्रतिपत्तित्रातध्वान्तध्वंसप्रगल्भवाचाला ।
क्रियते चित्सुखमुनिना प्रत्यक् तत्त्वदीपिका विदुषा ॥ ३ ॥

टीकायाः—यद्वित्यं निरवप्रहस्यमहिमामेयस्वभावं सच्चा-
मायावेशवशाद्विवर्तितवियदाव्यग्रावुर्वीमुखै- ।
र्भावैस्तदनन्तविधममयैर्विध्वस्तभेदोद्भवं
निर्धूतावधिबोधभेदजलधिं वन्दे महीये मद्यः ॥ १ ॥
उन्निद्रशुभ्रसरसीरुहसन्निषण्णं
निर्गण्यदृष्टचिनिर्जितचन्द्रकान्तिम् ।
चारोज्ज्वलां लिपितं स्फटिकाक्षकुम्भ-
मुद्रालपस्तककरां प्रणमामि वाणीम् ॥ २ ॥
अविरलविगलितमदजलविलुलितमत्तालिमाख्यमनुलम्बः ।
विपुलकपोलोत्पुलको दलयतु लम्बोदरो दुरितम् ॥ ३ ॥
यद्विद्याधवल्लैर्विभर्त्ति विबुधैः सर्वा दिवापीन्दुमुन्-
मीलकैरवकोरकाकुलरुचिं विश्वभरेयं भूता ।
घोराज्ञानदुरन्तपङ्कनिकरप्रोत्सारिविद्यानदी
मूलं नैमि सुनीन्द्रमन्त्रमहं विद्यागिरिं तं गुरुम् ॥ ४ ॥
यत्पादपावनसरोजरजःपरामैरेते विनेयनिवहा विरजस्तमापुः ।
सत्यप्रकाशपरिशुद्धनिजानुभावं प्रत्यक्प्रकाशमभिनेमि गुरुं यतीन्द्रं ॥ ५ ॥
उद्यद्विद्यासुरसरिदियं निःसृता यत्सकाशात्

यत्पादाजं सकलविवेचानंमल्लीलां शिभिर्नि ।
 र्जमानां यद्विमलवज्रवाग्जीवनं जीवनं तं
 वन्दे विद्यागुरुमविरतं मानसं तीर्थमार्यम् ॥ ६ ॥
 दोषलमुज्ज्वलगुणा अपि यानि येषु
 नैवज्ञतैः किमथवेद्यं तिरस्कृतैः किं ।
 दोषोऽपि येषु गुणतामुपयाति भूयां-
 स्तेभ्यो नमोऽस्तु सततं भुविमज्जनैः ॥ ७ ॥
 अविनश्यरश्चित्तत्त्वदीपिकालोकनार्थिनां क्रियते ।
 अज्ञानतिमिरभेजी मानसनयनप्रसादिनी टीका ॥ ८ ॥

End. मूलस्य—तदेवं श्रुतिस्मृतिपुराणादि दृष्टा जीवन्मुक्तिप्रदेषमात्रेण नापलपितुं शक्यते
 इति सिद्धं ।

Colophon. इति गौडेश्वराचार्यपरमहंसपरिव्राजकाचार्यज्ञानोत्तमपूज्यपादशिष्यश्रीमन्परम-
 हंसपरिव्राजकाचार्यश्रीचित्सुखमुनिविरचितायां तत्त्वप्रदीपिकायां चतुर्थः परि-
 च्छेदः । इति तत्त्वदीपिका समाप्ता ॥

टीकायाः—फलितमात्रं,—तदेवमिति ।

इति श्रीमन्परमहंसपरिव्राजकाचार्यप्रत्यक्षप्रकाशपूज्यपादशिष्यस्य प्रत्यक्षरूप-
 भगवतः कृतो तत्त्वप्रदीपिकाटीकायां मानसनयनप्रसादिन्यां चतुर्थः परिच्छेदः
 समाप्तः ॥

विषयः । वेदान्तप्रस्थानस्य प्रकरणग्रन्थोऽयं, अत्र तावत् चत्वारः परिच्छेदाः । तत्राद्ये—
 स्वप्रकाशशब्दार्थविचारपूर्वकं तस्य विज्ञानात्मसाधनम् । पुरुषस्य विज्ञानवपुद्ग-
 साधनम् । तमः पदार्थस्य भावरूपत्वसाधनम् । जगतो मिथ्यात्वस्थापनम् ।
 तथा तस्याऽज्ञानाद्यत्वस्थापनम् । अज्ञानस्यानादिभावत्वस्थापनम् । अध्यासस्य
 निर्णयः । शब्दस्य प्रमाणसिद्धिः । शब्दस्य अखण्डार्थबोधकत्वम् । ज्ञानस्य
 प्रमात्वसंस्थापनम् । शक्तिपदार्थस्य संस्थापनम् । शब्दस्य कार्यान्विते शक्तिः ।
 वेदस्यापौरुषेयत्वसंस्थापनम् ।

द्वितीये—भेदस्य खण्डनम् । द्रव्यादिषट्पदार्थस्य खण्डनम् । अणिकवादखण्ड-
 नम् । पक्षां प्रमाणानां खण्डनम् । अभावानां खण्डनम् । भावानां खण्डनम् ।
 परमाणुखण्डनम् । अवयवियुतसिद्ध्युतसिद्धानां खण्डनम् । द्वित्वादिसङ्ग्रहानां
 खण्डनम् । श्लोकपरिमाणपितृपाकपिठरपाककालभेदाभेदखण्डनम् ।

तृतीये—शब्दस्य साक्षात्कारकत्वस्थापनम् । ब्रह्मज्ञानस्य मुक्तिसाधनत्वम् ।
 कर्मरहितब्रह्मज्ञानस्य मुक्तिसाधनत्वं ।

चतुर्थे—एकजीववादः । पद्विविधतापर्यन्तं त्रैवैकुण्ठनिर्णयः । मुक्तिविचारश्च ॥

No. 1135. ब्रह्मविद्याभरणं ।

Substance, country-made yellow paper, 13 × 4½ inches. Folia, 260. Lines 15—21, on a page. Extent, 10,595 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Nadiyárchhatra, Benares, Ś'ivakṛishṇa Vedānta-sarasvatī Bhaṭṭāchārya. Appearance, old. Prose. Generally correct. Notes on the margin.

Brahmavidyābharana. A commentary on Ś'aṅkara Achārya's exegesis of the Vedānta Aphorisms. By Advaitānanda, pupil of Bhumānanda Sarasvatī. The MS. is incomplete, wanting the fourth or last book. The extent of the three books is limited to ten thousand five hundred verses, whereas the complete copy noticed by Mr. Hall (*Contributions*, p. 89,) comprised 24,000 s'lokas. From one of the verses quoted below, it will be seen that the author admits his work to be an abridgement of a more elaborate scholium by his tutor Rāmānanda Tīrtha.

Beginning. ॐ शङ्कराक्षेपविलसदानन्दाद्यतनिर्भराम् ।

विश्वोपमिषितपादाब्जा ब्रह्मविद्यां विभावयेत् ॥ १ ॥

वेदान्तनिकुरम्येन तात्पर्येण प्रकाशितः ।

स्वात्मानन्दैकरम्येन कल्याणाय शिवोऽलु नः ॥ २ ॥

स्वानन्दान्मुधिमग्रचित्तमनिशत्रिधूतमायामलं,

कारुण्यार्जवशान्तिमौरभममुं देव्या गिरा सेवितम् ।

रामानन्दमुनिं मुनीन्द्रनिकरैरासेवितं सर्वदा,

विमेशं कलयामि वेदशिरसस्तत्त्ववोधाग्रये ॥ ३ ॥

मुग्धं मामनुगच्छ यः कथयत्युत्थुत्थुतिप्रसुरदु

भासां वेदवतीं विकल्पगलितां विद्यां ददौ चिन्मयीम् ।

भूमानन्दपदस्थितो गुरुरसौ पूज्याधिपूज्यः सदा,

चेतो मे कुरुतादलङ्कृतमतिस्वच्छैः स्वपादान्मजैः ॥ ४ ॥

End.

तस्मिन् पक्षे ब्रह्मणा रचणीयत्वे वचनमुपपद्यते इति ।

Colophon.

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमद्भूमानन्दसरस्वतीचरणानुपदक्षत्वसार-
रक्षतपदस्य निरतिशयोदामिन्यादिगुणरत्नखचितयत्तिकुलोत्तमश्रीमद्रामानन्द-
तीर्थमुखारविन्दनिर्गतशारीरकसूत्रार्थसंक्षुब्धनीप्रवाचनिमज्जनसुचितस्याद्वैतान-
न्दस्य हतौ शारीरकभाष्याध्यायायां ब्रह्मविद्याभरणाभिधायाम् तृतीयस्याध्यायस्य
तृतीयः पादः ॥ १ ॥ (चतुर्थोऽध्यायस्य व्याख्या न मिलतीत्युद्घोषः)

विषयः । शाङ्करशारीरकभाष्यस्य व्याख्यानं ।

No. 1136. सङ्क्षेपशारीरकं । सङ्क्षेपशारीरकसारसङ्ग्रहदीपिका-
भिधट्टीकासहितम् ।

Substance, country-made yellow paper, 14 × 5 inches. Folia, 435. Lines, 11—18, on a page. Extent, 20,307 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Nadiyārchhatra, Benares, Śivakṛishṇa Vedāntasarasvatī Bhaṭṭāchārya. Appearance, new. Text, in verse ; Commentary in prose. Generally correct. Notes on the margin.

Saṅkshēpa-s'ārīraka with its commentary entitled *Saṅkshēpa-s'ārīraka-saṅgraha-dīpikā*. A commentary on Sarvajñātma Mahāmuni's metrical abridgement of S'aṅkara's exegesis of the Vedānta Aphorisms. By Madhusūdana Sarasvatī, pupil of Viś'vės'vara Sarasvatī. The commentary was written during the reign of a prince named Manukula Aditya, in the Samvat year 1569. Besides the work of Madhusūdana, there are five commentaries on the text respectively by Nṛsiṅha A's'rama, Rāghavānanda Sarasvatī, Rāma Tīrtha, and Purushottama Dikshita. Hall's *Contributions*, pp. 91-3203. Madhusūdana was a commentator and Vedāntist of great repute, and several works of his are well-known, the most renowned being his commentaries on the Bhāgavata and the Bhagavad Gītā.

Beginning. (मूलस्य)—अद्वयत्वं जडविवेकविरोधिरूपमन्तव्यमलवन्धनदुःखिताविशङ्गं ।

सुरारेः परमं पदं प्रणयादभिष्टवीमि ॥ १ ॥

स्वाज्ञानकल्पितजगत्परमेष्ठरत्नजीवत्वभेदकलुषीकृतभूमभावा ।

स्वाभाविकस्वमहिमः स्थितिरस्तमोहा प्रत्यक्चित्तिर्विजयते भुवनैकयोगिनिः ॥ २ ॥

प्रत्यक्प्रमाणकमसत्यपराकप्रभेदं प्रक्षीणकारणविकारविभागमेकम् ।

चैतन्यभावपरमार्थनिजस्वभावं प्रत्यक्षमच्युतमहं प्रणतोस्मि नित्यम् ॥ ३ ॥

चैतन्यमिहोक्तिरभेदवस्तुप्रकाशने कार्यवशेन यस्याः ।

विज्ञायते विश्वविवर्तहेतोर्नैमासि तां वाचमचिन्त्यशक्तिम् ॥ ४ ॥

प्रारम्भाः फलिनः प्रधमसङ्ग्रहद्वयो यथेतिरस्यामपि,

नो चेद्विश्वज्जोऽप्यलं विफलतामायान्युपायोद्यमाः ।

विश्वैश्वर्यमतेो निरङ्कुशमभूद्यस्यैव विश्वप्रभोः,
 मोऽर्थं विश्वचित्ते रतेो विजयते विश्वेश्वरो विश्वकृत् ॥ ५ ॥
 वाग्बिलरा यस्य दृष्टतरङ्गा, वेलातटं वलुनि तत्त्वबोधः ।
 रत्नानि तर्कप्रभवप्रकाराः, पुनात्वमौ व्यासपथोनिधिर्नः ॥ ६ ॥
 वक्तारमासाद्य यमेव नित्या, सरस्वती स्वार्थसमन्विताभीति ।
 निरस्तदुल्लेखकलङ्कपङ्का नमामि तं ब्रह्मरमर्चिताङ्गिम् ॥ ७ ॥
 सदीयसम्पर्कमवाप्य केवलं वयं कृतार्था निरवद्यकीर्तयः ।
 जगत्सु ते तारितशिष्यपङ्क्तयो जयन्ति देवेश्वरपादरेणवः ॥ ८ ॥
 गुरुचरणसरोजसन्निधानादपि वयमस्य गुणैकलेशभाजः ।
 कपि मयति जलार्णवे निमग्नाः सलिलमुपाददते मितं हि भीमाः ॥ ९ ॥
 भक्तो गुरोश्चरणयोर्निकटे निवासान्नारायणस्मरणतश्च निरन्तराद्यः ।
 शारीरकार्यविषयावगतिप्रधानं सङ्क्षेपतः प्रकरणं करवाणि हृद्यम् ॥ १० ॥

(टीकायाः)—मत्तं ज्ञानमनन्तमद्वयसुखं यद् ब्रह्म मत्वा गुरुं
 मत्वा लब्धसमाधिभिर्मुनिवरैर्मन्त्रिण्यैः साक्षात्कृतं ।
 जातं नन्दनपोवलागदखिलानन्दाय हृन्दायने
 वेषं वादयदिन्दुसुन्दरमुखं वन्देऽरविन्देक्षणम् ॥ १ ॥
 श्रीरामविश्वेश्वरमाधवानां प्रणम्य पादाम्बुजपुष्पांस्तनू ।
 तेषां प्रभावादहमस्मि श्रेष्ठः शिलापि चैतन्यमलब्धमेभ्यः ॥ २ ॥
 पूर्वाचार्यवचो विचार्य निखिलं तत्सम्प्रदायाध्वना
 हिलेष्टृत्वात्समार्गमागमगिरां तात्पर्यपर्याप्तितः ।
 विविद्यार्थविभागतः प्रकरणान्युद्धृत्य तत्त्वं रक्षः
 कुर्वे सम्प्रति सारसङ्ग्रहमिमं सङ्क्षेपशारीरके ॥ ३ ॥
 हिला ह्येवमुपादेयमुपादाय विचारतः ।
 प्रायेण पूर्वटीकानामिहार्थः प्रकटीकृतः ॥ ४ ॥
 विशेषाद्विश्वदेवस्य प्रत्यग्विष्णोश्च दृश्योः ।
 व्याख्यानं दृश्यलोचि गुरुणां तौ हि नो गुरु ॥ ५ ॥

End. (मूलस्य)—सङ्क्षेपशारीरकमेवमेतत्, कृतं परित्राजकमुक्तिहेतुः ।

गुरुप्रसादात्परिलभ्य तत्त्वं, त्रयोशिरस्तत्त्वनिवेदनाय ।
 अविरलपदपङ्क्तिः पञ्चनाभस्य पुण्या चरणकमलधूलिग्राहणी भारतीयम् ।
 घनतरमुपघातं श्रेयसः शोढसङ्गात् सुरसरिदिव सद्यो मार्द्वं माह्वस्यहेतुः ॥
 श्रीदेवेश्वरपादपङ्कजरजः सम्पर्कपूताभयः,

सवज्ञात्मगिराङ्कितो मुनिवरः सङ्क्षेपशारीरकम् ।

चक्रे सञ्ज्ञानबुद्धिवर्द्धनमिदं राजन्यश्रेष्ठे

श्रीमत्युत्तमशासने मनुकुल्लादित्ये भवं प्राप्सति ॥

भुजङ्गमाङ्गशायिने विहङ्गमाङ्गशायिने ।

तुरङ्गमाङ्गभेदिने नमो रथाङ्गधारिणे ॥

Colophon. इति श्रीमवज्ञात्मशामुनिविरचिते सङ्क्षेपशारीरके फललक्षणं चतुर्थोऽध्यायः ॥

(टीकायाः)—अन्तेऽपि भगवन्नमस्काररूपमङ्गमाचरति,—भुजङ्गमाङ्गेति ॥

इह योऽस्ति विमोक्षयन्मनः परमानन्दधनः समातनः ।

गुग्गुदोषश्लेप एव मल्लक्षणमुक्तो यदयं परो जनः ॥

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीविश्वेश्वरसरस्वतीदीपादशिष्यमधुसूदन-
सरस्वतीकृतायां सङ्क्षेपशारीरकटीकायां चतुर्थोऽध्यायः ॥

विषयः । शाङ्करशारीरकप्रस्थानवद्धिदमपि अद्वैतवादात्मकं विशेषरूपेतावत्—

तत्र सगुणब्रह्मनिर्गुणब्रह्मणोरभयोर्निरूपणमत्र तु केवलं निर्गुणब्रह्मणो निरूप-
णम् । अत एवैतत्प्रकरणस्य सङ्क्षेपेण कथनात् सङ्क्षेपशारीरकमिति नामेत्यपि
ज्ञेयम् । अध्यायाख्यारः । समन्वयाविरोधसाधनफलभेदात् आदौ समन्वयात्मके
सर्वासां श्रुतीनां ब्रह्मपरत्वेन व्याख्यानं ।

द्वितीये अविरोधाभिधे—वेदान्तातिरिक्तानां सकलशास्त्राणां अप्रामाण्यो-
द्भावनेन तैरविरोधोद्भावनम् ।

तृतीये साधनाभिधे—निर्गुणब्रह्मणो उपासना जीवस्य च गत्यागतीत्यादिकम् ।

तुरीये फलात्मके—यावदीयदर्शनप्रतिपाद्यानां मुक्तीनां खण्डनपुरःसरं अद्वैत-
वादप्रतिपाद्यमुक्तेः संस्थापनम् ।

No. 1137. वैद्यमनोत्सवः ।

Substance, country-made yellow paper, 12½ × 4 inches. Folia, 21.
Lines, 8—11, on a page. Extent, 564 s'lokas. Character, Nāgara. Date,
? Place of deposit, Benares, Nadiyārchhatra, Śivakrishṇa Vedānta-
sarasvatī Bhaṭṭāchārya. Appearance, new. Prose. Incorrect. Notes on the
margin.

Vaidyamanotsara. A treatise on the practice of medicine. By
Śrīdhara Miśra.

Beginning. ओं नमः शिवाय ॥

प्रणम्य नित्यं शिवसूनुखडिदं सिद्धिं ददातीति तथा निर्धियः ।

कुबुद्धिनाशं सुमतिं करोति मुदं तथा मङ्गलमेव कुर्यात् ॥ १ ॥

न कोऽपि सञ्ज्ञानमजस्य पारमलक्ष्यमूतं करोति यस्य ।

साराणि यो मे विदधाति देवो नतः पुनस्तं करस्मृतेन ॥ २ ॥

आयुर्वेदस्य शास्त्राणि निरीक्ष्य च पुनः पुनः ।

सर्वेभ्यः सारमादाय कुर्वे वैद्यमनोत्सवम् ॥ ३ ॥

आदौ रोगपरीक्षार्थं वक्ष्ये नाडीपरीक्षणं ।

येन विज्ञायते सर्वरोगाणां सर्वकारणम् ॥ ४ ॥

End: कक्षूविचर्चिकाद्रूढमभिर्मुच्यते शिशुः ।

Colophon. इति श्रीमन्मिश्रीधरविरचिते वैद्यमनोत्सवे प्रह्वरपुष्पाङ्गमन्त्र्यागर्भपातनिवा-
रणप्रसूतिका + भगसङ्कोचकुचदलकरणलिङ्गधातुपुष्टिकरणदुर्गन्धिनाशनवास-
रोगचिकित्सा नाम सप्तमः परिच्छेदः ॥ ७ ॥

विषयः । अस्य परिच्छेदाः सप्त सन्ति, ग्रन्थान्ते “सप्तमपरिच्छेदः” इति दर्शनात् परमादौ
प्रथमपरिच्छेदसमाप्तिस्त्वचकवाक्यं दृश्यते, तत एकदैव पञ्चमपरिच्छेदसमाप्ति-
स्त्वचकवाक्यस्य, ततः पुनरेकदैव सप्तमपरिच्छेदसमाप्तिस्त्वचकवाक्यस्य च दर्श-
नात् द्वितीयतृतीयतुरीयाणां षष्ठस्य च समाप्तिस्त्वचकवाक्यानि स्तेखकमादात्
पतितानीति मन्यते सुतरां परिच्छेदानां सप्तत्वेऽपि चित्तमन्यमानेन तावद्वि-
षयाः प्रदर्शने ।

तथा आदौ—नाडीपरीक्षा । द्रुतलक्षणं । वैद्यद्रुतशकुनविचारः । वैद्यशकु-
नविचारः । मुखपरीक्षा । पित्तकफवायुनिदानानि । तेषां शमतोपचारः ॥

द्वितीये = अर्थाद् द्वितीयतृतीयतुरीयषष्ठमेव—ज्वरदशायामुपद्रवकथनं ।

पित्तज्वरलक्षणानि । कफज्वरलक्षणानि । वायुज्वरलक्षणानि । मलज्वरलक्ष-
णानि । अजीर्णज्वरलक्षणानि । खेदज्वरलक्षणानि । दृष्टिज्वरलक्षणानि ।

सन्निपातज्वरलक्षणं । ज्वरपाकमर्थ्यादा । ज्वरमुक्तलक्षणम् । प्रथमज्वरचि-
कित्सा । मज्जाज्वराङ्कुशः । सिद्धज्वराङ्कुशः । ज्वरघ्नी गुटिका । पित्तज्वरघ्नचूर्णं ।

कफज्वरघ्नचूर्णं । कफज्वरमश्लं । वातज्वरघ्नचूर्णं । वातज्वरे काथः । मलज्वरे
धारगन्धादिकाथः । अजीर्णज्वरे चूर्णं । खेदज्वरचिकित्सा । दृष्टिज्वरचि-

कित्सा । दोषत्रयचिकित्सा । शीतज्वरचिकित्सा । विषमज्वरचिकित्सा । सा-
न्निपातचिकित्सा । अतिसारचिकित्सा । ग्रहणीचिकित्सा । मवेसीचिकित्सा ।

खूनीमवेसीचिकित्सा । भगन्दरचिकित्सा । गुल्मरोगचिकित्सा । शीशादि-

कित्सा । आमवातचिकित्सा । कृमिरोगचिकित्सा । शूलरोगचिकित्सा । पाण्डुकामलचिकित्सा । ज्वररोगचिकित्सा । शिक्कारोगचिकित्सा । शर्दिरोगचिकित्सा । आसुररोगचिकित्सा । कासचिकित्सा । मन्दाग्निचिकित्सा । अथ विस्फुरिकारोगचिकित्सा । अण्डद्विचिकित्सा । प्रमेहचिकित्सा । मूत्रच्छिचिकित्सा । अश्लीचिकित्सा । मूत्ररोगचिकित्सा । रुमिरोगचिकित्सा । रुम्युन्मादचिकित्सा । कुष्ठरोगचिकित्सा । विचर्चिकादिचिकित्सा । ब्रह्मघातचिकित्सा ॥

तृतीये = अथैतत् पठे सप्तमे च—वातरोगचिकित्सा । पित्तकोपचिकित्सा । कफकोपचिकित्सा । गण्डमालाचिकित्सा । मुखरोगचिकित्सा । नासोरोगचिकित्सा । पीनसरोगचिकित्सा । नेत्ररोगचिकित्सा । कर्णरोगचिकित्सा । शिरोरोगचिकित्सा । स्त्रीरोगप्रकारः । गर्भान्त्यन्तिप्रकारः । गर्भपातनिवारणं । गर्भसङ्कोचकरणं । योनिदुर्गन्धनाशनः काथः । कुचकाठिन्यकरणं । स्त्रीरोगचिकित्सा । लिङ्गचिकित्सा । दुर्गन्धिहरणचिकित्सा । बालकुरोगचिकित्सा ॥

No. 1138. भेदधिकृतिः ।

Substance, country-made yellow paper, 12 × 5 inches. Folia, 12. Lines, 13—15, on a page. Extent, 441 s/lokas. Character, Bengali, Date ? Place of deposit, Benares, Nadiyárchhatra, Sívakrishṇa Vedánta-sarasvatī Bhaṭṭāchārya. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Bhedadhikṛiti. A refutation of the Nyāya doctrine of the essential difference between the Supreme and the human souls, and the establishment of the modern Vedānta theory of adualism. By Nṛsiṅha Āśrama, pupil of Jagannātha Āśrama. Mr. Hall notices two commentaries, respectively by Nārāyaṇa Āśrama and Narasiṅha Bhaṭṭa, on this work. The work of the latter is noted below. *Contributions*, p. 158.

Beginning. ओं—वेदान्तवनसञ्चारि कीलाचलगुहाशयम् ।

ज्योतिर्विराजते ध्वस्तमायावरणवारणम् ॥ १ ॥

किं न त्वं नरसिंह एव यदि वा नार्हं न नो चेत्कथम्,

बन्धो मय्यखिलेश्वरे त्वयि विभो किं नास्ति सत्तः परः ।

भूयादर्थवदात्मवत्पर इत्याद्यं वचोऽपौरुषम्,
न लं ना तदहं तमेव खरे भूयासमात्मस्त्वयि ॥ ९ ॥

हृदयालयमालम्बा कण्ठारसमुन्दरम् ।

गुरुणां चरणाम्भोजं कुर्वे भेदस्य धिकृतिम् ॥ १० ॥

End.

गुरुचरणसकाशाद् + तं निर्गतं तद्

+ विगुणमगुणं वा वीक्षतां तत्त्वमात्मा ।

अपि + खजति कश्चित् काचमालावमत्या

शतमखमणिमालां शारदाकाशकल्पाम् ॥

Colophon.

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमज्जगन्नाथाश्रमपूज्यपादश्रेष्ठश्रीमद्देवान्त-
सिद्धान्तमाराभिज्ञश्रीखसिंहाश्रमविरचितो भेदधिकारः सम्पूर्णः ॥

विषयः ।

अनादौ जीवानां परस्परमभेदसाधकमनुमानादिकम् । जीवानां जीवेश्वर-
योश्च भेदे प्रमाणतया उपात्तस्य मनसोऽप्रामाण्यानुमानमनेकविधं मानसस्य
भेदासङ्गित्वनिर्णयः । ईश्वरत्वपदार्थविचारः । अहम्यदार्थस्य अनात्मत्वानुमा-
नम् । भेदज्ञानस्थानार्थहेतुत्वसाधनम् । अद्वैतश्रुतेर्वैलवतीत्वसाधनम् । भेदे
अर्थापत्तिप्रमाणस्याप्रामाण्यनिश्चयः जीवेश्वरयोरभेदसिद्धिः । पुनर्जीवानामपि
परस्परमभेदसाधनमनुमानादिकम् । भेदपदार्थविचारः । उपसंहारे परपक्षे
भेदप्रतीतेर्निर्विषयत्वसंस्थापनपूर्वकं स्वमते कथञ्चित्प्रविषयत्वस्योपन्यासः । चैत-
न्यात्मकमह्यतिरिक्तसत्तायाः खण्डनम् । स्वमते भेदप्रतीतिप्रकारः । तथा भेदस्य
साक्षिभास्वत्वं प्रतियोगिज्ञानानपेक्षत्वनिश्चयः । सर्वोपसंहारे परमतप्रसिद्धभेद-
प्रमाणस्यैवाद्वैतसाधकतथोपन्यास इति ॥

No. 1139. अद्वैतचन्द्रिका, भेदधिकृतिटीका ।

Substance, country-made yellow paper, 12 × 5 inches. Folia, 23.
Lines, 25 on a page. Extent, 1795 s/lokas. Character, Bengali, Date, ?
Place of deposit, Benares, Nadiyārchhatra, Sivakrishna Vedāntasarasvatī
Bhattachārya. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Advaita-chandrikā. A commentary on the work noticed under the
last preceding number, by Narasīṅha Bhaṭṭa, son of Raghunātha and
Śiṅgāmbā, of the family of Nāges'vara and the sept of Chinajharī, or
Nierilla according to Mr. Hall. The work was written under the

auspices of a prince named Jagannátha of the Kimmuro family. The MS. is incomplete.

Beginning. चो—यस्याज्ञावशवर्तिनोऽनुदिवसं शक्रादिदिक्पालकाः

येन व्याप्तमिदं विभाति हितसद् भातं सुखाद्यात्मना ।

उद्भूतवियदादयो विहृतयो यस्मिन् विवर्त्तात्मना

कस्मैचित् सुखसत्यबोधवपुषे तस्मै सविचे नमः ॥ १ ॥

श्रीविद्यानिलयं देवं दक्षिणामूर्तिमव्ययम् ।

नमामि वासमुख्याय ज्ञानशास्त्रप्रवर्त्तकान् ॥ २ ॥

श्रीरामचन्द्रापितृमन्त्रिसान्द्रम् श्रीरामभद्राश्रमदेशिकेन्द्रम् ।

वेदान्तविज्ञाननिरस्ततन्द्रम् मुदान्नरङ्गं कलये मनीन्द्रम् ॥ ३ ॥

चित्रभारिकुलोद्भूतनागेश्वरबुधोत्तमम् ।

तथा शेषा हि नामानं नमामि गुरुसप्तमौ ॥ ४ ॥

मित्रास्मारघुनाथास्त्रौ पितरौ शिवसन्निधौ ।

वन्देऽहं यद्गमस्तुत्य मूको वाचस्यतिर्भवेत् ॥ ५ ॥

नरेन्द्रस्य कुलोत्पन्नः नरसिंहाख्यहरिणा ।

अद्वैतचन्द्रिका टीका क्रियते भेदधिकृतेः ॥ ६ ॥

किं + रिक्तसम्भूत-जगन्नाथव्यष्टपाञ्चया ।

दक्षिणामूर्तिनोपाय कृतिरेषा प्रतन्यते ॥ ७ ॥

क्वाचं मन्दमतिः क्वेदं व्याख्यानं भेदधिकृतेः ।

तथापि गुरुविद्यामे किमसाधं भवेन्मम ॥ ८ ॥

End. वैपरीत्यं निरस्यति अन्धमिति । भेदाभावस्य मानान्तराज्ञातत्वा

(इतः खण्डितं) ।

विषयः । श्रीवृत्तिचिन्ताश्रमविरचितभेदधिकृतेः “नान्यतोऽस्ति द्रष्टा नान्यतोऽस्ति ज्ञेया”

इत्यादिश्रुतिमुन्निष्ठ भेदवारणनिरूपणप्रसङ्गपर्यन्तस्य व्याख्यानम् ।

No. 1140. नरेश्वरपरीक्षा, नरेश्वरपरीक्षाप्रकाशसहिता ।

Substance, country-made yellow paper, 14 × 5 inches. Folia, 57. Lines, 12 on a page. Extent, 2650 s'lokas. Character, Bengali, Date, ? Place of deposit, Nadiyārchhatra, Benares, Śivakrishṇa Vedāntasarasvatī Bhaṭṭācārya. Appearance, new. Text in verse; Commentary in prose. Incorrect.

Nares'vara-parikshā with a commentary entitled *Nares'vara-parikshā-prakāś'a*. The work comprises three books, the first of which, after pointing out the defects of the perfect man as portrayed in the Sāṅkhya and other systems of philosophy, describes the particular attributes, the possession of which constitutes perfection ; the second treats of the attributes of the Divinity ; and the third criticises the opinions of the different current systems of philosophy regarding the attributes of the Deity. By Rāmakāṇṭha Bhaṭṭa, son of Nārāyanakāṇṭha.

Beginning. (मूलस्य)—अथ मेयाश्विरत्नस्य शङ्करस्यामित्युतेः ।

परीक्षां लेखतो वक्ष्मि पुम्परीक्षापुरःसरम् ॥ १ ॥

(टीकायाः) तं शक्ति शक्तिमद्रूपं नत्वा नारीश्वरं परम् ।

नरेश्वरपरीक्षायामचरार्थः प्रकाशते ॥ १ ॥

End. (मूलस्य)—इत्थं शर्वपरीक्षानु पुम्परीक्षापुरःसरं ।

अकार सद्बुद्धीनां हितायातिस्फुटामिमाम् ॥

सद्यो ज्योतिषमालेयं शिवेन गुरुसत्तमः ।

छपयैवानुजयाच्च ज्ञाप्यज्योतिर्गुणाकरः ॥

(टीकायाः) एवञ्च पूर्वनयेनेश्वरपरीक्षाविशैव नरपरीक्षेति तत्प्रयोजनेनैव सप्रयोजनेति सिद्धम् ॥ नरेश्वरपरीक्षणेति गहनत्वतो नैव यद्वतिर्जगति गम्यते विततबुद्धि-वेगेष्वापि । इदं परचित्तेच्छया सुतनुरामकण्डलतः कुतर्कतमसां नुदं विहित-वान् प्रकाशान् स्फुटम् ॥

Colophon. इति श्रीनारायणकण्डस्त्रनुभट्टरामकण्डहतौ नरेश्वरपरीक्षाप्रकाशे परदर्शन-प्रसिद्धेश्वरप्रतिषेपाख्यं तृतीयं काण्डम् । सम्पूर्णं चायं नरेश्वरपरीक्षाप्रकाशः । शुभाय भवतु ॥०॥

विषयः । इदञ्च दर्शनं साङ्ख्यवेदान्तादिदर्शनादिवत् प्रथमेवेति प्रतीमः ; अथ खलु बीणि काण्डानि सन्ति ।

आद्ये—तावत्साङ्ख्यादिदर्शनलक्षणलक्षितपुरुषस्य खण्डनपुरःसरं तच्चद्विलक्षण-लक्षणेन लक्षितं पुरुषं । तच्च नरपरीक्षाभिधम् ।

द्वितीये—स्वमतेनेश्वरलक्षणं श्रुत्यादिप्रमाणतः कृतं तच्चेश्वरपरीक्षानामकं का-ण्डम् ।

तृतीये तु—ईश्वरवादिन्यायवैशेषिकादितत्तदर्शनप्रसिद्धेश्वरस्वरूपप्रतिषेपः तच्च परदर्शनप्रसिद्धेश्वरप्रतिषेपाख्यं काण्डम् ॥

No. 1141. वेदान्तशिखामणिः ।

Substance, country-made yellow paper, 12½ × 5 inches. Folia 69. Lines, 18—19, on a page. Extent, 5860 ślokaś. Character, Bengali, Date, ? Place of deposit, Benares, Nadiyārechhatra, Śivakṛishṇa Vedānta-sarasvatī Bhaṭṭāchārya. Appearance new. Prose. Generally correct. Notes in some places.

Vedānta-s'ikhāmaṇi. A commentary on the well-known epitome of the Vedānta system, the *Vedānta pari-bhāṣā*. By Rāmakṛishṇa Adhvarindra, son of Dharmarāja Adhvarindra, who is the author of the epitome in question : both the father and the son also bore the title of Dikshita.

Beginning. नैदाघभानुकिरणेष्विव वारिपूरः

सर्वं विभाति यदबोधवशात् प्रपञ्चः ।

मालाकणीव च निमीलति यत् प्रबोधात्

तद् ब्रह्म नैमि सुखमद्वयमात्मरूपम् ॥ १ ॥

आसेतोरारुहिमाद्रेरपि भुवि विदितान् धर्मराजाध्वरीन्द्रान्

वन्देऽहं तर्कचूडामणिमणिजननीरधीस्तातपादान् ।

यत्कारुण्यम्यामूदधिगतमधिकं दुर्यहं सूक्ष्मधीकै-

रण्यान् शास्त्रज्ञानं जगति मखलता रामकृष्णकृपेन ॥ २ ॥

वेदान्तपरिभाषायां सोऽहं तातविनिर्मिताम् ।

व्याकरोमि कृतिं सर्वद्रुत्यन्तार्थप्रकाशिकाम् ॥ ३ ॥

End. परिच्छेदप्रतिपाद्यमर्थं निगमयति तदेवमिति ॥

प्रमादलिखितं त्यक्तं प्रमादालस्यदोषतः ।

तत्त्वन्तव्यं बुधैः सद्भिः क्षमा हि विदुषां धनम् ॥ १ ॥

सुवर्णखचिताकारा कृतिरेषा मया कृता ।

विदुषामस्तु वेदान्तशिखामणिरलङ्कृता ॥ २ ॥

अनेन मत्प्रबन्धेन वेदान्तार्थावलम्बिता ।

गुरुकारुण्यलब्धेन तारकं ब्रह्म तुल्यम् ॥ ३ ॥

वन्देऽहं वन्दनीयानां वन्द्यां वाचमधीश्वरीम् ।

कामिताशेषकल्याणकलनाकल्पवल्लीम् ॥ ४ ॥

Colophon. इति श्रीधर्मराजाध्वरीन्द्रात्मजरासकल्याध्वरीन्द्रविरचिते वेदान्तशिखामणौ
 प्रयाजनाष्टोऽष्टमः परिच्छेदः समाप्तः ॥०॥ समाप्तश्च यं ग्रन्थः ॥०॥
 विषयः । श्रीधर्मराजाध्वरीन्द्रविरचितवेदान्तपरिभाषायाः व्याख्यानम् ॥

No. 1142. गोतमीयतन्त्रम् ।

Substance, country-made yellow paper, $18\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia 76.
 Lines, 7 on a page. Extent, 2,028 s'lokas. Character Bengali. Date Sk.
 1736. Place of deposit, Benares, Nadiyárchhatra, Sivakrishṇa Vedānta-
 sarasvatī Bhaṭṭāchārya. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Gau'tamiya Tantra. A Vaishṇavite Tantra, comprising, in thirty-one chapters, a complete system of rituals for the guidance of Vaishṇavas, and the adoration of Kṛishṇa in a variety of forms. The work is designed with a view to apply the rituals of S'ákta worship with all its forms, mysteries and mummeries to the cult of Kṛishṇa, and is always appealed to as a leading authority in all questions regarding rituals. It is held in high estimation by Vaishṇava householders, but ascetics and more devout and ardent followers of Chaitanya do not implicitly carry out its ordinances. *Contents* ; 1, Ten-syllable mantra of Kṛishṇa ; 2, Derivation of that mantra ; identification of the mantra with the Deity ; the mystic syllable of the mantra the source of the universe ; the application of the eighteen-syllable mantra of Kṛishṇa ; the object of the mystic particles in the mantras ; regulation of the breath ; 3, Mental assignment of the various parts of the body to different tutelary divinities ; 4, Description of Vṛindávana ; the mode of meditating on Kṛishṇa ; 5, Characteristics of spiritual guides and neophytes, time meet for initiation ; 6, Altars ; 7, Initiation ; daily prayers and adorations ; 8, Twelve forms of purifications ; 9, Purification and forms of worship, observances and rituals during worship ; 10, Adoration of Kṛishṇa through the medium of ammonite stones ; 11, Homa or worship through fire ; 12, Offerings ; 13, Imparting of mantras to disciples ; 14, Attainment of mastery over mantras ; 15, Occasional forms of worship, and rosaries ; 16, Daily threefold worship ; 17, Worship of Kṛishṇa in his infantile form ; 18, Derivation and uses of various Vaishṇava mantras ; 19, Means of causing dementation ; mantras for female divinities ; 20,

Differences in the forms of adoration, and advantages of adoring Krishna under different forms; 21, Various mantras of Krishna; 22, Attainment of superhuman powers, and various mantras; 23, Attainment of eloquence; mantra &c. of Rāma; 24—28, Various mantras &c.; 29, Characteristics of mastery over mantras; 30, Duties of persons accepting particular mantras; 31, Attainment of true knowledge; praise of the Tantra.

Beginning. ॐ बालगोपालाय नमः ।

सिद्धाश्रमे वसन् श्रीमान् कदाचिद्भोक्तुमो मुनिः ।

तपःस्वाध्यायनिरतो भक्तिमान् पुरुषोत्तमे ॥ १ ॥

End. इत्येवं कथितं प्रश्नं मया ते मुनिसत्तम ।

अस्थालोकनतश्चिने कृष्णात्मा सम्प्रसीदति ॥

Colophon. इति श्रीगोतमीये सञ्ज्ञतन्त्रे सर्वतन्त्रोत्तमे एकत्रिंशोऽध्यायः ॥

समाप्तश्चायं गोतमीयतन्त्राख्यो ग्रन्थः ॥०॥

विषयः । अथैकत्रिंशत्पटलाः सन्ति । १—कृष्णस्य दशाक्षरमन्त्रफलम् । २—दशाक्षर-
मन्त्रोद्धारः । बीजानामीश्वरादिभावेनोपासना । स्त्रीकाराज्जगदुत्पत्तिक्रमः ।
मन्त्रस्य विनियोगादिकथनम् । अष्टादशाक्षरमन्त्रोद्धारः । बीजतत्त्वानां वि-
न्यासः । प्राणायामाः । ६—काम्यन्यासाः । ४—हृन्दावनवर्णनम् । कृष्णध्यानम् ।
५—गुरुलक्षणम् । शिष्यलक्षणम् । दीक्षाकालनिर्णयः । भूमिपरीक्षादयः ।
६—यागसंख्यपरचना । गेहकुण्डादिरचनाप्रकारः । ७—दीक्षाकथनम् ।
सन्ध्याचयकथनम् । पञ्चप्रकारार्थाकथनम् । स्नानद्वैविध्यम् । गङ्गावाचनादिकम् ।
विप्रपादोदकपानव्यवस्था । देवादितर्पणम् । कृष्णतर्पणप्रकारः । सूर्यपूजा-
प्रकारः । द्वादशविष्णुकथनम् । ८—वैष्णवानां द्वादशशुद्धिकथनम् । हृन्दा-
वनध्यानम् । भूतशुद्धिप्रकारः । ९—पञ्चमयेन देहादेः बोधनप्रकारः । पञ्च-
गव्यस्य सावानिर्वचनम् । अथ भूतशुद्धिः । मातृकान्यासादेर्विधानम् । अर्घ्यस्था-
पनप्रकारः । पीठपूजा । मन्त्रात्मदेवताध्यानम् । त्रिविधयजनक्रमः । विष्णो-
र्गन्धाष्टकम् । कलापूजनम् । कलाजपः । नवरत्नस्थापनम् । १०—कृष्णस्य पञ्च-
मुद्राभिरावाचनम् । प्राणप्रतिष्ठा । शालग्रामादिजडपदार्थविशेषेषु कृष्णार्थायाः
नित्यकर्तव्यत्वम् । शालग्रामलक्षणम् । यन्त्रसामान्यलक्षणम् । यन्त्रविशेषलक्षणम् ।
कृष्णप्रतिमागठनप्रकारः । प्रतिमाद्वैविध्यम् । आवाचनादिमन्त्राः । आवाचनादि-
क्रमेण कृष्णपूजाप्रकारः । मुद्रालक्षणम् । ११—कृष्णमन्त्रानुसारेणाग्निज्वाला-
दिकम् । नित्यहोमः । शिष्याय चरुसमर्पणम् । कम्बलादिशुद्धावने शिष्यस्य

शयनविधिः । १२—मन्त्रसिद्धिचिह्नानि । बलिविधिः । ब्रह्मार्पणम् ।
 १३—आत्मनि छण्डसंस्कारः । शिष्याय मन्त्रदानम् । गुरुदक्षिणानियमः ।
 १४—पुरश्चर्यासमयनियमः । भूमिपरिषद्दः । भक्ष्याभक्ष्यनियमः । पुरश्चरण-
 कृतः प्रात्यक्षिककर्तव्यक्रियोपदेशः । पुरश्चरणस्य स्थानविशेषे फलवैजात्यम् ।
 चक्रविचारविधिः । नानाविधमालानिर्माणं तथा तत् शोधनादिकम् ।
 जपादिनियमसूचणम् । जपदर्शांशहोमस्तथा तद्दर्शांशतर्पणादिकम् । १५—
 नैमित्तिकानुष्ठानव्यवस्था । १६—छण्डस्य चैकालिकार्चनविधिः । १७—
 बालछण्डस्य मन्त्रपूजादिकम् । १८—छण्डमन्त्रयोः प्रयोगः । कूर्चवीजोद्धारश्च ।
 खमिन्द्वीजोद्धारः । वशीकरणप्रकारश्चेति । १९—उच्चाटनप्रकारः । स्त्री
 बीजम् । मन्मथगायत्र्यादिकञ्च । २०—छण्डस्य सासविशेषे फलविशेषाय
 पूजाविशेषः । २१—छण्डस्य नानाविधमन्त्राणामुद्धारस्तथा तत्तद्बीजादयश्च ।
 २२—गङ्गावाचनमन्त्रः । तस्य बीजादयश्च । त्रुतिधरभवनप्रकारः । वाक्-
 सिद्धिभवनप्रकारः । छण्डमन्त्रमन्त्रोद्धारः । यन्त्रधारणप्रकारः । २३—वाय्मि-
 भवनप्रकारः । कामगायत्र्यादिकम् । २४—वृक्षिणीवल्लभमन्त्रोद्धारादिकम् ।
 कामनाविशेषे फलदाः मन्त्राः । अष्टराज्यागममन्त्राः । तथा नानाफलदत्ते-
 नाभिचिता मन्त्राः । २५—अत्रापि फलविशेषप्रापकाः मन्त्रा एव । २७—
 अत्रापि तथैव । २८—अत्रापि तथैव । २९—मन्त्रसिद्धेर्लक्षणानि । ३०—
 मन्त्राचारनिदर्शनम् । ३१—कार्ययोगकथनम् । मन्त्रयोगकथनम् । समा-
 धिकथनम् । ज्ञानसाक्षात्कारम् । तन्त्रसाक्षात्कारम् ।

No. 1143. दायतत्त्वटिप्पनी ।

Substance, country-made yellow paper, 18 × 3 inches. Folia, 14. Lines, 7 on a page. Extent, 477 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvipa, Prasannakumára Vidyaratna. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Dáyatattva-ṭippanī. Notes on the *Dáyatattva* of Raghunandana, a treatise on inheritance. By Kásíráma Váchaspatí.

Beginning. ओं नमो गणेशाय । तत्त्वं—स्वास्थ्यप्रतिपादकत्वसम्बन्धेन तादृशसूत्रिव्याख्या-
 साधारणपरं दायभागत्वमिति यावत् ॥

End. तत्र पितृतो भागकल्पनेत्याह ।

Colophon. इति श्रीकाशीरामवाचस्पतिभट्टाचार्यविरचिता दायतत्त्वटिप्पणी समाप्ता ।

विषयः । श्रीमद्रघुनन्दनभट्टाचार्यकृतदायतत्त्वस्य व्याख्यानम् ।

No. 1144. उद्दाहृतत्वटिप्पणी ।

Substance, country-made yellow paper, 18 × 3 inches. Folia, 15. Lines, 7 on a page. Extent, 518 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Prasannakumāra Vidyāratna. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Uddāha-tattva-ṭippanī. Notes on Raghunandana's summary of the laws regarding marriage. By Kāśīrāma Vāchaspati.

Beginning. ओं नमो गणेशाय । नत्वा गुरोश्चरणपद्मरज्जिं मूर्द्धा

श्रीकान्तकान्तचरणं प्रणिधाय चित्ते ।

श्रीकाशीराममुक्तती कृतिनां चिन्ताय

सम्बन्धतत्त्वविहृतिं वितनोति यत्नात् ॥

स्मृतिशास्त्राम्बुधौ लीलाकृतसेतुं जगद्गुरुं ।

विदितं विष्य लोकेषु नमामि रघुनन्दनम् ॥

End. ननु भुवणीत्यादिवचनस्य कन्दोगपरिशिष्टोपलब्धेन कन्दोगमात्रपरत्वमिति पाठः
क्वाचित्कः (इतः खण्डितम्)

विषयः । रघुनन्दनकृतोद्दाहृतत्वव्याख्या ।

No. 1145. एकादशीतत्त्वटिप्पणी ।

Substance, country-made yellow paper, 18½ × 3 inches. Folia, 47. Lines, 7—6 on a page. Extent, 1,299 ślokaś. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Navadvīpa, Prasannakumāra Vidyāratna. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Ekādaśī-tattva-ṭippanī. Notes on Raghunandana's summary of the laws regarding the fast on the eleventh day of the moon. By Kāśīrāma Vāchaspati.

Beginning. ओं नमो गणेशाय ॥ अथैकादशीतत्त्वस्य टिप्पणी लिख्यते । तत्र वक्ष्यामीति ।

End. एकादश्यान्तु ग्राह्यायां कार्तिके मासि केशवमित्यर्थः ॥ (समाप्तिवाक्यं नास्ति)
विषयः । श्रीरघुनन्दनभट्टाचार्यविरचितैकादशीतत्त्वस्य व्याख्यानम् ।

No. 1146. मलमासतत्त्वटिप्पणी ।

Substance, country-made yellow paper, 18 × 3 inches. Folia, 249. Lines, 7—6 on a page. Extent, 249 s'lokas. Character, Bengali, Date, ? Place of deposit, Navadvīpa. Prasannakumāra Vidyāratna. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Malamāsātattva-ṭippaṇī. Notes on Raghunandana's summary of the laws regarding intercalary months. By Kās'īrāma Vāchaspati.

Beginning. नत्वा गुरोश्चरणपद्मरजांश्चि मूर्ध्ना
श्रीकान्तकान्तचरणश्च निधाय चित्ते ।
श्रीकाशिरामसुखती छतिनां हिताय
सम्यक् तनेति विवृतिं मलमासकस्य ॥
स्मृतिशास्त्रान्मुषौ लीलास्तसेतुं जगद्गुरुम् ।
विदितं विषु लोकेषु नमामि रघुनन्दनम् ॥
मीमांसादिनानाशास्त्रपारदृष्ट्या श्रीरघुनन्दनभट्टाचार्यः प्राचीनविचक्षणगण-
नानाविधव्याख्याजनितसन्देहस्य स्मृतिशास्त्रस्य सुन्यन्तरवचनयुक्तिभ्यां तत्त्वं
निर्णयेदानीन्तनानां सुखबोधाय निबन्धांश्चकार । अथ च स्मृतिशास्त्रस्य स्त-
भावतो दुर्गमतया कानिचित्कठिनानि सन्ति अतस्तानि मया व्याख्यायन्ते ॥

End. यद्वा सद्यपि नाम असदेव तत्तन्मासविहितकर्म्मण्यनर्हत्वादित्याहुः ।
यं प्राप्तुं समस्तशास्त्रनिपुणः श्रीरामकृष्णात्मजः
श्रीराधोत्तरवज्रभाष्यसुखती सङ्गीतचूडामणिः ।
तेन श्री + काशिरामसुखतीना यत्नेन निष्पादिता
टीका नातिमुष्टकृत्वापि छतिभिः सानुपदैर्दृश्यताम् ॥

Colophon. इति श्रीकाशिरामवाचस्पतिभट्टाचार्यविरचिता मलमासतत्त्वटिप्पणी समाप्ता ॥
विषयः । रघुनन्दनभट्टाचार्यकृतमलमासतत्त्वस्य व्याख्यानम् ।

No. 1147. याज्ञवल्क्यदीपकलिका ।

Substance, Europe paper, 18 × 3½ inches. Folia, 77. Lines 8 on a page. Extent, 3,071 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1793. Place of deposit, Navadvīpa, Śrīnātha Śīromaṇi. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Yājñavalkya-dīpakalikā. A commentary on the Institutes of Yājñavalkya. By Śūlapāṇi. The author lived during the reign of Lakshmaṇa Sena of Bengal, in the beginning of the twelfth century.

Beginning. श्रीं नमो गणपतये ॥ अशेषकलुषध्वंसि नत्वा विष्णोः पदाम्बुजम् ।

याज्ञवल्क्यस्मृत्येटीकां शूलपाणिः समातनोत् ॥

याज्ञानतिमिरप्रसन्नास्त्रार्थप्रतिपत्तये ।

कृतये दीपकलिका कलिकालमल्लापदा ॥ योगेश्वरमिति ॥

End. चयाणां देवानां समाहारस्त्रयी तस्यावर्त्तप्रकाशकमिति ॥

Colophon. इति साङ्गि(यानमहामहो)पाध्यायश्रीशूलपाणिभट्टाचार्यविरचितायां याज्ञ-
वल्क्यटीकायां दीपकलिकायां द्वितीयाऽध्यायः समाप्तः ॥

विषयः । याज्ञवल्क्यमहर्षिकृतस्मृत्येटीख्यानम् ।

No. 1148. तीर्थचिन्तामणिः ।

Substance, palm leaf, 15 × 2 inches. Folia, 184. Lines, 5 on a page. Extent, 4,140 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Śrīnātha Śīromaṇi Bhattachārya. Appearance, decayed. Verse. Generally correct.

Tīrtha-chintāmaṇi. A summary of the duties to be observed at sacred places. The MS. is defective both at the beginning and at the end, and five chapters only are available. These treat successively of Prayāga, Purushottama, Gaṅgā, Gayā and Bārānasī. Owing to the absence of the end, the author's name cannot be ascertained.

Beginning. (प्रारम्भे पञ्चतुष्टयं खण्डितं) लं छतमुख्यद्रव्यकं, गच्छन् देशान्तरं यत्तु श्राद्धं
कुर्यात्तु सर्पिषा । याचायमिति तत्प्रोक्तं प्रवेशे च न संशय इति भविष्य-
पुराणवचनात् इदमाभ्युदयिकमिति तु केचित् ।

End.

स्नानं कृत्वा तु गन्तव्यं गोप्रवे तु यश्चस्त्रिभिः ।

अहनि होलिका देवि अर्चितया प्रयत्नतः॥ (इतः परं खण्डितम्)

विषयः ।

यद्यपि खण्डितत्वाद्ब कति विभागाः सन्तीति निर्णेतुमशक्यन्तथापि यावन्तः
समुपलभ्यन्ते तावतां खलु प्रयागप्रकाश—पुरुषोत्तमप्रकाश—गङ्गाप्रकाश—गया-
प्रकाश—वाराणसीप्रकाशानामेषां यथानिर्दिष्टं तत्तद्विषयाः प्रदर्शन्ते,
तत्राद्ये प्रयागप्रकाशे—सामान्यतीर्थयाचाविधिक्रमः । प्रयागतीर्थयाचाविधिः ।
अथ तत्प्रयोगः ।

द्वितीये पुरुषोत्तमप्रकाशे—भारतवर्षप्रशंसा तत्परिचयश्च । तथा तदन्तर्गतात्कल-
प्रदेशप्रशंसा तत्परिचयश्च । सत्ययुगे प्रादुर्भूतेन्द्रपुम्बनामधेयस्य राज्ञ इतिहासः,
पुरुषोत्तमयाचाप्रवृत्तिप्ररोचकः । द्वादशाक्षरमन्त्रेण कृष्णपूजनविधिः । कृष्ण-
दर्शनमाहात्म्यं । सुभद्रापूजाविधिः । नरसिंहपूजाविधिः । प्रसङ्गात्तन्मन्त्रोपा-
सनफलकीर्तनश्च । मत्स्यमाधवार्ष्णेनम् । पञ्चतीर्थीविधिः । पुरुषोत्तमत्वे चे सा-
गरस्नानपूर्वकपुरुषोत्तमार्चनविधिः । इन्द्रद्युम्नसरःस्नानपूर्वकपुरुषोत्तमार्चनप्र-
कारः । सहाय्यैष्ट्यां पुरुषोत्तमयाचाविधिः । तत्सुतप्रयोगः । सुभद्रारामसहित-
मक्षस्यपुरुषोत्तमदर्शनमाहात्म्यं । कृष्णभिक्षुजलेनात्माभिषेकफलम् । सुभद्रा-
वल्लभरामसहितमक्षस्यपुरुषोत्तमदर्शनप्रयोगः । प्रतियाचाफलम् । दक्षिणोदधे-
स्तटे वटराजसमीपे भगवत्कृष्णदर्शनविधिः, अथ तत्प्रयोगश्च । तत् उत्कल-
देशावस्थितकृत्तिवासःस्नानपद्धतिः । तत्रादौ—स्नानपरिचयः । कृत्तिवासोमहा-
देवस्य पूजनविधिः । तत्सुतपूजनदर्शनादिमाहात्म्यम् । कृत्तिवासार्चनप्रयोगः ।
अथ कोणार्कविधिरत्रैव रामेश्वरविधिरपि । ततो शिरसास्नानप्रयोगः ।

अथ तृतीये गङ्गाप्रकाशरचस्ये—गङ्गामाहात्म्यम् । गङ्गाजलमाहात्म्यम् । गङ्गा-
सेवनफलम् । गङ्गाभक्तिफलम् । गङ्गातोयपानफलम् । गङ्गातोयपानप्रयोगः ।
गङ्गादर्शनफलम् । गङ्गादर्शनप्रयोगः । गङ्गास्मरणफलम् । गङ्गास्मरणप्रयोगः ।
गङ्गानामकीर्तनफलम् । गङ्गानामकीर्तनप्रयोगः । गङ्गास्पर्शनफलम् । गङ्गा-
स्पर्शनप्रयोगः । गङ्गाभिलासफलम् । गङ्गाभिलासप्रयोगः । गङ्गास्नानफलम् ।
गङ्गास्नानप्रयोगः । कालविशेषे गङ्गास्नानफलम् । अथ तत्प्रयोगः । एवं देश-
विशेषे गङ्गास्नानफलम् । अथ तत्प्रयोगः । गङ्गायामवगाहनफलम् । तथा
तत्प्रयोगः । गङ्गाजलेन तर्पणफलम् । अथ तत्प्रयोगः । गङ्गातीरे शिवार्चन-
फलम् । अथ तत्प्रयोगः । गङ्गापूजाविधिः, अथ तत्प्रयोगः । गङ्गातीरे घृत-
धेन्वादिदानविधिः, अथ तत्तत्प्रयोगः । गङ्गायां व्रतफलमथ तत्प्रयोगः । गङ्गायां
श्राद्धफलमथ तत्प्रयोगः । गङ्गान्तर्जलमरणफलम् । अथ तत्प्रयोगः । गङ्गा-

यामस्त्रिस्थितिफलम् । अथ तत्प्रत्येकप्रकारः । गङ्गायास्तीरत्वेनादिनिर्णयः ।
गङ्गातीररक्षिकाफलमिति ।

अथ तुरीये गद्याप्रकाशखण्डे—गद्यामाद्यात्मम् । तत्तत्परिचय्यादिकम् । प्रेत-
शिलाकृत्यविधिः । अथ गद्याकृत्ये फल्गुतीर्थस्नानतर्पणपोद्गशीप्रभृतिकृत्यादिकं
प्रथमदिवसीयम् । ततो द्वितीयदिवसीयकृत्यं प्रेतशिलायां पिण्डदानादिकम् ।
अथ पञ्चतीर्थीकृत्यम् । पञ्चतीर्थीकर्मोपेक्षया यद् द्वितीयदिनकृत्यं तत्कृत्यम् ।
पञ्चतीर्थीदिनोत्तरद्वितीयदिनकृत्यम् । पञ्चतीर्थीदिनोत्तरचतुर्थदिनकृत्यम् ।
पञ्चतीर्थीदिनोत्तरपञ्चमदिनकृत्यम् ।

पञ्चमे वाराणसीप्रकाशाभिधे—वाराणसीमाद्यात्मम् । वाराणसीत्वेवपरिचया-
दिकम् । वाराणसीत्वेवप्रवेशफलम् । वाराणसीवासफलम् । वाराणसीमरण-
फलम् । तत्तत्तदशस्त्रमेधादितीर्थे स्नानदानादिकफलम् । तत्रैव च देशविशेषा-
वच्छेदेन च दानादिकार्यविशेषे फलविशेषकीर्तनम् । ततो वाराणसीयावाका-
लनिर्णयः । यात्रायां विधिविहिततत्कृत्यानि च । (एतत्प्रकाशस्य खण्डि-
तत्वादितः परं किं किमस्ति कृत्यं तन्नोपलब्धम्) ।

No. 1149. शुद्धितत्त्वटिप्पनी ।

Substance, country-made yellow paper, $18\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 109.
Lines, 7 on a page. Extent, 3,815 ślokaś. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, Navadvīpa. Prasannakumāra Vidyāratna. Appearance,
fresh. Prose. Generally correct.

Suddhitattva-ṭippaṇī. A gloss on the *S'uddhitattva* of Raghunan-
dana—a treatise on purification. By Rādhāmohana S'armā.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ॥ प्रणम्य परमानन्दं गोविन्दं मोक्षनद्विजः ।

करोति शुद्धितत्त्वार्थतात्पर्यस्यावधारणं ॥

End. तथा शुद्रायाः स्वप्रसवाशौचं सपिण्डमरणाशौचं (इतः खण्डितं)

विषयः । रघुनन्दनभट्टाचार्यकृतशुद्धितत्त्वस्य व्याख्यानम् ।

No. 1150. मलमासतत्त्वटिप्पनी ।

Substance, country-made yellow paper, $18\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 107. Lines, 7 on a page. Extent, 3,745 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa. Prasannakumāra Vidyāratna. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Malamāsa-tattva-ṭippanī. A gloss on the Malamāsa-tattva of Raghunandana—a treatise on intercalary months. By Rādhāmohana Śarmā.

Beginning. श्रीगुरुवे नमः । प्रणम्य राधानलिनीसुन्दरमङ्गं धनश्यामलमश्रुतस्य ।

परं चिदानन्दमयं तनोति श्रीमोहनोऽर्थं मलमासतत्त्वे ॥

End. अन्यथा मलमासस्थले द्विषैवादिपदप्रयोगानुपपत्तेरिति ॥

Colophon. श्रीमद्द्वैतवंशोद्भवश्रीराधामोहनभट्टाचार्यविरचिता मलमासतत्त्वटिप्पनी समाप्ता ।

विषयः । रघुनन्दनभट्टाचार्यकृतमलमासतत्त्वव्याख्या ।

No. 1151. दायतत्त्वटिप्पनी ।

Substance, country-made yellow paper, $18\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 42. Lines, 7 on a page. Extent, 1,470 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa. Prasannakumāra Vidyāratna. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Dāya-tattva-ṭippanī. A gloss on the Dāya-tattva of Raghunandana—a treatise on the law of inheritance. By Rādhāmohana Śarmā.

Beginning. प्रणम्य राधिकाकान्तं कृष्णं संसारलोचनं ।

श्रीराधामोहनो दायतत्त्वव्याख्यां करोत्यसौ ॥

End. क्रमेण धनाधिकारे वानप्रस्थस्यापि सतीर्थायभावे धनसम्बन्धी विवेक इति सुहृत्प्रेषः ।

Colophon. इति कलियुगपावनावतारश्रीमद्द्वैतमहाप्रभुवंशसम्भवश्रीराधामोहनभट्टाचार्यविरचिता दायतत्त्वटिप्पनी समाप्ता ।

विषयः । श्रीरघुनन्दनभट्टाचार्यविरचितदायतत्त्वस्य व्याख्यानम् ।

No. 1152. प्रायश्चित्ततत्त्वटिप्पणी ।

Substance, country-made yellow paper, $18\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 86. Lines, 6 on a page. Extent, 2,666 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa. Prasannakumāra Vidyāratna. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Prāyaś'chitta-tattva-ṭippanī. A gloss on the *Prāyaś'chitta-tattva* of Raghunandana—a treatise on expiations. By Rādhāmohana S'armā.

Beginning. ॐ नमः परदेवतायै ।

तद्धिदीतोलीनाम्बुदचिररूपस्ततले
लसद्दंशीनादास्तनिकरवर्षीं प्रियसखि ।
नवीनोऽयं किं मे रचयति हृदीनीहितकथा
स्वदुःखन्दा राधा जयति वक्रशर्पार्हृदि गता ॥
स्फुटं प्रायश्चित्ततत्त्वव्याख्या मोहनशर्मणा ।
क्रियतेऽद्वैतवंशेन गोविन्दरतिकाग्र्या ॥

End. दुरापानस्य जातिमात्रनिषेधात्तदित (इतः खण्डितं)
विषयः । श्रीरघुनन्दनकृतप्रायश्चित्ततत्त्वस्य व्याख्यानम् ।

No. 1153. अनुमानचिन्तामणिटिप्पणी ।

Substance, country-made yellow paper, $18 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 230. Lines, 8 on a page. Extent, 8,510 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa. Haramohana Chūdāmaṇi. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Anumānachintāmaṇi-ṭippanī. A commentary on the *Anumāna Khaṇḍa* of Gaṅgeś'a. By Mathurānātha Tarkavāgis'a. (See vol. I., p. 295.)

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

नवीननीरदश्यामसङ्कुमङ्कुललोचनं ।
वज्रवीवर्णभवंदे दृन्दावनविहारिणं ॥
श्रीमता मधुरानाथतर्कवागीशधीमता ।
विशदीकृत्य दृश्यन्ते द्वितीयमणिफक्किता ॥

प्रत्यक्षं निरूपितमिदानीमनुमानं निरूपणीयं, अतः शिष्यावधानाय प्रतिज्ञा-
नीते प्रत्यक्षानन्तरमित्यादिना ।

End. तथाप्युद्भावने कथकसम्प्रदायमिश्रप्रकारभेदोऽनेन दर्शित इति न काप्यनुप-
पत्तिरिति सङ्क्षेपः ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीमद्युरानाथतर्कवागीशभट्टाचार्यविरचिता अनुमान-
टिप्पणी समाप्ता ॥

विषयः । गङ्गेशोपाध्यायविरचितानुमानखण्डस्य बाधान्तस्य व्याख्यानं ।

No. 1154. अभिधादिवादचिन्तामण्यलोकटिप्पणी ।

Substance, country-made yellow paper, $17\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 6.
Lines, 8 on a page. Extent, 260 s'lokas. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, Navadvīpa. Haramohana Chūdāmaṇi. Appearance, old.
Prose. Generally correct.

Avidhādivāda Chintāmanyāloka-ṭippanī. A commentary on a por-
tion of the S'abdakhaṇḍa of Gaṅgeś'a. By Mathurānātha Tarkavāgis'a.
See vol. I., p. 295.

Beginning. अपि च सङ्कल्पादीनां समुचितानां प्रवर्तकत्वमेकस्यैव मतमिति धमनिवार-
णाय मतभेदं स्पष्टयति—अभिधेत्यादिना ।

End. विधित्वानुपपत्त्या च नोचितमिति सर्वत्र न हेतुद्वयान्वय इति यदुक्तं तद्दीर्घं
स्वयमेवाह हेतुद्वयमित्यादिना ।

Colophon. इत्यभिधावादादिमित्यव्याख्या सम्पूर्णा ॥

विषयः । अभिधावादचिन्तामण्यलोकव्याख्यानं ।

No. 1155. सन्निकर्षविचारः ।

Substance, country-made yellow paper, $15\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 13.
Lines, 8 on a page. Extent, 565 s'lokas. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, Navadvīpa. Bhuvanamohana Vidyaratna Bhattachārya.
Appearance, decayed. Prose. Incorrect.

Sannikarsha-vichāra. A Nyāya dissertation on perceptible evi-
dence. By Govinda.

Beginning. ओं नमो गणेशाय । प्रत्यक्षानुमित्युपमितिशाब्दभेदेन प्रसा चतुर्विधा, तचेन्द्रियसन्निकर्षजन्यं ज्ञानं प्रत्यक्षं ।

End. इत्यविषयतायां लौकिकलनिवेशादिति समासः ।

Colophon. इति सन्निकर्षविचारः ॥

विषयः । षड्विधप्रत्यक्षाणां कारणनिर्वचनम् ।

No. 1156. आत्मतत्त्वविवेकटीका ।

Substance, country-made yellow paper, $16\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 18. Lines, 8 on a page. Extent, 819 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa. Bhuvanamohana Vidyaratna Bhaṭṭāchārya. Appearance, decayed. Prose. Incorrect.

A'tmatattva-viveka-tīkā. A commentary on the A'tmatattva-viveka of S'ankara A'chārya. By Govinda.

Beginning. ओं नमः परदेवतायै ।

नला लघुपदद्वन्द्वं श्रीगोविन्देन धीमता ।

आत्मतत्त्वं प्रवक्तव्यं केवलं मोक्षहेतवे ॥

End. विशिष्टस्वप्रतियोगिसमानाधिकरणसम्बन्धेन तथाविधमयोग्यमाशस्य तत्र खल्ल-
(इतः खण्डितं)

विषयः । आत्मतत्त्वविवेकस्य कियदंशस्य व्याख्यानं ।

No. 1157. काव्यप्रकाशभाष्यार्थः ।

Substance, country-made yellow paper, $17 \times 2\frac{1}{2}$ inches. Folia, 29. Lines, 7 on a page. Extent, 1,027 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Bhuvanamohana Vidyaratna Bhaṭṭāchārya. Appearance, decayed. Prose. Incorrect.

Kāvya prakāśa-bhāṣārtha. A commentary on the Kāvya prakāśa of Mammāṭha Bhaṭṭa—a treatise on Rhetoric. By Rāmakrishṇa.

Beginning. ओं नमः लघ्याय ॥

सर्वैः काव्यैरुच्यमानं प्रणम्य सरमेधरं ।

काव्यप्रकाशभाष्यायां रामलघ्येन गीयते ॥

End. भावप्रत्ययरूपतद्वितार्थस्यैव विधेयतया भानेऽलक्ष्य (इतः खण्डितं)
विषयः । काव्यप्रकाशस्य व्याख्यानम् ।

No. 1158. क्षणभङ्गुरवाददीधितिटिप्पणी ।

Substance, country-made yellow paper, $15\frac{1}{2} \times 3$ inches. Folia, 7. Lines, 8 on a page. Extent, 346 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa. Bhuvanamohana Vidyaratna Bhaṭṭāchārya. Appearance, decayed. Prose. Incorrect.

Kṣhanabhaṅgura-vāda-dīdhiti-ṭippaṇī. A gloss on the commentary of Raghunātha on the section on mutability of matter in the *Anumāna-chintāmaṇi* of Gaṅgeś'a.

Beginning. (प्रारम्भे चतुर्विंशत्यधिकशतपञ्चाणि न सन्ति) यतः, विभिन्नकालावच्छिन्नमेक-
धर्मीणि कार्यकारित्वाकारित्वसत्त्वं ।

End. सङ्काद्यसङ्कादकभाव इति भावं स्पष्टयति तथा चेति, ननु व्याप्य (इतः खण्डितं)
विषयः । क्षणभङ्गुरवाददीधितिव्याख्यानम् ।

No. 1159. प्रत्यक्षालोकरहस्यं ।

Substance, country-made yellow paper, 17×3 inches. Folia, 49. Lines, 7 on a page. Extent, 3,738 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa. Haramohana Chuḍāmaṇi. Appearance, decayed. Prose. Incorrect.

Pratyakṣhā loka-rahasya. A gloss on Jayadeva Miśra's commentary on the Pratyakṣa Khaṇḍa of Gaṅgeś'a's *Chintāmaṇi*. By Mathurānātha Tarkavāgīś'a.

Beginning. नमो गणेशाय ।

श्रीमता मथुरानाथतर्कवागीशधीमता ।

विशदीकृत्य दर्शने प्रत्यक्षालोकफट्टिकाः ॥

निर्विघ्नं प्रारोपितग्रन्थसमाप्तिकामनया छतं स्तुतिपूर्वकं भगवत्प्रार्थनरूपं महत्
शिष्यशिष्यायै आदौ निबध्नाति—वज्राणीति ॥

End. चप्रामाण्यपादकेति ॥ प्रकृतप्रामाण्यायै ज्ञाने प्रकृतप्रामाण्यविरोधिपादकेत्यर्थः
च (इतः खण्डितं)
विषयः । प्रत्यक्षालोकव्याख्यानं ।

No. 1160. सामान्यलक्षणाव्याख्या ।

Substance, country-made yellow paper, $8\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 26. Lines, 11—13 on a page. Extent, 482 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1785. Place of deposit, Navadvīpa. Haramohana Chuḍāmaṇi. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Sāmānya-lakṣhṇā-vyākhyā. A gloss on Jagadīś'a's commentary on the commentary of Raghunātha on the section on the major term in the Anumāna Chintāmaṇi of Gaṅgeś'a. By Haramohana.

Beginning. श्रीरामो जयतु ॥

श्रीराममिव मत्तातं श्रीरामं पुरुषोत्तमं ।
श्रीरोमणितयाख्यातं वन्देहमतिथलतः ॥
सामान्यलक्षणा व्याख्या जगदीशेन या कृता ।
तां टिप्पणीं त्रिधा युक्तस्तनुते हरमोहनः ॥
नानाशास्त्रविचारणारणरटच्छास्त्रिसम्बर्द्धिन-
स्तच्छ्रीरामश्रीरोमणेः पितुरिदं पादाम्बुजं प्रार्थये ।
टीका श्रीहरमोहनेन वज्रशो यत्नात्कृता साम्प्रत-
मन्नेवासिगणस्य तोषजननी भूयाद्विपश्चिन्मुदे ॥
न्यायादिशास्त्रनिपुणानतिधीरगणान्
विज्ञानं प्रणत्य विततं परिवदयामि ।
दृष्टं वचो यदि पुनः परिशोधनीयं
तस्मात्परोपकृतये च सतां हि यत्नः ॥

End. सैव प्रागभावव्यञ्जका इत्यपि वदन्ति ।
नला रामपदारहन्द्युगलं प्रोत्फुल्लपङ्केद्वचं,
रम्यं श्रीहरमोहनद्विज इच्छन्वाचेच्छयैवेत्यहं ।
ब्राह्मे वाणवस्त्रदधीन्दुविमितेऽदः पुस्तकं निर्ममे ॥
विषयः । सामान्यलक्षणाजगदीश्रीटिप्पणीव्याख्यानं ।

No. 1161. कारककौमुदी ।

Substance, country-made yellow paper, 18 × 3 inches. Folia 12 Lines, 7 on a page. Extent, 467 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa. Krishnakānta S'iraratna. Appearance, old. Prose. Correct.

Kāraka-kaumudī. A commentary on the section on cases, in the Sanskrit grammar called Kātantra.

Beginning. अद्यापादानम् । तत्र यतोऽपैति तदपादानमिति कातन्त्रसूत्रम्,

End. एवं देवदत्तस्य स्वामीत्यत्र पठ्या देवदत्तस्यः स्वामीति गम्यते ।

Colophon. इति कारककौमुदी समाप्ता ।

विषयः । कातन्त्रसूत्रमूलकः कारकाविवारः ।

No. 1162. क्रियायोगसारः, पद्मपुराणान्तर्गतः ।

Substance, country-made yellow paper. Folia, 226. Lines, 6—7 on a page. Extent, 3,411 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa. Krishnakānta S'iraratna. Appearance, decayed. Prose. Incorrect.

Kriyāyogasāra. A part of the Padma Purāna. It is reckoned to be the most authentic portion of the Purāna in question. It has been twice printed in Calcutta, and MSS. are common.

Beginning. श्रीहरये नमः ।

नारायणं नमस्कृत्य नरक्षेत्रं नरोत्तमं ।

देवीं सरस्वतीं चैव ततो जयमुदीरयेत् ॥

लक्ष्मीनाथपदारविन्दयुगलं ब्रह्मेश्वराद्यामर-

शेणीनक्षत्रिरोमणिनाममङ्गलं वन्दामहे सन्ततम् ।

भक्त्या योगिनस्तदुपासनासन्देशद्वयं

गङ्गाश्रीमकरन्दविन्दुनिकरं संसारदुःखापहम् ॥

यां मूर्तिं वज्रधा विधाय भगवान् रक्षत्यशेषं जगत्
 यत्पादाब्जं न तत्परा न हि पुनर्मज्जन्ति विश्वार्णवे ।
 सर्वप्राणिहृदम्बुजेषु वसतिर्यस्य प्रभोः सन्ततं
 सत्यक्रोद्धतेन्दिराय हरये देवाय तस्मै नमः ॥
 वेदेभ्य उद्धृत्य समस्तधर्मान् योऽयं पुराणेषु जगद् देवः ।
 व्यासस्वरूपेण जगद्विनाशं वन्दे तमेकं कमलासमेतम् ॥

End.

इदमतिशयगुच्छं निर्गतं व्यासवक्त्रात्-
 सरस्वतीपुराणं प्रीतिदं वैष्णवानां ।
 चिरममरवरौघैर्वाच्छिताङ्गुर्नरारोः
 सकलभवनकर्तुश्चक्रिणः प्रीतयेऽस्तु ॥

Colophon.

इति श्रीपद्मपुराणे क्रियायोगसारे व्यासजैमिनिसंवादे युगधर्मानिरूपणं नाम
 पञ्चविंशोऽध्यायः ॥ समाप्तस्यार्थं क्रियायोगसारः ॥

विषयः ।

अथ पञ्चविंशतिः अध्यायाः सन्ति, तत्र प्रथमे—सूतशैलकसंवादः । जैमिनि-
 वाक्यम् । व्यासवाक्यम् । भगवत्कथाश्रवणफलम् ।

२—छटिप्रक्रिया । सागरनामानि । भगवद्भक्तमाहात्म्यलक्षणे । मधुकैटभ-
 प्रसङ्गः । ब्रह्मलक्ष्मिप्रतिष्ठा । वैष्णवमाहात्म्यलक्षणे ।

३—क्रियायोगतत्त्वमाहात्म्ये । गङ्गाया गुणः । विष्णुपूजाफलम्, दाना-
 दीनां फलं, एकादशीभक्तिः, धात्रीभक्तिः, तुलसीभक्तिः, अतिथिपूजनम्,
 एतेषां गुणसंवादः फलसंवादश्च ।

४—प्रयागमाहात्म्यम् । इतिहासः । गङ्गासागरप्रसङ्गः ।

५—माधवचरित्रम् । चन्द्रकलाप्रसङ्गः ।

६—गन्धिनीप्रसङ्गः । सुलोचनावाक्यम् । विद्याधरप्रसङ्गः । प्रचेष्टप्रसङ्गः ।

७—सुलोचनावाक्यम् । भीमनादवाक्यम् । धर्मबुद्धिराजप्रसङ्गः । गणकनिपा-
 तनम् ।

८—वीरवरवाक्यम् । माधववाक्यम् । महाविष्णोः प्रतिमा । माधवकृतस्तवः ।
 माधवं प्रति भगवद्वाक्यं । पुनर्गङ्गामाहात्म्यम् ।

९—विष्णुपूजाफलम् । माघे तदाधिक्यं । पुण्यफलमाहात्म्यं । यमदूताः ।
 विष्णुदूताः । नारायणनाममाहात्म्यं ।

१०—प्रातःकृत्यानि । तत्र नारायणस्मरणं, निद्रामञ्जनं, विष्णुमृदमाञ्जनं,
 भगवत्पूजादिकञ्चेति । विष्णुपादोदकमाहात्म्यं । नैवेद्यमाहात्म्यं ।

११—फासुनादिमासविशेषे द्रव्यविशेषदानफलानि । अश्वत्थसेवनादि-

फलम् । ब्राह्मणस्तुतिः । भगवतो ब्राह्मणस्य वरलाभः । अथत्यमाहात्म्यम् ॥

१९—ज्येष्ठे विष्णुपूजनं । आषाढे तथा । श्रावणभाद्रयोरपि । वैष्णवजनस्य रात्रिभोजननिषेधः । एकवस्त्रपरिधानेन पूजननिषेधः । सर्वकार्येष्वेव तिल-
स्यावश्यकत्वं । बाहुद्वये शङ्खचक्रादेरङ्कनप्रशंसा । आश्विने कार्तिके च विशेष-
पूजादिकं । ब्राह्मणस्तुतिः । शिवकलंकं ब्राह्मणाख्यानवर्णनम् ।

२०—अग्रहायणपौषयोः पूजाविशेषोपाख्यानम् । पूजासमये पापघ्नजनसम्हापण-
निषेधः । वैनतेयाङ्कितघण्टाप्रशंसा । वीणादिवाद्यविशेषाणां वादनप्रशंसा ।
मुखवाद्यफलम् । मासे मासे हरिपूजनप्रशंसा ।

२१—नारायणमाहात्म्यम् । सर्वास्त्रेव क्रियासु विष्णोः स्मरणं । सत्ययुगीय-
सत्यवसुनामकस्य वैश्यस्य आख्यानम् । रामनाममाहात्म्यम् । विष्णुद्रुतयमद्वु-
तयोः कलहः । ततः परस्परयुद्धे यमद्रुतस्य पराभवः, पराजितस्य तस्य
यमनिकटे अभियोगः, यमस्य मीमांसा । षडक्षरराममन्त्रस्य प्रशंसा ।

२२—महाविष्णुमाहात्म्यम् । चक्रिकोपाख्यानम् । तत्कृतलोचम् ।

२३—पुनर्विष्णुमाहात्म्यम् । भद्रतनूपाख्यानम् । सुमध्वावयम् । मार्कण्डेय-
वाक्यं । दान्तभद्रयोः परस्परालापः । अष्टोत्तरशतं नामानि । भद्रतनुरचित-
जगन्नाथलोचम् ।

२४—पुरुषोत्तमतीर्थमाहात्म्यम् । अन्नसमुद्रयोर्माहात्म्यम् । बलभद्रसुभद्रा-
श्रीकृष्णदर्शनं । फाल्गुनमासे गोविन्ददर्शनं । एवं चैनादिमासे जगन्नाथदर्शन-
फलम् । गुण्डिचामण्डपे श्रीकृष्णदर्शनफलम् । श्रयणे उत्थाने च श्रीजगन्नाथ-
दर्शनफलम् ॥

२५—पुनः श्रीकृष्णमाहात्म्यम् । उर्वीष्मोपाख्यानम् । विष्णुनैवेद्यमाहात्म्यम् ।
स्रजनेत्रपाख्यानम् । स्रग्ने केशवदर्शनं । स्रजनिष्ठतत्त्वः । ब्राह्मणवाक्यम् ।
भगवद्वाक्यम् ।

२६—दानतपोमाहात्म्यम् । हरिशर्मापाख्यानम् ।

२७—पानार्चनाविवेचनम् । ब्राह्मणप्रशंसा । विष्णुबुद्ध्या ब्राह्मणे नमस्कार-
विधिरवस्थाविशेषे च निषेधव्यवस्था । विप्रपादसेचनमाहात्म्यप्रस्तावे हरि-
शर्माणः पूर्वजन्मकृतान्ताद्युपन्यासः ।

२८—एकादशीमाहात्म्यम् । दशमीस्तव्यम् । विष्णुमन्दिरे शङ्खादिचिबलेखन-
प्रशंसा । विष्णुपूजा ।

२९—कोटिरथाख्यराजोपाख्यानम् । पुण्यात्मनां पापिनाञ्च पथिनिर्देशः । नरक-
वर्णना ।

२२—तुलसीमाहात्म्याया धात्रीमाहात्म्यम् ।

२४—अतिथिसत्कारमाहात्म्यम् ।

२५—सत्यवेतादियुगानां माहात्म्यम्, पाठफलं श्रवणफलमेति ॥

No. 1163. सत्काव्यकल्पद्रुमस्य प्रथमखण्डः ।

Substance, country paper, 13½ × 5½ inches. Folia, 20. Lines, 9—10—11 on a page. Extent, 725 ślokaś. Character, Bengali. Date, SK. 1795. Place of deposit, Navadvīpa. Kṛishṇakānta S'irorātna. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Satkāvya-kalpadruma. Volume first of a collection of miscellaneous verses from standard authors interspersed with verses composed by the compiler. By Kṛishṇakānta Kavi.

Beginning. आत्मा शङ्करपादपद्मगुणं प्राचीनपदावलीं

सङ्गृह्य स्वतन्त्रं तथा सुकवितादृष्टं सदानन्दम् ॥

साहित्यार्णवरत्नराजिसदृशं श्रीकृष्णकान्तः कवि-

धीराभीष्टफलप्रदम्प्रतनुते सत्काव्यकल्पद्रुमम् ॥

End. संसारविषयस्य द्वे फले ह्यस्वतोपमे ।

काव्यस्वतरसास्वादः सङ्गमः सुजनैः सह ॥

विषयः । अथ महाकविरचितानामुद्धृतप्रायाणामपि प्रसिद्धमहाकविप्रणीतग्रन्थैः
सङ्गृहीतश्लोकानां स्वतन्त्रानाञ्च सङ्गृह्यत्वात् यत् स्वविरचितं पद्यं तत् स्वस्वी-
दृशं (*) चिह्नाङ्कितमिति । तत्रादौ आशीर्वादश्लोकाः । ततः शक्ति-
विषयकश्लोकाः । रामविषयकश्लोकाः । कृष्णविषयकश्लोकाः । काशीविषयक-
श्लोकाः । चैतन्यदेवविषयकश्लोकाः । धीमत्कालवर्णना । वर्षाकालवर्णना ।
शीतकालवर्णना । वसन्तवर्णना । अश्वत्थमौगन्ध्यसन्ध्यविविधगुणयुक्तवायु-
वर्णना । प्रभातकालवर्णना । अथ व्यवहारोपयिकानानातार्थ्यप्रकाशक-
नानाविधश्लोकास्तत्र सहायप्रशंसा । नारिकेलतद्विषयकश्लोकाः । यशो-
वर्णना । गुणप्रशंसा । कूटकविताः । संस्कृतवङ्गचिन्दीलण्डभाषामिश्रितश्लोक-
श्लोकस्तथा संस्कृतवङ्गचिन्दीलण्डभाषामिश्रितश्लोकः । समस्थापूरणम् । ततः
कतिचिन्वाधारणश्लोकाः ।

कोटि
 कोटि इष्टे विष्टे वदन्तं । वाद्यार्गं निहन्तं सक्तं प्रहन्तं पटं । प्रभासि तर्जनी
 मन्त्रा प्रहन्तं । इन्द्रादेरपवे प्राणमपवे वृक्षमपवर्जं ॥ एवमर्थात्तद्विज्ञाने पक्ष
 ज्ञानेनमात्रेण । नमस्कृतं नमस्तुभ्यं । इत्येतेनानामर्थात्तद्विज्ञाने पक्ष
 यन्मन्त्रात्तद्विज्ञानेनमात्रेण । इत्येतेनानामर्थात्तद्विज्ञाने पक्ष

वाग्वीर्याममणादात्त । सम्यग्निर्वाणीसमो विद्याद्विप्रस्यं पर्व ॥ एतन्मन्त्रादममणात्त
 विद्यात्तं यद्विद्वत् । सम्यग्निर्वाणीसमो विद्याद्विप्रस्यं पर्व ॥ एवमर्थात्तद्विज्ञाने पक्ष
 प्रार्ज्जुनमात्रेण । इत्येतेनानामर्थात्तद्विज्ञाने पक्ष
 मया नमस्तुभ्यं । इत्येतेनानामर्थात्तद्विज्ञाने पक्ष
 मया नमस्तुभ्यं । इत्येतेनानामर्थात्तद्विज्ञाने पक्ष

Facsimile of the last page of a MS. of the Institutes of Manu, three hundred and forty-three years old.

No. 1164. सत्काव्यकल्पद्रुमस्य द्वितीयखण्डः ।

Substance, S/rirāmapura paper, $12\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 9. Lines 9. on a page. Extent, 303 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1795. Place of deposit, Navadvipa. Krishṇakānta Sīroratna. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Satkāvya-kalpadruma. Volume second of the collection described in the last preceding Number.

Beginning. अथादिरसश्लोकाः ।

स्निग्धमालपसि रञ्जमेव वा लक्ष्यैव सखि मे रसायनम् ।

शीतलं सलिलमुष्णमेव वा पावकं हि शमयेन्न संग्रहः ॥

End. इयं सुरतरङ्गिणी न पुनरत्र नौ सङ्गमोऽ-

भवत्तरणिमञ्जनं पथिक नैव भीतिं भज ।

कुतश्च गुहसाहसं विपुलचारकुम्भद्वयम्

दधद्वनघनागमे घनरसस्य पारं व्रज ॥

समाप्तोऽयं सत्काव्यकल्पद्रुमः ॥

सत्काव्यकल्पद्रुम एष धीराः सम्पन्न आसीत् भवतां सुदृष्टौ ।

सर्वं गृहीत्वा फलमेतदीयं कुर्वन्तु दीनप्रदसार्थकत्वम् ॥

Colophon. श्रीछण्डकान्तशर्माणा स्वसद्वृत्तैः खल्लतैश्च श्लोकैः सङ्कलितमिदं पुस्तकम् ॥

विषयः । प्रसिद्धकविविरचितग्रन्थेभ्यः सङ्गृहीतानां उद्धटानां श्लोकानां खरचितानां

पद्यरत्नराजानामादिरसप्रोदीपकानां नानाविधानां समुच्चयः ।

No. 1165. मानवधर्मशास्त्रं ।

Substance, Palm leaf. $13\frac{1}{2} \times 2$ inches. Folia, 174. Lines, 4 on a page. Extent, 2,684 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1453. Place of deposit, Government of India. Appearance, very old and decayed. Verse. Scrupulously correct.

Mānava-dharma-s'āstra. This codex of the Institutes of Manu bears date S'aka 1453, and is 313 years old. It is written in a clear,

firm, practised hand, and is throughout most scrupulously correct ; but the letters are cramped, and most of them have an antique look (vide plate III). It differs in several places from the published texts, using in some places synonymous words, but in others new words which alter the sense of the passages in which they occur. The following is a list of the variations from the text of the Calcutta editions of 1832, and 1865, and of Sir Graves Chamney Haughton's London edition of 1825.

श्रीभवानीचरणवन्द्योपाध्यायकटकमुद्रितमानवधर्मशास्त्रपाठात् प्राचीनमानवधर्मशास्त्र
पाठान्तरं ।

- १—अ ४२—श्लोके मनुष्याय स्थाने मानुषाय ।
 १—अ ४६—श्लोके स्थावराः स्थाने तरवः ।
 २—अ ११—श्लोके ते मूले स्थाने ते तूभे ।
 २—अ ७८—श्लोके त्वचेवाहिः स्थाने त्वचो वाहिः (१) ।
 २—अ ८१—श्लोके पक्षैषां स्थाने पक्षिव ।
 २—अ ८७—श्लोके त्यागस्य स्थाने त्यागाय ।
 २—अ ८८—श्लोके पादादिवोदकं स्थाने पादादिवोदकं । *
 २—अ १२१—श्लोके आयुर्विद्या स्थाने आयुः प्रज्ञा ।
 २—अ १५६—श्लोके दृढः स्थाने स्थविरः ।
 २—अ १६०—श्लोके वेदान्तोपगतं स्थाने वेदान्ताधिगतं ।
 २—अ १८०—श्लोके विधीयते स्थाने प्रचक्ष्यते ।
 २—अ २४५—श्लोके गुर्वर्थमाचरेत् स्थाने गुर्वर्थमाचरेत् ।
 २—अ २४६—श्लोके क्वोपानहमासनं स्थाने क्वोपानहमन्तः ।
 २—अ १९—श्लोके क्रमशो वराः स्थाने क्रमशोऽवराः । †
 २—अ २०—श्लोके प्रत्येचेह स्थाने प्रत्येह च ।
 २—अ २२—श्लोके विद्याद्वर्माग्नराक्षसान् स्थाने विद्याद्वर्मानराक्षसान् ।
 २—अ २४—श्लोके पैशाचश्चाष्टमोधमः स्थाने पैशाचः प्रथितोष्टमः ।
 २—अ ४७—श्लोके शेषास्तु स्थाने शेषाः स्युः ।

(१) इवार्थं वाग्व्ययः ।

* Haughton gives the old reading.

† Haughton gives the mark of the elided a.

- २—अ ५६—श्लोके सदा पूष्याः स्थाने सदाभ्यर्चाः ।
 २—अ ८७—श्लोके सानुगेभ्यः स्थाने सान्वयेभ्यः ।
 २—अ ८८—श्लोके क्षिपेदप्सव्याः स्थाने हरेदप्सव्याः ।
 २—अ ९९—श्लोके तेजोमूर्तिं स्थाने तेजोमूर्तिः । *
 २—अ ९५—श्लोके गुरोः स्थाने गुरौ ।
 २—अ १०६—श्लोके स्वर्ग्यज्ञातिथिपूजनं स्थाने स्वर्ग्यज्ञातिथिभोजनं ।
 २—अ ११२—श्लोके सत्कृत्यान्नं स्थाने प्रकृत्यान्नं ।
 २—अ १२२—श्लोके घासान् स्थाने पिण्डान् ।
 २—अ १६२—श्लोके भेदकोयश्च स्थाने भेदकश्चैव ।
 २—अ १८७—श्लोके सम्यग् विप्रानथोदितान् स्थाने सम्यग् विप्रांस्तथोदितान् । †
 २—अ २०२—श्लोके राजतान्वितैः स्थाने रजतान्वितैः ।
 २—अ २०७—श्लोके नदीतीरेषु स्थाने जलतीरेषु ।
 २—अ २२२—श्लोके प्रयच्छेत् स्थाने प्रयच्छेत् ।
 २—अ २२६—श्लोके नासमापातयेत् स्थाने न चासं पातयेत् ।
 २—अ २४०—श्लोके अभिवीक्ष्यते स्थाने अभिवीक्षितं ।
 २—अ २४०—श्लोके कर्मणि स्थाने हविषि । एवं यथातथं स्थाने यथाऽयथं ।
 २—अ २५२—श्लोके अनुज्ञातस्ततो द्विजैः स्थाने अनुज्ञातस्तु तैर्द्विजैः ।
 २—अ २७७—श्लोके पिष्टुन् सर्वान् स्थाने पिष्टुनश्चन ।
 २—अ २८२—श्लोके कृत्स्नमाप्नोति स्थाने सर्वमाप्नोति ।
 २—अ २८४—श्लोके सनातनी स्थाने पुरातनी ।
 ४—अ २५—श्लोके शुक्लाम्बरः स्थाने शुद्धाम्बरः ।
 ४—अ ४४—श्लोके तेजस्कामः स्थाने श्रेयस्कामः ।
 ४—अ ७०—श्लोके न सृष्टोऽष्ट सृष्टीयात् स्थाने न सृष्टोऽष्टं विसृष्टीयात् ।
 ४—अ १४१—श्लोके रूपद्रव्यविहीनांश्च स्थाने रूपद्रव्यविहीनांश्च ।
 ४—अ १४७—श्लोके वेदमेवाभ्यसेन्नित्यं स्थाने वेदमेव जपेन्नित्यं ।
 ४—अ २००—श्लोके पदास्पृष्टश्च स्थाने पादस्पृष्टश्च ।
 ५—अ ५२—श्लोके ततोऽन्यो नास्त्यपुण्यकृत् स्थाने न ततोऽन्योऽस्त्यपुण्यकृत् ।

* Haughton has the old reading.

† Bharatachandra S'riromani has given the old reading, but Haughton has adopted the new form.

- ५—अ ५९—श्लोके अहमेकाहमेव च स्थाने अहमेकाहमेव वा ।
 ५—अ १२९—श्लोके काष्ठश्च स्थाने काष्ठानि ।
 ५—अ १२५—श्लोके प्राणकर्णविट् स्थाने कर्णविट्प्राणाः । *
 ६—अ ६६—श्लोके रतः स्थाने वसन् ।
 ७—अ ४९—श्लोके तज्जावेतावभौ स्थाने तज्जौ ज्योतावभौ ।
 ७—अ ५५—श्लोके किन्तु राज्यं स्थाने किम् राज्यं । †
 ७—अ २१७—श्लोके अर्हार्थः स्थाने अभेद्यैः ।
 ८—अ १४८—श्लोके तद्द्रव्यमर्हति स्थाने तदनमर्हति ।
 ८—अ २६८—श्लोके नाकुलिच्छेदमाप्नुयात् स्थाने नाकुलिच्छेदमर्हति ।
 ९—अ १४७—श्लोके दृष्टोत्पन्नं स्थाने सिध्योत्पन्नं ।
 ९—अ २४९—श्लोके दोषेण स्थाने पापेन ।
 १०—अ २०—श्लोके ब्रात्यानिति विनिर्दिशेत् स्थाने ब्रात्यानित्यभिनिर्दिशेत् ।
 १०—अ ५०—श्लोके विज्ञानाः स्थाने विज्ञाताः ।
 १०—अ १०५—श्लोके पापेन स्थाने दोषेण ।
 १०—अ ११०—श्लोके शुद्रादप्यन्यजन्मनः स्थाने शुद्रस्याप्यन्यजन्मनः । ‡
 ११—अ ९६—श्लोके लोभेनेपश्चिनसि स्थाने लोभेनापश्चरेत् ।
 ११—अ ५२—श्लोके निन्द्यैर्हि स्थाने निन्दितैः ।
 ११—अ ७२—श्लोके द्वादशसमाः स्थाने द्वादशाब्दानि ।
 ११—अ ७६—श्लोके सर्वस्वं वेदविदुषे स्थाने सर्वस्वं वा वेदविदे ।
 ११—अ ८०—श्लोके विमुच्यते स्थाने विशुद्धाति ।
 ११—अ १६७—श्लोके कणाग्रता स्थाने कणाग्रभृक् ।
 ११—अ १९७—श्लोके व्यपोहति स्थाने विशुद्धाति ।
 ११—अ २४२—श्लोके संवर्जयन्ति स्थाने सम्पादयन्ति ।
 ११—अ २४४—श्लोके पुण्यमुत्तमं स्थाने पुण्यमुद्भवं ।
 १२—अ १०—श्लोके भवुषु स्थाने दस्युषु ।
 १२—अ ९८—श्लोके प्रसूयन्ते स्थाने प्रसिध्यन्ति ।

* The old reading occurs in Haughton's edition.

† Haughton gives the old reading.

‡ Haughton gives the old reading.

No. 1166. विशिष्टवैशिष्ट्यविचारः ।

Substance, country-made yellow paper, $14\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 17. Lines, 10—12 on a page. Extent, 871 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Kṛishṇakānta S'iroratna. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Viśiṣṭa-vaiśiṣṭya-vichāra. A Nyāya dissertation on the relation of the attribute to the subject. The author's name is not given in the MS. Mr. Hall notices a treatise entitled *Viśiṣṭa-vaiśiṣṭya-bodha-vichāra* as the work of Harirāma Tarkavāgīśa Bhattachārya, but its extent is limited to 400 s'lokas. He adds that Raghudeva Bhattachārya is said to have composed a similar work with this identical title, but he does not give its extent, and I have no means of ascertaining whether the work under notice is the same or not.

Beginning. तद्वर्त्मनिर्विकल्पकानन्तरं तद्वर्त्मविशिष्टवैशिष्ट्यबोधानुद्घाततद्वर्त्मप्रकारकज्ञानं
चेतुः ।

End. एकयुक्त्यैवोभयचेतुतासिद्धिरित्यप्यालोचनीयं ।

Colophon. इति विशिष्टवैशिष्ट्यविचारः सम्पूर्णः ॥

विषयः । विशिष्टप्रतियोगिकवैशिष्ट्यबोधस्य विशिष्टानुयोगिकवैशिष्ट्यबोधस्य च निरूपणम् । विशिष्टवैशिष्ट्यावगाहिज्ञानं प्रति विशेषणतावच्छेदकप्रकारकज्ञानस्य कारणत्वे निर्णीते सति अधिकरणधर्मावच्छिन्नप्रतियोगिताकाभावबुद्धौ तद्व्यभिचारादिकप्रदर्शनेन सौन्दर्योपाध्यायमतपरित्यागस्तत्र च दीधितिस्तत्रप्रमाणप्रदर्शनमपि । अनाचार्यविशेषणतावच्छेदकप्रकारकज्ञानस्यैव विशिष्टवैशिष्ट्यप्रत्ययस्य चेतुत्वे युक्तिः ।

अशुद्धं नास्तीत्यत्र प्रतिबन्धप्रतिबन्धकभावविचारः । एवमेव बह्वो विचाराः सन्ति ।

No. 1167. योग्यानुपलब्धिविचारः ।

Substance, country-made yellow paper, $17\frac{1}{2} \times 3$ inches. Folia, 7. Lines, 8 on a page. Extent, 647 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Kṛishṇakānta S'iroratna. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Yogyāmpalabdhī-vichāra. A Nyāya dissertation on probability.
Author not known.

Beginning. ॐ नमस्तुभ्यै ॥ विशेषणतासम्बन्धेन दृष्टिसत्तावादिनां प्रत्यक्षे विशेषणता
प्रत्यासत्तेर्हेतुत्वम् ।

End. इत्यादिबाधाभावघटितात्मनिष्ठसामग्र्याः फलजननप्रसङ्गादिति दिक् ॥

Colophon. इति योग्यानुपलब्धिविचारस्य सम्पूर्णम् ।

विषयः । योग्यानुपलब्धिविचारस्तत्कारणविचारश्च ।

No. 1168. योग्यविशेषगुणविचारः ।

Substance, country-made yellow paper, 18 × 3½ inches. Folia, 2. Lines, 8, on a page. Extent, 99 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Kṛishṇakānta S'iroratna. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Yogya-vis'esha-guṇa-vichāra. Special characteristics of probability.
Author not known.

Beginning. योग्यविशेषगुणयोरालम्बनौ नैकदोत्यनिरिति प्राङ्गः ।

End. तथा च विशिष्टैव प्रतिबध्यप्रतिबन्धकभाव इत्यलमेतादृशप्रयासेनेति बोध्यम् ॥

विषयः । योग्यविशेषगुणानामयोग्यपक्षयुक्तिनिर्वचनम् ।

No. 1169. विवाहादिपद्धतिः ।

Substance, country-made yellow paper, 13½ × 3½ inches. Folia, 80. Lines, 5 on a page. Extent, 1300 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1737. Place of deposit, Navadvīpa. Rāmadāsa Bhattachārya, 6th in descent from Jagadīś'a Tarkālaṅkāra. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Vivāhādi-paddhati. A complete copy of the work noticed under No. 644 (vol. II. p. 74).

Beginning. सन्धिविग्रहसन्धीन्द्रदेवादित्यसमुद्भवः ।

भूमिपालभिरोरलरञ्जिताङ्गिसरोरुहः ॥

सांख्यविग्रहिकश्रीमद्दीरेखरसहोदरः ।

महामहत्त्वकः श्रीमान् विराजति गणेश्वरः ॥

श्रीमता रामदत्तेन मन्त्रिणा तस्य सूनुना ।

पद्धतिः क्रियते धर्म्म्या रम्या वाजसनेयिनां ॥

End.

ब्रह्मचारी ततः प्रभृति निरामिषाशित्सन्ध्यावयोप ऋग्वज्रवैश्वदेवादिकञ्च समाचरेत् ॥

Colophon.

इति श्रीराजपण्डितरामदत्तविरचिता विवाहादिपद्धतिः समाप्ता ॥

विषयः ।

अष्टादौ वाजसनेयिनां वाचस्पतिमिश्रसम्प्रदायाभ्युदयिकपद्धतिः । ततो विवाह-
पद्धतिः । गर्भाधानम् । पुंसवनम् । सीमन्तोन्नयनम् । शोष्यन्तीकर्म ।
जातकर्म । नामकरणम् । निष्क्रमणम् । अन्नप्राशनम् । चूडाकरणम् ।
कर्णवेधः । उपनयनम् । (भिलोचरणम् ।) वेदारम्भः । समावर्तनम् ।
(कर्णयोरलङ्करणम् ।)

No. 1170. राधामानतरङ्गिणी ।

Substance, country-made yellow paper, 12½ × 3 inches. Folia, 7. Lines 7—8 on a page. Extent, 144 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1766. Place of deposit, Navadvīpa, Rāmavilāsa Bhāṭṭācārya. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Rādhāmāna-taraṅginī. A poem on the love of Kṛishṇa for Rādhā. Kṛishṇa is described as suddenly going away from the grove of Rādhā to that of Chandrávalī, whereupon the former is grievously offended. Kṛishṇa returns soon after, is reproved by his lady-love, and pacifies her by swearing eternal submission. By Nandakumāra Vidyābhushana.

Beginning. जयति रसिकचन्द्रो मित्रवंशान्विचन्द्रः

सुजनकुमुदचन्द्रः कीर्तिसमूर्णचन्द्रः ।

दितिजकमलचन्द्रोऽज्ञानतामिस्रचन्द्रो

धरणिपुरभिचन्द्रः श्रीमवदीपचन्द्रः ॥

भवजलनिधिपारलोपिताभीरुदार-

लिभवनपरिवारे वारितचौणिभारः ।

अथ तु सकलसारः प्रोक्तसन्नेवसारः
 कनककलितहारः श्रीधरो निर्विकारः ॥
 नखरविमलचन्द्रे व्रीडिताशेषचन्द्रः
 स्वर्णकुमुदचन्द्रः प्रोक्तसत्कीर्तिचन्द्रः ।
 रत्नविजितचन्द्रचन्द्रवंशाब्जचन्द्रः
 कुमतिमिरचन्द्रः पातु नः कृष्णचन्द्रः ॥
 नवीनघनसुन्दरः कटिनिर्द्विपीताम्बरः,
 सुरञ्चितकचावलीरचितचापचूडाधरः ।
 स्फुरन्मकरकुण्डलः कलितवेषुविम्बाधरः,
 करोतु मम सङ्गले मधुरभूर्तिवंशीधरः ॥
 भूभारावतरार्थमिन्द्रविधिना सम्प्राप्तिता लीलया
 पूर्णव्रजसमाप्तनोऽपि तनुष्टक् श्रीरामचन्द्रे विभुः ।
 ध्यात्वा तत्परणारविन्दयुगले श्रीनन्दनन्दप्रदा
 राधामानतरङ्गिणी विलसिता श्रीनन्दविप्रेण सा ॥
 गङ्गाधरपदद्वन्द्वं तन्विष्याणां शिरोमणिं ।
 नत्वा नन्दकुसारेण श्रीमता देवशर्माणा ॥
 क्रियते वल्लयलेन राधामानतरङ्गिणी ।
 श्रीकृष्णप्रीतये सा तु सदानन्दप्रदायिनी ॥
 तस्मिन्निक्कुञ्जभवने यमुनाप्रतीरे
 श्रीराधया रसिकया रससिन्धुकण्ठः ।
 लीलाचकार सखिभिः परस्परयुक्त-
 चानन्दसागरजलान्तरगावभौ तौ ॥ ७६ ॥
 शैलचन्द्रसरसशके मानतरङ्गिणी ।
 समाप्ता माधमाने सा श्रीनन्दानन्ददायिनी ॥

End.

Colophon. श्रीनन्दकुमारशर्माणा विद्याभूषणोपाधिना राधामानतरङ्गिणी पुस्तकी कृता ॥
 विषयः । कृष्णस्य राधिकाकुञ्जात् वृष्टात् चन्द्रावल्याः निकटे गमनम् । ततो राधिकाया
 मानं । कृष्णस्य पुनश्च राधिकाकुञ्जे आगमनं । इन्द्रया तस्य भर्तृनादिकम् ।
 कृष्णेन राधिकाया मानभङ्गश्च ।

No. 1171. तन्त्रदीपिका ।

Substance, country-made yellow paper, $21\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 78. Lines, 8 on a page. Extent, 875 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Kṛishṇakānta S'īroratna. Appearance, fresh. Prose, and verse. Incorrect.

Tantra-dīpikā. An epitome of the Tantras. By Mukanda S'armā. The MS. is incomplete. The colophon of the second chapter, where the MS. breaks off, describes the work under the name of *Uttara Tantra*. Contents, the same as of S'ākta Tantras generally.

Beginning. नत्वा गुह्यपदद्वन्द्वं क्रियते तन्त्रदीपिका ।

मया तु स्वीयबोधाय श्रीमुकुन्देन शर्म्मेणा ॥

तच्चादौ गुह्यलक्षणम् ।

End. अभिषिक्तेन श्राक्तेन पूर्णाः सन्तु मनोरथाः ।

Colophon. इत्युत्तरतन्त्रे उत्तरकल्पे देवीस्वरमवादे द्वितीयः पटलः । (इत्यतो न लिखितं)

विषयः । गुह्यलक्षणम् । मन्त्रत्यागनिन्दा । निन्द्यगुह्यः । शिष्यलक्षणम् । दीवा-
लक्षणम् । शूद्रस्य निषेधः । दीवाप्रशंसा । सिद्धविद्या । कुलाकुलचक्रं ।
स्थां कोष्ठानि । राशिचक्रम् । नक्षत्रचक्रम् । अक्षयचक्रम् । वैरिमन्त्र-
त्यागः । शक्रडमचक्रम् । ऋषिधनिचक्रम् । दीवाकालः । सालानिर्णयः ।
आसनभेदः । सालासंस्कारः । पुरस्करणम् । भक्ष्यनियमः । पुरस्करण-
प्रयोगः । ग्रहपुरस्करणसङ्कल्पः । दीवाप्रयोगः । सामान्यार्घ्यम् । द्वार-
पूजा । आसनशुद्धिः । भूतशुद्धिः । सालकान्यासादिः । पीठन्यासः ।
विशेषार्घ्यं । षोडशोपचाराः । मन्त्रसंस्कारः । अभिषेकमन्त्रः । शिखा-
बन्धनम् । सङ्क्षेपदीवा । अन्यदीवा । स्नानादिविधिः । सन्ध्याविधिः ।
तर्पणम् । गायत्रीध्यानम् । गायत्री । प्राणायामः । सामान्यपूजा । पीठ-
पूजा । दिङ्मनियमः । सामान्यमन्त्रः । पक्षोपचाराः । दशोपचाराः ।
पुण्यादिदानम् । धूपदीपो । नैवेद्यदानं । दाने वाक्यम् । अपसमर्पणम् ।
अष्टाङ्गप्राणायामः । पञ्चाङ्गप्राणायामः । प्रदक्षिणम् । अनिवेदितभक्षणे
निन्दा । भुवनेश्वरीमन्त्राः । सर्वसमर्पणम् । अन्नपूर्णासन्त्राः । श्यामा-
मन्त्राः । जामादिवलिः । प्राणप्रतिष्ठा । दुर्गामन्त्राः । तारामन्त्राः ।
ताराप्राणायामः । श्रीराममन्त्राः । वैष्णवाचमनम् । केशवकीर्त्तादिन्यासः ।
तत्त्वन्यासः । पूर्त्तिपञ्जरन्यासः । व्यापकन्यासः । नैवेद्यदानम् । कृष्ण-
मन्त्राः । प्राणायामः । गोपालमन्त्राः । सङ्क्षेपसर्वदेवपूजा । सङ्क्षेप-

होमः । नित्यहोमः । भुवनेश्वरीकवचम् । अन्नपूर्णाकवचम् । दुर्गाकव-
चम् । श्यामाकवचम् । ताराकवचम् । कालीशतनामानि । सेतुनिह-
पणम् । स्तुतकद्वयम् । मन्त्रचैतन्यम् । भूतलिपिः । दुर्गानाममाहात्म्यम् ।
श्रीरामकवचम् । अक्षयकवचम् । वंशकवचम् । वटुकसोत्रम् । नील-
कण्ठवादिहम् । पशुभावलक्षणम् । अन्नपूर्णाध्यानम् । नितान्ततन्त्रोक्त-
पुरस्करणम् । अभियेकप्रकरणम् । अन्तेऽनङ्कितपत्रे भुवनेश्वर्यादियन्त्राणां
प्रतिकृतिरप्यस्ति इति ।

No. 1172. व्यवस्थासारसञ्चयः ।

Substance, country-made yellow paper, $16\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 34.
Lines, 7 on a page. Extent, 100 ślokaś. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, Navadvīpa, Kṛishṇakānta Śīroratna. Appearance, old.
Verse. Incorrect.

Vyavasthā-sāra-saṅchaya. This is the same work which has been
noticed under No. 402, (vol. I., p. 226) under the name of *Vyavasthā-
sāra*. It is recited here for the detailed account of its contents, which
was then omitted.

Beginning. नत्वा लक्षपदद्वन्द्वं श्रीनारायणशर्म्मा ।

क्रियतेऽतिप्रयत्नेन व्यवस्थासारसञ्चयः ॥

अथ सामान्यतः सर्वतिथिव्यवस्था ।

End. अपुत्रायै विभाचे तु प्रासाध्वादनमिति (इत्यतः खण्डितम्)

विषयः । अथादौ तिथिव्यवस्था । ततः—सुखरात्रिव्यवस्था । अर्द्धादययोगः । पक्ष-
व्यवस्था । जन्मतिथिव्यवस्था । युगाद्याव्यवस्था । मन्वन्तराव्यवस्था । पुण्याह-
व्यवस्था । सङ्क्रान्तिव्यवस्था । श्राद्धसामान्यकालः । अमावस्याश्राद्धकालः । अथे-
कोद्दिष्टश्राद्धकालव्यवस्था । स्मृततिथ्यज्ञाने श्राद्धकालव्यवस्था । विप्रपतित-
स्मृतादिनिमित्तकश्राद्धकालः । प्रतिमासपार्वणाशक्तश्राद्धसङ्क्षेपः । अथयुक्त्व-
पक्षश्राद्धसङ्क्षेपः । सप्तमयोद्देशीश्राद्धसङ्क्षेपः । अष्टकाश्राद्धसङ्क्षेपः । अथ
नवामश्राद्धसङ्क्षेपः । आभ्युदयिकश्राद्धसङ्क्षेपः । एकोद्दिष्टश्राद्धव्यवस्थासङ्क्षेपः ।
सपिण्डीकरणश्राद्धव्यवस्थासङ्क्षेपः । सांत्वरिकश्राद्धव्यवस्थासङ्क्षेपः । अशौचं
प्रति कन्यायास्त्रेपुत्रं सापिण्ड्यम् । अह्नास्पृशत्वशौचसङ्क्षेपः । गर्भखावाशौच-
सङ्क्षेपः । स्वयंशौचसङ्क्षेपः । विदेशस्थाशौचसङ्क्षेपः । अथासंगोवाशौच-

सङ्क्षेपः । सत्यविशेषाशौचसङ्क्षेपः । सचमरणानुमरणशौचसङ्क्षेपः । शवानुगमनाद्यशौचसङ्क्षेपः । रजःखलाशौचसङ्क्षेपः । जताशौचम् । यावज्जीवाशौचम् । अशौचसङ्करसङ्क्षेपः । अथ सम्बन्धव्यवस्थामङ्क्षेपः । साक्षाद्गोबधप्रायश्चित्तसङ्क्षेपः । एकवर्षीयादिगोबधप्रायश्चित्तसङ्क्षेपः । गर्भिण्यादिगोबधप्रायश्चित्तसङ्क्षेपः । अतिवृद्धादिगोबधप्रायश्चित्तसङ्क्षेपः । एकप्रयत्ननिष्पन्नवृद्धगोबधप्रायश्चित्तसङ्क्षेपः । वृद्धभिरज्ञानत एकगोर्जननप्रायश्चित्तसङ्क्षेपः । बाधादिनिमित्तगोबधप्रायश्चित्तसङ्क्षेपः । शृङ्गादिभङ्गप्रायश्चित्तसङ्क्षेपः । अपास्तननिमित्तगोबधप्रायश्चित्तसङ्क्षेपः । अपालननिमित्तगोबधप्रायश्चित्तानुष्ठानम् । अथ गोबधपवादः । चाण्डालाद्यन्नभक्षणप्रायश्चित्तसङ्क्षेपः । शौण्डिकाद्यन्नभक्षणप्रायश्चित्तसङ्क्षेपः । चाण्डालादिस्त्रीगमनप्रायश्चित्तसङ्क्षेपः । शौण्डिकादिस्त्रीगमनप्रायश्चित्तसङ्क्षेपः । गोमांसभक्षणप्रायश्चित्तसङ्क्षेपः । व्रात्यप्रायश्चित्तसङ्क्षेपः । उपवीतच्छेदनप्रायश्चित्तसङ्क्षेपः । अथ स्तवधनाधिकारिव्यवस्थामङ्क्षेपः । स्त्रीधनम् । स्त्रीधनाधिकारिव्यवस्थामङ्क्षेपः । विभागानधिकारिव्यवस्थामङ्क्षेपः । विभाज्याविभज्यव्यवस्थामङ्क्षेपः । अविभक्तानां कर्तव्यव्यवस्थामङ्क्षेपः । पिष्टकृतविभागव्यवस्थामङ्क्षेपः । पिष्टकृतपुवार्जितधनविभागव्यवस्थामङ्क्षेपः । जीवत्पिष्टकपितामङ्गधनविभागव्यवस्थामङ्क्षेपः । अर्जकस्य द्वांशादिव्यवस्थामङ्क्षेपः । औष्ठोद्वाहव्यवस्थामङ्क्षेपः । स्तपिष्टकधाढविभागव्यवस्थामङ्क्षेपोऽसम्पूर्णः खण्डितत्वात् ।

No. 1173. अनुमानदीधितिरेहस्यं ।

Substance, country-made yellow paper, 13½ × 2 inches. Folia, 119. Lines, 6 on a page. Extent, 3837 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvipa, Krishnakānta Śrīraratna. Appearance, old and decayed. Prose. Generally correct.

Anumāna-dīdhiti-rahasya. Gloss on Raghunātha's commentary on the *Anumāna khaṇḍa* of Gaṅgeśa. By Mathurānātha. (Vide vol. I., p. 285.)

Beginning. कुक्षिताधरपुटेन पूरयन् वंशिकां प्रचलदङ्गुलीदलः ।

मोक्षयन्नखिलवामलोचनाः पातु कोऽपि नवनीरदण्डविः ॥

जगद्गुरोः श्रीरामस्य चरणौ मूर्द्धि धारयन् ।

तत्कुतो मथुराना + + + स्फुटयत्यमुं ॥

निर्विघ्नं प्रारिप्सितग्रन्थसमाप्तिकामनया कृतं भगवद्गमस्कारूपं मङ्गलं शिष्य-
शिष्यायै चादौ निरुप्राति शोमिति ।

End. तादृशान्यतरलस्य प्रत्येकपरिसमाप्तस्य पर्याप्तधिकरणे साध्यतावच्छेदकं
(इतः खण्डितं)

विषयः । अनुमित्यादिव्यधिकरणधर्मावच्छिन्नाभावीयकूटघटितलक्षणपर्य्यायाया अनुमान-
दीधितेर्याख्यानम् ।

No. 1174. नञ्वाददीधितिटिप्पनी ।

Substance, country-made yellow paper, 18 × 3½ inches. Folia, 14.
Lines, 9 on a page. Extent, 267 ślokaś. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, Navadvīpa, Kṛṣṇapakānta Śīroratna; also at Śāntipur,
with Kālidāsa Vidyāvagis'a. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Nañvéda-didhiti-ṭippanī. Gloss on Raghunātha's commentary
on the chapter on Negation in the Śabda-khaṇḍa of Gaṅgeś'a. By
Gadādhara. (Vide vol. I., p. 285.)

Beginning. राधासुखाज्जमधुमत्तमधुव्रतत्री-लक्ष्यस्य पादयुगलं शिरसा प्रणम्य ।

नञ्वादसङ्गतशिरोगणितगूढभावं श्रीमान् गदाधरसुधीः प्रकटीकरोतु ॥

यद्यपि सादृश्यादयः षड्वैव नञर्थः—

“तस्यादृश्यमभावस्य तदन्यत्वं तदल्पता ।

अप्राशस्त्यं विरोधस्य नञर्थः षट् प्रकीर्तिताः” ॥

तथापि लक्षणैव सादृश्यादर्थे शक्तिकल्पनमयुक्तं, अपि त्वभावान्यत्वरूपार्थद्वय
एव सादृश्यत्वाद्यपेक्षयाऽभावत्वमेद्वयोल्लेखतया तयोः प्रवृत्तिनिमित्तत्वे विनि-
गमकसत्त्वादित्याशयेनाह—संसर्गाभाव इति ॥

End. प्रथमाविभक्त्या सङ्गाद्यतिरिक्तायैवाधेन तस्या असाधुतापत्तेरिति ।

Colophon. इति मङ्गलसङ्केताध्यायश्रीगदाधरभट्टाचार्यविरचिता नञर्थवादटिप्पनी
समाप्ता ॥

विषयः । रघुनाथशिरोगणितनञर्थवादस्य व्याख्या ।

No. 1175. कारकाद्यर्थनिर्णयटीका ।

Substance, country-made yellow paper, 17 × 3 inches. Folia, 26. Lines, 7 on a page. Extent, 798 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Krishnakānta S'īroratna. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Kārakādyartha-nirṇaya-ṭikā. A commentary on Bhavānanda Siddhāntavāgīśa's treatise on the logical relation of the Sanskrit cases. The MS. is incomplete, and the author's name is not apparent.

Beginning. क्रियानिमित्तमिति ।

End. निरूपकलक्षणेन निरूपकस्याधिकरणत्वेनान्योन्याश्रयादिति आधेयत्वं निरूपकत्वं भूतल्लिङ्गा (इत्यतः खण्डितं)

विषयः । भवानन्दसिद्धान्तवागीशकृतकारकाद्यर्थनिर्णयस्य अधिकरणलक्षणान्तस्य व्याख्यानं ।

No. 1176. सारमञ्जरी ।

Substance, country-made yellow paper, 13½ × 3 inches. Folia, 16. Lines, 7 on a page. Extent, 385 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Krishnakānta S'īroratna. Appearance, fresh. Prose. Generally correct. Notes on the margin.

Sāra-mañjarī. A logical dissertation on the different cases, tenses, and particles of the Sanskrit Grammar. By Jayakṛishṇa. The MS. is incomplete.

Beginning. चेरन्वचरणद्वन्द्वं विज्ञानाशकरं परम् ।

प्रणम्य जयलब्धेन क्रियते सारमञ्जरी ॥

End. अथवा जिघातोः प्रकृतजये शक्तिः सा च (इत्यतः खण्डितम्)

विषयः । अचादौ कालचयलक्षणम्, ततो लकारादेः शक्तिनिरूपणम्, तत आख्यात-विशेषार्थकयनम्, शाब्दबोधप्रकारः, ततः कारकविचारः, तच्चापि विशेषतः कर्तृलक्षणम्, क्रियालक्षणम्, कर्मलक्षणम्, करणलक्षणम्, सम्प्रदानलक्षणम्, आपादानलक्षणम्, अधिकरणलक्षणम्, ततः समासवादः, एवमचापि विशेषतः स्तुत्युपादेरपि लक्षणं कृतम्, तत एवकारविचारः, सर्वनामशक्तिविचारः, इवशब्दविचारः, उद्देश्यविधेर्बाधस्तु उपसर्गविचारस्य कियन्मात्रम् ।

No. 1177. कृत्यतत्त्वम् ।

Substance, country-made yellow paper, 16 × 3½ inches. Folia, 154. Lines, 6—7 on a page. Extent, 4,312 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvipa, Krishnakānta Sīroratna. Appearance, old. Verse. Correct.

Kṛitya-tattva. A calendar of feasts, fasts and religious duties to be observed on the different days of the lunar year. By Raghu-nandana. The MS. is defective both at the beginning and at the end, but apparently it is very old.

Beginning. (प्रथमपत्रं नास्ति) दिवासन्ध्ययोः सद्युक्तो रात्रौ दक्षिणामुख आसीनो मूच-पुरीषोत्सर्गं कुर्यात् ।

End. मध्याह्ने रात्रिसन्ध्येतरकाले वा कुर्यात् । अथ स (इतः खण्डितं)
विषयः । कश्चैचविधिः । आचमनम् । प्रातःस्नानविधिः । स्नानम् । तर्पणम् । ब्रह्म-यज्ञः । वैदिकपूजा । वैश्वदेवबलिकर्मणी । काम्यबलिः । गोपामः । भोजन-विधिः । रात्रिकृत्यम् । शयनविधिः । वैशाखकृत्यम् । रविसङ्क्रमणपुण्यकालः । गर्गरीदानम् । अश्वयुजतीयाकृत्यम् । मन्वन्तरा । यवश्राद्धम् । एकादशी । पिपितकीद्वादशी । ज्यैष्ठ्यकृत्यम् । आरण्यपथी । दशहरा । मन्वाज्येष्ठी । पक्ष्म । आपादकृत्यम् । चातुर्मास्यव्रतम् । हरिशयनादिः । आपादी । भाद्रकृत्यम् । सिंहाकर्चतुर्थ्यां चन्द्रदर्शने प्रायश्चित्तम् । कुकुटीव्रतव्यवस्था । दूर्वाष्टमीव्रतव्यवस्था । आश्विनकृत्यम् । कोजागरकृत्यम् । कार्तिककृत्यम् । तुलसीदानविधिः । हविष्यान्नविधिः । हविष्यद्रव्याणि च । मत्स्यत्यागः । भूतचतुर्दशी । दीपान्विता । उल्कादानं । द्यूतप्रतिपत् । आढ्यद्वितीया । मार्गशीर्षकृत्यम् । पौषकृत्यम् । माघकृत्यम् । श्रीपञ्चमी । माघसप्तमी । आ-रोग्यसप्तमी । भीष्माष्टमी । सूर्य्यव्रतम् । फाल्गुनकृत्यम् । गोविन्दद्वादशी । शिवरात्रिकृत्यम् । दालयात्रा । चैत्रकृत्यम् । शीतलालोचनम् । वारुणादिः । अशोकाष्टमी । श्रीरामनवमी । मदनचयोदशी । मङ्गलचण्डिकापूजा । रोगशान्तिः । जन्मतिथिकृत्यम् । गृहहारश्राद्धकृत्यम् । गृहप्रवेशविधिः । क्षि-कर्म । वीजवपनम् । धान्यच्छेदनम् । धान्यस्थापनम् । अद्भुतशान्तिः । तिथिव्यवस्था । अर्धौदययोगः । युगाद्या । मन्वन्तरा । अश्वया । श्राद्धकालः । अमावास्याश्राद्धकालः । ऋतुतिथ्याद्यज्ञाने श्राद्धकालः । विघ्नपतितश्राद्ध-कालः । श्राद्धकालप्रमाणम् । अमावास्याश्राद्धकालप्रमाणम् । विघ्नपतितश्राद्ध-

कालप्रमाणम् । पितृदयितोक्तपार्वणश्राद्धक्रमसूचनम् । पार्वणश्राद्धप्रयोगः ।
 षोडशीपिण्डदानम् । नान्दीमुखश्राद्धप्रयोगः । अशौचान्नद्वितीयदिनकृत्यम् ।
 एकोद्विष्टविधिः । सपिण्डीकरणम् । विवृतपार्वणानुष्ठानविधिः । एकोद्विष्ट-
 विधिकर्मावसरिकश्राद्धप्रयोगः । अन्येष्टिपद्धतिः । दादादिपूरकपिण्डदानम् ।
 नीरक्षीरदानम् । सप्तसरणाद्यनुष्ठानम् । गङ्गायामस्त्रिप्रक्षेपप्रयोगः । अस्या-
 लाभे पर्णनरदाहः । मरणदिनावध्यशौचान्नदिनकृत्यम् । अशौचान्नद्वि-
 तीयदिनकृत्यम् । चतुर्दशान्तिः । षोडशदानप्रयोगः । विलक्षणग्रथादार्य ।
 ततः खग्युक्तविधिना वृषोत्सर्गविधिः । ततोऽश्वदानम् ।

No. 1178. अर्थसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made yellow paper, 16 × 4 inches. Folia, 24. Lines, 6 on a page. Extent, 456 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Rámayádava Chúdámajī. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Arthasaṅgraha. An epitome of the *Purva-mimāṃsā* of Jaimini, or a philosophical exposition of the principles on which rites and sacrifices are performed, and their true purport. By Laṅgākshibhāskara. The work is generally held in high estimation, and extensively quoted, but MSS. of it are rare.

Beginning. वासुदेवं रमाकान्तं नत्वा लौगाचिभास्करः ।

कुरुते जैमिनिनये प्रवेशायार्थसङ्ग्रहं ॥

अथ परमकारणिको भगवान् जैमिनिः धर्मविवेकाय द्वादशसूत्राणि प्रणिनाय ।

तत्रादौ धर्मजिज्ञासां सूत्रयामास । अथातो धर्मजिज्ञासा इति । इत्यादि ।

End. भगवद्गीतासूत्रेण प्रमाणत्वात् स्मृतिचरणे तत्प्रामाण्यस्य श्रुतिमूलकत्वेन व्यव-

स्थापनादिति शिवं ।

बालानां सुखबोधाय भास्करेण सुमेधसा ।

रचितोऽयं समाप्तेन जैमिनीयार्थसङ्ग्रहः ॥

Colophon. इति मद्योपाध्यायश्रीलौगाचिभास्करविरचितं पूर्वमीमांसार्थसङ्ग्रहनामप्रकरणं

समाप्तं । समाप्तोऽयं ग्रन्थः ।

विषयः । धर्मस्वरूपकीर्तनं । शाब्दी भावना । आर्थी भावना । वेदलक्षणं । विधि-
विचारः । उत्पत्तिनियोगाधिकारप्रयोगभेदेन विधेयातुर्विध्यकथनं । श्रुति-
लिङ्ग-वाक्य-प्रकरणादीनां स्वरूपवर्णनं । मन्त्रलक्षणं । नियमलक्षणं । परि-
सङ्ख्याविचारः । उद्भिदादीनां यागनामधेयत्वकथनं । निषेधमीमांसा । अर्थ-
वादनिरूपणञ्च ॥

No. 1179. प्रियदर्शना ।

Substance, country paper, 14 X 4 inches. Folia, 49. Lines, 5—6 on a page. Extent, 637 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura. Kálidás'a Vidyávágis'a. Appearance, old. Prose, and verse. Correct.

Priyadarśanā. A drama in four acts on the love of Vatsarāja for Priyadarśanā. The incidents of the play are similar to those described in the romance of Vāsavadattā, and the play was first acted in the court of Harshadeva on the occasion of the vernal festival. The author's name is not apparent.

Beginning. धूमन्वाकुलदृष्टिरिन्दुकिरणैराकाशिताची पुनः

पश्यन्तीव समुत्सुका नतमुखी भूया श्रित्या ब्रह्मणः ।

सेष्योपादनखेन्दुदर्पणगते गङ्गां दधाने हरे

स्पर्शादुत्पलका करप्रवृत्तौ गौरी चिरं पातु वः ॥

अपि च ।

कैलाशाद् द्रुगुदले परिचलति गगणोपलसक्तौतुकेषु

क्रौञ्चं मातुः कुमारं विशति विषमुचि प्रेक्षमाणे सरोधं ।

पादावलम्बनीदद् वपुषि दशमुखं याति पातालमूलं

क्रुद्धोऽप्यास्त्रिष्टूर्णिं + + + + + मया पातु हृष्टः शिवो नः ॥

अथाहं वसन्तोत्सवे सबज्जमानमाङ्गय नानादिगद्देशागतेन राज्ञः श्रीहर्षदेवस्य
पादपद्मोपजीविना राजसमूहेनाक्तः यथा अस्मत्स्वामिना अपूर्ववस्तुरचना-
लङ्घिता प्रियदर्शना नाम नाटिका कृतेति—इत्यादि ।

End.

तथापीदमस्तु भरतवाक्यं—

उर्वीमुहामशस्यां जनयतु विष्टजन् वासवो दृष्टिमिष्टा-
मिष्टैस्त्रैषिष्ठपानां विदधतु विधिवत् प्रीणनं विप्रमुखाः ।
आकल्पान्नश्च भूयात् स्थिरसमुचिता सङ्गतिः सज्जनानां
निःशेषं यासु भ्रान्तिं पिशुनजनगिरो दुःसृष्टा वज्रलेपाः ॥
इति निष्क्रान्ताः सर्वे । इति चतुर्थोऽङ्कः ।

Colophon. इति प्रियदर्शना नाम नाटिका समाप्ता ॥

विषयः । वत्सराजेन सद्यः प्रियदर्शनायाः समागमवर्णनम् ।

१ अ० । कञ्चुकिप्रवेशेन बन्धनात् परिधृष्टः प्रद्योततनयामपहृत्य वत्सराजः
कौशाम्बीमागत इति सूचना । विद्रूपकसमीपे राजकर्लकप्रद्योततनयामौन्दर्य-
वर्णनम् । विन्ध्यकेतुं पराजित्य तत्तनया समानीतेति राजानं प्रति विजयसेन-
श्चमन्तोत्तरक्तिः । वासवदत्तासमीपे तस्या अवस्थाननिर्देशः । मध्याह्नवर्णनञ्च ॥

२ अ० । विद्रूपकेन सद्यः राज्ञो धाराधरोद्यानप्रवेशः । शरदर्शनम् । इन्दी-
वरिकया सद्यः आरणिकायाः तत्र प्रवेशः । परस्परकथोपकथनञ्च । गुल्मान्तिरि-
तयो राजविद्रूपकयोः तद्दर्शनं श्रवणञ्च । आरणिका विन्ध्यराजदुहितेति वत्स-
राजस्यावगतिः । आरणिकाया भ्रमरबाधनम् । राजकर्लकतन्निवारणम् ।
इन्दीवरिकाभ्रमेण आरणिकाकर्लकतदवलम्बनम्, तथोरन्यान्यदर्शनञ्च । वि-
द्रूपकेन सद्यः राज्ञः कदलीगृहप्रवेशः । सन्यावर्णनञ्च ॥

३ अ० । आरणिकायाः पूर्वरागवर्णनम् । आरणिकायै वासवदत्तायाः
आभरणप्रदानम् । वत्सराजभूमिकापरिग्रहार्थं मनोरमां प्रति समादेशञ्च ।
साङ्गत्यायन्या सद्यः वासवदत्तायाः प्रेक्षागृहप्रवेशः । उद्यनचरिताभिधान-
नाटकाभिनयार्थं काञ्चनमालया सद्यः वासवदत्तावेशेन आरणिकायाः तत्र
प्रवेशः । मनोरमाविद्रूपकयोः शनैः चित्रशालागमनम् । वत्सराजस्य रङ्ग-
भूमिप्रवेशः । राजकर्लकारणिकाकरग्रहणम् । विद्रूपकारणिकयोः बन्धनञ्च ॥

४ अ० । वासवदत्ताया उत्कण्ठावर्णनम् । विजयसेनेन सद्यः कञ्चुकिनो राज-
समीपगमनम् । हृदयस्यतनयायाः प्रियदर्शनाया विन्ध्यकेतुगृहावस्थितिकथ-
नम् । विषमूर्च्छिताया आरणिकायाः सञ्ज्ञाप्राप्तिः । आरणिकैव प्रियदर्शना
इति सर्वेषां प्रत्यभिज्ञा । वासवदत्ता मालस्त्रसेयीं प्रियदर्शनां वत्सराजकरे
समर्पयामासेति वर्णनञ्च ॥ इति चतुर्थोऽङ्कः ।

No. 1180. सदुक्तिकर्णामृतम् ।

Substance, country paper, 17 × 3 inches. Folia, 299. Lines, 7—6—5 on a page. Extent, 8185 ślokaś. Character, Bengali. Date, Sk. 1500. Place of deposit, Śāntipura, Kālidāsa Vidyāvāgīś'a. Appearance, very old. Verse. Correct.

Saduktikarnāmṛita. A collection of miscellaneous verses by different authors and on various subjects, five verses being devoted to each subject. By Śrīdhara Dāsa son of Vaṭu Dāsa. The author's father was a confidential friend of, and a general under, Lakshmana Sena, king of Bengal. The author held the rank of a *mahāmaṇḍalika* or chief over several districts, and completed the work in the month of Phālguna in the Śaka year 1127.—A. D. 1205,—just one hundred and twenty-six years from the date of Lakshmana's accession. The number of poets named amounts to 446. Although the poetry collected is not of much value, it is of great use in identifying the poets whose names are of the highest importance as affording a limit on one side regarding their ages. For convenience of reference, I annex the names of the poets in alphabetical order. Some of the names are in the feminine gender, and are evidently intended for females; others are of Buddhist monks.

Abandhya-kṛishṇa,
Abhimanyu,
Abhinanda,
Achala,
Achalaśiṅha,
Ajayavardhana of Kās'mīra,
Ajjoka,
Āmakapṭha,
Amara Śiṅha,
Amaru,
Amoghadeva,
Amṛita-datta,
Ānandavardhana,
Anāṅga,
Āṅś'udhara,
Anurāgadeva,

Aparājita-rakshita,
Āpavis'veś'vara,
Aravinda,
Āryavilāsa,
Avantikajanhu,
Avantivarmā,
Bāhbhaṭa,
Balabhadra,
Baladeva,
Bhadanta-dinnāga,
Bhagavadgovinda,
Bhagirathadatta,
Bhāmaka,
Bhāmātra,
Bhaṅgura,
Bhāravi,

Bhartrihari,
 Bhartrimeḍhra,
 Bháru,
 Bhása,
 Bhashana,
 Bháskaradeva,
 Bhásoka,
 Bhaṭṭa,
 Bhaṭṭa-chunitaka,
 Bhaṭṭanárāyaṇa,
 Bhavabhúti,
 Bhávadeví (fem.)
 Bhavánanda,
 Bhavya,
 Bheribhramaka,
 Bhikshu,
 Bhojadeva,
 Bhramaradeva,
 Bhriṅgasvámí,
 Brahmahari,
 Brahmanága,
 Chakrapáni,
 Chaṇḍálachandra,
 Chaṇḍálavidyá, (fem.)
 Chandrajyoti,
 Chandra Yogi,
 Chandrasvámí,
 Chapaladeva,
 Chirantana s'arāṇa,
 Chittapa,
 Chúdāmaṇi,
 Daksha,
 Dákshinátya,
 Daṇḍi,
 Dañka,
 Dañka of Ámabáḍi,
 Dánoka,

Das'aratha, bháshyakára,
 Datta,
 Devabodha,
 Dhananjaya,
 Dhanapála,
 Dhanapati,
 Dhanurdhara,
 Dharanidhara,
 Dharmákara,
 Dharmakírti,
 Dharmapála,
 Dharmás'okadatta,
 Dharmayoges'vara,
 Dhayika,
 Dhurjaṭirāja,
 Dimbaka,
 Divákaradatta,
 Divákara, of Gotithi,
 Divákara, Yuvarāja (heir-apparent),
 Droya of Avanti,
 Durgata,
 Durloka,
 Dvaipáyana,
 Gadádharma,
 Gadádharanátha,
 Gadádharma, Vaidya,
 Gaṇádhyaksha,
 Gaṇapati,
 Gangádharma,
 Gangádharanátha,
 Gaṇoka,
 Gangoka, of Taipáti,
 Ghotaka,
 Gopaka,
 Gopika Áchárya,
 Gopíchandra,

Gos'oka,
 Gosaraṇa,
 Govardhana,
 Góvinda,
 Govindasvámí,
 Grabes vara,
 Guṇákarabhadra,
 Guru,
 Haláyudha,
 Hanumán,
 Hari,
 Harichandra,
 Haridatta,
 Harivañs'a,
 Hivoka,
 Hrishikes'a,
 Indradeva,
 Indrajyoti,
 Indras'iva,
 Is'varabhadra,
 Janaka,
 Janachandra,
 Janhu of Avanti,
 Jayadeva,
 Jayáditya,
 Jayakanṭha, author of Yu-
 vati-sambhoga,
 Jayamádhava,
 Jayanandí,
 Jhañgháníla,
 Jívadása, Vaidya,
 Jñána s'iva,
 Jñánánkura,
 Kakkola,
 Kálidása,
 Kálidása Nandi,
 Kalpadatta,

Kámadeva,
 Kamalagupta,
 Kamaláyudha,
 Kañkana,
 Kapáles'vara,
 Kápálíka,
 Karañja-dhanañjaya,
 Karañja-mahádeva,
 Kárañja-yoges'vara,
 Karkarája,
 Karmajña S'armá, of Kásmira,
 Karṇátadeva,
 Kavichakravartí,
 Kavikusuma,
 Kavirája,
 Kavirájasoma, or Soma the poet,
 Kaviratna,
 Kás'mira-kásyámala, or Ká-
 syámala of Kás'mira,
 Kásmiranáráyana,
 Kendraníla-náráyana,
 Kerattapa-pípa,
 Kes'ava,
 Kes'avasena Deva,
 Kes'atáchárya,
 Koka,
 Koláhala,
 Koñka,
 Kṛishṇa,
 Kṛishṇa Mis'ra,
 Kshemes'vara,
 Kshitís'a,
 Kshiyaka,
 Kuladeva,
 Kulas'ekhara,
 Kumáradása,
 Kuñja,

Kunjarāja,
 Laḍahachandra,
 Lakshmaṇa Sena,
 Lakshmidhara,
 Lakshmidhara, of Bālikúta,
 Lalitaka,
 Mádhava,
 Mádhava Sena,
 Madhu,
 Madhukaṇṭha,
 Madhukúṭa,
 Madhuras íla,
 Mágha,
 Mahánidhi,
 Mahánidhikumára,
 Mahádeva,
 Mahákavi,
 Mahás'akti,
 Mahávrata,
 Mahidhara,
 Mahimna,
 Matirāja,
 Mahodadhi,
 Makaranda,
 Malayarāja,
 Malayapa,
 Máloka,
 Mandoka,
 Maṅgala,
 Maṅgalárjuna.
 Manoka,
 Manovinoda,
 Márjára,
 Marva,
 Maukhika,
 Mayúra,
 Mitra,

T

Mrigarāja,
 Muñja,
 Murári,
 Nagna,
 Nákokā,
 Nala,
 Nányadeva,
 Narasiṁha,
 Narakara,
 Nárāyaṇa,
 Nárāyaṇa-datta,
 Naṭagaṅgaka,
 Nartaka, of Kes'arakoṇá,
 Níla,
 Niláṅga,
 Nilámbara,
 Nilapaṭṭa,
 Níloka,
 Páduka,
 Pajoka,
 Pálita,
 Pampaka,
 Pañchákshara,
 Panditas 'as í,
 Páṇini,
 Pápáka,
 Parames'vara,
 Paras'uráma,
 Parimala,
 Pas'upativara,
 Paṭuka,
 Páyika,
 Pitámbara, of Bhaṭṭasála,
 Prabhákaradatta,
 Prachaladása,
 Prajña-bhútanátha,
 Prajapati,

Pras'sta,	Sakoka,
Pratinanda,	Sákyarakshita,
Pravarasena,	Sálaváha,
Prachalasiñha,	Sálikanátha,
Prachandamádha, of Ka'smíra,	Sáluka,
Pradyumna,	Sáluka, of Akásapála,
Priyáka,	Samantabhadra,
Priyamvada,	Sámpika,
Puñdarika,	Sañchádha,
Puñdraka, of Ratnasáli,	Sandhas'ri,
Puñdrika,	Sañḍilya,
Purasena,	Sañgadatta,
Puroka,	Sañghas'vámika,
Puns'oka,	Sañghamitra,
Purushottamadeva,	Sañghanandí,
Rajakasarasvati,	Sañgrámachandra,
Rájas'ekhara,	Sáñkara,
Rájoka,	Sañkaradeva,
Rákshasa,	Sañkaradhara,
Rámadása,	Sañkhadhara,
Rantideva,	Sanmoka,
Rathánga,	Sántyákara,
Ratnákára,	Sántyákara Gupta,
Ravigupta,	Sáraṇa,
Ratoka,	Saraṇadatta,
Ravinága,	Sarasíruha,
Rudranandi,	Sarva,
Rudraṭa,	Sarves'vara, of Tirabhu,
Rudra, the chief justice,—dhar-	Satánanda,
mákhikaraṇa,	Satyabodha,
Rúpadeva,	Saṭhoká, (fem.)
S'abárnava Váchaspati,	Savara, of Sakaṭi,
Saḍuka,	S'elasarvajña,
Ságara,	Senduda,
Ságaradhara,	Biddhoka,
Sáhasáksha,	S'ilábhaṭṭaríká, (fem.)
Sájoka,	Silhana,

Sihlana, of Kás'mira,
 Sis'oka,
 Sittipa,
 S iva Svámí,
 Sobháka,
 Sodhagovinda,
 Sohláka,
 Solloka,
 Soshṭasarvajña,
 S'rídharanandí,
 S'ríharsha,
 S'ríharsha Kavipaṇḍita,
 Sriharshadeva,
 S'ríkara,
 S'ríkara,
 S'rimitra,
 S'rínáráyaṇa Kavirája,
 Srīṅgāra,
 S'rínivas'a Bhaṭṭa,
 Srípati,
 Subandhu,
 Subhaṅkara,
 Subhāṅga,
 Subhaṭa,
 Sudhákara,
 S'úlapání,
 Sungoka,
 Surabhi,
 Súra,
 Surati,
 Súri,
 S'uryadhara,
 Suvarṇarekha, author of Lopá-
 mudrá,
 Suvara,
 Suvibhoka,
 Suvratadatta,

Svastika,
 Svaramula, of Kás'mira,
 Taraní,
 Tarani-nandí,
 Tathágatadása,
 Tavasví,
 Tilachandra,
 Tittoka,
 Tribhuvana-sarasvati,
 Tripuráripála,
 Trivikrama, Vaidya,
 Tungoka,
 Tutátika,
 Udayáditya,
 Udbhata,
 Umápati,
 Umápatidhara,
 Utpalarāja,
 Váchaspati,
 Vachchhoka,
 Vádyoka, of Bhavagrāma,
 Vágura,
 Vágvína,
 Váhlika,
 Vaidyadhana,
 Vainateya,
 Vákkáṣṭa,
 Vákpatirāja,
 Vallábasena,
 Vallabhadeva,
 Vallana,
 Vámadeva,
 Vamadeva Bhaṭṭa,
 Vāṇa,
 Vanamáli,
 Vapanandana,
 Vapika,

Varáha,	Vikaṭanitamábá, (fem.)
Varáhamihira,	Vikramáditya,
Vararuchi,	Vimána,
Vardhamána,	Vimboka,
Vasantadeva,	Vinayadeva,
Vasudeva Jyoti,	Vira,
Vasukalpa,	Virasarasvati,
Vásukalpa,	Viriñchi,
Vasuratha,	Víryamitra,
Vasusena,	Viryamitra, author of Vártika,
Vasudhara,	Visákhadatta,
Vátoka,	Vishṇuhari,
Vidyá (fem.)	Vishṇu S'ármá,
Vis'oka,	Vittapála,
Vitála,	Vittoka,
Viṭala Bhaṭṭa,	Vyása, the Kavirája,
Vibhákara,	Vyásapádá, (fem.)
Víbhákara S'ármá,	Yajñaghosa,
Vibhoka,	Yasovarmá,
Vidukha,	Yoges'vara,
Vidyápati,	Yogaka,
Vijaka,	Yuvasena,
Vijayá, (fem.)	Yuvarája, probably the same with
Vijñánátmá,	Divákara.

Beginning. प्रज्ञां कामपि सम्पदञ्च कुरुते यत्पादसम्भासिके

नित्यं श्राम्यति विश्वग्रन्थतमसं यच्चतुर्वर्णीलनात् ।

यत्पादार्थपयो विधूय दुरितं निश्रेयसं यच्छति

स्नाने नः स वसुधैव कुटुम्बकमिति श्रुत्यैव रूपो हरिः ॥

शैव्याणीव तपांसि विभ्रति भवं यस्मिन् यस्यावधि-

ज्ञाने दान इव द्विषामिव जयो येनेन्द्रियाणां क्षतः ।

समाजामिव योगिनामपि गुरुर्यस्य क्षमा मण्डले

स श्रीलक्षणसेन एव स्वपतिर्मुक्तश्च जीवन्नभूत् ॥

तस्यासीत् प्रतिराजडम्बृतमहासामन्तचूडामणि-

नाम्ना श्रीवट्टदास इत्यनुपमप्रेमैकपात्रं सखा ।

त पं सन्तमसं हरद्वन्द्वः कीर्तिं दधत् कौमुदीं
 साक्षाद्वयस्त्रयतास्तमयः पूर्णः कलानां निधिः ॥
 श्रीमान् श्रीधरदास एत्यधिगुणाधारः स तस्मादभू-
 दाकौमारमपारपौरुषपराधीनस्य तस्यानिशम् ।
 लक्ष्मीर्वेदविदां गृहेषु गुणिता मोष्टीषु विद्यावतां
 भक्तिः श्रीपतिपादपञ्चवनखञ्जोत्प्लासु विद्याम्यति ॥
 प्रत्येकं विषयेषु पञ्चकमितैः श्लोकैः कवीनामिदं
 तेनाकारणवान्भवेन विदधे श्रीस्तुतिकर्णस्तुतं ।
 प्रीतिं पञ्चवयन्तु कर्णकलमीमापूरयन्तश्चिरं
 मञ्जन्तः परिशीलयन्तु रसिकाः पञ्चप्रवाहानिव ॥
 अमराः शृङ्गारचाटू अपदेशोच्चावचे क्रमशः ।
 इति पञ्चभिः प्रवाहैः सदुक्तिकर्णस्तुतं क्रियते ॥
 अथ धाता रविरीश-प्रणति-महादेव-शिव-हरक्रीडाः ।
 प्रश्नोत्तरादृहासावमुष्य मूर्ध्नातमाङ्गगा च ॥ इत्यादि ॥
 श्रीधरदासविनिर्मितसदुक्तिकर्णस्तुतप्रवाहोऽयम् ।
 पञ्चम उच्चावचाष्टौ विविधप्रमोदं तनोतु रसिकानाम् ॥
 इति माण्डलिकश्रीश्रीधरदासकृतौ सदुक्तिकर्णस्तुते उच्चावचप्रवाहो नाम
 पञ्चमः प्रवाहः । अथ वीचिः ७६ । तेन श्लोकाः १८० । अनेन ग्रन्थः ८९० ।
 श्रीधरदासविनिर्मिते सदुक्तिकर्णस्तुते प्रवाहानां ।
 पञ्चस्त्रिंशत् षट्सप्तत्यधिकशतचतुष्टयी वीचिः ॥
 श्लोकानाञ्च शतवयसशीत्युपेतं सप्तस्योद्धृतयम् ।
 ग्रन्थस्य षष्टिसहितः सप्तशताधिकसप्तसप्तकः ॥
 श्लोके सप्तविंशत्यधिकशतोपेतदशशते श्ररदां ।
 श्रीमञ्जुस्मरणसेनलितपस्य रसैकविंशे ॥
 सवितुर्गत्या फारुगुनविशेषु परार्थहेतावकुतुकात् ।
 श्रीधरदासेनेदं स्तुतिकर्णस्तुतं चक्रे ॥
 भवतु श्रुपो धर्मपरः परमसमृद्धा च भवतु वसुधैवम् ।
 धेयात् सुखानि लोके केशवचरणाम्बुजद्वितयम् ॥
 इति महामाण्डलिकश्रीश्रीधरदासविनिर्मितस्तुतिकर्णस्तुताष्ट्यः श्लोकसमूहयः
 समाप्तः । अथानुप्रवाहवीचयः, ४०६ । प्रतिवीचिपञ्चश्लोकनियमेन श्लोकाः,
 २१८० । अनेन ग्रन्थः ५०६० ॥ हरिः ॥ शकाब्दाः १५०० ॥

End.

Colophon.

विषयः । कोपकायकपं तव ।—१ मे, देवप्रवाहे,—ब्रह्मवीचिः । सूर्यः । ईशप्रणतिः । महादेवः । शिवः । तच्छृङ्गारः । हरदुर्गाप्रशोत्तरं । हरहास्यं । तन्मूर्द्धि गङ्गा । तन्मूर्द्धि चन्द्रः । तज्जटा । तत्कपालं । तद्भयनं । त्रिपुरदाहारम् । हरवाणः । अष्टमूर्तिः । भैरवः । हरव्यारम्भः । तद्भृत्यं । तत्प्रसादनम् । गौरी । विवाह-समये गौरी । तच्छृङ्गारः । दुर्गा । काली । अर्द्धनारीशः । शृङ्गारात्मकार्द्ध-नारीश्वरः । गणेशः । कार्तिकेयः । शङ्की । गणेशावचं । हरिहरौ । गङ्गा । तत्प्रभंसा । मत्स्यावतारः । कूर्मः । वराहः । श्मिन्धः । तद्गङ्गाः । शृङ्गारि-श्मिन्धः । वामनः । त्रिविक्रमः । परशुरामः । श्रीरामः । विरहिश्रीरामः । हलधरः । बुधः । कल्की । छण्णमैश्वरं । तत्कौमारं । तत्सुप्रायितं । तद्दुःखावनं । तत्-श्रीङ्गा । तत्प्रशोत्तरं । वेणुनादः । गीतं । तद्भुजः । गोवर्द्धनोद्धारः । उत्कण्ठा । छण्णमोपीसन्देशः । सामान्यहरिः । हरिभक्तिः । समुद्रमन्यनहरिः । लक्ष्मीस्वयम्बरः । तच्छृङ्गारः । लक्ष्मी । तदुपारम्भः । सरस्वती । प्रशस्तिचन्द्रः । चन्द्रकला । तद्विम्बः । प्रौढचन्द्रः । सकिरणचन्द्रः । तद्गङ्गाः । ज्योत्स्ना । कलङ्कः । तमचन्द्रः । सतारकचन्द्रः । हरदस्तचन्द्रः । तद्भासः । मिश्रकचन्द्रः । बङ्कपकचन्द्रः । असमयः । उच्चावचचन्द्रः । गन्धर्वः । दक्षिणावातः । नदी-वातः । समुद्रवातः । प्रभातवातः । मदनः । तच्चैर्यं । उच्चावचं ॥

२ ये, शृङ्गारप्रवाहे,—वयःसन्निवीचिः । किञ्चिदुपोद्धयोवना । युवती । ना-यिकाद्भुतं । सुग्धा । मध्या । प्रौढा । नवोद्गा । विश्वनवोद्गा । गर्भिणी । कुलक्षी । अमती । कुलटोपदेशः । गुप्तामती । विदग्धासती । ललितामती । वेश्या । दाक्षिणात्यक्षी । पाश्चात्यक्षी । उदीचप्राप्ये । ग्राम्या । स्त्रीमात्रं । खण्डिता । रतिचिह्नदुःखिता । ललितविरहिणी । विरहिणी । तद्वचनं । श्रुतं । दूतीवचनं । दयिते प्रियसम्बोधनं । परुषाभिधानं । विरहिणीचेष्टा । सन्तापः । तनुता । उद्वेगः । निशावस्था । वासकसञ्ज्ञा । स्वाधीनपतिका । विप्र-लम्बा । कलहान्तरिता । तद्वाक्यं । तत्सखीवचनं । गोचरखलितं । मानिनी । उदात्तमानिनी । अनुरक्तमानिनी । मानिनीवचनं । तस्याः सखीप्रबोधः । अनु-नयः । मानभङ्गः । प्रवसद्भर्तृका । यन्त्राक्षेपः । प्रेषितभर्तृका । तद्वचनं । सखीं प्रति तद्वचनं । तत्प्रियसंवादः । तद्वस्त्रा । प्रियवर्मावलोकनं । काकः । प्रिय-सम्बोधः । अभिसारारम्भः । अभिसारिका । दिवाभिसारिका । तिमिराभिसारि-का । अन्धाराभिसारिका । दुर्हिनाभिसारिका । कुलटाप्रलापः । स्त्रीरूपं । भूः । नयनं । कर्णः । अधरः । वदनं । दचनं । बाह्वः । स्रनः । रोमावली । मध्यं । नायिकाक्रीडितं । अनुकूलनायकं । दक्षिणः । शठः । छष्टः । घातः । मानी ।

प्रापितः । पथिकः । वर्षापथिकः । प्रापितप्रियास्मरणं । विलोकनं । चित्रं ।
 स्त्रग्निः । नायिकाभिलाषः । नायिकाभिलाषः । तनुता । गुणकथनम् । उद्वेगः ।
 विलापः । चन्द्रोपालम्भः । स्मरोपालम्भः । मेघोपालम्भः । उन्मादः । स्मरलेखः ।
 वनविहारः । जलक्रीडा । वेशः । दूतीसंवादः । स्त्रीविलोभनं । पुंविलोभनं ।
 दूत्युपालम्भः । नायिकागमनं । नायिकागमनं । वार्ध । स्त्र्यं । गीतं । सूतं ।
 दृष्टिः । कटाक्षः । नायिकाचाटुः । मधुगानं । शयनाधिरोहणं । आलिङ्गनं ।
 चुम्बनं । अधरदंशनं । नखचतनं । कण्ठकूजनं । वस्त्राकर्षणं । नवोदासभोगः ।
 रतारम्भः । सुरतं । विपरीतरतं । तदाख्यानं । रतान्तः । उपसि प्रियादर्शनं ।
 नायिकानिष्क्रमणं । रतलाघा । सखीनां मियःकथा । शुकोक्तिश्रीङ्गा । प्रत्यूषः ।
 सूर्योदयः । मध्याह्नः । सन्ध्या । तमः । दीपः । चन्द्रोदयः । रजनी । वसन्ता-
 रम्भः । वसन्तः । वसन्तवासरं । तत्तरवः । कोकिलः । भृङ्गः । ग्रीष्मः । तद्देशः ।
 शृङ्गारात्मकधीष्णः । दावानलः । वर्षारम्भः । वर्षा । तन्मेघः । तद्गदी । तद्दि-
 वसाः । तद्दुराविः । शरदारम्भः । शरत् । तद्गदी । तत्सङ्गनः । हेमन्तः ।
 तद्दुराविः । तद्दालिकः । तत्पथिकः । शिशिरः । तद्दुषामः । तच्छस्यानि ।
 तत्र सुखं । उच्चावचं ॥ (प्रवाहेऽस्मिन् कश्चित् स्त्रोकाभावो दृश्यते) ॥

१ ये, चाटुप्रवाहे ।—सामान्यचाटुवीचिः । सम्मुखचाटुः । विद्या । गुणः । धर्मः ।
 रूपं । दृष्टिः । करः । चरणः । प्रियाख्यानं । अत्युक्तिः । चित्रोक्तिः । कार्यं गतिः ।
 देशाश्रयः । दानं । दरिद्रभरणं । अतिदानं । विक्रमः । शैत्यं । प्रतापः । तेजः ।
 हस्ती । अश्वः । नौका । सैन्यं । अग्निः । आश्चर्य्यखड्गः । रूपितखड्गः । चापः ।
 प्रयाणं । भोगवली । तूर्य्यध्वनिः । सैन्यधूलिः । अश्वधूलिः । युद्धधूलिः । युद्धं ।
 तत्सखली । दिग्विजयः । रिपुः । तद्गरी । तत्सम्भ्रमः । तद्गधूः । तद्गधूवाप्यः ।
 तत्पुरं । तद्गृहं । यशः । सर्वीर्य्ययशः । प्रशस्तिशयः । कीर्तिः । सर्वीर्य्यकीर्तिः ।
 कीर्तिमानं । उच्चावचचाटुः ॥

४ र्थे, अपदेशप्रवाहे ।—विष्णुवीचिः । शिवः । गणः । सूर्य्यः । चन्द्रः । चन्द्र-
 सूर्य्यौ । समुद्रः । तदुत्कर्षः । अगस्त्यहस्ते समुद्रः । अस्त्रोपालम्भः । अस्त्र निन्दा ।
 सवाङ्मवसमुद्रः । अगस्त्यः । जलं । शङ्खः । मणिः । मरकतः । नानारत्नं । स्वर्णं ।
 नदनद्यौ । सरः । शृङ्खसरः । पूर्णसरः । मीनः । सर्पः । भेकः । पद्मं । धमरः ।
 स्वर्गधमरः । पद्मधमरः । चूतमधुपः । केतकीमधुपः । गिरिः । मलयः । शरभः ।
 सिंहः । तच्छावकः । जरत्सिंहः । गजः । वन्यगजः । सत्तगजः । वदगजः । हरिणः ।
 व्याधापहतस्त्रगः । दावानलभीतस्त्रगः । खगी । नानापशवः । तवः । कल्पतवः ।
 चन्दनतवः । अश्वत्थः । चूडः । अशोकः । शास्त्रलिः । मार्गतवः । नानातरवः ।

मरुः । मेघः । तत्प्रशंसा । तन्निन्दा । चातकः । दैवहतचातकः । अनन्यगतिक-
चातकः । मनसिचातकः । हंसः । राजहंसः । कोकिलः । शुकः । नानाविहगाः ।
उच्चावचं ॥

५ मे, उच्चावचप्रवाहे ।—समुपवीचिः । अथः । गौः । नानापशवः । पारावतः ।
वकः । नानापक्षिणः । गिरयः । अटवी । नदी । विमेषनदी । पद्माकरः । प्रशस्त-
सरसी । चक्रवाकः । चक्रवाकी । दिशः । देशः । वीरः । धनुर्भङ्गः । हनूमदादि-
शैर्य्यः । वारणः । तच्छिरश्चेदः । दूतः । संवादानुवादः । कविः । नानाकवयः ।
प्रत्येककविः । मनसिकविः । कविदानं । गुणिगर्व्यः । वाणी । काव्यं । काव्यमाख्य्यं ।
काव्यचौरः । सज्जनः । दुर्जनः । सज्जनदुर्जनौ । धन्यः । उदात्तः । मानी ।
लपणः । सेवकः । मानिमेवकः । दुरीश्वरसेवकः । क्षुद्रोदयदुःखितः । दारिद्र्यं ।
सचाटुदारिद्र्यं । दरिद्रगृही । तदुगृहिणी । तदुगृहं । राजा । दृढः । अनुग्रहः ।
निर्व्वेदः । विचारः । विचिकित्सा । शमविघ्नः । अर्द्धशमः । कारुणिकः । शान्त्या-
शंसा । कृतार्थशान्तिः । शान्तः । निष्क्रामः । निस्पृहः । वनगमनोत्कण्ठः । तपोवनं ।
तपस्वी । वज्रविधशान्तिः । ज्ञानी । भवितव्यता । दैवं । कालः । श्मशानं । समस्या ।
उच्चावचं । प्रतिराजसुतिः ॥

अबोक्लिखितकविनामधेयानि यथा,—पालितः । भट्टश्रीनिवासः । वसन्तदेवः ।
बीजकः । वराहमिहिरः । श्रीकण्ठः । विद्या । हरिः । विभाकरः । वाणः । वल्लभः ।
भोजदेवः । वसुकल्पः । अङ्गः । कविपण्डितश्रीहर्षः । जयदेवः । वैद्यगदाधरः ।
कालिदासः । चित्तपः । भिन्ननः । योगेश्वरः । चक्रपाणिः । कक्षालः । उमापति-
धरः । रुद्रटः । विशाखदत्तः । सङ्गमित्रः । वाचस्पतिः । शतानन्दः । वीर्य्यमित्रः ।
जनचन्द्रः । नटगङ्गाकः । राजशेखरः । वामनः । वररश्मिः । रविनाभः ।
दण्डी । भवभूतिः । दङ्कः । नरसिंहः । वामदेवः । अंग्रधरः । श्रीहर्षः ।
मयूरः । मुरारिः । भट्टनारायणः । अमरः । मङ्गलः । हनूमान् । सुधाकरः ।
भित्तिपः । धनपालः । द्वैपायनः । वाञ्छेकः । सागरधरः । ब्रह्महरिः । सञ्जाधरः ।
भगीरथदत्तः । भासः । श्रीहर्षदेवः । लक्ष्मीधरः । भगवद्भोविन्दः । आचार्य्य-
गोपीकः । भासोकः । माघः । शङ्करदेवः । गदाधरः । वासुकल्पः । पापाकः ।
बलभद्रः । हलायुधः । तुङ्गाकः । नीलाङ्कः । भवानन्दः । अभिनन्दः । महानिधिः ।
भारविः । विपुरारिपालः । कोलाहलः । ग्रहेश्वरः । विरिञ्चिः । सेन्द्रः । पादुकः ।
गोपीचन्द्रः । केरट्टपपीपः । आवन्ध्यलण्यः । वपुनन्दनः । केशटाचार्य्यः । वसुसेनः ।
सूरिः । धरणीधरः । नम्रः । केशवः । वाक्पतिराजः । व्यासपादः । दत्तः ।
वराहः । भूर्जटिराजः । प्रजापतिः । गणाध्यक्षः । विक्रमादित्यः । सुरतिः ।

विषयः । श्रीमिश्रः । वासुदेवज्योतिः । वसुरथः । शोभाकः । कोकः । पुत्रयोत्तमदेवः ।
 माधवः । सङ्गुथीः । श्रीधरनन्दी । कुलदेवः । महीधरः । दिवाकरदत्तः ।
 वनमाली । शुभङ्करः । भट्टशालीयपीताम्बरः । वर्द्धमानः । केशवसेनदेवः । रूप-
 देवः । लक्ष्मणसेनः । केशवकोणीयनाथकः । उद्भटः । सोल्लोकः । शङ्करः । शरणः ।
 नीलः । पुंशेकः । समन्तभद्रः । श्रीसरस्वती । भानुः । तिलचन्द्रः । कुलशेखरः ।
 विभुवनसरस्वती । सागरः । महादेवः । चेतेश्वरः । पुण्डरीकः । गणपतिः । दाक्षि-
 णात्यः । शालूकः । भवप्रामीणवाद्योक्तः । बलदेवः । आपविद्येश्वरः । सोल्लोकः ।
 इन्द्रज्योतिः । अपराजितरत्नितः । महाधरः । शान्त्याकरः । भङ्गस्वामी ।
 सुरभिः । कापालिकः । परमेश्वरः । चण्डालविद्या । प्रतिनन्दः । शर्धः । वैद्यजीव-
 दासः । हरिदत्तः । धर्मकीर्तिः । पाणिनिः । जनकः । गदाधरनाथः । विनयदेवः ।
 श्रीपतिः । अचलः । राक्षसः । अमरमिहः । धर्मपालः । सरसिहसः । रत्नाकरः ।
 सुष्ठुः । ललितोक्तः । नीलपट्टः । ब्रह्मनागः । गोमोक्तः । धर्मशेकदत्तः । भिक्षुः ।
 विष्णुः । राजोक्तः । वाग्मीणः । रेतोक्तः । रथाङ्गः । देवबोधः । नरमिहः । प्रवरसेनः ।
 योगोक्तः । चन्द्रस्वामी । गोवर्द्धनः । कालिदासनन्दी । प्रियोक्तः । धर्मरदेवः ।
 कर्णोक्तदेवः । पशुपतिवरः । चण्डालचन्द्रः । डिम्बोक्तः । मधुः । गोविन्दस्वामी ।
 पातुक्तः । भट्टः । नीलोक्तः । लक्ष्मिप्रः । भट्टसेनः । अस्तदत्तः । विभोक्तः । मनो-
 विनोदः । आर्यविलासः । धर्मयोगेश्वरः । शठोक्तः । बाह्यः । लङ्कः । दानोक्तः ।
 शृङ्गारः । प्रचलमिहः । धोयीक्तः । कुञ्जराजः । युवराजदिवाकरः । वाक्कूटः ।
 तैलपाठीयमङ्गोक्तः । सूर्यधरः । विम्बोक्तः । वैद्यधनः । काश्मीरनारायणः । भाव-
 देवी । मनोक्तः । मेरीधमकः । वीरः । भदन्तधीरनागः । महेन्द्रधरः । इन्द्रशिवः ।
 अभिमन्युः । तुतातिकः । विजया । लङ्कचन्द्रः । सिद्धोक्तः । अरविन्दः । नालः ।
 मित्रः । चूडामणिः । सुभट्टः । पायीक्तः । आवन्तिकजङ्गः । चन्द्रज्योतिः । करञ्ज-
 दादेवः । यज्ञधोषः । नान्यदेवः । पीताम्बरः । गोपोक्तः । धर्मशेकदेवः । शब्दार्णवः ।
 विष्णुशर्मा । कुमारदासः । दुलोक्तः । कविकुसुमः । काश्मीरकश्मासलः ।
 आसच्छोयदङ्कः । कुञ्जः । सत्यबोधः । शुभाङ्गः । कविचक्रवर्ती । वाक्कीक्तः ।
 तरणिनन्दी । सगराजः । अवन्तिवर्मा । मोतिथीयदिवाकः । भर्तुः ।
 वीर्यमिश्रः (वार्तिककारः) । प्रद्युम्नः । प्रभाकरदत्तः । भासोक्तः । यशोवर्मा ।
 शान्त्याकरगुप्तः । गोशरणः । जयमाधवः । शृङ्गोक्तः । वल्लभदेवः । शाण्डिल्यः ।
 श्रीलामहारिका । सुविभोक्तः । तितोक्तः । प्रियम्बदः । काश्मीरकाजयवर्द्धनः ।
 शङ्करधरः । भङ्गुरः । काश्मीरप्रचण्डमाधवः । विभाकरशर्मा । नारायणः । शिव-
 स्वामी । जयकण्ठः । (युवतीसम्भोगकारः) । केन्द्रनीलनारायणः । काश्मीरशिञ्जनः ।

विषयः । महाकविः । कोट्टः । श्रीकरः । यद्रनन्दी भट्टचणितकः । विकटनितम्बा । प्रचल-
दासः । मार्जारः । कामदेवः । विष्णुहरिः । मलयराजः । उत्पलराजः । दत्तः ।
काश्मीरकसरमूलः । सङ्गवासिकः । युवराजः । वापीकः । भञ्जानिलः । अन्नङ्गः ।
साम्पीकः । प्राज्ञभूतनाथः । नवकरः । मधुरशीलः । कमलायुधः । मङ्गलार्जुनः ।
नातोकः । कुण्डलः । लोहसर्वशः । रत्निदेवः । वागुरः । काश्मीरकभोगकर्म ।
सम्भोकः । सुवर्णः । सुव्रतदत्तः । भूषणः । तथ्यागतदासः । लङ्कदत्तः । शरणदत्तः ।
भट्टवासदेवः । विद्यापतिः । जयादित्यः । प्रशस्तः । सचिन्तः । राजोकः ।
करञ्जयोगेश्वरः । करञ्जधनञ्जयः । मर्यानिधिकुमारः । आकाशपालीयमालूकः ।
हरिवंशः । साक्षाधरः । जयोकः । शीरोकः । पञ्जोकः । उदयादित्यः ।
कर्कराजः । नारायणदत्तः । धनपतिः । धनञ्जयः । कल्पदत्तः । कविराजसोमः ।
परिमलः । वेतालः । महाशक्तिः । पञ्चाक्षरः । शङ्करचितः । हरिचन्द्रः । वि-
द्याकः । चिरन्तनशरणः । शैलसर्वशः । अमोघदेवः । आनन्दवर्द्धनः । रविगुप्तः ।
रामदासः । वज्रालसेनः । मधुकूटः । दशरथः (भाष्यकारः) । धीतोकः । सुवर्ण-
रेखः (लोपासुद्राकारः) । इन्द्रदेवः । कमलगुप्तः । कपालेश्वरः । वालीकूटीय-
लक्ष्मीधरः । शब्दार्णववाचस्पतिः । कविरत्नः । अनुरागदेवः । धर्माधिकरणक-
वद्रः । शकटीयश्वरः । भयः । क्षितीशः । भास्करदेवः । नाकोकः । जयनन्दी ।
अञ्जोकः । पुष्ट्रोकः । सल्लिकः । भट्टवेतालः । मकरन्दः । वसुन्धरः । सङ्ग्रामचन्द्रः ।
गुरुः । पाम्पकः । कङ्कणः । रत्नशालीयपुष्ट्रोकः । मन्दोकः । चपलदेवः । माधव-
सेनः । साञ्जोकः । गोविन्दः । अचलमिन्दः । साञ्जानन्दी । भामहः । मलयजः ।
ईश्वरभद्रः । शालिकनाथः । वैद्यविविक्तसः । कविराजश्रीनारायणः । पुरसेनः ।
वितोकः । सोढगोविन्दः । भर्तृहरिः । आवन्तिकद्रव्यः । सौक्तिकः । तीरभुक्तीय-
सर्वेश्वरः । सुबन्तुः । मतिराजः । मधुकण्ठः । शिशोकः । सुवसेनः । रजकसर-
सती । साक्षपाक्षः । तपस्वी । साकोकः । धञ्जोकः । हृषीकेशः । व्याडिः ।
जितारिः । गोभटः । विन्दुशर्मा । साङ्गुडः । मेधावद्रः । वटेश्वरः । कविराजः ।
शङ्खधरः । पण्डितशशी । धर्माकरः । दुर्गतः । वित्तपालः । दामोदरः । वैनतेयः ।
तरणिः । वेशोकः । शूलपाणिः । पुरोकः । मालोकः । परशुरामः । छण्णः । ज्ञा-
नाङ्कुरः । महाव्रतः । ज्ञानशिवः । विज्ञातात्मा । शालवाचः । गणाकरभद्रः ।
चन्द्रयोगी । शूरः । नीलाम्बरः । गङ्गाधरनाथः । कविराजव्यासः ॥ ० ॥
इति कवयः ॥

No. 1181. सत्यद्वरत्नाकरः ।

Substance, country paper, 18 × 5 inches. Folia, 121, Lines, 8 on a page. Extent, 3,146 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1697. Place of deposit, S'ántipura, Rámayádava Chúdámapi. Appearance, old. Verse. Correct.

Satpadya-ratnákara. A collection of miscellaneous verses on various subjects. By Govindadása, styled Mahámahopádhya.

Beginning. यं साङ्गताः प्रकृतिं जगुर्धमपरे पाताञ्जलाः पूरयं
काणादाय यमीशमाचचरणा यं कर्म मीमांसकाः ।
यं ब्रह्मादयमेकमागमविदः शैवाः शिवं वैष्णवा
यं कृष्णं भगवन्तमत्र निगमाः तस्मै परस्मै नमः ॥
प्रणम्य गोविन्दपदारविन्दं गोविन्ददासो विदुषां नियोगात् ।
नानाकवीनामनयद्यप्यैः सत्यद्वरत्नाकरमातनोति ॥

End. गद्यागङ्गाकाशीप्रभृतिगुरुतीर्थानि सततं
त्वदङ्गे वर्तन्ते भवजलधिनिस्सारतरणिः ।
सपर्यां सर्वेषामपि दिविपदां तेन विहिता
सुखाये यस्याले जननि ! तव नाम क्षणमपि ॥
जनन्या गर्भस्थो नियमितमनाः पादकमलं
तवाहं सेयिष्ये सुकृतमिति चिन्ते कृतमभूत् ।
ततोऽहं भूमिष्ठो विषयस्तगल्लङ्घ्याकुलतया
न जाने किञ्चूता त्वमसि कक्षणा ते मयि लक्ष्मा ॥

Colophon. इति सङ्ग्रामहोपाध्यायगोविन्ददासविरचितः सत्यद्वरत्नाकरः समाप्तः ।
समाप्तोऽयं ग्रन्थः । शकाब्दाः १६९७ ।

विषयः । दशवतारवर्णनं । श्रीरामः । रामं दृष्ट्वा जनकवाक्यं । विद्यामित्रं प्रति तद्वा-
क्यं । रामं दृष्ट्वा सीता । जनकं प्रति विद्यामित्रः । रामं प्रति परशुरामः । तं
प्रति रामः । रामवनगमने दशरथः । कौशल्या च । केकयी प्रति रामः ।
लक्ष्मणं प्रति सुमित्रा । रामं प्रति च । सीतां केकयी प्रति कौशल्या । केकयी-
भरतयोः कृतिप्रत्युक्तौ । श्रीरामभरतयोः कथापकथनं । सीतां प्रति रामः ।
रामस्य खेदः । अगस्त्यवाक्यं । कौशल्यादीनां चिन्ताः । रावणमारीचयोः
संवादः । मायास्तमचरित्रं । जटायुखेदः । सीतान्वेषणं । वाल्मीकि-
श्रीरामश्रवणयोः संवादः । लक्ष्मणखेदः । रामं प्रति हनुमद्वाक्यं । लङ्काम्-
U 2

विषयः । आक्रम्य हनुमान् । रावणं प्रति निकषा । अङ्गदरावणयोश्चक्रिप्रत्युक्ती । समुद्रती-
 रस्थितो रामः । चन्द्रोदये रामचेष्टा । सेतुबन्धारम्भः । रावणं प्रति शुक्रसारणौ ।
 सीतायाः खेदः । लक्ष्मणशक्तिशेले रामस्य खेदः । रावणे हते मन्दोदरीचेष्टा ।
 विभीषणस्य राज्याभिषेकः । हनुमानं प्रति भरतः । रामं प्रति पौरजनवाक्यं ।
 कस्यचिद् भक्तस्य । श्रीकृष्णः । गोवर्धनधारणं । वल्लहरणं । गोपीषु कृष्णस्य
 भावः । रासलीला । खेचराणामुक्तिः । यज्ञोदावैकल्यं । कृष्णस्य मथुरागमनं ।
 मथुरामाहात्म्यं । गजेन्द्रमोक्षणे हरेचेष्टा । उद्धवं प्रति गोप्यः । तं प्रति कृष्णः ।
 भजनमाहात्म्यं । जगन्नाथदेवः । बलरामः । सदनः । सरस्वती । लक्ष्मीः । गङ्गा ।
 काशी । शिवः । अर्धनारीश्वरः । हरिहरौ । कार्तिकेयः । गणेशः । भृङ्गी ।
 हृषः । चन्द्रः । सूर्यः । भस्मरः । पद्मं । पद्माकरः । मत्स्यः । हंसः । चक्रवाकः ।
 शङ्खनः । शुकः । कोकिलः । काकः । मत्स्यरत्नः । चेमङ्करी । पक्षिमारः । चम्पक-
 हृत्तः । पलाशः । रसालः । नारिकेलः । गुवाकः । हिमालः । तालः । श्रीफलः ।
 शाकली । मन्दारहृत्तः । दूर्वा । अर्कहृत्तः । मन्दाहृत्तः । कम्पहृत्तः । चन्दनतरुः ।
 गुरुः । पर्वतः । शरभः । सिंहः । हस्ती । अश्वः । हरिणः । कुक्षुरः । मेघचा-
 तकौ । समुद्रः । शङ्खः । भेकः । सर्पः । मणिः । खर्षं । गुग्गा । मज्जनः । खलः ।
 सृजनदुर्जनौ । सूर्खः । पण्डितः । विद्याप्रशंसा । दरिद्रः । धनी । धनप्रशंसा ।
 कृपणः । दाता । प्रेम । गृहं । प्रदीपः । चामरं । कूपः । कलियुगं । हृत्तः । कर्म ।
 भवितव्यं । आशा । भावाशुद्धिः । कुञ्जभटिका । खद्योतः । गर्दभः । तनुवायः ।
 नवरत्नादिः । प्रातःकालः । सायंकालः । हेमन्तः । शिशिरः । वसन्तः । शीतः ।
 वर्षा । शरत् । वायुः । राजप्रयाणं । रणभूमिः । खड्गः । धनुः । प्रतापः । यशः ।
 राजसुतिः । आदिरसः । नवोद्गा । अभिसारिका । सानिनी । प्रवक्ष्यत्यतिका ।
 प्रेषितभर्त्तका । सखीप्रबोधः । प्रेषितनाथकं प्रति सखीवाक्यं । विरहः । स्वयं
 दूती । प्रवासादागतः पतिः । स्मरान्धा । नायिकानिष्क्रमणं । विप्रलब्धा ।
 खण्डिता । कलहान्तरिता । केशः । मुखं । नेत्रं । अधरः । दन्तः । बाहुः । रोमा-
 वली । त्रिवली । मध्यदेशः । खनः । वेश्या । तत्परित्रं । सखीनीतिश्रिता । शूतः ।
 भूषणं । सहायः । भाग्यं । स्त्री । पुत्रः । मित्रलोकाः । विरचिणी ॥
 विषयानेतान् अवलम्ब्य कोपकाव्यरूपतया विरचितोऽयं ग्रन्थः ॥ इति समाप्तिः ॥

Postscript. Since writing the above, I have had an opportunity of examining the MS. myself. I find the verse in which the date of Lakshmana Sena is given is defective. It is in the Aryā metre, which

requires twelve instants in the first foot, eighteen in the second, twelve in the third, and fifteen in the fourth; but as the verse stands in the MS. and also in another codex belonging to the Serampore College, the second foot is short by one instant, and the last by two instants. The words which give the date are *rasa* = 6, *eka* = 1, and *vins'a* = 20; if we add these figures they would give 27 years; if we read them from the right we get 0216, which is intolerable in Sanskrit; transferring the figures intellectually the product is 2016, or reading *eka* and *vinsa* together for twenty-one, and intellectually reading from the right, the result is 216, or reading them after writing them down we have 126. None of these figures correspond with history. Leaving out of consideration the two larger figures which are obviously inadmissible, if we accept 216, Lakshmana Sena would be too far removed from 1205, the year in which the work was written, to admit of the author's father serving in the army of that king. Even 126 is too long a period, and can be tolerated only by the supposition that the father of the author came to the command at a very early period of life at about the end of Lakshmana's reign, that he got his son late in life, and that the son wrote the work at a very advanced age. If we accept the lowest figure (27) and believe the Lakshmana of the author to be the last king of the Sena dynasty, the same whom Muhammadan writers call Lakhmaniya, the period of the reign would be too short, for the author of the *Tabkát i Náçiri* assigns him a reign of eighty years. It is useless, however to argue on the subject until the right reading of the verse is obtained. The last foot probably contained another figure.

No. 1182. ब्रह्मपुराण ।

Substance, country-made yellow paper, 19 × 4½ inches. Folia, 248. Lines, 8 on a page. Extent, 9,424 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Kálidása Vidyávágis'a. Appearance, old. Verse. Correct.

Brahma Purána. One of the great Puráṇas attributed to Vyása. The work comprises one hundred and twenty-three chapters. *Contents:* 1, Cosmogony. 2, Origin and descendants of Manus. 3, Rise of the Devas and Asuras. 4, Birth of Pṛithví, and derivation of the

word *Mediní* (name of the earth). 5, Cycles of *Manus*. 6, Creation of the sun, of shadow, of Saturn, and of *As'visnikumára*. 7, Solar race; story of *Ilá*; character of *Yuvanás'va* and other kings; destruction of *Dhunda*; story of *Satyavrata* and the deluge. 8, Story of *Tris'anka*; of *Harischandra*; of *Sagara*; destruction of *Haihayas*; descendants of *Sagara* and of the *Nishádhas*. 9, Creation of the moon and herbs; *Rájasúya* sacrifice performed by *Soma*, the moon; creation of *Budha*. 10, Story of *Pururavas*; marriage of *Jahna* with *Káverí*, origin of *Vis'vámitra*; of the river *Kausikí*; descendants of the *Rishis*. 11, Story of *Ayu* and others; story of *Divodása*; praise of *Váránasí*. 12—13, Story of *Yayáti* and of his descendants; ditto of *Kártaviryárjuna*. 14, Descendants of *Kroshtu*; birth of *Kṛishṇa*. 15—16, Descendants of *Vrishṇi*; story of *Samantya*. 17, Continents and islands. 18, Extents of land and of water. 19, Nether regions. 20, Hell. 21, Spheres of the sun, moon, and stars. 22, Polar star. 23, Sacred places. 24, Story of certain sages and *Bráhmaṇs*. 25, Land fit for sacrifice. 26, Praise of the sacred pool of *Koṇáditya*. 27—31, Adoration of the sun, marriage of the sun, his hundred and eight names. 32—36, Birth and marriage of *Párvatí*. 37—38, *Daksha's* feast. 39, Description of *Ekámra-tírtha*, or *Bhuvanes'vara*. 40, Description of *Utkala*, *Vaitarini* and *Purus'ottama*. 41, Ditto of *Avantipura*. 42—43, Ancient history of *Purus'ottama*. 44—49, Story of *Indradyumna* and his establishment of the Temple of *Jagannátha*. 50 to 54, Story of *Márkaṇḍeya*, and his devotion to *Jagannátha*. 55, Praise of the *Márkaṇḍeya* Tank. 56, Praise of *Narasiṁha*: 57, Ditto of *Svetamádhava*. 58—60, Directions for and praise of bathing in the sea near *Puri*. 61, Praise of *Panchatírtha*. 62—63, The feast of *Mahájyais'hthí*, or the bathing festival. 64, *Jagannátha's* journey to *Gundichá*. 65, The twelve annual festivals. 66, The regions of *Vishṇu*. 67, Special merits of the *Kshetra*. 68, Praise of *Ananta-Vásudeva*. 69, The merit of dying at this *kshetra*. 70, The story of *Kaṇḍa*. 71 and 72, The various forms of *Vishṇu* described. 73, Birth of *Krishṇa*. 74—78, *Krishna's* early deeds. 79, Amours of *Krishṇa* and the *Gopís*. 80, The journey of *Akrura* to *Gokula* with the news of *Krishṇa*. 81, Departure of *Baladeva* and *Krishṇa* to *Mathurá*. 82—83, *Krishṇa's* feats of valour at *Mathurá* and destruction of *Kaṁsa*. 84, Destruction of *Panchajana* and the

recovery of a conch-shell from him. 85, Attack of Mathurá by Jarásandha. 86, Encounter of Kṛishṇa with Muchukunda. 87, Baladeva's return to Gokula. 88, He indulges in spirituous drinks. 89, Marries Rukminí. 90, Destruction of Sambara. 91, The wives of Kṛishṇa; marriage of Aniruddha with the grand-daughter of Rukmin; Gambling of Baladeva and Rukmin; destruction of Rukmin. 92, Destruction of Tárakásura. 93, The loot of Párijata flower. 94, Kṛishṇa's assumption of sixteen thousand and one hundred forms for the gratification of his numerous wives. 95—96, Marriage of Aniruddha with Ushá. 97, Vāsudeva kills Paundra. 98, Rape of the daughter of Duryodhana by Sámha and the battle with Baladeva. 99, Destruction of Dvidida. 100, The fall of the Yádavas. 101, Funeral of Baladeva and Kṛishṇa; Arjuna's discourse with Ashtávakra and return to Hastinápura; the Pándava's retirement to a wilderness. 102, The ten incarnations of Vishṇu. 103, The regions of Yama described. 104, Sins and their appropriate punishments. 105, Vicious actions; s'ráddhas. 106, Good behaviour, treatment of vicious men in the regions of Yama. 107, Causes which lead to the transmigration of human souls into animal forms. 108, The course of creation. 109, The regions of the Pitris; s'ráddha described in detail. 110, Daily and occasional s'ráddhas and articles fit to be offered on those occasions. 111 and 112, Duties of the different orders of society. 113, Acts which reduce Bráhmaṇs to the condition of S'údras. 114 and 115, Means of translation to heaven. 116, Reflection of Hari the only means of severing the bonds of the earth. 117, The after-life of Vaishṇavas. 118, Praise of keeping up the night on the 11th of the moon; story of a Chaṇḍála; ditto of a Bráhmaṇa and a Rákshasa; ditto of Urvasí and a Bráhmaṇa. 119, The illusion of Vishṇu. 120 and 121, Duties to be observed in the present Kali age. 122, Periodical destruction of the earth. 123, Substantial destruction of the earth; Sâṅkhyayoga; praise of the Purána. Wilson's Vishṇu Purána I. p. XXVII.

Beginning. यस्मात् सर्वमिदं प्रपञ्चर(१५)हितं माया जगज्जायते

यस्मिंश्चित्ति यानि चास्मसमये कल्पाश्च कल्पे पुनः ।

यं ध्यात्वा मुनयः प्रपञ्चरहितं विन्दन्ति मोक्षं भुवं

तं वन्दे पुराणमाख्यमखिलं नित्यं विभुं निश्चल ॥

यद्वायन्ति बुधाः समाधिसमये शुद्धं वियत् सन्निभं
 नित्यानन्दपदं प्रसन्नममलं सर्वैश्वरं सर्वभूतं ।
 अज्ञातव्यत्परं प्रपञ्चरचितं ध्यानैकगम्यं विभुं
 तं संसारविनाशहेतुमजरं नित्यं हरिं धीमहि ॥
 सुपुण्ये नैमिषारण्ये विचित्रे सुमनोहरे ।
 नानामुनिजनाकीर्णे नानापुण्यपशोभिते ॥
 व्यक्तं स एव चाव्यक्तं स एव पुरुषोऽव्ययः ।
 परमात्मा स विश्वात्मा विश्वरूपधरो हरिः ॥
 अज्ञातव्यतात्मिका तस्मिन् प्रकृतिः सम्प्रलीयते ।
 पुरुषस्यापि भो विप्रा व्यापिन्यव्याचतात्मनि ॥
 द्विपरार्द्धात्मनः कालः कथितो यो मया द्विजाः ।
 तद्वत्सलस्य विप्रेन्द्रा विष्णोरीशस्य कथ्यते ॥
 व्यक्तं च प्रकृतौ स्त्रीने प्रकृत्यां पुरुषौ तथा ।
 तत्र स्थिता निशा चान्या तत्प्रमाणं तपोधनाः ॥
 नैवावस्थस्य न निशा नित्यस्य परमात्मनः ।
 उपचारस्तथाप्येव तस्य शश्वत् कथ्यते ॥
 इत्येव मुनिशार्दूलः कथितः प्राकृतो लयः ।
 इत्यादिब्रह्मपुराणं समाप्तं ॥ शुभमस्तु ॥

विषयः ।

अत्र त्रयोविंशत्यधिकशताध्यायाः, श्लोकाश्च दशसहस्रमुत्तमाः ।
 १ अध्याये, सङ्क्षेपेण सृष्टिवर्णनं । २ अ, सन्वादिवंशकथनं । ३ अ, देवा-
 मुराणामुद्गतिवर्णनं । ४ अ, प्रथोत्पत्तिचरित्रकीर्तनं, भूमेर्मेदिनीतिसञ्ज्ञा-
 व्युत्पत्तिकथनञ्च । ५ अ, सन्वन्तरानुकीर्तनं । ६ अ, आदित्योत्पत्तिः, सञ्ज्ञा-
 परिणयः, सार्तव्यनामव्युत्पत्तिः, ज्ञायाजननं, शनैश्चरस्य जन्म, अश्विनीकुमारयो-
 रव्युत्पत्तिवर्णनञ्च । ७ अ, सूर्यवंशवर्णनं, इन्द्रोपाख्यानं, युगनाद्यादीनां चरित्र-
 कीर्तनं, ध्रुववधः, सत्यव्रतोपाख्यानकथनञ्च । ८ अ, विशङ्खुपाख्यानं, हरि-
 चन्द्रादीनामुत्पत्तिः, समरनामव्युत्पत्तिः, वैद्यदीनां निधनकथनं, समरवंश-
 वर्णनं, निषधवंशकीर्तनञ्च । ९ अ, चन्द्रौषधीनां जन्मकथनं, चन्द्रकृतराज्ञा-
 सूर्ययज्ञकीर्तनं, बुधस्य जन्मविवरणञ्च । १० अ, पुरुषव्यादीनामुपाख्यानं,
 कावेर्या सृष्टं जलोर्विवाहः, तद्वंशे विश्वामिवादीनामुत्पत्तिः, कौशिकीनदी-
 विवरणं, अष्टादीनां वंशकीर्तनञ्च । ११ अ, आयुरादीनामुपाख्यानं, दिवो-
 दासप्रसङ्गेन वाराणसीवर्णनञ्च । १२ अ, ययातिचरित्रकीर्तनं । १३ अ,

विषयः ।

ययातिवंशकीर्तनं, कार्त्तवीर्यार्जुनचरित्रवर्णनञ्च । १४ अ, क्रोष्टुवंशकीर्तनं, श्रीलक्ष्मजन्मकथनञ्च । १५ । १६ अ, दृष्टिर्वंशकथनं, स्वमन्त्रकोपाख्यानवर्णनञ्च । १७ अ, द्वीपानां वर्षणाञ्च वर्णनं । १८ अ, भूमिसागरद्वीपानां परिमाणादिकीर्तनं । १९ अ, पातालविवरणं । २० अ, नरकवर्णनं । २१ अ, चन्द्रसूर्यनक्षत्रमण्डलादीनां संस्थानकथनं । २२ अ, भुवमंस्थितिकीर्तनं । २३ अ, तीर्थवर्णनं, तन्माहात्म्यकीर्तनञ्च । २४ अ, ऋषिभिः सह ब्रह्मणः संवादकथनं । २५ अ, कर्मभूमिप्रशंसा, भारतवर्षपरिमाणादिकीर्तनञ्च । २६ अ, कोणादित्यतीर्थतन्माहात्म्यकथनं । २७ । २८ । २९ अ, सूर्य्यपूजा, द्वादशादित्यकीर्तनं, सूर्य्यमाहात्म्यवर्णनं, ऋतुभेदेन सूर्य्यस्य वर्णभेदकथनं सुवराजकीर्तनञ्च । ३० । ३१ अ, सूर्य्योत्पत्तिपरिणयादिकीर्तनं, तदष्टोत्तरशतनामकथनञ्च । ३२ । ३३ अ, पार्श्वतीजन्मतपस्या-तदुप्राहसंवादादीनां कीर्तनं । ३४ अ, पार्श्वतीक्ष्णस्वरं ब्रह्मादीनामागमनं, पार्श्वत्युत्सृजवर्त्तिपञ्चमुखशिष्टकलकं ब्रह्मादीनां वाङ्मूलभनं, देवानां शिवस्तुतिः, उद्वाहृतत्स्थानवर्णनञ्च । ३५ । ३६ अ, देवानां शिवस्तुतिकरणं, गौरीकलकश्चिमालयपरित्यागवर्णनञ्च । ३७ । ३८ अ, दक्षयज्ञभङ्गविवरणं, भद्रकालीवीरभद्रयोस्तुतिः, दक्षकलक-महादेवस्तुतिकीर्तनञ्च । ३९ अ, एकाग्रचेचवर्णनं, तत्र विन्दुसरोनामतीर्थकीर्तनञ्च । ४० अ, उल्कलदेशवर्णनं, तत्र वैतरणीनदीकीर्तनं, पुरुषोत्तममाहात्म्यकथनञ्च । ४१ अ, अश्वत्थीपरवर्णनं । ४२ । ४३ अ, चेचवर्णनं, पुरुषोत्तमपूर्व्वदृष्टान्तकथनञ्च । ४४ । ४५ अ, चेचवर्णनं, इन्द्रद्युम्नस्य अश्वमेधयज्ञः, भगवत्प्रासादनिर्माणवर्णनञ्च । ४६ अ, इन्द्रद्युम्नस्य भगवत्प्रतिमानिर्माणचिन्तावर्णनं । ४७ अ, तत्कृतपुरुषोत्तमकारणस्तुतिकीर्तनं । ४८ अ, इन्द्रद्युम्नस्य स्वप्ने वासुदेवसन्दर्शनं, दृष्टव्येदनकाले ब्राह्मणवेशेन हरिविच-कर्माणोः तत्समीपागमनं, भगवत्प्रतिमानिर्माणकथनञ्च । ४९ अ, इन्द्रद्युम्नं प्रति साक्षाद् भगवतो वरदानं, ब्रह्मकलकपुरुषोत्तमदर्शनकाल-तन्माहात्म्यकीर्तनञ्च । ५० । ५१ अ, मार्कण्डेयस्य वटमूलाश्रयणं, प्रलयदर्शनकथनञ्च । ५२ । ५३ । ५४ अ, मार्कण्डेयस्य भगवत्कुक्षिपरिधमणं, भगवतः स्तुतिः, भगवदर्शनलाभकीर्तनञ्च । ५५ अ, मार्कण्डेयहृदमाहात्म्यवर्णनं, श्रीलक्ष्ममाहात्म्यकीर्तनञ्च । ५६ अ, नरसिंहमाहात्म्यवर्णनं । ५७ अ, श्वेतमाधवमाहात्म्यकीर्तनं । ५८ अ, समुद्रस्नानविधानं । ५९ अ, श्रीलक्ष्मपूजाविधिः । ६० अ, समुद्रस्नानमाहात्म्यकथनं । ६१ अ, पञ्चतीर्थमाहात्म्यकीर्तनं । ६२ अ, महाज्येष्ठीप्रशंसा । ६३ अ, श्रीलक्ष्मस्य स्नानमाहात्म्यकीर्तनं । ६४ अ, गुण्डिचा-

विषयः ।

याचामासात्माकथनं । ६५ अ, द्वादशयात्राफलकीर्तनं । ६६ अ, विष्णुलो-
कानुकीर्तनं । ६७ अ, स्नेहस्य विशेषमासात्माकथनं । ६८ अ, अनन्त-वासु-
देवस्य साक्षात्माकथनं । ६९ अ, स्नेहे देहत्यागफलकथनं । ७० अ, कण्डू-
पाष्यानं । ७१, ७२ अ, विष्णोर्नामानाविधसूतिवर्णनं । ७३ अ, चंभावतार-
कथनं । ७४ अ, श्रीलक्ष्मणस्यविवरणं । ७५ अ, पूतनावध-भक्तटासुरहनन-
यमलार्जुनमोचनादीनां कीर्तनं । ७६ अ, कालीयनागदमनं । ७७ अ,
चेनुकासुर-प्रलम्बासुरयोर्वधः, गोवर्द्धनगिरिपूजनकीर्तनम् । ७८ अ, गोवर्द्धन-
धारण-लक्ष्मणसंवादादीनां वर्णनं । ७९ अ, गोपीलक्ष्मणयोः सङ्गीतकीर्तनं ।
८० अ, अक्रूरस्य हन्दावनयात्रा, केशिवधकथनम् । ८१ अ, रामलक्ष्मणयो-
र्मथुराप्रयाणं, अक्रूरस्य जलमध्ये रामलक्ष्मणसन्दर्शनवर्णनम् । ८२ अ, कंस-
रजकवधः, रामलक्ष्मणयोर्मालाकारेण सह संवादवर्णनम् । ८३ अ, कुन्दादर्शनं,
धनुर्मङ्गः, कुबलयपीडहननं, देवव्यादीनां रामलक्ष्मणसन्दर्शनं, मुष्टिकचाणू-
रयोर्निर्पातनं, कंसवधवर्णनम् । ८४ अ, पञ्चजनाभिधदैत्यहननं, लक्ष्मणस्य
पाञ्चजन्यशङ्खप्राप्तिविवरणं, गुरुदक्षिणादानकीर्तनम् । ८५ अ, जरासन्ध-
कटकसथुरारोधवर्णनं । ८६ अ, मुचुकुन्दकटकथीलक्ष्मण्युतिकीर्तनं । ८७ अ,
बलदेवस्य मोकुले प्रत्यागमनवर्णनं । ८८ अ, बलदेवस्य बाबलीलाभः, तत्-
क्रीडावर्णनम् । ८९ अ, शक्तिणीहरणवर्णनं । ९० अ, शम्बरवधपूर्वकं प्रशु-
ब्धनागमनवर्णनं । ९१ अ, लक्ष्मणसहिषीणां वर्णनं, शक्तिणः पौत्रा सह अग्नि-
रुद्धस्य विवाहः, बलरामशक्तिणोः द्यूतक्रीडा, शक्तिवधकीर्तनम् । ९२ अ,
नरकासुरवधवर्णनं । ९३ अ, पारिजातहरणं । ९४ अ, लक्ष्मणस्य भताधिक-
योद्धसहस्रदेहपरिग्रहकथनं । ९५ अ, उषायाः स्वप्ने अग्निरुद्धदर्शनं ।
९६ अ, उपानिरुद्धयोर्विलासवर्णनं । ९७ अ, पौण्ड्रकाभिधवासुदेववधकी-
र्तनं । ९८ अ, शम्भुकर्लकदुर्योधनकन्याहरणं, बलदेवेन सह कौरवाणां
युद्धकीर्तनम् । ९९ अ, द्विविदनामकवानरवधवर्णनं । १०० अ, शम्भुस्य
उदरान्तं मुषलोत्पत्तिः, उद्धवस्य वदरिकावमगमनं, यादवानां निधनं, राम-
लक्ष्मणयोः स्वधाममनवर्णनम् । १०१ अ, रामलक्ष्मणादीनामोर्द्धदेहिक्रिया-
सम्पादनं, दस्यूनां समीपे अर्जुनस्य पराजयः, अर्जुनस्य व्याससमीपमगमनं,
अष्टावक्रेण सह अप्सरसां संवादकथनं, पाण्डवानां वनप्रवेशकथनम् ।
१०२ अ, ब्रह्मकर्लकद्विहरणकशिपुवरदानकथनं, विष्णोर्दंशवतारवर्णनम् ।
१०३ अ, यमलोकवर्णनं । १०४ अ, पापकर्माणां प्रथक् प्रथक् यातनाकथनं ।
१०५ अ, पुण्यजनककर्मकीर्तनं, श्राद्धविधिकथनम् । १०६ अ, सदाचारकथनं,

विषयः । धार्मिकानां यमलोकगमनवर्णनञ्च । १०० । १०८ अ, येन येन कर्मणा तिर्यग्-
 योनित्वं भवति तद्विस्तारकथनं, संसारचक्रवर्णनञ्च । १०९ अ, पित्रलोको-
 पाख्यानं, विस्तरेण आज्ञाविधिकथनञ्च । ११० अ, नित्यनैमित्तिकादित्राह-
 विधानं, आज्ञे विहिताविहितद्रव्यकथनञ्च । १११ । ११२ अ, विस्तरेण वर्णा-
 श्रमाचारधर्मनिरूपणं । ११२ अ, केन केन कर्मणा द्विजः प्रह्लादमाप्नोतीति
 कीर्तनं । ११४ । ११५ अ, स्वर्गगमनोपायादिकीर्तनं । ११६ अ, हरिस्मरण-
 मेव संसारवन्धनमोचनमित्याख्यानं । ११७ अ, वैष्णवादीनां गतिकथनं
 ११८ अ, हरिवासरमाहात्म्यं, गीतमाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन चण्डालोपाख्यानकीर्तनं
 ब्रह्मराक्षसस्य स्वात्मविवरणकथनं, उर्ध्वशीत्राक्षणसंवादकीर्तनञ्च । ११९ अ,
 विष्णुमायाकथनं, विविधोपाख्यानवर्णनञ्च । १२० । १२१ अ, कलिरुमधर्म-
 कथनं । १२२ अ, नैमित्तिकप्रलयकीर्तनं । १२३ अ, प्राकृतप्रलयकथनं, साङ्ग-
 कथनं, ब्रह्मवादकीर्तनञ्च ॥

No. 1183. कृष्णतत्त्वामृतं ।

Substance, country-made yellow paper, 14 X 5 inches. Folia, 24.
 Lines, 8 on a page. Extent, 484 s'lokas. Character, Bengali. Date ?
 Place of deposit, S'ántipura, Kálidāsa Vidyāvágís'a. Appearance, new.
 Prose and verse. Correct.

Kṛishṇa-tattvāmṛta. A dissertation on the divinity of Kṛishṇa ;
 the means of attaining salvation through him ; and the dualistic phi-
 losophy of the Vaishṇavas. By Rádhámohana Gosvámī.

Beginning. श्रीकृष्णं परमानन्दलक्षणं पीतवाससं ।

प्रणम्य तत्तत्त्वमयममृतं भावभावितं ॥

संसारानलतापान्निहारी भूरिस्तुखोदयं ।

समुद्भावयति श्रीलमोहनो निगमार्णवात् ॥

तव ब्रह्मसंज्ञितायां ।

“इक्षरः परमः कृष्णः सच्चिदानन्दविग्रहः ।

अनादिरादिगोविन्दः सर्वकारणकारणं ॥”

अथ कृष्णपदं कृष्णशरीरोपलक्षितपरतत्त्वपरं, यशोदास्तनूयै नवतन्मालाश्राम-
 लल्लपि कृष्णशब्दे रूढ इति भगवत्तन्मदेववाक्यात् कृष्णवर्णत्वात् पापकर्षणाच्च
 यौगिकरूढमपीत्यादि ।

- End. “तस्मात् केनाप्यपायेन मनः कृष्णे निवेशयेदिति” सप्तमीयात् “कृष्ण एव परौ देवसं ध्यायेदिति” गोपालतापनीवचनात् “असारे खलु संसारे सारं कृष्ण-पदार्चनमिति” गौतमीयात् “ईश्वरः परमः कृष्णः” इत्यादिवचनात्, अन्य-निरपेक्षो निरन्तरं श्रीकृष्णं भजेदिति शं ।
- Colophon. इति कलियुगपावनावतारश्रीमद्दैतयंशसम्भवशीराधामोक्षमोक्षामिभट्टाचार्य-विरचितं श्रीकृष्णतत्त्वाख्यं समाप्तं ॥
- विषयः । श्रीकृष्ण एव नित्यनिरतिशयज्ञानानन्दाद्ययः परमेश्वर इति निरूपणं । आत्मनो ज्ञानाद्यल्लक्षणं । ज्ञानस्वरूपलक्ष्मीर्त्तनं । प्रकृतितत्त्वनिरूपणं । सायास्वरूपकी-र्त्तनं । प्रसङ्गाद् भ्रमकथनं । परमात्मजीवात्मनोर्भेदः । आत्मज्ञानस्यैव मोक्ष-हेतुत्वं । श्रीकृष्णस्य गुणभेदेन ब्रह्मपरमात्म-भगवन्नामधेयल्लक्षणं । भगव-त्स्वीरकथनं । गुणावताराः । प्रकृतेरुपादानकारणलक्षणं । परमाणुवाद-खण्डनं । ब्रह्मोपादानवादिमतनिराशः । साङ्ख्यमतखण्डनं । उन्दावनलीला-तिमधुरं श्रीकृष्णरूपमेव सर्व्वता मनोहरमिति वर्णनं । भक्तिरेव तत्प्राप्त्युपाय इति कथनं । रूपादीनामप्राकृतत्वादिना शास्त्रे तस्यारूपादिविशेषणदान-मिति कथनं । विष्णुपुराणायुक्तकेशावतारकथादीनां मीमांसा । भगवद्भक्ति-निरूपणं, तद्विभागदिकञ्च । इति समाप्तिः ॥

No. 1184. कविकान्ता ।

Substance, country paper, 16 × 2½ inches. Folia, 95. Lines, 6 on a page. Extent, 3,548 slokas. Character. Bengali. Date, Sk., 1599, Place of deposit, S'ántipura, Kálidása Vidyávágis'a. Appearance, old and decayed. Prose. Generally Correct.

Kavikántá. A commentary on the Raghuvans'a of Kálidása. By Achárjya Gopinátha Kavirája.

Beginning. अथाज + + व निजकृतोपि ————— ।

अर्द्धार्द्धसन्धानकृतैकदेशै गौरीगिरीशौ शिवमावहेतां ॥

विश्वं यशोभिरवदाय तु कालिदासो वाचा वि + + + नवः पुरुषावतारः ।

पुंसां प्रसादयति यस्य गिरां प्रपद्ये वाणै + + + + क + इवाग्नौ सद्यः ॥

कविराजगोपीनाथ + + + रघुवंशकाव्यस्य ।

अञ्जितरसभाशेषं कविकान्ता रच्यते टीका ॥

श्रीकालिदाससुकवेर्वचसि प्रसङ्गाद्भोधितेरजलदाम्बुवचो मदीयं ।
 आदीयतां सुकृतिभिः कुसुमस्य योगाद् रत्नागुण + + + बह्वो बहन्ति ॥
 मनुमहाराजकुलजमहीपतीनां चरितानि विवर्णयिष्यन् सकलकविसार्थवाहः
 श्रीकालिदासः परदेवतानमस्कारणमैहिकामुष्मिकफलप्रदमिति आशीर्वाद-
 वस्तुनिर्देशावुद्दिश्य देवतानमस्काररूपं महाकाव्यमुखमाह । वागर्थाविति ।
 End. रघुदृषभो रघुश्रेष्ठः सैनिकैः सह + + + समीधिवान् सङ्गतः सन् स्वमन्दिरं
 न्यवर्तयत ॥ श्रीः ॥

Colophon. इति श्रीमदाचार्यगोपीनाथ + + कविराजलतौ कविकान्ताख्यायां रघुवंशटी-
 कायां नवमः सर्गः ॥ श्रीः ॥
 पूर्वसर्गान्ते दशरथस्य पुत्रो + + + + + सपुत्रोदयो भण्यते इति सर्गयोः
 सुसन्धित्वं ॥

नवनवशरचन्द्रे टिप्पणीं वै रघोस्तु,
 समलिखदिति शाके सम्मते सौम्यवारे ।
 शशधरपरिपूर्णे आषण्ण्य तृतीये,
 मिहिर + + + + + छण्डशर्मा ॥ (अतः परं खण्डितं)

विषयः । रघुवंशव्याख्यानं नवमसर्गानां ॥

No. 1185. बालरामायणं ।

Substance, country paper, 17 X 4 inches. Folia, 178. Lines, 5—6 on a page. Extent, 3,783 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'antipura. Rámadhana Vidyávágis'a. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Bálarámáyana. A drama founded on the incidents described in the Rámáyana and the life of Ráma. By Rájasekhara Kavirája. The work is held in high estimation as a dramatic composition of great merit, and a very good edition of it has lately been published by Paṇḍit Bála S'ástrí of the Benares Sanskrit College.

Beginning. प्रसन्नैः पात्रं तिलकयति रंस्तुतिरचन
 य आद्यः स्वाङ्गनां श्रुतिचुलुकलेद्येन मधुना ।
 यदात्मनो विद्याः परिणमति यथार्थवपुषा
 स गुम्फा वाणीनां कविदृष्टनिषेधो विजयते ॥

विषयः ।

सौन्दर्यपक्षपातः । तत्त्वेन सीतामनुसन्धाय रावणस्य उन्मादः । हेमप्रभया समं सीतायाः समागत राजदर्शनं । तत्र नरकासुरपाण्डुराजादीनां प्रशस्तिवर्णनोन्मुखायां सत्यां प्रतिहार्यां तत्त्वबुद्ध्या तद्दुष्यार्थं रावणेन गृहीते चन्द्रहासे प्रचलकटुकं तन्निवारणं । पुनः, चेदिपति-सिंहलेखर-मधुरानाद्यावन्निनाथ-क्रयकौशिकाधिपति-काक्षीपरेखर-लाटेखरप्रभृतीनां प्रशस्तिवर्णनं । धनुर्भङ्गे राजकुलस्य अकृतार्थता तद्गङ्गाय दशमुखस्य उत्थानेच्छा । रामेण कृतोऽपि धनुर्भङ्गे प्रथमतो नाटकधिया तस्य अविश्वासः । जनकेन समर्पितायां जानक्यां रामचन्द्रकरे तस्य च पुनः संरक्षः । सन्ध्यावर्णनं । इति विलललल्लेखरो नाम तृतीयोऽङ्कः ।

रामचन्द्रं प्रति श्रुतभार्गवसमरसंरम्भेण शक्रेण दशरथः सत्त्वत्य सुरलोकात् तत्र प्रहित इति उपाध्यायवटुसंवादेन सूचितं । पुरन्दरस्यन्दनस्य चतुर्दिशं सप्तवारणीयफलकेषु परशुरामचित्रं लिखितमस्तीति वाच्यमाकर्ण्य मातलेः, सौदामिन्या सह हरकृतास्त्रोपदेश-रेणुकाभिरञ्ज्देनादिभार्गवचरित्रचित्रं पश्यतो दशरथस्य विमानाद् विदेहराजमन्दिरावतरणं । सीतां प्रति जनकसत्ता-नन्दयोः सुनयोपदेशः । जनकदशरथयोरन्योन्यमाप्यायनं । भार्गवसमीपे रामस्य विनयः । भार्गवनिग्रहाय जनकस्य धनुर्परिहणं । विश्वामित्रस्य तन्निवारणं । राममुद्दिश्य भार्गवस्य वैष्णवधनुर्परिहणं । लक्ष्मणकटुकं तत्र आरोपणं । उर्मिलादिभिः सह लक्ष्मणादीनां विवाहः । इति भार्गवभङ्गो नाम चतुर्थोऽङ्कः ।

मात्स्यवतो मिथिलानिवासिना स्पर्शेन प्रहितस्य लेखस्य वाचनं । विरचिता सीताप्रतिकृतिः रावणोपप्लन्दार्थं यत्नकारेण विशारदनामकेनेति मायामय-वचनमाकर्ण्य, मयापि सीताधार्त्रिका कारिता सिन्दूरिका नाम, किञ्च, तत्-प्रदर्शनेन दर्शननः प्रलोभनीयस्य त्वयेति तत्प्रति मात्स्यवत आदेशः । सीता-सन्दर्शनाभिलाषिणो रावणस्य मायामयवाक्छरणात् सीतानयनाय प्रचलं प्रति समादेशः । सीतां पश्यतः तस्य पूर्वरागः । तत्र सिन्दूरिकायाः सीतापूर्वराग-वर्णनञ्च । सीतां प्रति तस्य स्नागतप्रश्नः । सीताया अचनुरागव्यञ्जनं । तत्कर-स्पर्शेन सारिकाधिष्ठितं सीताप्रतिकृतितयन्त्रमिति रावणस्य निश्चयः । तस्य चित्तविनोदनार्थं लीलोद्यानप्रवेशः । ऋतूनां वर्णनं । तत्र तस्य वैधुर्थ्य-वर्णनञ्च । रावणकृतमदनोपासुषः । मन्दरकामिनी-हिमगिरिसुन्दरीप्रभृ-तीनां तत्त्वेवनार्थमागतानां 'पर्यंतकलचाङ्गसङ्गो नितरां तापायेति' तामां विसर्जनं । रक्षाभेनकादीनामप्सरसां तावपणीं सुरलाप्रभृतीनां नदीनाञ्च

विषयः ।

तदुपचारः । वारुणीलक्ष्मीसरस्वतीनां तत्कृततिरस्कृतिः । इन्दोवराकर-
चन्द्रविम्बमवलोक्य 'पुरन्दरोऽयं सीतामालिङ्गनीति' बुद्ध्या तस्य पुनः चन्द्र-
हसम्भरणं । अचान्तरे विद्वनासायाः शूर्पणखाया रावणसमीपे स्वावस्थाप्रदर्शनं ।
रावणकलंकितसमाद्यासनस्य । इति उन्मत्तदृष्टान्तो नाम पञ्चमोऽङ्कः ।

शूर्पणखामायासययोर्मात्स्यवता सह संवादः । अथैकदा कैकेया समससुरानीक-
विजयाय दशरथे पुरुङ्गतं समुपस्थितवति तद्रूपधारिणौ रामचन्द्रं सपदि-
ह्वल्यितुमयोध्यां शूर्पणखा अचक्ष प्रापतुः । ततश्च मन्वराकूपधारिणा शूर्प-
णखया 'महाराज ! अद्य कैकेयी त्वया प्रतिपन्नं वरद्वयं याचते' इत्युक्तेन मया
निर्व्यासितो राजपुत्रः प्रहृष्टश्च गन्तुं वनायेति मात्स्यवत्समीपे मायासयस्य कथनं ।
अचान्तरे कैकेया सह दशरथस्य अयोध्याप्रवेशः । वामदेवप्रसन्नाद् रामस्य
निर्व्यासनं श्रुत्वा तयोर्मूर्च्छा । लब्धसञ्जयेत्येवार्थविलापादि च । सुमित्राया
वामदेवप्रदत्तपत्रिकावाचनं । तत्र समागतस्य सुमन्त्रस्य सर्वेषां समीपे नर्मादा-
परपारगमनपर्यन्तं रामवनवासवृत्तान्तकथनं । अनन्तरमागतस्य जटायुर्द्वैतस्य
रत्नशिखण्डस्य तेषां पुरतः, 'रामकृतमायास्वगानुसरण-सीताचरण-जटायुपत-
नादि'वृत्तान्तकीर्तनं । इति निर्दोषदशरथो नाम षष्ठोऽङ्कः ।

वैतालिकयुगलप्रवेशमुखेन रामकृतखरद्रुषणवध-बालिनिग्रहादीनां चनूस्तत्त-
ममुद्रोक्तुनाशकवनदलनादीनाञ्च कीर्तनं । समुद्रकूलोपविष्टस्य रामस्य
चेष्टावर्णनं । रामेण परित्यक्ते आग्नेयास्त्रे गङ्गायमुनाभ्यां सह समुद्रस्य तत्पूरतो
विनयः । सेतुबन्धनं । तत्र राक्षसैः सह वामराणां युद्धं । रामलक्ष्मणादीनां
पुरतो दशमुखस्य सीताशिरःच्छेदनं । रामस्य विलापः । निर्गुनादपि नम्रस्वात्
समुक्तासमाकर्ण्य तेषां विस्मयः । सिंहनादेन सह रामस्य युद्धं । इति अस्म-
पराक्रमो नाम सप्तमोऽङ्कः ।

सुमुखदुर्मुखाभिधानराक्षसयोः संवादकथनव्याजेन 'सिंहनादवध-लक्षणशक्ति'
शेलादीनां कथनं । रामरावणादीनां पुरतः तुलायुक्ते ताराकुमारेण कुमारो
राक्षसपतेर्निहत इति वर्णनं । करङ्ककङ्कालाभ्यां सह रावणस्य लक्षणमेघना-
दयोरन्योन्यं सम्प्रहारदर्शनं । कुम्भकर्णप्रबोधः । वानरैः सार्धं तस्य युद्धं । कुम्भक-
र्णादीनां निधनं दृष्ट्वा रावणस्य मूर्च्छा । इति वीरविलासो नामाष्टमोऽङ्कः ।
पुरङ्गतसमीपे चित्रगुप्तस्य लङ्कालेख्यकवाचनं । रामरावणयोर्युद्धदर्शनाय चा-
रणमिधुनाभ्यां समं देवराजदशरथयोस्तत्र प्रवेशः । तयोर्घोरसमरवर्णनं ।
संहते रावणवधे रामलक्ष्मणयोरपरि पुष्पहृष्टिः । इति रावणवधो नाम नव-
मोऽङ्कः ।

विषयः । अलङ्कारा सच सप्रोक्ताया लङ्कायाः प्रवेशमुखेन सीताया वन्निशुद्धिः, भरतस्य पार्थं हनुमान् प्रेषितयेति सूचना । विमानमानेन रामलक्ष्मणादीनाम् अयोध्यायाः । तत्र सीतामुद्दिश्य रामस्य युद्धस्थलीप्रदर्शनं । पुरन्दरप्रेरितस्य विद्याधरस्य तेषां पुरतो रामदिशचरितकीर्तनं । सीतामुद्दिश्य तस्य हिमालयकैलासमानसरोवरादीनां वर्णनं । तत्र सुग्रीवादीनां समुद्रवर्णनं । सिं-
हलस्य । समुद्रकुलस्य । माल्यवतः । मलयस्य । ताक्षणीनिधाः । अगस्त्याश-
मस्य । तत्र रामलक्ष्मणप्रभृतीनामगस्त्येन समं साक्षात्कारः । द्रविडदेशस्य
वर्णनं । सप्तगोदावरीतीरे परशुरामस्य । कावेर्याः । मद्याराष्ट्रदेशस्य । नर्म-
दायाः । लाटदेशस्य । उज्जयिनीस्थमहाकालनाथस्य । मालवदेशस्य । यमु-
नायाः । पञ्चालदेशस्य । महोदयनामकनगरस्य । कान्यकुब्जस्य । प्रयागस्य ।
वाराणस्याः । मिथिलायाश्च वर्णनं । अयोध्याप्राप्तिः । भरत-शत्रुघ्नपुरःसरेण
वशिष्ठेन सच सर्वेषां सम्भाषणादिः । इति राघवानन्दे नाम दशमोऽङ्कः ।
समाप्ताऽयं ग्रन्थः ।

No. 1186. शब्दखण्डः ।

Substance, country paper, 22 × 5 inches. Folia, 154. Lines, 9—12, on a page. Extent, 7,535 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Gosvâmi Bhaṭṭâchârya. Appearance, very old. Decayed. Prose. Correct.

S'abdakhaṇḍa—Being the last part of Gaṅges'a's *Tattva-chintâ-maṇi*. The work treats from a logical standpoint the value of Testimony as a proof. In the course of his dissertation, the author reviews at length the opinions of his predecessors. The MS. is a very old and remarkably correct one. Vide ante I. p. 295.

Beginning. अथ शब्दे निरूप्यते । प्रयोगहेतुभूतार्थतत्त्वज्ञानजन्यः शब्दः प्रमाणं । ननु शब्दे न प्रमाणं । तथा हि, करणविशेषः प्रमाणं, करणञ्च तद् यस्मिन् सति क्रिया भवत्येव । न च शब्दे सति प्रमाणं भवत्येवेति नायं शब्दः प्रमाणं । इत्यादि ।

End. ऐतिह्यञ्च आग्नेोक्तत्वेन शब्द एव अन्तर्भवति । अर्थापत्त्यनुलब्ध्याऽऽप्तुं यथायथ-
मन्तर्भावः प्रागेव चिन्तितः । अतः सिद्धं चत्वारि प्रमाणानीत्युपरम्यते ।

धीराः कुशाग्रमतयो भवतः प्रणम्य
 सौलो निधाय करवारिरुहे समीचे ।
 वाणीयमर्थरक्षितापि विशृङ्खलापि
 सानुग्रहेण हृदयेन विलोकनीया ॥ शिवं ।

Colophon. इति सङ्ग्रहोपाध्यायगङ्गेश्वरविरचिते तत्त्वचिन्तामणौ शब्दखण्डसुरीयः परि-
 च्छेदः समाप्तः ॥०॥

विषयः । शब्दलक्षणं । तत्प्रामाण्ये सौगतमतं । वैशेषिकमतं । स्वीयमतं । जरन्मीमां-
 सकमतं । प्राभाकरमतञ्च । आकाङ्क्षानिरूपणं । तत्र नव्यमतं । योग्यता-
 निरूपणं । आसत्तिनिरूपणं । तात्पर्याधीनं शब्दप्रामाण्यमिति कथनं । अत्र
 मीमांसकमतं । वेदस्य पौरुषेयत्वकथनं । वेदलक्षणं । पौरुषेयत्वलक्षणं । शब्दा-
 नित्यत्वकथनं । उच्छिन्नत्वेन अभिमतो वेदो नित्यानुमेय इति निर्णयः ।
 वाक्यलक्षणं । स्रुत्याचारयोर्वेदमूलत्वमिति कथनं । प्रत्ययस्थापनं । प्रवर्तक-
 ज्ञाननिरूपणं । तत्र नव्यमतं । हिंसानिरूपणं । विधिविचारः । तत्र नव्य-
 मतं । आचार्य्यमतं । गुरुमतं । विषयनिरुक्तिः । अपूर्ववादः । शक्तिवादः ।
 कार्यान्विते । अन्विते । स्वर्गलक्षणं । देवतालक्षणं । पदार्थनिरूपणं । तत्र
 प्रभाकरमतं । जातौ शक्तिरिति । जातिविशिष्टव्यक्तावेव शक्तिरिति कथनञ्च ।
 योगरुद्धविचारः । अत्र मीमांसकमतं । शब्दमाधुल्यविचारः । लक्षणा । तत्र
 नव्यमतं । समासविचारः । अत्र नव्यादीनां मतं । आख्यातविचारः । अत्र
 भट्टमतं । मण्डनाचार्य्यमतं । उपसर्गस्योक्तताविचारः ।

No. 1187. श्रीकृष्णस्तोत्रं, कचित् २ व्याख्यायुक्तं ।

Substance, country paper, 13 × 3 inches. Folia, 16. Lines, 4 on a page. Extent, 168 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'antipura, Kálidása Vidyávágis'a. Appearance, old. Verse. Correct.

S'ṛīkṛiṣṇa-stotra. A hymn in praise of the perfection of Kṛiṣṇa's person. By S'aṅkara Āchārya. There is no reason to believe that the great S'ivite Sannyāsi who commented on the Vedānta Sūtras of Vyāsa wrote this hymn, and it is therefore to be inferred that either the work is a forgery, or the author is a homonymous person of a different and much later age.

- Beginning. लक्ष्मीभर्तुर्भुजाग्रे कृतवसति सितं यस्य रूपं विशालं
नीलाद्रेशुङ्गष्ट इस्थितमिव रजनीनाथविम्बं विभाति ।
पायाद् वः पाञ्चजन्यः स सुकुलदितिजवासनैः पूरयन् स्त्रै-
र्निधानैर्नीरदौघध्वनिपरिभनद्दैरम्बरं कम्बुराजः ॥ १ ॥
- End. मोदात्त पादादिकेशसुतिमिति रचितां कीर्तयित्वा विधाम्बः
पादाजइन्दुसेवासमयकृतमतिर्मलकेनानमेद् यः ।
उन्मुखैवात्मने नो निचयकवचतां पञ्चतामेत्य भानो-
र्विम्बान्तर्गाचरं स प्रविशति परमानन्दमात्मस्वरूपं ॥ ५ ॥
- Colophon. इति श्रीशङ्कराचार्यविरचितं श्रीकृष्णस्तोत्रं समाप्तं ।
विषयः । श्रीकृष्णस्तोत्रव्याजेन तद्रूपमात्मावर्णनं ।

No. 1188. अद्वैतरहस्यं ।

Substance, country paper, 12 × 3 inches. Folia, 4. Lines, 4 on a page. Extent, 44 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Kālidāsa Vidyāvāgis'a. Appearance, Fresh. Prose and verse. Correct.

Advaita-rahasya. A dissertation in support of the non-dual theory of the Vedānta. By Rāmānanda Tīrtha. The author was one of the foremost professors of this school of philosophy.

- Beginning. इह किल प्रातीतिकथमत्यागार्थमात्मज्ञानरहस्यं चातुर्यालोपमुद्रया नमस्कार-
व्याजेन दर्शयति ।
निराभासाय शान्ताय ज्ञानातीताय ते नमः ।
मङ्गमज्ञेयरूपाय नित्यमुक्तचिदात्मने ॥ इत्यादि ।
- End. शब्दस्त तात ! शब्दस्त निशामय निशामय ।
येनैव निर्द्वैतिः स्यात्तु तेनैव विहरानघ ! ॥
अथ वा यासि सङ्गेनात्वं लोकदृष्ट्या तु मूढधीः ।
तदा नैव सुखं यासि लोकभृत्योऽसि चे सुत ! ॥
- Colophon. इति श्रीरामानन्दतीर्थकृतद्वैतरहस्यं समाप्तं ।
विषयः । ब्रह्मणो लक्षणादिकथनपुरःसरमद्वैतवादसंस्थापनं ।

No. 1189. अवधूतपट्कं ।

Substance, country-made yellow paper, 11 × 4 inches. Folium, 1. Lines, 8. Extent, 19 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, S'ántipura. Kálidása Vidyávágis'a. Appearance, old. Verso. Correct.

Avadhúta-shaṭka. A hymn in six stanzas in praise of Avadhútas, a class of houseless hermits, to which its author S'āṅkara Āchārya belonged.

Beginning. न योगी न भोगी न वा मोक्षकाङ्क्षी

न दीरो न धीरो न वा साधकेन्द्रः ।

न शैवो न शाक्तो न वा वैष्णवो वाऽ-

वधूतशिदानन्दरूपोऽक्षमात्मा ॥ १ ॥

End. विभूतिं विशृल्लं तथा रक्तवाचो

दधानः कपालं गले नागहारं ।

प्रसन्नान्तरात्मा सदा हृष्टचेता

विरेजोऽवधूतो द्वितीयो महेशः ॥ ६ ॥

Colophon. इति शङ्कराचार्यविरचितसवधूतपट्कं समाप्तम् ।

विषयः । अवधूतप्रकृतिवर्णनं ।

No. 1190. आलोकः ।

Substance, Palm-leaf, 14 × 2 inches. Folia, 92. Lines, 6 on a page. Extent, 3,956 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Kálidása Vidyávágis'a. Appearance, old and decayed. Prose. Correct.

Ā'loka. A commentary on the Tattva-chintāmaṇi of Gaṅges'a. By Gadādhara. The MS. comprises the first three books only, but it is very old and correct. (Vide ante I p. 295, and Hall's Contributions, p.)

Beginning. वङ्गाणि पञ्च कुचयोः प्रतिविम्बितानि

दृष्ट्वा दशाननसमागमनभ्रमेण ।

भूयोऽपि शैलपरिवृत्तिभयेन गाढ-

मालिङ्गितो गिरिजया गिरिशः पुनातु ॥

अधीत्य जयदेवेन हरिमिश्रात् पिबत्यतः ।

तत्त्वचिन्तामणेरित्यमालोकोऽयं प्रकाशते ॥

प्रसङ्गान्मङ्गलस्य समाप्तिहेतुतां स्थापयितुं भूमिकामाचरति, इहेति । इह खलु वाक्यालङ्कारे एकवाक्यता अविप्रतिपत्तिलेन धमसूक्तता निराकृतेत्यादि ।

End. अदृष्टव्याष्टमधीकरणतावच्छेदको दृष्ट इति शब्दादकामेऽपि तदुत्पाद-
व्याष्ट्याप्रतीतेः सर्वसिद्धत्वादिन्द्रियासन्निकर्षादिना प्रत्यक्षसामग्र्यभावात्, तस्माद्
यद्येतत् विशेषणपदप्रवृत्तिनिमित्तं विशिष्टधीविषयसु विशेषण इत्यतः खण्डित-
त्वात् शेषवाक्यं नास्ति ।

विषयः । चिन्तामणेः व्याख्यानं ।

No. 1191. आलोकरहस्यं ।

Substance, country paper, 17 × 4 inches. Folia, 26. Lines, 8 on a page. Extent, 1,518 s'lokas. Character, Bengali. Date, Place of deposit, S'antipura, Kālidāsa Vidyāvagis'a. Appearance, old. Prose. Correct.

Aloka-rahasya. A gloss on the last named work. By Mathurā-nātha Tarkavāgis'a. The codex comprises only the third book.

Beginning. न्यायानुधिक्ततसेतुं हेतुं श्रीरामसखिलसम्पत्तेः ।

तातं विभुवनगीतं तर्कालङ्कारमादराद्गत्वा ॥

श्रीमता मथुरानाथतर्कवागीशधीमता ।

विशदीकृत्य दर्शने प्रत्यक्षालोकफक्किताः ॥

निर्विघ्नं प्रारिप्सितग्रन्थसमाप्तिकामनया कृतं कृतिपूर्वकभगवत्प्रार्थनारूपं सङ्कलं
शिष्यशिष्यायै आदौ निबध्नाति, यज्ज्ञाणीति । गिरिशो महादेवः पुनातु
पवित्रं करोतु प्रारिप्सितग्रन्थसमाप्तिप्रतिबन्धकं पापं नाशयतु इत्यादि ।

End. सामानाधिकरणविरह्यभिचारादिनिश्चयात्मकघटादिव्यतिरेकज्ञानप्रतिबध्ना-
यां घटादिनिश्चयेति अतः खण्डितत्वात् परिसमाप्तिवाक्यं नास्ति ।

विषयः । जयदेवकृतप्रत्यक्षखण्डालोकस्य व्याख्यानं ।

No. 1192. कृष्णभक्तिरसोदयः ।

Substance, country-made yellow paper, 12 × 4 inches. Folia, 12. Lines, 5 on a page. Extent, 180 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Rádhikánátha Gos'vámí. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Kṛishṇa-bhaktirāsodaya. A treatise on the Bhakti system of the Vaishṇavas. By Rádhámohana S'armá. The MS. is incomplete.

Beginning. गोपीनयनचकोरी—स्वादितसुरमास्तमिताङ्गवधिः ।

कोऽपि ब्रजेन्द्रतनयो नीरदनीलो विधुर्जयति ॥

श्रीमदद्वैतवंशेन राधाभोचनशर्माणा ।

क्रियते परमासोदः कृष्णभक्तिरसोदयः ॥

श्रीमद्रसमास्तमोधिर्गांस्वामिभिर्वदाचुतः ।

तस्मादुद्धृत्य यत्किञ्चिदन्यतश्च निवेद्यते ॥

सन्तत्यं मम चापस्यं तद्भवेरितचेतसः ।

वैष्णवैः कृष्णसम्बन्धगुणमात्रपरिग्रहैः ॥ तत्र भक्तिलक्षणमित्यादि ।

End. आनुगत्यश्च शास्त्रादिप्रसिद्धासु रागादिकाङ्क्षवर्णकीर्तनध्वरणपादसेवनवन्दना-
त्मनिवेदनप्रायतनपरिपाटीषु प्रष्टव्या सद्वशीकरणमित्यतः खण्डितत्वात् परि-
शेषवाक्यं नास्ति ।

विषयः । भक्तिलक्षणं । अनुशीलनस्वरूपप्रदर्शनं । उपवासस्य भजनाङ्गलक्षणं । भक्ति-
लक्षणपरिष्कृष्टा । भक्तिप्रयोजननिर्देशः । तद्विवरणकथनञ्च । रचिलक्षणं ।
केवल्युक्तेरप्रतिष्ठता । साधनसाध्यभेदेन भक्तेर्द्वैविध्यकीर्तनं । साधनभक्ति-
लक्षणं । वैधीलक्षणं । रागलक्षणं । चतुःषष्टिसङ्ख्यकानि भक्त्यङ्गानि । सन्ध्यापा-
सनादीनां कर्तव्यताकथनादिः । भक्त्यनुकूलवैराग्यलक्षणं । तत्प्रतिकूलवैराग्य-
लक्षणञ्च । रागानुगलक्षणं । अतः परं खण्डितं ।

No. 1193. तत्त्वचिन्तामणिप्रत्यक्षखण्डः ।

Substance, country paper, 17 × 4 inches. Folia, 49. Lines, 5—8 on a page. Extent, 1,650 s'lokas. Character. Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Gosvámí Bhaṭṭáchárya. Appearance, old. Prose. Correct.

Pratyaksha Khanda. The third book of Gaṅgeśa's Tattva-chintamani. This, like No. 1186, is a remarkably old and correct codex.

Beginning. गुणातीतोऽपीशस्त्रिगुणसचिवस्यवरमय-

स्त्रिमूर्तिर्यः सर्गस्थितिविलयकर्माणि तनुते ।

कृपापारावारः परमगतिरेकस्त्रिजगतां

नमस्तस्मै कस्मैचिदमितमस्त्रिज्जे पुरभिदे ॥

आन्वीक्ष्यानयमाकलय्य गुरुभिर्ज्ञात्वा गुरुणां मतं

चिन्तादिव्यविलोचनेन च तयोः सारं विलोक्याखिलं ।

तन्त्रे दोषगणेन दुर्गमतरे सिद्धान्तदीप्तागुरु-

गङ्गेशस्तनुते मितेन वचसा श्रीतत्त्वचिन्तामणिं ॥

यतो मणः पण्डितमण्डनक्रिया प्रचण्डपापण्डमतस्त्रिरस्क्रिया ।

विपक्षपक्षे न विचारचातुरी न च ससिद्धान्तवचो द्रिद्रता ॥

इह खलु सकलश्रष्टैकवाक्यतया अभिमतकर्मारम्भमये तत्समाप्तिकामा

मङ्गलमाचरन्ति । इत्यादि—

End.

सविकल्पकज्ञानानां जात्यादियोजनया चीनानां इन्द्रियज्ञानां प्रत्यक्षत्वापा-
करणादितः परं खण्डितत्वात् शेषवाक्यं नास्ति ।

विषयः ।

मङ्गलवादः । प्रामाण्यवादः । तत्र प्रामाण्यं स्वतो प्राप्नोति पूर्णपक्षः । प्रामाण्यं
परतो प्राप्नोति सिद्धान्तः । प्रामाण्यरूपविविचारः ।
अन्यथा-प्राप्तिकथनं । प्रत्यक्षलक्षणं । तत्र सन्निकर्षविशेषस्य कारणतासंस्थापनं ।
विषयालोकसंयोगस्य विषयोद्भूतरूपस्य महत्त्वस्य च प्रत्यक्षकारणत्वकथनं वायुर्न
प्रत्यक्षं मनोजन्य इति कथनं । सुवर्णं प्रत्यक्षं तैजसश्चेति कीर्तनं । मन
इन्द्रियमणु चेति निर्देशः । ज्ञानं मानसमिति कथनादि । सविकल्पकनिर्वि-
कल्पकभेदेन प्रत्यक्षस्य च द्वैविध्यकथनञ्च इत्यतः खण्डितं ॥

No. 1194. प्रत्यक्षमणिफक्कि का वा प्रत्यक्षखण्डटीका ।

Substance, country paper, 18 × 3½ inches. Folia, 28. Lines, 8 on a page. Extent, 1,710 śloka. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Gosvāmi Bhaṭṭāchārya. Appearance, old and decayed. Prose. Correct.

Pratyaksha-maṇi-phakkikā. A commentary on the last named work. By Mathurānātha Tarkavagīś'a. Vide ante I, p. 295.

Beginning. न्यायान्मुद्रितमेतुं हेतुं श्रीराममखिलमस्यते ।

तातं विभुवनगीतं तर्कालङ्कारमादराद्गता ॥

श्रीमता मधुरानाथतर्कवागीशधीमता ।

विशदीकृत्य दर्शने प्रत्यक्षमणिफकिताः ॥

निर्विघ्नं प्रारिप्सिततत्त्वचिन्तामणिनामग्रन्थसमाप्तिकामनया कृतं महादेवनम-
स्काररूपं मङ्गलं शिष्यशिष्यायमादौ निबध्नाति, गुणातीत इतीत्यादि ।

End.

मङ्गलस्य सफलत्वं व्यवस्थाप्य मोक्षसाधनीभूततत्त्वज्ञानचिकीर्षावतां स्वीयग्रन्थो-
पादानप्रवृत्तये मोक्षसाधनीभूतफलवदान्वीक्षिकीप्रतिपादितप्रतिपादकत्वेन हे-
तुना मोक्षसाधनीभूततत्त्वज्ञानजनकतां स्वीयग्रन्थस्य प्रतिपादयितुं तादृश-
हेतुसमर्थं स्वीयग्रन्थस्य दर्शयति अथेत्यादिना विविच्यते इत्यन्तेन । अथ मङ्गलस्य
समाप्तिहेतुतानिरूपणानन्तरमित्यतः खण्डितत्वात् शेषवाक्यं नास्ति ।

विषयः । प्रत्यक्षचिन्तामणियाख्यानं ।

No. 1195. नारदस्मृतिः ।

Substance, country-made, yellow paper, 22 × 4 inches. Folia, 30, Lines, 7 on a page. Extent, 997 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Bharatachandra S'riromani. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Nārada Smṛiti. The Institutes of Hindu Law. By Nārada. In the preface, the work is described to comprise four thousand stanzas, but the codex contains only one thousand stanzas, and still professes to be complete. Contents: Chapter 1; Courts of law defined; 2, Jurisprudence; 3, Debts; 4, Documents; 5, Witnesses; 6 Fire ordeal; 7, Ordeal by drinks; 8, Ordeal by poisons; 9, Money; 10, Loans; 11, Rules of guilds and trades; 12, Gifts; 13 and 14, Wages; 15, Sales of property by persons whose right to it is questioned; 16, Payment of value of purchases; 17, Duties of purchasers; 18, Oaths; 19, Boundaries; 20, Connexion of the sexes; 21, Inheritance; 22 and 23, Punishments of various kinds, reprimands, &c.; 24, Venial offences.

Beginning. इति च स्मृत्य भगवान् मनः प्रजापतिः सर्वभूतानुपकार्यमाचारस्थितिहेतु-
भूतं शास्त्रं चकार यथादौ लोकसृष्टिभूतप्रविभागसदृशप्रमाणपरिपक्वत्वं वेद-

वेदाङ्गसप्तविधानमाचारो व्यवहारः कण्ठकशोधनं राजदन्तं वर्णधर्माश्रमप्रवि-
भागो विवाहस्यायलीपुंसविकल्पो दायानुक्रमः । श्राद्धविधावशौचकल्पो भक्ष्या-
भक्ष्यलक्षणं विक्रयविक्रयभीमासा । पातकभेदैः स्वर्गनरकानुदर्शनप्रायश्चित्ता-
न्युपपदो रक्षस्थानीत्येवं चतुर्विंशतिप्रकरणानि तदेतत् श्लोकशतसहस्रमासीत्
तेनाध्यायसहस्रेण मनुः प्रजापतिरुपनिषद् देवर्षये नारदाय प्रायच्छत् । स च
तस्मादधीत्य सहस्रात् नायं ग्रन्थः सुकरो मनुष्याणां शक्यो धारयितुं इति द्वाद-
शभिः सहस्रैः सखिलेप । तच्च सुमतये भार्गवाय प्रायच्छत् । स च तस्मादधीत्य
तथैवाहुर्ज्ञासादल्पीयसी मनुष्याणां शक्तिरिति ज्ञात्वा चतुर्भिः सहस्रैः सखिलेप ।
तदेतत् सुमतिहतं मनुष्या अधीयन्ते ।

End.

हिरण्यं सर्पिरादित्य आपो राजा तथाष्टमः ।

एतानि सततं पश्येन्नमस्येदर्चयेत् स्वर्यं ।

प्रदक्षिणञ्च कुर्वीत यथास्थायुः प्रवर्धते ॥

Colophon. इति नारदीये धर्मशास्त्रे प्रकीर्णं नाम व्यवहारपदमष्टादशं समाप्तम् ॥

विषयः ।

अथ १ अध्याये, परिपञ्चकणं । २, व्यवहारलक्षणं । ३, ऋणशोधनं । ४, धन-
स्वामिसंशयोच्चेदकलिखनसाक्षिभोगरूपविविधप्रमाणान्तर्गतलिखनप्रमाणकथनं ।
५, साक्षिप्रमाणकथनं । ६, पापिपरीक्षार्थमग्निमंस्कारकथनं । ७, पापिपरी-
क्षार्थं पानीयविविधकथनं । ८, विपपानरूपपापिपरीक्षाकथनं । ९, परीक्षा-
विषये कोषविविधकथनं । १०, ऋणदानस्य विशेषणनामकथनं । ११, वणिक्-
प्रभृतयः समूह्य यत् कर्म कुर्वन्ति तत् समूह्य समुत्थानं नाम तस्य विवरणं ।
१२, दत्ताप्रदानकथनं । १३, भृत्यानां वेतनदानादानविविधकथनं । १४, वेत-
नस्थानपाकर्मकथनं । १५, अस्त्रामिहतविक्रयस्य सिद्धत्वासिद्धत्वकथनं । १६,
विक्रयेपण्यस्यासम्प्रदानकथनं । १७, क्रयकर्तुरनुवादकथनं । १८, समयस्यान-
पाकर्मकथनं । १९, सेतुकदारसीमाकथनं । २०, स्त्रीपुंयोगकथनं । २१,
दायभागकथनं । २२, साहसकथनं । २३, वाक्पाषण्ड्यदण्डपाषण्ड्यकथनं । २४,
दूतसमाजयकथनं । प्रकीर्णककथनं ॥०॥

ग्रन्थादौ चतुर्भिः सहस्रैः सखिलेप एतस्य उक्तत्वात् एतद्ग्रन्थस्य चतुःसहस्र-
श्लोकात्मकत्वं सूचितं, अस्मिन् ग्रन्थे किञ्चिदधिकसहस्रसङ्ख्यकश्लोकानां प्राप्त-
त्वेनास्य सखण्डलमनुमितं । समाप्तमित्यनेन यत् समाप्तिस्वरूपं वाक्यं तद्ग्रन्थ-
पतितं ॥

No. 1196. शब्दालोकः ।

Substance, country paper, 18 × 3 inches. Folia, 18. Lines, 6—7 on a page. Extent, 3,650 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Śāntipura, Nṛsiṅhaprasāda Gośvāmī. Appearance, old. Prose. Correct.

S'abdāloka. A commentary on the last book of Gaṅgeś'a's *Tattva-chintāmaṇi*. By Jayadeva. (*Vide ante* I, p. 295.)

Beginning. न जाने श्रीजाने विरचितमिह ग्रन्थगहने
समर्था नैवार्थानधिगमयितुं निर्मितिरपि ।
तथाप्येतावत्यामपि किल विगत्यामहमिह
प्रवृत्तो यत्तस्मिंस्तव चरणसेवैव शरणं ॥
अधीत्य अयदेवेन हरिमिश्रात् पितृव्यतः ।
शब्दचिन्तामणेरित्त्वमालोकोऽयं प्रकाशते ॥
अथेति । इहायशब्दस्य आनन्दार्थवचनत्वेन उपस्थितस्य उपमाननिरूपणस्यैव
प्राशस्त्यत तस्येत्यादि ।
End. अन्वयव्यभिचारवारणाय योग्यतादीनि लक्ष्ये व्यभिचारवारणाय अनुपपत्ती-
त्यर्थः । अन्यथेति । अन्यलभ्योऽपि भक्तौ विशेषणद्वयं त्यक्त्वा पदान् । इत्यतः
खण्डितम् ।
विषयः । गङ्गेश्वरतत्त्वचिन्तामण्यन्तर्गतशब्दखण्डव्याख्यानं ।

No. 1197. शब्दखण्डटीका ।

Substance, country paper, 17 × 3½ inches. Folia, 9. Lines, 8 on a page. Extent, 400 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Śāntipura, Nṛsiṅhaprasāda Gośvāmī. Appearance, old. Prose. Correct.

S'abdakhaṇḍa ṭīkā. A commentary on the last book of Gaṅgeś'a's *Tattva-chintāmaṇi*. By Mathurānātha Tarkavāgīś'a.

Beginning. न्यायामुद्धिततसेतुं हेतुं श्रीराममखिलसम्पत्तेः ।
तानं विभुवनगीतं तर्कालङ्कारमादराद्वला ॥

श्रीमता मयुरानाथतर्कवागीशधीमता ।

विषदीकृत्य दृष्टेन्ते तुरीयमणिफट्टिकाः ॥

आत्मीयिचिकीपण्डितमण्डलीषु सत्ताण्डवैरभ्यर्चनं विनापि ।

मदुक्तमेतत् परिचिन्त्य धीरा निःशङ्कमध्यापनमातनुष्व ॥

प्रत्यक्षादिप्रमाणवयं निरूपितमिदानीं चरमप्रमाणं ब्रह्मे निरूपणीयोऽतः

शिष्यावधानाय प्रतिजानीते, अथेत्यादिनेत्यादि ।

End.

विशेषणविशेष्यभावेति । परस्य विशेष्यविशेषणभावेन स्वार्थतावच्छेदकत्वा-

च्छिद्धानुभवजनितेत्यतः खण्डितत्वात् परिसमाप्तिवाक्यं नास्ति ।

विषयः ।

गङ्गेशकृततत्त्वचिन्तामण्यन्तर्गतशब्दखण्डव्याख्यानं ।

No. 1198. विल्वमङ्गलं ।

Substance, country paper, $11\frac{1}{2} \times 3$ inches. Folia, 15. Lines, 6 on a page. Extent, 281 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk., 1616. Place of deposit, S'ántipura, Rádhikánátha Gosvámí. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Vilvamaṅgala. A hymn in praise of Kṛishṇa. By Vilvamaṅgala.

Beginning. यं वेदविदपि प्रियमिन्दिराया यन्नाभिनीरुहगर्भं गृहो न धाता ।

गोपालबाललल्लना वनमालिननं गोधूलिधूसरशरीरमरीरमंस्त्राः ॥ इत्यादि ।

End.

ददातु वः शं किल व्रजेशः पीताम्बरोऽसौ हन्दावनेशः ।

मन्दारमालो वच्चावतंभी, सतां हृदिस्थोऽमरारिध्वंभी ॥

यात्यतो वेदबध्मोऽसि चरणन्विदमुत्थित ।

अनेन मूलं खड्गेन पतितं वेत्स्यसि चितौ ॥

Colophon. इति विल्वमङ्गलं समाप्तं ।

अतुविधुरसप्रध्वी भ्राकके शुभपचे

दृष्यकमलबन्धौ पञ्चदश्यां पदार्जं ।

नगवरधर ते श्रीरामदेवः प्रणम्य

अलिखदधरविल्वमङ्गलं नाम काव्यं ॥

विषयः ।

श्रीकृष्णस्तवनं ।

No. 1199. भारतभावदीपः ।

Substance, country-made yellow paper, 12 × 4½ inches. Folia, 170. Lines, 10 on a page. Extent, 4,887 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Śāntipura, Kālidāsa Vidyāvāgīśa. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Bhārata-bhāradīpa. A perpetual gloss on the Mahābhārata. By Nīlakanṭha Śūri. The codex examined is very imperfect, containing only the commentary on the Gītā portion of the work. A complete and very correct MS. of the entire work exists in the Library of the late Rājā Pitāmbar Mitra, Surā; copies more or less perfect also exist in the Libraries of the late Rājā Sir Rādhākanta Deva, of Rājā Komalkrishṇa Bahādur, of the Asiatic Society of Calcutta, and of the Sanskrit Colleges of Calcutta and Benares.

Beginning. ॐ नमो ब्रह्मवादिभ्यो ब्रह्मविद्यासम्प्रदायकर्तृभ्यो वंशर्षिभ्यो नमो गुरुभ्यः ।

प्रणम्य भगवत्पादान् श्रीधरादींश्च सद्गुरुन् ।
सम्प्रदायानुसारेण गीताव्याख्यां समारभे ॥
भारते सर्ववेदार्था भारतार्थश्च कृत्स्नः ।
गीतायां सन्ति तेनेयं सर्वशास्त्रमयी मता ॥
कर्मापास्त्रिज्ञानभेदैः शास्त्रं काण्डत्रयात्मकं ।
अन्ये तृपासनाकाण्डसूतीयो नातिरिच्यते ॥
तदेव ब्रह्मविद्धि त्वं नेदं यत्तदुपासते ।
इति श्रुत्यैव वेद्यस्य श्रुपास्यादन्यतेरिता ॥
इयमष्टादशाध्यायी क्रमात् षट्कचिकेण हि ।
कर्मापास्त्रिज्ञानकाण्डचित्तात्मा निगद्यते ॥
तत्र युद्धोद्यमं श्रुत्वा शैलकुन्दादिप्रसंगं दृष्टान्तं बुभुक्षुः धृतराष्ट्र उवाच ।
धर्मार्थेवेति ।

End. भूतिरैश्वर्यं सर्वनियन्तृत्वं, नीतिर्नयश्च, एतत् सर्वं तत्र तस्मिन् पक्षे भ्रुवमिति मम मतिः । अतः पाण्डवैः सद्यः सन्निरेव कर्तव्य इति भावः ॥

Colophon. इति श्रीमत्पद्मवाक्यप्रसादज्ञसर्यादाधुरन्धरवंशावतंसश्रीगोविन्दस्वामीः श्रीनील-
काण्डरिवर्यस्य कृतौ भारतभावदीपे भीष्मपर्वणि गीतार्थव्याख्यानेऽष्टादशो-
ध्यायः ॥

विषयः । भगवद्गीताव्याख्यानं ॥

No. 1200. लीलावतीप्रकाशः ।

Substance, country paper, $18\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches, Folia, 7. Lines 6 on a page. Extent, 212 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Kálidása Vidyávagís'a. Appearance, old. Prose. Correct.

Lílávati-prakás'a. A commentary on the *Lílávati* of Vallabha Achárya. By Vardhamána. The *Lílávati* is an abridgment of the principal doctrines enunciated in the *Chintámaní* of Gaṅges'a. The work is of considerable repute, but rare in Bengal. Mr. Hall does not notice it in his *Contributions*.

Beginning. एकच शुल्लसपरच विषप्रखन-सन्धव कीर्तिरपच च पीतवासः ।

तत्पातु वर्यो शश्लक्षकलाकिरीट-निस्थितकैटभहृदोर्मस वाञ्छितानि ॥

न्यायाम्भोजपतङ्गाय मीमांसापारद्वन्द्वे ।

गङ्गेस्वराय गुरवे पित्रेऽत्र भवते नमः ॥

विभिष्टमिष्टाचारानुमितकर्तव्यताकं विघ्नविघातकं सङ्कलं निवध्नाति,
नाथ इति ।

End. किञ्च । प्रतियोग्यधिकरणवदयोग्यवच्छेदस्य न विचारमहलमित्याह, अपि
चेति । अतः खण्डितम् ।

विषयः । न्यायलीलावतीव्याख्यानं ।

No. 1201. लीलावतीप्रकाशरहस्यं ।

Substance, country paper, $17\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 12. Lines, 19 on a page. Extent, 507 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Kálidása Vidyávagís'a. Appearance, old. Prose. Correct.

Lílávati-prakás'a-rahasya. A commentary on the last named work. By Mathuránátha Tarkavágís'a.

Beginning. निर्विघ्नं प्रारिप्सुतयन्वसमाप्तिकामनया कृतं हरिहरात्मकभगवत्प्राथम्यरूप
सङ्कलं शिष्यमिक्षायै आदौ निवध्नाति एकत्रेत्यादि ।

End. आतिसत्येव सन्नेत्यादौ अन्यस्मिन् लक्षणाव्यवच्छेदस्य शक्तिबललभ्य इत्याहुरिति
सङ्क्षेपः । विस्तरस्त्वसम्पत्कृतदीधिति-रहस्येऽनुसन्धेयः ॥

Colophon. इत्यन्तं प्रचरन्ती मायुरी समाप्ता ।

विषयः । वर्तमानोपाध्यायकृतलीलावतीटीकाया व्याख्यानं ।

No. 1202. लीलावतीरहस्यं ।

Substance, country paper, $17\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 21. Lines, 8 on a page. Extent 924 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Kálidása Vidyávágis'a. Appearance, old. Prose. Correct.

Lálavati-chintámañi-rahasya. A commentary on the *Lálavati* of Vallabha Áchárya. By Mathuránátha Tarkavágis'a. This is a commentary on the original text of Vallabha, whereas No. 1201 is a gloss on the commentary of Vardhamána.

Beginning. श्रीमता मधुरानाथतर्कवागीशधीमता ।

विविच्यते फलिकार्यो लीलावत्या विशेषतः ॥

निर्विघ्नं प्रारिप्सितधन्यसमाप्तिकामनया कृतं श्रीकृष्णनमस्काररूपं मद्रसं शिष्य-
शिष्यायै आदौ निवध्नाति नाथ इति ।

End. द्रव्यगुणत्वादीनां षष्ठां यद्विच्छेदपट्टकं तेन निवर्जिता । अतः परं खण्डितं ॥

विषयः । मूललीलावतीव्याख्यानं ।

No. 1203. लीलावतीदीधितिटिप्पनी ।

Substance, country paper, $17\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 27. Lines, 8 on a page. Extent, 1039 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Kálidása Vidyávágis'a. Appearance, old. Prose. Correct.

Lálavati-didhiti-tippanī. A gloss on Raghunátha Ś'īromaṇi's commentary on the *Lálavati* of Vallabha. By Jagadís'a Tarkálañkára.

Beginning. कर्पूरकुन्दकुमुदकैलासोदरसेदरं ।

विघ्नविध्वंसकं धाम नमामः शैवदैवतं ॥

कणभक्तमुनेः पञ्चरत्नाविन्यस्तवासनाः ।

वचांसि जगदीशस्य चिन्तयन् विचक्षणाः ॥ इहेत्यादि ।

End. यज्ञदनीयबाल्यदेहः तज्जन्यत्वस्यैव, यूनं यज्ञदने सत्तात् तदुपपत्त्येवासम्भवः ॥
इत्यतः खण्डितं ।

विषयः । शिरोमणिकृतलीलावतीटीकाया व्याख्यानं ।

No. 1204. अभिधारहस्यं ।

Substance, country paper, $17\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 11. Lines, 7 on a page. Extent, 352 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Kálidásá Vidyávagís'a. Appearance, old. Prose. Correct.

Abhidhá-rahasya. A gloss on Jayadeva's *Abhidhá-vichára*, or a commentary on the *Abhidhá* section of the last book of the *Tattva-chintámaṇi*. By Mathuránátha Tarkavágís'a.

Beginning. ननु वेदः साक्षादेव प्रवर्तयतु किं दारेण भवतु वा द्वारं, अन्यदेव हि किञ्चिद्भवति यदि चेच्छां विना न प्रवृत्तिः, विधिज्ञानानन्तरमिच्छा अनुभूयते । इत्यादि ।

End. यदुक्तं तद्दीजद्वयं स्वयमेवाह चेतुद्वयेत्यादिना ।

Colophon. इति अभिधारहस्यं समाप्तं ॥

विषयः । जयदेवमित्रकृताभिधाविचारस्य टीका ।

No. 1205. नैषधटीका ।

Substance, country paper, $19\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 38. Lines, 7 on a page. Extent, 1,380 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Gosvámí Bhattachárya. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Naishadha-ṭiká. A commentary on the well-known poem, the *Naishadha*. By Vaṇśívadana S'armá. The MS. is incomplete.

Beginning. श्रीरामचरणौ नला वंशीवदनशर्माणा ।

नैषधीयप्रबन्धेऽस्मिन्नतिमङ्गल्य लिख्यते ॥

अथ द्वाविंशतिः सर्गाः श्रीहर्षकविना कृताः ।

नलभैरवमिथ्याप्राप्तशिवदुर्गागुणैः प्रियाः ॥

प्रयमे भीमजारूपप्रवणाद् विरही मियात् ।

गला वनं सरसीरे धृत्वा हंसं नलोऽत्यजत् ॥ इत्यादि ।

End. सौरभातिशयमविन्दत स्नेहे । किन्तु,—इत्यतः खण्डितम् ।

विषयः । श्रीहर्षकृतनैषधचरितस्य व्याख्यानं ।

No. 1206. कुसुमाञ्जलिप्रकाशः ।

Substance, palm leaf, $13\frac{1}{2} \times 2\frac{1}{2}$ inches. Folia, 214. Lines, 6 on a page. Extent, 30,816 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'antipura, Kálidása Vidyávágisá. Appearance, very old. Prose. Correct.

Kusumāñjali-prakāśa. A commentary on the *Kusumāñjali* of Udayanāchārya. By Vardhamāna. MSS. of this work are exceedingly scarce.

Beginning. (प्रथमपत्रं नास्ति) उपकारलुब्धं भगवतःस्निहसुपकृतं व्याप्रियमाणमित्यर्थः ।
तथापि भूयश्चो घूमादिविषयकस्य स्त्रीयस्य सच्चात् किमनेन इत्यत आह
ईशस्य पदयुगेति । इत्यादि ।

End. तत्र न्यायकुसुमाञ्जलेयं समर्पणं तेन भवान् प्रीतोऽस्तु ॥
यत्कर्तव्यमस्तपस्वसहस्ररश्मिर्गङ्गेवरः सुकविकैरवकाननेन्दुः ।
तस्यात्मजोऽतिविषमं कुसुमाञ्जलिं तं प्राकाशयत् कतिमुदे बुधवर्द्धमानः ॥

Colophon. इति सहापाध्यायश्रीवर्द्धमानविरचितो न्यायकुसुमाञ्जलिप्रकाशः सम्पूर्णः ॥
विषयः । उदयनाचार्यैकतकुसुमाञ्जलेयं व्याख्यानं ॥

No. 1207. राजभूषणी ।

Substance, country-made yellow paper, $9\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 28. Lines, 13 on a page. Extent, 773 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'antipura, Kálidása Vidyávágis'a. Appearance, old. Verse. Correct.

Rājabhūṣaṇī. A treatise on civil polity. By Rámānanda Tírtha. Contents: the uses of kings; the importance of government; punishment; the attributes proper for ministers; do. of clerks; do. of priests; do. of Bráhmaṇas; do. of kings; do. of ambassadors; royal robes; rules of warfare, treatise &c.; military expeditions; diurnal duties of kings; rules of government; law of inheritance; witnesses; swearing in court; punishment of perjury; division of time; intercalation; punishment of priests who fail to perform their duties; fees to priests; wages; punishment for venial offences; punishment for mischief; do. for theft; do. for adultery; do. for gambling; do. for boundary disputes; inauguration of kings.

Beginning. राजलक्ष्म च धर्माय राजदण्डाय ते नमः ।

दिक्पालाः सावित्रः सर्वे विजयध्वं सभास्ये ॥

राजा जयतु सदैवैर्मन्त्रिणस्तु वसुधरा ।

ब्राह्मणाः सत्प्रजागारः कुर्वेच्च राजभूषणी ॥

ग्रन्थेऽनुज्ञे सनुज्ञेयटीका कुल्लूकसम्प्रदायः ।

ग्रन्थे ग्रन्थाः प्रवक्तव्या मया सन्देशभित्ता ॥ इत्यादि ।

End. गोदावरी भीमरथी तुङ्गभद्रा प्रणी तथा ।

चन्द्रभागा शिवा गौरी अभिषिञ्चन्तु पान्तु वः ॥

Colophon. इति श्रीरामानन्दतीर्थकृता राजभूषणी समाप्ता ॥

विषयः । राजप्रशंसा । राजदण्डप्रभावः । दण्डध्यानवर्णनं । मन्त्रिलक्षणं । लेखकलक्षणं । पुरोहितलक्षणं । ब्राह्मणमहिमा । राजलक्षणं । दूतलक्षणं । राजवासप्रकार-
कथनं । युद्धक्रमः । तत्र सन्धिविग्रहादिप्रयोगकथनादिः । युद्धयात्रा । राज-
नित्यकृत्यं । राज्यपालनक्रमः । दायभागः । संचितलक्षणतद्भेदकथनादिः ।
शपथक्रमः । मिथ्यासाक्षिदण्डक्रमः । पलादिलक्षणं । दण्डव्यवहारक्रमः ।
श्रद्धादित्यागदण्डकथनं । दण्डिणा । वेतनव्यवस्था । निग्राहकादिदण्डक्रमः ।
द्रव्यहिंसादण्डः । चौरदण्डप्रकारकथनं । परदारभोगदण्डः । द्यूतशासनं ।
सीमाशासनं । राजाभिषेकप्रकारकथनञ्च । इति समाप्तिः ।

No. 1208. लिङ्गानुशासनटीका ।

Substance, country paper, 14×3 inches. Folia, 14. Lines, 8, on a page. Extent, 679 ślokaś. Character, Bengali. Date, Sk. 1617. Place of deposit, Śāntipura, Rādhikānātha Gośvāmī. Appearance, old, decayed. Prose. Correct.

Liṅgānuśana-tīkā. A commentary on the Vocabulary of Amara Siṅha. By Mukunda Śarmā. The author says he has followed the opinion of the learned Vopadeva, but a commentary by Vopadeva on the Amarakośa is not known. Perhaps he means that his commentary is based on the grammatical system of Vopadeva.

Beginning. नत्वा छण्यपदद्वन्द्वं वेपदेवकवेर्मतं ।

ज्ञात्वा टीका विरचिता त्रिया मुकुन्दशर्मणा ॥

सलिङ्गशास्त्रैः पाणिनिवररचितसर्ववर्मादिप्रणीतैर्वक्ष्यमाणलक्षणसूत्रविषयसहितैरित्यादि ।

End. क्वपप्रत्ययेऽपि ब्रह्मचर्यादेः स्त्रीत्वं ।

Colophon. इति मुकुन्दविरचिता लिङ्गानुशासनवर्गटीका समाप्ता ।

लिङ्गादिसङ्ग्रहस्यापि श्रीमुकुन्देन धीमता ।

विरचिता टिप्पणीयं लिखिताम्बष्ठेन यत्नतः ॥ शकाब्दाः १६१० ॥

विषयः । अमरसिंहकृतनामलिङ्गानुशासनीय-लिङ्गानुशासनवर्गव्याख्यानं ।

No. 1209. मुग्धबोधटीका ।

Substance, country paper, 14 × 3 inches. Folia, 203. Lines, 8 on a page. Extent, 8,740 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Rathatalá, Gopála Bhaṭṭáchárya. Appearance, old, decayed. Prose. Correct.

Mugdhabodha-ṭiká. A commentary on the *Mugdhabodha* grammar. By Kás'is'vara or Kás'is'a. Colebrooke mentions a *Mugdhabodha paris'ishta* (a supplement to the *Mugdhabodha*) by the same author. Essays. II. 46. First Ed.

Beginning. ब्रह्मेशचैर्नूतपद्युगं सच्चिदानन्दमीशं

संसाराब्धेस्तरणिमञ्जरं रामचन्द्रं प्रणम्य ।

श्रीकाशीशः परहितमना मुग्धबोधस्य टीकां

चक्रे सोढं वचतु विदुषां श्रीप्रदायस्व सेयं ॥

आदौ समस्तविघ्ननाशकत्वेन सकलशिष्टाचारप्राप्तमभीष्टदेवं नमस्कृत्यव्रजति ।

End. पर्वेभिरित्यादि तु प्रातिशाख्ये प्रसिद्धमिति शं ।

Colophon. इति सच्चेपाध्यायश्रीकाशीश्वरविरचिता मुग्धबोधटिप्पणी समाप्ता ॥

विषयः । बोपदेवकृतमुग्धबोधस्य व्याख्यानं ॥

No. 1210. न्यायदर्शनटीका ।

Substance, country paper, 16½ × 3 inches. Folia, 38. Lines, 6 on a page. Extent, 997 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Kálidása Vidyárágis'a. Appearance, old, decayed. Prose. Correct.

Nyāya-dars'ana-tīkā. A commentary on the Nyāya Sūtras of Gotama. Author's name not ascertained. As far as I can see, it is neither the Bhāshya of Vātsyāyana nor the Vritti of Vīśvanātha.

Beginning. प्रमाणप्रमेयसंशयप्रयोजनदृष्टान्तसिद्धान्तावयवतर्कनिर्णयवाद् जल्पवितण्डाहेत्वा-
भासच्छलजानिनिपद्यस्थानानां तत्त्वज्ञानाग्नित्रेयसाधिगमः ।
अथ प्रमाणानि च प्रमेयश्च संशयाश्च प्रयोजने च दृष्टान्तौ च सिद्धान्ताश्च अवय-
वाश्च तर्काश्च निर्णयश्च वादश्च जल्पश्च वितण्डाश्च हेत्वाभासाश्च शलानि च जात-
यश्च निपद्यस्थानानि च तेषामिति द्वन्द्वसमामर्थक्यनवाक्यं, निर्देशे यथा-
वचनं विपद्य इति वदता भाष्यकारेण न्यवेदि, इत्यादि ।
End. यत्किञ्चिद्वितण्डाव्यक्तिमादाय तद्वृत्तिकथाविभाजकोपाधिमत्तं वितण्डात्मि-
त्यपि वदन्ति ॥ खण्डितं ।
विषयः । गौतमसूत्रव्याख्यानं ।

No. 1211. नञ्वादः ।

Substance, country paper, 17 × 3 inches. Folia, 3. Lines, 5 on a page. Extent, 83 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit S'ántipura, Kálidāsa Vidyāvāgīś'a. Appearance, old. Prose. Correct.

Nañ-vāda, alias *Nañ-artha-vāda* or *Nañ-vāda dīdhīti*. A commen-
tary on the Chapter on Negation in the S'abda Khaṇḍa of Gaṅgēs'a. By Raghunātha S'īromani. Vide ante., Vol. III. p. 128.

Beginning. संसर्गाभावोऽन्योन्याभावश्च नञोऽर्थः, तच्च अन्वयितावच्छेदकावच्छिन्नप्रतियोगि-
ताकलं व्युत्पत्तिवल्लभमित्यादि ।
End. तेन न पचति न राज इत्यादौ कृत्यादेरन्योन्याभावो भूतलं न घट इत्यादौ
घटादेः संसर्गाभावो न प्रतीयते—इत्याहुरिति दिक् ।
Colophon. इति तार्किकशिरोमणिविरचितो नञ्वादः सम्पूर्णः ॥
विषयः । नञर्थनिरूपणं ।

No. 1212. सर्वानुक्रमणिका ।

Substance, country paper, 8 × 4 inches. Folia, 253. Lines, 7 on a page. Extent, 7,612 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares, Bābu Haris'chandra. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Sarvānukramanikā. A complete index to the S'ākala S'ākhā of the Rig Veda Saṁhitā. By Kātyāyana. See Max Müller's Ancient Sanskrit Literature, 2nd Ed. p. 215.

Beginning. अथ ऋग्वेदास्त्राये शाकलके सूक्तप्रतीक ऋरं सङ्गु ऋत्य इति दीर्घाभावपक्षे
गुणाभावः ।

End. आग्नेये सूक्तं काकुभप्रसाद्यं ह । काकुभप्रसायेन ॥ खण्डितं ॥

विषयः । ऋग्वेदास्त्राये शाकलकसूक्तानां ऋषिदैवतच्छन्दसां निरूपणं ॥

No. 1213. शुकसप्ततिका ।

Substance, country paper, 13½ × 8½ inches. Folia, 61. Lines, 27—28 on a page. Extent, 1440 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Suka-saptatikā. Seventy tales by a parrot. There are several works current under this name. According to the text under notice;— in the city of Chandrapura, during the reign of Vikramasena, there lived one Haridatta whose wife S'riṅgāra-sundarī bore him a son Madana-vinoda, who was married to Prabhāvatī. Madana-vinoda heeded not the words of his father, and turned out a debauchee. This gave great pain to his parents. At last a friend of Haridatta, a Brāhman, Trivikrama by name, presented him with a wise parrot with its spouse a *S'arikā*. These were made over by Haridatta to his son, who hung them up in his bed-room, and profiting by the seventy moral tales which the parrot recited, gave up his evil ways, became obedient to his father and passed the rest of his life happily with Prabhāvatī. A MS. noticed by Wilson (Works, I. p. 157. II. p. 108.) is of this character. Taylor, in Vol. II. p. 453, of his Catalogue Raisonné, gives the following description of a codex he had seen : " Seventy tales

of a parrot (supposed to be a translation). *Dinācāpanica* daily tales. *Suca* a parrot told the same to a king named *Vanni Bhupati*. Some refer to the *Rāmāyanam* and other great works, for incidents. It is not known whether this, or the Persian work, is original." Another codex, which like the former, is said to consist of *slocas*, is thus described :—(p. 455.) "*Dinācāpanica* 1—70 daily tales. Told by a *rishi* in the form of a parrot, to *Vāni Bhupati*, a chief, to amuse him." A third codex, (Telugu translation) incomplete, containing up to a part of the fourteenth tale, is thus described :—(p. 642.) "*Vicramārca* for some cause assumed the form of a bird. It went to a town named *ēca dwipa chacram*, and was kept in the house of *Retnacara*, a merchant. There lived in that town the king and his son named *Nandirāja*. The merchant had occasion to go to sea in a ship. After *Nandirāja* became King, in a public procession he saw the merchant's wife, and she saw him. Both became enamoured. She was preparing at night to go to the king; when the bird interposed, with a tale—occupying her attention till morning—and the like for successive nights—as far as 13 here."

A Canarese imitation (the copy contains only 30 tales) is noticed at p. 817, and two other copies of the same are noticed at pp. 828-829. The Persian *Tūtī-nāmeḥ* and its Hindi version *Totā-kahānī* are well known; they were evidently formed on the mode of one of the latter Sanskrit originals.

Beginning. प्रणम्य शारदां देवीं दिव्यविज्ञानशालिनीं ।

वचिन् चेतो विनोदार्थमुद्धारं कीरसंमतः ।

अलि चन्द्रपुरं नाम नगरं तत्र विक्रमसेनो नाम राजा बभूव । तस्मिन्नगरे
हरिदत्तनामा बभूव ॥

End. तस्मिन् मद्योत्सवे दिव्यमाला पतिता । तद्दर्शने शुकसारिका चिचिक्कमानां
शापमोदोत्सर्धमनं (?) बभूव । मदनोपि प्रियया प्रभावत्या सह सुखानि भुङ्क्ते ॥

Colophon. इति श्रीशुकसप्ततिका समाप्ता ॥

विषयः । अलि चन्द्रपुरं नाम नगरं । तत्र विक्रमसेनो राजा बभूव । तत्र नगरे हरिदत्त-
नामा एको बभूव । तस्य भार्या शृङ्गारसुन्दरी, तत्पुत्रो मदनविनोदनामा बभूव ।
तस्य पत्नी प्रभावती । मदनविनोदस्तु अतीवविषयासक्तः पितुः कुपुत्रः उपदेशं
न शृणोति । तस्य दूतस्वगयावेश्यामद्यादिषु अतीव आसक्तिः । तं पुत्रं दृष्ट्वा
तत्पिता हरिदत्तः सपत्नीकः अतिशयदुःखितोऽभवत् । तं दुःखितं दृष्ट्वा तस्य

सखा विविक्तमनामा द्विजः निजगृहात् नीतिदत्तं सारिकापत्नीसहितं शुकं
नीत्वा तस्मै ददौ । स तं निजपुत्राय मदनविनोदाय दत्तवान् । स तं सपत्नीकं
शुकं नीत्वा शयनगृहे संस्थापितवान् । ततः क्रमेण मदनविनोदः शुकस्य
सप्रतिसङ्गुकाभिरुपदेशरूपाभिर्वाग्मिनीतिं प्राप्य पितृनुगते भूत्वा पत्न्या प्रभा-
वत्या सह सुखेन निजगृहे प्रतिवसति स्म ॥ इति सङ्क्षेपः ॥

No. 1214. स्वात्मानन्दप्रकाशिका ।

Substance, country paper, $8\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 15. Lines, 9 on a page. Extent, 228 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1743. Place of deposit, Benares. Vāmana Achārya. Appearance, old. Verse. Correct.

Svātmānanda-prakāś'ikā. A treatise on self-knowledge from the Vedāntic point of view. By S'aṅkarāchārya.

Beginning. श्रीगुरुचरणद्वन्द्वं वन्द्यं सन्धितदुःसहद्वन्द्वं ।

भ्रान्तिप्रक्षोपशान्तिं पांशुमयं यस्य भसितमातनुते ॥

End. अज्ञानान्धनिहन्ता विरचितविज्ञानपङ्कजोत्प्लावः ।

मानसमगनतस्तं मे भासयति श्रीनिवासगुरुभानुः ॥

Colophon. इति श्रीमत्शङ्कराचार्यविरचिता स्वात्मानन्दप्रकाशिका समाप्ता ।

विषयः । अथ अन्नप्राणमनोमयविज्ञानानन्दरूपसद्विवेकादात्मतत्त्वविवेचनं ।

No. 1215. मानसोल्लासः ।

Substance, country paper, $9\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 31. Lines, 12 on a page. Extent, 914 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmana Achārya. Appearance, old. Verse. Correct.

Mānasollāsa. A treatise on Architecture and allied subjects. The latter part is taken up with a description of royal pleasures. In two chapters. By the Chalukya King Somesvara. The subjects are treated of in this order: The proper instant to commence the building of a dwelling. The sixteen sorts of buildings. Palaces. Worship of the presiding genius of the house. Entree into a new building. Paint and picture in a house. *Vajralepa*, hard cement. Pencils (?). Enjoyment of *pān* or dressed betel-leaf. Of unguents.

Of clothes. Of garlands. Of ornaments. Of seats. Of children. Of food. Of drinks. Of collyrium. Of vehicles. Of umbrellas. Of beds. Of incense. Of women. This work is not to be confounded with that of the same name in Taylor's Catalogue Raisonné. Vol. I. p. 1, and its commentary, *Mánasollása-crittánta-prakás'a* in Weber's Berlin Catalogue, p. 179.

Beginning. अथ मन्दिरारम्भमुद्घर्षनिर्णयो लिख्यते ।—

उपभोगाः प्रवक्ष्यन्ते विस्तरेण सदात्मना ।

नाम्ना ये पूर्वमुद्दिष्टा विंशतिस्तु यथाक्रमं ॥

End.

राज्ञः सप्ताङ्गपूर्णस्य निःशेषीकृतवैरिणः ।

विंशतिं प्राह भोगानां श्रीमत्सोमेश्वरो ऋषः ॥

कन्दर्पोत्सवहेतुरद्भुतरसप्राज्ञासलीलास्पृश-

द्विदृशमानसरञ्जनीजनतया सत्कीर्णिता प्रत्यहं ।

साक्षर्यामुपभोगविंशतिमिमां सोमेश्वरो भूपति-

र्वागदेवीकुलनन्दनः कथितवान् प्रत्यर्घिभूतान्मकः ॥

Colophon.

इति श्रीमद्वाराजाधिराजसत्याश्रयकुलतिलकवाल्मीकिभरणश्रीमद्भूलोकमञ्जरी-
सोमेश्वरविरचिते मानसोपनिषदे राजोपभोगकथनं द्वितीयोऽध्यायः ।

विषयः ।

अथ प्रथमं मन्दिरारम्भमुद्घर्षकथनं, षोडशप्रकारऋतुलक्षणं, राजऋतुलक्षणं,
वासुदेवपूजाविधिः, ऋतुप्रवेशकथनं, ऋतुवर्णनं, ऋतुचिह्नवर्णलक्षणं, वज्रलेप-
लक्षणं, लेखनीलक्षणं, ताम्बूलभोगकथनं, विलेपनोपभोगकथनं, वस्त्रोपभोग-
कथनं, मातृभोगकथनं, भूषाभोगकथनं, आसनभोगकथनं, पुत्रादिभोगकथनं,
अन्नभोगकथनं, पानीयभोगकथनं, अभ्यङ्गभोगकथनं, यानभोगकथनं, ज्वभोग-
कथनं, शय्याभोगकथनं, धूपभोगकथनं, स्त्रीभोगकथनं ।

No. 1216. स्वधर्माध्वबोधः ।

Substance, country paper, 14 × 6 inches. Folia, 47. Lines, 18—20 on a page. Extent, 4,761 ślokaś. Character, Bengali. Date, Sk. 1717. Place of deposit, Śāntipura, Rādhikānātha Gos'vāmī. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Svadharmādhvabōdha. An elaborate exposition of the Vaishṇava doctrines. By Nimbārka or Nimbāditya, the disciple of Nārada. His

followers are called Sanakadi Sampradāyīs or Nimāwats, and they have been noticed in Wilson's Essay on the Religions Sects of the Hindus (Asiatic Researches, XVI. 108-8). He mentions previous preceptors named *Krishna*, *Hamsa* and *Aniruddha*. The four *Sampradāyas* named after *Srī*, *Brahmā*, *Rudra* and *Sanaka* are also mentioned. The mention of the first three would make him posterior to Rāmānuja, who lived about the middle of the twelfth century, to Mādhvāchārya who lived in the beginning of the fourteenth century and to Vallābhāchārya who lived in the beginning of the sixteenth century. Dr. Hall (Contributions, pref. XXVI.) classes Nimbārka among "the more recent Indian schismatics." It might be probable that the work under notice has been manipulated towards the introduction and the prelude by devout disciples, for in the former he is described as an *avatāra*, and the latter contains a salutation to himself. This MS. was written in the month of Chaitra, Sk. 1717 by Rāmachandra Chaṭṭopādhyāya for his own use.

Beginning. आश्रित्य कृष्णाक्षसरोजमात्मनो धर्मोद्धवो धे विदधे नियोजितः ।

दुर्ज्जादसन्दिग्धजनधर्मापहं सत्सम्प्रदायादिविविक्तये भुवं ॥

येनानिबद्धादिभिरादि नामानोऽनुक्रम्य रूपैस्तनुपक्षपक्षकं ।

प्रद्युम्नमुद्यैरिव तन्त्रसंज्ञतेः षड्विंशकं कृष्णसये प्रवर्तितं ॥

यैः कृष्णशिखैरनुगच्छितेन तु सन्दिग्धमादाय हि पक्षपक्षकं ।

पर्येति तांस्तु गुरुन् सशिष्यकान् वन्दे कुमारान् स्वगुरुन् नारदं ॥ इत्यादि ।

End. दैन्यादिरतिपर्यन्तामुपदिशत्यनुक्रमात् ।

चान्तर्वह्निःसु साक्षाद् भक्तिं गुरुस्वरूपतः ।

भक्त्याप्यते स्वयं कृष्ण इति राजानन्तः क्रमः ॥

नमः कृष्णाय हंसाय निम्बार्कायानिबद्धतः ।

आचार्याय चतुर्ध्वजपरम्पराप्रवर्तिने ॥

Colophon. इति स्वधर्मोद्धवो धे श्रीभगवद्भिन्नादित्यविनिर्मिते मूलपन्थनिबन्धे श्रीकृष्णाक्षि-
प्रवृत्तिनिर्देशो नाम पक्षमोऽध्यासः ।

शाके वाणार्कसप्तचित्तिपरिगणिते मासि चैत्रे प्रणम्य

श्रीकृष्णं रामचन्द्रो द्विजवरतनयश्चट्पञ्चप्रसूतः ।

आलेखीदात्मबोधाय हि परभगवद्भिन्नेत्यर्थप्रणीतं

ग्रन्थं धर्मोद्धवो धे हरिपदगुणप्रतिष्ठेतुं सुरम्यं ॥ शक १७१० ॥

विषयः ।

सनकसम्प्रदायमतोपपादनं । शास्त्रारम्भप्रयोजनादिकथनं । अनिरुद्धतत्त्वं । निम्बार्कस्य सुदर्शनावतारतत्त्वं । ग्रन्थनामनिश्चिन्तिः । प्रष्टिपञ्चकोद्देशः । संस्कार-पञ्चकं । कालपञ्चकं । व्रतपञ्चकं । रसपञ्चकं । पर्यायेण प्रष्टिपञ्चकादिविधानं । शास्त्राधिगम-प्रणालीकथनञ्च । इति प्रष्टिपर्यायो नाम प्रथमोऽध्यासः ॥

छण्वाशब्दवाच्यवाचकनिर्णयः । मन्त्रलक्षणं । ऐतिह्यलक्षणं । छण्वा नाम निश्चिन्तिः । तन्मन्त्रकथनादि । राधाछण्वयोरभेदकथनं । राधां विहाय श्रीछण्वपूजने दोषः । तारस्य पञ्चावयवकथनं । नादः । वायुदेवसङ्कर्षणप्रद्युम्नानिरुद्धरूपप्रणवाङ्मत्तुर्धनकथनं । गोपीजनबलभेत्यादीनां निश्चिन्तिः । सगुण-निर्गुणभेदेन भगवत्स्वरूपद्वैविध्यं । तत्स्वरूपकथनं । चतुर्व्यूहकथनं । निर्गुणत्रिगुणभेदेन सम्प्रदायस्य चातुर्विध्यं । गुणभेदेन ब्रह्मरूपप्रवर्तनीनां भगवदुपासना । चतुःसनविवरणकथनप्रसङ्गेन सम्प्रदायप्रष्टिवर्णनं । सम्प्रदाय-प्रवर्तकनिर्देशः । चैतन्यसम्प्रदायः । वैष्णवीनसम्प्रदायः । ब्रह्मचारिसम्प्रदायः । ब्रह्मचर्यालक्षणं । गार्हस्थ्यसम्प्रदायः । वनस्थसम्प्रदायः । वैखानस-वाल्खिलोदुम्बरफेणपानां लक्षणं । कुटीचर-ब्रह्म-हंस-निष्क्रियाणां लक्षणं । नैयासकसम्प्रदायः । आर्तिरुद्रसम्प्रदायः । जैन्नासवब्रह्मसम्प्रदायः । अर्थार्थिलक्ष्मी-सम्प्रदायः । ज्ञानिचतुःसनसम्प्रदायः । वस्तुतः श्रीब्रह्मरुद्रसनकभेदेन सम्प्रदायस्य चतुर्विधत्वमिति कथनं । चतुर्विधसम्प्रदायस्य प्रकारभेदेन सप्तविधल-कीर्तनं । शिष्यपरम्पराकथनं । कलिकालवर्णना । वच्चिरन्तर्भेदात् भगवतो हितोपदेष्टृत्वं द्विषेति कथनं । मनश्चित्तबुद्धाङ्गकाराणामधिष्ठातृत्वेन चन्द्रसेवज्ञ-ब्रह्मरुद्रान् निर्दिश्य तेषु अनिरुद्धादिचतुर्व्यूहसंस्थापनं । सम्प्रदायविहीन-मन्त्रस्य निष्फलत्वं । सच्चिदानन्दरूपायेत्यादितो मन्त्रोद्धारः । निर्विशेषनिर्गुण-ब्रह्मणः छण्वाभिन्नत्वं । सच्चिदानन्देत्यादिहोकार्थः । गुरुः । वायुदेवप्रद्युम्न-सङ्कर्षणानिरुद्धानां क्रमेण सत्त्वादित्रिगुणनिर्गुणसम्प्रदायाचार्यत्वं । स्त्रीमिति-मन्त्रप्रणवयोरैक्यं । निम्बार्कसम्प्रदायस्य निर्गुणत्वात् प्राधान्यकथनं । एकस्यैव निर्गुणसम्प्रदायस्य उपाधिभेदेन चातुर्विध्यं । साक्षतभक्ताः । सौदधिकीना-मेव तिथीनां याज्ञता । चक्रादिधारणावश्यकता । सत्यादियुगाचार्यव्यूह-कथनं । आचार्यसाक्षात् । प्रेमभक्तिरेवापवर्गः । कामबीजकथनं । मन्त्र-जपप्रकारः । अथ ध्यानं । मन्त्रराजपरिज्ञानसाक्षात् । द्वैताद्वैतस्वरूपकथ-नादिः । जागरणस्रष्टुप्तीनां त्रिगुणात्मकत्वं । परमात्मतत्त्वं । जीवात्मतत्त्वं । ब्रह्मोच्चयोरनादिता । मायातत्त्वं । अथ लौकिकमतं । वैदिकमतं । यौक्तिक-मतं । तात्त्विकमतञ्च । अनिरुद्धतत्त्वं । रत्नदेवीवृत्तान्तः । निम्बार्कस्य नाम-

निश्क्तिः । रङ्गदेवीध्यानं । द्राविडदेशीयनिम्बधामकथनं । हरिः श्रीनिवासा-
दिरूपेण कलौ छण्णकीर्तनरूपं भक्तियोगमुपदिशतीति कथनं । न्यासद्वयकथनं ।
गुणातीतलक्षणं । सखीभावः । भगवत्पनुः । अष्टादशदैहिकदोषकथनं । नेर्गुण्य-
चैगुण्यभेदेन चतुर्विधगतिकथनं । ब्रह्मणः सविशेषनिर्विशेषोभयरूपत्वकीर्तनं ।
सविशेषभण्डूपानङ्गीकारे दोषः । बद्धमुक्तभेदात् जीवद्वैविध्यं । जीवेश्वरयो-
र्भेदः । तयोरभेदकथनञ्च । केवलभेदवादिनां केवलाभेदवादिनाञ्च नि-
म्नार्कमनैकदेशित्वं । जीवः कृष्णः । मुक्तिस्वरूपं । भगवच्छक्तिः । जीवेश्वर-
योश्चिद्रूपत्वं । अगतः सत्यासत्यत्वं । भक्तिः । प्रत्यक्षादिप्रमाणचतुष्टयं । द्वैता-
द्वैतयोः साध्यसाधनतया द्वैतमेव मुख्यमिति कथनं । संवेद्यासंवेद्यभेदेन
अद्वैतस्य द्विविधत्वं । पुनश्च भावाद्वैतं । क्रियाद्वैतं । द्रव्याद्वैतं । द्वैतस्य
चैविध्यं,—आद्यद्वैतं । गुणद्वैतं । विपश्चद्वैतञ्च । मुक्तिकाले अविद्यैव विद्या
भवतीति निरूपणं । साध्यमुक्तिः । सायुज्यमुक्तिः । ज्ञानभक्त्यास्तारतम्यं ।
भक्तेः श्रेष्ठत्वं । मुक्तौ भक्तानां स्पृहा नैति कथनं । द्विविधसालोक्यकथनं ।
भक्तिं विना मुक्तिर्नैति कीर्तनं । विष्णुमेवैव मोक्षः । ज्ञानभक्तयोः समफलं ।
भक्तानुपदार्थं ईश्वरस्याकारग्रहणं । तस्य दुस्तर्कमहिमा । अद्वैतविवक्षया
जीवस्यैकत्वव्यवस्थापनं । द्वैतविवक्षया पुनर्जीवानन्त्यं । कृष्णो जीवो मायेति
तत्त्ववच्यं । श्रुतीनां परोक्षापरोक्षार्थता । परोक्षार्थप्रशंसा । वर्णाश्रमधर्मा-
दिः । ब्राह्मणः । वैष्णवः । क्षत्रियः । वैश्यः । शूद्रः । सावित्रप्राजापत्यादिभेदेन
चतुर्विधब्रह्मचर्यकथनादिः । गृह्याश्रमचातुर्विध्यं । वनाश्रमचातुर्विध्यं । न्या-
साश्रमचातुर्विध्यञ्च । भिक्षुधर्माकथनादिः । साधारणेन वर्णाश्रमधर्माः ।
प्रतिलोमजातिलक्षणं । अनुलोमजातिः । अथ सर्पयुधिष्ठिरसंवादकथनं ।
विष्णुभक्तस्य अपचस्यापि द्विजाद्यपेक्षया श्रेष्ठत्वं । विष्णुभक्तिहीनानां ब्राह्मणा-
दीनां शूद्रत्वकथनं । वैष्णवे न जातिविचारः । मत्तवैष्णवलक्षणं । दण्ड-
परित्यागोपदेशः । ब्रह्मस्त्वधारणावश्यकता । भगवद्भक्तस्य वर्णाश्रमाचाराभि-
मानपरित्यागकथनं । शरणापतिः । परमहंसधर्माः । तेषां कर्मत्यागे न दोषः ।
भक्त्यैव पुरुषार्थसिद्धिः । जन्मोत्तमादिश्च । श्रुतेर्दुर्ज्ञेयत्वं । वैष्णवो न पापै-
र्लिप्यते इति कथनं । तस्य न पुनः कर्मबन्धनं, यमादभीतिश्च । अवैष्णवाद्
दीक्षाग्रहणनिषेधः । प्रमादादिना ततो दीक्षाग्रहणे पुनर्दीक्षावश्यकताकथनं ।
श्रीकृष्णवाक्यानुसारेण सम्प्रदायमतं संस्थापितमिति कीर्तनं ! निम्नार्कसम्प्रदाय-
प्रणालीकथनञ्च । इति परम्पराप्रवृत्तिनिर्देशो नाम द्वितीयोऽध्यासः ॥

श्रीकृष्णनीलावतारादिकथनं । कलौ छण्णकीर्तनमेव श्रेयः । इति लीला-
प्रवृत्तिनिर्देशो नाम तृतीयोऽध्यासः ॥

तुलसीसम्भवकथनं । तन्मालाधारणकर्तव्यता । भक्तिरेव तुलसीरूपधारिणीति कथनं । एकैव निर्गुणा भक्तिर्जीवप्रकृतिगुणभेदेन नानैव भातीति कथनं । कृष्ण एव भक्तिदातेति कथनञ्च । इति प्रवृत्तिनिर्देशो नाम चतुर्थोऽभ्यासः ॥

श्रीकृष्णरूपप्रवृत्तुपायकथनं । सन्तोषमिश्रितं दैन्यमेव तद्विदानमिति निर्देशः । तत्तत्पाफलानि । कृष्णरतिकामेन गुरूपसदनं कर्तव्यमिति कीर्तनं सद्गुरुबलचणं । भक्तिरेव कृष्णाग्निकारणमिति कथनञ्च । इति कृष्णाग्निप्रवृत्तिनिर्देशो नाम पञ्चमोऽभ्यासः ॥

P. S.—The North West Provinces' Catalogue, Vedānta, 21, makes Nimbārka author of *Mādhva-mukha-marddana*, an adverse criticism of Mādhva's doctrines.

No. 1217. माण्डूक्योपनिषद्भाष्यम् ।

Substance, country paper, $9\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 7. Lines, 9 on a page. Extent, 241 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares, Vāmana Āchārya. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Māṇḍukyōpanishad-bhāṣhya. An explanation of the Māṇḍukya Upa-nishad from a Vaishṇava standpoint. By Ānanda Tīrtha.

Beginning. पूर्णानन्दज्ञानशक्तिस्वरूपं नित्यमव्ययं ।

चतुर्धा सत्यभेदात्तारं वन्दे विष्णुं परं पदं ॥

End. एकोऽपि निर्दिष्टोऽपि चतुर्धा व्यवहारभाक् ।

यस्य वन्दे विदानन्दं विष्णुं विष्ण्वादिरूपिणम् ॥

Colophon. इति सदानन्दतीर्थभगवत्पादाचार्यविरचितं माण्डूक्योपनिषद्भाष्यं समाप्तम् ॥

विषयः । माण्डूकरूपिवरुणकृतविष्णुमहिमस्तुतिः । माण्डूक्योपनिषदाभासरूपं ।

No. 1218. तलवकारोपनिषद्भाष्यम् ।

Substance, country paper, $8\frac{1}{2} \times 3$ inches. Folia 4. Lines, 8—7 on a page. Extent, 56 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares, Vāmana Āchārya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Talavakāropanishad-bhāṣya. An interpretation of the Talavakāra Upanishad from a Vaiṣṇava standpoint. By Ānanda Tīrtha.

Beginning. अनन्तगुणपूर्णत्वादगम्यो यः सुरैरपि ।

सर्वैष्टदाचे देवानां नमो नारायणाय ते ॥

End. सच्चिदानन्दः सत्कृतिः सम्पूर्णो भगवान् परः ।

नमोऽस्तु विष्णवे तस्मै प्रेष्ठाय प्रेयसाद्य मे ॥

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादाचार्यविरचितं श्रीतलवकारोपनिषद्भाष्यं समाप्तम् ।

विषयः । तलवकारोपनिषदाभासरूपः ।

No. 1219. अनुवाकानुक्रमणिका ।

Substance, country paper, $7\frac{3}{4} \times 4$ inches. Folia, 5. Lines, 10 on a page. Extent, 78 ślokas. Character, Nāgara. Date, 18—? Place of deposit, Benares, Bābu Haris'chandra. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Anuvākānukramanikā. An Index to the Anuvākas of the Rig Veda Saṁhitā. By Saunaka. Max Müller's A. S. Literature, p. 217. The MS. is dated in the eighteenth century of the Samvat era. The last two numerals cannot be decyphered.

Beginning. पितृदेवर्षिवाद्येभ्यो ब्राह्मणेभ्यश्च सर्वैशः ।

आचार्येभ्यो गुरुभ्यश्च प्रणम्य प्रयतः शुचिः ॥

मधुच्छन्दः प्रभृतिभिर्हविर्भिर्हि तपोबलान् ।

दुष्टानामनुवाकानास्त्वज्जु वक्ष्याम्यतन्वितः ॥ इत्यादि ।

End. चत्वारि शतसहस्राणि द्वाविंशच्चारसहस्राणि द्वाविंशच्चारसहस्राणि ॥ ४० ॥

Colophon. इत्यनुवाकानुक्रमणिका समाप्ता ॥ संवत् १७ + + वर्षे ।

विषयः । ऋग्वेदशाकलशाखीयशैशवीयसंहितोक्तछत्तानां सङ्ख्यादिनिरूपणम् ।

No. 1220. आपस्तम्बसूत्रभाष्यम् ।

Substance, country paper, $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 69. Lines 6—9 on a page. Extent, 740 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1634. Place of deposit, Benares, Bābu Haris'chandra. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Apastamba-sutra-bhāṣhya alias *Kapardi-bhāṣhya*. A commentary on the Sūtras of Apastamba. By Kapardi-svāmī. The MS. is incomplete, and comprises only the Paribhāṣhā chapter. Bühler's Gujarat Catalogue, I. D. 92. A Kapardi-Kārikā and a Kapardi-bhāṣhya appear in Dr. Kielhorn's Catalogue under the class Dharma.

Beginning. आदिपत्रं खण्डितं ।

End. यथा दक्षिणाग्नेर्दर्शपूर्णमासार्थं होमे शाखते ॥

Colophon. इति कपर्दिस्वामिनो भाष्ये परिभाषापटलं समाप्तम् । शकाब्दः १६३४ ।

विषयः । आपस्तम्बसूत्रव्याख्यानं ।

No. 1221. प्राकृतसप्तशती, सटीका ।

Substance, country paper, $11 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 18. Lines, 15 on a page. Extent, 798 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares, Bābu Haris'chandra. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Prākṛita-Saptas'atī, saṭikā. Seven hundred s'lokas in the Prākṛita language on amatory subjects. By S'ālivāhana (?). With a Sanskrit commentary styled *Saptas'atakabhāvaś'a-prakāś'ikā* by Gaṅgādharma Bhaṭṭa.

Beginning. मू०। पञ्चदशो रोसाखण-पहिमा-संकंत-गोरि-मुहचंद ।

गदि चम्पकचं विच मंडभासल्लिलं जल्लिं णमच ॥

टीका । नत्वा दुष्टिपदाकं गङ्गाधरभट्टनिर्मिता टीका ।

सप्तशतकभावलेखा प्रकाशिका शोधतां विज्ञैः ॥

End. शेषे खण्डिता ।

विषयः । प्राकृतभाषया शृङ्गाररसवर्णनम् ।

No. 1222. राजवाहकौस्तुभः ।

Substance, country paper, $11\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 8. Lines, 12 on a page. Extent, 282 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares, Bābu Haris'chandra. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Rājavāha-kaustubha. A treatise on civil polity, compiled under the patronage and orders of King Rājavāha. The author's name is

wanting, the copy being incomplete and imperfect. A *Rāja-kaustu-bha* is noticed in Bühler, III. E. 281, where too the author's name is not given. A Telugu *Rājavāhana-Vijayam* by Ādityasūrya Kavi is described in Taylor's Catalogue, II. p. 703.

Beginning. दध्रा पूरितमादमूर्द्धिकलमं धत्वा व्रजन्तीं व्रजे,

काचिद् गोपकुमारिकां क नु गतिमुक्तेति + + + + ।

दृष्ट्वा श्रीमुरलीधरः स्मितमुत भूयुष्मभङ्गा यया,

तस्यै स्तुतितवान् + + + स्तुतितां पायात् तथा मे मतिं ॥ ———

राजवाह्यपतेरनुज्ञया + + + ——— ।

श्रीराजवाह्यस्य तु कौमुभेऽस्मिन् — इत्यादिः ॥

End.

श्रेष्ठे खण्डिता ।

विषयः ।

राज्याभिषेकविधानम् । तत्र राज्याधिकारिनिर्णयः । राज्याभिषेककालनिरूपणम् । अभिषेकात् पूर्व कर्तव्यम् । अद्भुतशान्तिः । राजलक्षणं । पद्मसहिषी-लक्षणम् । मन्त्रिलक्षणम् । पुरोहितलक्षणम् । ज्योतिर्विष्णुलक्षणम् ।

No. 1223. वृषभानुजा नाटिका ।

Substance, country-made yellow paper, 12 × 5½ inches. Folia, 26 Lines, 9 on a page. Extent, 658 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1910. Place of deposit, Benares, Bābu Haris'chandra. Appearance, new. Prose and verse. Very incorrect.

Vṛishabhānujā-nāṭikā. A play in four Acts, on the loves of Rādhā and Kṛishṇa. By Mathurādāsa, a Kāyastha by caste, and an inhabitant of the city of Suvarṇas'ekhara in the Madhyades'a. Rādhā is called Vṛishabhānujā from the name of her father Vṛishabhānu. (Padma and Brahma Vaivartta Purānas, in Wilson's Works. I. 70. 109) This work is new to Wilson's list of Hindu Plays.

Beginning. कपोले पञ्चाली पुलकिनि विधातुं व्यवसितः

स्वयं श्रीराधायाः करकलितवर्तिर्मधुरिपुः ।

अभूद् वक्रोन्मै यद्विद्वत्तनयनः कम्पितभुज-

सुदेतत् सामर्थ्यं तदभिनवरूपस्य जयति ॥

स्ववधारोक्तिः । ——— अस्मत्प्रियसुहृदा अतिप्रवक्तव्या भगवद्भक्त्या कायस्थ-कुलावतंसेन जक्रुकन्या-कालिन्दीतीरावल्लभमध्यदेशशिरःशेखरीभूते सुवर्ण-

शेखरनाम्नि नगरे समवाप्तपराङ्मज्जना श्रीमश्वरादासेन विरचिता विदग्ध-
जनहृदयकुसुदानन्दैकौमुदी दृषभानुजा नाम अपूर्वनाटिका—

End.

चम्पकलता । कृष्णं प्रति संस्मृतेन । नागर ! यदि प्रसन्नो भवान्, तर्हि
किमतः परमस्ति । तथाप्येतदसु—

सदा गन्धर्वेवं रतिरिव मनोजेन सुमुखी

सखी नः संयोगप्रकृतिरमणीयेन भवता ।

भवत्वस्माकस्याव्यवहिततया लोचनसुखं

विलोक्यान्योन्यस्य अतिकरमतिस्त्रायमनघं ॥ इति निष्क्रान्ताः सर्वे ।

Colophon.

इति श्रीमश्वरादासेन विरचितायां श्रीदृषभानुजा-नाम-नाटिकायां चतुर्थोऽङ्कः ।

इति दृषभानुजा नाम नाटिका समाप्ता । संवत् १८१० ॥

विषयः ।

तत्र १ अङ्के—वनरलिकासमीपे वृन्दायाः राधाकृष्णयोः परस्परसंयोगोपाय-
कथनम् । प्रियालापेन सह श्रीकृष्णस्य वनप्रवेशः । तत्रैव राधासमीपे चम्पक-
लतायाः स्त्रीयस्वप्नप्रधानकथनम् । श्रीकृष्णस्य राधासन्दर्शनम् ।

२ अ० ।—मदनार्चनसमये राधासमीपे श्रीकृष्णस्य चटादुपस्थितिः । परस्परं
प्रणयानुकूलं सन्दर्शनम् । ३ अ० ।—राधाकृष्णयोः पूर्वरागवर्णनम् ।

४ अ० ।—मिलितयो राधाकृष्णयोर्विलासवर्णनम् ।

No. 1224. शाण्डिल्यशतसूत्रं, भाष्यसहितं ।

Substance, country paper, 12 $\frac{1}{4}$ × 5 inches. Folia, 38. Lines, 9 on a page. Extent, 812 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares, Bābu Haris'chandrā. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

S'andilya's'ata-sūtra, Bhāshya sahita. The Bhakti S'ūtras of S'āndi-
lya, with a commentary by Svapnes'vara. The work has been edited in
the Bibliotheca Indica. Kielhorn's catalogue, XXI. 4-19, notices two
other commentaries entitled *Bhakti-chandrikā* by Narāyaṇatīrtha, and
S'andilya-sutrābhinava-bhāshyam by Bhavadeva Miśra. There is
nothing to shew that No. 8 of the same Catalogue is a separate treatise.

Beginning. सूत्रप्रा० । अथातो भक्तिजिज्ञासा ।

भाष्यप्रा० । प्रपद्य परमं देवं श्रीस्वप्नेश्वरसूत्रिणा ।

शाण्डिल्यशतसूत्रवीर्यं भाष्यमाभाष्यतेऽधुना ॥

End. मूलशे० । १

माध्यशे० । अभ्यासोऽध्यायसमाप्तिद्योतकः । इति शब्दः शास्त्रसमाप्ते ।

Colophon. इति श्रीसुब्रह्मचर्याचार्यविरचिते शाण्डिल्यशतसूत्रीयभाष्ये तृतीयस्य द्वितीय-
माहिकं । समाप्तश्चायमध्यायः । समाप्ता चेयं विल्लवणा भक्तिमीमांसा ।

विषयः । शाण्डिल्यसूत्राणां व्याख्यानं शाण्डिल्यसूत्रेषु तु भक्तिपदार्थनिरूपणम् ।

No. 1225. उपारागोदया नाटिका ।

Substance, country-made yellow paper, 6½ × 4½ inches. Folia, 19. Lines, 9 on a page. Extent, 726 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1914. Place of deposit, Dhākā, Pandit Ramesvara Chakravartī. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Ushā-rāgodayā-Nāṭikā. A play in four Acts, on the loves of Ushā and Aniruddha. By Rudra-chandra Deva. The story is to be found in the Vishṇu Purāṇa, Book V. Chapters 32, 33. This work is not included in the list of Hindu Plays which Wilson has appended to the Introduction to his Hindu Theatre (Vol. I. p. lxx.). Of Rudra Deva the author of the *Yajāti-Charitra*, Wilson makes the following remarks—"He is not likely to be the same as Rudra Bhaṭṭa, the author of the *S'ringāra Tilaka*, who is amongst the writers mentioned in the *S'ringadhara Paddhati*. A prince, named Rudra Deva, is highly praised for his liberality in some of the examples quoted by Āppāya Dīkshita, in his *Kuealayānanda*. Āppāya flourished in the reign of Krishṇa Deva of Vijayanagar, about A. D. 1526, and the prince alluded to may possibly be Pratāpa Rudra Deva, sovereign of Telin-gānā in the beginning of the fourteenth century. We have also a Rudra, the author, real or supposed, of a vocabulary, whose date appears to be about the same, the thirteenth or fourteenth century." (Hindu Theatre, II. 388.). The occurrence of the word *Pratāpa* in the adjective-phrase prefixed to the name of the author in this MS. lends colour to Wilson's conjecture that Rudra Deva is the same as Pratāpa Rudra Deva, but a Prataparudra Deva of Orissa was a devoted pupil of Chaitanya and greatly attached to the mystic faith of Bhakti, and it is not at all unlikely that he should be the author of such a work, Kielhorn's C. P. Catalogue VI. 9. N. W. P. Catalogue, Sāhitya. 69 is a commentary on this play by an unknown writer. The treatise under notice is the same as the *Uparāgodayā Nāṭikā* noticed before. Ante, Vol. I. p. 64.

Beginning. प्रणयकलङ्घकोपात्पाटलिनि प्रजाते

मुखशशिनि परार्द्धे पाण्डुरत्ने च सद्यः ।

प्रकटितनिजदेहद्वन्द्वभीमाविभेदं

वपुरथ शिवयोस्तदूतये शशदास्तां ॥

नान्यन्ते सूत्रधारः । अलमतिप्रसूतेन । नेपथ्याभिमुखमवलोक्य । आर्य्ये इत-
स्तावत् । उपसृत्य । नटी । इयमिच्छा वेषेदु अञ्जउतो ।

End.

इति निष्क्रान्ताः सर्वे । चतुर्थोऽङ्कः समाप्तः ॥

Colophon.

इति श्रीकूर्मगिरिवरेश्वरश्रीमत्प्रतापचारितारितमो (?) भास्करश्रीमद्रुद्रचन्द्र-
देवविरचितोपारामोदया नाम नाटिका परिपूर्णतामगमत् ।

विषयः ।

नाटिकायाश्चास्यां शृङ्गाररसः प्रधानः । नायकः कुमारश्रीमदनिबद्धः । नायिका
च नवानुरागवती उपानास्त्री वाणकन्या । अन्ये च पात्रा बहवः ।

चतुरङ्गिकेयं, तत्र प्रथमाङ्के ।—नटी-सूत्रधारयोः कथोद्घातरूपा प्रस्तावना ।

उद्भवनामपात्रप्रवेशानन्तरं विष्कम्भकः । कुमारस्य प्रवेशः । वैतालिकयोः प्रवे-

शः । विदूषकोत्तेजितेन उपानुरागवता कुमारेण रक्ताशोकमण्डपं प्रविश्य उपा-

नुध्यायिता । तत्र—कुमारस्य प्रथमभार्यासहचरिरूपलेखायाः प्रवेशः । तथा

देव्यनुरणाय कुमारो ज्ञापितः । ततो मणिवेदिकायां यथानिर्दिष्टायां देव्याः

प्रवेशः । देवीयुवराजयोर्दोलाधिरोहणं । दोलनञ्च । परिवारवनिताभिः

स्वस्वकृत्यस्य नाटनं । कुमारेण दोलनावस्थावर्णनं । देवागमनप्रार्थना ।

कुमारेण वर्षावर्णनपूर्वकं तद्विवरणं सर्वेषां निष्क्रमणं ।

द्वितीयाङ्के ।—रूपलेखाविदूषकयोः कौतुकं । उपारामरञ्जितकुमारस्य प्रवेशः ।

वसन्तोत्सवदर्शनाय विदूषकेन सह कुमारस्य क्रीडापर्वतारोहणं । तद्वर्णनञ्च ।

रूपलेखाया विज्ञापितस्य कुमारस्य देवीमग्निधाने गमनं । तत्र सङ्गीतादिप्रवणं ।

देव्या पटवासकुङ्कुमादिना कुमारस्यार्चनं । परस्परयोश्चन्दनादिभिः सिद्धनं ।

सपरिवारदेव्याः निष्क्रामणं । प्रतिहारिणः दासकेय प्रवेशः । तेन च वाणवि-

ध्वंसनान्तरं जयलभोत्साहिना भगवतः कृष्णस्य लोहितपुरात् स्वपुरप्रत्यागमन-

कथनं, युद्धविवरणकथनञ्च ।

३ अङ्के ।—मुनिकुमारयोः प्रवेशः । ताभ्यां उपा वर्णिता पर्वतनामर्षेः प्रवेशः ।

उपाऽनिबद्धसम्बन्धघटनाय तेषां कथोपकथनं । नारदमहर्षये तद्विवेदनार्थं

निष्क्रामणं । चित्रलेखादस्तापित-करकिशलायाः उपायाः प्रमोदोद्यानप्रवेशः ।

तत्र सङ्केतकतयतले गमनं । चित्रफलकदर्शनं । चित्रफलकस्थकुमारानिबद्ध-

स्याये गद्यालेखनं । नलिनीपत्रे शयननाटनं, तत्रोपवेशनञ्च । मूर्खानाटनं ।

तत्र कुमारस्यागमनं ज्ञात्वा उपया लुकायितं । कुमारेण वञ्जयित्वापपूर्वकं
उपायाः रूपलावणं वर्णितं । ततो लज्जां नाटयित्वा चित्रलेखाकरावलम्बित्या
उपाया उपस्थितिः । ततो विदूषकचित्रलेखयोर्निष्क्रामणं । कुमारस्य सरागभि-
निवेशपूर्वकं नायिकावलोकनं, संस्पर्शप्रार्थनश्च । मालतिकया सच्च कञ्चुकिनः
प्रवेशः । तेन च गृहीतनारदाज्ञायाः बाणदुहितपरिणयव्यायाः कुमारस्य
पुरगमनादेशकथनं । नारदवचनेन युवराजानुरोधेन च बाणदुहितुः भगि-
नीत्वेन सम्भावनीयता देव्या स्वीकृता इत्यादिज्ञापनं । कुमारस्य चित्रलेखया
सच्च उपायाः पुरगमनादेशः । सर्वेषां निष्क्रामणं ।

४ अङ्के ।—कुमारस्य पुरगमनं । परिजनसहितदेव्या समन्वयनाटनं । नार-
दस्य प्रवेशः । तेन देवीं प्रति विवाहो प्रस्तावितः । देव्या आदिष्टाभिः रूपलेखा-
दिभिः तत्रानीता । देवी सधिनया उपाकरं स्वभर्तृकरे समर्पयति । विदूषकेन
दम्पत्यारक्षलप्रस्थित्वन् । देव्याः स्मितनाटनं । सुवर्णकलसार्पणश्च । सर्वेषां
निष्क्रामणं ।

चतुरङ्गिकेयं नाटिका । नायकः कुमारश्रीमदनिरुद्धः । नायिका च उपा-
नाम्नी बाणकन्या । सा चानिरुद्धेन सच्च नवानुरागवती । तत्र १ । २ अङ्के ।
बाणावरोधपरिसुप्तस्य उपा-विरुद्ध-विधुर-कुमारस्य देव्या सच्च वसन्तोत्सवादयः ।
वाणनिधनश्रवणं । २ अङ्के ।—प्रमदोद्याने उपया सच्च कुमारस्य पुनः सन्द-
र्शनं । विवाहसूचना । '४ अङ्के ।—उपायाः कुमारस्य च पुरगमनं । गृहीत-
नारदाज्ञया देव्या स्वभर्ता उपापानिग्रहणं सम्पादितश्च ॥

No. 1226. आपस्तम्बसूत्रं ।

Substance, country paper, 9 × 4 inches. Folia, 161. Lines, 8-9-10 on a page. Extent, 2,898 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Government of India. (No. 643.) Appearance, old. Prose. Correct.

Āpastamba Sūtra. The rituals of the Rig Veda and canons regarding domestic rites and ceremonies. By Āpastamba. According to a MS. in the possession of a Brahman at Tanjore (the only complete one known to exist, and noticed by Dr. A. C. Burnell in the *Indian Antiquary*, I, p. 5), the work comprises thirty chapters or *Prasnas*, some of which are subdivided into several sections or *paṭalas*. The first three chapters (I to III) treat of the Darsa and the Paurṇamāsa sacrifices: the next five (IV to VIII) the Āgnādheya and the other Havir-yajñas;

the 9th prescribes the expiations *Práyaschittas*; the next eight (X to XVII), the Soma sacrifices; the next (XVIII) the Vájapeya and the Rájasuya; the next (XIX) the Sautrámaṇi, the Káthaka-chitti, and the Kámyeshṭi; the next (XX) the As'vamedha and the Purushamedha; the next (XXI) the Dvādas'áha and the Mahāvratā; the next (XXII) the Utsarginám-ayana; the next (XXIII) the S'attráyana; the next (XXIV) comprises the Paribhusútra, the Pravara-khaṇḍa and the Hautraka; the next two (XXV, XXVI) contain the canons for Grihya rites; the next (XXVII) is called the Grihya-tantra; the next two (XXVIII, XXIX) the Sámayá-chárika-dharma Sūtras on domestic duties, and the last (XXX) the Shulva sūtras or rules for making altars. Mr. Burnell is of opinion that the Pitrimedha-sutra and the Bharodvaja Sutra are in addition to these. Of these the MS. under notice, No. 643 of the Government Collection, contains chapters I to IX; No. 490, chapters X and XI, the last defective; No. 648, chapters X to XV; No. 634, chapter XV; Nos. 635 and 644, chapter XX; Nos. 633, 646, chapter XXI; No. 645, chapter XXIII. The Asiatic Society's Library contains chapters XXVIII and XXIX. (Ante II, p. 144) and an edition of it has been published by Dr. Buhler. Max Muller has published in the German Oriental Society's Journal, IX a translation of the first section of the XXIV, and I have a MS. of the Pitrimedha Sutra. Thus only chapters XVI, XVII, XVIII, XIX, XXII, XXIV, XXV, XXVI, XXVII and XXX remain to render the entire work accessible to Europeans. Of commentaries on this work Mr. Burnell notices five, of which that of Rudradatta is the oldest; but he says that this author did not comment on more than the first fifteen chapters. Kapardí Svámí and Durva Svámí, he continues, have commented on the first twenty-four, and the last has been annotated upon by Kásikaráma. The Durva Svámí is, I believe, the same with the Dhúrta Svámí of the Government MSS. Nos. 643 and 646 which extend to 17 chapters. Government MS. No. 652 of Kásikaráma on this Dhúrta Svámí breaks off at the 8th chapter. It is, I believe, the same with the Kásikaráma of Mr. Burnell. Max Muller notices a comment by Gurudeva Svámí, and Mr. Burnell has seen a comment on the first three chapters by Chaundáppá, and refers to comments on parts of the text by Ahobala, Haradatta Miśra, Darsanārya or Sudarsanārya, Karavinda Svámí, Kapardi Svámí and Sundārarāja,—The last three on chapter XXX ——— of all which he has copies.

Beginning. (प्रथमपञ्चावधिपञ्चपञ्चाणि न सन्ति ।)

End. यस्य त्रत्येकं न्युतिलक्षणं प्रायश्चित्तं न्युतिलक्षणं तदग्निहोत्रीयस्याहवनीयेन-
द्वाते यस्याव्यमनुस्यूतस्कन्ना पञ्च ।

Colophon. इत्यापस्तम्बसूत्रे नवमः प्रश्नः ॥

विषयः । अथ प्रथमावधिनवमप्रश्नपर्यन्तं वर्तते । तत्र प्रथमादिवद्येषु दर्शपौर्णमासयाग-
विवरणं । ४-ये, याजमानव्याख्यानं । ५-मे, अग्निघानकर्म्मविवरणं । ६-ठे
अग्निहोत्रकर्म्मविवरणं । ७-मे, पशुबन्धयागविवरणं । ८-मे, चातुर्मासयाग-
विवरणं । ९-मे, विध्यपराधनिमित्तकप्रायश्चित्तकथनं ।

No. 1227. आपस्तम्बसूत्रं ।

Substance, country paper, $10\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Folia, 58. Lines, 13-14
on a page. Extent, 2,415 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place
of deposit, Government of India. (No. 648.) Appearance, old. Prose. Cor-
rected.

Āpastamba Sūtra. Chapters 10 to 15 of the work described in the
last preceding number. There is a second MS. in the Government
Collection, No. 490, which comprises Chapters VII to X and a part of
XI and a third No. 634 which has Chapter XV only.

Beginning. सोमेन यक्ष्यमाणो ब्राह्मणोऽनार्षेयान्दलिजो दृणीते ॥

End. संवत्सरमग्निं नरो यदि सोमौ यदि सत्राय यदि कलशे यदि सदे दश ॥

Colophon. इत्यापस्तम्बसूत्रे पञ्चदशः प्रश्नः ॥

विषयः । अथ दशमप्रश्नावधि पञ्चदशप्रश्नपर्यन्तं वर्तते । सर्वेषु तेषु सोमयागविवरणं ।

No. 1228. आपस्तम्बसूत्रं ।

Substance, country paper, $10 \times 2\frac{1}{2}$ inches. Folia, 7. Lines, 12-13-14,
on a page. Extent, 250 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of
deposit, Government of India. (No. 635.) Appearance, old. Prose. Cor-
rected.

Āpastamba Sūtra. Chapter XX of the work described under
No. 1226. There is a second MS. of this Chapter in the Government
Collection, No. 644.

Beginning. राजा सार्वभौमोऽश्वमेधेन यजताथ सार्वभौमश्चिवानक्षत्रं पुण्यनामदेवयजन-
मध्यवस्यति । यवापः पुरस्तात् सुखाः स्रूपावगाश्च अनपस्तराश्चैत्र्यां पौर्णमास्यां
साङ्गदण्डेष्टा यजते ॥

End. यद्वा ब्राह्मणानां दिक्षु वित्तं तत्सभूमि संपुरणं ददाति यथाश्वमेधे यथाश्वमेधे ॥
विषयः । अश्वमेधपुरणमेधयागविषयकविंशतिप्रश्ननिर्देशः ।

No. 1229. आपस्तम्बसूत्रं ।

Substance, country paper, $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 9. Lines 11-12 on a page. Extent, 357 s'lokas. Character, Nāgara, Date, Sm. 1904. Place of deposit, Government of India. (No. 633.) Appearance, old. Prose. Corrected.

Āpastamba Sūtra. Chapter XXI of the work described under No. 1226. There is a second MS. of this Chapter in the Government Collection, No. 646.

Beginning. द्वादशाहेन त्रैव जायतेभि स्वर्गं लोकं जयत्येषु लोकेषु प्रतितिष्ठति साग्नि-
चित्तो भवति ॥

End. द्वादशाहेन सोभूते ततो दशमसहः प्रायणीयवद्गवामयनेनोपाकृते व्याख्यात
उद्यनीय उत्सर्गिणमयनमष्टौ ।

Colophon. इत्यापस्तम्बसूत्रे द्वादशाहप्रश्नः समाप्तः ॥

विषयः । द्वादशमहाव्रतविषयक एकविंशतिप्रश्ननिर्देशः ।

No. 1230. आपस्तम्बसूत्रं ।

Substance, country paper, $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 7. Lines, 10 on a page. Extent, 144 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1804. Place of deposit, Government of India. (No. 645.) Appearance, old. Prose. Correct.

Āpastamba Sūtra. Chapter XXIII of the work described under No. 1226.

Beginning. चतुर्विंशतिपरमाः सवमासीत् तेषां द्वादशाहेन सवभूतेन कल्पो व्याख्यातो
यानि पुरस्तात् संवत्सराद् गवामयनेनेतरेषामुभयेषामुभयतोऽतिरात्राणि
भवन्ति ॥

End. ब्रह्मणः सायुज्यं सलोकतां यन्ति य एतदुपयन्यतदुपयन्ति ।

Colophon. इत्यापस्तम्बसूत्रे त्रयोविंशतिः प्रश्नः ॥

विषयः । सत्रायणविवरणं ।

No. 1231. आपस्तम्बसूत्रभाष्यम् ।

Substance, country paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 212. Lines, 10 on a page. Extent, 4,240 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Āpastamba-sūtra-bhāṣhya. A commentary on the aphorisms of Āpastamba, by Dhūrta Svāmī, it is incomplete, and extends only to the close of Chapter XI.

Beginning. अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्यामः । अथोपोद्घातयज्ञं व्याख्यास्याम इति ।

परिभाषायां यज्ञजातिशब्देनैकविंशतिषंस्तस्य यज्ञस्य व्याख्या प्रतिज्ञाता ।

End. द्वादशपद्यां यद् द्वादशषोडशपद्यां षोडश उष्णीषं दीर्घवारिकं तेन । दशम-
प्रश्नीयकतिपयपर्यन्तं ।

विषयः । आपस्तम्बसूत्रेकावधिनवमप्रश्नपर्यन्तव्याख्यानं ।

No. 1232. आपस्तम्बसूत्रभाष्यम् ।

Substance, country paper, $14 \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 160. Lines, 10 on a page. Extent, 4,300 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Government of India. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Āpastamba-sūtra-bhāṣhya. Continuation of the work noticed under the last preceding No. It extends from the middle of Chapter X to the close of Chapter XVI.

Beginning. अग्निहोत्रहोमार्थो धेनुरग्निहोत्री उपसृष्टा सङ्गता वत्सेन स्नानपानार्थेन सापदि
वा श्वेनशब्दं कुर्यात् । इत्यादीनि दशमप्रश्नान्तर्गतानि ।

End. प्रहिरण्मिति चतस्रो वरिष्ठन्तो षष्ठं प्रीथि सर्वं रससृष्टे वाधिक्षियते तज्-
ज्ञानेतरं । अष्टमः पटलः ॥

विषयः । आपस्तम्बसूत्रेयदशमप्रश्नीयमध्यावधिसप्तदशप्रश्नपर्यन्तस्य व्याख्यानं ॥

No. 1233. धूर्तस्वामिभाष्यटीका ।

Substance, country paper, 12 × 5, 14 × 5½ inches. Folia, 211. Lines, 9 on a page. Extent, 4,510 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1866, Place of deposit, Government of India. (No. 652.) Appearance, old. Prose. Incorrect.

Dhúrta-svámí-bhāshya-tikā. A gloss on Dhúrta Svámí's commentary on the Aphorisms of Āpastamba. By Kausikarāma. The MS. is a mere fragment, and contains only the first four chapters.

Beginning. आदौ तावत् परिभाषायामेकविंशतिर्यज्ञा व्याख्येयतया प्रतिष्ठाताः । तेषु पाकयज्ञाः सप्त गृह्ये व्याख्याताः । श्रेष्ठेषु हविर्यज्ञाः सप्त कर्माणि । अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्याम इत्यारभ्य यथान्वारम्भणीयेत्येवमन्तेनाज्ञानि दर्शपूर्णमासादीनि पिण्डपिष्टयज्ञाधानाग्निहोवाप्रयणपशुबन्धचातुर्मास्यानि नित्यानि अकरणे प्रत्यवायात् भवन्ति ॥

End. सायमग्निहोवमिति वक्तव्यं, सन्निष्ठत इत्यस्य न्यायप्राप्तानुवादत्वात् न तन्निर्देश-
क्रमो विवक्षित इति ॥ सप्तमः पटलः ॥ समाप्तः प्रश्नः ॥

विषयः । आपस्तम्बीयचतुर्थप्रश्नपर्यन्तधूर्तस्वाम्यस्य व्याख्यानं ॥

No. 1234. जटापटलं, व्याख्यानहितं ऋग्वेदीयं ।

Substance, English paper, 7½ × 4½ inches. Folia, 9. Lines, 5-7 on a page. Extent 110 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit Government of India. Appearance, New. Prose and verse. Incorrect.

Jaṭāpaṭala. Directions for reciting and reading the Rig Veda Sañhitá in different arbitrary ways so as to prevent interpolation. By Hayagriva. No ancient nation took more precautions to prevent interpolations in the text of their scriptures than the Hindus, and if such precautions, in the absence of printing, could secure absolute authenticity, the Sañhitá of the Rig Veda might be pronounced to be the most authentic ancient text extant. From a period of remote antiquity all its hymns, verses and half verses, were duly numbered; they were grouped into collections of fixed numbers, and the initial and terminal words of every group separately written down and committed to memory along with the text, and every Bráhmaṇ was required to repeat a portion of that text regularly every morning as a religious duty.

This practice has been kept up even to this day by the more strict among the Bráhmans in different parts of India. In addition to this the text has been preserved by repeating it in various arbitrary and different ways, so that not a single letter may by any possibility, be erroneously or incorrectly pronounced. These ways are respectively called *Pada*, *Saṅhita*, *Krama*, *Jaṭá* and *Ghana*. The following is Professor Ráma-krishṇa Gopál Bhandárkar's account of these arbitrary ways of reading. "*Padas* are the different words of a *mantra* repeated separately. *Saṅhita* consists in putting them together according to the Sandhi rules and using the Sandhi accents. In *Krama* the first word is repeated along with the second, the second with the third, the third with the fourth and so on. The last word of a *mantra* or half of a Rik verse is simply repeated with the word *iti* placed between. This repetition is called *reshṭana*. In the *Jaṭá* arrangement, the first word and the second, the second and the first, and the first and the second again, are repeated together, joined by the Sandhi rules and having Sandhi accents. In the same manner, the second and the third, the third and the second, and the second and the third are put together, and thus it goes on, each word in succession beginning a new *jaṭá* arrangement, up to the end of a half Rik or of a *mantra*, when the last word is simply repeated, as in the *Krama*. In the *Ghana* there is first a *Jaṭá* arrangement of two successive words, and then the third is added on, then the three are put together in the reverse order, and again in the converse. A *Ghana* is thus composed of the first and the second; the second and the first; the first and the second again, then the third; the third, the second, and the first; and the first, the second, and the third. The second word begins the next *Ghana*, and we have the second, third; third, second; second, third, fourth; fourth, third, second; second, third, and fourth, put together. In this manner it goes on to the last word, which cannot begin a new *Ghana*, and is therefore simply repeated, as in the other cases. Whenever there is a compound, there is, in addition, what is called an *avagraha*, i. e. a dissolution of it into its parts, in all these schemes, as in the cases of *samúlham* in the above." *Indian Antiquary*, vol. III, p. 134.

To illustrate these peculiarities by examples, let us take the first four words of the verse: *Idam vishṇureichakrame*, &c. As here written down it is called the *Saṅhita pátha*, because the words *vishṇuh*, *ei* and *chakrame* are joined according to the rules of Sandhi. In the

Pada form, the sandhis are dropped, and each word stands by itself, separated from its neighbour by an upright stroke or *danḍi*, thus: *Idam | vishṇuh | vi | chakrame |*. To convert these into the *Krama* form, the first two words are first pronounced, and then the second with

the third thus:—¹*Idam* ²*vishṇuh* | ²*vishṇurvi* | ³*vi* ³*chakrame* | ⁴*chakrame* ⁴*tredhá*. In the *Jaṭá* each word after the first is repeated six times thus:

¹*Idam* ²*vishṇur-vishṇur-idam-idam* ¹*vishṇuh* | ²*vishṇur-vi* ³*vi* ³*vishṇur-vishṇur-*
³*vi* | ⁴*vi chakrame chakrame* ⁴*vi vi* ⁵*chakrame* | ⁵*chakrame tredhá tredhá*

⁴*chakrame chakrame* ⁵*tredhá* | In the *Ghana* the repetitions occur

several times, thus: ¹*Idam* ²*vishṇur-vishṇur-idam-idam* ¹*vishṇur-vi* ²*vi*
²*vishṇur-idam-idam* ¹*vishṇur-vi* | ²*vishṇur-vi* ³*vi* ³*vishṇur-vishṇur-vi* ²*chakrame*

⁴*chakrame* ³*vi* ²*vishṇur-vishṇur-vi* ²*chakrame* | ⁴*vi chakrame chakrame* ⁴*vi vi*
⁴*chakrame* ⁵*tredhá* ⁵*tredhá* ⁴*chakrame* ³*vi vi* ⁴*chakrame* ³*vi vi* ⁴*chakrame* ⁵*tredhá* |

⁴*chakrame* ⁵*tredhá* ⁵*tredhá* ⁴*chakrame* ⁴*chakrame* ⁵*tredhá* ⁶*ni ni* ⁴*tredhá* ⁴*chakrame*
⁴*chakrame* ⁵*tredhá* ⁶*ni* | .

In recitation the stops and accents are indicated both by the modulation of the voice and by particular movements of the right hand. It is doubtful whether these forms were adopted solely to preserve the authenticity of the text, or with some mystic motive to give a cabalistic character to the text—probably both objects were held in view; any how they have unquestionably preserved the text in the most authentic form possible. Unfortunately no MSS. are extant of the text written in all these several forms, and the labour of reducing the text from the recitation of the chanter of the Vedas would be so immense that none can venture to undertake it. The first two are the forms in which the Rig Veda is generally met with, and, though the *Pada* text is well calculated to check the errors of the *Saṁhitá* text, still there is room for doubt, and occasionally, though rarely, the true reading of particular passages may be open to question. I have heard of MSS. of the *Krama* and *Jaṭá* forms, but as yet I have met with none. From the directions given in the MS. under notice it would seem that the

Ghana form was also at one time written, but no pandit can assure me that he has seen any. These five forms of recitation are limited to the Sañhitās of the Rig and the Yajur Vedas, but never extended to their Brāhmanas. The Sāma Veda is recited in the first three forms, but MSS. exist of only the first two forms, the *Krama* being read from the *Pada* text. Only one verse (Aranyagāna III. 6. 1.) is ordinarily called a *Jaṭā*, and recited in a manner closely like a *Jaṭā*, but it is not a regular *Jaṭā*. There is no *Ghana* in the Sāma Veda, nor are these different forms at all wanted for it, as the texts are all, or nearly all, taken from the Rig Veda, and the *Jaṭā* and the *Ghana* of the latter serve for the former.

Beginning. क्रमे यद्योक्ते पदज्ञानमेव द्विरभ्यसेदुत्तममेव सर्वम् ।

अभ्यस्य पूर्वञ्च तद्योक्ते पदेऽवसानमेवं हि जराभिधीयते ॥ १ ॥

End. नरा च शंसं दैव्यं, दैव्यञ्च नराशंसं, नराशंसं दैव्यं, नराशंसमिति नराशंसं ।
चेति च । अयं प्रकार उत्तमः ।

Colophon. इति सर्वेषामाचार्याणां हयग्रीवप्राक्ते जटापटलं सम्पूर्णम् ।

विषयः । जटापाठप्रकारकथनं ।

No. 1235. खराङ्कुशः, वा जटापटलः, चम्बेदीयः ।

Substance, English paper, 8½ × 4½ inches. Folia, 3. Lines, 8 on a page. Extent, 42, s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Svarāṅkuśa alias *Jaṭāpaṭala*. On the vowel accents of the Rig Veda. By Jayantasvāmī.

Beginning. हेरम्बं चण्डिकां नत्वा शम्भुं स्वर्यं हरिं गुरुम् ।

सरस्वतीं कविवरान् वक्ष्येऽहं खरनिर्णयम् ॥ १ ॥

End. जयन्तस्वामिना प्राक्ता श्लोकानामेकविंशतिः ।

खराङ्कुशेति विज्ञेयो वल्लभां खरचिदये ॥ २५ ॥

Colophon. इति खराङ्कुशः समाप्तः ।

विषयः । उदात्तादिखरविचारः ।

No. 1236. पाराशरी शिक्षा, यजुर्वेदीया ।

Substance, country paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 10. Lines, 3-7 on a page. Extent, 161, ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Parāśarī Śikshā. Phonetics of the Yajur Veda according to the school of Parāś'ara, by an unknown author. Nine works of this class, besides a commentary on one of them, have already been met with. Of these, three, viz. the Amoghānandinī Ś'ikshā of the Yajur Veda, the Kaus'ika Ś'ikshā of the Rig Veda, the Maṇḍuka Ś'ikshā of the Atharva Veda, the Nārādīya Ś'ikshā of the Yajur Veda, the Lomashī Ś'ikshā of the Sāma Veda, and the Ś'ikshā-vivarāṇa have already been noticed, (ante Nos. 132, 133, 134, 135 and 136). None of these is accompanied with a commentary, and MSS. are more or less corrupt.

Beginning. अथ शिक्षां प्रवक्ष्यामि पाराशरमतं यथा ।

यथा वेदेषु विद्यात्मा यथा तीर्थेषु पुष्करम् ॥ १ ॥

तथा पाराशरी शिक्षा सर्वशास्त्रेषु गीयते ।

End.

अक्षपञ्च अर्ध + + + मा का भवन्ति ।

पूषा मित्रो वसवश्चैव अङ्गनाथ प्रकीर्तिताः ॥ १५० ॥

Colophon. इति पाराशरी शिक्षा समाप्ता ।

विषयः । यजुर्वेदीयकण्डिकाचरसङ्गादिः । श्रुतदोषवर्णकयनादिः । यमोपाधोपा-
द्यचरकयनं । वकारभेदः । वाक्यलक्षणादिः । द्रष्टव्यज्ञानप्रशंसा ।

No. 1237. पाणिनीयशिक्षा, यजुर्वेदीया ।

Substance, country paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 5. Lines, 7 on a page. Extent, 73 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Correct.

Paṇiniya Śikshā. Phonetics of the Yajur Veda according to the School of Pāṇini. Anonymous.

Beginning. अथ शिक्षां प्रवक्ष्यामि पाणिनीयं मतं यथा ।

शास्त्रानुपूर्वं तद्विद्याद्यथोक्तं लोकवेदयोः ॥ १ ॥

प्रसिद्धमपि शब्दार्थमविज्ञातमवृद्धिभिः ।

पुनर्यन्त्रीकरिष्यामि वाच उच्चारणे विधिम् ॥ २ ॥

End. विनयनमभिसुखविनिःकृतामिमां य इत्थं पठेत प्रयतश्च सदा द्विजः ।

स भवति धनधान्यवज्रपुष्पकीर्तिमानतुल्य सुखं समञ्जते दिवीति दिवीति ॥ ५८ ॥

Colophon. इति शिचा समाप्ता ।

विषयः । वर्णसङ्ख्या । वर्णोत्पत्तिः । वर्णोच्चारणस्थानानि । संघतघोषाघोषादिवर्ण-
कथनं । वर्णोच्चारणप्रकारः । अङ्गलिद्वारा उदात्तादिस्वरज्ञानादिः । हस्त-
स्वरकृतवेदपाठप्रसंगादिः ।

No. 1238. केशवी शिचा, यजुर्वेदीया ।

Substance, country paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 5. Lines, 7 on a page. Extent, 75 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose, and verse. In-
correct.

Kes'avi S'ikshā. Phonetics of the Yajur Veda. By Kes'ava.

Beginning. नत्वा गणपतिं वेदपरिभाषाकृच्छ्रकं ।

उच्यते केशवेनेदं वेदाध्यायिसुखाप्तये ॥ १ ॥

End. हल्नुतायुतस्योरेकारश्च ॥ ७ ॥ ह्रस्वं किञ्चिदीर्घं हल्नुतायुताकारे हल्विस्म-
युतवर्णे च न संहितायां ॥ ८ ॥

Colophon. इति कात्यायनाचार्यकृतनवस्त्रवाणि समाप्तानि ॥

विषयः । व्यञ्जनविशेषस्य द्विलविधिः । र-प-वर्णव्यत्ययसाधनादिः । अनुस्वारस्य
आदेशविधिः । ह्रस्वदीर्घादिसञ्ज्ञा । पञ्चवर्गीयवर्णविशेषाणां द्विलविधिः ।
वर्णोच्चारणविधिः । (अत्र ४ पत्रस्याभावाद् द्वित्यादिविषयो न प्राप्तः ।)

No. 1239. कात्यायनी शिचा, यजुर्वेदीया ।

Substance, English paper, $8\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 14. Lines, 10 on a page. Extent, 288 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Kātyāyanī S'ikshā. Phonetics of the Yajur Veda. According to its name the work should belong to the School of Kātyāyana, but it opens with the name of Yājñavalkya. The MS. being incomplete I have not been able to determine who is the real author.

Beginning. याज्ञवल्क्य उवाच । अथातस्त्रैलोक्यलक्षणं व्याख्यास्यामः ।

उदात्तचानुदात्तस्य स्वरितस्य तथैव तत् ।

लक्षणं वर्णयिष्यामि देवतं स्थानमेव च ॥ १ ॥

End. (खण्डितं)

विषयः । उदात्तादिलक्षणं । वेदाध्ययनविधिः । अष्टविधस्वरलक्षणं । स्वरस्पर्शादि-
वर्णानां शुद्धपीतादिवर्णकथनं । स्वराणां ब्राह्मणादिजातिः । सन्धिकथनं ।
स्वरभक्तिकथनं । उदात्तादिव्यवस्था । स्थूलविशेषे वर्णविशेषप्रयोगाप्रयोगव्यव-
स्था । ज्ञस्वदीर्घादिव्यवस्था । वर्णविशेषभेदकथनं । विद्यालाभोपायकथनं ।
वर्णोच्चारणप्रकारकथनादिः । पाठकलक्षणं । सप्तविधभोग्यगणिकथनादिः ।
वर्णोच्चारणस्थानप्रयत्नादिकथनं । (खण्डितत्वादस्य सर्वविषयो न प्राप्तः ।)

No. 1240. सर्वसारः ।

Substance, country-made yellow paper, 15 × 8 inches. Folia, 953.
Lines, 26 on page. Extent 52,672 slokas. Character Bengali. Date ?
Place of deposit, S'rîrâmpur College. Appearance, fresh. Prose and verse.
Generally correct.

Sarvasâra. A Tântic miscellany, containing extracts from various
Tantras and Purâṇas on the worship of the different S'âkta and S'aiva
divinities, hymns in their praise, stories regarding them, their origin
and manifestations, interspersed with dissertations on various subjects of
literature, art, domestic duties, minerals, precious stones, &c. some of
which are designed to reconcile the differences of the Vaishṇava and the
S'âkta cults. The work is Vaishṇava in its tendency, and intended to
uphold the modern forms of worship and religious duties. By Vishṇu-
chandra. The MS. is incomplete.

Beginning. प्रणम्य परमं गुह्यं नानातन्त्रादिदीक्षितं ।

परमानन्दसन्दाहं तत्त्वज्ञानप्रदं गुह्यं ॥

नत्वा शैलसुतां त्रिलोकजननीं लम्बोदरं श्रीगुह्यं

दृष्ट्वा वेदपुराणतन्त्रसकलान् श्रीविष्णुचन्द्रः प्रभुः ।

अन्यं नाम तनोति संसदि क्षितं श्रीसर्वसारं मुदा

सम्प्रीर्धोरगौर्धरामरवरैः श्रीवैद्यरत्नेन च ॥

अथ यद्रयामले । आनन्दभैरव्युवाच ।

कथयामि महाकाल परमाद्भुतसाधनं । इत्यादिः ।

End.

परमं कारणं क्षणं गोविन्दाख्यं महत्पदं ।

हन्दावनेश्वरं नित्यं निर्गुणस्यैककारणं ।

तद्रहस्यस्य साक्षात्मा किमाख्यं च सुन्दरं ।

तद् ब्रूहि देवदेवेश योतुमिच्छाम्यहं प्रभो ॥ (इतः सङ्गितं ।)

विषयः । पुराणतन्त्रादिभ्यः प्रमाणानि सकृच्छ्र निर्मितोऽयं ग्रन्थः । तत्र.—राकिणी-सङ्गम-
नाद्याभिधेयं शक्तिणीकल्याणोरुत्तरसङ्ख्यनामयुगलसोपकीर्तनं । सरस्वतीसोचं ।
पञ्चवक्त्रशिवसोचं । सामान्यतः स्रवणलक्षणकथनं । वगलामुखीशतनामसोचं । रुद्र-
चण्डीकथनं । यावादौ योगिनीस्थित्यादिरूपणं । यावाकाले बाधादिकथनं ।
तीर्थयात्राप्रकारादिकथनं । प्रतिमालक्षणकथनं । तत्र आकारपरिमाणादि-
निरूपणं । शत्येश्वररूपवर्णनं । अर्द्धनारीश्वररूपवर्णनं । उमासहेश्वररूपवर्णनं ।
शिवनारायणरूपवर्णनं । नरसिंहरूपवर्णनं । चित्रकर्मरूपवर्णनं । ब्रह्मरूपवर्णनं ।
कार्तिकेश्यरूपवर्णनं । गणेशरूपवर्णनं । दशभुजारूपवर्णनं । इन्द्ररूपवर्णनं । प्रभा-
कररूपवर्णनं । वज्ररूपवर्णनं । यमरूपवर्णनं । वरुणरूपवर्णनं । वायुरूपवर्णनं ।
कुबेररूपवर्णनं । धवलेश्वररूपवर्णनं । ब्राह्मादिमातृकाणां रूपवर्णनं । लक्ष्मी-
रूपवर्णनं । क्षेत्रपालरूपवर्णनं । कन्दर्परूपवर्णनं । पीठिकालक्षणादिकथनं ।
लिङ्गलक्षणादिनिरूपणं । सामान्यतो देवप्रतिष्ठाविधिकथनं । आचार्यलक्षण-
कथनं । अधिवासनविधानं । प्रतिष्ठाप्रकारकीर्तनं । स्तूपनविधिः । देवमुद्दिश्य
अन्नपानीयादिदानपरिमाणादिकथनं । वसनासनदिलक्षणं । पूजायां दिङ्-
निरूपणं । दक्षिणानिरूपणं । वाचकलक्षणं । कुलीनलक्षणं । पारायणप्रकारः ।
पुष्पादिदानविशेषकथनं । पर्युषितादिलक्षणं । ध्वजारोपणविधिः । राजधर्मा-
प्रकरणं । सेनापतिलक्षणं । प्रतिहारलक्षणं । दूतलक्षणं । राजाङ्गरक्षक-(गार्ड्)-
लक्षणं । सारथिलक्षणं । पाचकाध्यक्षलक्षणं । धर्माधिकारिलक्षणं । लेखकलक्षणं ।
धनाध्यक्षलक्षणं । चिकित्सकलक्षणं । गजाध्यक्षलक्षणं । अश्वध्यक्षलक्षणं । दुर्गा-
ध्यक्षलक्षणं । स्थपतिलक्षणं । अन्तःपुराध्यक्षलक्षणं । राजकार्याणि । प्रजारङ्गना-
पायः । राजकीयजनकर्मव्यता । दुर्गनिर्माणयोग्यस्थानादिकथनं । तत्र राज-
गृहादिस्थाननिरूपणं । अश्वशालादौ कुक्कुट-वराह-मर्कटादिस्थापनावश्यकता ।
दुर्गे सङ्ख्ययोग्यद्रव्याणि । विषनाशनद्रव्यनिरूपणं । अग्नौपायकीर्तनं । वज्रा-
लङ्कारभोज्यादिपरीक्षाकथनं । राजधर्मानुशासनं । स्वगथापालाद्यादिवर्जनं ।
सप्ताङ्गराज्यकथनं । देवपुरुषकारयोः पौरुषस्यैव श्रेष्ठत्वकथनं । साम-भेद-दान-
दण्ड-उपेक्षा-माया-इन्द्रजालरूपसप्तविधप्रयोगकथनं । सामविधिः । भेदविधिः ।
दानप्रकारः । दण्डप्रशंसा । चौरदण्डकथनं । मूल्यमादाय द्रव्यस्य अदाने दण्ड-

निरूपणं । प्रतिश्रुत्य श्रद्धाने दण्डकथनं । एवं गृहारामहरणादौ सर्वत्र दण्ड-
निरूपणं । चौर्यादिपापपञ्चतादिकथनं । परदारगमनादिषु दण्डनिरूपणं ।
दुर्गराजपुरयोः परिमाणादिनिरूपणं । मानपरिभाषा । औदक-पर्वतादिचतु-
र्विधदुर्गकथनं । दुर्गरक्षणोपायादिचिन्तनं । गोपुरप्रमाणादिकथनं । अधोदुर्ग-
निवेशननिरूपणं । प्रासादनिर्माणप्रक्रिया । तत्र बालुपूजादिनिरूपणं । सेव-
मन्दर-कैलास-कुम्भ-मिन्द-मृग-विमानवन्दक-चतुरस्र-अष्टास्र-षोडशस्र-वर्तन-सर्व-
भद्रक-मिन्देश-नन्दन-नन्दिवर्द्धन-चंस-समुद्रकप्रभृतिप्रासादभेदकथनं । एषां लक्षण-
कथनञ्च । पुष्पक-पुष्पभद्रप्रभृतिसप्तविंशतिविधमण्डपलक्षणकीर्तनं । बालुशास्त्रका-
राणां नामकथनं । बालुसम्भववृत्तान्तकीर्तनं । गृहारम्भकालादिनिरूपणं । भवन-
चतुःशालादिनिर्माणप्रकारकथनं । स्तम्भपरिमाणादिकथनं । शय्याहारः । दृष्टा-
हरणं । यमलोकमार्गस्वरूपवर्णनादिकं । नरकादिवर्णनं । प्रेत्यभावादिकथनं ।
संसारचक्रवर्णनं । अद्भुतशान्तिकथनं । अस्या उत्पत्तिकथनं । अर्थाधिकारनिरू-
पणं । स्तम्भाध्यायकथनं । रथयात्राविधिः । अपामार्जनकीर्तनं । नैवेद्ययोग्यद्रव्या-
दिनिरूपणं । शिवस्य चिकालपुष्पदाननियमः । युगमाहात्म्यकीर्तनं । विशेषतः
कलियुगमहिमा । तिथ्यादिनिरूपणं । अत्र मन्वन्तरादिकथनं । प्रायश्चित्तनिरू-
पणं । ग्रहयज्ञकथनं । रत्नपरीक्षादिकथनं । अष्टविधमुक्ताकथनं । चामां लज्ज-
णादिकथनं । चारणशङ्काया उत्पत्तिकथनं । पद्मरागादीनामुत्पत्तिस्थानादिक-
थनं । मरकतस्य उत्पत्तिः, तत्स्थानादिकथनञ्च । इन्द्रनीलमकरम्पत्तिस्थानादि-
कथनं । वैदूर्यस्य उत्पत्तिस्थानादिकथनं । पुष्परागस्य उत्पत्तिद्वेदकथनं । कर्के-
तनपरीक्षादिकथनं । पुलकपरीक्षा । रुधिराक्षपरीक्षणं । स्फटिकरत्नपरीक्षा ।
शलाकाविधिः । अष्टादशमहापुराणनिर्व्यचनं । शिवगृहनिर्माणादिफलश्रुतिः ।
विष्णुमायाकथनं । मासि मासि शिवमुद्दिश्य पुष्पविशेषदाने फलकथनं । बाणलि-
ङ्गप्रमाणादिकीर्तनं । महादेवस्य रथयात्राविधिः । कालचक्रनिरूपणं । लिङ्गादि-
लक्षणकथनं । यन्त्राव्यक्तलिङ्गलक्षणं । बलिदानक्रमकीर्तनं । मुद्रानियमपरि-
सङ्ख्यादिकथनं । षोडशोपचारमुद्राकथनञ्च । कौमारव्याकरणस्वरूपकथनं ।
व्याक्रमशरीरादीनां स्वरूपकथनं । सन्तानोत्पत्तिप्रकारः । शरीरविद्या । नामकर-
णान्नप्राशनदिनस्कारकथनं । स्त्रीलक्षणं । स्त्रीणां सद्गुणादिकथनं । गृहस्यकर्त-
व्यानि । स्त्रीदुर्वृतिकथनं । गृहधर्मकथनं । स्त्रीधर्मकथनं । स्त्रीपुरुषलक्षणं ।
देहावयवलक्षणं । तत्र शुभाशुभकथनञ्च । पापभेदकथनं । कर्मविपाककीर्तनं ।
विष्णुभक्तिमाहात्म्यं । सर्पदष्टस्य गतिकथनं । नागपञ्चम्यादिविधानकीर्तनं । स-
र्पाणां रूपविषयेगादिकथनं । तेषां आयुःकालनिरूपणं । तेषां दन्तादिकथनञ्च ।

विषयः । विपलक्षणकथनं । कालदलक्षणं । विषयप्रकारकथनं । लग्नादिविष-
 परीक्षा । औषधकथनं । सर्पादिदलक्षणं । सर्पाणां ब्राह्मणचरित्रादिजाति-
 कथनं । शकुनादिनियमः । (शकुनविद्या) । चिह्नलक्षणं । स्पन्दनलक्षणं । या-
 चाप्रवेशदौ शुभाशुभलक्षणं । सारस-कौशिक-कपोत-चटक-खड्गनादीनां चरित्र-
 कथनं । विशेषेण काकचरित्रकीर्तनं । कुङ्कुरचरित्रं । गृहगोधिकाचरित्रं ।
 शिवास्तकथनं । पुनः सप्तधायाकथनं । सूर्यस्य रथयात्राविधिः । राजाभि-
 षेकविधानकथनं । ब्रह्माभेदतन्माहात्म्यादिकथनं । जम्बूद्वीपादिवर्णनं । भु-
 वनकोशवर्णनं । ज्योतिःशास्त्रसारकथनं । युद्धजयोपायादिकीर्तनं । तत्र नक्षत्र-
 निरूपणं । कोटचक्रकथनं । मण्डलकथनं । ताराचक्रकथनं । नानावर्णकथनं ।
 सङ्ग्रामविजयविद्याकथनं । महाभारीकथनं । पुटकज्ञानकथनं । शनिचक्रादि-
 कथनं । कुजिकापूजाविधिकीर्तनश्च । वर्णाश्रमाचारविधिकथनं । सदाचारकथ-
 नं । धर्माधर्मकथनं । संवत्सरमण्डलनिरूपणं । भगवत्या वार्षिकी पूजा । विष्णो-
 र्वार्षिकी पूजा । गङ्गामाहात्म्यकथनं । चम्पकपुष्पमाहात्म्यकथनं । हरिपूजावि-
 धानकीर्तनं । अथर्वमाहात्म्यकथनं । पद्मपुष्पमाहात्म्यकथनं । दानानि । तेषां
 फलादिकथनश्च । महापीठनिरूपणं । वेदादिशास्त्रलिपिकरणप्रकारकीर्तनं ।
 ब्राह्मणचरित्रादीनां धर्मकथनं । द्विजानां गृहसंसर्गराहित्यकथनं । गृहप्रति-
 ष्ठितदेवतादिप्रणामप्रतिषेधः । पञ्चलिखनप्रमाणदिकथनं । चौरमन्त्रादिकथनं ।
 ब्रह्मचर्यन्तजातकर्मादिकथनं । वानप्रस्थधर्माकीर्तनं । यतिधर्मकथनं । योगा-
 भासमारभ्य भोजनादिनियमकथनं । आसनादिनिरूपणं । साधनप्रक्रिया ।
 घृषादिनिरूपणं । षोडशान्यासादिकथनं । गङ्गापूजादिविधानं । शय्याशोधनादि-
 कथनं । जपक्रमकथनं । अजपाराधनप्रकारः । दुर्गानामजपफलकथनं । यवनानां
 मन्त्रकथनादिकं । मङ्गलचण्डिकामन्त्रः । खड्गनालोचनाप्रमाणकथनं । वीररावि-
 कालरात्र्यादिनिरूपणं । देवीसूक्तकथनं । विपुष्टादिविधिः । तुम्बरभैरवशान्ति-
 प्रयोगविधिः । यज्ञोपवीतादिनियमकथनं । तत्र वर्णब्राह्मणभट्टयोः विशेषकथनं ।
 जननमरणाभौचादौ वैदिकसन्ध्यायात्याज्यत्वं तान्त्रिकसन्ध्यायास्तु अत्याज्यत्वक-
 थनं । लिङ्गपूजादिनिरूपणं । नित्यहोमकथनं । मृत्युपरीक्षाकालनियमः । तत्र सप्त-
 दिनिरूपणश्च । षट्कर्मापयोगिमद्राकथनं । राधायाः श्रीकृष्णार्ज्जुनत्वकथनं ।
 तयोर्माधुर्यवर्णनं । सुदर्शनावतारस्य कार्तवीर्यार्ज्जुनस्य मन्त्रादिनिरूपणं । ब्रह्म-
 चर्यादिपापानां तन्त्रोक्तप्रायश्चित्तकथनं । पुण्यविचारः । मदनारोपणविधिकी-
 र्तनं । तत्र मदनस्य ध्यानादिकथनश्च । पविचारोपणविधानं । ज्ञानद्रुतीनिरू-
 पणं । चिह्नउपाधनं । वश्नाकर्षणादौ अर्थ्यनाचनियमः । कुलोच्छेदनादौ काचपात्र-

प्राशस्त्यकथनं । महामण्डलनिरूपणं । चेटीसाधनं भूतिनीसाधनं । अक्षुराद्यादि-
साधनं । राधिकासाधनं । दक्षिणाचारविधिकीर्तनं । कलौ वामाचारप्रतिषेधः ।
ब्राह्मणतरेण तदनुष्ठाने मद्यवर्जननियमः । मद्यप्रतिनिधिकथनं । समय-
चारलक्षणं । पशुभावकथनं । वीरभावकथनं । षड्विंशत्यविवेचनं । आगमोक्त्य-
कथनं । ज्ञायापुरुषलक्षणं । धर्मराजमन्त्रकथनं । स्त्रीवशीकरणप्रकारः । आक-
र्षणमोहनादिप्रकारः । तत्र तत्र यन्त्रादिकथनञ्च । सधनादिकथनं । निद्रा-
मोहोपायः । अदृश्यविधिः । स्नानोत्पापनादिविधिः । रक्तखावादिकथनं । सुख-
प्रसवोपायः । मुखवासादिकथनं । कामिनिषिद्धद्रव्याणि । दृष्टिकादिविषयनाशनं ।
सङ्गीतागमकथनं । रागादिकथनं । रागिण्यादिविभागः । कालनियमः । रा-
गिण्यादीनां ध्यानादिकथनं । स्वरभेदनिरूपणं । गमकादिकथनं । मूर्च्छनादि-
कथनं । भुवकादीनां लक्षणं । गानयोगकथनं । स्वरप्रसारः । तालनिरूपणं ।
तालघातप्रकारः । वाद्यकथनं । वंशभेदकथनं । वीणाभेदकथनं । सृदङ्गादि-
लक्षणं । मार्दङ्गिकलक्षणं । यतिमानपादखण्डादिकथनं । प्रहरच्छन्दनादिकथनं ।
वृत्त्यभेदकथनं । वर्णमङ्कुरजातिनिरूपणं । नवचण्डीविधानं । सहस्रादिचण्डी-
पाठविधिः । हन्दावनगोकुलयोः प्रमाणं । हन्दावनवर्णनं ।
(अन्तः खण्डितं ।)

No. 1241. वारुणोपनिषद्दीपिका ।

Substance, country-made yellow paper, 11 × 6 inches. Folia, 30. Lines, 26 on a page. Extent, 560 ślokaś. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, S'rīrāmpur College. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Vāruṇopaniṣad Dīpikā. A commentary on the Taittiriya *alias* Vāruṇa Upanishad of the Black Yajur Veda. By S'rīrāma S'armā. The commentator attempts to reconcile the teachings of the Upanishad with the modern system of Vaiṣṇava worship.

Beginning. साधनं ब्रह्मविद्यायाः सच्चि + भीरितं स्फुटं ।

वारुणोपनिषदेतद् ब्रह्मतत्त्वं विविच्यते ॥

तच्चादौ शिष्याचार्य्योरानुकूलसिद्धये शिष्येण जप्यं मन्त्रं पठति, सहनाव + +
क्रियादिना ।

End.

एषा उपनिषत् समाप्ता इति वाक्यशेषः ।

विद्यारण्यकृता व्याख्या दुग्धाम्बिपातुमचमाम् ।

एतस्या उद्धृतं सारं दृष्टिना पिवन्वमुं ॥

रविवंशार्णवोद्भूतश्रीरामाभिधमन्मणिः ।

छात्यानया प्रसन्नः सन् सार्द्धं चरतु मे तमः ॥

Colophon. इति श्रीवाङ्मोपनिषदीपिकायां शृङ्गवल्गाख्यद्वितीयोऽनुवाकः ।

इति सम्पूर्णः ।

विषयः । तैत्तिरीयोपनिषदित्यपराभिधानाया वाङ्मोपनिषदो न्यायादिप्रदर्शनपुरःसरं व्याख्यानं ।

No. 1242. विद्वन्मनोरमा ।

Substance, country-made yellow paper, 16 × 3 inches. Folia 108. Lines, 9 on a page. Extent, 3,766 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, S'rīrāmpur College. Appearance old. Prose. Correct.

Videanmanoramā. A commentary on the *Chandī* or *Saptas'atī* portion of the *Mārkaṇḍeya Purāṇa*. By Gaurīvara S'armā.

Beginning. पातु नो चण्डिकाचण्डकोदण्डखण्डनिस्त्रनाः ।

दुरितोघतमस्त्राण्डखण्डनैकान्तपण्डिताः ॥

सङ्क्षिप्तसारविदुषा श्रीगौरीवरशर्माणा ।

कृता सप्तशतीटीका नाम्ना विद्वन्मनोरमा ॥

मेयं श्रीलरामचन्द्रवाचस्पतिमनीषिणा ।

पूर्यते सर्वटीकास्त्यसारमादाय यत्नतः ॥

श्रीकृष्णद्वैपायनाभिधान-वेदव्यासप्रोक्त-अयाष्य-सार्कण्डेयपुराणान्तर्गत-सावर्णिक-मन्वन्तरीय—‘सावर्णिः सूर्य्यतनयः’ इत्यादि-‘सावर्णिर्भविता मनः’ इत्यन्तस्य ग्रन्थस्य देवीमाहात्म्यप्रकाशकस्य यथाशक्तिव्याख्यानमाचरे । इत्यादिः ।

End. इत्यमिति । इत्यमनेन प्रकारेण यदा यदा दानमेवा वाधा भविष्यति, तदा तदा अवनीर्य अवतारं कृत्वा अर्चं घोरं सङ्घयं शत्रुविनाशं करिष्यामि ।

Colophon. इति सप्तशतीटीकायां एकादशमाहात्म्यं । नमस्ते गोपीजनवल्लभाय ।—

विषयः । देवीमाहात्म्यव्याख्यानं ।

No. 1243. ध्यानवल्ली ।

Substance, country-made yellow paper, 10 × 7 inches. Folia, 51. Lines, 23 on a page. Extent, 1906 ślokaś. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Śrīrāmpur College. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Dhyāna-vallari. An essay on the philosophy and rituals of the Vaiṣṇava forms of worship. By Gaṅgādhara, son of Śaḍās'iva Bhaṭṭa, and grandson of Vires'vara Bhaṭṭa Agnihotri. The work is divided into three parts—*gucchehas* or 'bundles:' the 1st treating of the mundane duties of Vaiṣṇavas, the 2nd of the form of Viṣṇu, and the 3rd of intellectual refinement and meditation.

Beginning. नमस्कृत्य शिवानाथं पद्माकारं गुरोः पदं ।

भवानीं दुष्टिराजश्च दण्डपाणिश्च भैरवं ॥

सदाशिवतनूजन्मा वत्सर्पिकुलसम्भवः ।

गङ्गाधर इति ख्यातो भगवद्भक्तकिङ्करः ॥

शास्त्रसारं समालोच्य मनोनिग्रहसिद्धये ।

वेद्वाक्यपलाशाच्च भक्तिपुण्यां सुहृत्प्रियां ॥

अपवर्गफलां रम्यां हरिपादपलम्पटां ।

उक्तियुक्तिविशेषेण कुर्व्येहं ध्यानवल्लीं ॥ इत्यादिः ।

End. प्रसन्ने भगवति सर्वलोकेशनिवृत्तिः परमानन्दप्राप्तिश्च इहेव सम्भवतीति ।

सर्वं शिवम् ।

वेद्वाक्यपलाशाच्च भक्तिपुण्यां सुहृत्प्रियां ।

अपवर्गफलां रम्यां हरिपादपलम्पटां ॥

चित्तालवाल्लसन्मूर्ता विवेकोदकसेचनेः ।

सतां तुष्टौ सदा भूयान्मम तु ध्यानवल्ली ॥

यद्व भाषितं किङ्किण्यया चाञ्जेन भक्तितः ।

तेन प्रीणातु गोविन्दो माधवो भक्तवत्सलः ॥

Colophon. श्रीमन्महाउक्तरोपनामकवीरेखरभट्टाग्रिहोविष्णुरिखनुमदाशिवभट्टाजभगवद्भक्तकिङ्करगङ्गाधरविरचितायां मनोहरायां ध्यानवल्लीयां तृतीया गुच्छः समाप्तः समाप्ता चये ध्यानवल्ली ।

विषयः । प्रथमे गुच्छे,—शास्त्रलक्षणं । ध्यानलक्षणं । भगवद्भक्तस्य आश्रमेचितकस्माणि कर्तव्यानि किं न वेत्येव समाधानं । भगवद्भक्तजने श्रद्धाया आवश्यकता । आ-
सुर्यादिप्रवृत्तिकीर्तनं । सर्वेषामपि भगवद्भक्त्यानात् तत्प्रसादलब्धज्ञानेन अज्ञा-
ननिवृत्त्या मोक्ष इति कथनं । अशुद्धान्तःकरणस्य सुसुक्ष्मोच्चसाधनज्ञानो-
त्पत्तिप्रतिबन्धकनिवृत्तये तावत्फलाभिमुखिपरित्यागेन भगवदर्पणबुद्ध्या स्वात्म-
वर्णोचितकर्मनुष्ठानं, ततश्च शुद्धान्तःकरणस्य शमदमादिगुणसमूहस्य विवि-
दिषोत्पत्तौ ज्ञानसाधनवेदान्तविचाराय ब्राह्मणस्यैव फलसहितसर्वकर्मत्याग-
लक्षणः सन्न्यासो वेदोक्तविधिना नान्येषामिति निरूपणं । जीवन्मुक्तिः । विदेह-
मुक्तिः । चरित्रवैश्वशुद्ध्याणां मोक्षोपायकथनं । कृष्णशब्दनिर्णयः । शैव-
पाशुपत-साङ्ख्य-पातञ्जलादिभिरभिधानमाचम्येन भगवानुपास्यते इति कथनं ।
भक्ते रसत्वसंस्थापनं । श्रवणकीर्तनादिभक्त्युपायकीर्तनं ।
द्वितीये गुच्छे,—भगवन्मूर्तिध्यानप्रकारकथनं । विष्णुनामनिश्चिन्तः । श्रीकृष्णस्य
रूपादिवर्णनं । हरिपुरुषोत्तमादिनामनिश्चिन्तः । परात्मनः प्रत्यगभिन्नतया
सुखरूपत्वं प्रेमास्यदलहेति निरूपणं । जगतो भिर्यालकथनं ।
तृतीये गुच्छे,—मनसः संसारकारणत्वकथनं । तन्नाशार्थं वेदान्तपातञ्जलन-
याभ्यां साधनद्वयनिरूपणं । तत्त्वज्ञानस्वरूपकथनं । जीवन्मुक्तिलक्षणं । तदु-
पायादिकीर्तनं । अष्टाङ्गयोगनिरूपणं । आसनादिभेदप्रपञ्चनं । ब्रह्मवर्ष्यादि-
लक्षणं । शुष्कतर्कस्य अप्रतिष्ठानत्वकथनं । ब्रह्मलक्षणकीर्तनं । अद्वैतवाद-
संस्थापनं । भगवद्भक्त्यानावश्यकता । तत्फलकीर्तनञ्च । इति ॥

No. 1244. लिङ्गपुराणं ।

Substance, country-made yellow paper, 19 × 8 inches. Folia, 214. Lines, 20 on a page. Extent, 4280 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Srirāmpur College. Appearance, new. Verse, Incorrect.

Līṅga Purāṇa. The eleventh of the eighteen great Purāṇas attributed to Vyāsa. In it Śiva "explains the objects of life, virtue, wealth, pleasure and final liberation," laying especial stress on the importance of the Lingam and Śaiva rituals as the means of salvation. As a matter of course it looks to Yoga as the best form of worship. In its entirety the work extends to eleven thousand s'lokas, of which the MS. under notice contains under five thousand. The following is Professor Wilson's account of this work :—

"The *Liṅga Purāṇa* conforms, accurately enough, to this description. The *Kalpa* is said to be the *I's'āna* : but this is the only difference. It consists of eleven thousand stanzas. It is said to have been originally composed by *Brahmā* ; and the primitive *Liṅga* is a pillar of radiance, in which *Mahe's'wara* is present. The work is, therefore, the same as that referred to by the *Matsya*.

"A short account is given, in the beginning, of elemental and secondary creation, and of the patriarchal families ; in which, however, *S'iva* takes the place of *Vishṇu*, as the indescribable cause of all things. Brief accounts of *S'iva*'s incarnations and proceedings in different *Kalpas* next occur, offering no interest, except as characteristic of sectarial notions. The appearance of the great fiery *Liṅga* takes place, in the interval of a creation, to separate *Vishṇu* and *Brahmā*, who not only dispute the palm of supremacy, but fight for it ; when the *Liṅga* suddenly springs up, and puts them both to shame ; as, after travelling upwards and downwards for a thousand years in each direction, neither can approach to its termination. Upon the *Liṅga* the sacred monosyllable *Om* is visible ; and the *Vedas* proceed from it, by which *Brahmā* and *Vishṇu* become enlightened, and acknowledge and eulogize the superior might and glory of *S'iva*.

"A notice of the creation in the *Padma Kalpa* then follows ; and this leads to praises of *S'iva* by *Vishṇu* and *Brahmā*. *S'iva* repeats the story of his incarnations, twenty-eight in number ; intended as a counterpart, no doubt, to the twenty-four *Avatāras* of *Vishṇu*, as described in the *Bhāgavata* ; and both being amplifications of the original ten *Avatāras*, and of much less merit as fictions. Another instance of rivalry occurs in the legend of *Dadhichi*, a Muni, and worshipper of *S'iva*. In the *Bhāgavata*, there is a story of *Ambarisha* being defended against *Durvāsas* by the discus of *Vishṇu*, against which that *S'aiva* sage is helpless. Here, *Vishṇu* hurls his discus at *Dadhichi* : but it falls, blunted, to the ground ; and a conflict ensues, in which *Vishṇu* and his partisans are all overthrown by the Muni.

"A description of the universe, and of the regal dynasties of the *Vaivaswata Manwantara* to the time of *Krishṇa*, runs through a number of chapters, in substance, and, very commonly, in words, the same as in other *Purāṇas* ; after which the work resumes its proper character, narrating legends, and enjoining rites, and reciting prayers, intending to do honour to *S'iva* under various forms. Although,

however, the Liṅga holds a prominent place amongst them, the spirit of the worship is as little influenced by the character of the type as can well be imagined. There is nothing like the phallic orgies of antiquity : it is all mystical and spiritual. The Liṅga is twofold, external and internal. The ignorant, who need a visible sign, worship Śiva through a 'mark' or 'type'—which is the proper meaning of the word 'Liṅga'—of wood, or stone ; but the wise look upon this outward emblem as nothing, and contemplate, in their minds, the invisible, inscrutable type, which is Śiva himself. Whatever may have been the origin of this form of worship in India, the notions upon which it was founded, according to the impure fancies of European writers, are not to be traced in even the Sa'iva Purāṇas." (Vishṇu Purāṇa, pp. lxxvii. et. seq.)

Contents. Chapters 1 to 5. Suta's narration of the Purāṇa to the sages at Naimishāranya. Contents of the Purāṇa. Śiva's form represented by the Liṅgam. Creation of the universe. Cycles of time. Creation of living beings. Birth of the sages and their race. Birth of Mená.

Chapters 6 to 10. Praises of Śiva, expounders of Purāṇas. Yoga, its details.

Chapters 11 to 20. Brahmá's visit to Śiva on his birth. Origin of Viváha, Vis'oka and others. Ditto of the Rudras. Birth of Sarasvatí. Anecdote of Śiva and Brahmá. Birth of Satí. Avatáras of Śiva. Origin of the Liṅgam. Vishṇu's adoration of Śiva. Śiva, the source of the universe.

Chapters 21 to 27. Nárāyaṇa's praise of Śiva. Śiva's blessings to Vishṇu and Brahmá. Description of the several ages of the cycles called S'vetakalpa, Lohitakalpa, &c. Vyásas, or arrangers of the Vedas in the different ages. Twenty-eight Yugas or cycles. Ritual for worshipping the Liṅgam.

Chapters 28 to 34. The twenty-six categories. Anecdote of Śiva's roaming about in a nude state in a Devadáru forest. Story of a Bráhmaṇ named Sudarsana. Ditto of a sage named S'veta. Corporeality of Brahmá, Vishṇu and Śiva. Directions for forming Liṅgams with different materials. Hymn in praise of Śiva. Merits of worshipping Śiva. Advantages of smearing oneself with ashes.

Chapters 35 to 41. Story of Dadhíchi and Vishṇu. Origin of Thánes'vara as a place of pilgrimage. Sakrá's blessings to Siládāya.

Kalpa called Megha váhana. Story of Vishṇu becoming a cloud to serve as a vehicle for Ś'akra. The characteristics of the four ages—especially those of the Kali age.

Chapters 42 to 47. Origin of the androgynous form of Ś'iva. Cause of Ś'iva's having the name Nílalohita. Praise of Ś'iva by Bráhmá. The eight forms of Ś'iva. Origin of evil spirits from the tears of certain Bráhmaṇas. Cause of death of those Bráhmaṇas. Origin of Vishṇu. Ditto of Umá. Creation of Lakshmí and others by Umá. Ditto of Nandí. The mundane egg. Description of the seven dvípas, and of the grand divisions of Jambudvípa. Birth of Bharata.

Chapters 48 to 53. Zoology of Bháratavarsha. The sacred groves of Bháratavarsha, noticing particularly Ámravana, Nimbavana, Kíṇsuka-vana, &c. The regions of the Saptarshis, the Basus, &c. Mahádeva's abode in Hemakúṭa. The abode of Kuvera. Aereal or heavenly rivers (meaning evidently the milky way). Descriptions of Chandra dvípa and Ś'akra dvípa. Appearance of the sun and the moon in Ilávrita varsha. Abodes of Gandharvas, Nágas, &c. The mountains, rivers and countries of the seven Dvípas. The regions called Loka and Áloka. The air and its different varieties.

Chapters 54 to 58. The location of the fourteen Bhuvanas. The heavenly bodies. Origin of the clouds from smoke and vapour,—their names. Attraction of water by the rays of the sun. The different chariots of the sun in the different months of the year. Names of Nágas, Gandharvas, Kinnaras. The chariot of the moon. The phases of the moon caused by the sun. The drinking of the moon by the Devas. The axis, motions, paths, distances, ascensions &c., of the sun, moon and planets. Consecration of the images of the sun, moon, Varuṇa, Vishṇu, &c.

Chapters 59 to 63. Three kinds of fire. Rain regulated by the number of rays of the sun. The different names of the sun in different months. The number and colour of the sun's rays. The fireness of the sun and the moon. The Planets. The polar star. Origin of the Devas, Dánavas, Angas, &c.

Chapters 64 to 68. Account of Saktrí devoured by a Rákshasa. Birth of Parás'ara, who burnt some Rákshasas. The solar race. Birth of As'vinikumára, in the womb of a mare. The thousand names of Rudra strung in a hymn. The Lunar Race, especially the branches thereof forming the Purus, the Kurus, the Yadus, &c. The incarnations

of Krishna. Krishna performs a Pásupata Yoga to get a son ; the lot of his wives on his retirement to Goloka.

Chapters 69 and 70. Categories of the Theistic Sánkhyā system. Birth of Sanatkumāra. Ditto of Rákshasas, &c. Satarúpā, her birth and marriage. Birth of Lakshmī. Hymn to Bhadrakālī. The sons of Tárakā blessed by a Brahmāna. Account of Vishnu and other Deva's visit to S'iva, from whom they learn the object of the *Sanmohana* or 'delusive doctrine' of the *S'áktas* which would prevail in the Kali age.

Chapters 71 to 74. The chariot of S'iva prepared at the time of the invasion of Tripura, by him. The bestial character of the gods—Pásubháva. The Merits of the Pásupata Yoga. Destruction of Tripura. Praise of S'iva by the Devas. The construction of Lingas by Visvakarmā with various kinds of materials. Persons fit to worship Lingas made of iron, &c. Varieties of Lingams.

Beginning. नमो रुद्राय हरये ब्रह्मणे परमात्मने ।

प्रधानपुरुषेणैव स्वर्गस्थित्यन्तकारिणे ॥

नारदोऽभ्यर्थ्य शैलेभ्यो शङ्करं सङ्गमेत्यरे ।

हिरण्यगर्भे खनीले ह्यविमुक्तो महालाये ॥

रौद्रेणोत्प्रेक्षके चैव व्येष्टे पाशपते शुभे ।

व्याघ्रेत्यरे च केदारे तथा गोमायुकेत्यरे ॥

शुक्लेत्यरे यथा न्यायं नैमिषं प्रययौ मुनिः ।

नैमिषीयास्तथा दृष्ट्वा नारदं कृष्णमानसाः ॥

समभ्यर्च्य ++ तस्मै तद्भोग्यं समकल्पयन् ।

सोऽपि दृष्ट्वा मुनिवरैर्दत्तं भोजं तदासनं ॥

सम्पूज्यमानो मुनिभिः सुखासीनो वरासने ।

चक्रे कथां विचित्रार्थी लिङ्गमाद्यात्मसंश्रितां ।

एतस्मिन्नेव काले तु सूतः पौराणिकः स्वयं ।

जंगाम नैमिषं धीमान् प्रणामार्थं तपस्विनां ॥

तस्मै साम च पूजाञ्च यथावच्चक्रे तथा ।

नैमिषीयानु शिष्याय कृष्णद्वैपायनस्य तु ॥

अथ तेषां पुराणस्य श्रुत्वा समपद्यत ।

दृष्ट्वा तमभिविद्यन्तं विद्वांसं रोमहर्षणं ॥

अष्टादश ततः सूतस्यै सर्वं तपोधनाः ।
पुराणसंहितां पुण्यां लिङ्गमाहात्म्यंयुतां ॥

नैमिषीया कचुः ।

तथा सूत महाबुद्धे कृष्णद्वैपायनो मुनिः ।
उपासितः पुराणार्थं लब्ध्वा तस्माच्च संहिता ॥
तस्माद् भवन्तं शृण्वामः सूत पौराणिक + + ।
पुराणसंहितां पुण्यां लिङ्गमाहात्म्यंयुतां ॥
नारदोऽप्यस्य देवस्य रुद्रस्य परमात्मनः ।
लेखाणांसाय चाभ्यर्च्य लिङ्गानि मुनिपुङ्गवः ॥
इह सन्निहितः श्रीमान् नारदो ब्रह्मणः सुतः ।
भवभक्तो भवांश्चैव वयं वै नारदस्तथा ॥
अस्यापतो मुनेः पुण्यं पुराणं वक्तुमर्हसि ।
सफलं साधितं सर्वं भवताप्यायितं भवेत् ॥
एवमुक्तः स हृष्टात्मा सूतः पौराणिकोत्तमः ।
अभिवन्द्यापतो धीमान् नारदं ब्रह्मणः सुतं ॥
नैमिषीयांश्च पुण्यात्मा पुराणं व्याजहार सः ।

रामहर्षेण उवाच ।

नमस्तुत्य महादेवं ब्रह्माणश्च जनार्दनं ।
मुनीश्वरं तथा व्यासं वक्तुं लिङ्गं स्मराम्यहं ॥
भक्त्याथ योगेन शुभेन युक्ता विप्राः सदा धर्मरता विशिष्टाः ।
वदन्ति योगेशसज्जेशसीमं षड्विंशत्येकं भगवन्तमेव ॥
ये तत्र पश्यन्ति शिवं + + त्रिं चित्तस्वमध्ये विगुणे च न्यवं ।
प्रयान्ति शैवं न च योगिनोऽन्ये तथा च देव्याः पुरुषं पुराणं ॥

Colophon. इत्यादिमहापुराणे श्रीलैङ्गे चतुःसप्ततितमोऽध्यायः । समाप्तस्यार्थं ग्रन्थः ॥

विषयः । १, २, ३, ४, ५ अध्याये,—ऊतेन सह ऋषीणां संवादः । लिङ्गपुराणश्लोकसङ्ग्राहिकीर्तनं । अनुक्तमणिका । शिवस्य लिङ्गालिङ्गमूर्तिकथनं । शैवीप्रकृतिः । सृष्टि-प्रक्रिया । कालपरिमाणं । मन्वन्तरादिसङ्ग्राहः । तिर्यक्लोक-कर्तृलोक-आदिसृष्टिकथनं । मरीचादिब्रह्मपुत्रकथनं । दक्षादीनां वंशविवरणकीर्तनं । धर्मपुत्रादिकथनं । मेनाया जन्मादिकथनं ।

६, ७, ८, ९, १० अध्याये,—शिवमाहात्म्यं । प्रतिकल्पं व्याससमूहनामकथनं । चतु-

वर्षयः । ईशमन्त्रनिरुक्तकथनं । सिद्धपाशुपतानां नामकीर्तनं । योगस्थानकथनं । योगलक्षणं । यमनियमादियोगकीर्तनं । एषां मूलकथनं । सत्यादिलक्षणं । सदाचारनिरूपणं । ब्रह्मचर्यस्वरूपं । अन्नःशौचादिनिरूपणं । विशेषेण प्रत्याचारादिलक्षणकीर्तनं । प्राणायामशब्दव्युत्पत्तिकथनं । तद्भेदनिरूपणं । प्राणायामनामकूर्मादिवायूनामन्वर्थताकथनं । प्राणायामादिफलश्रुतिः । योगानुष्ठानप्रक्रिया । योगव्याघातनिरूपणं । प्रतिभादिचिद्विकथनं । धर्मादिनिरूपणं । त्रिविधदानकथनं । सत्यास्युत्पत्तिः ।

११, १२, १३, १४, १५, १६, १७, १८, १९, २० अ०,—सद्योजातस्य महादेवस्य ब्रह्मकृतप्रथमदर्शनविवरणं । विवाह-विशोकप्रभतीनामुत्पत्त्यादिकथनं । पीतवासस उत्पत्त्यादिकथनं । रुद्राणां उत्पत्तिः । कृष्णपिङ्गलादीनामुत्पत्तिः । रुद्रमायवीमाहात्म्यं । विश्वरूपायाः सरस्वत्या आविर्भावादिकथनं । शिवब्रह्मसंवादः । सत्यादीनामुत्पत्तिः । ब्रह्मकृतवैष्णवयोगनिद्रापनयनविवरणं । चंसावतारकथनं । वराहावतारकथनं । लिङ्गोत्पत्तिकथनं । प्रणवव्युत्पत्त्यादिकथनं । विष्णुकृतमहादेवस्तोत्रं । विष्णादिभ्यो महादेवस्य वरदानं । लिङ्गार्चाप्रारम्भः । ब्राह्मपाशादिकल्पविवरणं । विष्णोर्नाभिपद्माद् ब्रह्मण आविर्भावकथनं । ब्रह्मणो विष्णूदराभ्यन्तरभक्षणविवरणं । शिवस्य जगदीजलकथनं ।

२१, २२, २३, २४, २५, २६, २७ अ०,—नारायणकृतशिवस्तवनादिकं । ब्रह्मविष्णुभ्यां शिवस्य वरदानं । रुद्राणामुत्पत्तिकथनं । श्वेतकल्पविवरणं । सद्योजातनामकारणं । स्नातकल्पादिविवरणकीर्तनं । धर्मपादादिकीर्तनं । प्रथमद्वितीयादिषु द्वापरेषु व्यासकथनं । तत्र तत्र महादेवावतारश्चैतमुन्यादीनामुपाख्यानं । प्रतिकल्पीयद्वापरयुगे व्यासभेदादिकथनं । कलौ महादेवावतारादिकथनं । मन्वादिऋष्यपर्यन्तं अष्टाविंशयुगविवरणं । त्रिविधस्नानविधानकीर्तनं । अभिषेकादिविधिः । लिङ्गार्चनविधिः ।

२८, २९, ३०, ३१, ३२, ३३, ३४ अ०,—पञ्चविंशतस्तन्त्राणादिकथनं । दिग्म्बरस्य विहृतवेशेन देवदारुवनप्रवेशश्चान्तकीर्तनं । सुदर्शनद्विजोपाख्यानं । श्वेतमुनेरुपाख्यानं । ब्रह्मविष्णोः शिवमूर्तिकीर्तनं । लिङ्गनिर्माणप्रकारादिकथनं । मुनिगणकृतशिवस्तोत्रं । शिवमाहात्म्यं । भस्ममाहात्म्यं ।

३५, ३६, ३७, ३८, ३९, ४०, ४१ अ०,—क्षुपदधीचयोरुपाख्यानं । महादेवप्रसादाद् दधीचस्य वज्रास्थिरप्राप्तिकथनं । विष्णुना सच्च क्षुपस्य संवादः । विष्णुना सार्धं दधीचस्य समरसंरम्भकीर्तनं । स्थानेश्वरनामकतीर्थोत्पत्तिमाहात्म्यादिकीर्तनं । शिलादारुशक्रस्य वरदानवृत्तान्तकथनं । मेघवाहननामककल्पकथनं ।

विषयः । विष्णोर्मधुरूपेण शक्रवाहनत्वकथनं । सत्यवेतादियुगधर्मकीर्तनं । विश्वेपेण कलि-
धर्मकथनं ।

४२, ४३, ४४, ४५, ४६, ४७ अ०,—अर्जुनारीश्वराविर्भावकथनं । नीललोहित-
नामकारणकीर्तनं । ब्रह्महृतशिवस्तुतिः । शिवस्य अष्टौ मूर्तयः । ब्रह्मणोऽनु-
विन्दुभ्यो भूतप्रेतादीनामुत्पत्तिः । ब्रह्मणः प्राणत्यागादिविवरणं । विष्णोरुत्पत्तिः ।
उमाया उत्पत्तिः । उमाया लक्ष्म्यादिदृष्टिः । ब्रह्मणः पुनर्जीविनप्राप्तिः । नन्दि-
जन्मादिकथनं । पञ्चनदनामकतीर्थस्य उत्पत्त्यादिकथनं । ब्रह्माण्डस्वरूपकथनं ।
सप्तद्वीपवर्णनं । जम्बूद्वीपस्थवर्षादिवर्णनं । भरतजन्मादिकथनं ।

४८, ४९, ५०, ५१, ५२, ५३ अ०,—भारतवर्षस्यपर्वतादिस्थाननिर्देशः । तत्र तत्र
च आश्विन-निम्बवन-किंशुकवनासकेश्वरप्रभृतितीर्थकीर्तनं । सप्तर्षिवसुप्रभृती-
नां वासस्थानकथनं । हेमकूटस्थभूतवने महादेवावस्थानादिकथनं । कुबेरादीनां
वासस्थानकथनं । सोमनामकादाकाशसागरादाकाशगामिन्या नद्या उत्पत्तिकथनं ।
तस्य ज्योतिर्गणनिषेवितत्वकथनञ्च । (अनुमीयते, (द्यायापथस्यैव नदीत्वेन निरूप-
णमिति) । चन्द्रद्वीप-शक्रद्वीपादिविवरणं । इलाहृतवर्षे चन्द्रसूर्यादीनामप्रकाश-
कीर्तनं । गन्धर्वनागप्रभृतीनां वासस्थाननिरूपणं । सङ्क्षेपतः सप्तद्वीपस्त्वर्षकुल-
पर्वतादिकथनं । लोकालोकादिस्थानकथनं । आवच-प्रवहादिसप्तवायुस्कन्ध-
कथनं ।

५४, ५५, ५६, ५७, ५८ अ०,—चतुर्दशभुवनसंस्थानकीर्तनं । ज्योतिर्गणप्रसारादि-
निरूपणं । मेघानां धूमोच्छ्वासादिजन्यत्वकथनं । मेघानां नामनिरुक्तिः । सूर्य्य-
किरणेन जलाकर्षणकथनं । संवत्सरावयवैः सूर्य्यरथवर्णनं । नागगन्धर्वाध्वरःप्रभृ-
तीनां नामकथनं । चन्द्ररथवर्णनं । निशाकरत्नयटवेष्टाः सूर्य्यनिमित्तत्वकथनं ।
देवादिकर्तृकचन्द्रपानकीर्तनं । जीव-शुक्रप्रभृतीनां रथादिवर्णनं । सूर्यादीनां
विष्कम्भादिकथनं । पृथ्वीव्यायायाः स्वर्भानुमण्डलत्वकथनं । सर्व्वेषां पञ्चनद्यादीनां
भ्रुवकीलकत्वकथनं । उदयास्तमयनिरूपणं । ग्रहाणां दूरत्वनिरूपणादिकं । तेषा-
मुचनीचत्वकथनं । ग्रहौषधिजलादित्य-वसुप्रभृतीनामाधिपत्ये रवि-सोम वरुण-
विष्णुप्रभृतीनामभिषेककीर्तनं ।

५९, ६०, ६१, ६२, ६३ अ०,—विविधामुत्पत्तिकथनं । सूर्य्यरश्मीनां सङ्क्रामेदेन
दृष्ट्यादिजनकत्वकथनं । सासभेदेन सूर्य्यनामभेदकथनं । तत्र तत्र च रश्मि-
सङ्क्राकीर्तनं वर्षान्निरूपणञ्च । सूर्य्याचन्द्रयोः क्रमेण आग्नेयलौदकत्वकथनं ।
सूर्य्यस्य प्रधानसप्तरश्मिनामादिकथनं । नक्षत्रनामनिरुक्तिः । तारकासविवादि-
नामनिरुचनं । सोमार्कग्रहादिषु तत्तदभिमानिदेवताकथनं । स्थानिनीनां

विषयः । देवतानां तत्र तत्र स्थानकथनं । मासतुप्रभृतिषु माघश्रीतादीनामाद्यल्लकथनं ।
भुवस्य जन्मादिविवरणं । देवदानवनागादीनामुत्पत्तिकथनं ।

६४, ६५, ६६, ६७, ६८ अ०,—राक्षसकृतशक्तिभक्षणविवरणं । पराभरस्य उत्प-
त्तिकथनादिकं । तत्तत्तरस्योदाहनादिविवरणं । सूर्यवंशवर्णनं । बह्वर्गर्भे अ-
श्विनीकुमारयोर्जन्मकथनं । रुद्रसहस्रनामस्तोत्रं । श्रुताम्बरपर्यन्तं सूर्यवंशशेष-
कथनं । चन्द्रवंशवर्णनं । तत्र विशेषेण पुरु-कुल-यदुप्रभृतीनां सन्ततिर्कीर्तनं ।
कृष्णावतारकथनं । पुत्रकाम्यया श्रीकृष्णस्य पाशुपतयोगानुष्ठानादिकथनं । तस्य
सुस्थानगमनानन्तरं तन्महिष्यादीनामवस्थावर्णनं ।

६९, ७० अ०,—(मयूरसाङ्गसन्तेन) आदिष्टष्टिकीर्तनं । स्यात्ति-चित्ति-स्युति-
मतिप्रभृतीनां व्युत्पत्तिकथनं । ब्रह्मादीनामुत्पत्तिकथनं । विष्णुभगवत्प्रभृतिशिव-
नामनिर्वचनं । प्रलयात्तरष्टिकथनं । सनत्कुमारादीनामुत्पत्तिकथनं । राक्षस-
ब्याल-पद्मगादिनामनिर्वचनं । शतरूपाया उत्पत्तिपरिणयादिविवरणं । लक्ष्मी-
दीनामुत्पत्तिकथनं । भद्रकालीस्तोत्रं । विद्युन्मालि-तारकाक्षप्रभृतिभ्यः तारका-
सुरपुत्रेभ्यो ब्रह्मणे वरदानकथनं । विष्णुभक्तप्रभृतीनां शिवसाङ्गिभ्यश्चमनविवरणं ।
विष्णुष्टयपुरुषस्य मोक्षशास्त्रप्रणयनादिकथनं । तत्प्रसङ्गेन सङ्क्षेपात् भाविकलि-
धर्मकीर्तनं ।

७१, ७२, ७३, ७४ अ०,—चिपुरविजयकाले शिवस्य रथनिर्माणप्रकारकथनं ।
देवानां पशुभावकथनं । पाशुपतयोगमाहात्म्यकीर्तनं । चिपुरदाहनकथनं ।
देवगणकृतचिपुरारिस्तोत्रं । विश्वकर्माकृतस्फाटिकमौक्तिकादिलिङ्गनिर्माणकथनं ।
अधिकारिविशेषे आयासादिलिङ्गपूजाविधानं । षड्विधलिङ्गकथनं । विद्या-
प्रशंसा । पुनः, वाङ्मयान्तरभेदेन द्विविधलिङ्गकीर्तनादिकं । इति ॥

(अथ अध्यायसङ्ख्यावैषम्यं दृश्यते) ।

No. 1245. स्कन्दपुराणं ।

Substance, country-made yellow paper, 13 × 8 inches. Folia, 346.
Lines, 32—34—38—40 on a page. Extent, 6920 slokas. Character, Bengali.
Date ? Place of deposit, Srirāmpur College. Appearance, new. Verse.
Incorrect.

Skanda Purāṇa.—The thirteenth of the eighteen great Purāṇas
by Vyāsa. According to the Nārada Purāṇa, the work in its entirety
should comprise eighty-one thousand verses divided into seven parts or

khaṇḍas, viz. 1st, Máhes'vara khaṇḍa; 2nd, Vaishṇava khaṇḍa; 3rd, Brahma khaṇḍa; 4th, K'ás'í khaṇḍa; 5th, Avantí khaṇḍa; 6th, Nágara khaṇḍa; 7th, Prabhása khaṇḍa. Of these the MS. under notice includes only a portion of the first part. Both the Skanda and the Náraḍa have been named and their extent in verses given by Chánd in the Prithviráya Rayasá of the 12th century, and both have been quoted by Vallála Sena in his *Dánaságara*. The seven parts together would not make up more than 81,000 verses, and the bulk of these may be accepted to be considerably older than the 11th century. In the time of Professor Wilson, these facts were not known; he was therefore induced to take the Skanda Purāṇa or its different khaṇḍas to be much more modern. The following is his account of this work.

"The Skánda Purāṇa is that in which the six-faced deity (Skanda) has related the events of the Tatpurusha Kalpa, enlarged with many tales, and subservient to the duties taught by Maheswara. It is said to contain eighty-one thousand one hundred stanzas: so it is asserted amongst mankind.

"It is uniformly agreed that the Skanda Purāṇa, in a collective form, has no existence; and the fragments, in the shape of Samhitás, Khaṇḍas, and Máhátmyas, which are affirmed, in various parts of India, to be portions of the Purāṇa, present a much more formidable mass of stanzas than even the immense number of which it is said to consist. The most celebrated of these portions, in Hindustán, is the Kás'í Khaṇḍa, a very minute description of the temples of S'iva in or adjacent to Benares, mixed with directions for worshipping Mahes'wara, and a great variety of legends explanatory of its merits and of the holiness of Kás'í. Many of them are puerile and uninteresting; but some are of a higher character. The story of Agastya records, probably, in a legendary style, the propagation of Hinduism in the south of India; and, in the history of Divodása, king of Kás'í, we have an embellished tradition of the temporary depression of the worship of S'iva, even in its metropolis, before the ascendancy of the followers of Buddha. There is every reason to believe the greater part of the contents of the Kás'í Khaṇḍa anterior to the first attack upon Benares by Mahmud of Ghizni. The Kás'í Khaṇḍa alone contains fifteen thousand stanzas.

"Another considerable work ascribed, in Upper India, to the Skanda Purāṇa, is the Utkala Khaṇḍa, giving an account of the holiness

of Orissa, and Kshetra of Purushottama or Jagannátha. The same vicinage is the site of temples, once of great magnificence and extent, dedicated to S'iva, as Bhuvaneswara, which forms an excuse for attaching an account of a Vaishnava Tirtha to an eminently S'aiva Purána. There can be little doubt, however, that the Utkala Khaṇḍa is unwarrantably included amongst the progeny of the parent work. Besides these, there is a Brahmottara Khaṇḍa, a Revá Khaṇḍa, a Siva Rahasya Khaṇḍa, a Himavat Khaṇḍa, and others. Of the Samhitás the chief are the Síta Samhitá, Sanatkumára Samhitá, Saura Samhitá, and Kapila Samhitá: there are several other works denominated Samhitás. The Máhátmyas are more numerous still. According to the Síta Samhitá, as quoted by Colonel Vans Kennedy, the Skanda Purána contains six Samhitás, five hundred Khaṇḍas, and five hundred thousand stanzas; more than is even attributed to all the Puráṇas. He thinks, judging from internal evidence, that all the Khaṇḍas and Samhitás may be admitted to be genuine, though the Máhátmyas have rather a questionable appearance. Now, one kind of internal evidence is the quantity; and, as no more than eighty-one thousand one hundred stanzas have ever been claimed for it, all in excess above that amount must be questionable. But many of the Khaṇḍas, the Kás'í Khaṇḍa, for instance, are quite as local as the Máhátmyas; being legendary stories relating to the erection and sanctity of certain temples, or groups of temples, and to certain Lingas; the interested origin of which renders them, very reasonably, objects of suspicion. In the present state of our acquaintance with the reputed portions of the Skanda Purána, my own views of their authenticity are so opposed to those entertained by Colonel Vans Kennedy, that, instead of admitting all the Samhitás and Khaṇḍas to be genuine, I doubt if any one of them was ever a part of the Skanda Purána," (Vishṇu Purána, Vol. I, p. lxxii.).

Beginning. श्रीकृष्णाय नमः । आस उवाच ।

असृतेऽप्युद्धृते तस्मिन् विष्णुनात्मसकृदिषा ।

दैत्याश्च दानवाश्चैव किञ्चक्रुस्तदनन्तरं ॥

सनत्कुमार उवाच ।

ते क्रोधादक्षिताः सर्वे दुर्द्वार्यं विष्णुमूर्चिरे ।

विफलं धिक्कृते शौर्यं चक्रं धिक् ते पराक्रमं ॥

विष्टञ्च घातिनो नित्यं पापचारस्य ते सदा ।
 निहत्यैव त्वया पूर्वं हिरण्यकशिपुर्हतः ॥
 हिरण्णाख्यश्च दैत्येन्द्रो ह्यसुतं चेद + + + ।
 न तवास्ति बलं युद्धे निहत्या हि बली भवान् ॥
 युद्धे स्थितो भवानस्मि न मे मोक्षमवाप्स्यसि ॥

सनत्कुमार उवाच ।

ततः स दैत्यराट् क्रुद्धः + + + + + + + ।
 रथेनाम्बुदनादेन विष्णुमेवाभिदुद्रुवे ॥
 विप्रचित्तस्तु दैत्येन्द्रो गजेन सज्जितस्तथा ।
 समाकृत्य सप्तखात्वं स गजो वज्रपाणिनं ॥
 विरोचनस्तु संक्रुद्धं धनदं राक्षसाधिपं ।
 स गजेनाभिदुद्राव जलदेो भास्करं यथा ॥
 बलैर्वैरोचनिद्यापि यमं पितृगणाधिपं ।
 रथेनैवाभिदुद्राव विघ्नो विघ्नमिवापरं ॥
 अनुश्लादश्च दैत्येन्द्रो हिरण्यकशिपोः सुतः ।
 वरुणं प्रति दुद्राव नदीवेगो यथार्णवं ॥ इत्यादिः ।
 वरुणवयस्य शूश्रूषां शुचिः शूद्रः करोति यः ।
 स धर्माद् इति ज्ञात्वा तस्य गृह्णाम्यहं बलिं ॥
 विप्रस्य तु सदैवाहं शुचैरप्यशुचैरपि ।
 गृह्णन् बलिं न लप्स्यामि प्रियाणामिव दर्शनात् ॥
 बल + + + + खैव ब्राह्मणश्च वरानने ।
 चतुष्टयं समं पुण्यं पवित्रं परमं मम ॥

End.

Colophon. इति स्कन्दपुराणेऽध्यायः । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥

विषयः । (अत्र अध्यायाङ्कादिकं नास्ति ।) समुद्रमन्थनानन्तरं दैत्यादिभिः सह देवानां युद्धवर्णनं । आदिवक्त्रयुद्धवर्णनं । बलैर्लोलोक्वराज्याभिषेककथनं । तेन सह नारदस्य संवादः । अथतर्था उपाख्यानं । वामनप्रादुर्भावः । बलिनिग्रहणं । सुषुम्णेतिविष्ण्वातायाः पुष्करिण्या विवरणं । शुष्कवृक्षकोटरस्थशुकेन सह इन्द्रादीनां कथोपकथनं । वृक्षगुल्मादीनां चेतनत्वकथनं । वामनस्य तीर्थयात्रा । गौतमीपुत्रस्य कृष्णसर्पदर्शनकथनं । लण्विन्दोऽपाख्यानं । असुखस्य उपाख्यानं । सुतपुत्रसङ्गे निधाय श्मशाने विलपन्नं ब्राह्मणं प्रति गृध्रस्य उपदेशवाक्यानि । गौरीगिरिशयोरनुग्रहेण तज्जीवनप्राप्तिकथनं । आसुर्या उत्पत्तिकथनं । सैहिकेय-

विषयः । वधकथनं । कालनेमिवधकथनं । नरनारायणयोर्वपाख्यानं । देवगणकृतमन्त्रकवाहनस्रोत्रं । शिवस्य जामदग्राय धनुर्वेददानविवरणं । अश्वरोत्तोमेन दैत्यानां परस्परं निधनकीर्तनं । मन्दरपर्वतवर्णनं । निवातकवचवधवर्णनं । जम्बादिदैत्यनिधनं । भार्गवस्य शिवकुलोपरिधमणकथनं । शुक्ररूपेण निःसरणात् शुक्रनामकीर्तनं । अम्बकासुरादिदमनकथनं । अम्बककृतशिवस्रोत्रं । ब्रह्मकृतशम्भुस्रोत्रं । आशकाले अम्बकासुरवधकृतान्नपाटे फलश्रुतिः । अम्बककृतभगवतीश्रुतिः । दशभ्यः कोष्ठजपुत्रेभ्यः पञ्चभूमिरुहाणां श्रेष्ठत्वकीर्तनं । दक्षशापेन तत्तृणां करणादिहीनत्वकथनं । तैः सार्धं ब्रह्मणः संवादः । पार्वत्याः पुत्रत्वेन च शोकतत्प्रतिष्ठापत्तान्नवर्णनं । नियमप्रशंसा । काशीस्थस्य धावकाभिधानस्य विप्रस्य उपाख्यानं । महादेवस्य चन्द्रकलाधारणविवरणं । चन्द्रार्द्धात्यक्तिकथनं । शिवस्य भस्मरजोविलेपनधारणकृतान्नकीर्तनं । भस्मस्नानमाद्यात्मकीर्तनं । शिवस्य रुद्रादिनामकरणकथनं । तस्य पुनः शम्भुनावासनिमित्तकीर्तनं । पञ्चगव्येन शिवस्नानानुष्ठाने फलकीर्तनं । विश्वामित्रजन्मकथनं । तस्य वभिष्ठकामधेनुहरणोद्यमादिकथनं । विप्रवल्गाभाय तस्य च तपस्यादिवर्णनं । विश्वरूपपाख्यानं । शिवायतननिर्माणमाद्यात्मकीर्तनं । भैरवीभैरवयोः उत्पत्तिकथनादिकं । शिवमानसादेव गजाननोत्पत्तिकथनं । कार्तिकेयोत्पत्तिकथनं । स्कन्दविशाखादिनामनिर्व्यञ्चनं । इन्द्रकृतदितिगर्भभेदनकथनं । स्कन्देन सप्त इन्द्रस्य युद्धवर्णनं । विशाखनामोत्पत्तिः । नैगमेयशाखयोरविभवादिकथनं । स्कन्देन सप्त शक्रस्य सम्पत्तिकथनं । देवसेनादैत्यसेनयोश्चतुष्टयादिकथनं । केशिनामधेयेन दानवेन सार्धं शक्रस्य युद्धवर्णनं । देवसेनया समं स्कन्दस्य विवाहादिवर्णनं । तस्य अग्निप्रेषकाले देवादिप्रदत्तोपहारविवरणं । दृष्टव्यतिष्ठतपङ्कजनस्रोत्रं । स्कन्दाभिषेचने विनायकस्य वैरकथनं । तारकासुरस्य जन्मादिकथनं । तेन विप्रकृतानां देवानां ब्रह्मसमीपगमनादिदृष्टान्तकीर्तनं । अनलान्वेषणार्थं देवानां पातालगमनकथनं । मण्डूकान् प्रति यज्ञैः श्रापदानं । पुनस्तान् प्रति देवानां वरदानं । अग्निशपेन गजानामूर्द्धजिह्वकथनं । देवानां पुरतः यज्ञैः शमीशर्भगतत्वकथनं । अग्निशपेन शुक्रानां वाक्पहीनत्वकीर्तनं । विप्रशेण कार्तिकेयोत्पत्तिकथनं । तारकासुरवधकथनं । स्कन्दकृतमहिषासुरवधकीर्तनं । रुद्रभवाज-हर-महादेव-महेश-पशुपति-प्रभृतिनामनिर्व्यञ्चनं । श्वेतशृङ्गेत्युत्पत्त्यादिकथनं । श्वेतकृतशिवस्रोत्रं । सत्युज्जय-सत्याः समरवर्णनं । कालञ्जरेत्युत्पत्तिकथनं । महाकालस्य उत्पत्त्यादिकथनं । शिवकोपाग्निना यमदाहनकथनं । ब्रह्मकृतशङ्करस्रोत्रं । यमस्य पुनर्जीवनलाभादिकथनं । चन्द्रप्रभादिलिङ्गकथनं । हिमालयशिखरस्य-गौरीशिखर-पुत्रकुण्ड-

विषयः । सौरिशिखरप्रभृतितीर्थकीर्तनं । भगीरथेन मङ्गानयनदृष्टान्तकीर्तनं । जयेश्वरादि-
लिङ्गकथनं । मद्याभैरवरूपवर्णनं । दिगम्बरस्य देवदासवनप्रवेशविवरणं । शिव-
लिङ्गोत्पत्तिकथनं । वाणसहादेवमाहात्म्यकीर्तनं । गाराणसीस्रग्मशानस्य अवि-
मुक्तसञ्ज्ञाकीर्तनं । अविमुक्तेश्वरमाहात्म्यकीर्तनं । स्थानेश्वर-तत्त्वकेश्वरप्रभृतिलिङ्ग-
कथनं । नन्दीश्वरस्य वानराननलकथनं । आघातकेश्वरस्य चन्द्रिकाभिरतल-
कथनं । सिद्धेश्वरादिकथनं । रावणप्रतिष्ठितमौक्तिकोभिधानशिवलिङ्गमाहात्म्यादि-
कीर्तनं । पुण्यायतनकीर्तनादिमाहात्म्यकथनं । मयस्य विधिसाग्नध्याद् वरलाभ-
कथनं । त्रिपुरनिर्माणकथनं । ब्रह्मादीनां शिवसमीपे दानवदौर्जन्यकीर्तना-
दिकं । विशेषेण त्रिपुरदासदृष्टान्तकीर्तनं । समरसंरम्भवर्णनञ्च ॥ त्रिपुरकामिनीनां
विलासादिवर्णनं । तारकासविद्युन्मात्यादीनां निधनकथनं । क्रौञ्चगिरिप्रदक्षिण-
काले षडाननसदृशालयोर्विरोधवर्णनं । कुमारकृतक्रौञ्चगिरिवेधनकथनं । शिला-
धारा-पाशा-कुञ्जरी-सदनाप्रभृतीनां क्रौञ्चकामिनीनां विलापादिवर्णनं । मैनाक-
पुत्रस्य क्रौञ्चस्य निधनं निशम्य हिमालयादीनां तत्र गमनादिविवरणं । क्रौञ्च-
सञ्जीवनकथनं । देवानां स्त्रीभावप्राप्तिकथनं । ब्राह्म्यादिमातृणां मुद्गवर्णनं ।
शिवस्य तन्त्रशास्त्ररचनप्रतिज्ञाकथनं । शूलदण्डतीर्थोत्पत्तिकथनं । नरनाराय-
णाभ्यां सार्धं प्रह्लादादीनां युद्धवर्णनं । हिमालयप्रह्लादयोः संवादः । सुमेरु-
निषध-पारिपाचप्रभृतीनां पर्वतानां हिमालयसमीपागमनदृष्टान्तकीर्तनं । प्रह्ला-
दादेशेन गिरीणामितस्तत्र उज्जयिनकथनं । इन्द्रकृतपर्वतपञ्चषष्ठेदृष्टान्तकीर्तनं ।
पुष्करावर्तकादिमेघानामुत्पत्तिकथनं । चतुर्थेवायुस्तत्रैव तेषामवस्थितिकीर्तनञ्च ।
पुनः प्रह्लादादिभिः सार्धं नरनारायणयोः युद्धवर्णनं । विमोहितयोः नरनारा-
यणयोः शक्रादीनां प्रह्लादिभिः समं समरसंरम्भवर्णनं । प्रह्लादस्य तपश्चरणकथनं ।
इन्द्रनारदयोः संवादः । हिमालयादिभिः सार्धं शक्रस्य युद्धवर्णनं । मैनाकस्य
समुद्रप्रवेशकथनं । नारदप्रह्लादयोः संवादः । नारदस्य ब्रह्मलोकगमनदृष्टान्त-
कीर्तनं । क्षुधादृष्टिकथनं । तथा अर्द्धितानां दानवानां विष्णुसमीपात् पराजय-
कथनं । स्कन्देन शशियां शक्तिनिष्ठातदृष्टान्तकथनं । कुमारेन्द्रयोरन्योन्यं सन्धि-
कथनं । गणेशकान्तिकेययोः मन्दरपर्वतगमनदृष्टान्तकीर्तनं । द्विजमाहात्म्यकीर्तनं ।
श्राद्धप्रशंसादिकथनं । आर्जवलभ्यधर्मकथनं । अत्र रत्निनामकस्य ब्राह्मणस्य
उपाख्यानं । भृगूपाख्यानं । पुण्यकामिधानविमानोत्पत्तिकीर्तनं । अम्बकसुतप्रयाण-
कथनं । अर्चाविधिः । उमासुतपरिग्रहेण अम्बकसुतस्य शिवस्य प्रवेशदृष्टान्त-
कीर्तनं । शिवसन्तोषसाधनकथनञ्च । इति ।

No. 1246. शिचापञ्चकं ।

Substance, country paper, 10 × 6 inches. Folium, 1. Lines 16. Extent, 13 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Srirámpur College. Appearance, new. Verse. Incorrect.

S'ikshá-panchaka.—A brief summary of the duties of Vedántins. By Sañkara Achárya.

Beginning. वेदो नित्यमधीयतां तदुदितं कर्म स्तुष्टीयतां
तेनेशस्य विधीयतामुपचितिः कामे सतिस्वय्यतां ।
पापौघः परिधूयतां भवसुखे दोषोऽनुसन्धीयता-
मात्मैव व्यवसीयतां निजगृहानूर्णं विनिर्गम्यतां ॥ इत्यादिः ।

End. एकान्तो सुखमास्थतां परतरे चेतः समाधीयतां
पूर्णात्मा सुसमीक्ष्यतां जगदिदं तद्वाधितं दृश्यतां ।
प्राक्तनं प्रविश्यायतां + + + + + स्निष्यतां
प्रारब्धं निश्चिन्तयतामथ परात्मन्येव सुस्थीयतां ॥

Colophon. इति श्रीशङ्कराचार्यविरचितं शिचापञ्चकं समाप्तम् ।
विषयः । तत्त्वज्ञानोपदेशः ।

No. 1247. वाक्यसुधाप्रकरणं, सटीकं ।

Substance, country-paper, 10 × 6 inches. Folia, 20, Lines, 26 on a page. Extent, 487 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Srirámpur College. Appearance, new. Text, in verse, Commentary in prose. Incorrect.

Vákya-sudhá-prakarana.—A summary of the elements, of the Vedánta Philosophy. By Sañkara Achárya. Hall's *Contributions*, p.

Beginning. मूलस्य,—रूपं दृश्यं लोचनं हृक् तद्दृश्यं द्रष्टृमानसं ।
दृश्याधिष्ठितयः साक्षी हमेव न तु दृश्यते ॥ इत्यादिः ।
टीकायाः,—नमो रामाय देवाय सच्चिदानन्दमूर्तये ।
छायाय गुरवे व्यासशङ्कराचार्यमूर्तये ॥
नामरूपात्मविद्यायां + + + लग्नमीक्ष्यते ।
तद्वाक्यसुधयाज्ञाय निष्पङ्कं तत्त्वमीक्ष्यतां ॥ इत्यादिः ।

End. मूलस्य,—प्रातिभाषिकजीवस्य लये स्युर्बन्धकारिके ।

तस्यै सच्चिदानन्दाः पर्यवस्यन्ति साक्षिणि ॥

टीकायाः,—साक्षिशब्दनिर्दिष्टे प्रत्यग्ब्रह्मणि पर्यवस्यन्ति श्रेत्यादय इव फेणतरङ्ग-
गतास्योर्लये समुद्रे + + + + सन्तीत्यर्थः ।

Colophon. इति श्रीमच्छङ्कराचार्यविरचितं वाक्यसुधाप्रकरणं सटीकं सम्पूर्णं ॥

विषयः । लंपदार्थस्युत्पादनं । चतुरादीनामन्यदृश्यलसाधनं । अन्वयव्यतिरेकाभ्यामा-
त्मनोऽसङ्कूटस्थत्वादिप्रतिपादनं । तत्पदार्थशोधनं । सायाष्टादिनिरूपणं ।
सृष्टिविषये विवर्तवादकीर्तनं । संसारस्वरूपं निरूप्य संसारस्य सायासयल-
कथनं । तत्तल्लंपदार्थयोरैक्यप्रतिपादनं । समाधिनिरूपणं । जीवात्मस्वरूप-
विचारः । अपवर्गादिकीर्तनञ्च ।

No. 1248. ब्रह्मवैवर्त्तचिप्रकृतिखण्डः ।

Substance, country-made yellow paper, 13 × 7 inches. Folia 258.
Lines, 20 on a page. Extent, 5160 ślokas. Character, Bengali. Date ?
Place of deposit, Srirāmpur College. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Prakṛiti Khaṇḍa. The Brahma Vaivarta Purāṇa, of which the work under notice forms the second part, is the tenth of the eighteen Great Purāṇas of Vyāsa, and is that “which was related by Śaṅkara to Nārada, and contains the account of the greatness of Kṛishṇa, with the occurrences of the Rathantara Kalpa, where, also the story of Brahma-varāha is repeatedly told.” (Wilson’s *Vishṇu Purāṇa*, I. p. lxxv.) The Nārada Purāṇa assigns to it eighteen thousand verses, and in Chand’s time this was well known; the work may, therefore, be accepted as considerably older than the 12th century, though some of its Māhātmyas and episodes may be of doubtful authenticity. It is divided into four parts, *viz.*, the Brahma Khaṇḍa treating of Brahmā; 2nd, the Prakṛiti Khaṇḍa, treating of the female energy of the Deity; 3rd, Gaṇeśa Khaṇḍa, treating of Gaṇeśa; and 4th, Kṛishṇajanma Khaṇḍa, treating of Kṛishṇa. The work has been noticed by Weber in his Berlin Catalogue, by Aufrecht in the Bodleyan Catalogue, and by Wilson in the Journal of the Asiatic Society of Bengal for 1831. Though ostensibly devoted to the different manifestations of the female energy of the

Godhead, the main object of the second part is to establish the preeminence of Rádhá, and to assign to her a position similar to what the Tantras have assigned to Durgá, and this is done by narrating a great number of stories and anecdotes, some of which occur in other Purāṇas in an abbreviated or modified form, but most are quite new.

Beginning. नारायणं नमस्कृत्य नरक्षैव नरोत्तमं ।

देवीं सरस्वतीं चैव ततो जयमुदीरयेत् ॥

श्रीनारद उवाच । गणेशजननी दुर्गा राधा लक्ष्मी सरस्वती ।

सावित्री च सृष्टिविधौ प्रकृतिः पञ्चधा स्मृता ॥

आविर्भव सा केन सा वा का + + + वरा ।

किं वा तल्लक्षणं सा च बभूव पञ्चधा कथं ॥

सर्वासां चरितं पूजा विधानं गुणसीम्नितं ।

अवतारं कुतस्तस्यास्तन्मा व्याख्यातुमर्हसि ॥

श्रीनारायण उवाच । प्रकृतेर्लक्षणं वत्स को वा वक्तुं क्षमो भवेत् ।

किञ्चित्तथा प्रवक्ष्यामि यच्छ्रुतं धर्मावल्लतः ॥ इत्यादिः ।

End.

न तस्य स्मृत्युर्भवति जले वज्रौ विले भुवं ।

जीवन्मुक्तो भवेत् सोऽपि सर्वसिद्धेश्वरो भवेत् ॥

यदि स्यात् सिद्धकवचो विष्णुतुल्यो भवेद् भुवं ।

कथितं प्रकृतेः खण्डः सुधाखण्डात् परं मुने ॥

या एव मूलप्रकृतिर्यस्याः पुत्रो गणेश्वरः ।

छत्वा छण्डग्रन्थं या च स्नेहे गणपतिं सुतं ॥

स्नांशेन छण्डो भगवान् बभूव च गणेश्वरः ।

Colophon. इति श्रीब्रह्मवैवर्ते सत्तापुराणे प्रकृतिखण्डे नारायणनारदसंवाद विषष्टितमोऽध्यायः ।

श्रुत्वा च प्रकृतेः खण्डं ब्रह्मूषेय सुधोपमं ।

भोजयित्वा च दध्यन्नं तस्मै दद्याच्च काचनं ॥

सर्वस्यां सुरभिं रम्यां ददाति भक्तिपूर्वकं । इति प्रकृतिखण्डः समाप्तः ॥

विषयः । १, २, अध्याये.—पञ्चधाप्रकृतिकथनं । प्रकृतिसञ्ज्ञानिरुक्तिः । तत्सवरूपादिकथनं । राधैव प्रकृतिरितिकथनं । देवानां पत्नीनिरूपणादिकं । सर्वासां राधाकलारूपत्वकथनं । प्रकृतिचरित्रकथनं । गोलोकादीनां नित्यत्वकथनं । छण्डस्य साकारत्वेऽपि निराकारत्वकथनं । श्रीछण्डस्य खेद-निश्वासादिभ्यो जलपवनादी-

नामुत्पत्त्यादिकथनं । अण्डोत्पत्तिवृत्तान्तकथनं । अनपत्या भवेति राधां प्रति श्रीकृष्णस्य शापदानकथनं । सरस्वत्यादीनामुत्पत्तिः । देवादीनामुत्पत्तिः ।

१, ४, ५, अ० ।—असङ्ख्यब्रह्मविष्णुशिवकथनं । ब्रह्माण्डसंस्थानादिकथनं । विराज-उत्पत्त्यादिकथनं । विद्यनिर्णयवर्णनं । सरस्वत्याः पूजाविधानं । सरस्वती-कवचं । सरस्वतीलोचं । नदीरूपायाः सरस्वत्या माहात्म्यकथनं । गङ्गासरस्वत्या-विरोधवर्णनं । दत्तरूपा नदीरूपा च भवेति पद्मां प्रति सरस्वत्याः शापदानविवरणं । गङ्गासरस्वत्योरन्योन्यशापेन नदीभावप्राप्तिकथनं । स्त्रीजितस्य पुत्रपस्य निन्दा । एकभार्य्यस्य सुखित्वकथनं । कल्लेः पञ्चसहस्रे वर्षे गते सति पद्मागङ्गासरस्वतीनां पुनर्विष्णुलोकगमनं भाषीति कथनं । तासां माहात्म्यकथनं ।

६, ७ अ० ।—कलेर्दशसहस्रवर्षपर्य्यन्तं शालग्राम-जगन्नाथयोः प्रथियामवस्थितिकथनं । तावत्कालं वेदपुराणत्रादतर्पणादीनामवस्थानकथनं । अतः परं कलिधर्मकीर्तनं । तत्र सन्ध्या-यज्ञस्त्रवादीनां विलोपकथनं । दृष्टाणां हस्तपरिमाणत्वकथनं । नराणाञ्च अङ्गुष्ठप्रमाणकथनादिकं । कल्कावतारकथा । प्रलयकथनञ्च । विशेषेण राधाया माहात्म्यकथनं । मेदिन्या उत्पत्तिकथनं । मेदिनीनिरुक्तिः । वराहकृतप्रथियुद्धारकथनं । तत्पूजाविधानं । मङ्गलस्य उत्पत्तिः । प्रथिया ध्यानादिकथनं । प्रथिवीलोकादिकथनं । भूमिदानादिमाहात्म्यं । भूमौ दीपशङ्खादिस्थापने दोषकथनं ।

८, ९ अ० ।—सगरवंशवर्णनं । भगीरथकृतगङ्गानयनविवरणं । तिर्य्यादिविशेषे गङ्गास्नानमाहात्म्यकथनं । गङ्गाया ध्यानादिकथनं । गङ्गालोचं । कार्तिकपूर्णिमायां श्रीकृष्णस्य रासोत्सवकथनं । तत्र ब्रह्मादीनां तत्पूजनादिवृत्तान्तकथनं । तुलस्या रूपवर्णनं । कलौ प्रथ्वीत्यागानन्तरं गङ्गायां श्रीकृष्णसन्निध्यगमनविवरणं । शृङ्गकण्ठोष्ठानां ब्रह्मविष्णुशिवादीनां श्रीकृष्णेन सह संवादकीर्तनं । पुनः श्रीकृष्णपदाङ्गुष्ठाद् गङ्गाया आभिर्भावकथनं ।

१०, ११, १२ अ० ।—हरिणा सार्द्धं गङ्गाया विवाहकथनं । द्रुपध्वजभक्तस्य द्रुपध्वजाभिधानवृत्तेशपाख्यानं । भगवता सह महादेवस्य संवादः । धर्मध्वजकुशध्वजयोरुपाख्यानं । वेदवत्या जन्मादिविवरणं । तस्यास्तपस्यादिवर्णनं । तां कामयमानस्य रावणस्य वृत्तान्तकीर्तनं । दशमुखं प्रति तस्याः शापदानं । जनकात्मजारूपेण तस्याः पुनर्जन्मग्रहणादिविवरणं । परीवासमये पुनस्तुभ्यं जानकीं दास्यामीति रामं प्रति वञ्चिवचनं । रावणकृतव्याघ्रासीताहरणकथनं । रावणवधानन्तरं पुष्करतीर्थे तपश्चरन्त्याश्व्यासीतायाः लक्ष्मीप्राप्तिकथनं । पुनस्तस्या त्रैपदीरूपेण जन्मवृत्तान्तकथनं । महादेवान्तिके पतिं देहीति पञ्चवारं सीताया

विषयः । प्रार्थनया रक्षिकचूडामणैर्गौरीस्य पञ्च ते प्रिया भविष्यन्तीति वरदानं, तेन च त्रैपद्याः पञ्चपतिपत्नीकथनं ।

१२, १४, १५, १६, १७, १८, १९ अ० ।—धर्मध्वजपत्न्या माधव्या गर्भे तुलस्या जन्मादिविवरणं । तुलस्यै ब्रह्मणे वरदानवृत्तान्तकथनं । शङ्खचूडेन सद्य तस्याः संवादः । स्त्रीचरित्रकीर्तनं । तयोर्विवाचकथनं । वैकुण्ठधामवर्णनं । तुलसीशङ्खचूडयोर्विलासवर्णनं । मन्दादेवेन सद्य शङ्खचूडस्य संवादः । दक्षदानवस्य उपाख्यानं । दानवैः सद्य देवानां युद्धवर्णनं । नारायणस्य शङ्खचूडरूपमास्थाय तुलसीमपीपगमनवृत्तान्तकथनं । पाषाणमयो भवेति कृष्णं प्रति तुलस्याः शापदानं । गणकीनया उत्पत्तिः । तुलसीशिलाचक्रयोर्माहात्म्यकीर्तनं । श्रीधर-दामोदरादि-शिलाचक्रलक्षणं । तुलसीनामाष्टकादिकथनं ।

२०, २१, २२, २३, २४, २५, २६, २७, २८, २९, ३०, ३१ अ० ।—मद्रदेशाधिपतेरखपतेरुपाख्यानं । गायत्रीजपप्रकार-माहात्म्यादिकथनं । सावित्रीध्यानस्तोत्रादिकथनं । सावित्र्या जन्मकथनं । सत्यवतः काष्ठाहरणादिवृत्तान्तकथनं । यमेन सद्य सावित्र्याः संवादः । कर्मफलप्रदर्शनं । कर्मविपाककथनं । येन येन कर्मणा स्वर्गादिलाभो भवति तत्कीर्तनं । यमाष्टककीर्तनं । नरककुण्डवर्णनं । नरा येन येन कर्मणा यादृशं नरकं प्राप्नुवन्ति तत्कथनं । अथशक्त्याकर्तव्यनिरूपणं । पापनिरूपणं । तत्त्वज्ञानकथनं । लौकिकुण्डादिलक्षणकीर्तनं । श्रीकृष्ण-माहात्म्यादिकीर्तनं ।

३२, ३३, ३४, ३५, ३६ अ० ।—महालक्ष्म्या राधायाश्च उत्पत्तिकथनं । तयोः परिणयकथनं । स्वर्गमर्त्यादिषु महालक्ष्म्या नामभेदादिकथनं । भाद्रशुक्लाष्टम्यादिषु तस्याः पूजाविधानं । इन्द्रं प्रति दुर्वाससः शापदानविवरणं । पद्मायाः समुद्र-कन्यात्वकथनं । शूद्रवादान्नादिभोजनप्रतिषेधः । वैष्णवमन्त्रप्रवृत्तफलकीर्तनं । सन्न्यासिनां ग्राम्यधर्मादिनिषेधकथनं । पुत्रकन्याजननादिकारणकीर्तनं । काल-धर्मकथनं । शक्रगीप्पतिसंवादः । लक्ष्मीचरित्रकीर्तनं । लक्ष्मीपूजाविधिः । तत्र ध्यानस्तोत्रादिकीर्तनं ।

३७, ३८, ३९, ४०, ४१, ४२, ४३ अ० ।—स्वाहाया उत्पत्तिकथनं रूपवर्णनञ्च । तस्यास्तपस्या, वज्रिपत्नीत्वकथनञ्च । तद्गर्भे दक्षिणाग्रादीनां जन्मकथनं । स्वाहा-मन्त्रादिकथनं । स्वधाया जन्म, रूपवर्णनञ्च । स्वधापूजामन्त्रादिकथनं । दक्षिणाया उत्पत्तिः, रूपवर्णनञ्च । भर्तृप्रशंसा । भर्तृ-पतिप्रशस्तिनामनिर्वचनं । दक्षिण्या सद्य यज्ञस्य विवाहः । तद्गर्भे फलस्य जन्म । अदक्षिणस्य कर्मणो निन्दादिकीर्तनं । दक्षिण्याया ध्यानादिकथनं । षष्ठीनामनिरुक्तिः । तस्याः कार्तिकपत्नीत्व-

कथनं । प्रियव्रतोपाख्यानं । षष्ठा सार्द्धं श्रोतृल्लतस्तपुषस्य तस्य संवादकीर्तनं । पुत्रजनने एकविंशतिदिने वटमूलादौ षष्ठीपूजावश्यकताकीर्तनं । षष्ठीध्यान-
सोवादि-कथनं । मङ्गलचण्डीनामनिरुक्तिः । तस्या आविर्भाव-पूजनादिकथनं । मनसानामनिरुक्तिः, तस्याः पूजादिकथनं ।

४४, ४५, ४६ अ०।—जरत्कारणा सद्य तस्या विवाहादिदृष्टान्तकीर्तनं । राधया सद्य विहरमाणस्य श्रीलक्ष्मणस्य वामपार्श्वतो गवामधिष्ठान्याः सुरभ्या उत्पत्त्यादि-
कथनं । (अथ च पाठान्तरे राधाया वामपार्श्वतः सुरभ्या उत्पत्तिरवधेया) । तस्या ध्यानसोवादि-कथनं । राधिकाया उत्पत्तिकथनं । द्विधाकूपस्य भगवतो दक्षिणा-
र्द्धात् श्रीलक्ष्मणस्य वामार्द्धाच्च राधिकाया आविर्भावादिकथनं । राधानामनिरुक्तिः । राधालोमकूपेभ्यो गोपीनामुत्पत्त्यादिकथनं । राधाया वामभागात् महालक्ष्म्या उत्पत्तिकथनं । तथा सार्द्धं वैकुण्ठाधिपतेस्तुभुजस्य दाम्पत्यकथनं । राजलक्ष्म्या-
दीनामुत्पत्त्यादिकथनं । ब्रह्मादिस्त्वपर्यन्तं जगतो मिथ्यात्वकथनं । विरजाया नदीभावप्रप्तिविवरणं । राधायाः शापेन श्रीदाम्नः शङ्खचूडैत्यरूपेण जन्मादि-
कथनं । “गोपकन्या भव किञ्च शतं समाप्ते लब्धविच्छेदो भविष्यतीति ” राधां प्रति श्रीदाम्नः शापदानं । दृष्टमानुष्टे अयोनिजायाः राधाया जन्मदृष्टान्तकी-
र्तनं । श्रीलक्ष्मणस्य अवतारकथनं । कलावत्यादीनामुत्पत्तिकथनं ।

४७, ४८, ४९, ५०, ५१ अ०।—राज्ञ उत्कलस्य ब्रह्मलतसुयज्ञेतिनामकरणं । सुयज्ञं प्रति ‘कुष्ठी भवेति’ कस्यचिद् ब्राह्मणस्य शापदानदृष्टान्तः । अतिथिं ब्रा-
ह्मणं दृष्ट्वा अभ्युत्थानाद्यकरणे प्रत्यवायादिकथनं । कर्मविपाककथनं । सुतपासु-
यज्ञसंवादः । सुतपसो जन्मादिविवरणं । नारायणादीनामाश्रयकथनं । काल-
परिमाणकीर्तनं । युगादिपरिमाणकथनं । स्वायम्भुवमनुलतयज्ञसङ्ख्यादिकथनं । चतुर्दशमनुविवरणं ।

५२, ५३, ५४, ५५ अ०।—श्रीलक्ष्मणस्य योगनिद्राकथनं । शिवस्य सत्युद्भयनाम-
कारणकथनं । राधाया गर्भधारणादिकथनं । महाविराज उत्पत्तिकथनं । राधायाः श्रीलक्ष्मणाधिष्ठानत्वकथनं । राधासेवनमाहात्म्यं । विप्रपादोदकमाहात्म्यं । राधातन्त्रदानकथनं । राधाया ध्यानादिमन्त्रकथनं । राधिकासोवकीर्तनं । रा-
धिकावचकथनं । शिवलक्ष्णयोरभेदकीर्तनं । शिवनामनिरुक्तिः । एवं महादेवादि-
नाम्नामपि । दुर्गानारायणीशानाप्रभृतिषोडशनामधेयानामर्थादिकथनं । सर्व्यादौ केन दुर्गा पूजितेति कथनं । सुरथवैश्ययोः कथनं ।

५६, ५७ अ०।—चन्द्रलतताराहरणदृष्टान्तकीर्तनं । चन्द्रस्य कलङ्कोत्पत्तिकथनं । शञ्जोरपि गुणा वक्तव्या इत्यादिकथनं । शक्रलतचन्द्रपापापनयनविवरणं । अम्बु-

वाचां भूमिखननादिषु पापकथनं । एवं कन्याविक्रय-एकादशीभोजन-मातापित्रा-
लन-दैवसिकनिधुवन-परस्त्रीसुखस्नान-श्रीप्रभृतिदर्शन-नरघातनादिपापकीर्तनं ।
दृष्टस्यतेर्विलापवर्णनादिकं । ब्रह्मेन्द्रादीनां संवादः । सम्बर्तकतोतय्यपलीहरण-
कथनं । अङ्गिरसो भार्यायाः पुंसवनव्रतानुष्ठानवृत्तान्तकीर्तनं । दृष्टस्यतेवत्पत्ति-
कथनं । शिवेन सह तस्य संवादः । वैष्णवमाचार्या । भक्तानां श्रीकृष्णे भक्तिं विना
मोक्षमिलापो नास्तीतिकथनं । श्वेतद्वीपाद् विष्णोरगमनादिकथनं ।

५८, ५९ अ० — गृहकालयवर्णनं । तत्र ब्रह्मादीनां गमनविवरणं । ताराभिज्ञा-
कथनं । बलात्कारेण स्त्रीणां सतीत्वचानिर्न जायते, वस्तुतः प्रायश्चित्तानुष्ठानेन
गृहिर्भवतीति कथनं । बुधस्य जन्मकथनं । तेन सह चित्रायाः पाणिदण्डकथनं ।
अधिरथादीनां जन्मादिकथनं । सुरथस्य भरत्कालीनमहापूजाद्यनुष्ठानादि-
कथनं । भुवगोवस्य नन्देः सुरथराजधानी-कोलारोधविवरणं ।

६०, ६१, ६२, ६३ अ० — सुरथवैश्ययोः प्रकृतिसन्दर्शनकथनं । नवधामकिल-
चणकीर्तनं । मूलप्रकृतिध्यानादिकथनं । षोडशोपचारमन्त्रादिकथनं । बलि-
दानयोग्यशामादिलक्षणकथनं । बोधनादिकालकथनं । ज्ञानकथनं । सधुमा-
सादौ श्रीकृष्णकृतदुर्गापूजाकथनं । दुर्गास्त्रोक्तकथनं । ब्रह्माण्डमोहनाभिधान-
दुर्गाकवचकीर्तनं । प्रकृतिखण्डफलश्रुतिः । समाप्तिः ।

No. 1249. धातुदीपिका ।

Substance, country-made yellow paper, 11 × 6 inches. Folia 102.
Lines 24 on a page. Extent, 2,907 s'lokas. Character, Bengali. Date ?
Place of deposit, S'rîrâmpur College. Appearance, fresh. Prose. In-
correct.

Dhātu-dīpikā. A commentary on the *Kavikalpadruma*, of Vopa-
deva. By Durgādāsa. The *Kavikalpadruma* is a list of Sanskrit
roots arranged under the ten heads of Sanskrit conjugation. The
work of course belongs to the school of Vopadeva, and differs from
others in having its own peculiar symbols and technical terms.

Beginning. नत्वा शङ्करचरणसरोजं श्रीदुर्गादासेन धीमता ।

विदधे धातुदीपिका नाम टीका कविकल्पशखिनः ॥

कति कति सन्ति ये सन्तः सन्तोषं नो + + + इतरगुणे ।

ये परगुणमनुलुब्धा दुर्गादासश्चमो भवेत्तेभ्यः ॥

सुखाय च्छाववर्माणामवेति परिभाष्यते ।

अन्तस्थाः सूर्यवरला आद्या इत्यादयः स्वराः ॥

ऊर्ध्वसङ्घाः श्वसङ्घा अन्धात् प्रागुपधा भवेत् । श्रीवोपदेवो धातुपाठं चिकी-
र्षितप्रारिप्सितसमाप्तये शिष्टाचारप्राप्तं मङ्गलमाचरति,—शब्दाकरकरधाम-
सर्थमित्यादिः ।

End. सर्वस्वं + + + + मन्येषां हेमराशिवत् ।

कविकल्पद्रुमस्य प्रदीप्यते धातुदीपिका ॥

Colophon. इति श्रीदुर्गादासविरचिता + ————— कविकल्पद्रुमटीका समाप्ता ।

विषयः । वोपदेवविरचितकविकल्पद्रुमाभिधेयधातुपाठस्य व्याख्यानं ॥

No. 1250. माध्यन्दिनशतपथब्राह्मणभाष्यं ।

Substance, country-made yellow paper, 14 × 8 inches. Folia, 487.
Lines, 24—25—26—27—28 on a page. Extent, 18,201 s'lokas. Character,
Bengali. Date, ? Place of deposit, S'rirāmpur College. Appearance,
fresh. Prose. Incorrect.

S'atapatha-brāhmaṇa-bhāṣya. A commentary on the S'atapatha
Brāhmaṇa of the White Yajur Veda. By Mahidhara. Large extracts
from this work have already been printed in Dr. Weber's edition of the
Brāhmaṇa. See also Weber's Catalogue of the Berlin Collection, and
Max Müller's *Ancient Sanskrit Literature*.

Beginning. वागीशाद्याः सुमनसः सर्वार्थानामुपक्रमे ।

यं नत्वा कृतकृत्याः स्युस्तं नमामि गजाननं ॥

यस्य निश्चितं वेदा यो वेदेभ्योऽखिलं जगत् ।

निर्गमे तमहं वन्दे विद्यातीर्थमहेश्वरं ॥

तत्कटाक्षेण तद्रूपं दधतो बुद्धभूपतेः ।

कृते चेतर् + वीरसागरादिव चन्द्रमाः ॥

विजेता राजते जातो वीरः श्रीरक्षमा + शः ।

धर्मब्राह्मणस्थान्यः समादिशन् सायणाचार्यः ॥

ऋग्यजुःसामशाखानामेकैका व्याकृता त्वया ।

तावता तत्त्वमानार्थं ज्ञातुं शक्या + + पराः ॥

वासना + + + + मन्त्रार्थानामशेषतः ।

प्रायेणाध्वर्यवं कर्म पू + + + न्नरैर्विना ॥

करतलामलक + परं तत्त्वं प्रकाशितं ।

सका + सदृशी शाखा तथा व्याख्यायतामिति ॥

सर्वतः सायणाचार्यो विस्मयोदीरिता + + ।

माध्यन्दिने शतपथे + + व्याख्यां करोति + ॥

सञ्चारः पदवाक्यार्थन्यायानां दर्शितः पुरा ।

वेदानामर्थवस्त्वादि यच्चान्यदुपयुज्यते ॥

सर्वशाखास्तु यत्नेन विज्ञेयं तदिच्छासिद्धं ।

यच्च सन्दिष्टमज्ञानमव तद्विचरिष्यते ॥

सम्प्रत्या कल्पस्त्रचाणां ब्राह्मणानाञ्च सङ्ग्रहात् ।

इह हि चरमे चतुर्दशे काण्डिके करतलामलकवत् परं तत्त्वं प्रकाशितं । ततः

प्राकृतैश्च + + + + काण्डैः चेताग्रिमाधर्माप्राधान्येन । इत्यादिः ।

End.

यदा मलिक्षुचो भवति, तदा त्रयोदश, अतोऽस्या इष्टेर्द्वादशकपालसंस्कृत-
चविर्युज्जलात् संवत्सरसंस्मृतत्वं । अतः संवत्सररूपाया इष्टेर्द्वादश त्रयोदश
वा दक्षिणा युक्ता इत्यर्थः । इति पञ्चमं ब्राह्मणं ।

वेदार्थस्य प्रकाशेन तमो हार्दं निवारयन् ।

पुमर्थोऽथतुरो देयादिद्यातीर्थमन्त्रेश्वरः ॥

Colophon.

इति श्रीमद्राजाधिराजपरमेश्वरवैदिकसामप्रवर्तकश्रीबुक्कभूपालमाध्याध्वरन्वर-
सायणाचार्यविरचिते माधवीये वेदार्थप्रकाशे माध्यन्दिनशतपथब्राह्मणे पञ्चम-
काण्डे पञ्चमोऽध्यायः । समाप्तश्च पञ्चमकाण्डः ।

विषयः ।

शुक्लयजुर्वेदीयमाध्यन्दिनशतपथब्राह्मणस्य व्याख्यानं ।

No. 1251. गङ्गावाक्यावली ।

Substance, country-made yellow paper, 13 × 7 inches. Folia, 137. Lines, 25 on a page. Extent, 3,211 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'rirāmpur College. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Gaṅgā-vākya-avālī. A treatise on the religious merits of the River Ganges, including directions for visiting, saluting, and worshipping the river, for bathing in it on different auspicious occasions, consecrating gifts, performing s'rāddhas, special merits of Gaṅgāsāgara and Prayāga,

&c., &c. By Vidyapati. The author was a distinguished poet, and, according to tradition current in Tirhoot, lived during the reign of Rájá S'iva Siṅha of Tirhoot, who granted him a patent conveying a small plot of land in the year two hundred and ninety-three of Lakshmana Sena's era, which would be equal to the Christian era 1400. The Sadukti-karṇāmrita (*ante* No. 1180) however, quotes from the works of a Vidyapati, and the Sadukti itself was completed in the year 1205, A. C., or nearly two hundred years before S'iva Siṅha. Thus we have two Vidyapatis, and it is doubtful who wrote the work under notice. Tirhoot tradition assigns it to the second.

Beginning. स्वस्वस्तु वस्तुचिन्तरिगम्यैतः प्रसादादेकं वपुः श्रितवतो हरिणा समेत्य ।

तन्नाभिपङ्कजसद्योत्पलललीलामाविष्करोति हृदि यस्य भुजङ्गराजः ॥

यावद्गङ्गा विभाति बिपुलहरजटामण्डलं मण्डयनी

मल्लीमाला सुमेरोः शिरसि सितमहावैजयन्ती जयन्ती ।

याता पातालमूलं स्फुरदमलवचिः श्रेयनिर्घोषकवली

तावद्विद्यासदेया जगति विजयतां गङ्गावाक्पावलीयं

अथ भक्तिश्रद्धापुरःसरमेव सर्वकर्मविशेषमाह । अतो भक्तिश्रद्धे अवश्यमेव कर्तव्ये, तथा च यमः ।—

श्रद्धा भक्तिय काम्यानां दृढिचेमकरे च ते । इत्यादिः ।

End.

गङ्गातीरं परित्यज्य येऽन्यतीर्थान्भिलाषिणः ।

तोयान्तरे रतिर्येषां ते वै रौरवगामिनः ॥

यावत् स्वर्गतरङ्गिणी हरजटाधष्ठानरा लम्बते

यावद्विद्यविशालविक्षुतकरः सूर्योऽयमुज्ज्वलते ।

यावन्मण्डलमैन्दवं वितनुते शम्भोः शिरोमण्डलं

तावत् कल्पलतेयमस्तु सफला देव्याः सतां श्रेयसि ॥

क्रियद्विवन्धमालोक्य श्रीविद्यापतिस्त्रिणा ।

गङ्गावाक्पावली देव्याः प्रमाणैर्विमलीकृता

Colophon. इति श्रीविद्यापतिविरचिता गङ्गावाक्पावली समाप्ता ।

विषयः ।

गङ्गानामस्मरणप्रकरणं । तत्र भक्तिश्रद्धादिलक्षणं । स्मरणप्रयोगः । (एवं पर-

चापि प्रयोगो बोद्धव्यः) । नामसङ्कीर्तनादिमाहात्म्यकथनं । आचाप्रकरणं ।

गङ्गावासमाहात्म्यं । यात्रापूर्वदिने केशवपनादिकर्तव्यता । आहविधानं ।

श्रवणमाहात्म्यादिकथनं । गमनप्रकरणं । वीक्षणप्रकरणं । नमस्कारप्रकरणं ।

स्पर्शनप्रकरणं । सामान्यतः सर्वतीर्थप्राप्तिश्राद्धप्रकरणं । मुण्डनादिकथनं ।

आद्योत्तरकर्माकथनं । गङ्गाभक्त्यादिमाहात्म्याकथनं । अथयप्रकरणं । सेवप्रकरणं ।
 खवगाहनादिप्रकरणं । स्नानप्रकरणं । सामान्यकालस्नानादिविधानं । आच-
 मनादिकथनं । गङ्गावाहनध्यानादिमन्त्रकथनं । पुण्यकालस्नानप्रकरणं । तत्र
 तिथिस्नानं । विशेषेण माघसप्तमीस्नानकीर्तनं । नन्दास्नानं । युगाद्यास्नानं ।
 दिनचयस्नानं । नक्षत्रस्नानं । एवं योग-दशहरा-सङ्क्रान्तिस्नानकथनं । सङ्क्रा-
 न्तिनिरूपणं । मास-ग्रहण-मध्याह्न-वाक्यादि-महाच्यौष्टी-शिवसन्निहित-पश्चिम-
 वाहिन्यादिगङ्गास्नानकथनं । तर्पणप्रकरणं । नीलोरक्तादिवस्त्रपरिधानेन तर्प-
 णायनुष्ठाननिषेधः । स्तिकाप्रकरणं । जपप्रकरणं । पूजाप्रकरणं । स्तिका-
 निर्मितशिवलिङ्गपूजनादिविधानं । पितृलोकानुद्दिश्य देवस्नानादिविधानं ।
 दानप्रकरणं । तत्र दानादिस्वरूपकथनं । द्रव्यदैवतनिरूपणं । प्रतिपिबद्दानं ।
 सामान्यदानं । हृतधेनु-सुवर्णधेनु-भूमिप्रभृतिदानविधानं । तत्र भूमिदाने
 परिमाणादिकथनं । व्रतफलादिकथनं । गङ्गासोचकीर्तनं । दशहरामङ्गा-
 पूजाविधिः । आद्ये विचिताविहितद्रव्याणि । जलप्रकरणं । तत्पानप्रकरणं ।
 आश्रयप्रकरणं । स्तुत्यप्रकरणं । प्रायश्चित्तप्रकरणं । अस्मिन्स्थितिप्रकरणं । गङ्गा-
 सागरसङ्गमादिप्रकरणं । प्रयागमाहात्म्यादिप्रकरणं । तत्र मुण्डनमरणादि-
 प्रकरणं । विघ्नप्रकरणं । प्रतिपिबद्प्रकरणं । गङ्गामाहात्म्याकीर्तनं । इति ।

No. 1252. ब्रह्मवैवर्त्तीयब्रह्मखण्डः ।

Substance, country-made yellow paper, 13 × 7 inches. Folia, 94.
 Lines, 22 on a page. Extent 2,068 ślokaś. Character, Bengali. Date ?
 Place of deposit, S'rirāmpur College. Appearance, fresh. Verse. Generally
 correct.

Brahma-khaṇḍa. The first part of the *Brahma-vaivarta Purāṇa*,
 being the tenth of the eighteen great *Purāṇas* attributed to Vyāsa
 (Vide ante p. 227). It is thoroughly sectarian in character, and treats
 of the preeminence of Kṛishṇa as the supreme Deity. Nārāyaṇa is
 assumed to be a part manifestation of Kṛishṇa, and legends are over
 and over introduced to illustrate the subordinate character of Śiva,
 Durgā, and the other gods and goddesses. The seat elect of Kṛishṇa
 is described to be Goloka, the highest heaven of the Vaishṇavas. The
 MS. comprises thirty chapters, and professes to be complete.

Beginning. गणेशत्रयेशसुरेशशेषाः सुराद्य सर्वे मुनयो मुनीन्द्राः ।

सरस्वती श्रीगिरिजादिकाश्च (यं) नमन्ति देवाः प्रणमामि तं विभुं ॥

सूलात् सूलतमां तनूं विदधतं विराजं विद्यानि लोमविबरेषु महान्ममाद्यं ।

खट्वाम्मुखः स्वकलयापि ससर्जं सूक्ष्मां नित्यां समेत्य हृदये तस्यै भजामि ॥

ध्यायन्ते ध्याननिष्ठाः सुरनरमनवो योगिनो योगकृदाः

सन्नाः स्वप्नेऽपि सन्तं कतिकतिजनिभिर्यं नमस्यन्ति तस्मा ।

ध्याये स्वेष्टामयं तं चिगुणपरमहो निर्विकारं निरीहं

भक्तध्यानैकहृतेतानि रपमसचिरं श्वासरूपं दधानं ॥

बन्दे कृष्णं गुणातीतं परं ब्रह्माच्युतं यतः ।

आविर्बभूवुः प्रकृतिब्रह्मविष्णुशिवादयः ॥

ॐ नारायणं नमस्कृत्य नरक्षैव नरोत्तमं ।

देवीं सरस्वतीक्षैव ततो जयमुदीरयेत् ॥

ॐ नमः सर्वविघ्नविनाशकाय ।

अस्य परमपूर्वं भारतीकामधेन्याः श्रुतिगणकृतवत्सो व्यासदेवो दुदोह ।

अतिश्चिरपुराणं ब्रह्मवैवर्तमेतत् पिवत पिवत मुग्धा दुग्धमक्षय्यमिष्टं ॥

भारते नैमिषारण्ये ऋषयः श्रौतकादयः ।

नित्यां नैमित्तिकीं कृत्वा क्रियामूषः कुशासनं ॥

एतस्मिन्नगरे सैतिसागण्यन्तं यदृच्छ्या ।

प्रणतं सुविनीतं तं विलोक्य ददुरासनं ॥

तं सम्पूज्यातिथिं भक्त्या श्रौतको मुनिपुङ्गवः ।

संश्रुत् कुशलं शान्तः शान्तं पौराणिकं मुदा ॥

वर्त्मायामविनिर्मुक्तं वसन्तं सुस्थिरासने ।

संस्मृतं सर्वतत्त्वज्ञं पुराणानां पुराणवित् ॥

परं कृष्णकथोपेतं पुराणं श्रुतिसुन्दरं ।

मङ्गलं मङ्गलार्हं मङ्गल्यं मङ्गलालयं ॥

सर्वमङ्गलबीजं सर्वदा मङ्गलप्रदं ।

सर्वमङ्गलविघ्नञ्च सर्वधन्यत्करं परं ॥

हरिभक्तिप्रदं मयत् सुखदं मोक्षदं भवेत् ।

तत्त्वज्ञानप्रदं दारापुत्रपौत्रविवर्द्धनं ॥

प्रप्रच्छ सुविनीतश्च विनीतो मुनिमंसदि ।

यथाकाशे तारकाणां द्विजराजो विराजते ॥

शैलक उवाच ।

End.

प्रस्थानं भवतः कुत्र कुत आयासि ते श्रुतं ।
 किमस्माकं पुण्यदिनमय तद्दर्शनेन च ॥
 वयमेव कलौ भीता विशिष्टज्ञानवर्जिताः । इत्यादिः ।
 दिव्या स्त्रीपूजिता येन पतिपुत्रवती सती ।
 प्रकृतिः पूजिता तेन सर्वसङ्गलदायिनी ॥
 मूलप्रकृतिरेका सा पूर्णब्रह्मस्वरूपिणी ।
 छट्ठा पञ्चविधा सा च विष्णुमाया सनातनी ॥
 प्राणाधिष्ठात्री देवी या श्रीकृष्णस्य परात्मनः ।
 सर्वासां प्रेयसी कान्ता सा राधा परिकीर्तिता ॥
 नारायणप्रिया लक्ष्मी सर्वसम्यत्स्वरूपिणी ।
 रागाधिष्ठात्री देवी या सा च पूज्या सरस्वती ॥
 सावित्री वेदमाता च पञ्चरूपा विद्ये प्रिया ।
 ब्रह्मरस्य प्रिया दुर्गा तस्याः पुत्रो गणेश्वरः ॥

Colophon. इति ब्रह्मवैवर्ते महापुराणे ब्रह्मखण्डे नारायणनारदसंवादे विंशतमोऽध्यायः ।
 समाप्तश्चायं ब्रह्मखण्डः ।

विषयः । १, २, ३ अध्याये ।—सूतेन सह ऋषीणां संवादः । गोलोकादिवर्णनं । परब्रह्म-
 निरूपणं । मङ्गलादिखण्डिकथनं । नारायणविर्भावकथनं । नारायणकृतश्रीकृष्ण-
 स्तोत्रं । शम्भोराविर्भावकथनं । तत्कृतश्रीकृष्णस्तोत्रं । विधातुराविर्भावकथनं ।
 तत्कृतश्रीकृष्णस्तवनं । धर्मस्य प्रादुर्भावः । तत्कृतश्रीकृष्णस्तुतिः । भारत्या आवि-
 र्भावः । तत्कृतश्रीकृष्णस्तोत्रं । महालक्ष्म्या आविर्भावः । तत्कृतश्रीकृष्णस्तोत्रं । एवं
 दुर्गादीनामाविर्भावादिकथनं ।

४, ५, अ० ।—सावित्र्या आविर्भावादिकथनं । रतिमदनादीनामाविर्भावादि-
 कथनं । मङ्गलेषु ब्राह्म-वाराह-पाद्मकल्पविवरणकीर्तनं । अचान्तरे भगवतो
 रासमण्डलवर्णनं । राधिकाया आविर्भावकथनादिकं । तस्या लोमकूपेभ्यः गोपा-
 नानामुद्भूतकथनं । श्रीकृष्णस्य लोमविवरेभ्यः गोपानामाविर्भावकथनं । काम-
 घेनूनामाविर्भावादिकथनं ।

६ अ० ।—श्रीकृष्णस्य अत्रविशेषेण खण्डिप्रक्रियाकथनं । तस्य नारायणादिभ्यो
 लक्ष्म्यादिदानवतान्तकथनं । तत्समीपे शिवस्य दास्यप्रार्थना । सालोकादि-
 षड्विधमुक्तिकथनं । श्रीकृष्णार्चनमहिमा । शिवनामोच्चारणमाहात्म्यं । शिवेन

प्रत्याख्यातायाः सिञ्चवादिन्या गोलोके अवस्थानादिकथनं । शिवस्मन्त्रशास्त्रं रचयिष्यतीति कथनं ।

७, ८, ९ अ०।—ब्रह्माकृतसृष्टिविवरणं । शिवस्य तामसत्वं नास्तीतिकथनं । रुद्र-नामकथनादिकं । नारदं प्रति ब्रह्मणः शापदानकथनं । अप्सुरादीनामुत्पत्तिकथनं । भूमिगर्भे मङ्गलस्य जन्मवृत्तान्तकीर्तनं । कद्रुवंशादिकथनं । दनुवंशादिकथनं । अश्विन्यादीनां चन्द्रपत्नीलकथनं । चन्द्रस्य चयरोमोत्पत्तिविवरणं । हरिहरयोः संवादः ।

१०, ११ अ०।—कुबेरादीनां जन्मादिकथनं । सञ्चूद्रकथनं । वर्णसङ्करकथनं । घृताचीविश्वकर्माणोः संवादः । मातृपितादीनां गुह्यतरागुह्यतरत्वादिकथनं । मातृ-सम्बोधनेनैव मातृतुल्यता भवतीति कथनं । कामार्त्तस्य लघुः शापेन घृताच्याः शुद्रग्रहे जन्मादिकथनं । तस्याः शापेन विश्वकर्माणोऽपि कारुरूपेण जन्मग्रहण-कथनं । प्रयागक्षेत्रे मिलितयोः जातिस्मरणयोस्तयोः संलापादिकथनं । तद्गर्भे कुण्डकारादीनामुत्पत्तिकथनादिकं । सङ्कराणामुत्पत्तिकथनं । गोदावर्या उत्पत्तिकथनं । गणकदैवज्ञादीनामुत्पत्तिकथनं । सम्बन्धिनिरूपणं । कल्याणमिवस्य मुने-रुत्पत्तिः । तन्नामस्मरणेन वज्रभूतिर्नास्तीति कथनं । सूर्यकृतविप्रश्लोचं । विप्र-पादोदकमाहात्म्यं । वैष्णवब्राह्मणप्रशंसा ।

१२, १३, १४ म०।—नारदशापेन ब्रह्मणोऽप्युत्पत्तिकथनं । गन्धर्वराजस्य शिवा-राधनावृत्तान्तः । तत्पुत्रत्वेन नारदस्य जन्मादिकथनं । षट्चक्रकथनं । इडा-पिङ्गलादिषोडशनाडीकथनं । नारदस्य पुनः शुद्रग्रहे जन्मादिकथनं । उपवर्च-णनामकेन नारदेन विना कृताया मालावत्या विलापादिवर्णनं । तत्समीपे ब्रा-ह्मणरूपेण श्रीकृष्णस्य आगमनं । कृष्णभक्तिमाहात्म्यं ।

१५, १६, १७, १८ अ०।—मालावतीसमीपे स्वामिना सह सत्यकुन्त्याया आगम-नादिविवरणं । कालादीनां रूपवर्णनं । मालावतीकालपुरुषसंवादः । आयु-र्वेदागमविवरणं । धन्वन्तरि-दिबोदासादीनां ग्रन्थकथनं । ज्वरादिलक्षणचिकि-त्सादिकथनं । विष्णुना सह असुराणां संवादः । मालावतीकृतश्रीकृष्णश्लोचं । उपवर्चस्य शरीरे श्रीकृष्णस्य अधिष्ठानकथनं ।

१९, २०, २१ अ०।—महापुरुषब्रह्माण्डपावननामकवचकथनं । शङ्करकवच-कथनं । शङ्करस्वरराजकथनं । कान्यकुब्जदेशे नारदस्य जन्मवृत्तान्तकथनं । द्रुमिणस्य उपाख्यानं । मातुर्मरणे अप्राप्तप्रागल्भ्यस्य नारदस्य श्रीकृष्णमन्त्रप्राप्तिविव-रणं । नारदशापमोचनवृत्तान्तकीर्तनं ।

२२, २३, २४, २५ अ०।—नारदनामनिश्चिन्ताः । एवं प्रचेतोदत्त-कर्दम-मरीचि-

प्रभृतीनां नामनिर्व्यचनं । ब्रह्मनारदसंवादेन वेदसारकथनं । छण्डमन्त्रिमा-
हात्म्यं । गार्हपत्यमप्रवेशे नियमादिकीर्तनं । दारपरिग्रहप्रकारः । संसारस्य
अनित्यताकथनादिकं । नारदस्य शिवसाध्निध्यगमनविवरणं ।

२६. २७ अ०।—शिवस्य नारदाय छण्डमन्त्रादिदानपूर्वकं द्विजानामाश्रिकाचार-
कथनं । गुरुसाक्षात्कारकथनं तिलकावश्यकता । शालयामादौ चरैरर्चनविधानं ।
शिलाचक्रसाहाय्यं । श्रीछण्डार्चनप्रकारकथनं । गृहि-द्विज-यति-वैष्णवादीनां
भक्त्याभ्युपकथनं । विष्णोरनिवेदिताग्रजलादीनां विष्टामूत्रसादृश्यादिकथनं ।
सांसादिभोजननियमकथनं ।

२८, २९, ३० अ०।—तत्त्वज्ञानकथनं । जीवस्य ब्रह्मप्रतिविम्बत्वकथनं । ब्रह्मणो
निर्गुणत्वादिकथनं । प्रकृतिलक्षणादिकथनं । वैष्णवमते ब्रह्मस्वरूपकथनं । तत्र
गोलोकधामवर्णनं । गोपीकदम्बवेष्टितस्य श्रीछण्डस्य राधाया अलिङ्गितस्य पर-
ब्रह्मत्वकथनं । छण्डनामनिर्व्यचनं । नारायणच्छपेराश्रमवर्णनं । नारायण-
नारदसंवादः । भगवत्त्वकथनं । राधायाः पूजने श्रीछण्डस्य प्रीत्याधिक्यकथनं ।
इति ।

No. 1253. ब्रह्मवैवर्तीयगणपतिखण्डः ।

Substance, country-made yellow paper, 12 × 7 inches. Folia 134.
Lines, 20 on a page. Extent, 2,680 s'lokas. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, S'rirāmpur College. Appearance, fresh. Verse. Gene-
rally correct.

Gaṇapati Khanda alias *Gaṇeśa Khanda*. The third part of the
Brahma-vaivarta Purāṇa. According to the Nārada Purāṇa it should
comprise s'lokas; the MS. under notice contains 2680 s'lokas, divided
into forty-six chapters, and professes to be complete. The work is
devoted to the birth, attributes, and worship of Gaṇeśa, and forms the
scriptures of the followers of that god. It is to be noted, however, that,
though the praise of the elephocephalic divinity is its main object,
the Vaiṣṇavite character of the Purāṇa is nowhere lost sight of, and
ever and anon the preeminence of Kṛishṇa is prominently brought
forward.

Beginning. नारायणं नमस्कृत्य नरक्षैव नरोत्तमं ।

देवीं सरस्वतीं चैव ततो जयमदीरयेत् ॥

अतं प्रकृतिखण्डं तदस्तुतार्णवमुत्तमं ।
 सूर्योत्कृष्टभीष्मिस्तच्च सूत्रानां ज्ञानवर्द्धनं ॥
 अधुना योतुमिच्छामि गणेशखण्डमीश्वर ।
 तज्जन्मचरितं नृणां सर्व्यमङ्गलमङ्गलं ॥
 कथं जज्ञे सुरश्रेष्ठः पार्वत्या उदरे शुभे ।
 देवी केन प्रकारेण ललभे तादृशं सुतं ॥
 स चांशः कस्य देवस्य कथं जन्म ललाभ सः ।
 अथेनिसम्भवः किंवा किंवाऽसौ येनिसम्भवः ॥
 किंवा तद्ब्रह्मतेजो वा कियानेव पराक्रमः ।
 का तपस्या च किं ज्ञानं किमु+र्विमलं यशः ॥
 अथ तस्य पुरः पूजा विशेष निखिलेषु च ।
 स्थिते नारायणे शम्भौ जगदीशे च ब्रह्मणि ॥ इत्यादिः ।
 कार्त्तार्क्ष्य ब्रह्मवैवर्ते युला यज्ञभते फलं ।
 तत्फलं लभते मर्त्यः युलेर्दं खण्डमुत्तमं ॥
 वाञ्छां कृत्वा तु मनसि शृणोति परमात्मिकः ।
 तस्मै ददाति सर्व्वेष्टं सुरश्रेष्ठो गणेश्वरः ॥

End.

Colophon. इति ब्रह्मवैवर्ते महापुराणे नारायणनारदसंवादे गणपतिखण्डे षट्चत्वारिंश-
 त्तमोऽध्यायः । इति गणपतिखण्डः समाप्तः ॥

विषयः । १ प्रथमाध्याये ।—पार्वत्या सच्च स्मरश्चरस्य विलासमविरामं निर्व्वर्ण्य ब्रह्मादीनां
 नारायणसमीपगमनादिविवरणं । निधुवनप्रवृत्तस्य पुरारेः पुरद्वारस्थितानामिन्द्र
 चन्द्रप्रभृतिदेवानां शिवस्तवनं । भूमौ शिववीर्य्यपातकथनं । नारायणनारद-
 संवादः ।

२, २ अ० ।—पलायितान् देवान् उद्दिश्य पार्वत्याः शापदानकथनं । शिवकृत-
 पार्वतीस्तोत्रं । कामिनीनां दुःखवर्णनं । साध्वीलक्षणादिकथनं । पुण्यकामिधान-
 व्रतप्रशंसा ।

४, ५, ६, ७ अ० ।—पुण्यकविधानं । पुण्यकव्रतकथा । पार्वत्या व्रतानुष्ठानमहो-
 त्सववर्णनं । चरकृतचरिभुक्तिः । गणेश-लम्बोदर-गजाननप्रभृतिनामधेयानां
 कारणकथनं । सर्व्वेष्टे गणेशादिपञ्चदेवतापूजाविधानं । दक्षिणादानावश्यकता ।
 तच्च पार्वत्या सच्च ब्रह्मादीनां वादानुवादकीर्तनं । पार्वतीकृतश्रीकृष्णस्तोत्रं ।

८, ९ अ० ।—गिरिजागिरिशयोः पुरतः दृढरूपेण श्रीकृष्णस्य गमनवृत्तान्तकथनं ।
 पञ्चविधपिलकथनं । नानाविधमालकथनं । पञ्चविधपुत्रकथनं । हरिभक्तप्रशंसा ।

गणेशजन्मकथनं । शिवयोः समीपे आकाशवाणीविवरणं । तयोः पुत्रमुत्सर्जन-
ट्टान्तकीर्तनञ्च ।

१०, ११, १२ अ०।—गणेशाय ब्रह्मविष्णुकुबेरादीनां यैतुकदानादिकथनं ।
मङ्गलमहोत्सववर्णनं । मुद्रितनयनेन शनैश्चरेण सह पार्श्वत्याः संवादः । शनैश्च-
रस्य स्वट्टान्तवर्णनं । तदृष्टिपातेन गणेशस्य शिरोरश्मितलकथनं । गजशिरःशे-
दनविवरणं । गणेशस्य मलकपीनदेहे गजशिरःसंयोजनं । दुर्गायाः शनैश्चराय
वरदानं ।

१३, १४, १५, १६ अ०।—गणेशनामाष्टककथनं । गणेशपूजास्तवकवचादिकथनं ।
भूपतितशैववीर्यनिष्ठविवरणं । कार्तिकप्रष्टतिप्राप्तिकथनं । कार्तिकानयनार्थं
वीरभद्रादिप्रेरणकथनं । तैः साङ्गे कार्तिकस्य संवादः । स्ननाद्यादिषोडश-
माष्टकथनं । पार्श्वतीप्रेरितरथेन कार्तिकस्य कैलासगमनकथनं । पुरीप्रवेशकाले
तस्य पूर्णकुम्भवेशादिरूपमङ्गलचिह्नमन्दर्शनं । आनन्दोत्सववर्णनञ्च ।

१०, १८, १९, २० अ०।—कुमाराभिषेकमहोत्सववर्णनं । विघ्नेशस्य शिरोनाश-
रूपविघ्नकारणकथनं । शङ्करप्रभाकरयोर्विरोधकीर्तनं । शङ्करं प्रति कश्यपस्य
शपदानकथनं । मालि-मुमालिनाः कथा । व्याधिनाशनसूर्यकवचादिकथनं ।
गणेशस्य गजस्ययोजने विशेषकारणकथनं । पुष्यभद्रानदीतीरे रक्षया सह का-
मिनः शक्रस्य संवादकथनं । तयोर्जलक्रीडादिवर्णनं । तत्र दुर्व्यासस्य आगमनादि-
विवरणं ।

२१, २२, २३, २४, २५ अ०।—इन्द्रस्य पुनः लक्ष्मीप्राप्तिविवरण । लक्ष्मीस्तवकवच-
पूजादिविधानं । शक्र-समक-सनन्द-सनातनप्रभृतीनां क्षीरसागरमनपूर्वकं महा-
लक्ष्मीमन्दर्शनट्टान्तकथनं । लक्ष्मीचरित्रकीर्तनं । गजाननस्य एकदन्तधारण-
कारणकथनं । जमदग्निस्मीपे कार्तवीर्यार्जुनस्य आतिथ्यग्रहणट्टान्तकीर्तनं ।
कामधेनुशरीरात् सैन्योत्पत्तिकथनं । जमदग्निर्कार्तवीर्यार्जुनयोर्युद्धवर्णनं ।

२६, २७, २८, २९, ३० अ०।—तयोर्विधातृकृतमन्त्रिसंस्थापनकथनं । पुनस्तयो-
र्युद्धवर्णनं । जमदग्निनिधनकथनादिकं । अग्निदगरदायेकादशविधभद्रार्चकथनं ।
रेणुकाष्टगुप्तसंवादः । सहसरणकथनं । ब्रह्मोपदेशात् शृंगोः शिवलोकगमनादि-
ट्टान्तकथनं । तत्कृतशिवस्तोत्रं । तस्य महादेवात् दिव्यास्त्रादिभक्तकथनं ।

३१, ३२, ३३, ३४ अ०।—त्रैलोक्यविजयश्रीलक्ष्म्यकवचकथनं । श्रीलक्ष्मपूजादि-
विधानं । श्रीलक्ष्मस्तोत्रकीर्तनं । परशुरामस्य प्रयाणकाले मङ्गललक्षणमन्दर्शन-
विवरणं । तस्य स्वप्नदर्शनविवरणं । कार्तवीर्यार्जुन-रामदूतयोः संवादः ।
मनोरमास्मीपे कार्तवीर्यार्जुनस्य मिजदुःस्वप्नट्टान्तकथनं ।

२५, २६, २७, २८, २९ अ०।—कार्तवीर्यस्य दैवबाणीवर्णविवरणं । यावाकालि
अनिष्टश्चकचिच्छकथनं । ब्राह्मणलक्षणं । मुनिलक्षणं । योगिलक्षणं । हरिभक्त-
लक्षणं । रामार्जुनयोः सङ्ग्रामवर्णनं । शिवकवचकथनं । रामकृतकालीश्लोचं ।
दशहरमहाविद्याकवचकथनं । रामस्य चवियकुलनाशनप्रतिज्ञादिकथनं । तस्य
वृद्धब्राह्मणेन सद्यः संवादः । महालक्ष्मीकवचादिकीर्तनं ।

४०, ४१, ४२ अ०।—रामकृत-पद्माक्ष-पुष्कराक्षनाशनकथनं । परशुरामस्य
मूर्च्छादिकथनं । अर्जुननिपातनं । राधा-लक्ष्मी-सावित्रीप्रभृतीनां श्रीकृष्णशक्ति-
विशेषलक्षणं । परशुरामं प्रति ब्रह्मणे जनकादिषु पूज्यतरपूज्यतमादिनिर्देशेन
वन्दनाकरणापदेशः । रामस्य शिवसमीपगमनादिविवरणं । कैलासवर्णनं । गणेश-
रामयोः संवादः । ज्ञानस्वरूपनिरूपणं ।

४३, ४४, ४५, ४६ अ०।—गणेशदत्तभट्टादिविवरणं । दुर्गायाः खेदवर्णनं । रामं
प्रति तस्याः कोपादिकथनं । गणेशस्य परंस्वरूपवर्णनं । पुत्रनामाष्टकस्तुतिः ।
विष्णुपदेशेन रामकृतदुर्गाश्लोचं । गणेशस्य कृष्णरूपत्वेऽपि तुलस्या पूजननिषेधः ।
तुलसीगणेशयोः संवादकीर्तनं । एतत्पाठादिफलस्तुतिः ॥ इति ।

No. 1254. अमृतसागरी, वा लीलावतीविवृतिः ।

Substance, country-made yellow paper, 10 × 6 inches. Folia, 68.
Lines, 23 on a page. Extent, 1,607 śloka. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, Śrīrāmpur College. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Amṛita-sāgarī alias *Līlāvatī-vivṛiti*. A commentary on the *Līlāvatī*
section of the *Siddhānta Śiromaṇi*. By Gaṅgādhara, son of Govardhana,
and grandson of Divākara, of the Vastu race, an inhabitant of the
town of Jambusara, which had been established by the renowned sage
Yājñavalkya. The *Siddhānta Śiromaṇi* was written by Bhāskara
Akhārya, son of Maheśvara.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । श्रीकृष्णाय नमः ।

आदित्यं जगदुद्भवस्थितिविभुं + + + + +

ध्येयं ब्रह्म षडूर्ध्वोदोपरहितं पश्यन्ति ये हृद्गतं ।

भक्तानाञ्च मनोरथार्थफलदं क्लेशान्वयच्छेदकं

गीतं सद्गतिभिः सदैवयमच्च वन्दे जगद्भास्करं ॥

गुरारत्रिपद्यस्य प्रणम्य प्रसीदन्मुखं सिन्धुरास्यं गणेशं ।
 जगद्गोधरूपं मतिं विश्वमायां गिरां चेश्वरीं ब्रह्मपुर्वीं प्रसन्नां ॥
 मन्त्रेश्वरोऽभूच्च मन्त्रेश्वरस्य प्रसादलब्धोदयबुद्धिद्विजः ।
 तस्यात्मजो भास्करलब्धबोधः श्रीभास्कराचार्य्य इति प्रसिद्धः ॥
 वेदोपवेदवेदाङ्गवेत्ता विश्वैककोविदः ।
 गणितज्ञो गुणापीथो गणनायां द्विजोत्तमः ॥
 ब्रह्मादिर्जगदादिकालकलना पञ्चप्रकारागणिः
 खेटानाञ्च सवासनाञ्च दिवि यद्गोलप्रपञ्चस्थितिः ।
 यन्त्राणि द्विविधञ्च यन्त्रगणितं तेन क्रमाद्विस्तृतं
 तत्स्थितान्नाशिरोमणौ तु कविना श्रीभास्करेण स्फुटं ॥
 विष्णुस्वरूपं गणितं रक्षस्यं व्यक्तमिति द्विधा यतः + + + ।
 गुरुप्रसादाभ्यसनैर्विदित्वा + + + श्रीमान् महतोऽपि मोहान् ॥
 च व्यक्तबीजभूतत्वादु गणितं बीजसञ्चितं ।
 व्यक्तञ्च पाटीगणितं प्राङ्गणितविशमाः ॥
 तत्र लीलावती नाम गणकोत्तमपाटिका ।
 रचिता भास्करेणान्यपाटिकोक्तस्वरूपिणी ॥
 श्रीधराश्रवणमुनिवर्य्यकृतप्रतिष्ठं जम्बूशरो नगरमस्ति सुतीर्थरम्यं ।
 धीमान्शु वसुकुलजोऽव दिवाकर + ज्ञानादिवाकर इति प्रथितो द्विजोऽभूत् ॥
 श्रीगोवर्द्धनपादपद्मशरणेनान्तःपवित्रात्मवान्
 सद्गुणः सुयशः परोपकृतिहृदीने दयालुः कृती ।
 श्रीगोवर्द्धनसञ्चितो द्विजवरः ख्यातोऽस्ति भूमण्डले-
 + + + + + + + + + ॥
 तत् सूनोरनुजो + + धीमान् लक्ष्मीधरोऽद्भुतान् ।
 गङ्गाधरकपालब्धो दयागङ्गाधराक्षयः ॥
 तेन ख्यातदिवाकराप्रसुधिया विद्वत्सुखप्रीतिदा
 सन्देहार्तिविनाशिनी गणकधीद्विप्रदारभ्यते ।
 श्रीगोवर्द्धननन्दनेन विमला लीलावतीपाटिका-
 टीका चास्तसागरीति सरला गङ्गाधरेण स्फुटं ॥
 श्रीभास्कराचार्य्य इष्टदेवताप्रणामपूर्व्वकमित्यादिः ।
 लब्धं दीपोच्चभुभयतोऽपि तुल्यमेव १५६ शताः १९, एवं पञ्चसप्तशतिकाद्यखिलं
 चैराशिकेन सिद्धं, सूत्रार्थं स्वयमेव निगदितं तथा तत्रोक्तमिति ।

Colophon. श्रीगणकगङ्गाधरकृता लीलावतीविष्टतिः समाप्ता ।

विषयः । भास्कराचार्यकृतसिद्धान्तशिरोमण्यन्तर्गत-लीलावत्या व्याख्यानं ।

No. 1255. नाममाला ।

Substance, country-made yellow paper, 12 × 7 inches. Folia, 32. Lines, 25 on a page. Extent, 900 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'rīrāmpur College. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Nāmamālā. A dissertation on the merits of repeating the names of Hari, Hara, &c. as a means of salvation. Author's name not known.

Beginning. यन्नामकीर्तनादेव सद्यः पापक्षयो भवेत् ।

तमच्च संस्मरामीशं शिवं कृष्णं विमुक्तये ॥

ननु नामकीर्तनात् सद्यः पापक्षयप्रतिपादकमन्त्रार्थवादेतिहासपुराणोपपुराण-
संहितागमादीनां कर्मानुष्ठानादिपराणां स्वार्थेऽपि प्रामाण्यं नास्तीति चेत् ।
इत्यादिः ।

End. तत्र अतिशयाधानं पूर्णत्वेनैव निराकृतं । माला-करणं वारयति निरञ्जन
इति निर्मलः ।

Colophon. इति नाममाला ।

विषयः । हरिहरादिनामकीर्तनात् पापक्षयप्रतिपादकवाक्यानामपि मानान्तरसंवादवि-
संवादयोरभावात् स्वार्थेऽपि प्रामाण्यमस्तीति मतसंस्थापनादिकं । अर्थवादवि-
चारः । नामकीर्तनमाहात्म्यकथनं । हरिहरनाम्नां मोक्षसाधनज्ञानसाधनत्व-
प्रदर्शनं । तेषां चतुर्वर्णसाधनत्वकथनञ्च । नामविशेषकीर्तने फलविशेष-
कथनं । नाममाहात्म्यलोचकथनादिकं ।

No. 1256. मन्त्रमहोदधिः ।

Substance, country-made yellow paper, 12 × 7 inches. Folia, 122. Lines, 26 on a page. Extent 3,766 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'rīrāmpur College. Appearance, fresh. Some parts have been destroyed by worms. Prose and verse. Generally correct.

*Mantra-mahodadhi.** A compendium of the various mystic formulas and mantras used in worshipping Hindu divinities, and the routine of worship. By Mahidhara, the commentator of the White Yajur Veda. The mantras are all taken from the Tantras, the ritual is throughout Tántric, and the writer evinces a leaning for the Sákta cult, but the mantras of Vishnu, Ganes'a, Gopála, &c. are all included in the work.

Beginning. प्रणम्य लक्ष्मीवृद्धिं महागणपतिं गुहं ।

तन्त्राण्यनेकान्यालोच्य वक्ष्ये मन्त्रमष्टौदधिं ॥

प्रातस्त्याय शिरसि ध्यात्वा गुरुपदाम्बुजं ।

आवश्यकं विनिश्चित्य स्नातुं यायात् सरित्ते ॥

औतेन विधिना स्नात्वा मन्त्रस्नानं समाचरेत् ।

स्नानसन्ध्यां मन्त्रसन्ध्यां कृत्वा देवं विचिन्तयेत् ।

मृच्छद्वारमथागत्य द्वारपूजां समारभेत् ।

द्वारमस्त्राम्बुना प्रोक्ष्य गणेशं चोर्द्धतो यजेत् ॥

महालक्ष्मीं दक्षभागे वामभागे सरस्वतीं ।

पुनर्दक्षे यजेद्विभ्रं गङ्गाञ्च यमुनामपि ॥

पुनर्वामे चैवपालं ससिन्धुयमुने अपि ।

पुनर्दक्षे तु धातारं विधातारन्तु वामतः ॥ इत्यादिः ॥

End.

प्रयोगानपि तत्रोक्तान् प्रकुर्याद्विष्टमिदये ।

एवं यो भजते नित्यं श्रीमद्गोपालसुन्दरीं ।

सर्वान् कामानवाप्नोति साद्युज्यं ब्रह्मणो व्रजेत् ॥

Colophon. इति श्रीमहोदधिरविरचिते मन्त्रमष्टौदधौ द्वाविंशस्तरङ्गः ॥ २२ ॥ चरयेन्नमः ।

विषयः ।

प्रथमतरङ्गे ।—प्रातःकृत्यादिकथनपूर्वकं सामान्यतो भूतशुद्ध्यादिनिरूपणं ।
२ तरङ्गे ।—गणेशमन्त्रनिरूपणादिकं । ३ तरङ्गे ।—कालीसुमुखीमन्त्रादि-
कथनं । ४ तरङ्गे ।—तारामन्त्रादिनिरूपणं । ५ तरङ्गे ।—तारामन्त्रभेद-
कथनं । ६ तरङ्गे ।—विभ्रमस्त्रामन्त्रादिकथनं । ७ तरङ्गे ।—यक्षिण्यादिमन्त्र-
प्रजादिनिरूपणं । ८ तरङ्गे ।—बालालसुश्रामामन्त्रादिनिरूपणं । ९ तरङ्गे ।—
अन्नपूर्णामन्त्रादिकथनं । १० तरङ्गे ।—वग्लामुखीमन्त्रादिनिरूपणं । शकटा-
भिषमहाविद्याकथनं । फलादिनिरूपणश्च । ११ तरङ्गे ।—श्रीविद्यादिनिरूप-
णं । १२ तरङ्गे ।—श्रीविद्यायाः परिवारपूजनादिप्रकारकथनं । १३ तरङ्गे ।—
हनुमन्मन्त्रादिकथनं । १४ तरङ्गे ।—विष्णुमन्त्रादिनिरूपणं । १५ तरङ्गे ।—
सूर्यादिसन्त्रादिनिरूपणं । १६ तरङ्गे ।—शिवादिमन्त्रनिरूपणादिकं । १७

तरङ्गे ।—कार्त्तवीर्यमन्त्रादिकथनं । १८ तरङ्गे ।—कालरात्रि-चण्डिकादि-
मन्त्रकथनं । १९ तरङ्गे ।—ताम्रचूडादिमन्त्रकथनं । २० तरङ्गे ।—यन्त्रनिरु-
पणं । २१ तरङ्गे ।—नित्यपूजाप्रकारादिकथनं । २२ तरङ्गे ।—गोपालसुन्द-
र्यादिपूजादिनिरूपणं । (अथ तरङ्गसङ्ख्यावैषम्यं दृश्यते) ।

No. 1257. पद्मपुराणीयसृष्टिखण्डः ।

Substance, country-made yellow paper, 13 × 7 inches. Folia, 295.
Lines, 20 on a page. Extent 7,006 s'lokas. Character, Bengali. Date,
Sk. 1725. Place of deposit, S'rîrâmpur College. Appearance, fresh.
Verse. Very incorrect.

Padma Purâna, S'rîsh'ṭi Khanda. The Padma is the second of the eighteen great Purânas; it comprises 55,000 s'lokas, divided, according to its own statement, into five khanda's or parts, each of which may be looked upon as a separate work. A sixth part, the *Kriyâyogasâra* is usually added, and it is, perhaps, the most popular of all, being met with more frequently than the others (*ante* p. 113), but as it is not included in the abstracts of the different Purânas given in the Nârada Purâna, it is obvious that it originally formed no part of the Padma Purâna, and can only be looked upon as an apocryphal work; in fact according to native opinion this and the Brahma-vaivarta are the least trustworthy of Purânas. Professor Wilson has published a detailed account of the whole of the Padma Purâna (*Journal R. A. S.*, V. pp. 280 *et seq.* *Miscellaneous Essays*, I, pp. 21 *et seq.* Preface to the Vishṇu Purâna, pp. xxix *et seq.*); and the following is his remark on the character of the part (the first) under notice:—

“The Paushkara, or *S'rîsh'ṭi Khanda* consists of forty-six chapters and about 8500 stanzas. Lomaharshana, the disciple of Vyâsa, sends his son Ugras'ravas the Sûta to Naimishâraṇ'ya, to relate the Purânas to S'aunaka and other R'ishis assembled at that place. At S'aunaka's request he communicates to them that Purâna, which, from its containing an account of the lotus (Padma), whence Brahmâ appeared in order to create the world, is termed the Pâdma Purâna. Sûta, in replying, proclaims also his right by birth and profession to narrate the Purânas, which were in the present Kalpa imparted by Vishṇu in

the Matsya avatāra to Brahmá, and by him to the gods in the first instance, and in the second to Lomaharshana, by Vyása, who was a form of Brahmá. We have here also the assertion that the Purāṇas consisted originally of 100 kot'is, a thousand million of stanzas, of which 400,000 were thought sufficient for the instruction of man—the rest being preserved by the gods. Sūta then recapitulates all that he purposes to narrate to the Rīshis, the whole of which he says was formerly imparted by Brahmá to his will-begotten son, the patriarch Pulastya, by whom it was related at Gaṅgádwāra to Prince Bhīshma; in fact, therefore, Pulastya is the person to whom this portion of the Pádma Purāṇa is properly to be ascribed."

It may be noted here that, for reasons already referred to in different parts of these "Notices," I do not subscribe to the date assigned to the different Purāṇas by the learned Professor. The fact of the extent of the whole work, 55,000 verses, being noticed by Chand in the 12th century, is of itself enough to show that the work existed long before that poet. Quotations from the work are frequently met with in works of the 9th, 10th and 11th centuries. I should add, however, that the work has been very carelessly preserved, and there are unmistakable interpolations in different parts of it.

Beginning. स्वस्थं चन्द्रावदातं करिकरमकरलोभसञ्ज्ञातफेनं

ब्रह्मोद्भूतं प्रसक्तैर्व्रतनियमपरैः सेवितं विप्रमुखाः ।

ॐकारालङ्घ्यतेन विभुवनगुणणा ब्रह्मणा दृष्टिपूतं

सम्भोगाभोगरम्यं जलमशुभहरं पौष्करं वः पुनातु ॥

सूतमेकान्तमासीनं व्यासशिष्यं महामतिं ।

लोमहर्षणनामा वै उग्रश्रवसभाषत ॥

ऋषीणामाश्रमांस्तात गत्वा धर्मान् समासतः ।

प्रवृत्तां विश्वराट् ब्रूहि यन्मतः श्रुतवानसि ॥ इत्यादिः ।

End.

ततस्तु दानवा भीष्मा कचुः सर्वगुणं वचः ।

दीक्षास्तु च महाभाग भूतः कालाग्रतःस्थितान् ॥

तथाऽल्लोचना + च समता + पुरोहितः ।

प्रमाणं वान्यदेवेषु कर्त्तव्यं न कदाचन ॥

एकस्य चैव + भक्तं भोक्तव्यं कर + पुटेः ।

Colophon. इत्यादिमहापुराणे पाप्मे दृष्टिखण्डः समाप्तः ।

विषयः । शरयुग्मागेन्दुशाके दृषराशौ मधीतुते ।

सम्पूर्णं स्यात् पूर्वभाद्रपदे कृष्णतृतीयके ॥

१ प्रथमाध्याये,—सूतेन सह ऋषीणां संवादः । सूतस्य जन्मादिविवरणं । पुराणावतारविवरणञ्च ।

२ अ०,—प्रतिसङ्घारादिकथनप्रश्नः । अष्टाङ्गार्थकथनं । ब्रह्मापुलस्त्यसंवादः । पुलस्त्यभीष्टयोः संवादः । महत्तत्त्वादिष्टष्टिप्रकारकीर्तनं ।

३ अ०,—कालपरिमाणादिकथनं । पृथ्वीकृतवराहसूतिः । चतुर्विधसृष्टिकीर्तनं । विशेषेण ब्राह्मणसविद्यादीनामुत्पत्तिकथनं । तेषामाचारादिकथनं । ब्रह्मणो भृगुपुलस्त्यप्रभृतिनवसङ्ख्यकमानसपुत्रसृज्जनादिकथनं । पुष्टितुष्टिमेधादीनां पुत्रादिकथनं । शिवस्य अष्टमूर्तिस्थानादिकथनं ।

४, ५ अ०,—व्यातिगर्भजाताया लक्ष्म्याः समुद्रकन्यात्वप्राप्तिविवरणं । दुर्वासस इन्द्रं प्रति श्रापदानादिदृष्टान्तः । समुद्रमन्थनविवरणं । नारदकृतविष्णुस्रोतः । सतीकृतदक्षयज्ञवर्णनं । सतीपुरतो दक्षस्य शिवनिन्दादिकरणं । सतीदेहत्यागः । दक्षकृतशिवसूतिः ।

६, ७ अ०,—दक्षप्रजापतेर्वंशकथनं । वत्सादीनामुत्पत्तिकथनं । काश्यपानामुत्पत्तिकीर्तनादिकं । ज्येष्ठपूर्णमासप्रतविधानादिकथनं । गर्भिण्या नियमादिकथनं । कनकपद्माशम्भारतानामुत्पत्तिः । मन्वन्तरवर्णनं ।

८, ९ अ०,—शुक्लवीराननविर्चनं । शृंगेरुपाख्यानं । सावर्णिकमनोरुत्पत्तिकथनादिकं । यमयमुनयोऽरुत्पत्तिकथनं । यमस्य तपस्यादिवर्णनं । मनुवंशकीर्तनं । इक्ष्वाकुपाख्यानं । सूर्यवंशकथनं । पितृवंशकथनं । नर्मदाया उत्पत्तिकथनं । त्रादेवर्ज्यावर्जकथनं । त्राद्विधानं । मन्वन्तरकथनं । साधारणादिश्राद्धभेदकथनं ।

१०, ११ अ०,—एकोदिष्टप्राद्विधिः । सूताच्चे पार्श्वेऽपिपेधः । विश्वामित्रपुत्राणां मुपाख्यानं । योगिनां चक्रवाकत्वप्राप्तिकथनादिकं । पिपीलिकोपाख्यानं । विधिचर्माविन्दुजातपुरुषभयात् शिवस्य विष्णुभवनपलायनादिविवरणं । अर्जुनस्य विपुलजातत्वविवरणकीर्तनं । नरनारायणसम्भवकथनादिकं । बालिसुषीवप्रभृतीनां जन्मकारणादिकीर्तनं । मार्कण्डेयादिवर्जिविवरणं । ब्रह्ममुखाद् वेदप्रभृतिकथनं । ब्रह्मशिरश्चेदनादिकथनं ।

१२ अ०,—ब्रह्मणो यज्ञानुष्ठानविवरणं । तेन सह तत्तृणां संवादः । पुष्करतीर्थोत्पत्तिविवरणं । ब्राह्मी दीवा । खेच्छादीनामपि पुष्करतीर्थे सरणे ब्रह्मलोकावाग्रादिकथनं । आश्वमेधधर्मकथनं । गोपकुमारीवेशधारिणा कथाचित् कामिन्या सह इन्द्रस्य संवादः । गायत्रीतिसमाख्यया तथा सह ब्रह्मणो विवादकथनं ।

विषयः । १२ अ०,—ब्रह्मयज्ञानुष्ठानकाले (दुष्पाकं कुले अवतरिष्याम्यहं) इति गोपान् प्रति विष्णोर्वरदानविवरणं । तत्र कपर्दिना सह ब्राह्मणानां संलापः । सावित्री-मृष्टे लक्ष्मीसतीप्रभृतीनामागमनविवरणकथनं । इन्द्रोपेन्द्रादीन् प्रति सावित्र्याः श्रापदानकथनं । लक्ष्मीसत्यादिकमुद्दिश्य तथा तस्याः श्रापदानञ्च । विष्णुकृत-दुर्गाशतनामस्तोत्रकीर्तनं । कार्तिकपौर्णमास्यां ब्रह्मपूजनादिफलकथनं ।

१४, १५, १६, १७ अ०,—सरस्वतीसाक्षात् । उत्तर-पश्चिमवाहिन्योर्गङ्गासुर-स्वत्योर्विशेषेण साक्षात्कीर्तनं । अष्टकुण्डसाक्षात्पादिकथनं । सरस्वत्या नन्देति-नामकारणकथनं । राज्ञा सह हरिणाः संवादः । तत्प्रति तस्याः श्रापदानं । व्याघ्ररूपेण तेन सह नन्दायाः सवत्सायाः संवादः ।

१८ अ०,—पुष्करतीर्थस्य परिमाणादिकथनं । कालेयेतिनामधेयदानवहृन्द-विप्रकृतानां देवादीनां चेष्टादिवर्णनं । अगस्त्यविन्ययोरुपाख्यानं । अगस्त्यस्य समुद्रपानविवरणं । तत्र स्थितैः कालेयसञ्जकैः दानवैः सार्द्धं देवानां युद्धवर्णनं । अगस्त्यकुण्डसाक्षात्पादिकथनं । सप्तर्षीणामाश्रमकथनं । दानदमादिप्रशंसा । अष्टत-क्रोधादिनिन्दनं । कात्यायनजमदग्निप्रभृतीनां विषमस्तोत्रकथनं ।

१९, २० अ०,—लावण्यवतीपुष्पप्रवाहयोरुपाख्यानं । तालव्रत-प्रीतिव्रत-गौरीव्रत-सरस्वतीव्रतप्रभृतिनामाविधिव्रतविधानं । धर्मनित्यमहिष्या भानुमत्याः पुरतः वशिष्ठस्य लक्ष्मीलाभोपायकथनादिकं । लीलावतीतिनामधेयाया वेश्याया उपा-ख्यानं । विशोकदादशीव्रतविधानं । गुडधेनुलीरधेनुसुवर्णधेनुदानप्रभृतिव्रत-कथनं । लवणाचल-धान्याचलादिदानविधानं । सौरव्रतविधानं । सकलसप्तमी-संसारसप्तमीप्रभृतिव्रतविधानञ्च ।

२१, २२ अ०,—अगस्त्यस्य जन्मादिविवरणं । अनन्तकलदलतीयाव्रतविधानं । गौरीव्रतादिविधानं । द्वारकायाः कुम्भस्त्रोतिपूर्वनामकथनं । भगवतो द्वैपायन-रौहिणेय-कृष्णेति विविधावतारप्रयोजनादिकीर्तनं । भीमहादशीविवरणं । ना-रायणमेव पतित्वेन लब्धुं नारीणां तपस्यादिवर्णनं । मन्मथव्रतविधानं । भार्गव-विरोचनसंवादकीर्तनं । अज्ञारकचतुर्थीव्रतविधिः ।

२३, २४, २५ अ०,—आदित्यशयनकथनं । तङ्गागरामकूपादिप्रतिष्ठादौ वेद्या-दिनिर्माणविधिः । रोहिणीचन्द्रशयनव्रतविधानं । तङ्गागादिप्रतिष्ठाविधिः । अश्वत्थादिद्विचरोपणादिविधिः । सौभाग्यशयनव्रतविधिः । वसन्तशुक्लदतीयायां शिवाशिवयोर्विवाहोत्सवविधिकीर्तनं ।

२६, २७ अ०,—भगवतो वामनलीलादिवर्णनं । विष्णुपदोत्पत्तिविवरणं । नाग-तीर्थकथनं । ब्रह्मनामगणसंवादः । सप्तमयनिराकरणोपायकथनं । स्वनामक-

दैत्येन सप्त देवानां युद्धवर्णनं । शिवदूत्या आविर्भावादिविवरणं । केन कर्मणा प्रेतलमुपजायते तत्कथनादिकं ।

२८ अ०,—मार्कण्डेयोत्पत्तिविवरणं । अविष्णु सप्त राघवस्य समागमवृत्तान्तादिकथनं । रामचन्द्रस्य स्वप्नविवरणं । स्वप्ने दृष्टस्य सतस्य शब्दकर्तव्यता । ब्राह्मण-भोजनकाले सीताया अपमानवृत्तान्तकीर्तनं । रामचन्द्रादीनां पुष्करतीर्थगमन-कथनं । श्रीरामकृतशङ्करस्तोत्रं । मार्कण्डेयाश्रमवर्णनं ।

२९, ३० अ०,—यज्ञानुष्ठानकाले ब्रह्मणा प्रेरितस्य विष्णोः सावित्रीसमीपगमन-वृत्तान्तकथनं । सावित्र्या सप्त गौर्यादीनां कथोपकथनं । विष्णुकृतब्रह्मसुतिः । लोमहृत्त्या उत्पत्तिकथनादिकं । पद्मपातकनाशनादिकथनं । बलिष्ठश्चेतराज-संवादः । विनीताश्वराजोपाख्यानं । ब्रह्माण्डदानविधानं । दैत्यसैन्यवर्णनं ।

३१, ३२, ३३ अ०,—दानवैः सप्त देवानां युद्धवर्णनं । शैर्ष्यस्य जननादिविव-रणं । वज्राकृततश्चुबन्धनकथनं । तारकासुरजन्मकीर्तनं । सुरतारकयोः सङ्ग्राम-वर्णनं । देवदन्दकृतब्रह्मस्तोत्रं । विभावरीब्रह्मसंवादः । पार्वत्या उत्पत्तिकथना-दिकं । नारदस्मिन्माल्यसंवादः । पिनाकपाणेः समाधिभङ्गाय कुसुमशरस्य प्रया-णादिवर्णनं । रतिकृताशुतोपलवनादिकं । पार्वत्यास्तपस्यादिवर्णनं । गौरी-विवाहकथनं । पार्वतीगात्रमन्त्रात् गणानामुत्पत्तिकथनं ।

३४, ३५, ३६ अ०,—कुमारसम्भवकथनं । पिबमाद्यात्मकथनं । केदार-गङ्गासा-गर-ब्रह्मसरः कुरुक्षेत्र-रामेश्वरप्रभृतितीर्थकथनं । शब्दकालनिरूपणादिकं । मो-मोत्पत्तिकथनं । ताराहरणविवरणं । राजपुत्रापरामिधेयस्य बुधस्य जन्मादिकथ-नं । यदुबंशकथनं ।

३७ अ०,—क्राष्टुवंशवर्णनं । मायासोदकल्लवदैत्यसोहनवृत्तान्तकीर्तनं । मणि-हरणोपाख्यानं । चार्थ्यकमतस्त्रयपातः । कृष्णादीनां जन्मकथनादिकं । सङ्क्षेपेण दशावतारप्रयोजनकीर्तनं । शक्रस्य तपस्यादिकथनं । इति समाप्तिः ।

No. 1228. कथासरित्सागरसारः ।

Substance, country-made paper, 14 × 6 inches. Folia, 914. Lines 30 on a page. Extent, 27,420 s'lokas. Character, Bengali. Date, Samvat 1682. Place of deposit, S'rirāmpur College. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Kathāsaritśāgara alias *Vrihatkathā-sāgara*, or *Vrihatkathā*. "The Watery Ocean of Stories," a large collection of entertaining stories.

By Bhaṭṭa Somadeva. The character of this work is already well known to European scholars through the notices published by Wilson and others; and the whole of the text has been brought out, partly in Saṅskṛit and partly in Roman type, by the learned Professor Weber (*Abhandlungen* II to IV.); it is not necessary therefore to enter at length into its history. The headings of the stories are given below in Saṅskṛit. The MS. is dated Samvat 1682, and is nearly two hundred and fifty years old.

Beginning. त्रिंशद्दिशतु वः शम्भोः श्वासः कण्ठो मनोभवा ।

अङ्गुष्ठपार्श्वतीक्ष्णपाशेनेव विचेष्टितः ॥

सन्ध्याष्टयोत्सवे धारा + + + द्रुय विभ्रजित् ।

शीत्कारशीकरै रत्याः सप्पयन्निव पातु वः ॥

प्रणम्य वाचं निःशेषपदार्थद्योतदीपिकां ।

दृष्टत्कथासागरस्य सङ्कुचं रचयाम्यहं ॥

आद्यमत्र कथापीठं कथामुत्तमतः परं ।

ततो लावणकौ नाम तृतीयो लम्बको भवेत् ॥

नरवाहनदत्तस्य जननश्च ततः परं ।

स्याच्चतुर्दशिका चाथ ततो मदनमङ्गुका ॥

ततो रत्नप्रभा नाम लम्बकः सप्तमो भवेत् ।

सूर्यप्रभाभिधानश्च लम्बकश्चाष्टमो भवेत् ॥

अलङ्कारवती नाम ततः शक्तियशा भवे ।

वैलालम्बकसञ्चय भवेदेकादशस्ततः ॥

अष्टाङ्गवत्यपि ततस्ततश्च सदिरावती ।

महाभिषेकनामा च ततः स्यात् पञ्चलम्बकः ॥

ततः सुरतमञ्जर्यप्यथ पद्मावती भवेत् ।

ततो विषमशीलाष्टो लम्बकोऽष्टादशो भवेत् ॥

यथा मूलं तथैवैतन्न मनागप्यतिश्रुतः ।

यन्मविलसत्सङ्क्षेपमार्चं भाषा च विद्यते ॥

वैचित्त्यान्वयरक्षा च यथाशक्त्या विधीयते ।

यथा रसाभिघातेन कायांशस्य च योजना ॥

वैदग्ध्यव्यातिलोभाय सम नैवायमुद्यमः ।

किन्तु नानाकथाजालकृतिसौकार्यसिद्धये ॥ इत्यादिः ।

End.

एवं मद्वचनोद्भूतां पठति यो यो वा शृणोत्यादराद्
यथैतां + कथां विभर्ति न चिरात् सोऽध्वक्षपापः कृतः ।
सद्विद्याधरतामवाप्य नियतं लोकं मम प्राप्नुयाद्-
इत्यस्याद्य वरं तदा गिरिसुता कान्तः कथा + ददौ ॥

Colophon. इति श्रीभट्टसोमदेवविरचिते कथासरित्सागरे विषमशीललम्बके पञ्चमस्कन्धः ॥

आदित्यतुर्विंश + रश्मत्, समाप्तश्चायं दृष्टकथासागरसङ्ग्रहः ॥

इदं गुरुगिरीन्द्रजाप्रणयमन्दरान्दोलनात्

पुरा किल कथासूतं चरमुष्णाम्बुधेः शतं ।

प्रसङ्ग रमयन्ति ये विगतविघ्नबन्ध + यो

धुरन्दधति वैबुधौ भुवि भवप्रसादेन ते ॥०॥

श्रीसातवाहनकुलाम्बुधिपारिजातः सङ्ग्रामराज इति भूमिपतिर्वभूव ।

येनावतीर्य विविधैर्विबुधैः श्रितेन काश्मीरमण्डलमनीयत नन्दनत्वं ॥०॥

तस्याङ्गजो + + शेषमशीशमौलिमाणिक्यरत्ननिकपीकृतपादपीठः ।

श्रीमाननन्त इति तत् + + + + + शैल्यैकराशितदपश्यत चक्रवर्ती ॥०॥

द्वाराग्रहीमनि च यस्य विरक्तकण्ठः क्षिप्तादरं नरपतर्जुनति स्म भूर्जा ।

सेवाग्रतो जितमहाचरिचक्रचाप—कीर्तिः शरेण परितोषमिवैत्य राज्ञः ॥

सोऽथ विगर्ताधिपतेस्तनूजां राजेन्द्र + + वदति स्म देवी ।

तसोपह्वं स्तुर्थव + प्रजानां विभातमन्यामिव विश्ववन्द्यां ॥

(आन्नायैरिव नानादेशसमुद्भूतविप्रशतसेवैः,

च + भिरिव रत्न + + + ति श्रुतां भूयतामपि शरणैः ।

कल्प + रिवान्वाहमाश्रेयगताभिर्हारिभिरुदारैः,

देव्या यथा विरचितैः काश्मीरमण्डितमठप्रवरैः ।)

यच्च + भित्तान्यमलतोयदृष्टद्वितस्तु विस्तीर्णतीरभुवि सौधसुधासितानि ।

द्योमापगा परिगतान्निहिमाद्रिशृङ्ग + + + + + सुतरां सुरमन्दिराणि ॥०॥

द + रसङ्गुमणिचैममहाध्वजार—छव्याजिनद्रविणपञ्चतंगोसहस्रः ।

विश्वशरा रचना + पिल + + + विश्वं सदा भगवतो किल या विभर्ति ॥

आमल्लैकतिलकोऽप्यनली + + य—यस्याननासूतसोप गुणि + + + + ।

+ + शिवोऽपि शिवावतारः श्रीमान् सुतः कलसदेव इति चितीशः ॥

उर्वीभूता नमयितुं निखिलानुदघान् या + चमत्तजलधीनपि सप्त धीरः ।

दृष्टः सुरैरभिनवः कलसोद्भवो यः श्रीचर्धदेव इति नम्रवरः स यस्या ॥

तस्याः सदैव गिरिशार्चनसोमकर्म—यानप्रधानविधिवदसमुद्यमायाः ।

शास्त्रेषु नित्यविहितव्यवस्थाया देव्याः चणं कमपि चित्तविनादहेतोः ॥
 नानाकथास्तस्यस्य दृष्टकथायाः सारस्य सञ्जनमनोऽभ्युधिपूर्णचन्द्रः ।
 सोमेन विप्रवरभूरिगुणाभिरामरामात्मजेन विहितः खलु सङ्गृह्योऽयं ॥
 (प्रविततनरभक्तिकथासरित्सार + X + विरचितोऽयं ।)
 सोमेनामलक्ष्मिना हृदयानन्दाय भवतु सताम् ॥

संवत् ॥ १६८२ ॥ भाद्र २४ ॥

विषयः । १ पीठलम्बकस्य प्रथमतरङ्गे,—अनुक्रमणिका । कैलासगिरिवर्णनादिप्रस्तावः ।
 २ त०,—वररक्षिभूतपुण्यदत्तस्य काणभूतिप्राप्तिविवरणं । वर्षाचार्यकथा च ।
 ३ त०,—काणभूतिं प्रति वररक्षिवाक्यं । ४ त०,—वररक्षेरात्मपत्नीमायादि-
 विवरणं । ५ त०,—योगानन्दशकटारथोत्पादनादिकं । ६ त०,—गुणाद्यस्य
 विन्ध्यवासिनीस्थानगमनादिदृष्टान्तः । ७ त०,—सर्व्ववर्द्धाणं प्रति कार्तिकेय-
 प्रसादकथनं । व्याकरणोत्पत्त्यादिप्रश्नः । ८ त०,—गुणाद्यस्य काणभूतिप्रसूतात्
 कथाश्रवणपुरःसरं पैशाचभाषया ग्रन्थशतरचनादिप्रस्तावः । इति पीठलम्बकः
 समाप्तः ॥ १ ॥

२ कथामुखलम्बकस्य प्रथमतरङ्गे,—ग्रन्थप्रशंसानन्तरं विद्याधरकथाप्रकाशानुक्रम-
 णिकादिवर्णनं । १ त०,—सहस्रानीकस्य स्रगावत्यम्बेपार्थं गमनादिप्रस्ता-
 वना । २ त०,—तस्य पुनः उदयनाभिधेयपुत्रराज्याभिषेकविवरणं । ३ त०,—
 वासवदत्ताविवाहार्थं वत्सराजानयनाय महागजप्रेरणादिविवरणं । ४ त०,—
 वत्सराजस्य बन्धनं । तं प्रति वासवदत्ताया अनुरागादिवर्णनञ्च । ५ त०,—तया
 सह वत्सेशस्य विवाहादिवर्णनादिकं । इति कथामुखलम्बकः समाप्तः ॥ २ ॥

३ लावणकलम्बकस्य प्रथमतरङ्गे,—मगधेशदुष्टिना पद्मावत्या सह वत्सराजस्य
 विवाहार्थं सौमन्धरायणवन्धतोर्वीरवासवदत्तालक्षिमदाहमन्त्रणादिकीर्तनं । १ त०,—
 पद्मावतीं भर्तुर्बल्लभतां निर्व्वर्ण्य वासवदत्तायाः प्रकृताग्निप्रवेशकरणनिश्चयादि-
 विवरणं । २ त०,—जर्व्वश्या सह पुरुरवसः सङ्गमनविवरणं । विहितसेनस्य
 राज्ञ उपाख्यानं । पाटलिपुत्रस्थधर्मगुप्तादीनामुपाख्यानं । ३ त०,—वत्सराजस्य
 कौशाम्बीप्रवेशविवरणं । गोपालकसंवादः । आदित्यसेनादीनामुपाख्यानं । विदू-
 षकस्य विवाहः । ४ त०,—देवदासादीनामुपाख्यानं । वत्सराजदिनिवृजयवर्णनं ।
 ५ त०,—अग्निदत्तपुत्रादीनामुपाख्यानं । कार्तिकेयजन्मविवरणं । सुन्दरको-
 पाख्यानं । इति लावणकलम्बकः समाप्तः ॥ ३ ॥

४ नरवाहनदत्तजननलम्बकस्य प्रथमतरङ्गे,—वत्सराजस्य चक्रवर्त्तित्वेन शशियुप-
 भोगवर्णनादिकं । तेन सह नारदस्य संवादः । १ त०,—जीमूतवाहनस्य उपा-

विषयः । ध्यानं । वासवदत्ताया गर्भवृत्तान्तः । २ त०,—वासवदत्तायाः सप्तवृत्तान्तः ।
विक्रमचण्डाख्यकाशीराजस्य उपाख्यानं । नरवाहनस्य जन्मादिविवरणं ।
इति नरवाहनदत्तजननलम्बकः समाप्तः ।

- ५ चतुर्दशकालम्बकस्य प्रथमतरङ्गे,—कनकरेखाया उपाख्यानं । बालकभक्षकस्य
उपाख्यानं । २ त०,—राजकन्यालाभार्थं वर्द्धमानपुरात् कनकपुरीं प्रति प्रस्थि-
तस्य सत्यव्रतस्य उपाख्यानं । गोविन्दस्वामिन उपाख्यानं । नूपुरानयनार्थमशोक-
दत्तस्य भ्रमभानगमनादिविवरणं । ३ त०,—अर्णवमार्गेण गच्छतोः सत्यव्रतशक्ति-
देवयोरावर्तमध्ये प्रवहणनिमज्जनाद् दृष्टमेकमन्वासाय लब्धजीवितयोः पत्निमा-
हाय्येन अभीष्टस्थानगमनादिवृत्तान्तकथनं । इति चतुर्दशकालम्बकः समाप्तः ।
- ६ मदनककुलम्बकस्य प्रथमतरङ्गे,—नरवाहनदत्तस्य विद्याभ्यासादिकथनं । तच्च-
गिलाधिपस्य कलिङ्गदत्तस्य उपाख्यानं । २ त०,—चिबकूटाधिपतेः सुपेणस्य
उपाख्यानं । कलिङ्गसेनाया उपाख्यानं । ३ त०,—कलिङ्गसेनासमीपे सोम-
प्रभाया निजपूर्वजन्मवृत्तान्तकीर्तनं । ४ त०,—कलिङ्गसेनां पश्यतो मदनवेगाख्य-
विद्याधरकिशोरस्य चेष्टावर्णनादिकं । स्वभर्तुः प्रवयस्यया दुःखितायाः सोमप्रभायाः
प्रमुखात् वत्सराजगुणान् आकर्ष्य कलिङ्गसेनायास्तं प्रति अनुरागादिकीर्तनं ।
विक्रमादित्योपाख्यानं । ५ त०,—पिचा अन्यस्मै प्रदेयमात्मानं निश्चित्य तस्याः
सोमप्रभाया सह कौशाम्बीगमनोपायादिचिन्तनं । उपानिबद्धयोः उपाख्यानं । ६ त०,—
यौगन्धरायणोद्योगेन तथा सह वत्सराजस्य विवाहप्रस्तावादिकथनं ।
७ त०,—वासवदत्तापद्मावत्यादीनां वत्सराजेन समं संलापः । गोकर्णाधिपस्य युत-
सेनस्य उपाख्यानं । ८ त०,—निशीथसमये कलिङ्गसेनासमीपे उपस्थितस्य वत्से-
शस्य तथा सार्धं कथोपकथनादिकं । इन्द्रदत्तस्य उपाख्यानं । नरवाहनदत्तस्य
शैबराज्याभिषेकः । मदनककुलाया रूपं निरीक्ष्य तस्य चेष्टादिवर्णनं । तथा सह
तस्य परिणयवर्णनञ्च । इति मदनककुलम्बकः समाप्तः ॥
- ७ रत्नप्रभालम्बकस्य प्रथमतरङ्गे,—एकदा उपवनं गतस्य नरवाहनस्य समीपे अशो-
कपादपमूलस्थिताया अष्टद्वारायाः कामिन्या निजपरिचयदानविवरणं । हेम-
प्रभनामकविद्याधरस्य उपाख्यानं । विक्रमतुङ्गराजस्य उपाख्यानं । रत्नप्रभाया सह
नरवाहनस्य विवाहः । २ त०,—रत्नकूटद्वीपाधिपतेरुपाख्यानं । ३ त०,—
उज्जयिनीस्यवणिकुमारस्य उपाख्यानं । ४ त०,—पाटलिपुत्रस्थविक्रमादित्यस्य
उपाख्यानादिकं । ५ त०,—वर्द्धमानपुरस्थवीरभुजदत्तस्य उपाख्यानादिकथनं ।
६ त०,—यौगन्धरायणपुत्रेण सहभूतिना सह गोमुखनामधेयस्य वत्सराजमन्त्रिणो
वाक्कलहवर्णनं । प्रतिष्ठानपुरस्थस्य तपोदत्तनामकद्विजस्य उपाख्यानादिकथनं ।

विषयः । ७ त०,—चिरायुरिति नामकस्य राज्ञ उपाख्यानादिकीर्तनं । ८ त०,—सगयार्थं वनप्रविष्टेन नरवाहनदत्तेन सद्य तापस्याः संवादः । कर्पूरिकाया उपाख्यानं । ९ त०,—गोमुखसमीपे नरवाहनदत्तस्य स्वप्नदृष्टान्तकथनं । स्वप्नदृष्टदेशमुद्दिश्य चलितस्य गोमुखमाचमयत्यस्य तस्य पुरतः पथिककहलं काक्षीपुरस्यवाञ्छवलना-
मकभूपालस्य उपाख्यानादिकीर्तनं । कर्पूरिकापरिणयानन्तरं पुनस्तस्य स्वदेशाग-
मनविवरणं । इति राजप्रभालम्बकः समाप्तः ॥

८ सूर्यप्रभालम्बकस्य प्रथमतरङ्गे,—वज्रप्रभनामकविद्याधरस्य उपाख्यानादिकथनं । चीनदेशाधिपतिपौरवनामकवृत्तपतेः कन्याया वीरभट्टादिराजकुमारीणाञ्च उपा-
ख्यानं । १ त०,—चन्द्रप्रभस्य राज्ञः पुरतो भूमिं विदार्य मयासुरस्य उद्गमन-
विवरणं । सूर्यप्रभ-सुनीयप्रभतीनामुपाख्यानं । २ त०,—सूर्यप्रभाय प्रह्लादस्य
यामिनीनामिकाकन्यादानविवरणं । ३ त०,—श्रुतशर्माणमभिधोधयितुं मयेन
सद्य सूर्यप्रभस्य प्रयाणवर्णनं । ४ त०,—तयोर्द्विविवरणं । ५ त०,—उज्जय-
नीस्यमहासेनस्य राज्ञ उपाख्यानादिकीर्तनं । ६ त०,—महादेवाज्ञया तयोः
सम्बिकरणपुरःसरं सूर्यप्रभश्रुतशर्माणोः स्वस्थानगमनादिविवरणं । सूर्यप्रभस्य काम-
चूडामणितनयापाणिप्रक्षणादिदृष्टान्तकथनं । इति सूर्यप्रभालम्बकः समाप्तः ॥

९ अलङ्कारवतीलम्बकस्य प्रथमतरङ्गे,—महाराण्यमध्ये नरवाहनदत्तस्य दिव्यवीणा-
रवोन्मिश्रश्रुतिश्रवणविवरणं । श्रीसुन्दरपुरवासिनोऽलङ्कारशीलनामकविद्या-
धरस्य उपाख्यानं । अलङ्कारवत्या सद्य नरवाहनस्य विवादः । १ त०,—पितु-
रनुज्ञया वसन्तकेन समञ्चालङ्कारवत्या तस्य शशुरालयगमनादिविवरणं । २ त०,—
लक्षपुरस्य लक्षदत्तनामकस्य स्वपस्य उपाख्यानं । विक्रमपुरस्यविक्रमशतुङ्ग-
नरपतेरुपाख्यानादिकथनं । ३ त०,—नारिकेलद्वीपवासिनां रूपसिद्धिप्रमाण-
सिद्धिप्रभतीनामुपाख्यानं । ४ त०,—कनकपुराधिपतेरुपाख्यानादिकं । ५ त०,—
कमलपुराधिवासिचन्द्रसामिद्विजस्य उपाख्यानं । सुरपुराधिनाथस्य सूरसेनस्य
उपाख्यानादिकथनं । इति अलङ्कारवतीलम्बकः समाप्तः ॥

१० शक्तिशैलम्बकस्य प्रथमतरङ्गे,—उदयनराजनामाङ्कितरत्नकटकापहारदृष्टान्त-
कथनं । पाटलिपुत्रस्थशुभदत्तनामकवाङ्मयस्य उपाख्यानं । चित्रकूटनगरस्थरत्न-
वर्मानामकधनपतेरुपाख्यानं । १ त०,—प्रतिष्ठानगराधिपतेः विक्रमसिंहस्य
उपाख्यानं । बलवर्माण उपाख्यानादिकीर्तनं । २ त०,—नरवाहनस्य अकस्माद्
विद्याधरीगणदर्शनविवरणं । काञ्चनपुरीमहीन्द्रस्य सुमनस उपाख्यानादिकथनं ।
३ त०,—शूरवर्माण उपाख्यानं । पिङ्गलनामकसिंहस्य उपाख्यानादिकथनं ।
४ त०,—वाणिजकपुत्रस्य सुम्भुदेरुपाख्यानं । लघुपातीतिनामककाकस्य उपा-

विषयः । अजागरस्य उपाख्यानादिकथनञ्च । ६ त०,—काकराजस्य सन्निषाप्त-
उज्जि-व्याज्जिप्रभृतीनामुपाख्यानं । ७ त०,—यशोधरलक्ष्मीधरनामकयोः यम-
जयोः सचोदरयोः उपाख्यानं । ८ त०,—देवशर्मण उपाख्यानं । घट-कपटनाम-
कयोश्चौरयोः उपाख्यानादिकं । ९ त०,—पिवा निराकृतस्य सभार्यास्य कस्यचिद्-
वणिज उपाख्यानं । वज्रवेगमिधानविद्याधरस्य उपाख्यानादिकथनं । १० त०,—
काश्मीरीयविजयलेखस्य परिव्राजकस्य उपाख्यानं । दक्षिणापथस्य श्वीपते-
रुपाख्यानं । हेमप्रभाप्रवाजिकयोः उपाख्यानं । इति शक्तियशोलम्बकः समाप्तः ॥

११ वेताललम्बकस्य प्रथमतरङ्गे,—वचिरदेव-यौतकयोः उपाख्यानं । चन्द्रमारस्य उपा-
ख्यानं । इति वेताललम्बकः समाप्तः ॥

१२ शशाङ्कवतीलम्बकस्य प्रथमतरङ्गे,—नरवाहनदत्तस्य अद्भुतसम्पददर्शनदृष्टान्तक-
थनं । कान्यकुब्जस्थशूरदत्तनामकद्विजतनयस्य उपाख्यानं । ललितलोचनया सह
नरवाहनस्य विवाहः । २ त०,—अयोध्याधिपस्य सृगाङ्कदत्तस्य उपाख्यानं ।
३ त०,—विष्णुचिकारोगाक्रान्तस्य अमरदत्तस्य पुत्रहृतोऽयमभिचार इति मन्यमा-
नस्य निजतनयसृगाङ्कदत्तनिर्ध्वंसनादिविवरणं । निर्ध्वंसितस्य सृगाङ्कदत्तस्य
शशाङ्कवतीं प्रति अनुरागादिवर्णनञ्च । ४ त०,—शशाङ्कदत्तस्य जलमानुषहृत-
श्रावरभूपालोद्धारणं । तत्समीपे मयूररूपस्य भीमपराक्रममिधानस्य सन्निषां निज-
दृष्टान्तकीर्तनं । कनकसङ्घर्षा उपाख्यानादिकथनं । ५ त०,—तत्पुरतो गुणा-
करस्य निजदृष्टान्तकथनं । विन्ध्यपर्वतस्थवराहस्य उपाख्यानादिकं । पाञ्चाल-
देशस्थितस्य देवभूतिद्विजस्य उपाख्यानं । केदारगिरिस्थस्य शुभनयमुनेरुपाख्याना-
दिकञ्च । ६ त०,—चिगर्जनगरीस्थस्य द्विजकिशोरस्य उपाख्यानं । भून्दस्य
भूपतेरुपाख्यानं । पद्मिष्ठाया उपाख्यानं । वेतालसाधकस्य उपाख्यानं । श्रीदर्शनस्य
अनङ्गसङ्घरीपरिण्यादिविवरणं । ७ त०,—सृगाङ्कदत्तस्य स्वभृत्येन गजरूपधारिणा
शक्तिना सह साक्षात्कारादिविवरणं । अयोध्यापतेः द्रुतधरस्य उपाख्यानं । भीम-
भटेन सह सृगाङ्कस्य मिचतादिकथनं । ८ त०,—सत्समीपे विक्रमकेशरिणो
निजदृष्टान्तवर्णनं । मोदावरीतीरस्थदेशाधिपतेः विक्रममेनस्य शान्तश्रीलाख्य-
मिलूपदेशेन वेतालानयनादिविवरणं । अथ, १ प्रथमवेताले,—वाराणसीराज-
तनयस्य वज्रमुकुटस्य उपाख्यानं । २ त०, २ वेताले,—मन्दारवत्या उपाख्यानं ।
१० त०, २ वेताले,—पाटलिपुत्रस्थविक्रमकेशरिण उपाख्यानं । ११ त०, ४
वेताले,—शूद्रकण्ठपतेरुपाख्यानं । १२ त०, ५ वेताले,—सोमप्रभाया उपाख्यानं ।
१३ त०, ६ वेताले,—मदनसुन्दर्या उपाख्यानं । १४ त०, ७ वेताले,—सच्च-
श्रीलस्य उपाख्यानं । १५ त०, ८ वेताले,—विष्णुसामिपुत्राणामुपाख्यानं । १६

विषयः । त०, ८ वेताले,—वीरदेववृत्तपतेरुपाख्यानं । १० त०, १० वेताले,—मदनसेनाया
उपाख्यानं । १८ त०, ११ वेताले,—धर्मध्वजभूपालस्य उपाख्यानं । १९ त०, १२
वेताले,—अङ्गदेशाधिपस्य यशःकेतोरुपाख्यानं । २० त०, १३ वेताले,—वि-
द्याधरकर्लकचरित्रात्मिकामिनीहरणोपाख्यानं । २१ त०, १४ वेताले,—रत्नदत्त-
सुताया रत्नावल्या उपाख्यानं । २२ त०, १५ वेताले,—यशःकेतुतनयायाः
शशिप्रभाया उपाख्यानं । २३ त०, १६ वेताले,—जीमूतवाहनस्य उपाख्यानं ।
२४ त०, १७ वेताले,—उन्मादिस्या उपाख्यानं । २५ त०, १८ वेताले,—चन्द्र-
स्वामिन उपाख्यानं । २६ त०, १९ वेताले,—धनवत्या उपाख्यानं । २७ त०,
२० वेताले,—चित्रकूटाधिपस्य चन्द्रलोकस्य उपाख्यानं । २८ त०, २१ वेताले,—
अनङ्गमञ्जरीया उपाख्यानं । २९ त०, २२ वेताले,—कुतुम्बपुरस्थविष्णुस्वामिकुमा-
राणामुपाख्यानं । ३० त०, २३ वेताले,—शोभावतीनगरीस्थयज्ञोत्तमकुमारस्य
वेदोत्तमस्य उपाख्यानं । ३१ त०, २४ वेताले,—चन्द्रवतीलावण्यवत्या उपाख्यानं ।
३२ त०, २५ वेताले,—विक्रमसेनस्य सञ्ज्ञासिंहरज्ज्वेदनादिविवरणं । ३३ त०,
—स्यगदतेन सह द्रुतशीलद्विजस्य कथोपकथनादिकं । गणाधिपप्रसादन निद्रा-
समये स्यगलस्य शशाङ्कवतीलाभोपायादिपरिज्ञानविवरणं । ३४ त०,—तत्समीपे
व्याघ्रसेनस्य निजदृष्टान्तकथनादिकं । ३५ त०,—स्यगलस्य उज्जयिनीप्रवेशवि-
वरणं । उज्जयिनीपतेः कर्म्मसेनस्य समीपे तत्कृतद्रुतप्रेरणादिकम् । ३६ त०,—
शशाङ्कवतीपरिणयादिविवरणं । इति शशाङ्कवतीलम्बकः समाप्तः ॥

१३ मदिरावतीलम्बकस्य प्रथमतरङ्गे,—मदनकञ्चुकाभिलाषयाकुलस्य नरवाहनदत्तस्य
सलयाचलपरिभ्रमणादिविवरणं । तत्र ब्राह्मणकुमारयोः उपाख्यानं ।

इति मदिरावतीलम्बकः समाप्तः ॥

१४ पञ्चलम्बकस्य प्रथमतरङ्गे,—अङ्गिरस उपाख्यानादिकं । नरवाहनस्य गन्धर्व-
नगरप्रयाणादिकथनं । २ त०,—वीणादत्ताभिधानगन्धर्वकर्लकं कूपपतितनरवा-
हनदत्तोद्धरणं । गन्धर्वदत्ताया उपाख्यानं । तथा सह नरवाहनस्य विवाहादि-
वर्णनं । ३ त०,—अष्टमूकगिरिस्थितस्य नरवाहनस्य समीपे प्रभावत्या आगमना-
दिविवरणं । तत्र विद्याधरसुन्दर्योरागमनदृष्टान्तकथनं । नरवाहनस्य विद्या-
प्राप्तिः । सुलोचनापरिणयानन्तरं तस्य पुनः चक्रवर्तित्वलाभविवरणं । ४ त०,—
नागस्वामिन उपाख्यानादिकथनं । इति पञ्चलम्बकः समाप्तः ॥

१५ महाभिषेकलम्बकस्य प्रथमतरङ्गे,—विद्याधरमावसुहायस्य नरवाहनस्य वामदेव-
मुनेराश्रमगमनादिविवरणं । २ त०,—नरवाहनस्य कनकवत्यादिपाणिप्रक्षालनवि-
वरणं । अष्टमपर्वते तस्य महाभिषेकविवरणं । वासवदत्ता-वत्सेश-यौगन्धरायणप्रभ-

विषयः । तीनां तत्र गमनादिदृष्टान्तकथनं । इति सहासिमेकलम्बकः समाप्तः ॥

१६ सुरतमञ्जरीलम्बकस्य प्रथमतः,—वसन्तकाले नरवाहनस्य सन्दाकिनीतीर-
परिभ्रमणविवरणं । शूरसेनराजपत्न्याः सुप्रेणाया उपाख्यानं । २ त०,—सुरत-
मञ्जर्या उपाख्यानादिकथनं । ३ त०,—नरवाहनं प्रति कश्यपमुनेरुपदेशदानं ।
चन्द्रालोक्यनामकस्य शिवराजस्य उपाख्यानं । इति सुरतमञ्जरीलम्बकः समाप्तः ॥

१७ पद्मावतीलम्बकस्य प्रथमतः,—सार्धं स्त्रीभिः कश्यपाश्रममधिवसतो नरवाहनस्य
मदनकञ्चुकाविरहखिन्नस्य पुरतो मुनीनां विविधोपन्यासकथनादिकं । बुधदत्तस्य
वाराणशीपतेरुपाख्यानं । २ त०,—विद्युत्प्रभनामकस्य दैत्येन्द्रस्य उपाख्यानादि-
कथनं । ३ त०,—विद्युत्सेन सह देवानां युद्धदृष्टान्तकथनं । गन्धर्वराजकुमार्याः
पद्मावत्या उपाख्यानकथनादिकं । ४ त०,—पद्मावत्या विरहवर्णनादिकं । सख्या
सह तस्याश्चन्द्रपुरगमनादिविवरणं । पद्मावत्याः स्रग्दृश्यादिदृष्टान्तकथनं ।
५ त०,—शिवमर्चयन्त्यालस्या दैववाणीश्रवणादिविवरणं । मेरुध्वजपुत्रयोः मुक्ता-
फलध्वजमलयध्वजयोरुपाख्यानं । ६ त०,—तयोः पद्मावतीस्यम्भवाभ्यां सह
विवाहवर्णनं । इति पद्मावतीलम्बकः समाप्तः ॥

१८ विषमशीललम्बकस्य प्रथमतः,—श्वनिदेशाधिपस्य महेन्द्रादित्यस्य उपाख्याना-
दिकथनं । २ त०,—दुन्दुभिनामकयक्षराजदुहितुर्मदनमञ्जर्या उपाख्यानं । टि-
ण्डाकरालोपाख्यानादिकं । ३ त०,—उज्जयिनीनाथस्य विक्रमादित्यस्य सिंहले-
खरकन्यापरिण्यादिविवरणं । तस्य पुनः मलयवती-चन्द्रावत्यादिपाणिग्रहणवर्ण-
नञ्च । ४ त०,—विक्रमादित्यसमीपे राज्ञा अनङ्गवत्याः कार्पाटिकोपाख्यानकथ-
नं । कटाहद्वीपाधिपतेरश्वत्थनामकस्य स्वपस्य उपाख्यानादिकथनं । विषमशीले-
पाख्यानं । ५ त०,—विक्रमादित्यसमीपे कस्यचित् स्वतभार्याजीवनप्राप्तिविवरण-
कथनं । कलिङ्गाधिपतेरुपाख्यानं । नरवाहनेन सह मदनकञ्चुकासमागमविव-
रणञ्च । कविपरिचयः । समाप्तिः ॥

No. 1259. आदिकाण्डमनोहरा ।

Substance, country-made yellow paper, 16 × 4½ inches. Folia, 25.
Lines, 9 on a page. Extent, 900 ślokas. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, S'rirāmpur College. Appearance, fresh. Prose. Generally
correct.

Ādikāṇḍa-manoharā. A commentary on the first book of Vālmiki's
Rāmāyaṇa. By Lokanātha Chakravartī. The most approved commen-

tary is that by Nilakanṭha, and an edition of it is now in course of publication by Hemachandra Bandyopādhyāya.

Beginning. नला रघूतमस्य परमं महत्तमं श्रुतिचयात्तमो नोदं ।

श्रीलोकनाथबुध एष मनोहराख्यां रामायणस्य विदुषां प्रमुदे तनोति ॥

आलो यदा विमलबोधबोधटीका सर्गसञ्चरचिता च मनोज्ञरूपा ।

अत्रापि सारपरमस्य विमलस्य श्रीलोकनाथरचितैव मनो विधत्ते ॥

प्रतिकल्पं श्रीरामायणपुराणेतिहास + + + मनो नैर्मल्यद्वारा अवलद्वारा मन-
नादिद्वारा वा तत्त्वज्ञानोपपादकाः सन्त्येव यद्यपि, तथापि तात्त्वोपविद्या-
विमर्शशीलिने भगवतः कस्यापि स्वकर्तृत्वेन यशोऽर्पयन्त्यः प्रतिकल्पं विलसन्तीति
अस्मिन् कल्पे अखिलभुवनभवनानेकचित्रनिर्माणचतुरेण ब्रह्मणा तदर्थं + पि
तामिस्रामिभ्य भगवान् वाल्मीकिरेव यशोभागीकृतः, तत्र काण्डसप्तकश्रीरामा-
यणकर्ता वाल्मीकिस्तत्र प्रवृत्तावधिकबालचरितवर्णन एव आदिकाण्डस्य प्रवृत्तिः,
तत्र सर्गाद्यतुःपट्टिरेव वृत्तान्ताः, द्युमीतिरिति अक्षदङ्कतोऽपि वृत्तान्तानुक्रमे-
णैव, तत्र भगवतो वाल्मीकस्य करतलायितभुवनतदाशयवृत्तान्तस्य यद्युपदेश-
पेक्षापि नापेक्षिता, तथापि विनोपदेशं तत्पुनर्युगस्य अवैदिकत्वेन श्रीमद्भगव-
द्भारदोपदेशस्यापि वृत्तत्वेन प्रथमं भगवता नारदेन सप्तकाण्डार्थं उपदिष्ट इति ।
प्रथमसर्गे स एव प्रसूयते भगवता वाल्मीकेन । तत्र,—

“नमस्तस्मै सुनीन्द्राय श्रीयुताय तपस्विने ।

शान्ताय वीतरागाय वाल्मीकाय नमो नमः ॥”

इति प्रथमतो विमलबोधाः सुस्रदायविश्वरूपि पठन्ति, व्याचक्षते च इत्यादिः ।

End.

अततरो विनीततरः ॥ १४ ॥ देवान् यौवराज्ये अभिषेचनं याचन्ते प्रार्थयन्ते ।

Colophon.

इति लोकनाथचक्रवर्तिहतायामादिकाण्डमनोहरायां रामाभिषेकव्यवसायः ।

विषयः ।

वाल्मीकिहतरामायणादिकाण्डस्य व्याख्यानं ।

No. 1260. अयोध्याकाण्डमनोहरा ।

Substance, country-made yellow paper, 16 × 4½ inches. Folia, 48.
Lines, 10 on a page. Extent, 1,909 śloka. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, S'rirāmpur College. Appearance, fresh. Prose. Gene-
rally correct.

Ayodhyākāṇḍa-manoharā. The second book of the work noticed
in the preceding No. 1259.

Beginning. श्रीरामो जयति । अञ्जलिमालाः अञ्जलिश्रेणीः । प्रतिगृह्य दर्शनेन स्वीकृत्य ॥ १ ॥

End. अतिक्रमादिति अङ्गमाभाव आर्थः । अत्यक्रामदिति वा पाठः ॥ ६ ॥

Colophon. इति श्रीलोकनाथचक्रवर्तिकृततायाम् अयोध्याकाण्डमनोहरायां मन्दिपाम-
निवासः । अयोध्याकाण्डं समाप्तं ॥

विषयः । वाल्मीकिरुतरामायणायोध्याकाण्डस्य व्याख्यानं ।

No. 1261. आरण्यकाण्डमनोहरा ।

Substance, country-made yellow paper, 16 × 4½ inches. Folia, 43.
Lines, 9 on a page. Extent, 1,644 s'lokas. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, S'rīrāmpur College. Appearance, fresh. Prose. In-
correct.

Aranyakāṇḍa-manoharā. The third book of the work noticed under No. 1259.

Beginning. ॐ नमो रामाय । तपोवनं तपोवने वा पाठः ॥ १ ॥ तापसो वानप्रस्थ
आश्रमो येषां ते, राममाश्रित्य अवलुप्य दृष्ट्वा इत्यर्थः । इत्यादिः ।

End. आसनानां स्वस्तिकपद्मादीनां, नियमः नियमासनं तत्रैव पूजाकाले अयितं
प्राप्तं सुखसारमो हैः, न पुनरनियतासनैरित्यर्थः ।

Colophon. इत्यारण्यकाण्डस्य श्रीलोकनाथचक्रवर्तिकृता मनोहरा समाप्ता ।

विषयः । वाल्मीकिरुतरामायणारण्यकाण्डस्य व्याख्यानं ।

No. 1262. किष्किन्ध्याकाण्डमनोहरा ।

Substance, country-made yellow paper, 16 × 4½ inches. Folia, 48.
Lines, 10 on a page. Extent, 1,665 s'lokas. Character, Bengal. Date, ?
Place of deposit, S'rīrāmpur College. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Kishkindhyākāṇḍa-manoharā. The fourth book of the work noticed under No. 1259.

Beginning. नत्वा रघून्ममयं परमं महत्सङ्गक्षेमवन्निश्चयान्वतमोनुनोदं ।

श्रीलोकनाथवध एष मनोहराख्यां रामायणस्य विदुषां प्रमुदे तनेति ॥

किष्किन्ध्याकाण्डपदानां व्याख्यानसमुदाहरात् ।

कलयन्तु बुधाः कामसुखार्थं परमत्वरं ॥

तत्र किष्किन्ध्याशब्दे निर्यकारः सयकारश्च, मूर्धन्यमध्यमः । इत्यादिः ।

End.

प्रवदन्तमङ्गदं, तथेत्यनुवन् सचान्वितः सत्वरं जगाम इत्यन्वयः ॥ १४ ॥ पिङ्ग-
राजः, वर्ष्मराजः ॥ १५ ॥

Colophon. इति श्रीलोकनाथचक्रवर्तिष्ठता किष्किन्ध्याकाण्डमनोहरा समाप्ता ।

विषयः । वाष्मीकिष्ठतरामायणकिष्किन्ध्याकाण्डस्य व्याख्यानं ।

No. 1263. पद्मपुराणीयपातालखण्डः ।

Substance, country-made yellow paper, 7 × 5 inches. Folia, 165. Lines, 31 on a page. Extent, 5,115 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'rirāmpur College. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Pātāla khaṇḍa of the Padma Purāṇa. This is the fourth part of the second great Purāṇa by Vyāsa. It comprises nine thousand ślokaś, divided into one hundred and two chapters. (*Ante*, p. 247). Its principal subject is a new and very diffuse version of the Rāmāyaṇa. Professor Wilson has given a full analysis of this work, (*Essays* I, pp. 45ff.) and to it I must refer the reader for information on the subject. The contents of the different chapters have been detailed below in Sanskrit.

Beginning. कदाचिन् नैमिषारण्ये स्मृतं परमकोविदं ।

कोविदाः सर्वधर्मेषु सर्वयज्ञेषु कोविदाः ॥

श्रुतिस्मृतिपुराणज्ञाः सदाचारपरायणाः ।

अनूचानाः सदस्याश्च सर्वदा धर्माद्यादिनः ॥

केचित् स्वाध्यायनिरताः केचिद्भेदार्थतत्पराः ।

केचिद्भ्यात्मतत्त्वज्ञाः केचिद् योगविशारदाः ॥

तर्केषु निपुणाः केचिन् सीमासायां विचक्षणाः ।

वेदान्तज्ञानसिद्धान्ताः सोऽश्चमस्मि जपे रताः ॥

वेदाभ्यासेऽतिनिपुणास्तपसा स्वर्यवर्धनः ।

विकालज्ञा मद्यात्मानः स्वधर्मनिरताः सदा ॥

चतुःषष्टिकलाभिज्ञास्तेजसा सूर्यवर्चसा ।
 चिकालधाननिरताः सर्व्यशास्त्रविशारदाः ॥
 चिसवन्निलयाः केचिन्महेन्द्रनिलयाः परे ।
 बिम्बाद्रिनिलयाश्चान्ये सच्चाद्रिनिलयास्तथा ॥
 श्रीशैलनिलया ये च कुरुचेवस्थिताश्च ये ।
 पम्पानिवासिनो ये च कुमाराचलवासिनः ॥
 मलयाचलगाः केचिन्निषिधाचलवासिनः ।
 मान्यवन्निलयाः केचित् विकूटाचलवासिनः ॥
 दण्डकारणनिलया नडपारण्यवासिनः ।
 चम्पकारणगा केचिदीलारण्यनिवासिनः ॥
 धर्मारण्यरताः केचिद्गुहारण्यरतास्तथा ।
 ब्रह्मारण्यरताश्चान्येऽर्धुदारण्यनिवासिनः ॥
 एते चान्ये च सुनयः सशिष्या बह्वेव मताः ।
 सन्तः + + धना दत्ता जितमाया जितेन्द्रियाः ॥
 अहङ्कारविहीनाश्च निर्ममाः कामवर्जिताः ।
 भगवज्ज्ञाननिरता लोकानुपहतत्पराः ॥
 निर्मोहाः क्रोधनिर्मुक्ताः शान्ता निर्लोभमत्सराः ।
 शमादिगुणसम्पन्ना दृढभक्ता दयालवः ॥
 नारायणं अग्रगण्यं सर्व्वाध्यक्षमनामयं ।
 यजन्तः परया भक्त्या तत्पदाविष्टमानसाः ॥
 कृष्णजिन्मप्रावरणा जटिला ब्रह्मचारिणः ।
 गृह्यन्तः परमं ब्रह्म अग्रचक्षुरनामयं ॥
 जितनिद्रा जिताहारा दृढदुःखसहिष्णवः ।
 पश्यन्तो विष्णुरूपेण चराचरमिदं जगत् ॥
 अवभक्ष्या वायुभक्ष्याश्च शीर्षा पर्णाशनाः सदा ।
 निराहारास्तथा चान्ये कन्दमूलफलशनाः ॥
 कच्छातिष्ठच्छपाराकैस्तच्छैत्यैस्तथैन्दवैः ।
 नित्यं संशोधितास्मानस्तथा सान्तपनादिभिः ॥
 धर्मार्थकाममोक्षाणामुपायं ज्ञातुमिच्छवः ।
 एकदा मिलिताः सर्व्ये पप्रक्षुरिदमादरात् ॥

अथ कचुः । सूत सूतविदां श्रेष्ठ व्यासशार्दूलचक्षण ॥ इत्यादिः ।

End. गङ्गायै यमुनायै च सरस्वत्यै वटाय च ।

सोमेश्वराय शेषाय साधवाय नमो नमः ॥

Colophon. इति श्रीपद्मपुराणे पातालखण्डे सूतशैलकसंवादान्तर्गतशेषसप्तकसंवादे शत
तमोऽध्यायः ।

विषयः । पद्मपुराणीयपातालखण्डीयप्रयागमाहात्म्यप्रकरणमिदं । अथ १ प्रथमाध्याये,—
सुतेन सप्त ऋषीणां संवादः ।

१ अ०,—देवदानवयक्षगिरिन्दीवेदृष्टशस्त्रप्रभृतीनां राजनिरूपणादिकं ।
शैवदद्यादिधर्मपादकीर्तनादिकं । स्तेयमदाद्यधर्मपादकथनं । कलौ नराणां
प्रकृत्यादिनिरूपणं ।

२, ४ अ०,—प्रयागमाहात्म्यकथनं । भगवत्तत्त्वजिज्ञासूनां सनकादीनां पाताल-
गमनपूर्वकं शेषस्तवनं । कामद-सोमदभेदेन तीर्थद्वैविध्यकथनं । प्रयागस्य तीर्थ-
राजत्वनिर्वचनं ।

५, ६, ७, ८ अ०,—देवगणसनाथस्य नारदस्य ब्रह्मस्तवनोदिविवरणं । ब्रह्मादि-
ल्लतप्रयागतुलाकरणवृत्तान्तः । प्रयागपरिमाणादिकथनं । तत्र ब्रह्मलताश्चमेध-
यज्ञानुष्ठानविवरणं । तत्कृतसाधवस्तोत्रं ।

९, १० अ०,—चटतो नीलकण्ठस्य पुरतो साधवस्याविर्भाववृत्तान्तः । तत्कृतसाधव-
स्तोत्रं । साधवाज्ञया वटमूले शिवस्य नित्यावस्थानविवरणं । प्रयागक्षेत्रे शक्रलतो-
द्यानशोभावर्णनं । इन्द्रलतसाधवस्तोत्रादिकं ।

११, १२ अ०,—कामनाभेदे पुण्यविशेषेण पूजाविधानं । लक्षपुण्यपूजाविधिः ।
लक्षप्रदक्षिण-लक्षवस्त्रकार-लक्षदीपदानानां विधानं । मासविशेषे एतेषां फल-
विशेषकथनं ।

१३, १४ अ०,—साधवसमीपे अलौकिकरूपलावण्यशालिनीमविदितपूर्व्यां का-
मिनीं निरीक्ष्य लक्ष्म्यादीनां विस्मयः । अस्या जन्मादिविवरणं । विकटोपाख्यान-
कीर्तनञ्च ।

१५, १६, १७, १८ अ०,—अग्नितीर्थोत्पत्तिविवरणं । लक्षहोमविधिः । तत्र
कुण्डादिनिर्माणप्रक्रिया । यमसमीपे दृढब्राह्मणरूपस्य भगवतो यत्किञ्चिद्दानेनापि
सहत्फलं भवतीति कथनं ।

१९ अ०,—निर्घृतिक्षेत्रवर्णनं । विकिरनामधेयक्षेत्रवर्णनं । क्षुधार्तस्य भिक्षुकस्य
निर्घृतिसमीपे अन्नादिप्रार्थनावृत्तान्तः ।

२०, २१, २२, २३ अ०,—श्राद्धविधिः । श्राद्धपार्थिवादीनां लक्षणं । तेषां नित्य-
श्राद्धभेदकथनं । श्राद्धे पात्रकभणार्थं पञ्चाधिकब्राह्मणनिसन्तरेण दोषकथनं । श्राद्ध-

विषयः । कर्तुर्नियमाः । तत्र दानार्हद्रव्याणि । वर्जनीयानि च । पाकविधिः । तत्र भक्षणीयतवत्त्वादिकृतपाकवर्जनकथनं ।

२४, २५, २६, २७ अ०,—वरणकृतवस्त्रातविवरणं । तत्र चक्रवाकीसमीपे पथिकस्य स्वीयटनान्नकथनं । चन्द्रवतीपूरीविवरणं । सदान्तोपाख्यानं । पान्यं प्रति संसारस्य अनित्यत्वं कथयन्त्याश्चक्रवाक्वा निजपूर्य्यजन्मकथाकीर्तनं । तस्मै पुनस्तस्याः सञ्जीवनीविद्यादानं ।

२८, २९, ३० अ०,—वाययीयतीर्थवर्णनं । कौवेरतीर्थकथनं । पुलस्त्योपाख्यानं । कुवेरस्य लाङ्कायां निवासविवरणञ्च । चिरण्याञ्च-चिरण्यकभिपु-रावणादीनां जन्मादिविवरणं । रावणविप्रकृतस्य कुवेरस्य तपस्यावर्णनादिकं ।

३१, ३२, ३३, ३४, ३५ अ०,—ईशानतीर्थवर्णनं । ईशानकृतमाधवस्तुतिः । तपश्चरता तेन सञ्च माधवस्य संवादः । तीर्थराजश्रवणस्मरणादीनां माहात्म्य-कथनं । विवेणीवर्णनं । तत्र तत्परिमाणादिकथनं । प्रणवस्य विवेणीत्वनिश्चिन्तः । गङ्गायमुनयोः संवादः । शेषकृतवेणीश्लोकं ।

३६, ३७, ३८, ३९ अ०,—विवेण्यां चौरमाहात्म्यं । तत्र वासमरणयोः फलश्रुतिः । किञ्च जलप्रवेशेनापि अन्यथा वा तत्र मरणे नात्माघातदोष इति कथनं । तीर्थ-यात्राविधिः । तत्र अक्षिकारिनिरूपणं । नियमादिकथनञ्च । तीर्थप्राप्तप्रथमदिन-कृत्यनिरूपणं ।

४०, ४१, ४२, ४३, ४४ अ०,—तीर्थराजस्नानादौ सकल्पकरणे पापमोचनकाम-नया तदुल्लेखे पापनिरूपणसङ्ख्यादिकीर्तनं । तत्र तर्पणविशेषनिरूपणं । स्त्रीणां रजोयोगेऽपि प्रयागस्नानादौ दोषाभावकथनं । तीर्थश्राद्धविधिः । वेणीमाधवस्य ध्यानं, षोडशोपचारपूजामन्त्रादिकथनञ्च । वेणीमाधवयोर्युगलश्लोकं ।

४५, ४६, ४७ अ०,—द्वाविंशद्विधापराधकीर्तनं । शिलाचक्रपरीक्षणं । पञ्चा-यतनपूजाविधानं । तीर्थराजे ब्राह्मणदम्पतिपूजनफलकथनं । पुराणश्रवणविधिः । तत्र वक्तृशाललक्षणनियमादिकथनं ।

४८, ४९, ५०, ५१, ५२ अ०,—माघस्नानफलकथनं । माघमासकर्तव्यसामान्य-धर्मनिरूपणं । तत्र विशेषधर्मनिर्णयश्च । माघशुक्लचतुर्थ्याः कुन्दचतुर्थीतिनाम-कथनं । तत्र कुन्दपुष्पेण शिवार्चने फलकथनं । वसन्तपक्षमी, तत्र वासन्तिकोत्सव-विधिः । माघसप्तमीस्नानविधिः । तत्र शिरसि दीपं निधाय मौनस्नानकर्तव्यता । माघाष्टम्यां भीष्मतर्पणविधानं । भीमद्वादशी । महामाघीलक्षणं । माघस्नानव्रतो-द्यापनविधानञ्च ।

५३ अ०,—दानलक्षणं । तत्कलकप्रशंसा । धर्मदानलक्षणं । अर्थदानलक्षणं । काम-
२ क

विषयः । दानलक्षणं । ग्रीडादानलक्षणं । हर्षदानलक्षणं । भयदानलक्षणं । दानयोग्यपात्र-
लक्षणं । दत्तस्वरूपकथनं । भुवाजसिक-काम्य-नैमित्तिकादिदानलक्षणं । नैमि-
त्तिकदानस्यापि वैविध्यं । दृष्टापूर्त्तादिलक्षणं ।

५४, ५५, ५६, ५७ अ०,—दानकालकथनं । दानार्हद्रव्यादिनिरूपणं । प्रथम-
कल्पसमर्थस्य अनुकल्पानुष्ठाने दोषकीर्तनं । दानभेदे दक्षिणभेदनिरूपणं ।
पोद्गुशमहादानकथनं । गोदानविधिः । अग्रादिदानविधिकीर्तनञ्च ।

५८, ५९, ६०, ६१, ६२ अ०,—गुप्तदानप्रशंसा । तत्र मध्यदेशस्य गुप्तधनाभिध-
वेशस्य उपाख्यानं । कृष्णशर्मोपाख्यानं । गुप्तदानमाहात्म्यवर्णनं । सर्वस्वदान-
प्रशंसा । तद्विधानकथनं । अथ नापितकुलजातयोः कथोचित् सर्वस्वदानवृत्तान्त-
कीर्तनं । श्रीपतिजयाभिधेययोः उपाख्यानं ।

६३, ६४ अ०,—ताम्बूलदानविधिः । नागवल्लीसमुत्पत्तिविवरणं । ताम्बूलस्य
पारिभाषिकलक्षणकीर्तनं । ब्रह्मचारिविधवादीनां ताम्बूलभक्षणप्रतिषेधः ।

६५, ६६, ६७, ६८, ६९, ७० अ०,—नानायज्ञमाहात्म्यवर्णनं । एकादशीव्रतनि-
र्णयः । तत्र अधिकार्यनुकल्पादीनां व्यवस्था । खण्डा-सम्पूर्णादीनां लक्षणकथनं
वैष्णवलक्षणं । स्मार्तलक्षणं । एकादशीनिशाजागरणमाहात्म्यं । खण्डालब्रह्मराज-
स्योः उपाख्यानं । अष्टतवचनं कुत्र कुत्र दोषाय न भवतीति भगवदुपदेशकीर्तनं ।

७१, ७२, ७३, ७४, ७५ अ०,—एकादश्यापत्तिविवरणं । विष्णुकृतसुरदानवनाशन-
वृत्तान्तकीर्तनं । शक्तिं प्रति विष्णोर्वरदानं । अक्षयवटमाहात्म्यं । मूलमाधव-
वटमाधव-शङ्खमाधव-पद्ममाधवादीनां विवरणं ।

७६, ७७, ७८, ७९ अ०,—मूलटक्केखर-सूर्य्यकुण्डप्रभृतीनां विवरणं । सूर्य्यस्य
तपस्यादिकीर्तनं । आदिवेष्ठा आरभ्य ऋणमोचनार्थं यावतीर्थवर्णनं । आनन्द-
काननस्थस्य वामननामकब्राह्मणस्य उपाख्यानं । पापमोचनतीर्थवर्णनं । चन्द्रपुर-
निवासिनो महामतिनामकस्य विप्रस्य उपाख्यानं ।

८०, ८१ अ०,—रामतीर्थविवरणं । रेणुकावधानन्तरं परशुरामलतैततीर्थनिर्मा-
णादिवृत्तान्तकथनं । पद्माग्रादिमाधनविधिः । अथ विशेषेण धूमपानादीनां
प्रकारनिरूपणं । सरस्वतीकुण्ड-गोघटनतीर्थ्यादिमाहात्म्यकथनं ।

८२, ८३ अ०,—पिशाचमोचनतीर्थ-कामतीर्थ-कापिलतीर्थ-तत्त्वकीर्थविवरणं ।
इन्द्राजया अचिनीकुमारयो रसराराजापहारकतच्चकान्वेषणवृत्तान्तकथनं । कालिय-
तीर्थवर्णनं । गरुडेन सद्य विष्णोर्युद्धविवरणं । कालियनाग-गरुडयोरायोधनवर्णनं ।

८४, ८५ अ०,—चक्रतीर्थवर्णनं । सिन्धुसागरतीर्थकथनं । पाण्डवकुण्ड-वरुणकुण्ड-
योः कथनं । भरद्वाजखरविवरणं । सीतारामायनकथनं । विश्वामित्र-गोतम-

वशिष्ठादीनामात्मककथनं । प्रयागक्षेत्रे अश्वदानोद्यतं शक्रं निरूप्य ब्रह्मसुराचार्ययोः संवादकथनं । भोगवतीतीर्थकथनं । गङ्गाया भोगवतीतिनामकारणकथनं । दिवोदासस्य तपस्सावर्णनं ।

८६, ८७, ८८ अ०,—ब्रह्मकुण्डदशाश्वमेधिकप्रभृत्यन्तर्वेदिस्थतीर्थवर्णनं । सङ्क्षेपेण रामावतारप्रयोजनकीर्तनं । ऊर्ध्वशीकुण्डकथनं । ऊर्ध्वशीपुर्व्वरवसोः संवादः । सुधारसतीर्थ-कोटितीर्थ-मानसतीर्थप्रभृतीनां माहात्म्यादिकथनं ।

८९, ९०, ९१, ९२ अ०,—यमयमुनयोद्यत्तितिविवरणं । तयो रूपवर्णनञ्च । यमुना-माहात्म्याकीर्तनं । कालिन्दीतिनामकारणकथनं । यमुनाकलिन्दपर्व्वतयोः संवादः । यमुनाया नदीभावप्राप्तिविवरणं । शान्तिपुरविवरणं । कलिन्दगिरेरारभ्य गङ्गासङ्गमपर्य्यन्तं यमुनापार्श्वस्थितानां तीर्थभूमीनां विवरणादिकं ।

९३, ९४, ९५, ९६ अ०,—गङ्गामाहात्म्यं । गङ्गात्यत्तिविवरणं । अत्र सगरस्य अश्व-मेधयज्ञानुष्ठानादिकथनं । सरस्वत्या उत्पत्तिविवरणं । तस्या गर्भे वाङ्मवस्य जन्म, पुनस्तस्य समुद्रगर्भप्रवेशश्चतुर्दशमस्तककथनञ्च । विवेण्या उत्पत्तिः । वेणीदानमाहात्म्यं । विवेण्यां क्षौराद्यनुष्ठाने तिथिवारादिदोषाभावकथनं ।

९७, ९८, ९९, १००, दृढयोगानुष्ठानप्रकारकीर्तनं । प्रयागमाहात्म्यश्रवणपठनादिमाहात्म्यकथनञ्च ।

No. 1264. वामनपुराणं ।

Substance, country-made yellow paper, 13 × 4½ inches. Folia, 198. Lines, 8 on a page. Extent, 6,336 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'rîrâmpur College. Appearance, new. Verse. Very incorrect.

Vâmana Purâṇa. The fourteenth of the eighteen great Purâṇas attributed to Vyâsa. According to the Matsya Purâṇa, "that in which the four-faced Brahmâ taught the three objects of existence, as subservient to the account of the greatness of Trivikrama, which treats also of the S'iva Kalpa, and which consists of ten thousand stanzas, is called the Vâmana Purâṇa." Its principal subject is the dwarf incarnation of Vishnu, in which he overcame the giant Bali by a trick, he not being assailable by force. It is related by Pulastya in compliance with a request of Nârada. The MS. under notice is not near so extensive as what the Matsya refers to, but it corresponds closely with the extent of the codices examined by Col. Vans Kennedy and Professor

H. H. Wilson. (Wilson's *Vishnu Purana*, pp. LXXV ff.) Wilson supposes that "the compilation of the work may have amused the leisure hours of some Brahman of Benares three or four centuries ago," but its name and quotations from it occur in compilations of the 9th, 10th and 11th centuries, and Chand, at the close of the 12th century, gives its extent in verses. The work opens with an account of the rainy season, followed by a request of Devī to S'iva to build a dwelling for their joint use. Then follows the feast of Daksha and its consequences. S'iva, having decapitated Daksha, is required to expiate his crime of Bráhmaicide by dwelling at Kapálamochana in Benares. Then comes the marriage of S'iva with the daughter of the Himálaya mountain, with the usual preludes as described in the *Kumára-sambhava*. Descriptions follow of the birth of Kartikeya and the domestic delights of S'iva, and the whole interspersed with a variety of tales and episodes. The story of the dwarf incarnation, though avowedly the main subject, is given at the end, and takes up but a small portion of the work. Wilson justly observes that the work "divides its homage between S'iva and Vishnu with tolerable impartiality."

Beginning. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

पुनस्त्वष्टिमापीनमात्रमे वामिदां वरं ।

नारदः पथ्यष्टुत्तं पुराणं वामनात्रय ॥

कथं भगवता ब्रह्मन् विष्णुना प्रभविष्णुना ।

वामनत्वं धृतं पूर्वं तन्ममाचक्ष्वष्टुत्तः ॥

कथं वा वैष्णवा भूत्वा प्रह्लादो दैत्यसत्तमः ।

चिदशै + + + सार्द्धमव मे विस्मयो मत्तान् ॥

श्रूयते हि हिजश्रेष्ठ दक्षस्य दुहित्या सती ।

शङ्करस्य प्रिया भार्या बभूव वरवर्णिनी ॥

किमर्थं सम्परित्यज्य स्वशरीरं वरानना ।

पुनश्च देवदेवस्य पत्नीत्वमगमच्छुभा ॥

जाता हिमवतो गेहे गिरीन्द्रस्य महात्मानः ।

चैलोक्यराज्यमाप्स्यिष्य वलेरिन्द्रस्य सोऽददत् ॥

नमस्तस्मै श्रीधराय कृष्णायामनरूपिण ।

एतन्मे संशयं विन्धि सर्व्ववित् त्वमतो हि मे ॥ इत्यादिः ।

End.

एतत्त्विवमारोग्यं धन्यं दुःखप्रनाशनं ।

पुनर्दं सर्वकामार्थं सर्वयज्ञनिवारणं ॥

नीचासनगतैः सर्वैः श्रोतव्यमिदमुत्तमं ।

पठितव्यं न सन्ध्यायां न देयं यस्य कस्यचित् ॥

Colophon. इति वामनपुराणे त्रिविक्रमचरितं समाप्तं । समाप्तचेदं वामनाख्यपुराणमिति ।

विषयः । १ प्रथमे अध्याये,—वर्षावर्णनं । वर्षणादेजिताया गिरिजाया गिरिसमीपे गृह-

निर्माणाथप्रार्थना । कीमूतजान्ताकलनेन शिवस्य कीमूतकेतुनामकथनञ्च ।

२ अ०,—शरद्वर्णनं । मण्डूकरीं शङ्करीं विनाय दत्तस्य यज्जानुष्ठानं । कथं भगवान्
कपालीतिविवरणं । दुर्व्यामस उत्पत्तिः । ब्राह्मपुरुषशैवपुरुषयोरारोधानं ।

३ अ०,—वदरिकाश्रमे ब्रह्मचर्यया आश्लिङ्गितं कपालिनं दृष्ट्वा नरनारायण-
कालिन्दीपुष्करारण्यप्रभतीनामन्तर्धानं । निर्विघ्नस्य तस्य पुण्डरीकाक्षस्तवनं । चरे-
रुपदेशेन चरस्य काशीपुरीगमनादिविवरणं । कपालमोचनतीर्थवर्णनञ्च ।

४, ५ अ०,—गौतमनन्दिन्याः प्रमुखाद् दत्तयज्ञहत्तान्तं निशस्य दाक्षायण्या देह-
त्यागः । वीरभद्रादीनामुत्पत्तिः । यज्ञभूमौ तैः सार्धं सञ्जामे ततो देवानामप-
यानं । विनष्टे च दत्ते यज्ञस्य स्वग्रूपेण अपसरणं । शिवस्य कालरूपत्वकीर्तनं ।
सेषादिद्वादशराशीनां लक्षणादिकञ्च ।

६, ७, ८ अ०,—नरनारायणजन्मादिकथनं । वसन्तवर्णनं । सतीविरह-विधुरस्य
विधुभूषणस्य अङ्गस्यर्धेन दम्पत्याः कालिन्द्याः कञ्जालिभक्तप्राप्तिः शिवविलापः ।
पाञ्चालीकेशविवरणं । मुनिकामिनीवासौत्सववर्णनं । शिवलिङ्गपतनहत्तान्तः ।
हरिब्रह्मलतचरमुत्पत्तिः । शैवशिष्यप्रणाली । मदनदाहनं । कामधनुषो मुष्टिदम्भ-
कोटिप्रहतिपक्षविधस्थानविशेषेण चम्पकवकुलादीनामुत्पत्तिः । ऊर्ध्वश्या जन्म,
रूपवर्णनञ्च । नरनारायणाभ्यां समं प्रह्लादस्य युद्धवर्णनं । पीताम्बरप्रह्लादसंवाद-
कीर्तनञ्च ।

९, १० अ०,—अम्बकोपाख्यानं । तेन सह इन्द्रादीनां समरसंरम्भः । देवानां
प्रत्येकं वाहनलक्षणादिकथनं । शक्रस्य जम्भ-रुच-बलाद्यभिधदैत्यनाशनं ।

११, १२, १३ अ०,—सुकेशिसमीपे मुनीनां धर्मस्वरूपकीर्तनादि । जम्बूद्वीपा-
दीनां परिमाणादिकथनं । पापविशेषे नरकविशेषकीर्तनं । जम्बूद्वीपस्थवर्ध-
जनपद-नदीप्रभृतिकथनञ्च ।

१४, १५ अ०,—दशार्द्धधर्मकथनं । ब्रह्मचर्यलक्षणादिः । सदाचारलक्षणं ।
प्रातःकृत्यादिनिरूपणं । स्वधर्मपरित्यागनिष्ठुरसत्यचीनवचनादिप्रयोगनिषेधः ।
चौरादिनियमः । शशकमत्स्यकच्छपादीनां भोज्यताकथनं । मणिमुक्तावस-
नादिद्रव्यशुद्धिः । षण्ढमार्जारप्रभृतीनां लक्षणं निरूप्य तद्गृहे भोजनादि-

विषयः । प्रतिषेधः । अशौचादिनिरूपणं । वानप्रस्थादिधर्मकथनं । शूद्रस्य केवलं
गार्हस्थधर्माधिकारकथनं ।

१६, १७ अ०,—निशायां शून्यमार्गे निशाचरनगरीं निमाल्य सूर्यधमेण लोकानां
चेष्टादिवर्णनं । तत्पुत्रीपातनापराधान् पुरारिणा निपातितस्य दिनपतेरसीवह-
णयोः सलिलमध्ये भ्रमणादिविवरणं । उत्तरायणसङ्क्रान्त्यादिनिरूपणं । प्रति-
पदादिक्रमेण देवानां शयनादिकालकथनं । चातुर्मास्यविधिः । सव्याक्षयकर-
व्रतविधानञ्च ।

१८, १९, २०, २१ अ०,—गिरिशमेषादीनां प्रियपुष्पकथनं । भरदागमे विष्णु-
पूजा विधानं । वैष्णवपञ्जरस्तोत्रं । रम्भ-करम्भयोरुपाख्यानं । रम्भात् सद्यपीगर्भे
सद्यिषासुरजन्मविवरणं । रक्तवीजोत्पत्तिः । कात्यायन्या जन्म । अगस्त्य-विन्ध्य-
गिरिदृष्टान्तवर्णनं । देव्या सद्य चण्डमुखप्रभृतीनां संवादः । सद्यिषासुरवधकथनञ्च ।

२२, २३ अ०,—सोमवंशीयक्षैराजोपाख्यानं । तपनतनयाया ऋचकुमारेण
संवरणेन समं विवाहः । तस्या गर्भे कुरोर्जन्म । कुरुक्षेत्रोत्पत्तिश्च ।

२४, २५, २६ अ०,—मेनकागर्भे कन्याचयजन्मविवरणं । तत्र ब्रह्मणः शापेन ज्येष्ठा
जलरूपतां प्राप्य सुरनदी संवृता, मध्यमा तु सन्ध्यारागवती बभूवेति कथनं ।
कनिष्ठाया महादेवप्राप्त्यर्थं तपस्या । तथा सद्य भिलोः संलापः । सप्तर्षीणां हिमा-
लयसमीपे उमाप्रार्थनादिदृष्टान्तः । शिवविवाहवर्णनं ।

२७, २८, २९, ३०, ३१ अ०,—पितामहप्रसादान् काश्याः काश्वनवर्णलप्राप्तिः ।
देवान् प्रति देव्याः शापदानं । गजाननजननं । इन्द्रस्य नमुचिनिस्तृदनं ।
देव्याश्चण्डमुखनिशुम्भजननं । कुमारस्य जन्म । सैनापत्ये अभियेचनं । तारकासुर-
नाशनं । सद्यिषकौश्लगिरिभेदनञ्च ।

३२, ३३ अ०,—मदालसोपाख्यानं । अश्वकासुरभयेन पार्वत्याः शतरूपग्रहणं ।
केदारतीर्थोत्पत्तिः । सुरदानवोपाख्यानं । तेन सद्य वशिष्ठयमादीनां संवादः ।
सनत्कुमार-सनक-सनातन-सनन्दप्रभृतिधर्मपूजकथनं ।

३४ अ०,—पुश्यान्तो नरकस्य प्रपञ्चं प्रदर्शयितुं तत्स्वरूपकथनं । शेषाख्यपापनिरूपणं ।
क्रमेण पुचशिष्ययोः पुश्याननरकशेषपापचतुर्लक्षकीर्तनं । शैरसत्तेजजादिपुच-
लक्षणं । अर्धसाधर्म्ययोः ब्रह्मणे पुत्रत्वेन सनत्कुमारस्य सम्प्रदानं । द्वादशारचक्र-
लक्षणादिकथनं । विष्णोः सुरनाशनं ।

३५ अ०,—शिवदर्शनवक्षितानां देवानां पुरतः केशवस्य तत्राच्छललक्षणादि-
कथनं । तेषां तदनुष्ठानञ्च । जलमध्ये शिवस्य स्थाणुनामकरणं । तस्य शून्नाय
सञ्जीवनीविद्यादानं । प्रह्लादान्वकसंवादः ।

- निषयः । २६, २७, २८ अ०,—पाणिग्रहं याचमानस्य दण्डस्य पुरतः शुक्रमुताया विर-
जायाः चिवाङ्गदापाख्यानकीर्तनं । अञ्जनमुताया उपाख्यानं । गन्धर्वकन्यकाभ्यां
सार्द्धं अथगाहमानस्य गालवमुनेर्मन्त्रेण सह संवादः । वेदवत्या उपाख्यानं ।
मन्त्रेण चाटकेन्दुरशिवलोचं । ऋतध्वजवानरयोः संवादः । वेदवतीचिवाङ्गदा-
प्रभृतिभिः सह इन्द्रशुक्लसुरथप्रभृतीनां विवाहवर्णनं ।
- २९, ४०, ४१ अ०,—तत्र शिष्येण दण्डेन बलाद् वचनीयतां नीतास्तीति खड्ग-
हितुर्वचनमाकर्ण्य शुक्रस्य दण्डं प्रति शापदानदृष्टान्तकीर्तनं । दण्डकारणविव-
रणं । देवसैन्यानामन्त्रकसेनाभिः सह युद्धवर्णनं ।
- ४२ अ०,—दैत्यगुरुकृतपशुपतिसुतिः । कबलितस्य तस्य शिवशरीरात् शुक्र-
रूपेण निर्गमनात् शुक्रेति सञ्ज्ञाकीर्तनं । महादेवस्य अष्टादशभुजधारणं । शिव-
रूपपरिग्रहेण अम्बकस्य पार्श्वतीव्रप्रवेशविवरणं । तद्भयेन पार्श्वत्याः श्वेताक-
कुसुमप्रवेशकथनं । इन्द्रस्य जम्बवत्प्रभृतिदानवनाशनं ।
- ४३, ४४ अ०,—पुरारिणा समसम्बकस्य युद्धवर्णनादिः । सोमधार-सोमराज-
कामराजप्रभृतिभैरवोत्पत्तिः । अम्बककृतशिवलोचं । अम्बकस्य गणेशरत्नं प्राप्य
भङ्गी बभूवेति कथनञ्च । इन्द्रस्य मलयपार्श्वते दानवैः सह युद्धवर्णनं । पाकशासन-
पुरन्दरेति नाम्ना निर्दिष्टः । एकोनपञ्चाशन्मातृजन्मविवरणं । इन्द्रस्य गोचभि-
न्नामनिर्दिष्टः ।
- ४५ अ०,—स्वायम्भुवमन्वन्तरीयसुवनराजोपाख्यानं । तत्र सप्तर्षिपत्नीनां पीयूष-
बुद्ध्या पुष्करस्य शुक्रपानेन गर्भसञ्चारविवरणं । तासां पुत्रीणां सप्तमातृत्वकथनञ्च ।
एवं स्वारोचिषादिमन्वन्तरेषु सप्तसप्तमातृत्वसम्भवकीर्तनं ।
- ४६, ४७, ४८ अ०,—बलिकालनेमिप्रभृतिभिः सह इन्द्रादीनां युद्धवर्णनं । विष्णोः
कालनेमिनिपातनं । दैत्यजितानां देवानां पलायनादिवर्णनं । विलोकाधिपतिं
बलिं प्रति शुक्रस्य उपदेशदानं । विष्णोः सरस्वतीचतुष्टयदृष्टिविवरणं ।
- ४९, ५०, ५१, ५२ अ०,—वामनप्रादुर्भावकथनं । प्रह्लादस्य तीर्थयात्राविवरणं ।
धुम्बुदैत्यस्य अश्वमेधयज्ञानुष्ठानं । बलिनिग्रहात् पूज्यमपि त्रिविक्रमरूपपरिग्रहेण
भगवतो बालुकार्णवे धुम्बुनिक्षेपणं । दस्युना हृतमर्ज्यस्य सुधर्मोऽस्य वणिज-
उपाख्यानं । सोमशर्मापाख्यानं । श्रवणद्वादशीकथनं ।
- ५३, ५४, ५५ अ०,—नक्षत्रपुरुषव्रतविधानं । शिवस्य सुदर्शनचक्रधारणं । वि-
ष्णोरपि त्रिशूलकलनमित्यादिदृष्टान्तकथनं । जलोद्भवासुरनाशकीर्तनं । वीत-
मन्युद्विजोपाख्यानं । श्रीदामनरपतेरुपाख्यानं । चक्रिच्छिन्नेन सुदर्शनेन विधा-
भिन्नस्य शिवस्य अंशवशेण हिरण्यस्य सुवर्णाक्ष-विरूपाक्षाख्यद्वैविर्भावविवरणं ।

५६, ५७, ५८, ५९, ६० अ०,—शिवस्य रुद्रकोटीतिनामनिर्वचनं । गजेन्द्रमोक्ष-
विवरणं । विष्णुपञ्चरकीर्तनं । राक्षसप्रति ब्रह्मचारिणः सारस्वतलोचोपदेशः ।
पापप्रशमनाभिधलोचं । अन्यविधपापप्रशमनश्रुतिः ।

६१, ६२, ६३, ६४, ६५ अ०,—विद्याल्लतवामनलोचं । वामनस्य रूपविशेषेण
स्वीयस्थानकथनं । शृङ्गसमीपे बलेः कोपकारपुत्रोपाख्यानकथनं । विविक्तम-
रूपवर्णनं । बलिवन्धनपातालगमनादिदृष्टान्तकथनं । त्रिविक्रमस्य ब्रह्मणे लघु-
रूपप्रदर्शनं । गद्येन ब्रह्मणे वामनश्रुतिकीर्तनं ।

६६, ६७ अ०,—बलिंलतसुदर्शनलोचकथनं । बलिं प्रति प्रह्लादस्य भगवत्त्वोप-
देशदानं । एतत्पुराणपठनादिफलश्रुतिकीर्तनञ्च ।

No. 1265. पदार्थतत्त्वावलोकः ।

Substance, country-made yellow paper, 10 × 6 inches. Folia, 50.
Lines, 32 on a page. Extent, 1,800 s'lokas. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, S'rirāmpur College. Appearance, new. Prose. Generally
correct.

Padārtha-tattvāvaloka. A commentary on the *Padārtha-khāṇḍana*
of Raghunātha S'īromani. By Siddhāntapanchānana.

The full name of the commentator cannot be ascertained. The
work of S'īromani is commonly called *Padārtha-tattva* and also
Padārtha-tattva-vivechana; it is a criticism of the Vaisesika categories.

Beginning. इन्द्रादिदृष्टारकदृष्टवन्त्यं प्रणम्य पादाम्बुजं मुरारेः ।

शिरोमणिलिखित + × + + + + + + + ॥

अथ ब्रह्मादयस्तावत् प्राचीनपरिमृच्छीताः पदार्थाः सप्त, तत्र विचारपुरःसरं
केषाञ्चिदाधिक्यं निराकरिष्यन् आधिक्यमपि केषाञ्चिद् व्यवस्थापयिष्यन् व +
व्यवस्थापकं सिद्धान्तप्रवादमात्रमनधिष्ठत्य प्रतिपञ्चीते । अथेति । ईश्वरा-
दिति । इत्यादिः ।

End.

परे तु दशरथपदवाच्यत्वादिनैव तत्र बोधः । न तु दशरथत्वादिना—इति
ल्लतं परिभावेन । श्रीरसु ।

निर्माणे कठिनेऽस्मिन्, अकौटिल्येनापि सूक्ष्मतरुवद्वा ।

दत्तो दोगेऽपि मुदे, स्नान इव रक्षितोदरा + तः ॥

विद्यानिवासस्त्रनोः क्षतिरेषा विश्वनाथस्य ।

विदुषामतिस्त्रक्षधियाममत्सुराणां मुदे भविता ॥

तच्चिन्ताहरितेन तावकमहामायाविसूदात्मना
संसारार्णवदुर्निवारलहरीजालेषु सोमसुधता ।
विद्योर्जस्यदसद्विवेकरहितेनेदं मया वर्णितं
तेनानेन मदपितेन भगवन् प्रीणतु नारायणः ॥

Colophon. इति सिद्धान्तपञ्चाननकृतः पदार्थतत्त्वबालोकः समाप्तः ।

विषयः । शिरोमणिकृतपदार्थखण्डनस्य व्याख्या ।

No. 1266. कूर्मपुराणपूर्वभागः ।

Substance, country-made yellow paper, 14 × 10 inches. Folia, 135. Lines, 23 on a page. Extent, 3,121 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'rīnāmpur College. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Kūrma Purāṇa, Pūrva-bhāga. The *Kūrma* is the fifteenth of the eighteen great *Purāṇas* attributed to Vyāsa and the MS. under notice comprises only the first half of that work. The following is Professor Wilson's account of this *Purāṇa* :

"That in which Janārdana, in the form of a tortoise, in the regions under the earth, explained the objects of life—duty, wealth, pleasure, and liberation—in communication with Indradyumna and the R'ishis in the proximity of S'akra, which refers to the Lakshmī Kalpa, and contains seventeen thousand stanzas, is the *Kūrma Purāṇa*."

In the first chapter of the *Kūrma Purāṇa*, it gives an account of itself, which does not exactly agree with this description. Sūta, who is repeating the narration, is made to say to the R'ishis: "This most excellent *Kūrma Purāṇa* is the fifteenth. *Samhitās* are fourfold, from the variety of the collections. The *Brāhmī*, *Bhāgavatī*, *Saurī*, and *Vaishnavī* are well known as the four *Samhitās* which confer virtue, wealth, pleasure, and liberation. This is the *Brāhmī Samhitā* conformable to the four Vedas; in which there are six thousand s'lokas; and, by it, the importance of the four objects of life, O great sages, holy knowledge and *Parames'wara* is known." There is an irreconcilable difference in this specification of the number of stanzas and that given above. It is not very clear what is meant by a *Samhitā*, as here used. A *Samhitā*, so observed above (p. XIX.), is something different from a *Purāṇa*. It may be an assemblage of prayers and legends, extracted, professedly, from a *Purāṇa*, but is not, usually, applicable to the origi-

nal. The four Samhitás here specified refer rather to their religious character than to their connexion with any specific work ; and, in fact, the same terms are applied to what are called Samhitás of the Skanda. In this sense, a Purána might be also a Samhitá ; that is, it might be an assemblage of formulæ and legends belonging to a division of the Hindu system ; and the work in question, like the Vishnu Purána, does adopt both titles. It says : " This is the excellent Káurma Purána, the fifteenth (of the series)." And again : " This is the Bráhmí Samhitá." At any rate, no other work has been met with pretending to be the Kúrma Purána.

" With regard to the other particulars specified by the Matsya, traces of them are to be found. Although, in two accounts of the traditional communication of the Purána no mention is made of Vishnu as one of the teachers, yet Síta repeats, at the outset, a dialogue between Vishnu, as the Kúrma, and Indradyumna, at the time of the churning of the ocean ; and much of the subsequent narrative is put into the mouth of the former.

" The name, being that of an Avatára of Vishnu, might lead us to expect a Vaishnava work : but it is always, and correctly, classed with the S'aiva Puránas ; the greater portion of it inculcating the worship of S'iva and Durgá. It is divided into two parts, of nearly equal length. In the first part, accounts of the creation, of the Avatáras of Vishnu, of the solar and lunar dynasties of the kings to the time of Krishṇa, of the universe, and of the Manwantaras, are given, in general in a summary manner, but, not unfrequently, in the words employed in the Vishnu Purána. With these are blended hymns addressed to Mahes'wara by Brahmá and others ; the defeat of Andhakásura by Bhairava ; the origin of four S'aktis, Mahes'warí, S'ivá, Satí, and Haimavatí, from S'iva ; and other S'aiva legends. One chapter gives a more distinct and connected account of the incarnations of S'iva, in the present age, than the Linga ; and it wears, still more, the appearance of an attempt to identify the teachers of the Yoga school with personations of their preferential deity. Several chapters from a Kásí Máhátmya, a legend of Benares. In the second part there are no legends. It is divided into two parts, the I's'wara Gítá and Vyása Gítá. In the former, the knowledge of god, that is, of S'iva, through contemplative devotion, is taught. In the latter, the same object is enjoined through works, or observance of the ceremonies and precepts of the Vedas.

Beginning. नमस्तुत्याप्रमेयाय विष्णवे कूर्मरूपिणे ।

पुराणं सम्प्रवक्ष्यामि यदुक्तं विद्ययानिना ॥
 सवान्ते सूतमनघं नैमिषे च महर्षयः ।
 पुराणसंहितां पुण्यां पप्रच्छ रोमहर्षणं ॥
 त्वया सूत महाबुद्धे भगवान् ब्रह्मविचक्ष्णः ।
 इतिहासपुराणार्थं व्यासः सम्यगुपासितः ॥
 तस्य ते सर्व्वरोमाणि वक्षसां दर्शितानि यत् ।
 द्वैपायनस्तु भगवान् ततो वै रोमहर्षणः ।
 भवन्तमेव भगवान् व्याजहार स्वयं प्रभुः ॥
 मुनीनां संहितां वक्तुं स्वांशेन पुरुषोत्तमः ।
 त्वं हि स्वायम्भुवे यज्ञे सत्याह्ने वितते सति ॥
 सम्भूतः संहितां वक्तुं स्वांशेन पुरुषोत्तमः ।
 तस्माद् भवन्तं शृण्वामः पुराणं कौर्म्यमुत्तमं ॥ इत्यादिः ।
 द्वादशे रुद्रसावर्णे रोचमानस्तयोदशः ।
 भौत्यस्तुर्दशः प्रोक्तो भविष्या मनवः क्रमात् ॥
 अथ वः कथितो ज्यैष्ठ्यः पूर्व्वो नारायणेरितः ।
 भूतैर्भक्ष्यैर्वैतमानैराख्यानैरुपहंसितः ॥
 पाठयेच्छृणुयाद्वापि श्रावयेद्वा द्विजोत्तमान् ।
 नमो देवाधिदेवाय देवानां परमात्मने ।
 पुरुषाय पुराणाय विष्णवे प्रभविष्णवे ॥

End.

Colophon. इति कूर्मपुराणे पूर्व्वभागः समाप्तः । विपश्चाद्विष्णोः श्रवणायः ॥

विषयः । १ अध्याये,—सूतेन सह ऋषीणां संवादः । रोमहर्षणनामनिश्चिन्तः । महापुरा-
 णोपपुराणनामसङ्ख्यादिः । पुराणलक्षणं । समुद्रमन्थनकाले भगवतः कूर्मरूपधारणं ।
 नारदादिभ्यो भगवतो लक्ष्मीपरिचयदानं । इन्द्रद्युम्नचरित्रकीर्तनं । लक्ष्मीसका-
 शात् तस्य तत्त्वज्ञानलाभः । तत्त्वतविष्णुस्तुतिः । तस्मै कूर्मरूपस्य विष्णोः सदा-
 श्रया, अयत्ताश्रया, ब्रह्मिणी चेति त्रिविधभावनाद्युपदेशदानं ।

२, ३ अध्याये,—सदानामासाहात्म्यं । मरीचादीनां ब्राह्मणादीनाञ्च वृष्टिः । ब्राह्म-
 णस्य यजन-याजन-दानप्रभृतिषट्कर्माणि । दानाध्ययनादिरूपचतुर्विधकर्माणि ।
 दानाध्ययनलक्ष्यादिरूपवैश्वकर्माणि । द्विजश्रुपाकरूपशूद्रकर्मा । गृहस्थ-वनस्थ-
 भिक्षुक-ब्रह्मचारिणां धर्मकथनादिः । गार्हस्थ्याश्रमकर्मयोगप्रदर्शना । अमादया-
 दानादिचातुर्वर्ण्यधर्मः । गृहस्थसंख्यासिप्रभृतीनामवान्तरभेदः । ब्रह्मविष्णुशि-

विषयः । यानां वस्तुतोऽभेदः । वैष्णव-ब्राह्म-शैवाद्यमकथनं । त्रिपुण्ड्रधारणावश्यकता ।
आश्रमपञ्चकृतमकथनञ्च ।

४, ५ अ०,—आदिष्टदिविवरणं । तत्र चतुर्थ्युक्तकथनं । ब्रह्मस्वरूपं । प्रकृति-
लोभेण महादिष्टदिविष्टः । ब्रह्मविष्णुशिवानां रजःसत्त्वादिगुणाश्रयत्वेन सद्युत्पादिः ।
अजप्रजापतिमहादेवप्रभृतिनामनिवृत्तिः । कालसङ्क्रान्तिः । युगसन्धिपरिमाणादिः ।
भगवतः कालात्मकत्वकथनञ्च ।

६, ७, ८ अ०,—नारायणाख्यब्रह्मस्वरूपं । तत्प्रकृतिः । तसोमोह-महामोहादि-
पञ्चविधाविद्याकीर्तनं । महादु-भूतवैकारिकैन्द्रियक-मुख्य-तिर्य्यक्लोतःप्रभृतिनव-
विधदिविष्टः । सनक-सनातन-समन्वदादयः पञ्चयोगिनः । महादेवोत्पत्तिः । ज-
गत्प्रकृतिः । ब्रह्मणे देहादेर्भागाभ्यां स्त्रीपुरुषोत्पत्तिः । मन्वादीनां सन्ततिः ।
दक्षकन्याकाः । पितरः । धर्मादीनां यशःकीर्तिप्रभृतिपुत्रकथनञ्च ।

९ अ०,—पद्मनाभनाभिपद्मे हिरण्यगर्भस्य जन्मदृष्टान्तः । । अन्योन्यं संलपतोः
कमलेशकमलजयोः समीपे महादेवस्त्वाविर्भावः रूपवर्णनञ्च । प्रीतस्य तस्य ब्रह्म-
हृदिभ्यां वरदानं । ब्रह्मपुत्रत्वकथनञ्च ।

१० अ०,—मधुकैटभौ निहत्य प्रवेश्य च सृष्टारं निजशरीरे नारायणाख्यब्रह्मणे-
यामनिद्रा । कोपाविष्टस्य ब्रह्मणः अशुचिन्दुभ्यः प्रेतोत्पत्तिः । प्राणमयवद्रेतोत्पत्तिश्च ।
वद्रेनामनिवृत्तिः । अष्टमूर्तयः । तत्पद्मीपुत्रादिकथनं । ब्रह्मकृतवद्रेत्सावनं । हर-
स्यान्तर्धानं । मरीचादीनां दृष्टिः ।

११, १२ अ०,—तपस्यतो पितामहस्य समीपे अर्द्धनारीश्वररूपस्य वद्रेस्य प्रादुर्भावः ।
एकादशवद्रेतोत्पत्तिः । दाक्षायण्या जन्मादिः । शिवशक्तिमाहात्म्यं । शक्तिशक्तिसतो-
रभेदः । मेनकागर्भे शिवशक्तेर्जन्म । चतुर्मुखाष्टभुजचन्द्ररेखादिलक्षणं तां
विलोक्य भीतस्य हिमालयस्य अष्टोत्तरसहस्रनामभिस्तत्प्रकृतिः । पुनर्नीलोत्पल-
दलश्यामां द्विभुजां सौम्यरूपाञ्च तां निरूप्य गिरिराजस्य तन्माहात्म्यवर्णनं । तस्मै
देव्या उपदेशदानं । तत्र श्रुतिस्मृतिविरुद्धशास्त्राणां तामसत्वं । कापालभैरव-
यामलादीनां मोहनत्वं । चतुर्दशविद्याः । उपासनाफलं । देव्युपासनावश्यकत्वं ।
ज्ञानमाहात्म्यं । ब्रह्मस्वरूपं । कर्माज्ञान-भक्तियोगान्यतमेन ब्रह्मशरणावश्यकता ।
देवीमाहात्म्यफलश्रुतिः ।

१३, १४, १५ अ०,—भृगु-मरीचि-वसिष्ठादीनां प्रियव्रतोक्तानपादादीनाञ्च सन्त-
तिकीर्तनं । पुराणवक्तुः स्रुतस्योत्पत्तिः । शिष्यश्रुतनयस्य कुशलिना महादेवा-
र्थनवेदाध्ययनादिदृष्टान्तः । सप्तप्राचेतसानामुत्पत्तिः । दक्षोदितां शिवनिन्दा-
माकर्ण्य अपर्णीया देहत्यागः, हिमालयालये जननञ्च । दक्षाय शिवस्य श्रापदानं ।

विषयः । जन्मान्तरेऽपि पूर्ववैरमनुष्ण्य दक्षस्य विरूपाक्षभागरहितयज्ञानुष्ठानं । दक्ष-
दधीचिसंवादः । दृष्टान्तमिममुपश्रुत्य देवीमुखाद् देवदेवस्य वीरभद्रसर्जनं
गणाधिपं पुरस्कृत्य वीरभद्रादीनां यज्ञनाशनं । भर्गेनेववर्जिजिह्वादिनाशः ।
तैः सह विष्णोर्युद्धं । महादेवामननं । दक्षमुपदिश्य सपरिवारस्य तस्य प्रस्थानं ।
ब्रह्मणः शिवमाद्यात्मकथनञ्च ।

१६ अ०,—दक्षकन्यानां विवाहः । अष्टौ वसवः । धर्म-भ्रुव-पवन-चन्द्र-विश्व-
कर्मोदीनां पुत्रकथनं । दितिसन्तानकथनं । पितामहं पुरस्कृत्य क्षिरण्यकशिपु-
विप्रहृतानामिन्द्रादीनामुपेन्द्रसमीपे स्थावस्थाकथनं । समरसमये क्षिरण्यकशिपु-
पादताडितस्य मगरुदस्य वैष्णवपुरुषस्य अन्तर्धानं । क्षिरण्याक्षप्रपाशपताले-
णापि अक्षतदेहं ऋषिं हृत्पदं भगवन्तं निभास्य नूनं वासुदेवोऽयमिति विवृश्य
विष्टस्य च भस्त्राणि प्रज्झादस्य तत्परणावनमनं । क्षिरण्यकशिपुवधः । क्षिरण्याक्षस्य
पाताले पलायनं । भगवतो वराहरूपेण तन्निधनं । प्रज्झादं प्रति ब्राह्मणशापः ।
तेन सार्धं भगवतो युद्धं । पुनः पूर्वसंस्काराद् भगवज्ज्ञानेन तन्मुक्तिः । गोवध-
दृष्टान्तकथनपूर्वकं गीतमनामनिरुक्तिः । ऋषीन् प्रति गीतमस्य शापदानं । सो-
कानां मोहनाय कापाल-पाशराव-पाशपतादिशास्त्ररचना । अश्वकासुरस्य
गिरिजाहरणोद्योगः । अश्वकसमीपादेवानां पराजयः । शूलिना शूलेन ताडित-
हृदयस्य अश्वकस्य तत्सत्त्वनादिः । तस्य नन्दीश्वरानुचरत्वकथनञ्च ।

१७, १८ अ०,—सन्तकुमार-विरोचनसंवादः । बलदेवानां पराजयः । अदिते-
स्वपस्या, विष्णुस्त्ववन् । प्रज्झादबलिसंवादः । अदितिर्भर्गे भगवतो जन्मपक्षणादिः ।
वामनरूपेण बलिसमीपे त्रिपादभूमिप्रार्थनादिः । गङ्गात्ययिः । बल्लेः पातालप्रवेशः ।
वाणोपद्रुतेन हृन्दारहन्देन संलुतस्य आशुतोषस्य वाणपुरदाहनादिः । कद्रुविन-
तादीनां सन्ततिकीर्तनं ।

१९, २०, २१ अ०,—नैऋत-रैभ्य-शाण्डिल्य-पुलस्त्य-भरीचिप्रभृतीनामृषीणां वंश-
कीर्तनं । सञ्ज्ञा-रात्रिप्रभादिस्वरूपलीकथनं । तासां भर्गे मनु-यम-यमुनादीनां
जन्म । इत्याहुवंशकथनं । सावस्तेः गौडदेशे सावस्तिनामपुरनिर्माणं । धुन्वु-
मारादीनां वंशः । तत्र विशेषेण विधन्वराजोपाख्यानं । सङ्क्षेपेण रामपरिणयन-
वनगमन-सीताहरण-सेतुवन्धन-रामेश्वरलिङ्गस्थापन-रावणनिधनादिकथनं ।

२२, २३ अ०,—चन्द्रवंशकीर्तनं । तत्र विशेषेण शूर-शूरसेन-जयध्वजादीनां
दृष्टान्तः । तेषां समीपे सप्तर्षीणां सुरनरकिप्ररप्रभृतीनामाराध्यदेवताकथनं ।
सार्धञ्च तैः समरसमये सुदर्शनेन भगवतो विदेहनामदानवघातनादिः । ततो जय-
ध्वजवंशजस्य दुर्जयस्य उर्व्यश्वामनरागादिकथनं । तस्य पुनः स्वपत्न्याः पतिव्रताया

विषयः । उपदेशेन कलाश्रमगमनं । ततो गन्धर्वहननपूर्वकविविचमासापहण-सुरसुन्दरी-
परित्याग-वाराणसीगमनादिदृष्टान्तकथनञ्च ।

९४, ९५ अ०,—झोष्टुवंशकथनं । तत्र स्रग्भयागतस्य नवरथस्य राज्ञो राक्षसदर्श-
नादिदृष्टान्तः । यदुवंशकीर्तनं । तत्र पुत्रलाभार्थं श्रीकृष्णस्य तपस्वरणादिः । तस्य
पुनः मुनीश्वरसमीपे शिवाराधनादिस्थानजिज्ञासा । ततस्तदुपदेशेन सङ्कीर्ण
कृतिवासोगुणगानं । तद्दर्शनसञ्ज्ञातानन्दस्य नन्दनन्दनस्य नन्दीश्वरनन्दनञ्च ।

९६, ९७ अ०,—गिरिशेन सह गिरिधरस्य कैलासगमनपूर्वकं विविधविलास-
कीर्तनं । पुनस्तस्य विशेषेण द्वारवतीप्रवेशदृष्टान्तादिवर्णनं । मार्कण्डेयसमीपे हरि-
श्चरयोरैक्यकथनं । लिङ्गात्यन्तिविवरणकीर्तनञ्च । कलियुगे भगवद्भजनावश्यकता ।

९८, ९९ अ०,—गतवन्ति कीर्तिशेषं श्रेयशयने द्वैपायनेन समसर्जुनस्य संवादः ।
काशीवासप्रशंसा । युगधर्मकथनं । तत्र वेदभेदकारणकीर्तनञ्च ।

१०, ११, १२, १३, १४, १५ अ०,—अत्र षडध्यायाः पतिताः ।

१६, १७, १८, १९ अ०,—मार्कण्डेययुधिष्ठिरसंवादः । प्रयागमाहात्म्यं । तत्र
यात्राविधिः । बलिबह्मरोक्षणेन तत्र गमने दोषः । कन्यादानफलं । प्राणत्याग-
फलं । साधमासे तत्र स्नानफलं । वटेश्वरमाहात्म्यादिकीर्तनञ्च ।

४०, ४१, ४२ अ०,—प्रियव्रतपुत्राणां अग्नीध्रमेधातिथिप्रभृतीनां जन्मलक्षादि-
सप्तद्वीपाधिपत्यकीर्तनं । तेषां पुत्रादिनाम्ना तत्र तत्र वर्षसञ्ज्ञाकथनञ्च । चन्द्र-
बुध-शुक्रस्यतिप्रभृतीनामुच्चनीचत्वादिकथनं । इन्द्रेणामानि । यमलोकादिक-
थनं । अष्टोराचकारणनिरूपणं । द्वादशादित्याः । ब्रह्मवादिनो मुनयः । भूर्लो-
कादिसंस्थानकथनं । सप्तसहस्रकवायुनेमिकीर्तनं । भूर्लोकात् सूर्यादीनां दूरत्व-
परिमाणं । तेषां विष्कम्भविस्तारादिकीर्तनञ्च ।

४३, ४४, ४५ अ०,—सूर्यस्य सप्तविधरश्मिनिरूपणादिः । तत्सहस्रसङ्ख्याककिर-
णानां विभागशो वर्षणदिकारणकत्वकीर्तनं । यमन्तादौ सूर्यवर्णकथनं । बुधादि-
ग्रहाणां सूर्यमभिधौ धमणकथनं । चन्द्रादीनां विचक्ररथादिकथनं । महर्लोक-
सत्यलोकविष्णुलोकादिकथनं । सप्तपातालकथनं । जम्बूदीपसमुद्रप्रभृतीनां संस्था-
नपरिमाणदिकथनं । तत्र वर्षपर्यन्तादिकीर्तनञ्च ।

४६, ४७, ४८ अ०,—महादेव-देवेन्द्र-यमादीनां पुरीकथनं । केतुमाल-भद्राद्या-
दिषु स्थितानां स्त्रीपुरुषादीनां वर्णादिकथनं । कुलपर्यन्ताः । नागद्वीपादिविव-
रणं । नदीनामानि । पौष्ट्र-कलिङ्ग-मागधादिदेशाः । चेभकूटशिखरे महादेव-
पुरी । जैगीश्याश्रमः । लक्ष्मणादीनां वासस्थानं । अञ्जन-सुगन्धादिगिरिषु अप्सर-
ादीनां निवासकीर्तनञ्च ।

४८, ५०, ५१ अ०,—सप्तद्वीपवर्णनं । तत्र कुलपर्वतनदीवर्षादयः । कुशद्वीप-
वर्णनं । क्रौञ्चद्वीपादिकथनं । विशेषेण चेतद्वीपवर्णनं । पुष्करद्वीपस्यवटवृक्षे
ब्रह्मावस्थानवृत्तान्तकथनं । अन्तागतमन्वन्तरवृत्तान्तकीर्तनञ्च ।

५२, ५३ अ०,—अष्टोत्तरविंशतिव्यासाः । विभागपूर्वकं द्वैपायनव्यासस्य वैशम्पा-
यनादिभ्यो वेदसम्प्रदानविवरणं । वेदानां शाखासङ्ख्याः । कलियुगे शिवावतार-
कथनं । योगिनः । एतत्पाठनादिफलवृत्तिः ॥ इति पूर्वभागः ।

No. 1267. कूर्मपुराणेत्तरभागः ।

Substance, country-made yellow paper, 14 × 10 inches. Folia 122.
Lines, 25 on a page. Extent, 3,050 śloka. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, S'rirāmpur College. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Kūrma Purāṇa, uttarabhāga. The second part of the work described
in the last preceding number. It comprises the I'svara Gītā and the
Vyāsa Gītā.

Beginning. ऋषय ऊचुः । भवता कथितः सम्यक् सर्गः स्थायशुभः शुभः ।

ब्रह्माण्डस्यास्य विस्तारो मन्वन्तरविनिश्चयः ॥

भद्रेऽथरेऽथरो देवो वर्णिभिर्धर्मतत्परैः ।

ज्ञानयोगरतैर्नित्यसाराध्यः कथितञ्च यत् ॥

तद्वदाम्रेषसंसारदुःखनाशनमुत्तमं ।

ज्ञानं ब्रह्मैकविषयं येन पश्येम तत्परं ॥

त्वं हि नारायणः साक्षात् कृष्णद्वैपायनान् प्रभोः ।

अवाम्नाखिलविज्ञानस्तत् त्वां शृण्वामहे पुनः । इत्यादिः ।

End. अवाम्नावान् पञ्चभिस्तो देवतादिदमुत्तमं ।

सनत्कुमाराद् भगवान् मुनिः सत्यवतीसुतः ॥

एतत्पुराणं परमं व्यासः सर्वार्थसङ्घर्षं ।

तस्माद् व्यासादहं श्रुत्वा शृण्वतां पापनाशनं ॥

अक्षिवान् वै भवद्भिश्च दातव्यं धार्मिके जने ।

तस्मै व्यासाय मुनये सर्वज्ञाय महर्षये ॥

पाराशर्याय शान्ताय नमो नारायणात्मने ।

यस्मात् सञ्जायते कृत्स्नं यत्र चैव प्रलीयते ॥

नमस्तस्मै परेशाय विष्णवे कूर्मरूपिणे ॥

Colophon. इति श्रीकूर्मपुराणे उपरिभागे षट्साहस्रां संहितायां व्यासगीतासु सप्तचत्वारिंशोऽध्यायः ॥०॥ ४०॥ समाप्तचेदं कूर्मपुराणं ॥

अतः परं पुराणस्यैका अनुक्रमणिका वर्तते । सा तु शृष्टैकमितेति श्रं ।

विषयः । १, २ अ०,—सत्यवतीतनयेन सद्य ऋषीणां संवादः । सनत्कुमार-सनन्दन-सनकप्रभृतीनां नरनारायणस्वरूपदर्शनवशे चणदेशभूषणस्य प्रादुर्भावं प्रेक्ष्य तत्-सावनं । तेषां निर्व्वन्धातिशयेन अश्वकरिपोरात्मतत्त्वज्ञानकथनं । तत्र ब्रह्मणा निर्धिश्येत्तत्त्वं । संसारस्याज्ञानमूलत्वं । आत्मस्वरूपं । साङ्ख्ययोगमाहात्म्यञ्च ।

३, ४, ५ अ०,—प्रधानपुरुषकालानामनादित्वं । सर्व्वभ्यः शर्व्वस्य परमत्वं । तस्य परममाहात्म्यादिकीर्तनञ्च । ब्रह्मविष्णुशिवानां तदात्मकत्वं । व्यासकृतशशिभैरव-परमरूपवर्णनं । तद्गुणगानं । तस्य अगदात्मकत्वकीर्तनञ्च ।

६, ७, ८ अ०,—ईश्वरगीता । तत्र महादेवमाहात्म्यं । विभूतियोगः । चतुर्विंशतितत्त्वानि । पाश्चनिरूपणं । अविद्यादिपञ्चविधबन्धोक्तकथनं । मूलप्रकृति-स्वरूपं । पुनरीश्वरमाहात्म्यं । नित्य-निरञ्जन-निष्कामस्य कामरिपोः कथं विश्व-रूपत्वमिति प्रपञ्चः । तद्दर्शनोपायः । कैवल्यस्वरूपकीर्तनञ्च ।

१०, ११ अ०,—ईश्वरयोगप्रशंसा । अपरयोग-महायोगयोर्लक्षणं । अभ्यविधयोग-निन्दा । प्राणायामादियोगाङ्गानि । चित्तशुद्धिपायः । अहिंसा लक्षणं । वैध-हिंसाया अहिंसात्वं । सत्त्वलक्षणं । स्तोत्रस्तोत्रब्रह्मचर्य्य-परिग्रहाणां लक्षणं । योग-सिद्धिपायः । तपस्या-स्वाध्याययोर्लक्षणं । वायिकोपांशुमानसानां स्वाध्यायभेदानां लक्षणं । सन्तोष-शौच-शौचभेदानां लक्षणं । उत्तमादिभेदेन प्राणायामचैविध्यं । पुनस्तस्य सगर्भ-गर्भभेदाद् द्वैविध्यलक्षणानि । तत्त्वज्ञानिरुक्तिः । ऐचक-पूरकादीनां लक्षणं । आसनादीनां विभागकथनं लक्षणञ्च । योगसाधनप्रकारः । एतत्फल-श्रुतिकीर्तनञ्च । ईश्वरगीता समाप्तिः ।

१२, १३ अ०,—ब्रह्मयोगकथनं । तत्र उपनयनकालः । उपवीतलक्षणभेदाः । तद्धारणप्रकारादिः । मेखला । प्रातःकृत्यादिकथनं । गुर्व्यादीनामभिवादनप्रकारः । ब्राह्मणचरित्रादिषु कुशलादिजिज्ञासानियमः । गुरवः । तेषां पत्न्याः । एतैः साङ्गमुपवेशनादिनियमः । सर्व्वत्र मातुः श्रेष्ठत्वं । अपजस्यावसाननार्यां दोषः । पित्र्य-मातुलादीनां पुरतः प्रत्युत्थाय 'असावदमिति' कथनौचित्यं । भित्तादीनां नियमकथनञ्च । उच्छिष्टादिविवेचनं । विष्णुवादित्यागमज्ञाननियमादिकथनं ।

१४ अ०,—गुरुश्रद्धाप्रकारः । ब्रह्मचारिणे श्रुत्यगीतश्रुतादिवर्ज्जनावश्यकता । उत्पत्त्यादिप्रतिपन्नगुरुपरित्यागकर्तव्यता । गुरुपत्नीकृत्यं । तरुणा गुरुपत्न्याः पाद-

विषयः । स्पर्शपूर्वकं प्रणामादिनिषेधः । पितृस्वखादिषु सात्वतस्मानादिकर्तव्यता । वेदाध्ययननियमः । गायत्रीजपप्रकारः । अन्धायकालादिनिरूपणश्च ।

१४, १६ अ०,—दारपरिग्रहनिषेधादिः । गार्हस्थ्यधर्माः । ब्राह्मणलक्षणं । श्रम-दमादीनां लक्षणं । हिंसामिथ्याऽप्रियवचनादिपरित्याज्यता । प्रतिग्रहनिषयः । ब्रह्मस्वापहरणादिनिषेधः । पाषण्डि-वामाचार-पाश्चात्तापाणां वाङ्मात्रेणापि अर्चन-प्रतिषेधः । निवासयोग्यदेशनिरूपणादिः । पङ्क्तिभोजनादिनियमः । आत्मप्रशंसा-परनिन्दादिवर्जनं । नग्नस्त्रीदर्शन-सस्त्रीकभोजन-मान-मोहादिपरिवर्जनीयता । पादप्रक्षालनशयनस्पर्शनादिनियमः ।

१० अ,—अनापदि शूद्रनटगणिकाद्यन्नभोजने दोषः । मूत्रदानेन शूद्रगृहजात-पायसस्तेजपकादिद्रव्याणां भोग्यता । पलाण्डु-लघुनादिभक्षणनिषेधः । भावदुष्टा-न्नादिनिन्दा । आविकादिचीरपाननिषेधः । वक्-हंसदात्यूहादिमांसाभोग्यता । सशक्तमत्स्यभोजनादिविधिः ।

१८ अ०,—ब्राह्मणानां प्रातःकृत्यविधिः । सन्ध्यापासनादीनां कर्तव्यता । सूर्य-हृदयस्त्रोचं । दर्भसूत्राभ्यां विना कर्मानुष्ठाने दोषः । मध्याह्नकृत्यं । जपनियमाः । तर्पणविधिः । हरिहरादीनां पूजनविधानं । देवयज्ञपितृयज्ञप्रभृतिपञ्चयज्ञकथनं । हनकारलक्षणं । अतिशुपूजावश्यकता ।

१९ अ०,—भोजने दिगादिनियमः । सूर्यपक्षणादिकाले भोजनकालादिनिरूपणं । भोजनादीनामात्मार्थं निष्फलत्वं । अन्धकारादौ तन्निषेधः । सायाह्न-कृत्यं । शयननियमः ।

२०, २१, २२ अ०,—नित्यनैमित्तिककाम्यभेदात् विविधश्राद्धकथनं । मत्तवहार-तिथिविशेषे श्राद्धकरणे फलविशेषकथनं । गयागङ्गाप्रयागादौ तदनुष्ठानफलं । श्राद्धे दानयोग्यफलमूलमत्स्यमांसादिनिरूपणं । पिण्डान्वाहार्यकश्राद्धविधानं । पङ्क्ति-पावनलक्षणं । पावयोग्यब्राह्मणनिर्वचनं । पङ्क्तिदूषकलक्षणं । वर्जनीयब्राह्मणनिरूपणं । निमन्त्रणादिविधिः । श्राद्धयोग्यदेशः । तदनुष्ठानप्रकारः । श्राद्धदिने स्त्रीसं-सर्गादौ दोषः । आमाश्रयश्राद्धविधिः । एकोद्दिष्टनान्दीमुखश्राद्धादिकालकथनञ्च ।

२३, अ०,—ब्राह्मणादीनां जननमरणश्रवानुगमनाद्यशौचकथनं । सापिण्डादि-निरूपणं । नैष्ठिक-वनस्थादीनामशौचप्रतिषेधः । कर्मौचित्यश्रादानयोग्यद्रव्या-णि । पर्णदाहविधिः । आद्यश्राद्धमासिकसपिण्डदानादिविधानञ्च ।

२४, २५ अ०,—अग्निहोत्रादिविधानं । अतिष्कृत्येऽरभावे शिष्टाचारस्य प्रामाण्यं । शिष्टलक्षणं । साधकाऽसाधकभेदेन द्विविधगृहस्थकथनं । आपत्काले ब्राह्मणस्य अविग्रहतिराग्य एवं अविग्रहस्य वैश्वदेव्यावलम्बनमित्यादिकथनं ।

विषयः । १६, १७ अ०,—दानधर्मकीर्तनं । दानलक्षणं । नित्यनैमित्तिकादिभेदेन तत्-
त्रैविध्यं । तत्र तिथ्यादिविशेषे अन्नजलभूमिदानादिफलश्रुतिः । पात्रविवेचनं ।
दानादाननियमाः । वानप्रस्थाश्रमकर्मनिरूपणं । तपश्चरणप्रकारः ।

१८, १९ अ०,—सत्यासप्तक्षणसमयः । ज्ञानसत्यासि-वेदसत्यासिप्रभृतिकथनं ।
सत्यासप्तधर्मनिरूपणं । तत्र भोजनादिनियमः । अलावुपात्रादिपरिपहः । ध्यान-
प्रकारः । स्त्रीसंसर्गादिनिषेधश्च ।

२०, २१, २२, २३, २४ अ०,—सहापातकादिप्रायश्चित्तकीर्तनं । ब्रह्मचर्याप्राय-
श्चित्तं । शिवकृतब्रह्मगिरिश्चेद्वनवृत्तान्तकथनपूर्वकं कपालमोचनीतीर्थमाहात्म्य-
कीर्तनं । सुरापान-सुवर्णापहरणमाहसखादिगमनप्रभृतीनां प्रायश्चित्तकथनं ।
जीवहिंसादृष्टादिच्छेदनाभक्ष्यभक्षणानीनां प्रायश्चित्तकथनं । पतिव्रताग्रहंसा ।
अथ सीताया वक्तिश्रुद्धितान्तकीर्तनञ्च ।

२५, २६ अ०,—गया-प्रयाग-त्रिवेणिक-सोमेश्वर-विजय-पुष्पेश्वर-मोक्ष-कुजाश्व-
कोकामुख-शालग्राम-हयतीर्थ-पुष्कर-सप्तसारस्तप्रभृतितानाविधतीर्थविवरणं । तत्र
महादेवेन सप्त कङ्कणकमुनेः संवादकथनं । पुनः खट्वाङ्ग-सधुवन-कालखर-
प्रभृतितीर्थवृत्तान्तः । तत्र कालखरतीर्थकथनप्रसङ्गेन कालेन समं श्वेतराजसंवाद-
कीर्तनञ्च ।

२७ अ०,—केदार-अलावतरण-मगधारण्य-महातीर्थ-श्रीपर्वत-गोदावरी-कावेरी-
प्रभृतितीर्थकथनं । पुनश्चन्द्र-पुण्डरीक-ब्रह्म-अक्षप्रखण्ड-व्यास-यमुनाप्रभ-कुवेरतुङ्गे-
तमाङ्ग-कालसर्पिर्दर्शण-कनकनन्दा-वदरिकाश्रमप्रभृतितीर्थानि ।

२८, २९, ३० अ०,—स्त्रीरूपधारिणं गिरिधरं पार्थिवो निधाय आकलित-जातरूप-
रूपस्य विरूपाक्षस्य देवदारुवनप्रवेशपूर्वकं मोक्षितमुनिकुमारीकुमारकृष्णस्य च
वशिष्ठाश्रमप्रवेशः । अथन्या कृतातिथ्यस्य च तस्य ततो विनिष्क्रम्य लिङ्गेत्या-
टनादिपुरःसरं मुनिसमाजादपसरणं । ब्रह्मोपदेशेन मुनीनां शिवलिङ्गेपासना ।
गिरिजया सप्त गिरिशस्य तत्र आविर्भावः । स्तवनेन प्रीतस्य तस्य मरीचादि-
समीपे तत्त्वज्ञानकीर्तनञ्च ।

३१, ३२, ३३, ३४, ३५ अ०,—नर्मदासाहाय्यं । साहेश्वर-पुष्करिणी-शङ्क-वृद्धि-
वृष्ट-दीपेश्वर-व्यास-माल-सोम-काम-शुक्ल-गणेश्वर-भृगु-गौतमेश्वर-हंसप्रभृतिनर्म-
दास्थतीर्थमाहात्म्यं । नैमिषारण्यमाहात्म्यं । नैमिषेतिसञ्ज्ञाविवरणं । जयेश्वरमा-
हात्म्यकथनावसरे शिवानुग्रहेण शिलान्दस्य भूमिकर्षणकाले पुत्रलाभवृत्तान्तकी-
र्तनं । स तु कुमारः शिवाराधनेन नन्दीशत्वं प्रापति कथनञ्च । जयेश्वरसमीपस्थ-
पञ्चनदमहाकालप्रभृतितीर्थमाहात्म्यकथनं ।

४६, ४७ अ०,—नित्यनैमित्तिकप्राकृतात्यन्तिकभेदेन चतुर्विधप्रलयस्वरूपकीर्तनं । प्रलयकालवर्णनं । वराहकल्पादिकथनं । प्रतिसर्गप्रक्रियाकीर्तनं । ब्रह्मादिमूर्ध्व-
देवान् परित्यज्य शिवाराधनकर्तव्यता । जगतो ब्रह्ममयत्वं । षट्पीणां कूर्मरूप-
भगवत्सुतिः । एतत्पुराणसङ्क्षिप्तकथा । एतत्पठनपाठनश्रवणादिफलकीर्त-
नञ्च ।

No. 1268. रामायणतत्त्वदीपिका ।

Substance, country-made paper, 14 × 7 inches. Folia, 163. Lines, 6 on a page. Extent, 4,063 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, S'rīrāmpur College. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Rāmāyaṇa-tattva-dīpikā. A commentary on the Rāmāyaṇa of Vālmīki. By Mahes'vara Tīrtha, disciple of Nārāyaṇa Tīrtha. The MS. comprises only the Yuddha Kāṇḍa of the text.

Beginning. अथ श्रीमद्युद्धकाण्डे व्याख्येयानि व्याक्रियन्ते । एवमपारं पारावारं गोवत्स-
पदवत्समुचीर्य निरातङ्गं लङ्कां प्रविष्टेन सीतान्वेषणपूर्वकमशोकवनभङ्गादिक-
मतिमानुषं पौरुषं कृत्वा प्रतिनिष्टेन हनूमता प्रत्यभिज्ञानप्रदानपूर्वकमभि-
भाषितं सीतावृत्तान्तं श्रुत्वा रामस्तदाकर्णेनमुदितमनाः, “कृतकार्यं भृत्यजने
स्वामिना एवं भवितव्यम्” इति सदाचारमुपदेष्टुं सुपीवादिहरिवीराणामु-
त्थाहमुत्पादयितुञ्च समाहृतप्रथमोऽवृत्तान्तं हनूमन्ममसौपीदित्याह,—श्रुतेति ।
इत्यादिः ।

End. शृण्वन् रामायणं भक्त्या यः पादं पदमेव वा ।

स याति ब्रह्मणः स्थानं ब्रह्मणा युज्यते सदा ॥ इति वचनान् ।

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य-श्रीनारायणतीर्थस्वामिशिष्य-श्रीमच्छेखरती-
र्थविरचिते श्रीमद्रामायणतत्त्वदीपिकायां युद्धकाण्डे एकविंशोत्तरशततमः सर्गः ॥
॥ १३१ ॥

मच्छेखरतीर्थरचिता रामपादसमर्पिता ।

टीका श्रीयुद्धकाण्डस्य समाप्ता तत्त्वदीपिका ॥

विषयः । वाल्मीकिरामायणयुद्धकाण्डव्याख्यानं ।

No. 1269. रामायणतत्त्वदीपिका ।

Substance, country-made paper, 14 × 7 inches. Folia, 138. Lines, 5 on a page. Extent, 3,050 ślokaś. Character, Nāgara. Date, S. M. 1852. Place of deposit, Śrīrāmpur College. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Rāmāyaṇa-tatva-dīpikā. The last volume of the work described in the last preceding No. It comprises the Uttarakāṇḍa of the text.

Beginning. श्रीरुद्रोत्तरकाण्ड + + बहवः प्रक्षिप्तसर्गा इति

व्याख्याकर्तृभिरेव निपुणैस्तेषां न टीका कृता ।

तेषां भावमशेषमव महतां ज्ञाते मया + + +

सर्गाणां न कृता सदीक्षणवद्भाट् टीकेति विज्ञायतां ॥

एवं श्रीरामचन्द्रचितावतारोद्योगप्रभृतिश्रीरामाभिषेकपर्यन्तां कथां पटुभिः
काण्डैरुपवर्ण्य क्षतः परं सीतारामयोर्यथार्थं प्रका + + + रावणेन्द्रजिदुर्बालि-
प्रभावकयनेन रामस्तुच्छणयोः प्रशंसाश्च कर्तुं प्रथमं मुनीनामागमनमाह,—
प्राप्तेति । इत्यादिः ।

End.

तद्रामायणकाव्यं ब्रह्मा ज्ञानमन्यत सकलपुरुषार्थसाधकत्वेन ज्ञातीकरोतिस्म
इत्यर्थः ।

Colophon. इति परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीनारायणतीर्थशिष्यमहेश्वरतीर्थविरचित-

श्रीरामायणतत्त्वदीपिकायां दशोत्तरशततमः (सर्गः) ॥ ११० ॥

महेश्वरतीर्थरचिता रामपादसमर्पिता ।

टीका तूत्तरकाण्डस्य समाप्ता तत्त्वदीपिका ॥

श्रीरामायणसिन्धुमध्यमसहस्रंविंश तचोद्भवा-

न्युत्कृष्टानि पदार्थरत्ननिकराण्युद्धृत्य सद्भिः पुरा ।

टीकासम्पुटसहितानि निपुणैस्त्रान्येव लब्ध्वा मया

श्रीनारायणतीर्थरामगुरुसत्पादार्पितान्मादरात् ॥

श्रीरामायणटीकेयं महेश्वरयतिना कृता ।

शिवरामेण यतिना + + + + + कारिता ॥

यादृशी पुस्तिका दृष्टा तादृशी लिखिता मया ।

यदि शुद्धमशुद्धं वा मम दोषो न दीयते ॥

शुभमस्तु सं(वत्) १८५२ ।

विषयः ।

वाल्मीकिरामायणोत्तरकाण्डव्याख्यानं ।

No. 1270. वराहपुराण ।

Substance, country-made yellow paper, $12\frac{1}{2} \times 9\frac{1}{2}$ inches. Folia, 277. Lines, 31 on a page. Extent, 9,123 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'rīrāmpur College. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Varāha Purāṇa. The twelfth of the eighteen great Purāṇas attributed to Vyāsa. The following is Professor Wilson's account of this work :

"It is narrated by Viṣṇu as Varāha, or in the boar incarnation, to the personified Earth. Its extent, however, is not half that specified ; little exceeding ten thousand stanzas. It furnishes, also, itself, evidence of the prior currency of some other work, similarly denominated ; as, in the description of Mathurā contained in it, Sumantu, a Muni, is made to observe : "The divine Varāha in former times expounded a Purāṇa, for the purpose of solving the perplexity of Earth."

"Nor can the Varāha Purāṇa be regarded as a Purāṇa agreeably to the common definition ; as it contains but a few scattered and brief allusions to the creation of the world and the reign of kings : it has no detailed genealogies, either of the patriarchal or regal families, and no account of the reigns of the Manus. Like the Linga Purāṇa, it is a religious manual, almost wholly occupied with forms of prayer and rules for devotional observances, addressed to Viṣṇu ; interspersed with legendary illustrations, most of which are peculiar to itself, though some are taken from the common and ancient stock. Many of them, rather incompatibly with the general scope of the compilation, relate to the history of Śiva and Durgā. A considerable portion of the work is devoted to descriptions of various Tīrthas, places of Vaiṣṇava pilgrimage ; and one of Mathurā enters into a variety of particulars relating to the shrines of that city, constituting the Mathurā Māhātmya.

"In the sectarianism of the Varāha Purāṇa there is no leaning to the particular adoration of Kṛiṣṇa ; nor are the Rathayātrā and Janmāśṭamī included amongst the observances enjoined. There are other indications of its belonging to an earlier stage of Vaiṣṇava worship ; and it may, perhaps, be referred to the age of Rāmaṇuja, the early part of the twelfth century." *Viṣṇu Purāṇa*, p. LXX.

The guess about the date, as already elsewhere noticed, is wide of the mark. The MS. comprises 165 chapters numbered irregularly, and sometimes incorrectly. The subjects of these chapters have been detailed below in Sanskrit.

Beginning. नारायणं नमस्कृत्य नरक्षैव नरोत्तमं ।

देवीं सरस्वतीं चैव ततो जयमुदीरयेत् ॥

नमस्कृत्यै वराहाय लीलयोद्धरते महीं ।

सुरमध्यगतो यस्य मेरुः खणखणायते ॥

दंष्ट्राग्रैरुत्थिता गौरदधिपरिहृता पर्वतैर्निम्नगाभिः

साकं स्तम्पिष्यवत् प्राग्दृष्टदुःखपुषानन्तरूपेण येन ।

सोऽयं कंसासुरारिर्मधुनरकदंशास्यान्तकत्वोत्सृज्यसंलुः

कृष्णो विष्णुः खरेणोद्भुदतु सम रिपूनादिदेवो वराहः ॥

यः संसारार्णवे नौरिव सरणजराव्याधिनक्रोक्षिभीमे

भक्तानां व्याधिहर्तासुरनरकदंशास्यान्तकत्वोत्सृज्य ॥

विष्णुः सर्वेश्वरोऽयं यमिह कृतधियो लीलया प्राप्नुवन्ति

मुक्ताङ्गानोऽनपायं भवति प्रणुदितारानिपक्षः क्षितीशः ॥

यस्मिन् काले चितिः पूर्वं कल्पे वराहरूपिणा ।

उद्धृतार्थमथो भक्त्या पप्रच्छ परमेश्वरं ॥

धरण्युवाच । कल्पे कल्पे भवानेवं मां समुद्धरति प्रभो । इत्यादिः ।

End.

एषा चेयं वराहाख्या वराहस्य सदा प्रिया ।

य एतां द्विजमुखाय वाचकाय ददाति च ॥

स राज्यमतुलं भुक्ता कुलैः सार्धं ब्रजेच्च मां ।

लिखितं तिष्ठते मे चे यस्य तस्य स्वयं हरिः ।

तिष्ठति स भवान् रुद्रो ब्रह्मा चैवाव तिष्ठति ॥

Colophon. इति (श्रीवराहपुराणे) भगवच्छास्त्रे वराहपुराणं समाप्तं ॥

विषयः । १ प्रथमे अध्याये,—धरणीवराहसंवादः । धरणीकर्तृकवराहस्तुतिः ।

२ अ०,—पुराणलक्षणकथनं । आदिष्टिककथनं । तत्र प्रकृतिपरिणामेन बुद्ध्या-
दिष्टिककथनं । रुद्रादीनामुत्पत्तिकथनादिः । देवादीनामुत्पत्तिकथनं । नारा-
यणनामनिबन्धिः । विलसरेण दृष्टिप्रक्रियाकथनं । नवविधदृष्टिकथनं । ब्रह्मणो
रुद्रादिदृष्टिः । स्वायम्भवमनुवंशकीर्तनं । प्रियव्रतसमीपे नारदस्य सरसि सावित्री-
दर्शनादिदृष्टान्तवर्णनं । सावित्र्यज्ञे वेददर्शनादिविवरणकथनञ्च ।

३ अ०,—नारदस्य नाममुत्पत्तेः पूर्वजन्मदृष्टान्तस्य च वर्णनं ।

४ अ०,—दशवतारकथनं । ईश्वरः पञ्चभूतमय इत्यादिकीर्तनं । अश्वशिरसो
रात्र उपपाख्यानं । तत्र ब्राह्मणवेशेन उपस्थितयोः केशवकेशववाहनयोः स्वरूप-
प्रदर्शनपूर्वकं ब्रह्मादीनां सर्वेषां विण्णात्मकत्वप्रकाशः ।

- विषयः । ५ अ०,—किं कर्माशीलो मोक्षभागी उत ज्ञानी इत्यादिनिरूपणं । रैभ्यश्चस्यति-
संवादः । लुब्धकसंयमनदृष्टान्तः । योगकथनं । योगेन अश्वगिरसः कृष्णप्राप्तिः ।
- ६ अ०,—काशीराधिपतिर्वसुरेव लुब्धक इत्यादिदृष्टान्तवर्णनं । पुण्डरीकाक्षपार-
लोचकथनं । व्याधवाक्यात् वसोः पूर्वजन्मदृष्टान्तस्मरणं ।
- ७ अ०,—वसोः स्वर्गारोहणं श्रुत्वा रैभ्यस्य तपस्याचरणं । तत्र तेन सह सनत्कुमार-
संवादः । विशालाधिपतेर्विशालवृषपतेरुपाख्यानं । विष्णुप्रसादाद् विशालस्य
मोक्षप्राप्तिः ।
- ८ अ०,—रैभ्ये विमुक्ते तद्देहस्यः पापपुरुषः धर्मव्याधो बभूवेत्यादिदृष्टान्तकथनं ।
पशुहंसिदायकथनं । धर्मव्याधो विष्णुस्त्वनेन तन्मयोऽभूदित्यादिकीर्तनं ।
- ९ अ०,—प्रणवमाहात्म्यं । ॐकाररूपो हरिरितिकथनं । ततो लोकस्य दृष्टिः ।
वेदाविर्भावः । सत्यरूपेण भगवता वेदोद्धारः । तस्य स्तवनकीर्तनञ्च ।
- १० अ०,—आदिवराहसमीपे देवानां वरप्रदणं । सुप्रतीकोपाख्यानं । दुर्जयकर्तृक-
स्वर्गपराजयः । तेन सह विद्युत्सुविद्युद्गामकासुरयोः संवादः । हेतिप्रहेतिभ्यां दुर्जय-
समीपे पराजितानां देवानां विष्णुसमीपगमनादिदृष्टान्तकथनं । दुर्जयाय हेतिप्रहे-
तिभ्यां कन्यायुगलसम्पदानं । सुकेशीमित्रकेशोर्गर्भे तस्य पुत्रसुगजननादिकथनं ।
- ११ अ०,—दुर्जयस्य गौरमुखमुनेराश्रमप्रवेशः । भोजनं सर्वेषां कारयिष्यामीति
मुनिवचनं श्रुत्वा तस्य कोपः । गौरमुखः विष्णुस्तवनेन चिन्तामणिं प्राप्य तत्प्रभा-
वाद् दिव्यपुरीं निर्माय सवल्लस्य राज्ञः परमातिथ्यं कृतवान् । ततो बलात्कारेण
मणिप्रणयाद्यते तस्मिन् गौरमुखस्य मन्युद्भूतेन सैन्येन राजसेना हतेति वर्णनं ।
नारायणस्तु गौरमुखकृतस्तवनेन तत्रागत्य निमिषेण सुदर्शनेन दुर्जयं जघान, तेन च
तत्स्थानं नैमिषेति सञ्ज्ञया विख्यातमित्यादिकथनञ्च ।
- १२ अ०,—दुर्जयनिधनं निशम्य सुप्रतीकस्य श्रीरामस्तवनं । तस्य श्रीरामदर्शना-
दिविवरणं ।
- १३ अ०,—गौरमुखस्य भगवदाराधनार्थं प्रभासतीर्थगमनं । तेन सह मार्कण्डेयस्य
संवादः । पिल्लोकदृष्टिकथनं । तेषां नाम कथनं । तिलोदकादिदानं । पिल-
गीतादिकथनञ्च ।
- १४ अ०,—आज्ञे ब्राह्मणनिरूपणं । आज्ञे पाचकरणायोग्यनिरूपणञ्च । तत्र निम-
न्त्रणप्रकारकथनादिः । आज्ञकथनं । तत्र मांसनिरूपणादिः । विहितविहित-
द्रव्यकथनं । आज्ञकालकथनादिकञ्च ।
- १५ अ०,—गौरमुखः आज्ञैः पिल्लोकान् सन्नर्थं भगवन्तं सुत्वा च परमां गतिं
प्रापेत्यादिकथनं ।

- विषयः । १९ अ०,—विद्युत्सुविकृतोर्वधार्थं देवानां यज्ञकरणोद्योगः । गवां रक्षार्थं सर-
मानियोगः । गवामसुरसाम्निध्यगमनादिकथनं । सुरमाश्रासनं । देवानां याग-
करणं । असुराणां पराजयकथनं ।
- १० अ०,—प्रजापालोपाख्यानं । आश्वमाश्रमे तेन सार्द्धं महातपसो मुनेः संवा-
दः । अहं प्रधानोऽहं प्रधान इति विवदमानानां देवानां दृष्टान्तकीर्तनं । विष्णोः
प्राधान्यकथनादिः ।
- १८ अ०,—अग्नादीनामुत्पत्तिकथनादिः । अग्नेर्गार्हपत्यादिनामनिवृत्तिः ।
- १९ अ०,—ब्रह्मणः कोपात् प्रतिपदि तिष्ठावग्रेत्युत्पत्तिकथनं । तत्र चवने सर्वेषां
देवानां प्रीतिरिति कथनादिः ।
- २० अ०,—अश्विनीकुमारयोर्जन्मविवरणं । तयोः पितामहस्तुतिः ।
- २१ अ०,—वद्रेत्युत्पत्तिकथनं । वद्रेनामनिर्व्वचनं । ब्रह्मणे वद्राय गौरीसम्प्रदानं ।
वद्रे जलप्रविष्टे गौरीमन्त्रः शरीरगां हत्वा ब्रह्मणः पुनर्दद्यादित्युत्पत्तिकथनं ।
दाक्षायणीजन्मविवरणं । दक्षयज्ञवर्णनं । वद्रेपापदैः सह सुराणां युद्धकथनं ।
हरिहरयोर्युद्धवर्णनं । शिवभागदानपूर्व्वकं देवानां तत्स्तुतिः । दक्षस्य वद्राय
गौरीसम्प्रदानं ।
- २२ अ०,—दक्षस्य वैरमनुभूत्य गौर्या हिमालये जन्मपक्षणं । गौर्यास्तपस्वरणं ।
महादेवेन सह तस्या विवाहवर्णनं । हतीयायां तिथौ गौर्या जन्मकथनं । तत्-
तिथिमाहात्म्यकथनादिः ।
- २३ अ०,—गणेशोत्पत्तिविवरणं । तस्य गजवक्त्रादिकारणकथनं । विनायका-
नामुत्पत्तिकथनं । तेषामाधिपत्ये गणेशस्याभिषेकविवरणं । देवगणकृतगणपति-
सौचं ।
- २४ अ०,—नागोत्पत्तिविवरणं । ब्रह्मकलंकं तेषां निवासस्थानादिकथनं ।
- २५ अ०,—कार्तिकेयोत्पत्तिविवरणकथनादिः । देवगणकृतमहेशस्तुतिः । स्कन्दो-
त्पत्तिः । एतत्फलस्तुतिः ।
- २६ अ०,—सूर्योत्पत्तिविवरणकथनादिः । देवदृन्दकृतसूर्यस्तुतिः ।
- २७ अ०,—अश्वत्थविवरणकथनादिः । देवानां दैन्यवर्णनं । गिरिशं निहत्य गिरिजां
हरिष्यामीति अश्वत्थस्य तम्प्रति युद्धयात्रा । विष्णोः विष्णोः विष्णोः विष्णोः विष्णोः
शूलेन विद्वस्याश्वत्थस्य भूमिस्पृष्टशोणिताद् बह्वनामश्वत्थानामुत्पत्तिः । मातृगण-
कलंकं तेषां शोणितपानं । कामादिगुणानामुत्पत्तिकथनादिः ।
- २८ अ०,—सिन्धुदीपराजविवरणं । तस्य पूर्व्वजन्मनि दृष्टव्यकथनं । तपस्तपः
सिन्धुदीपस्य वेचवतीनद्या मनुष्यरूपायाः पाणिपक्षणं । तस्यां दृष्टासुरस्य जन्म ।

विषयः । तेन सद्य देवानां युद्धकीर्तनं । कात्यायन्या उत्पत्तिकथनं । महादेवकृतदेवीसुव-
नादिकथनं ।

२९ अ०,—दिशामुत्पत्तिकथनं । तासां लोकपालैः सद्य विवाहकथनादिः ।

३० अ०,—धनदोत्पत्तिविवरणं । तन्नामनिर्व्वचनं । तत्प्रेवार्थं तिथिनिरूपणं ।

३१ अ०,—ईश्वरस्य विष्णुरूपेण प्रादुर्भावकथनं । तस्य नामिदेशात् कमलरूपायाः
प्रथिव्या उत्पत्तिकथनादिः । कर्णिकारूपसुमेरुमध्ये ब्रह्मणे जन्मकथनादिः । तत्कृत-
विष्णुस्मृतिः ।

३२ अ०,—धर्मोत्पत्तिविवरणकथनादिः । युगविशेषे तस्य पादनिरूपणं । चन्द्रेण
कृते ताराचरणे धर्मस्य वनप्रवेशः । तत्र देवानां स्तुतिकथनादिः ।

३३ अ०,—वद्राणामुत्पत्तिकथनादिः । पशुपतिरूपशिवस्तोत्रं ।

३४ अ०,—पितृसर्गकथनादिः । तत्र तर्पणादितिथिकथनं ।

३५ अ०,—चन्द्रमृति दक्षशापविवरणं । समुद्रमन्थने तस्योत्पत्तिकथनादिः ।

३६ अ०,—सुप्रभादिष्टपाणां चरितकथनादिः । गोविन्दनामकचरितस्तुतिः ।

३७ अ०,—भगवतो भावसाध्यताकथनादिः । ब्रह्मपुत्रस्य अवनर्जोधने सद्य संवादः ।

३८ अ०,—आधस्य तपस्यावर्णनादिः । तस्य दिव्यदेहप्राप्तिकथनादिः ।

३९ अ०,—भगवत्साधनोपायवर्णनं ।

४० अ०,—धरणीव्रतकथनादिः । तस्य फलश्रुतिकथनादिः । अत्र मार्गशीर्षे मासि
महात्मीनरूपस्य भगवतः पूजाविधानं ।

४१ अ०,—पौषशुक्लद्वादश्यां कूर्मरूपस्य तस्य पूजनं ।

४२ अ०,—माघशुक्लद्वादश्यां वराहरूपस्य तस्य पूजनकथनादिः ।

४३ अ०,—फाल्गुनशुक्लद्वादश्यां श्चिंहरूपस्य तस्य पूजाकथनादिः । अत्र पार-
सव्यराजोपाख्यानं ।

४४ अ०,—एवं चैवमासे वामनरूपस्य तस्य पूजनकथनं । अत्र श्यामराजोपाख्यानं ।

४५ अ०,—वैशाखमासे परशुरामरूपस्य तस्य पूजनं । अत्र वीरसेनराजोपाख्यानं ।

४६ अ०,—ज्येष्ठमासे रामलक्ष्मणपूजा । अत्र दशरथोपाख्यानं ।

४७ अ०,—आषाढमासे श्रीकृष्णपूजनं । अत्र वसुदेवोपाख्यानं ।

४८ अ०,—श्रावणमासे बुधपूजनं । अत्र शृंगराजोपाख्यानं ।

४९ अ०,—भाद्रमासे कल्किपूजनं । अत्र विशालराजोपाख्यानं ।

५० अ०,—आश्विनमासे पद्मनाभपूजा । अत्र भद्राश्वराजोपाख्यानं ।

५१ अ०,—कार्तिकमासे द्वादशीव्रतमाहात्म्यकथनं । इति धरणीव्रतं ।

५२ अ०,—भद्राश्वामस्यसंवादः । दृष्टादृष्टविभागकथनं । योगकथनं । अमृत्युगीता ।

- विषयः । ५२ अ०,—अगस्त्यगीतायां शरीरसंक्षिप्तं योगकथनं ।
- ५४ अ०,—प्रवृत्तिनिवृत्तिकथनं । सर्वेषां देहे समानं वस्तु वर्तते इति कथनं च ।
- ५५ अ०,—मानससरसि अपूरसां नारदेन सह संवादः । तत्र वसन्तशुक्लदा-
दृश्यां हरिपूजनविधिकीर्तनं । तासां विष्णुप्राप्तिकथनं ।
- ५६ अ०,—शुभव्रतविधानकथनादिः । अत्र करन्धमराजोपाख्यानं ।
- ५७ अ०,—धन्यव्रतविधानकथनादिः ।
- ५८ अ०,—कान्तिव्रतविधानकथनादिः ।
- ५९ अ०,—सौभाग्यव्रतविधानकथनादिः । अत्र हरिहरयोरैक्यकथनञ्च ।
- ६० अ०,—अद्वैतव्रतविधानकथनादिः ।
- ६१ अ०,—शान्तिव्रतविधानकथनादिः ।
- ६२ अ०,—कामव्रतविधानकथनादिः ।
- ६३ अ०,—आरोग्यव्रतविधानकथनादिः । पुरा किल अनरण्यो नाम नरपति-
मानससरसि मोक्षितो विशालकमलदर्शनेन तदाकल्पितं सम्प्रेरयामास स्त्रीय-
सारथिं । सारथिलु स्यार्शनक्षणे एव तन्मध्यजातकुमारशब्देन पञ्चत्वमुपागतं, राजा
अ कुष्ठो संवृत्तः,—इत्यादिदृष्टान्तकथनं । राजसमीपे वसिष्ठस्य पञ्चदृष्टान्तकथनञ्च ।
- ६४ अ०,—पुत्रप्राप्तिव्रतविधानकथनादिः । अत्र शूरसेनस्योपाख्यानं ।
- ६५ अ०,—सौख्यव्रतविधानकथनादिः ।
- ६६ अ०,—सार्वभौमव्रत-धनव्रत-वैष्णवव्रत-धर्मव्रत-रुद्रव्रतेन्द्रव्रत-पितृव्रतानां
विधानकथनादिः ।
- ६७ अ०,—नारदो भगवन्मायासुधो जनयामास पञ्च पञ्चान् कामीराजमुतायामि-
त्यादिदृष्टान्तकथनपूर्वकं विष्णुमायास्यर्थ्यकीर्तनं । नारदकृतविष्णुसौत्रकथनं ।
- ६८ अ०,—विष्णोर्नारदसमीपे जगदुत्पत्तिप्रकारप्रदर्शनं । तत्प्रकारप्रदर्शनञ्च ।
कालनिरूपणं । पञ्चरात्रब्राह्मोक्तेखादिः ।
- ६९ अ०,—पूर्वाध्यायेनोक्तसंशयनिराकरणं ।
- ७० अ०,—युगधर्मकथनं । तत्र विशेषेण कलिधर्मकथनं । शुद्धिकथनं ।
- ७१ अ०,—अगस्त्यस्य इलादत्तवर्षधर्मणदृष्टान्तकथनादिः । तत्र वज्रविधायक्यघट-
नाकीर्तनं । जलरूपिनारायणदृष्टान्तकथनञ्च ।
- ७२ अ०,—अगस्त्यस्य दशानुष्ठानकाले सर्वेषां देवानामागमनं । तत्र शिवकलक-
विष्णुप्राधान्यकथनादिः । कालो रुद्रेण मोक्षशास्त्रं प्रकाशितमित्यादिकथनञ्च ।
- ७३ अ०,—रुद्रगीता । मोतमस्य जलप्रक्षेपेणापि गोमरणादु गोघातित्वमित्यादि
विवरणकथनं । गोदावरीनदीविवरणं । पाशुपती दीक्षा ।

- विषयः । ७४ अ०,—ब्रह्मविष्णुशङ्कराणामभेदकथनादिः ।
 ७५ अ०,—रुद्रस्य जलमज्जनविवरणकथनादिः । तत्र रुद्रकृतविष्णुसुतिकथनादिः ।
 ७६ अ०,—सङ्क्षेपेण मनुवंशकथनादिः । सप्तद्वीपाधिपादिकथनं । नववर्षाधिप-
 कथनादिः । भरतवंशकीर्तनं ।
 ७७ अ०,—जम्बूद्वीपवर्णनं । तत्र पर्वतपरिमाणादिकथनं । नद्यादिकथनञ्च ।
 ७८ अ०,—मेरोः पूर्वादिदिक्षु देवादीनामालयवर्णनं ।
 ७९ अ०,—सुमेरुपरिमाणादिकथनं । कदम्बजम्बूप्रभृतिवृक्षविवरणं ।
 ८० अ०,—विष्णुपर्वतचतुष्टयानां परिमाणादिकथनं । चैत्ररथादिवर्णनं । अर-
 णोदयादिसरोवरवर्णनं । तच्चतुर्दिक्षु स्थितानां पर्वतानां नामकथनादिः ।
 ८१ अ०,—लक्ष्मणावासमहापद्मकथनं । विष्णुवनकथनादिः । भद्रवनादिवर्णनञ्च ।
 ८२ अ०,—मेरोर्दक्षिणप्रदेशे उदुम्बरवनवर्णनं । तत्र कर्हमात्रमकथनं । महाध-
 वनवर्णनं । किंशुकवनवर्णनादिः । एकशिलोद्देशकथनादिः । तत्र नीलवाससो
 देवस्य वासस्थानकीर्तनादिः । पुरस्त्रलीवर्णनादिकञ्च ।
 ८३ अ०,—श्रीताम्रपर्वते पारिजातवनवर्णनं । कुञ्जरनामपर्वते दानवपुरकथनं ।
 वज्रकपर्वते राक्षसानां पुरीकथनादिः । अन्योन्यपर्वतेषु अन्येषां पुरादिवर्णनं ।
 ८४ अ०,—रुद्रक्षेत्रादिवर्णनं ।
 ८५ अ०,—कैलासपर्वतवर्णनं । पुष्यकरविमानकथनं । निधिकथनं । इन्द्रादि-
 लोकपालानां निवासकथनं । गन्धर्वनगरादिवर्णनं । उमावने भगवता अर्धनारी-
 श्वरत्वमाकलितमित्यादिवर्णनं ।
 ८६ अ०,—नदीनामवतारकथनं । तत्र सोमाख्याकाशसमुद्रकथनादिः ।
 ८७ अ०,—वरगण्डिकावर्णनं । तत्र पुरुषाः श्वेताः पद्मगन्धिनः स्त्रियश्च कुमुदवर्णा
 इत्यादिकथनं ।
 ८८ अ०,—कुलपर्वतकथनादिः । तत्र जनपदनामकीर्तनादिः । प्रधानानां नदीनां
 नामकथनञ्च ।
 ८९ अ०,—वायव्यरम्यकवर्णनं । तत्र महान्यग्रोधकथनं । हिरण्यवर्षवर्णनादिः ।
 तत्र वृक्षवर्णनादिः । चन्द्रद्वीपकथनं । तत्र चन्द्र(वज्र)कान्तपर्वतवर्णनादिः ।
 ९० अ०,—भारतवर्षवर्णनादिः । तत्र कुलपर्वतकथनं । नदीकथनं । नदीनामु-
 त्यत्तिस्थानकथनं । शक्रद्वीपवर्णनं । ततो जलधारास्त्रिकेयप्रभृतिगिरिकथनं ।
 ९१ अ०,—कुम्भद्वीपवर्णनं । तत्र पर्वतवर्षनदीप्रभृतिवर्णनं ।
 ९२ अ०,—क्रौञ्चद्वीपवर्णनं ।
 ९३ अ०,—शाकलद्वीपवर्णनं ।
 २५२

विषयः । ८४ अ०,—गोमेदशाकदीपवर्णनं ।

८५ अ०,—ब्रह्मरुद्रादिदेवानां मध्ये विष्णोः परत्वकथनादिः । प्रमथैः परिहृतस्य पिनाकपाणेः समीपे ब्रह्मणो महिषासुरचेष्टितकीर्तनं । त्रिकलादेव्या उत्पत्तिवर्णनं । चितनुधारणकथनादिः । छट्टादिदेवीनां तपस्यादिकथनं ।

८६ अ०,—छट्टादिदेवीनां माहात्म्यादिकथनं । तासां ब्रह्मकृतस्तुतिः ।

८७ अ०,—तपस्यन्त्या वैष्णव्याः कोपात् कुमारीणामुत्पत्तिकथनादिः । कुमारीभिः सेव्यमानां तां विलोक्य महिषासुरसमीपे नारदस्य तद्गुणान्तकथनादिः ।

८८ अ०,—देव्याः समीपे महिषासुरस्य दूतप्रेरणादिः । महिषासुरस्य युद्धयाचनवर्णनादिः ।

८९ अ०,—महिषासुरस्य सुरलोकाक्रमणवर्णनं ।

१०० अ०,—देवीसमीपे दूतस्य महिषासुरजन्मवृत्तान्तकथनं । तेन सह देव्याः परिणयप्रस्तावना । कुपितया देव्या सार्द्धमसुराणां युद्धवर्णनं । महिषासुरवधकथनं । देव्याः स्तुतिः ।

१०१ अ०,—समुद्रजलवासिनो रुद्रनामकासुरस्य शक्रादिभिः सह युद्धवर्णनं । देवीहास्योद्भवानां योगिनीनां समीपे असुराणां पराजयः । देवीकलंकशुद्धवधः । रुद्रस्य देवीशोचकथनादिः । योगिनीनां लप्स्यर्थं स्थाननिरूपणादिः । प्रयोजनवशादेकायाः शक्तेस्त्रैविध्यं । विशक्तिमाहात्म्यकथनं ।

१०२ अ०,—रुद्रछष्टिकथनं । तृतीये जन्मनि रुद्रस्य पित्राचत्वादिकथनं । रुद्रस्य ब्रह्मस्वरुद्रारोहणं । रुद्रस्य ब्रह्मशिरश्छेदनं । ब्रह्माभापेन कपाललग्नहस्तस्य कपालमालिनो महेन्द्रपर्वतं गत्वा कापालिकव्रताचरणं । द्विधाभिन्नस्य शिरसः खण्डमेकं गृहीत्वा रुद्रस्य विविधतीर्थपर्यटनं । कपालमोचनतीर्थकथनादिः । मन्त्राव्रतभग्नकापालादिव्रतकथनं । रुद्रमाहात्म्यकथनं ।

१०३ अ०,—सत्यतपोनामकलुब्धकोपाख्यानं । तत्र कदाचित् द्विद्रायां तर्ज्जन्यां तस्य भस्मदर्शनादिदृष्टान्तकथनं । दृष्टान्तमिमं निशम्य इन्द्रोपेन्द्रयोः किरातवराहरूपाभ्यां तत्र प्रवेशादिकथनं । तयोः सत्यतपसे वरदानं । खगुरोरावणे-
स्त्वज्ञानमुपलभ्य सत्यतपसे मोक्षप्राप्तिकथनादिः ।

१०४ अ०,—वैष्णव्याः शक्तेर्माहात्म्यकथनं । विष्णुपूजाविधिकथनं । दीक्षाकीर्तनं ।

१०५ अ०,—येन येन द्रव्येण नवग्रहपूजनं कृत्वा यद् यत् फलं भवति तत्प्रकारकथनादिः ।

१०६ अ०,—द्वादशीव्रतमाहात्म्यकथनं । अथ चैतराजोपाख्यानं । चैतराजसमीपे वशिष्ठस्य विनीताचराजविवरणकीर्तनं । दानमाहात्म्यकथनादिः ।

- विषयः । १०७ अ०,—नष्टचन्द्रसूर्यतारकादिसमये दृश्या विष्णुस्मृतिः ।
- १०८ अ०,—सत्वेन यग्रीभूतस्य विष्णोर्वरासुररूपेण तदुद्धारकथनादिः । विष्णु-
सन्निधौ दृश्या नानाविषयकप्रश्नकीर्तनादिः ।
- १०९ अ०,—नाचं यज्ञादिना तुष्यामि किन्तु केवलया भक्ष्येति विष्णोः कथना-
दिः । विष्णुभक्तिमाहात्म्यकथनं । विष्णुपूजाविधानादिकथनं । कर्माध्यायकथनं ।
- ११० अ०,—कर्मानुष्ठानविधिकथनादिः । कथं कर्म कर्तव्यं तत्कथनादिः । दुःख-
जनककर्मप्रदर्शनं ।
- १११ अ०,—द्वात्रिंशद्विधापराधकथनादिः । यथा यथा विष्णुः प्रपद्यते तत्कथनञ्च ।
- ११२ अ०,—येन प्रकारेण विष्णवे उपचारादिकं दातव्यं, सत्त्वकथनपूर्वकं तत्-
प्रकारकथनं ।
- ११३ अ०,—विष्णवे दानयोग्यानां फलमूलमांसादीनां नामादिकथनं ।
- ११४ अ०,—स्नात्वा जलाञ्जलिदानेन विष्णुतर्पणकर्तव्यता, तन्मन्त्रकथनञ्च ।
- ११५ अ०,—विष्णुभक्तानां प्रतिकथनादिः । येन येन कर्मणा गर्भवासे न
भवति काकथनं ।
- ११६ अ०,—येन कर्मणा जनः तिर्यग्योनित्वं नाधिगच्छति तत्कथनं । कोकामुख-
तीर्थमाहात्म्यादिकथनं । अथ श्वेनसत्त्वयोर्द्वैतान्तकथनं । अमिषलोलुपाया-
श्चिह्ना राजकन्यारूपेण अन्मप्रवृत्तादिविवरणकथनं ।
- ११७ अ०,—येन कर्मणा लोकः परं पदं पश्यति, तत्कथनादिः । माधवादिमास-
विशेषे केशवार्चनफलकथनं । तत्र द्रव्यविशेषदानफलकथनञ्च ।
- ११८ अ०,—षट्सु षट्सु विष्णोराराधनायै कर्मविशेषविधानं ।
- ११९ अ०,—मायावैचित्र्यकीर्तनादिः । अथ सोमशर्मापाषाणं । विष्णुभक्तदर्शन-
वन्दनादिकर्तव्यता । मायाचक्रमाहात्म्यादिकथनं ।
- १२० अ०,—कुजाशक्ततीर्थवर्णनं । एततीर्थोत्पत्तिविवरणं । तत्र मानसतीर्थक-
थनं । मायातीर्थकथनं । सर्वात्मकतीर्थकथनं । पूर्णमुखतीर्थकथनं । अशोकतीर्थ-
कथनं । पुण्डरीकतीर्थकथनं । अग्नितीर्थकथनं । वायव्यतीर्थकथनं । शक्रादि-
तीर्थकथनञ्च । एषां माहात्म्यकथनादिः । ब्यालीनकुलसंवादकथनं । तयो राजा-
पत्यरूपेण अन्मप्रवृत्तद्वैतान्तादिकथनं । कुमारीकुमारयोः तयोः परस्परं विवा-
हादिकथनं । एतत्फलश्रुतिकीर्तनं ।
- १२१ अ०,—गुर्वभिगमनप्रकारः । तत्र नियमकथनादिः । दीक्षाविधिः ।
- १२२ अ०,—चित्रियादीनां दीक्षायां विशेषकथनं । दीक्षितस्य कर्तव्यकथनादिः ।
गलन्तिकाग्रहणकथनं । कङ्कणादिदानमन्त्रकथनं ।

विषयः । १२२ अ०,—यज्ञसूत्रलक्षणतद्दानमन्त्रादिकथनं । सन्ध्याविधानं । दीपदानविधिः । ताम्रभाजनेन विष्णवे द्रव्यादिदानप्रशंसा । ताम्राश्रमे ताम्रोत्पत्तिकथनं । विष्णुभक्तस्य गुडाकेशस्य विष्णुसन्निधौ तच्चक्रोक्ततानां स्वमांसानां ताम्रजनन-प्राथ्येना । तन्मांसानां ताम्रत्वकथनं । रक्तानाञ्च पद्मरागत्वकीर्तनं । एवञ्च तस्य अस्थीनि रूप्याणि, मलञ्च कांस्यमभूदिति कथनं ।

१२४ अ०,—विष्णुभक्तस्य राजाश्रमलक्षणे दोषकथनं । तत्र प्रायश्चित्तकथनञ्च ।

१२५ अ०,—दन्तकाष्ठायुष्ये प्रायश्चित्तकथनं ।

१२६ अ०,—निधुवनं कृत्वा अकृतस्नानस्य विष्णुपूजने दोषकथनपूर्वकं प्रायश्चित्तकथनं ।

१२७, १२८ अ०,—शवं स्पृष्ट्वा विष्णुपूजने प्रायश्चित्तकथनं । एवं रजस्वलास्यशर्जन-प्रायश्चित्तकथनं । मेहनापराधप्रायश्चित्तं । पुरीषोत्सर्गप्रायश्चित्तं । अन्यभाषणप्राय-श्चित्तं । नीलवस्त्रपरिधानप्रायश्चित्तं । उपस्यर्शनापराधप्रायश्चित्तं ।

१२९ अ०,—क्रोधापराधप्रायश्चित्तकथनं । अकर्म्मण्युपपापपराधप्रायश्चित्तं । रक्तवस्त्र-परिधानापराधप्रायश्चित्तं । अन्यकारे भगवत्स्यर्शनापराधप्रायश्चित्तं । कृष्णवस्त्र-परिधानापराधप्रायश्चित्तं । कुङ्कुरोच्छिष्टापराधप्रायश्चित्तं । एवं वराहमांसभक्षण-प्रायश्चित्तं । जालपादभक्षणप्रायश्चित्तं । प्रदीपस्यर्शनापराधप्रायश्चित्तं । मृगशान-ममनापराधप्रायश्चित्तं । पिन्याकभक्षणपराधप्रायश्चित्तं । वराहमांसेन विष्णुतर्पणा-पराधप्रायश्चित्तं । सुरापानप्रायश्चित्तं । कुसुमभाकदानापराधप्रायश्चित्तं । परकीय-वस्त्रप्रावरणप्रायश्चित्तं । नवान्नादानापराधप्रायश्चित्तं । गन्धादिकमदत्त्वा धूपदान-प्रायश्चित्तं । उपानहापराधप्रायश्चित्तं । भेरीताडनापराधप्रायश्चित्तं । इति द्वाविं-शद्विधापराधकथनपूर्वकं तत्प्रायश्चित्तकथनं ।

१३० अ०,—शैकरतीर्थमाहात्म्यादिकथनं । तत्र चक्रतीर्थ-रूपतीर्थ-योगतीर्थ-प्रश्रुतीनां माहात्म्यकथनादिः । ब्रह्मदत्तराजोपाख्यानं । तत्पुत्रस्य मोमदत्तस्य स्वययाकथनादिः । शृगालीयप्रयोर्मानुषजन्मदृष्टान्तादिकीर्तनं ।

१३१ अ०,—शैकरके तीर्थे खञ्जरीटस्य स्रुतशरीरं सङ्गृह्य बालानां कलहकथ-नादिः । खञ्जरीटस्य मानुषजन्मप्रवृत्तादिदृष्टान्तकथनं । एतदृष्टान्तफलश्रुतिः ।

१३२ अ०,—विष्णुगृहे गोमयलेपनफलश्रुतिः । तत्र गीतकरणफलश्रुतिः । अत्र चण्डालब्रह्मराक्षसयोः संवादकथनं । ब्रह्मराक्षसस्य यज्ञकर्म्मसु मन्त्रपरिधटतया स्वावस्थाकथनं । एतत्फलश्रुतिः ।

१३३ अ०,—कोकामुख-वदरिकाश्रम-खेचराजाश्रितलोहाकुलतीर्थेषु विष्णोः स-र्वदा सान्निध्यकीर्तनं । तत्र कोकामुखस्य प्राधान्यकथनं । तत्र जलविन्दुनामक-

विषयः । तीर्थकथनादिः । विष्णुधारातीर्थकथनं । विन्दुसरस्तीर्थकथनं । सोमतीर्थकथनं । तुङ्गकोटतीर्थकथनं । आदिस्कन्दाश्रमतीर्थकथनं । पञ्चशिखतीर्थकथनं । गुह्यप्रभ-
तीर्थकथनं । सप्तसामुद्रिकतीर्थकथनं । को + बलतीर्थकथनं । धर्मपुरतीर्थ-
कथनं । गङ्गाधारातीर्थकथनं । पञ्चसवतीर्थकथनं । शङ्खकुण्डतीर्थकथनं । दंष्ट्रा-
कुण्डतीर्थकथनं । विष्णुतीर्थकथनं । सूर्यकामिकतीर्थकथनं । मत्स्यशिलातीर्थ-
कथनं । कोकामुखतीर्थं वराह रूपस्य विष्णोरवस्थितकीर्तनं ।

१२४ अ०,—वदरिकाश्रमवर्णनं । तत्र ब्रह्मकुण्डाद्रिकुण्ड-मृच्छपदेन्द्रलोक-पञ्चसर-
सतुःशेव-देवाधार-द्वादशादित्यकुण्ड-लोकपाल-वरुण-मानसाङ्गेदप्रभृतितीर्थवर्णनं ।
उर्वशीकुण्डतीर्थप्रस्रावे उर्वशीष्टतान्तकथनं ।

१२५ अ०,—सान्नाकरणशरीरविज्ञानकथनादिः । अध्यात्मयोगकथनं ।

१२६ अ०,—नामसङ्कीर्तनादिमाहात्म्या । चित्तान्यासकथनपूर्वकं तत्फलश्रुतिः ।
योगप्रशंसा । स्त्रीपुंभक्तकथनं । षट्सत्यभिगमननियमसन्त्रादियथनं । ज्ञानयोग-
माहात्म्यं । सत्यासप्रशंसा ।

१२७ अ०,—गुह्यमण्डलष्टतान्तकथनादिः । वटमूलतीर्थविवरणं । कुम्भीरकनाम-
महाशृङ्गविवरणं । कापिलकाननकथनं । महाशेवादिमहाशृङ्गकथनं । मन्दार-
कुण्डादित्यकीर्तनं ।

१२८ अ०,—विलरेण मन्दारकुण्डतीर्थवर्णनं । तत्र मन्दारद्रुमष्टतान्तकथनं ।
कोटरतीर्थकथनं ।

१२९ अ०,—शालग्रामतीर्थवर्णनं । तत्र ब्रह्मर्षेः शालङ्कायनस्य षट्तान्तकथनादिः ।
भगवतः शालग्रामेतिनामष्टतान्तकथनं । तत्र विष्णुप्रिय-गुह्यप्रभ-कालशृङ्गप्रभृति-
पञ्चदशतीर्थकथनं । तत्र तत्र फलकीर्तनञ्च ।

१३० अ०,—महादेवस्य शैर्वायमभस्मीकरणष्टतान्तवर्णनं । शैर्वाभिप्रायेण शि-
वस्य अन्तर्दाहकथनं । विष्णुवचनप्रीतस्य शैर्वास्य उपदेशेन गोनिष्क्रमतीर्थमा-
साद्य शिवस्य सुरभिदुग्धादिना तापशान्तिष्टतान्तकथनं । ततीर्थमाहात्म्यं । रूप-
कुण्डतीर्थकथनं । पञ्चवटतीर्थकथनं । पञ्चाननतीर्थकथनं । रुद्रपदब्रह्मशिरः-
प्रभृतितीर्थकथनं । वराहस्य वारुदेवसञ्ज्ञो भविष्यासीति भाविष्टतान्तकथनं ।
मात्सर्यस्य दोषाकरत्वकथनादिः । कोटवनतीर्थकथनं । विष्णुसरोनामतीर्थकथ-
नं । एतेषां शेषाणां माहात्म्यकथनं ।

१३१ अ०,—गोनिष्क्रमक्षेत्रे अथेयमयी भगवत्प्रतिमा वर्तते इत्यादिष्टतान्तकथनं ।
तत्र पञ्चकुण्डतीर्थमाहात्म्यकथनं । मणिकुण्डप्रवकुण्डप्रभृतितीर्थवर्णनं । पञ्चासक-
तीर्थकथनं ।

विषयः । १४२ अ०,—द्वापरयुगे यादवोऽहं भविष्यामीति वराहवचनं । दुर्व्यासः शपेन
 यदुकुलक्षयो भविष्यतीति वृत्तान्तकथनञ्च । आम्बवतीनन्दनस्य शम्भस्य वृत्तान्त-
 कथनादिः । द्वारकायां पञ्चसरो नामतीर्थमस्तीति तद्विवरणकथनादिः । प्रभास-
 तीर्थविवरणं । पञ्चकुण्डतीर्थकथनं । शंसकुण्डतीर्थविवरणं । ब्रह्मसङ्गमनतीर्थविव-
 रणं । कदम्बकुण्डक्षेत्रविवरणं । प्रद्युम्नसेदनक्षेत्रविवरणं । नारायणसङ्गमक्षेत्र-
 विवरणं । रैवतक्षेत्रकथनं । तत्र ऊर्ध्वविष्वादिदृष्टविवरणं । विष्णुचक्रमणक्षेत्र-
 कथनं । तत्र अश्वत्थदृष्टविवरणं । द्वारकासाक्षात् । ब्रह्मसरोनामकतीर्थकथनं ।
 सङ्गमनक्षेत्रवर्णनं । रामसरोनामकतीर्थकीर्तनं ।

१४३ अ०,—समुद्रमलययोर्मध्ये दूरं नाम स्थानं मे प्रियमस्ति । तत्र सूर्याचकं
 नाम क्षेत्रं परशुरामस्य आश्रमो भविष्यतीति वराहवचनं । अथकुण्डतीर्थकथनं ।
 तत्र तत्र फलश्रुत्यादिकथनं ।

१४४ अ०,—क्षेत्रमध्ये लोहाकुलतीर्थवर्णनं । तत्र भगवन्मूर्तिकथनं । तत्र च
 भगवदश्र्वादिकथनं । नारदकुण्डकथनं । पर्वतकुण्डकथनं । पञ्चशूलक्षेत्रकथनं ।
 सप्तर्षिकुण्डकथनं । गरुडकुण्डकथनं । आङ्गिरसकुण्डकथनं । वृक्षस्थितिकुण्ड-
 कथनं । वैशानरकुण्डकथनं । उमाकुण्डकथनं । मातेश्वरकुण्डकथनं । ब्राह्मणकुण्ड-
 कथनं । तत्र ऋग्वेदादिधाराकथनं । एतेषां साक्षात्प्राप्तकथनं ।

१४५ अ०,—मथुराक्षेत्रकथनं । यमुनायां कुण्डावहतीर्थकथनं । हन्दावनकथनं ।
 तत्र शिलोचयतीर्थवर्णनं । अमितप्रभाशेकदृष्टकथनं । भाण्डीरवनकथनं ।
 तत्रस्थवटदृष्टकथनं । रत्नशिलापट्टविवरणं । यमलार्जुनकुण्डकथनं । चर्कस्थल-
 कथनं । वीरस्थलकथनं । कनकक्षेत्रकथनं । क्रीडनक्षेत्रकथनं । सोमकुण्डकथनं ।
 तालकुण्डकथनं । पिण्डारकक्षेत्रकथनं । जम्बीरवटकक्षेत्रकथनं । कुन्दारोहणक-
 क्षेत्रकथनं । वल्लकनक्षेत्रकथनं । नागजालोम्भककुण्डकथनं । परकुण्डकथनं ।
 विन्दुप्रभकुण्डकथनं । शान्तरसतीर्थकथनं । ताक्षयनकथनं । शक्रक्रीडनकतीर्थक-
 थनं । वारण-कौबेरप्रसूतितीर्थकथनं । कालीयहृदकथनं । तत्र कदम्बदृष्टकथनं ।
 ज्ञानकक्षेत्रकथनं । सप्तसमुद्रकतीर्थकथनं । मथुरासाक्षात्प्राप्तकथनादिः ।

१४६ अ०,—मधुकाष्ठमयभगवत्प्रतिमानिर्माणविधिकथनादिः । तत्र नक्षत्रविशेषे
 दृष्टव्येदनादिकथनं । तत्र अधिवासप्रतिष्ठादिविधानं ।

१४७ अ०,—शिलामयप्रतिमानिर्माणविधिः । तत्र मन्त्रकथनपूर्वकमभिषेकद्रव्य-
 प्रदानादिकथनं । पूजाविशेषविधानादिकञ्च ।

१४८ अ०,—स्वर्णमयप्रतिमानिर्माणविधिः । तत्र प्रतिष्ठाविधानादिकथनं ।

१४९ अ०,—ताम्रप्रतिमानिर्माणविधिः । तत्र प्रतिष्ठादिविधानकथनं । शान्ति-
 कथनं ।

- विषयः । १५० अ०,—कांक्षप्रतिमास्थापनविधिः । तत्र प्रतिष्ठाविधानादिकथनं ।
 १५१ अ०,—राजतप्रतिमास्थापनादिविधिः । एवं सुवर्णप्रतिमाया इति कथनं ।
 १५२ अ०,—सर्वतोऽजलमये मायया बालरूपस्य भगवतो वटवृक्षाश्रयकथनादिः ।
 ब्रह्मणे मुखादिभ्यो ब्राह्मणादीनामुत्पत्तिकथनादिः । नेमिनामकतपोधनस्य उपा-
 स्थानं । आदस्य उत्पत्तिकथनं । दाहमन्त्रादिकथनं ।
 १५३ अ०,—अशौचकाले विहिताविहितनिरूपणं । विषुवर्षेषु कर्तव्यं पाकभो-
 जनमेव चेत्यादिकथनं । अस्त्रिसंख्यनं । एकोदिष्टादिकथनं । प्रेतभूषिर्निर्देशः ।
 प्रेतकार्यं कुक्षुरादिध्वनिश्रवणनिषेधः । प्रेतोद्दिष्टभोजनप्रायश्चित्तकथनं । प्रेतश्राद्ध-
 विधानं । तत्र क्वादिदाने फलश्रुतिकथनं । दृषपुच्छगलितोदकेन तर्पणविधानं ।
 पिण्डयज्ञनामनिरुक्तिः । पिण्डयज्ञविधिः ।
 १५४ अ०,—प्रेतभोज्यभोजने पुनः प्रायश्चित्तकथनं । गोहस्त्यादिदानग्रहणे प्रा-
 यश्चित्तं ।
 १५५ अ०,—पञ्चयज्ञविधानकथनादिः । पिण्डयज्ञे पात्रयोग्यभोक्तृनिरूपणादिः ।
 नीलकण्ठपुच्छतर्पणं । सर्वेषां गार्हस्थ्याश्रममूलत्वकथनं । पिण्डणामजीर्णनिवारणं ।
 श्राद्धे निषिद्धदर्शनादौ प्रायश्चित्तकथनं ।
 १५६ अ०,—सधुपर्कोत्पत्तिकथनादिः ।
 १५७ अ०,—शान्तिकथनं । सधुपर्कदानकथनञ्च ।
 १५८ अ०,—जनमेजयसमीपे वैशम्पायनस्य यमालयवर्णनं । तत्र उद्दालकोपा-
 स्थानं । सत्यप्रशंसाकथनं ।
 १५९, १६० अ०,—यमालयात् प्रत्यागतस्य नचिकेतसः समीपे ऋषीणां तद्गन्तान-
 श्रुश्रूषावर्णनं ।
 १६१ अ०,—यमालयवर्णनं ।
 १६२, १६३ अ०,—यातनास्वरूपवर्णनं ।
 १६४ अ०,—राक्षसैः सह यमकिङ्करीणां युद्धवर्णनं ।
 १६५ अ०,—पापविशेषे नरकविशेषकथनं । फलश्रुतिः । अथ अध्यायसङ्ख्याविष-
 यमस्ति ।

No. 1271. गे. नानं ।

Substance, country-made yellow paper, 10 × 6 inches. Folia, 124.
 Lines, 24 on a page. Extent, 2,000 slokas. Character, Nāgara. Date, ?
 Place of deposit, Srīrāmpur College. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Geyagāna. One of the Saṁhitās of the Sāma Veda. It is now in course of publication in the Asiatic Society's edition of the Sāma Veda Saṁhitā.

Beginning. ^{३ ३ २} जन् ज व खः । ^{२ २ २} तत्सवितुः ^{३ २ २} वरेणं भर्गो ^{३ ३} देवस्य ^{२ ३ २} धीमहि ॥ ^{३ ३ २} धियो यो नः
^{३ २} प्रचोदयात् । ^८ तत्सवितुं ^८ नुरणियोत् । ^{८ ८ ८} भर्गो देवस्य ^{८ ८} धीमहि २ । ^{८ ८} धियो यो नः
^५ प्रचो ५१५२१५२ । ^१ जेम् । ^१ यो २ । ^१ दायो यो २४५ ॥ १ ॥

End. ^४ उमायि ^८ आयाही २ ^८ वीथिताया २ ^४ यि । ^४ तैवा २ ^४ यि । इत्यादिः ।
^{४ ८ २ २ २ ४ ५} अपामिवा ^४ अरहो वा । ^४ हो ५६ । ^{४ ८} डा । ^{४ ८} ढ २४ । ^{८ ८ ४} रायस्य ^{८ ८ ४} धाय ^{८ ८ ४} रयास्तुता ।
^{२ ८ २ ८} अयो वारायि । ^{२ ४ २} भिः पवतो २२ ^{२ ४ २} यि । ^{२ ४ २} मदितमाः ^८ ऋङ्गुर्भिर्रपो वा ^२ २२२४ वा ।
^४ आ ५ ^५ यिवो ६ ^५ चायि । ^५ फे २५ । सप्तदशः प्रपाठकः ।

Colophon. इति गेयगानं समाप्तं ।

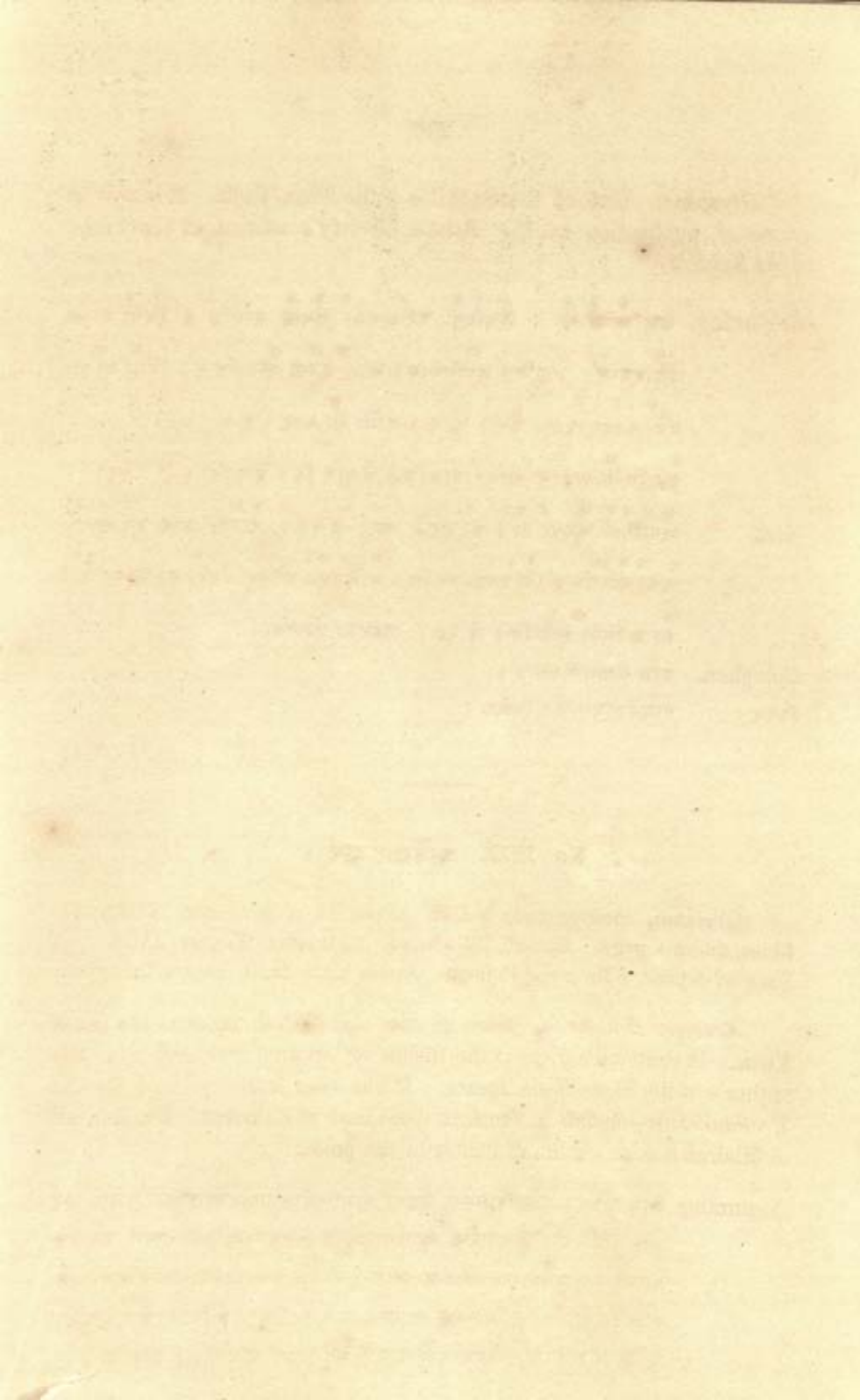
विषयः । सामवेदीयसंहिताविशेषः ।

No. 1272. आर्षेयब्राह्मणं ।

Substance, country-made yellow paper, 10 × 6 inches. Folia, 11. Lines, 26 on a page. Extent, 295 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ?
 Place of deposit, S'rirāmpur College. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

A. Geyya Brāhmaṇa. One of the eight Brāhmaṇas of the Sāma Veda. It contains notices of the Rishis or original "seers," i. e. the author's of the Sāma Veda hymns. It has been lately printed in the *Pratna-kamra-nāṭhinī*, a Sanskrit periodical of Calcutta. Dr. Burnell of Madras has an edition of it now in the press.

Beginning. अथ खल्वयमार्षेयस्य सवत् प्रयाणां नामधेयगोत्रोपधारणात् स्वर्गं यज्ञस्य धन्यं पुण्यं पुण्यं पशव्यं ब्रह्मवैवर्त्यं स्मार्तमायुष्यं प्रा + तराशिकमित्याचक्षते, तदप्येवमाज्यं इदं उपधारत एकैकं यज्ञपि + त्वं वर्षसहस्रमतिथिर्भवत्यनन्दितं प्रतिनन्दितो मानितः पूजितस्तपः स्वाध्यायफलमुपजीवतीत्यथापि ब्राह्मणं भवति । यो न वा अविदितार्षेयस्यन्दोदैवतप्राप्तेन मन्त्रेण याजयति । इत्यादिः ।

শুবক্তবপবিস্থাপ্তবেষমল্যোহন্যফলিত্তিযতমুতযনো কানুবহুহমাশ্রনীম্বে ॥ ১ ॥ ১১
 হ্রী ॥ ইতিমসমুণ মশকাবদ্বাপ্তেতশামহিসেব্রিজাউবহুটখোলৌ সোদ্যজনেব
 পকবোমি ॥ বজাভগবতমুতপ্তমাস্ত্রিয়মদ্বিত্যাস এসবাবয়াদি পমিক
 ত ॥ সম্যাপ্রথমসমুদনীনিলাইতপ্তমবতবপাবিস্ততভক্তিবাহবা ॥ ১২ ॥ ১২

না । হ্রীঃ ॥ হ্রীঃ স্বধৌ সোমঃ ॥ না বা যোগ্যতঃ স্বধৌ ॥
১৪২৩ স্বিত্বীং ১৭ বিন্যাস্য যোক্তাসামবাৰ মোদামসেনহোঁ স্বধৌ ॥ হ্রীঃ
বহীঃ স্বধৌ ॥ হ্রীঃ স্বধৌ ॥ হ্রীঃ স্বধৌ ॥ হ্রীঃ স্বধৌ ॥ হ্রীঃ স্বধৌ ॥

T. Mack & Co., Cal.

- End. आदित्यसोमयं तदादित्यालोत्याचक्षते ++ महानान्त्रं प्रजापते +++वा
विश्वामित्रस्य वा सिमा वा मन्त्रा वा शक्यो वा शक्यो वा ।
- Colophon. इत्यार्षेयब्राह्मणे तृतीयप्रपाठकः समाप्तः ।
- विषयः । फलकचयनपूर्वकं सान्नां चपिनिरूपणं ।

No. 1273. शिशुपालवधः ।

Substance, palm-leaf, $14\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Folia, 153. Lines, 4 on a page. Extent, 2,294 s'lokas. Character Bengali. Date, Sk. 1436. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, very old. Prose. Correct.

S'isupála-badha. An epic poem by Mágha, on an episode of the Mahábhárata, the subject being the destruction of Sis'upála, a sovereign inimical to the Pándu brothers. The work has been printed several times and is well known, but the MS. under notice is a very old one, being dated S'aka 1436 = A. C. 1512, and contains many readings not to be met with in the printed editions. Its style of writing is shown on plate V.

Beginning. त्रियः पतिः श्रीमतिशशितु जगज्जगन्निवासे वसुदेवसद्मनि ।

वसन् ददर्शावतरन्मम्वराद्विरण्मर्माङ्गभवं मुनिं हरिः ॥

End. सर्वेण सर्वत्रय इत्यनिन्द्यमानन्दभाजा जनितं जनेन ।

यद्यद्वितीयं + + + + तीयो मुखः सतां गौणमवाप नाम ॥

श्रीशब्दनस्य छतशब्दसमाग्लिलक्ष लक्ष्मीपतेचरितकीर्तनमाच + + ।

तस्यात्मजः स्वकविकीर्तिपुराशयोऽदः काव्यं व्यधत्त शिशुपालवधाभिधानं ॥

Colophon. इति श्रीदत्तस्त्रनोः श्रीमाधकवेः छतौ श्रीलक्ष्मि शिशुपालवधे महाकाव्ये + +

+ + + + : सर्गः समाप्तः ॥

विषयः । शिशुपालवधविवरणं ।

No. 1274. अभिज्ञानशकुन्तला ।

Substance, palm-leaf, $13\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Folia, 82. Lines, 4 on a page. Extent, 1,271 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1494. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, very old. Correct.

Abhijñāna Śakuntalā. This is the oldest codex of the Bengali recension of the Śakuntalā that has yet been met with; it is dated Ś'aka 1494 = A. C. 1570. It corresponds with the North-West recension much more closely than the printed texts. It has been obtained from the library of a Paṇḍit of Ś'ántipur, whose ancestors have been Paṇḍits for many generations: the MS. was a heirloom. As it is written on palm-leaf and is in a very decayed condition, the Paṇḍit thought he made a good bargain by selling it for several printed books. It is remarkably correct, and written in a clear but crabbed old hand. See plate IV.

Beginning. या दृष्टिः सद्युराद्या वहति विधिञ्जतं या हविर्था च होत्री

ये द्वे कालं विधत्तः श्रुतिविषयगुणा या स्थिता व्याप्य विश्वं ।

या मातुः सर्व्वबीजप्रकृतिरिति यथा प्राणिनः प्राणवन्तः

प्रत्यक्षाभिः प्रसन्नस्तनुभिरवतुवस्ताभिरष्टाभिरिभः ॥

End. वत्स एवमस्तु इति निष्क्रान्ताः सर्व्वे । सप्तमोऽङ्कः । समाप्ता चेत्यभिज्ञान-
शकुन्तला ॥

विषयः । शकुन्तलाष्टकान्तवर्णनं ।

No. 1275. दैवतब्राह्मणं ।

Substance, country-made yellow paper, 10 × 6 inches. Folia, 2. Lines, 24 on a page. Extent, 45 ś'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Ś'rīrāmpur College. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Daivata Brāhmaṇa, alias *Devatā-adhyāya-Brāhmaṇa*. One of the Brāhmaṇas of the Śāma Veda. Max Müller's Sanskrit Literature, p. 348.

Beginning. अग्निरिन्द्रः प्रजापतिः सोमो वरुणस्त्वष्टाङ्गिरसः पूषा सरस्वतीन्द्राग्नी इडा-
निधनानि धनानि—इत्यादिः ।

End. देवर्षिभ्यश्च ब्रह्मा सत्यश्च + + मामिति ब्रह्म सत्यश्च पातु मामिति ।

Colophon. इति दैवतब्राह्मणं । इति देवताध्यायः समाप्तः ।

विषयः । साम्नां देवताच्छन्दस्यादिनिरूपणं । गायत्रीनिर्व्वचनं । गायत्र्यङ्गानि च ।

No. 1276. वंशब्राह्मणं ।

Substance, country-made yellow paper, 12 × 7 inches. Folia, 12. Lines, 24 on a page. Extent 39 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, S'rīrāmpur College. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Vaṇśa Brāhmaṇa. One of the Brāhmaṇas of the Sāma Veda; it contains a genealogy of the Rishis of the Sāma Veda and of some of their descendants. A carefully edited text of this work with an interesting introduction has lately been published by the learned Dr. Burnell of Madras.

Beginning. नमो ब्रह्मणे नमो ब्राह्मणेभ्यो नम आचार्य्येभ्यो नम ऋषिभ्यो नमो देवेभ्यो नमो वेदेभ्यो नमो वायवे च सत्यवे च विष्णवे च नमो वैश्वनाथा चोपजयाय च ।
शर्व्वदत्ताद् गार्ग्याच्छार्व्वदत्तो गार्ग्यो बद्रभूतिर्द्राक्षायणिरित्यादिः ।

End. दृष्टुर्गोभिलो गोभिलादेव गोभिलो राधाच गौतमात् समानं परं समानं परं ।

Colophon. इति वंशब्राह्मणं समाप्तं ।

विषयः । गार्ग्यादारभ्य गोभिलपर्यन्तस्योपां वंशविस्तारकथनं ।

No. 1277. साङ्ख्यचन्द्रिका ।

Substance, country-made yellow paper, 10 × 6 inches. Folia, 48. Lines, 18 on a page. Extent, 1,404 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'rīrāmpur College. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Sāṅkhya-chandrikā. A commentary on the Sāṅkhya Kārikā of Is'varakṛishṇa. By Nārāyana Tīrtha, a disciple of Rāmagovinda Tīrtha. Hall's *Contributions*, p. 7.

Beginning. श्रीरामगोविन्दसुतीर्थपादकपाविशेषादुपलभ्य बोधं ।

श्रीवासुदेवादधिगम्य सर्व्वशास्त्राणि वक्तुं किमपि स्पृहा नः ॥

प्रकृतिं पुरुषश्चैव नत्वाचार्यान् गुह्यं लब्ध्वा ।

नारायणः साङ्ख्यमूले तनुते साङ्ख्यचन्द्रिकां ॥

तदिदं शास्त्रं चतुर्विधं । ज्ञेयं ज्ञेयसाधनं ज्ञानं ज्ञानसाधनमेति मुमुक्षुजिज्ञा-
सितत्वात् । इत्यादिः ।

- End. इति षष्टिपदार्यानामष्टभिः सप्त सिद्धिभिः । इति ।
तथा च यच्चैतत् षष्टिपदार्थविवेचनाद्रेढं प्रकरणं, किन्तु तन्त्रमेवेति सिद्धं ।
Colophon. इति रामगोविन्दतीर्थशिष्यनारायणतीर्थकृता साङ्ख्यचन्द्रिका समाप्ता ।
समाप्ता चेयं साङ्ख्यचन्द्रिका ।
विषयः । ईश्वरकृतसाङ्ख्यकारिकाया व्याख्यानं ।

No. 1278. साङ्ख्यभाष्यं वा आर्यभाष्यं ।

Substance, country-made yellow paper, 10 × 6 inches. Folia, 27.
Lines, 34 on a page. Extent, 1,916 śloka. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, S'rirámpur College. Appearance, fresh. Prose. Generally
correct.

Sāṅkhya-bhāṣhya alias *Āryabhāṣhya*. A commentary on the Sāṅ-
khya-kārikā of Īśvarakṛishṇa. By Vijñāna Bhikṣhu. The text of
Īśvarakṛishṇa and the commentary of Gaurapāda, together with an
English translation of the text by Colebrooke, and of the comment by
H. H. Wilson, were printed some time ago by the Oriental Translation
Fund, London. The commentary which forms the subject of this
notice, as also that noticed under the last preceding No. have never
been printed.

Beginning. कपिलाय नमस्तस्मै येनाविदोदधौ जगति मये ।
काश्यात् साङ्ख्यमयी नौरिव विहिता प्रतारणाय ॥
अल्पपन्थं स्वर्ग्यं प्रमाणसिद्धान्तहेतुभिर्युक्तं ।
शास्त्रं शिष्यहिताय समासतोऽहं प्रवक्ष्यामि ॥
दुःखत्रयभिघातादित्यादिः ।

- End. साङ्ख्यं कपिलमुनिना प्रोक्तं संसारविसृत्तिकारणं हि ।
यच्चैताः सप्ततिरार्या भाष्यज्ञान गौडपादकृतं ॥
Colophon. इति विज्ञानभिच्चुविरचितं साङ्ख्यभाष्यं सम्पूर्णं ।
विषयः । ईश्वरकृतसाङ्ख्यकारिकाया व्याख्यानं ।

No. 1279. वराहपुराणान्तर्गतव्यङ्कटगिरिमाहात्म्यम् ।

Substance, country-made yellow paper, 11 × 4½ inches. Folia, 46. Lines, 11 on a page. Extent, 828 slokas. Character, Nágara. Date, Sk. 1544. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Correct.

Vyañkatagiri Māhātmya. An episode of the Varāha Purāṇa; it treats of the religious merits of a famous place of pilgrimage called Vyañkatagiri in the Madras Presidency.

Beginning. ऋषय ऊचुः । रोमहर्षणसर्वज्ञ पुराणार्थविभारद ।

माहात्म्यं श्रोतुमिच्छामो गिरीन्द्राणां महीतले ॥

End. यः पठन् प्रयतो भक्त्या शृणुयाद्वा लिखेदपि ।

सर्वान् कामानवाप्नोति सम्प्राप्नोति च महत्फलं ॥

Colophon. इति श्रीचतुर्विंशतिसाहस्रिकायां संहितायां श्रीवराहपुराणे श्रीव्यङ्कटगिरि-
माहात्म्ये द्विषष्ठितमोऽध्यायः ।

विषयः । व्यङ्कटगिरिमाहात्म्यवर्णनं ।

No. 1280. मृगारेष्टिशोचप्रयोगः ।

Substance, country-made yellow paper, 9½ × 4½ inches. Folia, 2. Lines, 23. Extent, 48 slokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Mrigāreshṭhihotra-prayoga. A manual for the performance of the Vedic rite called *Mrigāreshṭhi*.

Beginning. नमः प्रवक्त्र इत्यादिसप्तदशसामिधेयः ।

End. देवा आवाप्या इत्यादिः । श्रेष्ठं प्रकृतिवत् ॥

Colophon. इति मृगारेष्टिशोचं समाप्तं ।

विषयः । मृगारेष्टिशोचकथनं ।

No. 1281. बोधायनसूत्रं ।

Substance, country-made yellow paper, $9\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 3. Lines, 14—15 on a page. Extent, 189 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Bodháyana Sūtra. This is a mere fragment of the aphorisms of Bodháyana, on the Sautra rites of the Black Yajur Veda. It treats of the new and the full moon sacrifices.

Beginning. अथोपय्याहरणं विज्ञायते क्रत्वादैः क्रतुकामं कामयति ।

End. स्नानमाविशन्तु न इति सिकताः सम्भृत्य । (खण्डितं) ।

विषयः । दर्शपौर्णमासादियज्ञविधिकथनं ।

No. 1282. उक्थप्रयोगः ।

Substance, country-made yellow paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 101. Lines, 9 on a page. Extent, 2,137 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Ukthaprayoga. A manual for the performance of the Vedic rite called *Uktha*. It is described in full in Haug's Aitareya Bráhmaṇa, p. 251.

Beginning. तस्यैन्द्राग्रः पशुः । आवाहनकाले । आवायमानन्तरमिन्द्राग्री आवह । वन-
स्थितिमावह इन्द्रं न सुमन्तमित्यादिः ।

End. एवमेतद्धः कृत्वा एतां रात्रिं वसन्ति । मन्तिष्ठते दशममहः ।

Colophon. इति दशरात्रः समाप्तः ।

विषयः । उक्थप्रयोगकथनं । उक्थशब्देन सामवेदीयकर्म्मविशेष उच्यते ।

No. 1283. वायवीयसंहिता ।

Substance, country-made yellow paper, $14 \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 116. Lines, 10 on a page. Extent, 2,310 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Vāyaviya Saṁhitā. A treatise on the worship of S'iva. It professes to be a portion of the Vāyu Purāṇa, but it is not included in the Index of that work given in the Nārādīya Purāṇa.

Beginning. नमः शिवाय सोमाय सगणाय सख्यनवे ।

प्रधानपुरुषेभ्यः सर्गस्थित्यन्तर्हेतवे ॥

End. दृष्ट्वा तत्क्षणे तस्मिन् विमानं भानुसद्भिम् ।

गणेशरैरसङ्कोचेः संवृतश्च समन्ततः ॥ खण्डितं ।

विषयः । अथ पाशुपतज्ञानस्य मोक्षदाढ्यं पाशुपतविभूतयश्च । यत्कृतञ्च प्रति उप-
मन्युना पुरा उक्तं, तस्य ऋषीन् प्रति वाचोः पुनः कथनं ।

No. 1284. अपरोक्षानुभूतिः । अपरोक्षानुभूतिदीपिकासहिता ।

Substance, country-made yellow paper, $12\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Folia, 16. Lines, 10—15—16 on a page. Extent, 704 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Text, verse; Commentary, prose. Correct.

Aparokshānubhūti with a commentary called *Aparokshānubhūti-dīpikā*. A treatise on the Vedānta doctrine. By S'aṅkara Kōhārya. The commentary is anonymous. *Hall's Contributions*, p. 104.

Beginning. सू०। श्रीहरिं परमानन्दमुपदृष्टारमीश्वरं ।

व्यापकं सर्वलोकानां कारणं तं नमाम्यहं ॥ १ ॥

अपरोक्षानुभूतिर्वै प्रोच्यते मोक्षसिद्धये ।

सद्भिरेव प्रयत्नेन वीक्षणीया मुञ्जर्मुञ्जः ॥ २ ॥

टी०। स्वप्रकाशलहेतुर्यः परमात्मा सिदात्मकः ।

अपरोक्षानुभूत्याख्यः सोऽहमस्मि परं सुखं ॥ १ ॥

श्रीशगुर्वात्मभेदाद्यः सकलव्यवहारभूः ।

सौपाधिकः स चिन्मात्रः सोऽपरोक्षानुभूतिकः ॥ २ ॥

तदेवमनुसन्धाय निर्विघ्नां स्वेष्टदेवतां ।

अपरोक्षानुभूत्याख्यामाचार्यैः प्रकाशये ॥ २ ॥

End. सू०। परिपक्वं मनो येषां केवलोऽयश्च सिद्धिदः ।

गुरुदैवतभक्तानां सर्वेषां सुलभो भवेत् ॥

Colophon. इति श्रीमङ्गराचार्यविरचिता अपरोक्षानुभूतिः समाप्ता ।

टी०। परिपक्वमनस्वाद् यतिदुःसाध्यान्यपि साधनानि सुसाध्यानि भवन्तीति हेतोर्गुरुदेवतभजनमेव स्वधर्माविरोधेन सर्वैः कार्यमिति परममङ्गलं ।

इति अपरोक्षानुभूतिप्रदीपिका समाप्ता ॥

विषयः । अथ प्रथमं विवेककथनं । ततः शमदम उपरतिस्साधानमुमुचुत्वादिकथनं । तत आत्मज्ञानविचारकथनं । तत आत्मपदार्थनिरूपणं । ततः जीवब्रह्मेक्य-प्रतिपादनं । ततो ब्रह्मसाक्षात्कारोपायनानाविधयोगकथनं ।

No. 1285. विन्ध्यमाहात्म्यं, टीकासहितं ।

Substance, country-made yellow paper, $13\frac{3}{4} \times 7\frac{1}{4}$ inches. Folia, 157. Lines, 9—10 on a page. Extent, 3,927 śloka. Character, Nāgara. Date, SM. 1924. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Text, verse ; Commentary, prose. Incorrect.

Vindhya-māhātmya. Topography of certain sacred places on the Vindhya Hills, and the religious merit to be acquired by pilgrimage to them. The work professes to be an extract from the Vrihadus'anas Upapurāṇa and has a commentary attached to it. Contents 1—2. S'aunaka's enquiry about the Vindhya Hills. 3—4. The Purāṇas and the Upapurāṇas described. 5. The praise of a form of Devī dwelling on the Vindhya Hills. 6. Do. of Tārakes'vara. 7—8. Story of Tāraka Asura. 9. Enumeration of the sacred places on the Hills. 10. Story of Hari's blessing the sacred places. 11—12. The pool of Lakshmī. 13—14. Story of the two giants, Tuhunḍa and Hunḍa. 15, 16. The pool of Brahmā. 17. The pools of Saunaka and others. 18. Do. of Marīchi, &c. 19. Praise of the River Ganges. 20. The pool of Dharma. 21. Do. of Gokarṇa. 22. Do. of Navayogīs'vara. 23. Expiation meet at these sacred pools. 24. Praise of the confluence of the Ganges and the Yomunā at Allahabad. 25. Pool called Nāga-kūpa. 26. The majesty of Vindhyavāsinī, the Devī dwelling on the Vindhya Hills. 27. Mystic emblems for her worship explained. 28. Purification of the elements before worshipping her. 29. Mode of worshipping her. 30. Adoration to her through a triangular diagram. 31. Her wars with Nisumbha and Sumbha. 32—33. Description of Rāmagayā. 34.

Wanting in the MS. 35. Praise of Karnávatí. 36. Do. of S'iva. 37. The different abodes of Vindhyaśinī. 38. Merit of circum-ambulating the sacred pools. 39. Do. of a circuit of five kros'as round those pools. 40. Praise of the Purāṇa. 41. The mode of circum-ambulating the pools.

Beginning. मू०। यो विघ्नमित्यै जगताच्च गुप्तये स्वःसद्भिर्वा मनुजैश्च पूजितः ।

यो विघ्नतुलैकलशानुरूपकसं दुष्टिराजं शरणं गतोऽस्मि ॥ १ ॥

यच्चिन्तनं विघ्नजनीनमुच्यते क्लिप्तान्तरायं विनयेत् सतीं मतिं ।

यो विघ्नतामिश्रविवस्वरूपको द्वैमातुरं तं सततं नमाम्यहं ॥ २ ॥

टी०। श्रीमद्विष्णुप्रजापतिवन्द्यचरणं गोपादिकाराधितं

वन्दे पूर्णविकुसुमैर्मयवदनं संसारतापापहं ।

सत्यं ज्ञानमनन्तमाद्यविधुरं गोभारसंचारकं

सर्वज्ञानमपास्तसर्वममलं विघ्नेश्वरं शर्मदं ॥ १ ॥

व्याख्यानरहितस्यास्य व्याख्यानं सज्जनप्रियं ।

क्रियते स्त्रीयवोधाय प्रसादः चम्यतां बुधैः ॥ २ ॥

End. मू०। विन्ध्यलेखस्य साक्षात्मा यः शृणोति सुचेतसा ।

सर्वान् पापान् विधूयाव लभते सद्गतिं परां ॥

Colophon. इति श्रीवृद्धदैश्वर्यसोपपुराणे विन्ध्यसाक्षात्मावर्णनं नामैकचत्वारिंशोऽध्यायः ।

टी०। एतच्छ्रवणसाक्षात्माह, विन्ध्यलेख्येति ।

इति विन्ध्यसाक्षात्माव्याख्यानं समाप्तं ।

विषयः । अथ एकचत्वारिंशोऽध्यायः सन्ति । तत्र १ प्रथमे, २ ये, च—श्रीनकप्रत्यकथनं ।

३ ये,—पुराणनामसङ्ख्याकथनं । ४ ये,—उपपुराणकथनं । ५ से,—विन्ध्यलेख-

निवासिन्या भगवत्या साक्षात्मावर्णनं । ६ ये,—तारकेश्वरसाक्षात्मावर्णनं । ७ से,—

शिवं प्रति तारकानुरक्तिकथनं । ८ से,—तारकेश्वरस्योत्तिकथनं । ९ से,—

नानाविधपुण्यलेखकथनं । १० से,—हरिवरप्रदानकथनं । ११ से,—लक्ष्मी-

कुण्डोत्पत्तिकथनं । १२ से,—लक्ष्मीकुण्डसाक्षात्मावर्णनं । १३, १४ से,—तुण्ड-

कुण्डाख्यासुरद्वयवर्णनं । १५ से,—ब्रह्मकुण्डोत्पत्तिकथनं । १६ से,—ब्रह्मकुण्ड-

वर्णनं । १७ से,—सनकादिकुण्डनिरूपणं । १८ से,—सरीचादिकुण्डवर्णनं ।

१९ से,—गङ्गासाक्षात्मावर्णनं । २० से,—धर्मकुण्डवर्णनं । २१ से,—गोकर्णकुण्ड-

वर्णनं । २२ से,—नवयोगीश्वरकुण्डवर्णनं । २३ से,—प्रायश्चित्तवर्णनं । २४ से,—

गङ्गासङ्गमसाक्षात्मावर्णनं । २५ से,—पुण्यजलाशयनागकूपाख्यानवर्णनं । २६ से,—

विन्ध्यवासिनीप्रादुर्भाववर्णनं । १०श्ले,—यन्त्रोद्धारादिवर्णनं । १८श्ले,—भूत-
शुद्धादिवर्णनं । २९श्ले,—विन्ध्यवासिनीपूजाप्रकरणं । ३०श्ले,—विकोणयन्त्र-
पूजावर्णनं । ३१श्ले,—निशुम्भशुम्भवधवर्णनं । ३२श्ले,—रामगयोत्पत्तिवर्णनं ।
३३श्ले,—रामगयावर्णनं । चतुर्लिंगाऽध्याये नास्ति । ३५श्ले,—कर्णावतीमा-
हात्म्यावर्णनं । ३६श्ले,—शिवमाहात्म्यावर्णनं । ३७श्ले,—विन्ध्यवासिनीस्थान-
प्रदर्शनवर्णनं । ३८श्ले,—विन्ध्यलेखप्रदक्षिणकथनं । ३९श्ले,—पञ्चक्रोश्याचा-
निरूपणं । ४०श्ले,—पुराणमाहात्म्यावर्णनं । ४१श्ले,—पञ्चक्रोशादियात्रावर्णनं ।

No. 1286. रामलिङ्गवर्णनं, वा तकरामायणं ।

Substance, country-made yellow paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 57. Lines, 10 on a page. Extent, 1,120 śloka. Character, Nāgara. Date, Sm. 1877. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Rāma-liṅgavarṇana. An epitome of the Rāmāyaṇa of Vālmīki. Author unknown.

Beginning. हरिहरविधिरूपः सच्चिदानन्दरूपो हयगजनकुलाख्यो विघ्ननाशो गणेशः ।

सुरसमुद्रमकाये रामलिङ्गाभिधाने मम हृदयसरोजं सच्चिकाशं करोतु ॥

End. चनेन प्रीयतां देवो हयग्रीवः त्रिधः पतिः ।

वदव्याख्याननिरतो मङ्गलप्रतिपालकः ॥

Colophon. इति श्रीरामलिङ्गवर्णनं सम्पूर्णं ।

विषयः । अत्र नव सर्गाः सन्ति । तत्र १ प्रथमे,—रामलिङ्गवर्णनं । २ये,—रामलतहर-
धनुर्भङ्गविवरणं । ३ये,—जानकीविवाहवर्णनं । ४थे,—श्रीरामस्य वनगमन-
वर्णनं । ५मे,—लक्षणेन सूर्यपक्ष्मनासिकाच्छेदनं । रावणेन सीताहरणं ।
सीतान्वेषणार्थं हनूमतो लङ्कागमनं । रावणेन सच हनूमतः कथोपकथनञ्च ।
६ष्ठे,—रामरावणयुद्धविवरणं । ७मे,—श्रीरामस्य राव्याभिषेकवर्णनं । ८मे,—
सुपुत्राभ्यां सच युद्धे रामस्य पराजयहेतुकथनं । ९मे,—राममाहात्म्यकथनं ।

No. 1287. आथर्वणतापनीयोपनिषद्भाष्यं ।

Substance, country-made paper, $7\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 74. Lines, 9—10 on a page. Extent, 1,157 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Atharvāṇa-tāpantiyōpanishad-bhāṣhya. Fragment of a commentary on the Rāmātāpānī Upanishad. Author unknown. The Upanishad with a commentary by S'aṅkarānanda has been published in the Bibliotheca Indica.

Beginning. यद्वाग्योपनिषत् स्थाता तपनं तं विधिं गुरुं ।

प्रणम्योपासनाग्रभो तद्वाग्यं यदयारभे ॥

End. य एतं मन्त्रराजद्वरमिहमानुष्टुभं नित्यमधीते इत्युक्तार्थं तथा । (खण्डितं) ।

विषयः । आथर्वणतापनीयोपनिषद्भाष्यानं ।

No. 1288. वेदान्तपरिभाषार्थदीपिका । मूलमहिता ।

Substance, country-made paper, 14×7 inches. Folia, 88. Lines, 8—9 on a page. Extent, 3,476 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1916. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Vedānta-paribhāṣhā-dīpikā. A commentary on the Vedānta-paribhāṣhā of Dharmarājā Dikshita. By Śivadatta, son of Dhanapati Suri. Colebrooke's *Misc. Essays*, I, pp. 335-6. Hall's *Contributions*, 100.

Beginning. प्रथमतश्चत्वारि पचाणि न सन्ति ।

End. सू०। तदेवं ब्रह्मज्ञानाग्नौ लक्ष्मणार्थमिवार्थनिरतिशयब्रह्मानन्दायामिथेति सिद्धं प्रयोजनं ।

Colophon. इति श्रीधर्मराजदीक्षितविरचितायां वेदान्तपरिभाषायामष्टमपरिच्छेदः समाप्तः ।

टी०। सस्मादेवं तस्माद्वावस्था ब्रह्मसुखवस्थापरिच्छेदार्थं निगमयति ।

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यबालगोपालतीर्थश्रीपादशिष्यदत्तवंशावतंश-
राजकुमारसूनुधनपतिस्वरिखनुशिवदत्तकृतायां वेदान्तपरिभाषार्थदीपिका-
यामष्टमः परिच्छेदः समाप्तः ।

विषयः । वेदान्तपरिभाषाव्याख्यानं । वेदान्तपरिभाषायाम् मोक्षोपायतत्त्वज्ञानजनक-
तत्त्वमसीति महावाक्यघटकस्य तत्पदस्य लम्पदस्य च अर्थकथनं ।

No. 1289. दशकुमारचरितं ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 26. Lines. 7—10 on a page. Extent, 609 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1691. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Das'akumára-charita. The adventures of Ten princes, a romance. By Dandí. An excellent edition of this work was published some time ago by the late Professor H. H. Wilson. The MS. is incomplete, but old, being dated Samvat 1691 = A. C. 1635. See plate X.

Beginning. ब्रह्माण्डश्चदण्डः शतधृतिभवनान्मोक्षो नास्तदण्डः

सौणीनौकूपदण्डः चरदमरसरित्पट्टिकाकेतुदण्डः ।

ज्योतिश्चक्राक्षदण्डस्त्रिभुवनविजयसम्पदण्डोऽङ्गिदण्डः

श्रेयस्त्रैविक्रमस्रो वितरतु विबुधद्वेषिणां कालदण्डः ॥

End. चित्रहारिणं चतुर्दशभुवनदृष्टान्तं ब्रावयामास । इतः परं खण्डितं ।

विषयः । मगधराजकुमाराणां चरित्रकथनं ।

No. 1290. दासबोधः ।

Substance, country-made yellow paper, $6\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 71. Lines, 9 on a page. Extent, 945 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1858. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

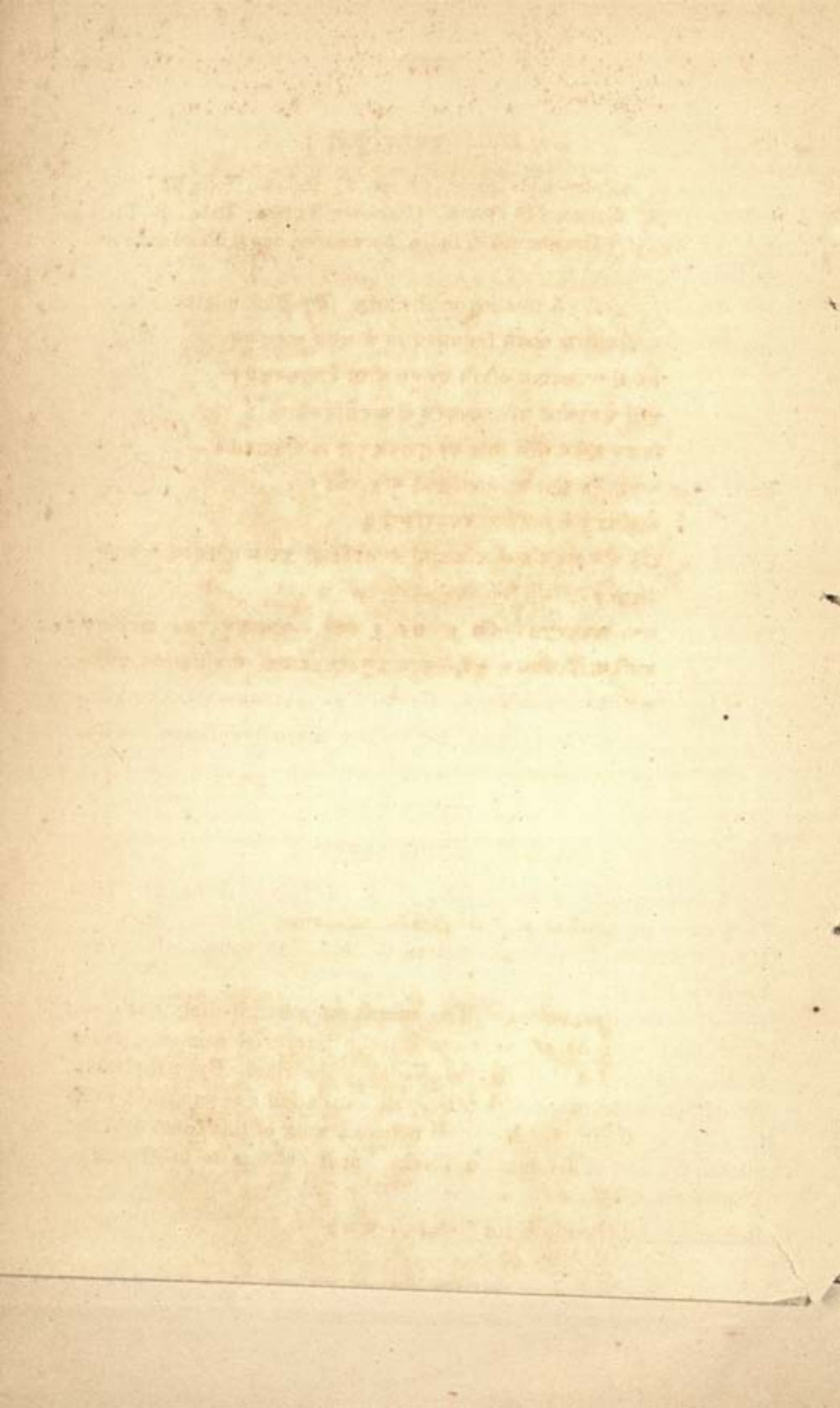
Dásabodha. Moral maxims founded partly on the Vedánta and partly on the Yoga doctrines. By S'ridása.

Beginning. अर्थे जाणिवेचि कथ । सर्वथा न चके । अर्थे भावाचा तर्का । अर्थे यां
गुह्यका विवेक ॥

End. गन्धपुष्पपूकधूमचन्दन । पीताम्बररत्नदीपु ।

Colophon. इति श्रीदासबोधः समाप्तः ।

विषयः । ज्ञानोपदेशकथनं ।

No. 1291. रसतरङ्गिणी ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 37. Lines, 8—9 on a page. Extent, 749 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place. of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Rasa-taraṅgīnī. A treatise on rhetoric. By Bhānudatta.

Beginning. लक्ष्मीमालोक्य लुभ्यन् निगममुपहसन् भ्रातृयन् यज्ञजन्तून्
 चवं भ्राणाचिपथ्यन् समिति दग्धसुखं वीक्ष्य रोमाञ्चमदत् ।
 हृत्वा ह्येयङ्गवीनं चकितमपसरन् खेच्छरत्नैर्दिग्गन्तान्
 सिद्धन् दग्धेन भूमिं तिलमिव तुल्यन् पातु वः पीतवासाः ॥

End. • यावद्भानोः सुता कापि कालिन्दी भुवि वर्तते ।
 तावत्तिष्ठतु मे भानोरेषा रसतरङ्गिणी ॥

Colophon. इति श्रीभानुदत्तमिश्रविरचितायां रसतरङ्गिण्यां रसाभासनिरूपणं नामाष्टम-
 सरङ्गः ।

विषयः । अथ अष्टतरङ्गाः सन्ति । तत्र १ प्रथमे,—काव्यात्मभूतरसव्यवहारविषय
 स्याद्विभावनिरूपणं । २ये,—काव्यात्मभूतरसप्रकाशकविभावनिरूपणं । ३ये,—
 काव्यात्मभूतरसप्रकाशकानुभावनिरूपणं । ४थे,—सात्त्विकभावनिरूपणं । ५मे,—
 व्यभिचारिभावनिरूपणं । ६ठे, ७मे,—च काव्यात्मभूतरसनिरूपणं । ८मे,—
 रसाभासनिरूपणं ।

No. 1292. जीवन्मुक्तिप्रकरणं ।

Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 21. Lines 7—8 on a page. Extent, 320 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Jivanmukti-prakaraṇa. The means of emancipating one's self from the trammels of existence during terrestrial existence, being moral maxims founded on the Vedānta doctrine. By Aṣṭāvakra. An edition of this work with a Bengali translation was published some time ago in Calcutta. Mr. Hall notices a work of this name with the alternative title of Jivanmukti Viveka, but it extends to 2600 slokas. *Contributions*, 133.

Beginning. मुक्तिमिच्छसि चेत्तात विषयान्विषयवत्तज ।

क्षमार्जवदयातोषसत्यं पीयूषवद्भज ॥ १ ॥

न प्रस्थी न जलं नाग्निर्न वायुर्दानं वा भवान् ।

एषां सात्त्विकमाह्वानं चिद्रूपं विद्धि मुक्तये ॥ २ ॥

End. क चास्ति क च वा नास्ति कास्ति चैकं क च द्वयं ।

वृद्धनाव किमुक्तेन किञ्चिद्गोत्रातिष्ठते मम ॥ १४ ॥

Colophon. इति शिष्यप्रोक्तं जीवन्मुक्तिचतुर्दशकम् ।

विषयः । चतुर्दशजीवन्मुक्तिसाधनीभूतज्ञाननिरूपणं ।

No. 1293. लघुशब्दरत्नं ।

Substance, country-made paper, 13 × 5 inches. Folia, 178. Lines, 8—9—10 on a page. Extent, 5,310 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Laghuśabda-ratna. A commentary on the *Praudha-manoramā*. By Hari Dīkshita, son of Viśveśvara Dīkshita, and grandson of Bhaṭtojī Dīkshita. The MS. is imperfect.

Beginning. शेषविभूषणमीडे शेषाशेषार्थलभाय ।

दातुं सकलमभीष्टं फलमीष्टे यत्कृपादृष्टिः ॥ १ ॥

ध्यायमिति । ध्यात्वा ध्यात्वेत्यर्थः । णमुल्लङ्घनेतत् ।

End. आश्रित्यै नैवेति । अथ केचिदित्यादिना मंडुक्तमूलस्वरतीत्येति भाव इति शुभम् ।

Colophon. इति श्रीमदीक्षितभट्टोजिपौचर्दीक्षितहरिविरचिते प्रौढमनोरमायाख्याने लघु-
शब्दरत्ने सुवक्तुं समाप्तिमममत् ॥

विषयः । सुवक्तुं पर्यन्तायाः प्रौढमनोरमाया व्याख्यानं ।

No. 1294. पिण्डपितृयज्ञप्रयोगः, प्रयोगरत्नीयः ।

Substance, country-made paper, 8½ × 3½ inches. Folia, 7. Lines 8—9 on a page. Extent, 95 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1838. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Pindapitri-yajña-prayoga. A manual for the offering of funeral cakes to the manes. The work is a fragment of the *Prayogaratna* of Harihara.

- Beginning. अथ पिण्डपितृयज्ञप्रयोगः । स चानाहिताग्निनापि कार्यः । एवमामनाहिता-
ग्निर्नित्ये अपयित्वातिप्रणीय जुहुयादिति सूत्रान् ।
- End. पार्वणवच्छ्राद्धं प्रथमेव कुर्यात् । तत्प्रकारस्तु श्राद्धप्रयोगे वक्ष्यामः ।
- Colophon. इति प्रयोगरत्ने पिण्डपितृयज्ञप्रयोगः ।
- विषयः । पिण्डपितृयज्ञविधिः ।

No. 1295. एकाकारटीका ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 6$ inches. Folia, 283. Lines, 12—13—14 on a page. Extent, 6,898 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Ekākāra-ṭikā. A commentary, in Marhaṭṭi, on some verses of the eleventh book of the Bhāgavata Purāṇa. Anonymous.

- Beginning. नाशी भाव अभावभावना । न देखो निमी तूपाणा । नमन श्रीचरणा सद्गु-
राया ॥ १ ॥
- श्लोक ॥ भक्त्या भागवतं भावमभावं काव्यपाठतः ।
पठनात्पदश्रुत्यतिज्ञानप्राप्तं भक्तिः ॥ १ ॥
- End. श्रीकृष्ण उदवाचे ज्ञान । तत्काल निरसी अज्ञान । एका विनवी जनार्दन ।
सावधान परियेसा ॥
- Colophon. इति श्रीभागवते महामुखाय एकादशस्कन्धे एकाकारटीकायां नवमोऽध्यायः ।
- विषयः । श्रीभागवतैकादशस्कन्धस्य नवाध्यायगतभूरिश्लोकानां महाराष्ट्रभाषया व्याख्यानं ।

No. 1296. मुहूर्तगणपतिः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 147. Lines, 8—9—10—11 on a page. Extent, 3,102 s'lokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1892. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Muhūrta-gaṇapati. An astrological calendar for determining auspicious days for the performance of domestic rites, as also for coronations, and other civil and religious ceremonies. By Rāval Gaṇapati, son of Rāval Harisaṅkara Sūri. The work is of some repute, but scarce.

Beginning. श्रीमत्या कल्पवल्हेव हैमवत्या निरत्ययः ।

जयत्यालिङ्गतः कल्पद्रुमः सरफलदः शिवः ॥ १ ॥

प्रवर्णयति सालोकं लोकं यज्ञादिकर्मसु ।

यन्मुक्तौकरोद्यासि वन्देऽर्कं कालमीश्वरं ॥ १ ॥

श्रीविश्वेशं गणेशं गुरुश्चरणमथो यज्ञकीर्तिं सुकीर्तिं

नत्वा पिबोः पदालं निखिलमुनिवरान् संचितासम्पत्तेरुत् ।

गर्गाचित्रीवशिष्ठाङ्गिरसविरचिताः संचिता मूलभूता

ज्ञात्वा ज्योतिर्निर्दम्भानतिललितपदान् रत्नमालां विचिन्त्य ॥ १ ॥

सङ्केतान् संविद्याय व्यवहृतिमुखदं कालबोधाय ग्रीष्मं

ज्योतिर्धन्योदितार्थैः सुगमलघुपदैः सिद्धकार्यैर्मूर्तैः ।

ज्योतिःसिद्धान्तवेषुः श्रुतिविविधकलाशास्त्रपारीणवृत्ते-

गौडाधीशेन मानसितपितितिलकेनार्थमानस्य भूयः ॥ ४ ॥

श्रीरामदासजनुषो हरिशङ्करस्य श्रीरावलस्य तनयो विनयोपपन्नः ।

यस्यं मुक्तौकर्मण्यभिधं विधत्ते विद्यानिधिर्गणपतिर्गणिनागमज्ञः (?) ॥ ५ ॥

End.

आयुः प्रज्ञा यशः सौख्यं सौभाग्यं फलमक्षयं ।

आभिषेष्टं पश्यन् पुत्रान् लभतां धन्यतत्त्ववित् ॥ ११ ॥

Colophon.

इति श्रीमद्गिद्योचिचातुर्मास्ययज्ञसमासादितसकलपुरुषार्थदेवयज्ञवर्ध-रावल-

हरिशङ्करस्वरिखनुरावलस्यगणपतिष्ठते मुक्तौकर्मण्यपत्तौ धन्यालङ्कारप्रकरणं द्वा-

विंशं समाप्तम् ॥

विषयः ।

अस्य द्वादशप्रकरणेषु क्रमेण संवत्सर-तिथि-वार-नक्षत्र-योग-करण-चन्द्रतारा-

बल-शुभाशुभ-त्याज्यनक्षत्रादि-लग्न-नानाविधशुभकर्मसुक्तैः-सङ्क्रान्ति-विवाह-

राजाभिषेक-याचावाकु-गृहप्रवेश-जलाशयप्रतिष्ठादीनां शुभाशुभादिनिर्णयः ।

No. 1297. हरिमीडेस्तोत्रं, मटीकम् ।

Substance, country-made paper, 11½ × 3 inches. Folia, 6. Lines, 18—22 on a page. Extent, 278 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Corrected.

Harimīde-stotra, with a gloss. A hymn in praise of Hari, by Śaṅkara Āchārya, with a commentary by Anandagiri. The hymn begins with the words *Harim īde*, "I adore Hari," whence the name of the work.

Beginning. (टी०) यद्विशुद्धं परं ब्रह्म सच्चिदानन्दमयं ।

तदेवाहं परं तत्त्वं स शिवः स परो हरिः ।

(मू०) सोऽथे भक्त्या विष्णुमनादिं जगदादिं यस्मिन्नेतत्संख्यतिचक्रं धमतीत्यं ।

यस्मिन्नेते नश्यति तत्संख्यतिचक्रं तं संसारध्वान्तविनाशं हरिमीडे ॥ १ ॥

End. (मू०) इत्थं सोऽहं भक्तजनैश्च भवतीह ध्वान्तार्कभं भगवत्पादीयमिदं यः ।

विष्णोर्लोकं पठति शृणोति ब्रजतीत्यं ज्ञानं ज्ञेयं स्वात्मनि चाप्नोति मनुष्यः ॥

(टी०) तदेव ध्वान्तविनाशकतया चर्कयद्भवतीति तथोक्तं । भक्तानामिच्छाधिकार इत्याह । भक्तजनैश्चमिति ॥ ४४ ॥

Colophon. इति श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यपरमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीशङ्करभगवत्कृतिहरिमीडेकृतिरानन्दगिर्याचार्यकृतभाष्येण सचिता समाप्ता ॥

विषयः । हरिमीडेलोचन्याख्यानं ।

No. 1298. कालनिर्णयः, सटीकः ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 7. Lines, 12—13—14—15 on a page. Extent, 276 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Kālanirṇaya, with a commentary. A treatise on the astrological calendar of the Hindus. By Madhava Achārya. The commentary is anonymous. The MS. is incomplete.

Beginning. (मू०) वागीशाद्याः सुमनसः सर्वार्थानामुपक्रमे ।

यद्रत्ना कृतकृत्याः स्युस्तं नमामि गजाननम् ॥ १ ॥

व्याख्याय माधवाचार्यो धर्मान् पाराशरानथ ।

तदनुष्ठानकालस्य निर्णयं वक्तुमुद्यतः ॥ २ ॥

End. (खण्डितं)

विषयः । कालनिर्णयव्याख्यानं ।

No. 1299. चतुशान्तिः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 6. Lines, 9—10 on a page. Extent, 123 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Ritus'anti. Rites and ceremonies to be observed should signs of puberty first manifest themselves on an inauspicious day. This is a fragment of a large work entitled *Sanskāra-nirṇaya*, and is founded upon the Grihya aphorisms of Bodhāyana.

Beginning. अथ प्रयोगः । यजमानस्त्रिव्यादिदोषरहितचन्द्रानुकूल्ये चतुर्थपक्षमदिनेऽन्य-
तरे वा शुभासने वस्त्राच्छादिते पीठे प्राङ्मुख उपविश्य खदचिणतः पत्नीसो-
पवेश्य पवित्रपाणिः प्राणानायस्य—सुमुखयेत्यादिदेशकालौ स्मृत्वा मम पत्न्याः
प्रथमरजोदर्शने अमुकदुष्टमासादिस्त्रुचितसकलारिष्टनिरसनशान्तिद्वारा श्री-
परमेश्वरप्रीत्यर्थं सप्तहमखां बौधायनोक्तास्तु शान्तिं करिष्ये इति सङ्कल्पः ।

End. आवाहितदेवता विष्टव्य कलशादिकं ब्राह्मणाय दत्त्वा विसर्जनान्ते आचार्याय
सोपस्कृष्टप्रतिमां प्रतिपाद्य अग्निपूजान्ते गच्छ गच्छेत्यग्निं विष्टव्य पुनः पुण्याहं
वाचयेत् । कर्माहदेवतामुदिश्य दशाधिकान् ब्राह्मणान् भोजयिष्ये इति सङ्कल्प्य
भूयसीं दक्षिणां दद्यात् । नीराजनादि कुर्यात् । शान्तिपाठं ब्राह्मणैः सह पठन्
कर्म सम्पूर्णमस्त्विति वाचयित्वा प्रसादात् कुर्वतां कर्मेति विष्णुं स्मरेत् ।

Colophon. इति संस्कारनिर्णये बौधायनोक्ता ऋतुशान्तिः ।

विषयः । अग्रहस्तमासतिथिनक्षत्रादौ प्रथमरजोदर्शने तत्त्वान्तिविधिः ।

No. 1300. निरुक्तं, पूर्वार्द्धे ।

Substance, country-made paper, $7\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 14. Lines, 8 on a page. Extent, 182 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Nirukta. An old and correct MS. of the well-known work of Yāska. It is, however, incomplete.

Beginning. समाम्नायः समास्नातः स व्याख्यातव्यस्तमिमं समाम्नायद्विघण्टव इत्याचते निघ-
ण्टवः कस्मान्निगमा इमे भवन्ति ।

End. (खण्डितं) ।

विषयः । वैदिकशब्दव्याख्यानं ।

No. 1301. मकरन्दविवरणं ।

Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 15. Lines, 7—8—9 on a page. Extent, 217 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1715. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Makaranda-vivarana. Rules for determining various astronomical problems in connexion with civil rites and ceremonies. By Divákara, son of Nṛsiṁha, and grandson of S'ríkrishṇa Dáivajña.

Beginning. स्यर्द्धां यतः प्राप्य कृतप्रतिज्ञं स्यर्द्धां विधत्ते प्रथमं प्रतिज्ञं ।

अञ्जोऽपि तं श्रीशिवनामधेयं गुरुपदं स्वीयगुरुं भजे तं ॥ १ ॥

श्रीमच्छिवात् समधिगम्य वरप्रसादं दत्तांशुभिर्विवरणाभिन्वितारविन्दं ।

एतद्दिवाकरविकासितमार्थवर्थेष्टज्ञा भजन्तु मकरन्दपिपासवो ये ॥

End. बालोदितेऽपि वज्रमुन्दरविस्तुतार्थे तुष्टिं भजन्तु सुहृदो मतमत्सरा ये ।

आकस्मिकं खलु सतां हृदयेषु लग्नं सौम्यानि पञ्जरमुकस्य वचस्तनोति ॥

Colophon. इति श्रीमकलगणकसार्वभौमश्रीकृष्णदैवज्ञसुतवृत्तिचक्षुः सुतेन दिवाकरेण रचितं मकरन्दविवरणं समाप्तं ।

विषयः । अथ प्रथमं प्रकोष्ठद्वारा स्वीयेष्टतियादिसाधनं । ततः प्रकोष्ठकरणमन्त्रेण स्वीयेष्टतियादिसाधनं । ततोऽधिसासचयमासलक्षणकथनं । ततश्चन्द्रसूर्य-यक्षणादिरूपणं । उदयास्तादिरूपणञ्च ।

No. 1302. गानी ।

Substance, country-made paper, $8 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 5. Lines, 7—10 on a page. Extent, 96 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Correct.

Gání. A vocabulary of those words of the S'ákala Saṁhitá which comprise the letters ṇ, n, y, j, v, b, &c. The object of the work is to point out the correct spelling of the words quoted. Anonymous.

Beginning. त्वं ज्ञेता तोयमानां च स्रष्ट्वानिधीदस्येवमूर्जं यज्ञोभिरिन्द्रो तुत इन्द्रो आरत्न-
धा येनिस्तस्य सीदसि सप्त सीदसि ।

End. पश्यन्मन्ये मनसेति षट्चत्वारिंशद्योतिवक्त्रयः ।

Colophon. शाकलसंज्ञितायां गानी समाप्ता ॥

विषयः । नकारयकारादिवर्णवङ्गलानाम्बचां पाठः ।

No. 1303. विवेकामृतं, उत्तरार्द्धं ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 24. Lines, 9 on a page. Extent, 837 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Vivekāmṛita. A dissertation on the distinction between the gross and the spiritual body; the prototype of our corporeal existence; the form in which men exist when liberated from transmigration; the true nature of the body of the divinity, &c., &c. The MS. is imperfect, wanting the first half and some unknown portion of the end.

Beginning. सद्यः सद्भायते साक्षादपरोक्षात्मवेदनं ।

यदाकर्णं विवेकाब्धेरुत्तरार्द्धं तदुच्यते ॥ १ ॥

चित्सदानन्दरूपाय सर्वविद्युतसाक्षिणे ।

नमो वेदान्तवेद्याय ब्रह्मणेऽनन्तमूर्तये ॥ २ ॥

ब्रह्मविष्णुमहेशादिलीलाविर्भावकारणं ।

प्रकृत्यास्तित्तमनिर्गमं पुरुषं भावयाम्यर्चं ॥ ३ ॥

सच्चिदानन्दपूर्णात्मवेदनं यन्निपाठतः ।

विवेकामृतमदुःपन्थोत्तरार्द्धमधुनाच्यते ॥ ४ ॥

End.

(खण्डितं ।)

विषयः ।

अथ प्रथमप्रकरणे स्थूलदेहनिरसनं । १ये,—लिङ्गशरीरनिरसनं । २ये,—
अज्ञानरूपसूक्ष्मशरीरनिरसनं । ३र्थे,—सहाकारणदेहनिरसनं । यच्च तुर्या-
वस्था उद्भवति स महाकारणदेहः । ५मे,—ईश्वरस्य सात्त्विकराजसिकताम-
सिकशरीरवयनिरसनं ।

No. 1304. आधानप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, $8\frac{3}{4} \times 3\frac{3}{4}$ inches. Folia, 16. Lines, 9—10—13 on a page. Extent, 468 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

संवत् १८३३ नाव नाम संवत्सरे। दक्षिणा घने श्री सर्वे वर्षा कर्तौ। भाद्रपद मासे कृत्त
 पक्षे अष्टम्यां लिखितं। ओं दीव्यज्ञातिनां केदावेन लिखितं॥ अन्नमस्तु॥ ॥ शुक्र
 तप्तमस्तु॥ ॥ श्री लक्ष्मी नंद सिंहाय नमः॥ ॥ १८३३ ॥ ॥ अन्नं च वज्रा ॥ १८३३ ॥

८० प्रा कीर्त्याये अदरे

Adhāna-prayoga. Manual for establishing the household fire, according to the rules of Ās'valāyana. The MS. is defective, and the author's name is not known.

Beginning. अथापस्तम्बाधानप्रयोगः । आश्वलायनानां ऋत्विग्वरणे विशेषः । अग्निग्राधाने चन्द्रमा मे ब्रह्मा स मे ब्रह्मा ब्रह्माणं त्वा के शवशर्माणं हणे ।

End. (खण्डितं ।)

विषयः । आधानप्रयोगकथनं ।

No. 1305. चिदस्थिमाला ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 10. Lines, 9 on a page. Extent, 163 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Chidasthimālā. A gloss on the *Laghus'abdendus'ekhara*, which is a commentary on the *Siddhānta-kaumudī* of Bhaṭṭoji Dīkshita. By Vaidyanātha Pāyagunḍa.

Beginning. निराधाराधारं निखिलजगतां पारमुदधे-
भैवस्य प्राकारं विमलमुखलक्ष्माः सुवचिरं ।
चिरं धारं धारं मनसि मुग्धगीर्वाणकपया
परं वन्दे वन्दे हरिहरमहं श्रीकरवरं ॥ १ ॥
नत्वा मुग्धं वैद्यनाथः पायगुण्डाख्यको वृत्तिं ।
चिदस्थिमालां तनुते लघुशब्देन्दुशेखरे ॥

End. (खण्डितं ।)

विषयः । सिद्धान्तकौमुद्याः लघुशब्देन्दुशेखराख्यटीकाया व्याख्यानं ।

No. 1306. प्रक्रियाकौमुदी ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 90. Lines, 8—9 on a page. Extent, 1,468 s'lokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1623. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Prakriyā-kaumudī. A dissertation on verbal affixes of the Sañskṛit grammar. By Rāmachandra Achārya, disciple of Gopāla Achārya. The MS. is an old one, being dated Samvat 1623 = A. C. 1567. Vide Plate VIII.

Beginning. प्रथमपत्रं नास्ति ।

End. भीमांसायुगलाक्षपारकणभुक् तत्त्वज्ञसद्वाक्पदा-
दुर्ज्ञेयस्वनयं + + शास्त्रतत्त्वमनसा शब्दावतेष्वावतां ।
शब्दाधारविचार्यसाधुवचनध्वान्नाभिलाशक्षमा
तन्या श्रीगुरुरामचन्द्रजनिता सा प्रक्रिया कौमुदी ॥

Colophon. इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीगोपालाचार्यश्रीगुरुपूज्यपादशिष्यश्रीराम-
चन्द्राचार्यलता प्रक्रियाकौमुदी परिपूर्णा ।

विषयः । कृतप्रत्ययादिप्रक्रियाकथनं ।

No. 1307. मृगारेष्ट्यादिप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, 7 × 3½ inches. Folia, 25. Lines, 10—11—12 on a page. Extent, 580 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Mṛigāreshtyādi-prayaga. Manual for the performance of the Vedic rites called Mṛigāreshtī, Pavitreshtī, Mitravindeshtī, Vrihisyamākāgrayāneshtī, Yavāgrayāneshtī, Jāteshtī, Indra-vāruṇeshtī, and Kārīrishtī. The MS. is incomplete, and the author's name cannot be made out.

Beginning. पापक्षयकामो मृगारेष्ट्या यच्छे । विद्युत् । अस्यां मृगारेष्ट्या चध्वर्युं त्वां
दृणीमहे ।

End. खण्डितं ।

विषयः । अथ प्रथमं मृगारेष्टिप्रयोगः । ततः पवित्रेष्टिप्रयोगः । ततो मित्रविन्देष्टिप्रयोगः ।
ततो ब्रीहिश्रामाकाशयज्ञेष्टिप्रयोगः । ततो यवाययज्ञेष्टिप्रयोगः । ततो जातेष्टि-
प्रयोगः । तत इन्द्रवारुणेष्टिप्रयोगः । ततः कारीरीष्टिप्रयोगः ।

रसादिष्वप्युक्तोपोपुत्तिरिवेष्टितामणिंनयाः कोष्ठेतरंचत्राकिंचकोणाष्टकवहिसनतः वेष्टयेत्किंवीनानामष्टकेनविचक्र
 णः सर्वेषामिवयत्राणाभिदयर्त्तप्रशास्यनेऽस्मिन्मन्त्रेकलत्रामावाहयेत्सिद्धिर्भवेत्समादिनाः संप्रत्यक्षस्यवर्द्धनैश्चुत्प्रपत्तयेतुयद-
 सार्धंरोगाप्रणम्यनेमरातायुश्चनविधतिः शुभयागप्रवक्ष्यामिमन्त्रेणनेनसुजनः प्रकथयारेचहृदयेस्त्वोपार्मभ्येवर्द्धनैश्चुत्प्रपत्तयेतुयद-
 ज्ञातयाः गतस्वतन्त्रीकृतमानसः सलाधारविद्युत्पगतोऽस्मिन्मन्त्रेकलत्रामावाहयेत्सिद्धिर्भवेत्समादिनाः संप्रत्यक्षस्यवर्द्धनैश्चुत्प्रपत्तयेतुयद-
 षास्त्राव्यस्यमध्यम्यसत्तुचतुर्वनेमोचतत्कामिकियातन्मामध्यम्यसत्तुचमनोरस्यवर्द्धनैश्चुत्प्रपत्तयेतुयद-
 नविकसितभ्योदितेत्वाहुः रौक्मोमूर्द्धन्यासकः सास्त्रकेशधरविगल्हर्षपीसूचिवर्द्धनः आध्याय्यादल्यवकाज्यजुदिनमोधि
 कुर्द्धंरत्नदेमभ्योनेनसमष्टवर्द्धनैश्चुत्प्रपत्तयेतुयद-
 तन्मानस्यावरेपरमयाज्यविश्वमीत्यात्तः इतिवैकथितोऽर्कमन्त्रयोगस्यमहामनोः अत्राशेषश्चनतकश्चेदनिर्धिकरणेभ्यो
 दिनायुत्राद्यप्रसातव्यंनाशिध्यायकदाचननासकायवदेववर्द्धनैश्चुत्प्रपत्तयेतुयद-
 अथकोनामदाहपिदद्यादनधिकारिणे

No. 1308. नृसिंहकल्पः ।

Substance, country-made paper, 10 × 3 inches. Folia, 20. Lines, 9 on a page. Extent, 540 ślokaś. Character, Nāgara. Date, Sm. 1663. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Nṛsiṅha-kalpa. An extract from the Nṛsiṅha Purāṇa, containing directions for the adoration of Nṛsiṅha, the man-lion incarnation of Viṣṇu.—The MS. is dated Samvat 1663 = A. C. 1607. Vide plate XI.

Beginning. विशुद्धविज्ञानघनस्वरूपं विज्ञानविश्राणनदत्तदीप्तं ।

दयानिधिं देहवृणां शरणं देवं हयग्रीवमहं प्रपद्ये ॥

या वैष्णवीमुखसदृश्यबोधरूपा भूत्यादिपञ्चकतया वज्रधा विभिन्ना ।

तां षोडशद्वितयतत्त्ववृत्तिमूर्तिं तां मूलशक्तिममलां प्रणतोऽख्युदारा ॥

योऽसौ नित्यविशुद्धनिर्गुणसदानन्दाद्वयज्ञानभूः

साक्षात् सत्त्वमयीमवाप स हरिः श्रीनारसिंहीं तनुं ।

मूलाहङ्कृतिखण्डिनीं कवलक्ष्यन् संसारघोराव्विज-

खेडुच्चालनशीतलावृतसरित्पूरं सुखायास्तु नः ॥

प्रणिपत्य जगन्नाथं चराचरगुहं हरिं ।

वक्ष्ये प्रयोगं मन्त्रस्य वृत्तिज्ञानयुग्मः शुभं ॥

End. नमो भगवते तस्मै वासुदेवाय शार्ङ्गिणे ।

शङ्खचक्रगदापद्मधारिणे प्रत्यगात्मने ॥

Colophon. इति श्रीनारसिंहे वैरिखे कल्पेऽष्टमः पटलः ॥ समाप्तस्यार्थं कल्पः ॥

विषयः । वृत्तिमन्त्रप्रयोगः । अथ अष्टपटलाः सन्ति, तेषु प्रथमे,—ब्रह्मनारदसंवादः ।

१थे,—वृत्तिमन्त्रस्य तदीयमाहात्म्याधिदेवतर्पिचन्द्रस्तत्त्वादीनाञ्च कथनं ।

२थे,—मन्त्रस्वरूपकथनं । ३थे, ५मे च,—मन्त्रसकलीकरणं । ६थे,—मन्त्रस्य

न्यासाङ्गमुद्रिकादिकथनं । ७मे,—मन्त्रस्य पूजाविधानं । ८मे,—मन्त्रस्य परि-

वारादिकथनं ।

नमस्तस्मै चिदानन्दवपुषे परमात्मने ॥

अथात्मविद्योपदेशविधिं व्याख्यास्यामः ।

End.

अथ श्रृण्वानां धूर्तानां अश्रद्धानां नास्तिकानामुत्पद्यमानिनां एतद्विद्यां न प्रकाशयेत् ।

यस्य देवे परा भक्तिर्यथा देवे तथा गुरौ ।

तस्यैताः कथिता विद्याः प्रकाशने महात्मन इति श्रुतेः ।

Colophon.

इति श्रीसङ्ख्योपनिषद्भाष्यप्रतिपाद्यया श्रीमत्परमहंसपरिव्रजकाचार्यश्रीमच्छंकरभट्टविरचितं ब्रह्मसूत्रभाष्यप्रवणमज्ञानबोधनी व्याख्याविद्योपदेशविधिः समाप्तः ॥

विषयः ।

मेवसाधनीभूतस्य आत्मतत्त्वज्ञानस्य उपायकथनं ॥

No. 1311. इष्टकापूरणं ।

Substance, country-made paper, $7\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 8. Lines, 7 on a page. Extent, 70 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Iṣṭakā-pūraṇa. Directions for the making and using of bricks for fire altars, founded on the aphorisms of Kātyāyana. The work itself is written in an aphoristic form, but I cannot make out the name of its author.

Beginning. अथातः सुपर्णचित्यस्याग्नेः कातीयस्त्वचशेषस्युपचक्ष्यानुव्याख्यास्यामः ॥ तत्रेष्टका-
प्रमाणं । समचतुरखाणां यथा पुत्रपमङ्गुलौ षडङ्गुलं द्वादशाष्टादशचतुर्वि-
शतिरिति ।

End.

अयुतश्च सप्तसहस्रं शतञ्च शततिं तथा ।

सङ्क्षेपेण शाण्डिल्यस्याग्नेस्तस्मै च मुनये नमः ॥

Colophon.

इष्टकापूरणं समाप्तं ॥

विषयः ।

यज्ञीयेष्टकापूरणप्रकरणं ।

No. 1312. द्वादशसोत्रव्याख्या ।

Substance, country-made paper, $6\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{4}$ inches. Folia, 49. Lines, 9—10 on a page. Extent, 690 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Drādas'astotra-vyākhyā. A commentary on a hymn in twelve stanzas by Anānda Tirtha in praise of Hari. Author's name not known; the hymn is held in great esteem by the Vaishnavas of Bengal.

Beginning. उत्पत्तिस्त्रितिसंहृतिप्रणयति ज्ञानानिवन्धादती

मोक्षयेति यतो भवन्ति जगतो भावाः स्वतन्त्रात् परात् ।

तं वन्दे निरवयवमङ्गलतनुं लक्ष्मीधरालिङ्गितं

दोर्भिक्षक्रगदाम्बुजाभयभृतं मुक्तैकगम्यं हरिं ॥ १ ॥

प्रणम्य श्रीमदानन्दतीर्थार्य्यचरणशितान् ।

गुरुन् व्याकरवै विष्णोः प्रीतये द्वादशसुतीः ॥ २ ॥

End. कानन्दतीर्थयोगीन्द्रवाचोदीनाः सुदुर्विदाः ।

काङ्क्षमल्पमतिः कृष्णानुग्रहः साधयेद्भ किं ॥

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादाचार्य्यविरचितद्वादशसोत्रव्याख्या समाप्ता ।

विषयः । श्रीमदानन्दतीर्थविरचितस्य हरेर्द्वादशसोत्रस्य व्याख्यानं ।

No. 1313. प्रस्तोत्रप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 22. Lines, 5 on a page. Extent, 196 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Correct.

Prastotri-prayoga. The duties of the Prastotā, one of the priests at a sacrifice, defined and explained. Anonymous.

Beginning. ५ र २२ २ २ २ ५ ५ र २२ २
त्य मू पू । वाजि । ना ३ ४ ५ म् । देवज्ञता २२४ म् । स हो वा नं तो ।

२ २
व ता २ । रं ५

End. तेजो धर्मः सङ्कीडलो मिश्रमतीर्वायुगोपास्तेजस्रतीर्मेवद्विर्भुवनानि चक्रदृ
२२४५ ॥ ११ ॥

Colophon. इति प्रसोदप्रयोगः समाप्तः ।

विषयः । प्रसोदपाद्यकथनं ।

No. 1314. आङ्गिकप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, 9 × 4 inches. Folia, 28. Lines, 8—9 on a page. Extent, 513 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1695. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Ahnika-prayoga. Directions for the performance of the daily religious duties obligatory on householders. By Raghunátha Bhaṭṭa, son of Mádhava Bhaṭṭa.

Beginning. अथाङ्गिकं । तच्च प्रभात उवाच सातापिङ्गुर्ध्विष्टदेवतां मनसा नत्वा तदङ्ग-
कर्तव्यं विचार्य ब्रह्मासुरारिखिपुरान्तकारी भानुः शशी भूमिमुतो बुधश्च गुरुश्च
शुक्रः शनिराङ्गकेतवः कुर्वन्तु सर्वे मम सुप्रभातं ।

End.

Colophon. इति श्रीमदुपाध्यायभट्टमाधवाक्षभट्टरघुनाथवर्णित आङ्गिकप्रयोगः सम्पूर्णः ।

विषयः । आङ्गिककृत्यनिरूपणं ।

No. 1315. चातुर्मास्यप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, 8½ × 3½ inches. Folia, 59. Lines, 7—8—9 on a page. Extent, 754 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Cháturmásya-prayoga. Directions for the performance of the quadrimensial rite called *Cháturmásya*. It used to be observed during the summer season ; the Buddhists adopted it, and for the convenience of hermits, fixed its period from July to October. Hindus now observe it during the same period, assuming it to be the time during which Vishnu sleeps on the face of the ocean.

Beginning. अथ चातुर्मास्यप्रयोग उच्यते । फाल्गुन्यां चैत्र्यां वैशदेवेन यजते तयोः

पूर्वस्थां चतुर्दशां प्रातरग्निहोत्रं ऊत्वा पञ्चा सप्त प्राणानायम्य एवं गुणविशेषण-
विशिष्टायां पुण्यतिथौ चातुर्मासं प्रारप्ते इति सङ्कल्प्य ।

End. ऐन्द्राग्र एकादशकपाले वै देवो द्वादशकपालः चरुर्वा अन्वाहार्य्या दक्षिणा ।

Colophon. समानानि चातुर्मास्यानि ।

विषयः । चातुर्मास्यप्रयोगकथनं ।

No. 1316. तत्त्वदीपः, सटीकः ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 97. Lines, 6—7—8—9 on a page. Extent, 2,127 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Text, Verse ; Commentary Prose. Incorrect.

Tattvādīpa. The philosophy of the Bhāgavata Purāṇa digested, systematized and explained. The MS. is incomplete.

Beginning. सू०। नमो भगवते तस्मै छण्डायाद्भुतकर्म्मणे ।

रूपनामविभेदेन जगत् क्रीडति यो यतः ॥ १ ॥

साल्लिका भगवद्भक्ता ये मुक्तावधिकारिणः ।

भवान्नसम्भवा दैवान् तेषामर्थे निरूप्यते ॥ २ ॥

भगवच्छास्त्रसाक्षात् विचार्य्य च पुनः पुनः ।

यदुक्तं हरिणा पश्चात् सन्देहविनिवृत्तये ॥ ३ ॥

टी०। सर्वोद्धारप्रयत्नात्मा छण्डः प्रादुर्बभूव ह ।

तथात्वं येन संसिद्धेः तदर्थं व्यास उक्तवान् ॥ २ ॥

श्रीभागवतसत्यन्तं सर्वेषां सुखवापकं ।

तस्यापि तत्त्वं येनैव सिद्धेऽदिति विचार्य्य हि ॥ २ ॥

अग्निश्कार तत्त्वार्थदीपं भागवते सहत् ।

तच्चापि येन संसिद्धेः व्याख्यानं तन्निरूप्यते ॥ ३ ॥

श्रीभागवततत्त्वार्थं प्रकटीकरिष्यन् प्रथमं शास्त्रार्थोपनिबन्धनलक्षणं सङ्कलमा-
चरति नम इति ।

End. छण्डितं ।

विषयः । श्रीमद्भागवतादिशास्त्राणां सङ्क्षेपेण तत्त्वार्थप्रकटीकरणं ।

No. 1317. गीतगोविन्दटीका, पदद्योतनिकानास्त्री ।

Substance, some leaves of country-made white paper, and some of country-made yellow paper, $12\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 37. Lines, 10—11 on a page. Extent, 1,361 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect and incomplete.

Gitagovinda Tíká A commentary on the Gitagovinda of Jayadeva. By Náráyana Paṇḍita.

Beginning. भद्राय भवतां भूयात् कृष्णः सङ्गतिभाविनः ।

कालिन्दीजलसंसर्गं मेघश्यामोऽतिरुन्दरः ॥

End. छण्डितं ।

विषयः । गीतगोविन्दस्य व्याख्यानं ।

No. 1318. बौधायनीयशुल्कं ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 12. Lines, 10 on a page. Extent, 312 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

S'ulva S'útra alias *Baudháyana-sulva*. Aphorisms on the measurement and laying out of fire altars. By Bodháyana. Vide Journal As. Soc. XLIV. pp. 227ff. and *Pandit*, for 1875.

Beginning. अथेमे अग्निचयाक्षेपां परिमाणविहारान् व्याख्यास्यामः ।

End. अथाग्नाधेयिके विहारे नानाचतुरस्रसमस्य + । अथेमेऽग्निचयाः ।

Colophon. इति बौधायनीयशुल्कं समाप्तं ।

विषयः । अग्निचयनभूमिपरिमाणविहारादिप्रकरणं ।

No. 1319. जीवत्पिढककर्त्तव्यसञ्चयः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 28. Lines, 9 on a page. Extent, 544 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Jīvatpitrikartavya-saṅchaya. Duties of sons to their parents while living. By Rāmakrishṇa Bhaṭṭa, son of Nārāyaṇa Śūri, and grandson of Rāmesvara Bhaṭṭa.

Beginning. रघुवीरपदद्वन्द्वं निधाय हृदि मङ्गलं ।

कुर्वता सर्वकर्माणि निर्विघ्नाः कार्यसम्पदः ॥

End. उदन्वतोऽश्वसि स्नानं मखकेशादिकर्तनं ।

श्वन्तर्वत्याः पतिः कुर्वन्न प्रजा आयते भुवम् ॥

इत्याद्यन्यत्र दर्शनादित्यलसतिविस्तरेण ।

श्रीमद्वारासेश्वरस्त्रिस्त्रिनुश्रीमद्वारायस्त्रिस्त्रिनुः ।

श्रीरामकृष्णः स्वधिया व्यधत्त जीवे पितर्यात्मजकार्यैश्शुचिं ॥

Colophon. इति श्रीमद्विद्वद्भट्टवन्द्यपादश्रीमद्वारासेश्वरभट्टस्त्रिनुश्रीमद्विद्वत्कुटुमाणिक्यश्रीमद्वारायस्त्रिस्त्रिनुश्रीरामकृष्णभट्टविरचितो जीवन्पिण्डकर्तव्यसूचयः समाप्तिमगमत् ।

विषयः । जीवन्पिण्डकर्तव्याकर्तव्यनिरूपणं ।

No. 1320. प्रायश्चित्ताध्यायः ।

Substance, country-made paper, 9½ × 4 inches. Folia, 52. Lines, 10—11 on a page. Extent, 1,407 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect and incomplete.

Prāyaśchittādhyāya. On expiations and purifications for householders. This is a fragment of a large work on Smṛiti; but I have not been able to ascertain its name, nor that of its author.

Beginning. अधुना प्रायश्चित्ताध्यायो वर्ण्यते । गृहस्थाश्रमिणां नित्यनैमित्तिका धर्मा उक्ताः ।

अभिषेकादियुक्तस्य गृहस्थविशेषस्य गुणधर्माश्च दर्शिताः । अधुना तदधिकारसङ्कोचहेतुभूता शौचप्रतिपादनमुखेन तेषामपवादः प्रतिपाद्यते ।

End. इति स्मृतिकाराणामभिप्रायो लक्ष्यत इत्युदायः । अण्डितं ॥

विषयः । प्रायश्चित्तादिकथनं ।

इष्टी मरुक्तराणि हि क्वचित्ते विहृति कल्परासकृते पारसी कञ्जकाशे रादार्थकोशप्रसारणमि
ति ॥ नगवानमिध्वैरलोहि ॥ संवत् १६६६ समपश्चाद्यष्टाब्द ८ पुञ्जवार्सिया ॥ :

एकशुद्धे प्रकीर्तितं ॥ ३९ ॥ स्पृतेनोरत्नशक्तिव्यातः सर्वतः पासमीमते । आमोरत्नउपदिष्टे स्मा
 तशानमत्तुपसीविते ॥ ४० ॥ विशेधनिघ्नवर्गभा ॥ माहृश्चैवमसेव गुरौ कयिणि मुश
 शी । सिद्धातेपेपणेहस्रो मेहरइस्यात्करुणा कयोः ॥ ४१ ॥ रूप्स्याकास्यमुलयोः कफः
 फेनेतलेकके । फेरंगः कथातेतद्देः कुष्ठदेशविशेष्यः ॥ ४२ ॥ शारवस्तुद्वद्वाशारवाया तु
 पशोः शृंगेपिकथ्यते । अजं विज्ञापयेत्तत्रपरीणारेपिकीर्तितं ॥ ४३ ॥ प्रतुद्रमेकचुके वपेया
 वाज्पुष्सीमते । शानद्रुकश्चसाधिवर्गः । जवेच्चास्थि विशेधके । निमाजाशसरेमुखेयस्मार्ध
 मानईरितः । शायइद्योगेनमानेचं किनारुर्त्तकंधकुलद्योः ॥ ४४ ॥ जेवद्द्वारिविषये अ
 मलकमाधिकारयोः । सद्रमस्तकोनिर्दिशेस्यादपयेप्येकलैववर ॥ ४५ ॥ मकारकतेचचं
 चवाज्जडादिनेदरायाः । आबुजलेचअतिष्टायोः सर्वतः पारसीमत ॥ ४६ ॥ आयश्चो वृषो
 ध्वजसम्पुञ्जाराणमच । सिरकारश्चराक्षते प्रयुक्तौ दीनतौ स्थिरे ॥ ४७ ॥ इति महिमह

No. 1321. पारसीकप्रकाशः ।

Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 12. Lines, 10 on a page. Extent, 247 ślokaś. Character, Nāgara. Date, Sm. 1666. Place of deposit, Calcutta, Government of India; another copy at Benares, with Bābū Haris'chandra. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Pārasika-prakāś'a. A list of Persian words strung in anusṭup verses, and explained in Sanskrit. By Vihārikriṣṇadāsa. The work professes to have been compiled by order of the Emperor Akbar, but it is a meagre one, and the MS. is incomplete. It is, however, a very old one; it is dated Samvat 1666 = A. C. 1610 and must be one of the earliest copies made from the original of the author. Vide plate IX.

There is another work of this name which comprises a vocabulary of astronomical, astrological and technical terms borrowed by the Hindus from the Arabs. It was compiled by one Vedānga Rāya, under the auspices of Shāh Jehān. The description given of this work under No. CLXII (vol. I, p. 87) "Persian (Arabian?) astronomy as known to the Brahmans" is incorrect. For लग्नयात्रादिनिरूपणं on that page, the description should be पारसिकज्योतिषः शब्दमाला ।

Beginning. श्रीसूर्याय नमो विधाय विधिवत् सन्ध्याय चित्तं रवौ
 दिव्यानामिव पारसीकवचसां कुर्वे प्रकाशं नवं ।
 साक्षाद् ग्राहजलालदीन्द्रसदसि प्राज्ञप्रमोदप्रदं
 वाङ्मयान्तमिवापहन्तु पुष्पान्तरस्थं नमः + + + ॥
 यद् ब्रह्म वेदेन विकारहीनं प्रतीयते स प्रकृतेः परमात् ।
 तदेव गोपान्तरपालनार्थं सहीमहेन्द्रेऽकवरः प्रजातः ॥
 यदस्य नामाखिलशास्त्रसागरे स्मृतीतिहासादिषु साधु विस्तृतं ।
 गतं तिलोकीषु चिरस्थितिं ततस्तदाख्यया तत्त्वमिदं वितन्यते ॥
 यद् गोपाललसुतेन कृष्णविभुना गावस्तथा पालिता
 रामैर्भूसुरदैवतैर्द्विजवराजानां न चिबद्धं तत् ।
 गोविप्रामिमवप्रिये यवनजे वंशेऽवतीर्णो विभु-
 गोविप्रान् प्रतिपालयत्यकवरो विष्णुर्विचित्रं सद्यत् ॥
 कियतां पारसीकानां वचसां मङ्गलौ मया ।
 विधीयते स्वबोधार्थं संस्कृताश्रयबोधनैः ॥

- End. प्रायस्कन्दोऽनुरोधेन सम्यगुच्चारणाय च ।
 भिन्नाकायश्च शब्दान्ते प्रयुक्तौ यौ न तौ स्थिरौ ॥
- Colophon. इति महीमहेन्द्रश्रीमदकवरसाहिविरचिते विहारिहृष्यदासकृते पारसीक-
 प्रकाशे शब्दार्थकोशप्रसारणमिति ।
- विषयः । यावनिकसामान्यशब्दमाला ।

No. 1322. सर्वप्रष्टाभोर्यामप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 23. Lines, 10—11—12 on a page. Extent, 438 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Sarvapriṣṭhāptoryāma-prayoga. A manual for the performance of the Soma rite right called Sarvapriṣṭhāptoryāma. It treats of only those parts of the rite which differ from the ordinary Āptoryāma. Anonymous.

Beginning. सर्वप्रष्टाभोर्यामस्य प्रयोगः । हेतुः । सर्वमनियामिवित् । आच्यशस्त्रे प्र वो
 देवाद्यायेत्येतस्य स्थाने अग्निं नर इति सूत्रं पञ्चविंशतिकं भवन्ति ।

End. सोमस्याग्ने वीही वौषट् द्विर्वा गोजः ।

Colophon. इति सर्वप्रष्टाभोर्यामे हेतुर्वैद्यानराग्निसाधनं शस्त्रं । अन्यत् सर्वं प्रकृतवत् ।

विषयः । सर्वप्रष्टाभोर्यामप्रयोगकथनं ।

No. 1323. विनायकशान्तिः ।

Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 5. Lines, 10—11 on a page. Extent, 96 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Vináyaka-s'ánti. A manual for the performance of a rite required to be observed on the 4th or the 5th of the waxing moon every month, for the gratification of Vináyaka. It follows the rules of Baudháyana. Anonymous.

Beginning. अथ विनायकशान्तिविधिरुक्ता बोधायनेन । अथातो विनायककल्पे व्याख्या-
 स्यामे मासि मासि चतुर्थ्यां शुक्लपक्षस्य पक्षम्यां वाभ्युदयादौ सिद्धिकाम
 अशुद्धिकामः पशुकामो विनायकस्य वलिं हरेत् ।

End. शान्तिरले तु देवनक्षत्रेषु करणमुक्तं । उपनयनाङ्गत्वेन क्रियमाणायां सप्त-
वत्कालोपसङ्गः कार्य इति सम्प्रदायः ।
विषयः । विनायकशान्तिप्रयोगकथनं ।

No. 1324. वाक्यवृत्तिविवरणं, मूलसहितं ।

Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 10. Lines, 9 on a page. Extent, 270 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Vākya-vṛtti-vivaraṇa. A commentary on the *Vākya-vṛtti*. By Anandajñāna, disciple of S'uddhānanda. Both the teacher and the pupil were Paramahaṁsas. The MS. comprises also the text, in which S'aṅkara Āchārya expounds, in fifty-two couplets, in the form of a dialogue between a preceptor and a pupil, the principles of the Vedānta Philosophy. Hall's Contributions, pp. 106—204.

Beginning. ऐदमर्थेण वेदान्ता यद्वदन्ति परं पदं ।

तदहं ब्रह्मनिर्भेदं सत्यादिपदलक्षितं ॥

मुमुक्षुजनाननुजिष्टव्या वाक्यवृत्तिसञ्ज्ञितं प्रकरणं प्रारम्भाणां विज्ञापनवा-
पशमादिप्रयोजनसिद्धये परदेवताप्रमाणरूपं मङ्गलाचरणं मुखतः सम्पादयन्
प्रकरणरक्षापेक्षितमनुबन्धवयस्य विषयसाधनप्रयोजनलक्षणं सङ्क्षिप्य प्रति-
पत्तिमैकार्थ्यार्थं कथयति । सर्गेति ।

End. वाक्यवृत्तेरियं वृत्तिश्चिरा रचिता मया ।

पुनः सुचरिता याता सङ्गता पुरुषोत्तमे ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीशुद्ध नन्दपूज्यपादशिष्यश्रीभगवदानन्द-
ज्ञानविरचितं वाक्यवृत्तिविवरणं समाप्तम् ।

विषयः । वाक्यवृत्तेर्याख्यानं । वाक्यवृत्तौ च प्रथमं जीवपदार्थनिरूपणं । ततः परमात्म-
पदार्थनिरूपणं । ततः जीवब्रह्मणोऽस्मादात्मकथनं । ततस्तत्त्वमस्यादिवाक्यघट-
कस्य तत्पदस्य ब्रह्मप्रतिपादकत्वकथनं । तत्पदस्य जीवप्रतिपादकत्वकथनञ्च ।

No. 1325. बौद्धाधिकारः ।

Substance, country-made paper, 14 × 4½ inches. Folia, 2. Lines, 25. Extent, 42 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Bauddhádhikára, alias *Ātmatattvaviveka*. An exposition of the knowledge of the soul as taught in the Vais'eshika system, and a refutation of Buddhist and other forms of infidelity and atheism. By Udayana Āchárya. The work was published in Calcutta about forty years ago. Hall's Contributions, pp. 81, 82.

Beginning. स्वात्मं यस्य निजं जगत्सु जनितेष्वदौ ततः पालनं

व्युत्पत्तेः करणं क्षिताक्षितविधिव्यामेधसम्भावनं ।

भूतान्तिः सत्तजा कृपानिरूपधिर्यलसुदयौदक-

स्यै पूर्वगुरुत्तमाय जगतामीशाय पिते नमः ॥

End. सत्कार्यभावप्रयत्नकार्यभाववांच सत्कारिविरहे कार्यवांचेति व्याहृतं ।

तस्माद् यद्यदभावे यन्न करोति तत्तदभावे तत्करोत्ये (इतः खण्डितं) ।

विषयः । आत्मतत्त्वनिरूपणं ।

No. 1326. बौद्धाधिकाररहस्यं ।

Substance, country-made paper, 14 × 4½ inches. Folia, 7. Lines, 9 on a page. Extent, 216 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Bauddhadhikára-rahasya, alias *Ātmatattva-vivaka-rahasya*. A commentary on the work noticed under the last preceding No. By Mathuránátha Tarkavágis'a.

Beginning. कुक्षिताघरपुटेन पूरयन् वंशिकां प्रचलदङ्गुलिपङ्क्तिः ।

मोहयन्नखिलवामलोचनाः पातु कोऽपि नवनीरदच्छविः ॥

श्रीमता मधुरानाथतर्कवागीशधीमता ।

बौद्धाधिकारविटतिर्विषदीकृत्य उच्यते ॥

End. यद्वा घटस्य प्रसाध्याङ्ककट्टान्ततया चन्वयसहचारनियमाभावेन व्याप्तनिय-
यादित्यर्थः ।

Colophon. इत्यात्मतत्त्वविवेकसाधुरी ।

विषयः । बौद्धाधिकारमूलस्य व्याख्यानं ।

No. 1327. बौद्धाधिकारदीधितिः ।

Substance, country-made paper, 14 × 4½ inches. Folium, 1. Lines, 20. Extent, 33 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Bauddhādhikāra-didhiti alias *Ātma-tattva-vivika-didhiti*. A gloss on the work noticed under No. 1325. By Raghunātha Bhaṭṭācārya Tarkas'īromaṇi.

Beginning. ॐ नमः सर्वभूतानि विद्यम्य परितिष्ठते ।

खल्विद्वानन्दबोधाय पूर्णाय परमात्मने ॥

निर्णीय सारं शास्त्राणां तार्किकानां शिरोमणिः ।

आत्मतत्त्वविवेकस्य भावमुद्भावयत्यसौ ॥

End. कामयमानास्य सुखादिकं विहितनिषिद्धं साधनसंस्थानुतिष्ठतः कर्माशयाना-
विन्वाणा जन्मादिकमनुभवन्ति ।

विषयः । बौद्धाधिकारदीधितिव्याख्यानं ।

No. 1328. वैयाकरणभूषणं ।

Substance, country-made paper, 16 leaves 10 × 5 inches, remainder 12½ × 5 inches. Folia, 70. Lines, 11 on a page. Extent, 2,881 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Vaiyākaraṇa-bhūṣaṇa. A dissertation on the philosophy of language. By Koṇḍa Bhaṭṭa. Vide Asiatic Society's Catalogue, Part I, p. 86 and Aufrecht's Catalogue, p. 177.

Beginning. (प्रथमावधिषवद्वयं नास्ति ततः परं) आग्निष्य अर्धं नपुंसकमिति समासात् ।

एवं पूर्वकाय इत्यादि तत्पुरुषेऽपि द्रष्टव्यं ।

End. पाणिनीयवचसां खलु मूलं चन्द्रशेखरभवानिति कृत् । तेन भूषणमिदं हि
तत्रैव प्रीतये भवतु साम्बशिवस्य ॥

Colophon. इति श्रीमत्पदवाक्यप्रमाणपरावारपारीणधुरीणरत्नोजिभट्टात्मजकोटभट्टकृते वै-
याकरणभूषणे चरमः स्फोटवादः समाप्तः ।

विषयः । व्याकरणमतसिद्धशब्दशक्तिविवेचनं, पदाद्यभिव्यक्त्यस्फोटसिद्धान्तकथनञ्च ।

No. 1329. अन्त्येष्टिपद्धतिः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 33. Lines, 9—10 on a page. Extent, 426 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Antyeshṭi-paddhati. A manual of funeral rites according to the modern ritual. By Bhaṭṭa Nārāyaṇa, son of Bhaṭṭa Rāmes'vara. The author is probably the same with the writer of the *Venisañhāra-nāṭaka*, and one of the five Brāhmins who came to Bengal at the invitation of Adisura. The MS. is incomplete.

Beginning. भट्टरासेचरसुतो भट्टनारायणः सुधीः ।

नला शिवौ संविचार्य कुरुतेऽन्त्येष्टिपद्धतिं ॥

End. सप्तम्यभावे भ्रातुः पुत्रः भ्राता स्त्रिया दुहिता दौहित्रः पत्न्यः समोत्रः सपिण्डः
सप्तम्यचारी मित्रः । (परं खण्डितं) ।

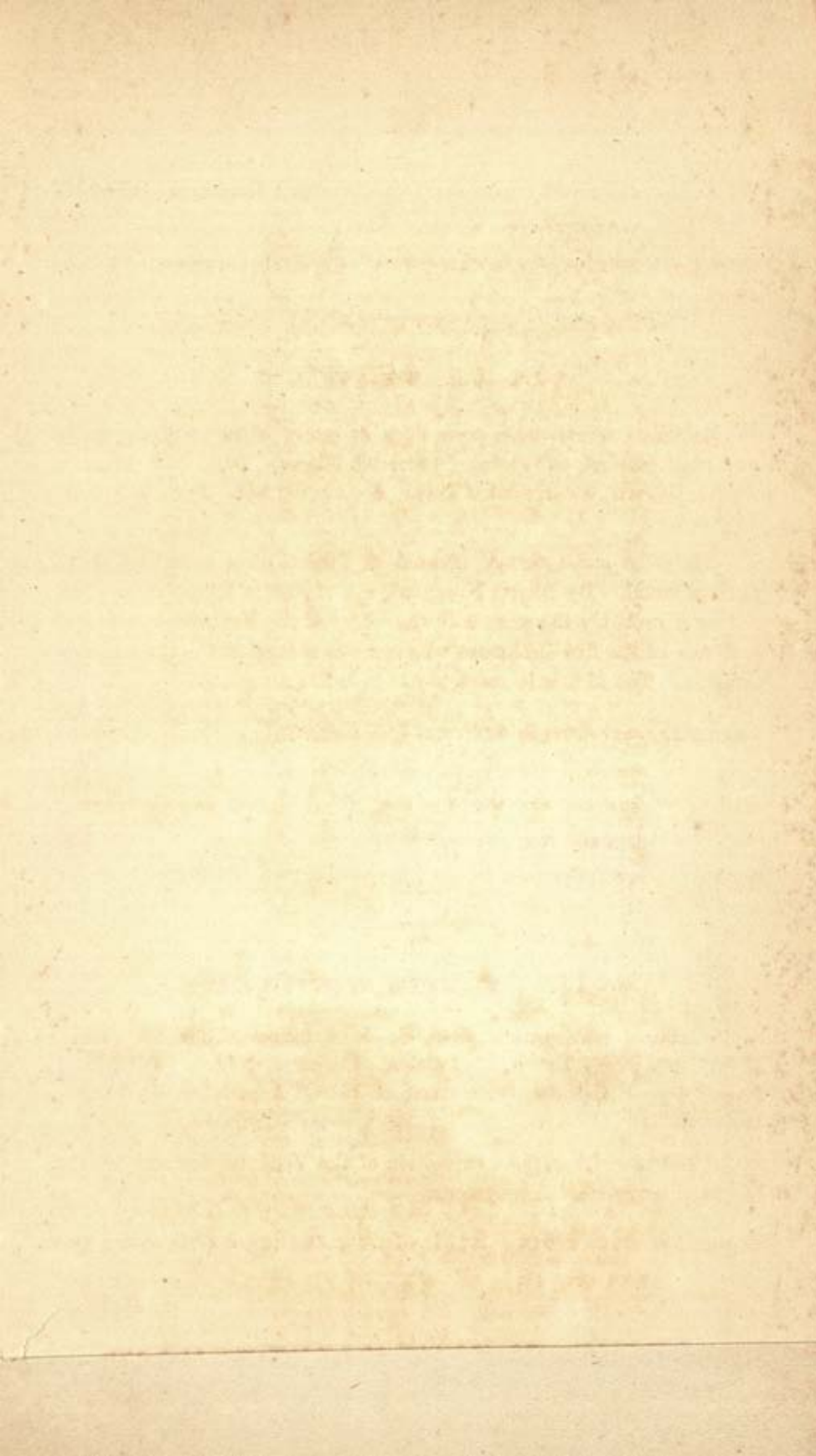
विषयः । अन्त्येष्टिक्रियाकथनं ।

No. 1330. उपदेशरहस्यं, महाराष्ट्रीयभाषा ।

Substance, country-made paper, $6\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 88. Lines, 11—13 on a page. Extent, 1,501 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Upades'a-rahasya. An exposition of the Vedānta doctrine in the Marhāṭṭi language. Anonymous.

Beginning. श्रीमद्गुरुचे चरण । जेकां विश्वान्विधि कारण । तयाते करुणि नमन । यन्त्र-
कथन करितसे ।

- End. काशीराजमाभे सर्व्वस्य । ते च रक्षसाचे रक्षस्य । क्षणैनि उपदेशरक्षस्य ।
अतिसौरसे केले श । सनदयालु जे असति । ते च माभि काशीराजमूर्ति ।
तत्परणप्रसादे स्फूर्ति । समर्पिणी निजमति तत्पदी ।
- Colophon. इति श्रीउपदेशरक्षस्यं सम्पूर्ण ।
- विषयः । वेदान्तमतसिद्धपञ्चभूततत्त्वविवेकः ।

No. 1331. तत्त्वकमलाकरः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 28. Lines 9—10 on a page. Extent, 641 s'lokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1696. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Tattea-kamalākara. On the philosophy of the rites and ceremonies enjoined in the S'āstras, being a dissertation on the principles of the Mimāṃsā school as bearing on Hindu ritual. By Kamalākara Bhaṭṭa, son of Rāmakrishṇa Bhaṭṭa, and grandson of Nārāyaṇa Bhaṭṭa. The author was a distinguished Smṛiti scholar, and his opinions and writings on matters of law are largely quoted. The MS. is dated Samvat 1696 = A. C. 1640. Vide plate XIII.

Beginning. श्रीरामं पितरौ नत्वा कमलाकरश्मर्षेण ।

अर्थशब्दै निरूप्याथ शास्त्रतत्त्वं निरूप्यते ॥

End. एवमज्ञलिना सत्तून् जुहोतीति न चक्षुदयसंयोगोऽञ्जलिः, (किं) तु आकोशः ॥
तेन द्युतार्थापत्त्या शब्दकल्पना ॥

Colophon. इति श्रीजगद्गुरुमीमांसकनारायणभट्टस्वरूपरामकृष्णभट्टाक्षकमलाकरभट्टकृते
तत्त्वकमलाकरे प्रथमोऽध्यायः ।

विषयः । अद्यातो धर्मजिज्ञासेत्यादिमीमांसास्वभावां व्याख्यानं ।

No. 1332. चातुर्मास्यप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 38. Lines, 10—11 on a page. Extent, 841 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Another copy at Benares, with Bābu Haris'chandra. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Châturmāsya-prayoga. A manual for the performance of the quadrimensial rite *Châturmāsya* of the Vedic liturgy. The rite commenced on the full moon of the month of Phālguna or Chaitra, and lasted, as its name implies, for four months. It was the archetype on which the modern Hindu rite of that name and the *Wassá* of the Buddhists were modelled ; but the time was changed to the rains and autumn, from the middle of June to October, and, as was the case with many old rites and customs in India and elsewhere, the original meaning of the ceremony was obliterated, and the name alone retained to utilize the hold it had on the mind of the people. The MS. is incomplete, and the author's name is wanting.

Beginning. अथ चातुर्मास्येतिकर्तव्यता । फाल्गुन्यां पौर्णमास्यामारम्भः । चैत्र्यां वसन्ते वा । तत्र प्रथमप्रयोगे मातृपूजापूर्वकमाभ्युदधिकं श्राद्धं । ततो वैश्वानरपार्जन्येष्टिः ।

End. इदं पिबभ्यः सोमबद्धा इदं सोमाय पिबसते इदं पिबभ्यो वह्निपद्धा इदं पिबभ्योऽग्निष्वात्तेभ्यः । इदमग्नये कथवा (इतः परं खण्डितं ।)

विषयः । चातुर्मास्ययागप्रयोगकथनं ।

No. 1333. चिकित्सासारः ।

Substance, country-made paper, 13½ × 7 inches. Folia, 42. Lines, 14—15 on a page. Extent, 1,672 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Chikitsā-sāra. A fragment of a treatise on the practice of medicine. Author's name unknown.

Beginning. कमलनयन शशिभाल नागवदन एकरदनयत । वरद विरदप्रतिपाल क्षरो विद्यन क्षमराधिपत ॥

End. (खण्डितं ।)

विषयः । चिकित्साकथनं ।

No. 1334. दर्शपूर्णमासप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 39. Lines, 12—14 on a page. Extent, 1,246 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Dars'a-purnamāsa-prayoga. A manual for the performance of the New-moon and the Full-moon sacrifices. The MS. is incomplete, and the author's name cannot be ascertained.

Beginning. अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्यामः । प्रातरग्निहोत्रं जुत्वा यजमानस्य ब्रह्म-
चर्यं दक्षिणादानं द्रव्यप्रकल्पनं कामानां कामनं प्रत्यगाग्निषो मन्त्राञ्जपत्य-
करणानुपतिष्ठते पञ्चणि ।

End. (खण्डितं) ।

विषयः । दर्शपूर्णमासप्रयोगकथनं ।

No. 1335. बौधायनसोमप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 26. Lines, 8—10 on a page. Extent, 593 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Baudhāyana-soma-prayoga. A manual for the performance of the Soma rites according to the rules of Baudhāyana. The MS. is incomplete.

Beginning. सोमेन यज्यमाणः पूर्व्यद्युर्दृशान्तिप्रतिसरवन्तान् विधाय प्रातरग्निहोत्रं जुत्वा
ऋत्विग्भिः सह स्नानादिपञ्चकं विधाय प्राग्गेषु दर्भेषु उपविष्टः ।

End. तन्ममेव ज्योतिषाममुकशर्म्भन् न मा तनुहि ज्योतिषा । खण्डितं ।

विषयः । सोमयागप्रयोगकथनं ।

No. 1336. बौधायनदर्शपौर्णमासप्रायश्चित्तं ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 9. Lines, 11—12 on a page. Extent, 248 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Baudháyana-dars'a-paurṇamása-práyaś'chitta. Expiations ordained by Baudháyana in connexion with the rites described in the work noticed under No. 1334. The MS. is incomplete.

Beginning. अथ बौधायनदर्शपौर्णमासप्रायश्चित्तानि । तत्र । अन्वाधानानन्तरं दक्षिणाग्नि-
नाम्ने शुचिर्भूला विष्टारं प्रविश्य मार्चपत्यान्तं प्रणीय प्राणानायस्य दक्षिणाग्नि-
नाम्ननिमित्तं प्रायश्चित्तं करिष्ये इति सङ्कल्पाः ।

End. प्रियो देवानां परमे जनिचे इति मन्त्रेण स्थायतने पुनः क्षिपेत् । ततः सर्व-
प्रायश्चित्तं । खण्डितं ।

विषयः । दर्शपौर्णमासकर्मवैकल्यप्रायश्चित्तकथनं ।

No. 1337. यजमानकृत्यं ।

Substance, country-made paper, $7\frac{3}{4} \times 3\frac{1}{4}$ inches. Folia, 22. Lines, 7—8 on a page. Extent, 315 ś'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. In-
correct.

Yajamána-kṛitya. The duties of the institutor of the sacrifices in connexion with the rites noticed in No. 1334. Anonymous.

Beginning. यजमानं व्याख्यास्यामो यजमानस्य ब्रह्मचर्यं दक्षिणादानं द्रव्यप्रकल्पनं का-
मानां कामनं प्रत्यगाशिषो मन्त्रान् उपत्यकरणानुपतिष्ठतेऽनुमन्त्रयते पर्वणि च
केशशृङ्गवापयतेऽप्यल्पशो लोमानि वापयत इति वाजसनेयकं ।

End. प्रायश्चित्तान्यनेकानि तपः कर्माधिकानि वै ।
यानि तेषामशेषाणां कृष्णानुस्मरणान् परं ॥

Colophon. (समाप्तिस्तूचकं वाक्यं नास्ति) ।

विषयः । दर्शपौर्णमासयागसङ्कल्पानन्तरं सपत्नीकयष्टृपायमन्त्राणां कथनं ।

No. 1338. मृताहिताग्निदाहदिविधिः ।

Substance, country-made paper, $9 \times 3\frac{3}{4}$ inches. Folia, 17. Lines, 7—8—9 on a page. Extent, 188 ś'lokas. Character, Nágara. Date, SM. 1796. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Mritāhītagñidāhādi-vidhī. Funeral rites for persons who have preserved the domestic fire during their lives. The MS. is incomplete, and the author's name is not given, but from the salutation it would seem that the work is a sequel to No. 1329 and by the author of that work—Bhaṭṭa Nārāyaṇa.

Beginning. आचलायनमाचार्यं भट्टरामेश्वरं गुणं ।

मलाहिताग्निमरणे दाहादि प्राच्यतेऽधुना ॥

End. लौकिकाग्निना पाचाणि दहेत् । तदाग्नीन् वै तान् प्रक्षिपेदप्सु आबस्यं
चतुष्पथे ॥

विषयः । स्तसाग्निकदाहादिविधानं ।

No. 1339. ग्रहलाघवविवरणं, वा ग्रहलाघवोदाहरणं ।

Substance, country-made paper, 11 × 5½ inches. Folia, 19. Lines, 13—14 on a page. Extent, 712 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Grahalāghava-vivaraṇa alias *Grahalāghavodāharaṇa*. Illustrations and exercises for the explanation of the *Grahalāghava*—a treatise by Gaṇeśa Daivajña on the calculation of planetary motions. By Viśva-nātha. The MS. is incomplete.

Beginning. ज्योतिर्विदुर्गुणा गणेशगुरुणा निर्मथ्य शास्त्राभ्युधिं

यच्चक्रे ग्रहलाघवं विवरणं कुर्व्येऽस्य सत्प्रीतये ।

स्मृत्वा गम्भुसुतं दिवाकरसुतसद्विद्यनाथः कृती

जायज्ज्योतिषवर्मणोऽकुलपरिवाणाय नारायणः ॥ १ ॥

End. इदं विषयः भर्ता राशयः शेषं । २ । २२ । खण्डितं । विंशत् २० गुणितं ।

विषयः । गणेशदेवज्ञकृतग्रहलाघवस्य व्याख्यानं ।

No. 1340. केशवीटीका ।

Substance, country-made yellow paper, 9½ × 5 inches. Folia, 21. Lines, 13—14 on a page. Extent, 576 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Kes'avi-tiká. A commentary on Kes'ava's treatise on astronomical calculations. By Vis'vanátha.

Beginning. श्रीगणेशं नमस्कृत्य केशवीनामपदनेः ।

गणितं विद्यनाथेन क्रियते बालबुद्धये ॥

End. एवं चन्द्रादीनामपि ज्ञेयं श्रेष्ठोच्चवलयपदमिति पातद्वयस्य मूलं याच्यम् ।—

इतः परं खण्डितं ।

विषयः । केशवल्लतगणितशास्त्रस्य व्याख्यानं ।

No. 1341. वैयाकरणसिद्धान्तमञ्जूषा ।

Substance, country-made yellow paper, 13 × 4½ inches. Folia, 27. Lines, 12—14 on a page. Extent, 914 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Vaiyákarana-siddhánta-mañjushá alias *Mañjushá*. A treatise on the Philosophy of grammatical structure. By Nágés'a. Vide Asiatic Society's Catalogue, Part I, p. 87, Aufrecht's Catalogue, p. 177. Colebrooke's Essays, I, p. 42.

Beginning. नागेशभट्टविदुषा नत्वा साम्बं शिवं लघुः ।

वैयाकरणसिद्धान्तमञ्जूषया विरच्यते ॥

End. अस्माकन्तु व्यावहारिकोऽपि प्रपञ्चो दीर्घस्मर एव इति बोध्यं । तदनन्वयमिति सूत्रे भाष्यं । तथा च नृमल—(इतः परं खण्डितं) ।

विषयः । अथ व्याकरणमतसिद्धाष्टस्रोतेषु वाक्यस्रोतस्य मुख्यकथनं, शब्दशक्तिनिरूपणादिकञ्च ।

No. 1342. बालखिल्यशस्तं ।

Substance, country-made paper, 10½ × 4½ inches. Folia, 12. Lines, 12—13—14 on a page. Extent, 390 s'lokas. Character, Nágara. Date, SM. 1768. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Bálakhilla-s'astra. A compendium of the mantras of the Bálakilla rite.

Beginning. चिं भूर्भुवः स्वरोम् अध्वर्यो गोशोसावोमेष्टुपुत्रवाणि तेऽय इत्येतरा गिरः ॥
 End. सोमस्याग्ने वीही वौषट् ।
 Colophon. इति मैवावरुणस्य बालखिल्यग्रस्य ।
 विषयः । मैवावरुणीयबालखिल्यग्रस्य आत्मकमन्त्रकर्म ।

No. 1343. कुसुमाञ्जलिबोधिनी ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 59. Lines, 9—10 on a page. Extent, 1,333 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old and decayed. Prose. Incorrect.

Kusumánjali-bodhiní. A commentary on the *Kusumánjali* of Udayana Achárya. The MS. is incomplete, and the author's name cannot be made out.

Beginning. दर्शयितुमर्थं विनिश्चयं चान्तरायसन्तमसम् ।
 मम मनसि सन्निधत्तां नरहरिभक्तललितार्ज्यातिः ॥ १ ॥
 विश्वं यो विदधात्यदृष्टसचिवः सत्यम्प्रदायो यतः
 प्रमाणां लभते श्रुतिर्गुणवतो वक्तुर्यतो नान्यतः ।
 यस्मिन् व्यधकसङ्कथापि वितथा माता च मानस्य यः
 सिद्धो यः श्रुतिनीतिसम्प्रवर्तितैस्तैः सन्मते मानतः ॥ २ ॥
 औदयने पथि गच्छने वैदेशिकः प्रतिपदं स्खलति लोकः ।
 तस्य कृते कतिरेषा कुसुमाञ्जलिबोधिनी जयति ॥

End. (खण्डितं)

विषयः । कुसुमाञ्जलिव्याख्यानं ।

No. 1344. आधानबौधायनो ।

Substance, country-made paper, 9×4 inches. Folia, 60. Lines, 8 on a page. Extent, 952 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Adhánabaudháyaní. A manual for the collection and preservation of the household fire according to the rules of Baudháyanas. This is

different from the treatise noticed under No. 833, (*ante* II, p. 235). The MS. is incomplete, and the author's name cannot be made out.

Beginning. फलमत उपपत्तेरिति नयतो यो शेषकर्मफलदाता ।

तमहं सकलसुराणां परमं प्रणमामि यज्ञनामानं ॥ १ ॥

आधानप्रयोगः । तत्र कल्पसारः ।

आधित्सूरग्रीन् पुरतो विशुद्धः शिष्टाननुज्ञाय तद्योक्तमर्थं ।

कच्छादिशुद्धः कुशली सजायो मैत्रीं व्रजेत् प्राणिभिराकुमारं ॥

End.

अद्विग्वरणादिगोपिठयज्ञवर्जमधिकृतमग्राधेयं कुर्यात् ।

Colophon. इति आधानप्रकरणं समाप्तं ।

विषयः । आधानकर्मविवेकः ॥

No. 1345. योगवाशिष्टसारटीका, मूलसहिता ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 156. Lines, 9—10—11—12 on a page. Extent, 2,918 s'lokas. Character, Nágara. Date, SK. 1618. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Yogavás'ishta-tíká. A commentary, in the Marhatta language, on the philosophical maxims inculcated in the *Yogavás'ishtasára.* By *Mádhavadása.*

Beginning. जय जय उज्जलोज्जला । जय जय मङ्गलमङ्गला ॥

जय जय निर्मलनिर्मला । जय जय दयाला सद्गुरु ॥ १ ॥

जय जय चिदैकछपाला । भुवनभूषणभूपाला ।

गगनोपमाविशाला । जय जय दयाला सद्गुरु ॥ २ ॥

End.

हे टीका ऐके आणी पुढे । आगी जोडे ब्रह्म वे ॥ ६६ ॥

माधवदास नारायणचा । मुलीचेनी नामे आला मांचा ॥

आणो सत्य जेची वाचा । सद्गुरुप्रसादेकरुनि ॥ २६७ ॥

Colophon. इति श्री योगवाशिष्टसारमाधवदासकृतटीकायां निर्वाणो नाम दशमप्रकरणं सम्पूर्णम् ॥

विषयः । योगवाशिष्टसारस्य महाराष्ट्रभाषया व्याख्यानम् ।

कंडुभ्यानुजवसौदर्या। तन्मणो निषेविति मुनिवर्या। विवेकसिंधुता। ॥ ५७ ॥
जयासिनादिशास्त्रप्रतिता। न एतितर्कसु द्वेविस्थिति। तया लज्जामशदी
यास्युक्ति। के लियं शरस्वना। ॥ ३० ॥ उपाज्जनेचाश्रिणानेबाळ। तयासि
मुदिवसिष्ठानकवळ। सोयजननिजेविंक्रुपाळ। अपत्यविषई। ॥ ३१ ॥ तै
संउपनिषयाचेनिर्मयनाकरुनिबेले। ग्रंथनिर्माण। तैसिध्याश्रिकादि
तिशिष्टजन। जैसिध्याभोर्के। ॥ ३२ ॥ विदशाश्रुचाचामतिताथ्य। मियाबोलि
कापरमार्थ। तैशेवसविजेहृदयपंथा। श्रोतैजनि। ॥ ३३ ॥ यासंप्रदायाचा
अभिमानिष्वये। आपणमुळेपाणि। अतिपावोयहि वचनि। सर्वश्वरा
तै। ॥ ३४ ॥ रूषपले। ग्रंथाचे। उतमार्थ। जेनिजबोधाचे। विमुध। स्त्राणेनिरा

विवेक

जयोगिप्रसिधौ श्रीमुकुन्दराजस्वरोऽप्यप्य इति श्रीमद्विवेकसिंधी सं
 हारकर्मेगुरुशिष्यसंवादे। गुरुपरंपरा माहात्मकथननाम अष्टद
 शो प्रकरणः समाप्तः ॥१८॥ यादृशियुस्तकंदक्यातादृशिलिवितं
 मया। अवधो मुखयोगात्मनो नो न लिप्यते ॥ १॥ हस्तद्वयस्य सन्ध्या
 यिभारतिनाम लिखितं चंद्रभागातिरे निस्थितिमध्यभागे ॥१॥
 सवत् १६३६ ॥ अष्टादशसंवत्सरे पक्षे तिथेनाम दशरथाचार्यस्य मवा
 मरे ॥ सप्तमस्त ॥ याग्रंथा नावविवेकसिंहु ॥ निहितो होयेवहु
 अस्तादु। जयांसि असेयात्वावो हु। तोचि जाणे ॥ १॥ येरांसे हेवहु गु
 ड। अस्तनामा र्वा शुनिनेह निवाड। जयासाद्याकारणोड। लोचि जाणे। १॥

जयनावसनच्छरे

५०

१८

१३८

No. 1346. विवेकसिन्धुः ।

Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 138. Lines, 9 on a page. Extent, 1,856 ślokaś. Character, Nāgara. Date, Sm. 1636. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Viveka-sindhu. An exposition of some of the leading topics of the Vedānta doctrine. By Mukuṇḍa Rāja, or Mukuṇḍa Muni, disciple of Rāmanātha, who was a disciple of Harinātha. The work is in the form of a dialogue in verse, and is said to have been composed for the instruction of the author's pupil Jainapāla. Attached to the text is a Marhaṭṭī translation in verse. Contents: 1 to 3. Order of creation. 4. The threefold bodies of the Creator. 5. Typical (*linga*) body. 6. Carnal (*sthula*) body. 7. Pantheism. 8. Unreality of the carnal body. 9. Ditto of the typical body. 10. Ditto of the rudimentary (*kāraṇa*) body. 11. Ditto of the primary intellectual (*jñāna-pūrṇa*) body. 12. Ditto of the three kinds of corporeality. 13. Ditto of absolute primary (*pūrṇa-mahākāraṇa*) body. 14. The true character of *mukti* or salvation. 15. The identity of the human and the divine souls. 16. The great non-duality. 17. The order of destruction. 18. Praise of the line of teachers. Hall's 'Contributions,' p. 100. The MS. is dated Samvat 1636 = A. C. 1692. Vide plate XIII.

Beginning. लम्बोदर नमस्तुभ्यं सततं मोदकप्रिय ।

निर्विघ्नं कुरु मे देव सर्वकार्येषु सर्वदा ॥ १ ॥

श्रीहरिं जगदाधारसरविन्दालम्बनम् ।

अभिवन्द्यात्मविज्ञानोपदेशविधिरुच्यते ॥ २ ॥

जये जये जी चन्द्रमौली, माते लपादृष्टि न्याहाली ।

तरिच पावै ननहाली, ब्रह्मसुखाची ॥ १ ॥

End. संपत्ते पन्थाचे उत्तरार्द्ध । ओ निजबोधाचे विशद ।

अणोनि राजयोगिप्रसिद्ध । श्रीमुकुन्दराज अणो ॥ १२५ ॥

Colophon. इति श्रीविवेकसिन्धौ संहारकर्मणि गुरुशिष्यसंवादे गुरुपरम्परामाहात्म्याकथनं नामाष्टादशप्रकरणं समाप्तम् ।

विषयः । १ । २ । ३, प्रकरणेषु सूक्ष्मक्रमः । ४, ईश्वरदेहवयकथनं । ५, लिङ्गदेहविवरणं । ६, सूक्ष्मदेहविवरणं । ७, सर्वब्रह्मविवरणं । ८, सूक्ष्मदेहनिरसनं । ९, लिङ्गदेहनिरसनं । १०, कारणदेहनिरसनं । ११, ज्ञानपूर्णेदेहसहाका-

रणदेहनिरसनं । १२, देहवयनिरसनं । १३, पुनर्महाकारणदेहनिरसनं ।
 १४, मुक्तिस्वरूपविवरणदिः । १५, भेदखण्डनपूर्वकाद्वयस्वरूपप्रतिपादनं ।
 १६, महाद्वैतप्रतिपादनं । १७, संहारक्रमः । १८, गुह्यपरम्परामाहात्म्यं ।

No. 1347. न्यायसुधा ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{4}$ inches. Folia, 28. Lines, 11—12 on a page. Extent, 984 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1624. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Nyāya-sudhā. A commentary on the Tantra-vārtika—a treatise on the Vedānta. By Bhaṭṭa Somes'vara, son of Bhaṭṭa Mādhava. This is apparently a different work from the one of this name noticed by Mr. Hall, in his 'Contributions,' No. CXII, p. 113. The MS. bears date Samvat 1624 = A. C. 1680. Vide plate VI.

Beginning. यावज्जीविकोऽभ्यासः कर्मधर्मः प्रकरणात् ॥ भाष्ये बहुचर्चविशेषणस्य चिन्तानौ-
 पधिकत्वाद्यथावस्थितोक्तिमात्रार्थत्वं सूचयतुमाह, बहुचेति । चिन्तालक्षण-
 सङ्गतिमाशङ्कते ननु चेति ।

End. उक्तेन प्रकारेण शब्दान्तरादिप्रामाणिकाभेदविनिर्णयं शास्त्रान्तरप्रामाणिकेत्येव-
 कारार्थः ।

Colophon. इति श्रीमन्निकाण्डमीमांसासम्पन्नप्रतिवसन्तसेमयाजिभट्टमाधवात्मजभट्टसेम-
 श्वर + + + चवार्त्तिकटीकायां सर्वानवद्यकरणां न्यायसुधाख्यायां द्वितीया-
 ध्यायस्य चतुर्थो यावज्जीव + + + याध्यायश्च समाप्तः ।

विषयः । तन्त्रवार्त्तिकव्याख्यानं ।

No. 1348. भाष्यप्रदीपोद्योतः, वा कैयटटीका, मूलसहिता ।

Substance, country-made paper, $11 \times 4\frac{1}{2}$, $14\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 427. Lines, 9—10—11—12—13 on a page. Extent, 11,510 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Bhāshyapradīpodyota alias *Kaiyaṭaṭīkā* This is a very imperfect fragment of Nages'a Bhaṭṭa's annotations on Kaiyata's commentary on the Mahābhāṣya of Patañjali.

राष्ट्रार्थ

२६

१२५

विष्णुकोपाधिकरणोऽप्युत्पादितव्या रायः। शिष्टाकोपाधिकरणो न तस्यैतत्तु नरुक्तं स्यादित्याशङ्कते नैव वेति।
 स ननु कृत्यात् न रूपाय विदु रति नैति। ननु ते घट्टनाद्विशेषस्य तावता पिबुका रणाग्ररूपे प्रयुक्ता नि
 प्रतीयेरन्निमित्तं तस्त्रसमाप्तिपदोक्तौ न रूपा स्यादित्याशङ्कते तत्राहोति। सत्त्वस्य विशेषोऽप्युक्तमा
 दिसंयोगाभावेनेहोक्तं न सिद्धो विशेषोऽप्युक्तमादिसंयोगाभावेनेहोक्तं न सिद्धो विशेषोऽप्युक्तमा
 करणाद्येपि सारभाष्यव्याख्ये तस्मादिति। तदेवेत्यनेनैकैवेति सिद्धांतसूत्रार्थेऽप्युक्तमादिसंयोगाभावेनेहोक्तं न
 मास्मादिभेदहेतुनिशस्ये सहायः। नकारेणमित्यनेन शाखांत रस्यभेदकत्वनिशस्ये सहायः। अथायाथ
 मुपसंहरति यवमिति। उक्तं न प्रकाशेण शाखांत रस्यभेदकत्वनिशस्ये सहायः। अथायाथ
 र्थः॥ ॥ ६॥ ॥ इति श्रीमन्मित्रिका उमीमांसागड नष्टनिवस नलो मया जिभट्टमाधवात्मजभट्टसोमेभ्यः
 नवातिकट्टिकाया सर्वनिबन्धक रण्यन्यायसुधारक्यो द्वितीयस्याध्यायस्य बहुधेयि कुर्वी वद
 याध्यायश्चैव समाप्तः॥ ॥ सर्वव्याघट्टककार्तिककृत्त द्वितीयायां मष्टवासरे चिद्विषयश्रीरामे धरभट्टक
 नाशयणाभट्टेन समापितं पुस्तकं लखनं ॥ ॥

Beginning. (टी०) नत्वा साम्प्रशिवं देवीं वागधिष्ठानिकां गुरुन् ।

पाणिन्यादिमुनीन् वन्द्यान् पितरौ च सतीश्वरौ ॥ १ ॥

नागेशभट्टो नागेशभाषितार्थविचक्षणः ।

हरिदीक्षितपादाब्जसेवनावाप्तसम्पत्तिः ॥ २ ॥

याचकानां कल्पतरोरारिकलङ्घताश्रनात् ।

शृङ्गवेरपुराधीशाद्रामतो लब्धजीविकः ॥ ३ ॥

नाविस्तीर्णं न विस्तीर्णं मध्यानामपि बोधकत् ।

भाष्यप्रदीपव्याख्यानं कुर्वेऽहं तु यथामति ॥ ४ ॥

भाष्यं व्याचिकीर्षुः शिष्टाचारप्राप्तं मद्रत्नं शिष्यशिराये निवध्नाति । सर्वेति ।

End.

(प्रारम्भे बज्रदूरे मूलपाठोऽस्ति)

(मू०) भावसाधनः करणसाधनो वाचयिष्यते इति नार्थः । सञ्ज्ञाद्वयविधानेन तेन विनापीयस्य सिद्धत्वात् ।

Colophon. इत्युपाध्यायज्येष्ठपुत्रकैयटकृते मन्त्राभाष्यप्रदीपे प्रथमाध्यायस्य चतुर्थपादे चतुर्थ-
माङ्गिकम् । इति प्रथमाध्यायः समाप्तः ।

(टी०) यथेति । एकपदे इति । एकपदे इत्यर्थः । भावसाधन इति । अत्र पक्षे खरव-
सानयोः रित्यत्र बोध + + + र्यमाश्रयणीयमिति शिवम् ॥ ११० ॥

इति श्रीकाशोपनासकशिवभट्टसुतसतीशभञ्जनागोजीभट्टकृते भाष्यप्रदीपोऽयेते
प्रथमस्य चतुर्थमाङ्गिकं, पा + + अध्यायस्य समाप्तः ।

विषयः । पूर्वभागे षष्ठाध्याय्याः प्रथमाध्यायस्य पादद्वयस्थानां पाणिनीयसूत्राणां यद्भाष्यं,
तस्य च यत् कैयटकृतव्याख्यानं तस्य विवरणं । विवरणमिदं किञ्चिद्गुणाद्य-
माङ्गिकपर्यन्तं । अतोऽर्थं ग्रन्थः खण्डितः ।

मध्यभागे शेषभागे तृतीयचतुर्थपादगतानां पाणिनीयसूत्राणां यद्भाष्यं तस्य च
यत् कैयटकृतव्याख्यानं तस्य विवरणं । मिलित्वा प्रथमाध्यायगतसर्वसूत्रभाष्य-
व्याख्याविवरणपर्यन्तमेवास्य ग्रन्थस्य पाठोऽस्ति ।

No. 1349. भगवद्गीताभाष्यं, वा श्रीमद्गीताभाष्यं ।

Substance, country-made paper, 11½ × 5½ inches. Folia, 32. Lines, 18
—19—20 on a page. Extent, 1,520 s'lokas. Character, Nāgara. Date,
SM. 1753. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old.
Prose. Generally correct.

Bhagavadgītā-bhāṣya. A commentary on the Bhagavad Gītā
By Ānanda Tīrtha.

Beginning. ॐ देवं नारायणं नत्वा सर्वदोषविवर्जितं ।

परिपूर्णं गुरुन् स्वान् गीतार्थं वक्ष्यामि लेखतः ॥ १ ॥

नष्टधर्मज्ञानलोकलपालुभिर्ग्रन्थोपेन्द्रादिभिरर्थितो ज्ञानप्रदर्शनाय भगवान् व्या-
सोऽवततार ।

End. यस्तु कर्मफलत्यागी स त्यागीत्यभिधीयते । इति चोक्तम् ।

पूर्णशेषमहाविष्णोर्गीतामावित्य लेखतः ।

निरूपणं कृतं तेन प्रीयतां मे सद् विभः ॥

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादाचार्यविरचिते श्रीमद्गीताभाष्येऽष्टादशोऽध्यायः ।
विषयः । भगवद्गीताव्याख्यानं ।

No. 1350. श्रीभगवद्गीतातात्पर्यनिर्णयः ।

Substance, country-made yellow paper, 11½ × 5½ inches. Folia, 28.
Lines, 18—19—20 on a page. Extent, 1,330 ślokas. Character, Nāgara.
Date, Sm. 1753. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old and decayed. Prose. Generally correct.

Bhagavadgītā-tātparya-nirṇaya. An essay on the philosophy of the
Bhagavad Gītā, being an attempt to reduce the teachings of the Gītā to
the principles of the Vedānta. By Ānanda Tīrtha.

Beginning. ॐ समस्तगुणसम्पूर्णं सर्वदोषविवर्जितं ।

नारायणं नमस्कृत्य गीतातात्पर्यमुच्यते ॥

शास्त्रेषु भारतं सारं तत्र नामसहस्रकम् ।

यैष्यत्तु कृष्णगीता च तज्ज्ञानान्मुच्यतेऽञ्जसा ।

End. मध्ये यत्तु तृतीयं मे तदनुभाष्यतः कृतः के + + + + निःशेषदोषरहितं कला

नारखेलसद्गुणभूतिः स्वयम्भूसर्वासर्वादिबन्धं त्वां नैमि मे ? + + + + ।

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादाचार्यविरचिते श्रीमद्भगवद्गीतातात्पर्यनिर्णये +
+ + + दशोऽध्यायः ॥ १८ ॥

विषयः । भगवद्गीतातात्पर्यव्याख्यानं ।

No. 1351. प्रयोगदीपिका ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 124. Lines, 10 on a page. Extent, 2,686 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Prayoga-dīpikā. A compendium of the rules for the performance of the Soma Yága. The MS. is incomplete.

Beginning. ॐ अथ सोमप्रयोग उच्यते । सोम सोपधिविशेषः । तत्साध्यत्वात् कर्मनाम्नानेन मध्यमाणः सोमेन यज्यमाणः । यस्य सोमेन यज्यमाणस्य पिता पितामहो वा निष्टप्रथमयज्ञो स्यातां स ऐन्द्राग्नेद्वौ सोमेन यजेत ।

End. (खण्डितं ।)

विषयः । सोमयागविधिः सोमप्राशनप्रतिज्ञान्तः । विधिरथं ग्रन्थस्यास्य खण्डितत्वाद्दसम्पूर्णः ।

No. 1352. प्रायश्चित्तमुक्तावली ।

Substance, country-made paper, $13\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 21. Lines, 8—9 on a page. Extent, 566 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Prāyaśchitta-muktāvalī. A succinct account of the expiations ordained for the various kinds of offences and sins defined in the Smṛiti. By Divákara. The MS. is incomplete.

Beginning. यस्मैदये मखभुजां प्रचरन्त्यशेषाः पुण्याः क्रियाः प्रतिदिनं हवनार्चनाद्याः ।

सोऽयं तमिश्रदलनो दिशतामभीष्टं भानुजयीमयतनुः परिपूर्णरूपः ॥ १ ॥

श्रीरामेश्वरसूत्रिस्तु नुरभवद्भारायणाष्टौ महा-

नेनाकार्यविमुक्तके सुविधिना विन्येश्वरस्थापना ।

तत्पुत्रो विबुधाधिपः क्षितितले श्रीशङ्करस्तत्पुत्रो

जातो भाट्टनयेऽस्तुलः प्रयुयशाः श्रीनीलकण्ठो बुधः ॥ २ ॥

तत्पुत्रीतनयो दिवाकरछती शालेश्वधीती पितु-

मीमांसानयकोविदः पुरभिदः चेचाधिवासी सुधीः ।

प्रायश्चित्तविनिर्णयामल्लमहामुक्तावलीं सन्मुदे

विस्मृतं तनुते प्रणम्य सज्जसां राशिं जगद्गोधकं ॥

2 U 2

End. (खण्डितं) ।

विषयः । मन्त्रापातकोपपातकादिप्रायश्चित्तकथनम् ।

No. 1353. चातुर्मास्यसूत्रं, वा चातुर्मास्यप्रश्नः ।

Substance, country-made paper, 9 × 3½ inches. Folia, 12. Lines, 9—10—11 on a page. Extent, 270 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Corrected.

Āpastamba Sūtra alias *Chaturmāsya Sūtra*. The Sūtras of Āpastamba treating of the quadrimensial rite noticed under No. 1332. Vide ante, p. 335.

Beginning. अथ यः वै चातुर्मास्ययाजिनः सुकृतं भवति । फाल्गुन्यां पौर्णमास्यां चैत्र्यां वा वैश्वदेवेन यजते पूर्वस्मिन् पवणि पक्षे चोतारं मनसानुद्रुत्याहवनीये स पक्षे १० ऊत्तान्वारक्षणीयामिष्टिं निर्वपति ।

End. इत्येतद्वचनोद्देशात् पक्षमावत्सरिके वैश्वानरपार्जन्या पक्षोता च नाभ्यावर्धते नैकोपक्रमत्वाद्यन्वारक्षणीयायान्वारक्षणीयाय ॥ २९ ॥

Colophon. इति चातुर्मास्यप्रश्नः ।

विषयः । अन्वारक्षणीयवर्णप्रश्नादिचातुर्मास्यकर्तव्यकर्मविधिस्त्रचनम् ।

No. 1354. ताजिकसारटीका ।

Substance, country-made paper, 12½ × 5½ inches. Folia, 32. Lines, 14 on a page. Extent, 1,113 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1762. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Tājika-sāra-ṭīkā. A commentary on the *Tājikasāra*, a treatise on horoscopy. By Sāmanta. The work was completed on the 10th of the waxing moon in the month of Phālguna of the Ś'aka year 1617, under the auspices of a prince named Ś'ripati-Vishṇudāsa, who is said to have reigned in a country whose name reads something like Svekāra purvāra, but the letters are indistinct, and I cannot rely on the reading, nor guess what the names refer to.

चुके शुविदिव कर्मसु किं विदेव कार्त्तनरममुकल्पत्वेन मुख्यकालवद्भाषाप्रधानमेव विधीयते। असौ तेन दवनवदेन
सर्वसर्द्धमासति यथादिकालाविवेधे विहितानि कर्माणि तत्कालानि क्रमेण कालानि तरेणिके नुमुत्पन्ने। यन्नुसंभ्रमः
राज्योः श्राद्धनिषेधः सोऽपि रागः प्राप्नोत्यस्य सदागादेति वन्यायाभासो स्यादिति मोहप्राप्तस्योपपद्यते। अथ वा।
द्रव्यं ब्राह्मणसंयमिः श्राद्धं प्रति रुचिश्च योऽन्यकाले यदिका काले तीर्थं श्राद्धं सदा नरेः। प्राप्तेरेव हि कर्त्तव्यं हि त्या
गिन्निरपराह्णादिव निरुक्तकाले प्राप्नोत्यश्राद्धस्य समं भयं हि काले तेष्वर्थं प्रतिषेधः यन्नु मुख्यकालानि क्रमेणैव
नेति हि कालानि नीलोपाकालेऽनुष्ठानं दृश्यते यद्गुर्विद्विष्टं छिद्यं हर्षितारमजः परितोषाद्यर्थं किंचिद्वा
नुकल्पेन कालानां तद्विधिरित्यनवर्था। उपविष्टकालानि क्रमेण धिकांशभावादेव मुख्यकालानां भानु
रव्यकालानि क्रमेण कार्याः एतदेव न सर्वं रुष्टवर्कमुपन्यस्य त्रिकौडमंडनेन निष्कर्त्तुं मुख्यकाले हि मुख्य
वेष्माधर्मो नैवल्लभ्यते। तत्काले च यथाः कस्य मुख्यत्वेनोपापि वा। मुख्यकालमुपाश्रित्य गोणमुख्यस्य सा
धनं न सुख्यं व्यलोसेन गोणकालप्रतीक्षा। तमेव मेतद्विधं न भीमरेण गोणकाले च डणानकां धर्मं सति नु
दवनो गोरस्य तस्मात्परस्यापि कार्यमिति क॥ ॥ इति श्रीमन्नाराजविशालाश्रीमहादेवीयसमस्तकरणधीश्वरसक्त

Beginning. नियतेति । नीयते वर्षादिके वर्षसामादौ सति जन्तोः प्राणिनः निश्चितं परं
विपाकमेति फलतीत्यर्थः । तस्मात्कारणात्परिचिन्त्य विमृश्य वर्षजनितं फलं
वक्ष्ये ।

End. वर्षे शैलक्षयाङ्गभूपरिमिते १६१० मासे तथा फाल्गुने
पक्षे शुभतरे तिथौ दशमिती श्रीखणपूर्वा(प)रे ।
राज्ये श्रीपतिविष्णुदामन्वपतेः खेरीमष्टन्दे चरौ ।
दृष्टिं श्रीगुरुज + + कृपया सामन्तनामाकरोत् ॥ १ ॥
गुरुबान्धवरत्नाक्तदीर्घायुर्वैजनादयः ।
निरन्तराग्रहादेशा रचिता तनुताश्चिरम् ॥ २ ॥

Colophon. इति ताजिकसारटीका सोदाहरणा सम्पूर्णा ॥
विषयः । ताजिकसारस्य सोदाहरणं व्याख्यानं ।

No. 1355. चतुर्वर्गचिन्तामणिः ।

Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 103. Lines, 8—
10—11 on a page. Extent, 3,086 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sk.
1402. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old and
decayed. Prose and verse. Generally correct.

Chaturvarga-chintāmaṇi. A digest of Hindu law and ritual, in five
parts. The 1st treats of Vrata, or fasts; the 2nd of Dāna, or Bene-
factions; the 3rd of Kāla or time appropriate for the celebration of cere-
monial rites, the 4th of S'rāddha, or offerings to the manes, and the 5th
of miscellaneous rites and observances. By Hemādri, Rājā of Deogar,
who flourished in the thirteenth century, (Ante II. p. 47). It is
generally believed that Vopadeva is the author of the work, and he was
born in the S'aka year 1182. The MS. is a mere fragment, contain-
ing only a portion of the third part; but it is of great age being dated in
the S'aka year 1402 = A. C. 1478, *i. e.*, nearly four hundred years ago.
The second part of the work has been published by the Asiatic Society of
Bengal, and the first is now in course of publication. Vide plate VII.

Beginning.

End. न मुखद्रव्यलोभेन गौणकालप्रतीक्षणं ।

तमेवमेतत्सिद्धं, वचनमन्तरेण गौणकालग्रहणं न कार्यं । सति तु वचने गौणस्य
तस्मात्परस्यापि कार्यमिति स्थितिः ।

Colophon. इति श्रीमहाराजाधिराजश्रीमहादेवीयसमस्तकरणाधीश्वरसकलविद्याविशारद-
श्रीहेमाद्रिविरचिते चतुर्वर्गचिन्तामणौ परिशेषखण्डे कालनिर्णये कालातिक्रम-
विशेषकालनिर्णयः ।

विषयः । सांवत्सरिककालनिर्णयः । पुण्यतिथिनिर्णयादिषु । अनध्यायनिर्णयादिः । ब्रह्म-
चर्यादिकालाः । अग्निहोवादिकालाः । वास्तुप्रकरणं । प्रतिष्ठासंस्कारकालादिः ।
देवपूजादिः । पवित्रारोपणादिः । पुण्यदाने विशेषकथनादिः । विष्णुशय-
नादिकालनिर्णयः । कालातिक्रमे विशेषः ।

No. 1356. चातुर्मास्यहोत्रं, होत्रकल्पद्रुमीयं ।

Substance, country-made paper, 9 × 3½ inches: Folia, 36. Lines, 9 on a page. Extent, 594 s'lokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1874. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Chāturmāsya-hotra. The ritual of the quadrimensial rite. By Govinda. The work is a section of a comprehensive treatise on Hindu rituals entitled *Hotra-kalpadruma*. Vide ante II. p. 244.

Beginning. अथ चातुर्मास्यानि । तेषां फाल्गुन्यां पौर्णमास्यामारम्भः । चातुर्मास्यस्य स्वरू-
पम् । चतुर्मासीथो यज्ञ इत्यनुशासनाच्चतुर्थं मासेषु भवति इति व्युत्पत्त्या
वैश्वदेववर्षप्रवासशकमेघशुनाधीरीयास्यानि चत्वारि पर्वाणि । इत्यादिः ।

End. कात्यायनसते । अग्निः सोमः सविता सविता सरस्वती पूषा शुनाधीर इन्द्रं
शुनाधीरो वा वायुः सूर्यः पञ्च प्रयाजा इति ।

Colophon.. इति होत्रकल्पद्रुमे चातुर्मास्यहोत्रं समाप्तम् ।

विषयः । चातुर्मास्यकर्तव्यकतिपयेष्टादिकथनं ।

No. 1357. गोपालविवेकः, सटीकः ।

Substance, country-made paper, 13½ × 5½ inches. Folia, 20. Lines, 9—10—11 on a page. Extent, 662 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Gopāla-viveka. A poem in praise of devotion to Gopāla, with a commentary. Anonymous.

Beginning. (टी०) यत्पादपद्ममिति । हे करणानिधे तव चरणकमलस्य साक्षात् श्रेयोऽपि वक्तुं न शक्नोति । तथा श्रीभागवते । गायन् गुणान् दशशताननयादिदेवः श्रेयोऽधुनापि समवस्यति नास्य पारम् । एवभूतं पादपद्मं विज्ञाय विषये मे बुद्धिः । कथंभूतं पादपद्मं । इत्यादिः ।

(मू०) । यत्पादपद्मं मुनिभिश्च सेवितं नृतं विरिच्छादिभिरर्चितं शुभम् । त्यक्त्वा परं तं विषयेषु बुद्धिः सुखी कथं स्यां करणानिधेऽहं ॥ १ ॥

End. (मू०) यद्येमां शृणुयाद्भक्त्या कथां छण्यस्य धीमतः । स मुक्तः पातकैः सर्वैः प्रयाति भवनं चरे ॥ ४२ ॥

(टी०) यद्येमांमिति । यो भक्तोऽभक्तो वा इमां छण्यस्य कथां शृणुयात् । कथंभूतस्य छण्यस्य, धीमतः, विमलबुद्धेः, सर्वज्ञस्य, सः पातकोपपातकमहापातकैर्मुक्तः चरेर्भवनं वैकुण्ठाख्यं प्रयाति ॥ ४२ ॥

Colophon. इति गोपालविवेकस्य टीका समाप्ता ।
विषयः । गोपालविवेकव्याख्यानम् ।

No. 1358. विहारकारिका, वा चातुर्मास्यादिकारिका ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 9. Lines, 9 on a page. Extent, 130 ślokas, Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Vihāra-kārikā alias *Chāturmāsya-dikārikā*. Memorial verses on the formation of the fire altar for the second class of rites called Haviryajñas. The Sulva Sūtras contain the original rules on the subject, and include the earliest ideas of the Hindus on the principles of Geometry, but they are speculative and not handy enough for practical purposes, and these memorial verses are designed to give their substance in a compendious form. Anonymous. The MSS. is incomplete.

Beginning. कथितं लक्षणं शुल्बकल्पे बौधायनीयके ।

द्वैधे शुल्बान्तरे भाष्ये व्याख्यायां कारिकासु च ॥ १ ॥

वेद्यग्निधिविधानाच्च दर्शयन्ते तदुच्यते ।

अरत्निमात्रं विज्ञेयमग्नेरायतनं शुभम् ॥ २ ॥

End. षडङ्गुलोच्छ्रिता कार्या समन्ताद्देदिमेखला ।

तत्र चार्द्धप्रमाणः स्युः सर्वासामुपमेखलाः ॥

विहारमुच्यता च द्वयोरप्यर्द्धप्रमाणतः ।

Colophon. एषा दर्शपौर्णमासकी वेदिः ।

विषयः । बौधायनीयशुक्लकल्पानुयायी दर्शपौर्णमासादिवेदिनिर्माणप्रकारः ।

No. 1359. सर्वापनिषत्सारः ।

Substance, country-made paper, $7\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 5. Lines, 9 on a page. Extent, 100 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Corrected.

Sarvopanishad-sāra. The essence of the Upanishads, or the belief, duties and destiny of Yogis. Anonymous.

Beginning. अथ योगिनां परमहंसानां कोऽयं मार्गस्तेषां का स्थितिरिति नारदो भगवन्-
मुपसमेत्योवाच । तं भगवनाह ।

End. अनादिरन्तरावर्तिनी प्रमाणसाधारणा न सती स्वयमविकारिणी विकारहेतु-
भूत्वा लक्षणशून्या सा मायेत्युच्यते ।

Colophon. इति सर्वापनिषत्सारः सम्पूर्णः ।

विषयः । योगिनां परमहंसानां को मार्गः का च तेषां स्थितिरित्यादिनारदप्रश्नस्योत्तराणि ।

No. 1360. चिद्रत्नम् वा षट्श्लोकी, महाराष्ट्रभाषाटीका मूलसहिता ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 7. Lines, 8 on a page. Extent, 112 ślokas. Character, Nagara. Date, Sm. 1869. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Chidratna. Six stanzas on faith and devotion, founded on the teachings of S'aṅkara Acārya, with a metrical translation of the same in Marhāṭṭī. The verses are by Nirañjana Mādhava Yogi, disciple of Rāmaparabrahmānandanātha, and bear the name of *Chidratna*, the translation is called *Shaṭślokihāshyaṭīkā*, but its author's name is not given.

Beginning. श्रीरामब्रह्मानन्दगुरु । भावे वन्दूनि कल्पतरु ॥

चिद्रत्नाख्य रचि यन्त्र । कविनिरञ्जन लोकहिता ॥ १ ॥

- End. हे विरहपदार्थे, यांथा त्यागे करून पूर्णबोधस्वरूप ब्रह्मा च अचक्ष्ण राहते ॥
 एसा ब्रिह्मोक्ती उपदेश ।
- Colophon. इति श्रीमत्परमहंसरासपरब्रह्मानन्दनाथशिष्यनिरञ्जनसाधवयोगिविरचितं चि
 द्रत्ननामकपञ्चपट्टोक्तीटीका समाप्ता ।
- विषयः । शङ्कराचार्यकृतपट्टोक्ताः महाराष्ट्रभाषया व्याख्यानम् ।

No. 1361. पुनरुपनयनप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 2. Lines, 8—9 on a page. Extent, 60 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India : another copy at Benares, with Bābu Harischandra. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Punarupanayana-prayoga. A guide to the rite of second initiation when the first is vitiated by the eating of garlic, carrots and onions, and the drinking of the milk of bitches, camels, buffaloes, elephants mares, and asses, on the part of Brāhmaṇas. The MS. is defective, and the author's name is not known.

Beginning. अथ पुनरुपनयनमुच्यते । पारिजाते शातातपः,

लशूनं गृह्णन् जग्ध्वा पलाण्डुञ्च तथा शूनं ।

उष्ट्रमादिपकेमाश्वरासभीचीरभोजनात् ॥

उपनयनं पुनः कुर्यात्ततः छच्छरेदिति ।

End. (खण्डितं) ।

विषयः । लशूनगृह्णनादिभक्षणे पुनरुपनयनविधिः ।

CLASSIFICATION.

I.—VEDA S'ĀSTRA.

- a.* S'añhitá (hymns).
- b.* Bráhmaṇa (ceremonials).
- c.* Aranyaka (do. appropriate for forest life).
- d.* Upanishad (theology).
- e.* Vaidika (Sútras, rituals, phonetics, &c.).

II.—ĀITIHÁSIKA S'ĀSTRA.

- a.* Itihása (history).
- b.* Purāṇa (ancient legends).

III.—KÁVYA S'ĀSTRA.

- a.* Kávyā (poems).
- b.* Nāṭaka (drama).
- c.* Champú (poetico-prose compositions).
- d.* Kōsha (miscellaneous poetical collections).
- e.* Upākshyāṇa (tales and romances).

IV.—ĀBHIDHĀ'NA S'ĀSTRA (lexicography).

V.—VYĀ'KARAṆA S'ĀSTRA (grammar).

VI.—CHHANDAS S'ĀSTRA (versification).

VII.—ĀLAṆKA'RA S'ĀSTRA (rhetoric).

VIII.—JYOTISHA S'ĀSTRA (astronomy and astrology).

IX.—SMṚITI S'ĀSTRA (law, civil and canonical).

X.—SAṆGI'TA S'ĀSTRA (music).

XI.—S'ILPA S'ĀSTRA (arts).

XII.—KĀ'MA S'ĀSTRA (erotics).

XIII.—DARSA'NA S'ĀSTRA (philosophy).

- a.* Sāṅkhya (hylotheistic).
- b.* Nyāya (dialectic).
- c.* Vaiśeṣika (physical).
- d.* Mīmāṃsā (ritualistic).
- e.* Vedānta (monotheistic).
- f.* Yoga (theocratic).
- g.* Aparādārsanika (minor systems of philosophy).

- XIV.—BHAKTI S'A'STRA (faith).
 XV.—TANTRA S'A'STRA (mysticism).
 XVI.—VAIDYAKA S'A'STRA (medicine).
 XVII.—JAINA S'A'STRA (Jain religion).
 XVIII.—BAUDDHA S'A'STRA (Buddhist religion).
 XIX.—ANIRDISHṬA (miscellaneous).

CLASSIFIED INDEX.

I.—VEDA S'A'STRA.

1.—a. *Saṁhitā*.

			No.	Page
Gānī,	1302,	317
Geyagāna,	1271,	297

1.—b. *Brāhmaṇa*.

Arsheya Brāhmaṇa,	1272,	298
Daivata Brāhmaṇa,	1275,	300
S'atapatha-brāhmaṇa-bhāshya,	1250,	233
Vaṁśa Brāhmaṇa,	1276,	301

1.—c. *A'ranyaka*.

1.—d. *Upanishad*.

Ātharvaṇa-tāpanīyopanishad-bhāshya,	1287,	309
Ātmabodha Upanishad,	1063,	36
Māṇḍukyopanishad-bhāshya,	1217,	187
Talavakāropanishad-bhāshya,	1218,	187
Varuṇopanishad-dīpikā,	1241,	209
Sarvopanishadsāra,	1359,	352

1.—e. *Vaidika*.

Ādhāna-baudhāyanī,	1344,	341
Ādhāna-prayoga,	1304,	318

			No.	Page
Anuvákánukramaniká,	1219,	188
Āpastamba Sūtra,	1226, 1227, 1228,	194, 196,	
...	...	1229, 1230, 1353,	197, 348	
Āpastamba Sūtra-bhāshya,	1220, 1231, 1232,	188, 198	
Bálakhilla-s'āstra,	1342,	340
Bandháyana-dars'a-paurṇamāsa-prāyas'chitta,	1336,	337
Baudháyana-soma-prayoga,	1335,	337
Bodháyana Sūtra,	1281,	304
Chhándogya-mantra-bhāshya,	1024,	11
Cháturmasya-hotra,	1356,	350
Cháturmāsyā-prayoga,	1315, 1332, 325,	335	
Dhurta Svámí-bhāshya-tíká,	1233,	199
Dars'a-paurṇamāsa-prayoga,	1334,	337
Guṇavishou,	1049,	26
Ishtáká-purāṇa,	1311,	323
Jatápatāla,	1234,	199
Kátyání-S'ikshá,	1239,	204
Kes'avi S'ikshá,	1238,	204
Mantra-kaumudí,	1048,	25
Mṛigāreshṭyádi-prayoga,	1307,	320
Mṛigāreshṭi-hotra-prayoga,	1280,	303
Nirukta,	1300,	316
Paníníya S'ikshá,	1237,	203
Páras'arí S'ikshá,	1236,	203
Pinḍa-pitri-yajña-prayoga,	1294,	312
Prastotri-prayoga,	1313,	324
Prayoga-dípiká,	1351,	347
Sarvánukramaniká,	1212,	180
Sarvaprishṭhāptoryāma-prayoga,	1322,	330
Shatkarma-vyākhyāna-chintámāpi,	1050,	26
Sulva Sūtra, Baudháyana,	1318,	327
Svarāñkus'a,	1235,	202
Uktha-prayoga,	1282,	304
Vihāra-káriká,	1358,	351
Vináyaka-s'ánti,	1323,	330
Yajamāna-kṛitya,	1337,	338

II.—AITHIHÁSIKA S'ÁSTRA.

2.—a. Itihása.

Ádi-kāṇḍa-manohará,	1259,	259
Aranya-kāṇḍa-manohará,...	...	1261,	261
Ayodhyá-kāṇḍa-manohará,	...	1260,	260
Bhárata-bháva-dípa,	1199,	172
Kishkindhyá-kāṇḍa-manohará,	...	1262,	261
Rámáyana-tattva-dípiká,...	...	1268, 1269, 283, 284	

2.—b. Purāṇa.

Bhágavata-mañjarí,	1035,	18
Bhágavata-saṅgraha,	1033,	17
Bhágavata-tattva-saṅgraha,	...	1040,	21
Bhávārtha-dípiká-saṅgraha,	...	1034,	17
Brahma Purāṇa,	1182,	149
Brahma-vaivarta Purāṇa, Brahma-khaṇḍa,	...	1252,	236
————— Gaṇapati-khaṇḍa,	...	1253,	240
————— Prakṛiti-khaṇḍa,	...	1248,	227
Bṛhannáradīya Purāṇa,	1021,	5
Ekákāra-ṭiká,	1295,	313
Kriyáyoga-sāra,	1162,	113
Kúrma Purāṇa, Purva-bhāga,	...	1266,	273
————— Uttara-bhāga,	...	1267,	279
Liṅga Purāṇa,	1244,	212
Narasiṅha Purāṇa,	1020,	1
Nṛisiṅha-kalpa,	1308,	321
Padma Purāṇa, Pátala-khaṇḍa,	...	1263,	262
————— Sṛishti-khaṇḍa,	...	1257,	247
Skanda Purāṇa,	1245,	220
Váman Purāṇa,	1264,	267
Varāha Purāṇa,	1270,	285
Vindhya-máhátmya,	1285,	306
Vedastuti-laghúpáya,	1044,	23
Vidvanmanorama,	1242,	210
Vyaṅkatagiri Máhátmya,	...	1279,	303
Váyaviya Saṅhiṭá,	1283,	304

III.—KÁVYA S'ÁSTRA.

3.—a. *Kāvya*.

Ānanda-kusuma,	1046,	24
Bhakti-dūtī,	1051,	27
Chandī-vivarāṇa,	1045,	23
Das'aratha-vrata,	1119,	78
Dīpikā-prakarāṇa-krama-saṅgraha,	1037,	19
Gītagovinda-ṭikā,	1317,	327
Gopāla-charitra,	1118,	77
Kādi-sahasra-nāma-kalā,	1039,	20
Kavi-kāntā,	1184,	156
Kavitāvalī,	1101,	63
Kautuka-mañjarī,	1127,	82
Kṛishṇa-tattvāmṛita,	1183,	155
Mahimanastava-ṭikā,	1065,	37
Naishadha-ṭikā,	1205,	175
Nāma-saṅgraha,	1043,	22
Prema-bhakti-stotra,	1047,	24
Rādhā-māna-taraṅginī,	1170,	123
Sahasra-nāma-mālā-kalā,	1038,	20
S'ānti-sandarbha,	1041,	21
S'ānti-s'ataka-saṅgraha,	1042,	22
Sarasvatī-stotra,	1103,	64
Shaṭkāvyā-kalpadruma,	1163, 1164, 116,	117
Sis'upāla-badha,	1273,	299
Vishṇu-sahasra-nāma-ṭikā,	1032,	16
Viśvagunādars'a,	1309,	322
Vṛindāvana-yamaka-ṭikā,	1102,	63
Vyāsakūṭa,	1104,	64

3.—b. *Nāṭaka*.

Abhijñāna-Sakuntalā,	1274,	299
Bāla-rāmayaṇa,	1185,	157
Priyadars'anā,	1179,	132
Ushā-rāgodayā-nāṭikā,	1225,	192
Vṛishabhānujā-nāṭikā,	1223,	190

			No.	Page
3.—c. <i>Champú.</i>				
3.—d. <i>Kosha.</i>				
Prákrita-Saptas'atí,	1221,	189
Sadukti-karpámṛita,	1180,	134
Satpadyaratnákara,	1181,	147

3.—e. <i>Upákshyāna.</i>				
Das'akumāra-charita,	1289,	310
Kathá-saritságara,	1238,	251
Rám-liṅga-varṇana,	1286,	308
S'uka-saptatiká,	1213,	180

IV.—ABHIDHÁNA SÁSTRA.

Grahábhidhána,	1124,	80
Komala-kosha-saṅgraha,	1059,	32
Liṅgānus'āsana-ṭiká,	1208,	177
Párasika-prakás'a,	1321,	329
S'abda-ratnávalí,	1105,	65
Sárasvatábhidhána,	1122,	79

V.—VYÁKARAṆA.

Bhášhypradípodyota,	1348,	344
Chidasthi-málá,	1305,	319
Dhātu-dípiká,	1249,	232
Kalāpa-saṅgraha,	1058,	31
Kárákadyartha-nirṇaya,	1112,	73
Káraka-kaumudí,	1161,	113
Kátantra-vṛitti-prabodha,	1129,	83
Laghus'abda-ratna,	1293,	312
Mugḍhabodha-ṭiká,	1209,	178
Prakriyá-kaumudí,	1306,	319
Vaiyákarana-bhúshana,	1328,	333
Vaiyákarana-siddhānta-mañjúshá,	1341,	340

VI.—CHHANDAS.

VII.—ALANKĀRA.

Ādars'a,	1107,	69
Kāvya prakās'a-bhāvārtha,	1157,	110
Rasataraṅgiṇī,	1291,	311

VIII.—JYOTISHA.

Amṛita-sāgarī,	1254,	243
Aṅka-saṅjñā,	1100,	62
Graha-lāghava-vivarana,	1339,	339
Jyotīratna,	1128,	83
Jyotih-sāṅgraha-sāra,	1113,	73
Kes'avi-ṭīkā,	1340,	339
Kāla-nirṇaya,	1298,	31
Makaranda-vivarana,	1301,	317
Muhūrta-gaṇapati,	1296,	313
Nakshatrābhidhāna,	1123,	80
Narapati-jaya-charyā,	1093,	58
Pras'na-chūdāmaṇī,	1126,	81
Pras'na-nirvāchana,	1094,	59
Pras'na-ratnāṅkara,	1096,	60
S'akuna-dīpaka,	1114,	74
Samaya-pradīpa,	1088,	55
Smara-dīpikā,	1117,	77
Spandana-charitra,	1120,	78
Svapna-charitra,	1121,	79
Tājika-sāra-ṭīkā,	1354,	348

IX.—SMṚITI S'ĀSTRA.

Adhikāri-nirṇaya,	1097,	60
Āhnikā-prayoga,	1314,	325
Antyeshṭi-paddhati,	1329,	334
Chhandoga-s'rāddha-tattva,	1081,	50
Chaturvarga-chintāmaṇi,	1355,	349
Dāyatattva-ṭippanī,	1143, 1151, 101,	107
Ekādas'ī-tattva-ṭippanī,	1145,	102

			No.	Page
Gaṅgá-vákyávali,	1251,	234
Jívat-pitṛi-kartavya-sañchaya,	1319,	327
Kṛitya-ratnávali,	1111,	72
Kṛitya-tattva,	1177,	130
Malamása-tattva-ṭippani,1146, 1150	103, 107
Mánava-dharma-s'ástra,	1165,	117
Mantra-kaumudí,	1085,	53
Maṭha-pratishṭhá-tattva,	1083,	52
Mṛitáhitágnidáhádi-vidhí,	1338,	338
Nárada-smṛiti,	1195,	168
Práyas'chittádhyáya,	1320,	328
Práyas'chitta-muktávali,	1352,	347
Práyas'chitta-tattva-ṭippani,	1152,	108
Punarupanayana-prayoga,	1361,	353
Rája-bhúshani,	1207,	176
Ratha-paddhati,	1066,	38
Ritu-s'ánti,	1299,	315
Saṅkránti-nirṇaya,	1092,	58
Smṛiti-sára,	1078,	48
S'raddha-kalpa,	1060,	34
S'raddha-viveka-vivṛiti,	1064,	37
S'uddhi-nirṇaya,	1098,	61
S'uddhi-tattva-ṭippani,	1149,	106
S'údra-paddhati,	1070,	42
Tri-pushkara-s'ánti-tattva,	1082,	52
Tristhalí-setu,	1115,	76
Tírtha-chintámani,	1148,	104
Udváha-nirṇaya,	1095,	59
Udváha-tattva-ṭippani,	1144,	102
Viváda-chintámani,	1062,	35
Viváda-nirṇaya,	1091,	57
Viváhádi-paddhati,	1169,	122
Vyavahára-chintámani,	1061,	34
Vyavasthá-sára-sañchaya,	1172,	126
Yájñavalkya-dípa-kaliká,	1147,	104

X.—SAṄGITA S'ĀSTRA.

XI.—S'ILPA S'ĀSTRA.

XII.—KAMA S'ĀSTRA.

XIII.—DARS'ANA S'ĀSTRA.

13.—a. *Sāṅkhya*.

Sāṅkhya-bhāṣhya,	1278,	302
Sāṅkhya-chandrikā,	1277,	301

13.—b. *Nyāya*.

Abhidhādivāda-chintāmanyāloka-ṭippanī,	1154,	109
Abhidhā-rahasya,	1204,	175
Āloka,	1190,	164
Āloka-rahasya,	1191,	165
Anumāna-chintāmaṇi-ṭippanī,	1153,	103
Anumāna-dīdhiti,	1052,	28
Anumāna-dīdhiti-rahasya,	1173,	127
Apūrvavāda-rahasya,	1131,	84
Ātmatattva-viveka-ṭīkā,	1079,	49
Bauddhādhikāra,	1325,	332
Bauddhādhikāra-dīdhiti,	1327,	333
Bauddhādhikāra-dīdhiti-ṭippanī,	1054,	29
Bauddhādhikāra-rahasya,	1326,	332
Bauddhādhikāra-vivṛiti,	1090,	57
Guṇakiraṇāvalī-vyākhyā,	1074,	46
Guṇaprakāś'a,	1080,	50
Guṇa-prakāś'a-dīdhiti,	1084,	53
Kāraḍyārtha-nirṇaya-ṭīkā,	1175,	129
Khaṇḍana-prakāś'a,	1108,	70
Kṣaṇabhaṅgura-vāda-dīdhiti-ṭippanī,	1158,	111
Kusumāñjali-bodhini,	1343,	341
Kusumāñjali-kārikā-vyākhyā,	1055,	30
Kusumāñjali-prakāś'a,	1206,	176

			No.	Page
Lílávati-dídhiti-rahasya,	1089,	56
Lílávati-dídhiti-ṭippaní,	1203,	174
Lílávati-prakás'a,	1200,	173
Lílávati-prakás'a-rahasya,	1201,	173
Lílávati-rahasya,	1202,	174
Nañ-váda,	1211,	179
Nañváda-dídhiti-ṭippaní,	1174,	128
Nyáya-dars'ana-ṭiká,	1210,	178
Nyáya-lílávati,	1075,	47
Nyáya-lílávati-dídhiti,	1076,	47
Nyáya-lílávati-vyákhyá,	1077,	48
Padártha-khaṇḍana-ṭiká,	1132,	85
Padártha-khaṇḍana-vyákhyá,	1133,	86
Padártha-tattva,	1023,	10
Padártha-tattva-nirúpaṇa,	1073,	45
Padártha-tattvávaloka,	1265,	272
Padártha-tattva-vivṛiti,	1072,	45
Pratyaksha-chintámaṇi-dídhiti,	1053,	29
Pratyaksha-khaṇḍa,	1193,	166
Pratyaksha-maṇi-phakkiká,	1194,	167
Pratyaksháloka-rahasya,	1159,	111
S'abda-khaṇḍa,	1186,	161
S'abda-khaṇḍa-ṭiká,	1197,	170
S'abdáloka,	1196,	170
Sámánya-lakṣhaṇá-vyákhyá,	1160,	112
Sannikarsha-vichára,	1155,	109
Sára-mañjarí,	1176,	129
Siddhánta-muktávali-vyákhyá,	1157,	31
Tarka-bháshá,	1110,	72
Viśiṣṭa-vaiśiṣṭya-vichára,	1166,	121
Vyákhyá-prakás'a,	1056,	30
Yogyánupalabdhi-vichára,	1167,	121
Yogyatá-rahasya,	1130,	84
Yogya-vis'esha-guṇa-vichára,	1168,	122

			No.	Page
	13.—d.	<i>Mīmāṃsā.</i>		
Artha-saṅgraha,	1178,	131
Tattva-kamalākara,	1331,	335
	13.—e.	<i>Vedānta.</i>		
Advaita-chandrikā,	1139,	95
Advaita-nirṇaya-saṅgraha,	1036,	19
Advaita-rahasya,	1188,	163
Adhyātma-sāra,	1022,	9
Aparokshānubhūti,	1284,	305
Ātma-vidyopades'a-vidhi,	1310,	322
Avadhūtāśhaṭaka,	1189,	164
Ātmatattva-viveka-ṭīkā,	1156,	110
Bhagavadgītā-bhāṣya,	1349,	345
Bhagavadgītā-tātparya-nirṇaya,	1350,	346
Bheda-dhikkṛiti,	1138,	94
Brahmavidyābharana,	1135,	89
Chidratna,	1360,	352
Jīvanamukti-prakaraṇa,	1292,	311
Nyāya-sudhā,	1347,	344
Prāguddhāra-saṅgraha,	1025,	12
S'ākta-saravasya,	1027,	13
Saṅgraha,	1029,	15
Saṅkshepa-s'ārīraka,	1136,	90
S'ikshā-pañchaka,	1246,	226
Svātmānanda-prakāś'ikā,	1214,	182
Tattva-chintāmaṇi,	1099,	61
Tattva-pradīpikā-ṭīkā,	1134,	86
Tattva-sūtra,	1026,	12
Upades'a-rahasya,	1330,	334
Vākya-sudhā-prakaraṇa,	1247,	226
Vākya-vṛitti-vivarana,	1324,	331
Vedānta-paribhāṣhā-dīpikā,	1288,	309
Vedānta-s'ikhāmaṇi,	1141,	98
Vichārārka,-saṅgraha,	1028,	14
Vivekāmṛita,	1303,	318

			No.	Page
Viveka-sindhu,	1346,	343
Yogavásishthasára-ṭiká,	1345,	342

13.—f. *Yoga.*

Vás'ishṭhiya-gúḍhārtha,	1031,	16
Vás'ishṭha-sára,	1030,	15

13.—g. *Aparadārs'anika.*

Nares'vara-paríksṡhā,	1140,	96
---------------------------	-----	-----	-------	----

XIV.—BHAKTI S'ÁSTRA.

Dhyána-vallarí,	1243,	211
Dvādas'astotra-vyākhyá,	1312,	324
Gopála-viveka,	1357,	350
Harimíḍe-stotra,	1297,	314
Kṛishṇa-bhakti-rasodaya,	1192,	166
Kṛishṇa-padámṛita,	1125,	81
Náma-málá,	1255,	245
Svadharmádhva-bodha,	1216,	183
Sāṇḍilyas'ata-sútra,	1224,	191
S'ríkrishṇa-stotra,	1187,	162
Tattva-dípa,	1316,	326
Vilva-maṅgala,	1198,	171

XV.—TANTRA S'ÁSTRA.

Aṅkurārpaṇa-vidhi,	1068,	41
Gautamíya Tantra,	1142,	99
Hatyá-pallava-dípiká,	1087,	55
Kámada Tantra,	1069,	41
Kámákhyá Tantra,	1067,	38
Mantra-mahodadhi,	1256,	245
S'áktábhisheka,	1116,	76
Sarva-sára,	1240,	205
Sarvollása Tantra,	1071,	44

				<i>No.</i>	<i>Page</i>
Sáttvata Tantra,	1086,	54
Tantra-dípiká,	1171,	125
Kádimata Tantra,	1109,	70

XVI.—VAIDYAKA S'ÁSTRA.

Chikitsá-sára,	1333,	336
Vaidya-manotsava,	1137,	92

XVII.—JAINA S'ÁSTRA.

Kalpa Sútra,	1106,	66
--------------	-----	-----	-----	-------	----

XVIII.—BAUDHA S'ÁSTRA.

XIX.—ANIRDISHṬA.

Dásabodha,	1290,	310
Mánasollása,	1215,	182
Rájaváha-kaustubha,	1222,	189

FROM BĀBU RAJENDRALĀLA MITRA
TO CAPTAIN J. WATERHOUSE, B. S. C.

Secretary to the Asiatic Society of Bengal.

Dated, Maniktollah, Calcutta, 15th February, 1875.

SIR,

I have the honor to submit the following report on the operations carried on by me to the close of 1874 for collecting information regarding Sanskrit manuscripts in native libraries.

Objects of the enquiry.—2. Under the orders of Government my attention has been steadily directed—1st, to enquire and collect information regarding rare and valuable manuscripts; 2nd, to compile lists thereof; 3rd, to print all procurable unprinted lists of such codices with brief notices of their contents; 4th, to purchase, or secure copies of, such of them as are rare or otherwise desirable.

Enquiry for MSS. Places visited.—3. The work under the first head has been mainly conducted by a Pandit who has been deputed to the Mufassil to visit the different private Toles, or Sanskrit colleges, and private gentlemen who are reputed to possess collections of Sanskrit MSS., and I have been out on several occasions to help him. I have also been to Benares on three occasions to enquire for and purchase MSS. The places visited by the Pandit include the districts of Dacca, Nuddia, Burdwan, Hoogly, and 24-Pargunnahs. The large collections of Rājā Jotindramohan Tagore, of the late Sir Rājā Rādhākānta Deb, of the late Bābu Rāmcomal Sen, of the late Rājā Pitāmbar Mitra, of Bābu Subaldāsa Mallik, and of others in Calcutta have also been examined. In Dacca Pandits are the only owners of MSS., no private gentleman having anything like a large collection, and the few works they have, being mostly such as have already been printed. In Nuddia the library of the Rājā of Krishnanagar contains the largest number of Tantras, but at the time when my Pandit visited it, the MSS. were kept in a very neglected state, and most of them were found to be defective. In Burdwan there are not many Toles, but Bābu Hitalāla Misra of Mānakara has a very choice collection of works, including a great number of very rare treatises

on the Vedánta. In Hoogly the Serampur College has a small but valuable collection of MSS. procured principally by the late Dr. Carey, and there are also a few Toles owning MSS. In the 24-Purgunnahs, several zemindars have good collections of the Tantras and the Púranas, and the numerous Toles on the left bank of the river Hoogly and at Harinábhi and elsewhere contain many old and rare works of which very little is known to European Orientalists. There are no *Maths* (monasteries) in any of the districts named which contain a collection of Sanskrit works: not even the *Math* attached to the great temple of Tárakes'vara in the Hoogly district is noted for its literary treasures. The case is, however, different in Rájsháhi, Mymensing, Pabnah, Tirhoot and Orissa, where some of the *Maths* own large collections of great age and considerable value.

Substance of MSS. Paper.—4. The manuscripts examined are mostly written on country paper sized with yellow arsenic and an emulsion of tamarind seeds, and then polished by rubbing with a conch-shell. A few are on white Kás'miri paper, and some on palm-leaf. White arsenic is rarely used for the size, but I have seen a few codices sized with it, the mucilage employed in such cases being acacia gum. The surface of ordinary country paper being rough a thick coating of size is necessary for easy writing, and the tamarind-seed emulsion affords this admirably. The paper used for ordinary writing is sized with rice gruel, but such paper attracts damp and vermin of all kinds, and that great pest of literature, "the silver-fish," thrives luxuriantly on it. The object of the arsenic is to keep off this insect, and it serves the purpose most effectually. No insect or worm of any kind will attack arsenicised paper, and so far the MSS. are perfectly secure against its ravages. The superior appearance and cheapness of European paper has of late induced many persons to use it instead of the country arsenicised paper in writing puthis; but this is a great mistake, as the latter is not near so durable as the former, and is liable to be rapidly destroyed by insects. I cannot better illustrate this than by referring to some of the MSS. in the Library of the Asiatic Society. There are among them several volumes written on foolscap paper, which dates from 1820 to 1830, and they already look decayed, mouldering, and touched in several places by silver-fish. Others on John-letter paper, which is thicker, larger and stouter, are already so far injured that the ink has quite faded, and become in many places illegible; whereas the MSS. which were originally copied on arsenicated paper for the College of

Fort William in the first decade of this century are now quite as fresh as they were when first written. I have seen many MSS. in private collections which are much older, and still quite as fresh. This fact would suggest the propriety of Government records in Mofussil Courts being written on arsenicised paper instead of the ordinary English foolscap, which is so rapidly destroyed both by the climate and also by white-ants. To guard against mistakes, I should add here that the ordinary yellow paper sold in the bazars is dyed with turmeric, and not at all proof against the attack of insects.

History of paper.—5. It is well known that originally the Hindus used leaves of trees for writing upon, whence the name of letters in Sanskrit has become *patra*, and laterly newspapers have been designated by the same name. The oldest manuscript on paper I have seen is a copy of the Bhāgavata Purāṇa now in the possession of Bābu Harischandra of Benares. It bears date, Samvat, 1367.—A. C. 1310, and is consequently 565 years old. Its paper is of a very good quality, and judging from it, it is to be inferred that the people of the country must have, at the time when it was written, attained considerable proficiency in paper-making. Long before that time, in the reign of Bhoja Rājā of Dhārā, a work was written on letter-writing (the *Prasasti-prakāś'ikā*), and in it detailed directions are given for folding the material of letters, for leaving a large space on the left side of such letters as margin, for cutting a portion of the left lower corner, for decorating the front with gold leaf, for writing the word *S'ri* a number of times on the back, &c., &c., all which apply to paper, and cannot possibly be practicable on palm-leaf, and the inference therefore becomes inevitable that paper was then well-known and in general use, though the word used to indicate it was *patra*, probably very much in the same way as paper of the present day owes its name to papyrus. Again a verse occurs in the Saṁhitā of Vyāsa, which must be at least two thousand years old, in which it is said "that the first draft of a document should be written on a wooden tablet, or on the ground, and after correction of what is redundant and supplying what is defective, it should be engrossed on *patra*," and it would be absurd to suppose that *patra* here means leaf, for leaves were so cheap that it would have been a folly to save them by writing on wooden tablets which were much more costly. How long before the time of this verse paper was known, I have no positive evidence to show, but the frequent mention in the old Smritis of legal documents (*lekhyā*), of their attestation by witnesses, of their validity, &c., suggests the idea of there having been extant, in olden times,

some material more substantial and convenient than palm-leaf for writing, and knowing that paper was first manufactured by the Chinese long before the commencement of the Christian era, that the famous charta bombycina of Europe was imported from the East, and that block-printing was extensively practised in Tibet in the fourth century, I am disposed to believe that the Hindus must have known the art of paper-making from a very early date. Whether they originated it, or got it from the Chinese through the Tibetans, or the Kás'miris, who have been noted for their proficiency in the art of making paper and papier-mache ware, is a question which must await further research for solution. *A priori* it may be argued that those who manipulated cotton so successfully as to convert it into the finest fabric known to man, would find no difficulty in manufacturing paper out of it.

Palm-leaf.—6. The palm-leaf referred to above is not now much in use, except in Orissa and in the Mufassil vernacular schools as a substitute for slates. In Bengal the Chapdi is the only work which is now-a-days written on palm-leaf, as there is a prejudice against formal reading of that work from paper MSS.—a prejudice in many respects similar to what obtained in Europe against printed Bibles in the first century after the introduction of printing. Formerly two kinds of palm-leaf were in use, one formed of the thick strong-fibred leaflets of the *Corypha taliera* (*tiret*), and the other of the *Borassus flabelliformis* (*tálapátá*). The former is generally preferred for writing Sanskrit works, as it is broader and more durable than the latter, and many MSS. are still extant which reckon their ages by five to six hundred years. The leaflets of the *Corypha elata* is sometimes used in lieu of those of the *taliera*. The leaflets of all the three kinds of palms are first dried; then boiled or kept steeped in water for some time; then dried again; cut into the required size; and polished with a smooth stone, or a conch-shell. For school use no such preparation is necessary.

Bark.—7. The practice of writing on bark is of the greatest antiquity, and from constant use the Greek and the Latin terms for that substance—*biblos* and *liber*—have long since become the names for books, even as the name of the rolls of ancient parchment MSS. produced the term *volume*, and codes of laws have received their generic name from the bundles of boards on which they were written,—from *codex* a tablet of wood. In the eastern districts this practice of writing on bark still prevails, and I have seen several codices of bark, which formed thin sheets like veneer, eighteen inches by four; but I have not been able to ascertain from what species of

tree the article had been obtained. Some say that the tree called *ugra* (*Morunga hyperanthera*) yields the best bark for writing upon, but I have not seen it. The birch bark, Bhurjapatra (*Betula bhurja*) is extensively used as a material for writing upon, but only for amulets, it being too thin and fragile for books. I have by me a piece of this bark about a hundred years old, which on a space of ten inches by eight, contains the whole of the Bhagvadgítá, written with letters so small that they are illegible to the naked eye and require a magnifying glass to be read. It was evidently intended to be worn as an amulet enclosed in a locket of gold or copper, but it had never been so used. Whether the bhurj bark was ever pasted or glued into thick sheets I cannot say.

Wood, metal and skin.—8. In the S'ástras tablets of wood and metal have been recommended as materials for writing upon, and in former times, copper-plates were usually employed for royal patents, and in Burmah they are still occasionally used for writing large works; but I have seen none now used by the Pandits of Bengal. Wooden tablets are confined to petty traders' account-books in Bengal, but in the North Western Provinces poor people have some religious books written with chalk on blackened boards. In the Lalita Vistara, or legendary life of Buddha, mention is made of sandal-wood boards which were handed to S'ákya when he first commenced to write. In Europe, parchment and dressed skins of goats have been from time immemorial used as materials for books, and for durability they stand unrivalled; but I have never seen mention in Indian works of parchment or dressed skin of any kind as material for writing; and palimpsests are of course unknown.

Pens.—9. According to the Yogini Tantra, bamboo twigs and bronze styles are unfortunate, and gold and reeds are the best for pens; but the universal practice among the Pandits of Bengal is to use the bamboo twig for pens, and only rich householders employ the *vrinnala* or *khákrá* reed. In the North Western Provinces, the reed or calamus, whence the Indian word *kalama*, is generally used, and bamboo pens are all but unknown. The latter, however, when well-prepared is much more elastic and durable, and it has the further and supreme advantage of being every where procurable without any cost. Crow-quills were formerly used for writing very small characters for amulets, but never for ordinary manuscripts. In Orissa, where letters are scratched and not written on palm-leaves, an iron style with a pointed end and a flat top every where replaces the bamboo twig and the calamus reed.

Ordinary ink.—10. The ink used for writing puthis is of two kinds; one fit for paper and the other for palm-leaves. The former is made by mixing a coffee-coloured infusion of roasted rice with lampblack, and then adding to it a little sugar, and sometimes the juice of a plant called *kesurte* (*Verbesina scandens*). The labour of making this ink is great, for it requires several days' continued trituration in a mortar before the lampblack can be thoroughly mixed with the rice infusion, and want of sufficient trituration causes the lampblack to settle down in a paste, leaving the infusion on top unfit for writing with. Occasionally acacia gum is added to give a gloss to the ink, but this practice is not common, sugar being held sufficient for the purpose. Of late an infusion of the emblick myrobolan prepared in an iron pot has occasionally been added to the ink, but the tannate and gallate of iron formed in the course of preparing this infusion are injurious to the texture of paper, and Persian MSS., sometimes written with such ink, suffer much from the chemical action of the metallic salts.

The ink for palm-leaf consists of the juice of the *kesurte* mixed with a decoction of *áltá*. It is highly esteemed, as it sinks into the substance of the leaf, and cannot be washed off. Both the inks are very lasting, and, being perfectly free from mineral substances and strong acids, do not in any way injure the substance of the paper or leaf on which it is applied. They never fade, and retain their gloss for centuries.

Coloured ink.—11. To mark the ends of chapters and for writing rubrics, colophons and important words on paper, an ink made of cinnabar, or *áltá*, is sometimes used, and in correcting errors the usual practice is to apply on the wrong letters a colour made of yellow or red orpiment ground in gum-water, and when it is dry to write over it. Omissions of entire words and sentences of course cannot be rectified in this way, and they have therefore to be supplied by writing on the margin. Interlineation is generally avoided, but in old MSS. which have been read and revised by several generations, they are not altogether wanting. In commentaries, the quotations from texts are generally smeared over with a little red ochre, which produce the same effect which red letters in European MSS. were intended to subserve, and whence the term rubric got into currency. These peculiarities, however, are more prominent in the MSS. of the North Western Provinces than in those of Bengal, and in palm-leaf codices they are generally wanting, except in Burmah where some sacred Páli works are written with a thick black varnish on palm-

leaves throughout richly gift and wrought over with scrolls and other ornaments. Ordinary Burmese MSS. have the edges of the leaves painted and sometimes gilt.

Illustrations.—12. Illustrations are almost unknown in Bengal, but in Orissa they are frequently employed. The most noted place, however, for illustrations is Kás'mir, and the finest and richest MSS. are usually produced in that province, the illuminations consisting of flowery initials, grotesque cyphers, single figures, historical compositions, marginal lines, and scroll borders; most of the illustrations are in the Moorish style.

Size &c. of Paper MSS.—13. The size of paper MSS. varies from eight to twenty inches by four to eight inches. The paper is folded so as to mark the margins and regulate the straightness of the lines. In the North Western Provinces, the paper is sometimes so folded as to retain two leaves together, but in Bengal it is always cut into separate and distinct folia. Sometimes a board mounted with strong thread tied at equal distances is used for a ruler. The paper is laid flat on this board, and then pressed hard with a ball of cloth whereby it receives an impression of the threads on its surface, and these impressions look very like water-lines. The leaves are written over lengthwise, leaving a uniform margin all round. The words are generally, but not always, separated by small spaces, and for punctuation the upright stroke or *dāndi* is freely used. No breaks are made to indicate the ends of paragraphs or sections, and should the writing at the end of a work terminate in the middle of a line, the line is filled up by writing the letter *sri*, or stars, or the name of some god several times until the line is completed, so that all the lines may be of uniform length. In the case of codices which contain both a text and a commentary, the text is written in large letters in the middle, and the commentary above and below it in smaller letters. This arrangement is called the *trivalli* form, and some tact is necessary in engrossing it, so that all the commentary on the given text may be comprised on the same page. The copyist's name is frequently given at the end, and also the date in S'aka or Samvat, rarely in Jupiter's cycles. The name of the place where the copy is made and that of the party for whom it is made are also occasionally given, but never the name of the reigning sovereign. A protestation sometimes occurs at the end, saying that the copyist has faithfully followed his text and is not responsible for errors.

Size &c. of palm-leaf MSS.—14. Palm-leaf MSS. are from the nature of the material narrower and longer, and they are

never ruled or folded, the veins of the leaf serving the purpose of ruling. A square space is usually left blank in the middle of the page, and in the centre of it a round hole is punched for a string to pass through, for the purpose of tying the codex in a bundle. Very long MSS. have two such spaces and holes. The Tantras enjoin that the holes should always be punched, never cut with a knife, or produced by burning. The reason for this rule is obvious, as cutting or burning produces a hole with jagged sides which are very apt to catch the string and cause a split in the leaf. A clean-punched hole allows the string to slide freely, and produces no injury. In Bengal some very old paper codices have the square blank space in the middle, but none has any hole bored in it. In the North Western Provinces the blank space does not occur, and both in Bengal and the North West the leaves are piled in a bundle between two boards, and then tied round in a piece of coarse cloth. Where the codices are small, with a view to economy, several of them are usually tied in one bundle, and this causes much trouble in finding out any particular work when needed. For boards the spatha of the betel-nut tree, which yields a thick, coreaceous, pliant substance, is often substituted in the eastern districts, and they are found to be very useful, as they are not liable to warp, crack, or be attacked by insects.

Mode of preserving MSS.—15. In the houses of rich men a dry masonry room is generally assigned to MSS. where a sufficient number of shelves or chests are provided for the storage of the codices. But care is not always taken to open the bundles every now and then, and to expose them to the sun for a few hours. In pukká monasteries, the same mode of preservation is also adopted, and there being always some monk or other who can read, and who takes a delight in reading, the bundles are more frequently opened, aired and dried. The Jains are very particular in this respect, and in their monasteries great care is usually taken of their literary treasures. The case is, however, very different as regards the Toles of Bengal. The men who own them are, with rare exceptions, very poor; they live in low, damp, thatched huts of the meanest description; they have no means of buying proper cabinets for their manuscripts; and their time is so occupied by their professorial duties, and frequent pilgrinations to distant places for earning the means of their livelihood, that they cannot often look after their books. The receptacle they usually assign to their MSS. is a bamboo frame placed across the beams of their huts, exposed constantly to the damp emanating from the daily-washed

mud floors of their rooms, and occasionally to leakage from ill-made and old thatched roofs, while mice and other vermin have full and free access to them at all times. The mice are particularly destructive, as they not only gnaw cloth, boards and palm-leaves, but by their liquid discharges, rapidly destroy the texture of arsenicised paper. The fact was first brought to my notice by a mukhtear when I was a boy. He asked my permission to put two sheets of fresh-looking, written, stamped paper for a night on the bottom of a cage of white mice which were my pets. The permission was granted, and the next morning the papers were taken out, stained and decayed very like old documents, which they were, I then learnt, intended to pass for. I was also told and shown that by careful and repeated washing with a mixture of the fluid discharge of mice with water, paper can be made to assume the appearance of any age that may be desired: the effect produced is not confined to the surface, but is perceptible even in the texture of the paper.

Copyists and Copying.—16. Even as in mediæval Europe monks were the principal copyists of ancient works, so were their congeners, the principal preservers of Sanskrit literature in India during the last ten or fifteen hundred years. Yatis, Sannyâsis, Gossains, and their disciples congregated in large Math's, devoted all their leisure hours, the former in composing and the latter in copying, and the monasteries benefited largely by their labours. In the Toles the pupils were, and still are, the principal copyists. In return for the board, lodging and education they receive, free of all charge, from their tutors, they copy all such works as their tutors require, and thus the Toles are enriched. For the public, however, the principal copyists are the Kâyasthas. Old and used-up men of this caste, when no longer fit to earn their livelihood by active exertion, generally betake to copying ancient works for householders and private gentlemen, and the bulk of the MSS. now extant is due to their labours. Poor Bráhmans also betake to this occupation. Seated on their haunches, with the paper, or palm-leaf, resting on their raised knees, which serve for a table, and the pen and ink procured from materials everywhere available, they ply their vocation without making any outlay, or subjecting themselves to any exertion which would be unsuited to their habits and time of life. The remuneration they formerly derived ranged from one rupee to two rupees eight annas per thousand s'lokas of thirty-two thousand letters, according to the quality of writing. The rates have now been doubled, owing principally to the demand for copyists being limited, and very few

betaking to the profession. As a class, these copyists are men of limited literary knowledge; but generally speaking, they are faithful to their duty, and reproduce the originals placed before them with fair accuracy.

Authenticity of MSS.—17. They rarely attempt to correct the errors and mistakes of the originals, and to exonerate themselves from all charge of tampering the originals, they not unoften put a *verbe* at the end of their works, saying, "As he has seen, so has he copied, and the copyist should not be blamed for mistakes." Clerical errors they are certainly liable to, and do commit, but such errors are not numerous. One serious mistake they, however, sometimes commit,—it is that of copying in the body of the text, notes and parallel or remarkable passages which often occur on the margins of old and frequently-read codices, and these consequently appear as parts of the texts in their works, and subsequent copying from their codices perpetuates the interpolation. This is, however, done through ignorance, and not through any wicked motive. Of fabrications and forgeries, the *Māhātmyas* and local legends afford ready instances; but they are due to Pandits, and not to copyists. Corrections made by Pandits when reading are necessarily perpetuated by copyists, and to them is principally due the numerous *varie lectiones* which are to be met with in Sanskrit writings. This evil has been of late greatly multiplied by incompetent editors, who print texts from solitary MSS., and replace doubtful readings and fill up lacunæ by imaginary emendations. With a few praiseworthy exceptions, the publications of the Bengali and Benares presses belong to this class, and they are much less trustworthy than even corrupt MSS. The plasticity of the Sanskrit language admits of even obviously incorrect readings being explained somehow, and the authenticity of the originals is thereby irretrievably ruined. The errors of MSS. may be corrected by collation, for though there are many faulty MSS. I have every reason to doubt that there are many falsified texts, but the fabrications in printed books issued by thousands cannot be readily detected and exposed.

With so many causes at work to injure the authenticity of ancient Sanskrit works, and at a time when European Orientalists are so busily employed in tracing interpolations and corruptions which have already taken place, it would be futile to attempt in a report like this to enquire at length how far the charge may be sustained; but this much may be said that the MSS. now extant do not show any sign of

dishonest fabrications; codices from three to four hundred years old, existing in different parts of India, in Bengal, Madras, Bombay and Kás'mir, are so closely similar in their readings, that they produce no suspicion in the mind of their having been tampered with. What happened before that time, it is not necessary for me to guess; suffice it to say, in the language of Isaac Taylor, that "the habitudes of Eastern nations undergo so little change in the lapse of ages that, probably, these descriptions of things as they are now, would differ little from a similarly graphic account of the same operations, dated a thousand years back. Where the arts of life remain in their rude state, all those operations which depend upon them, continue nearly the same."

Age of MSS.—18. The oldest palm-leaf manuscript I have seen bears date Samvat 1189 = A.C. 1132, and the oldest paper manuscript as aforesaid is Samvat 1367 = A. C. 1310; but such records are exceedingly rare, and the general run is from 150 to 250 years. Among old MSS. taken to Europe, Dr. Weber, in his invaluable catalogue of the Berlin collection, notices several codices ranging from 4 to 6 hundred years. Seeing that charta bombycina has lasted in Europe for eight to twelve hundred years, this age for works which claim to be from two thousand to three thousand five hundred years old, is very unsatisfactory; but the climate of Bengal and the manner of keeping MSS. here, as above described, are highly unfavourable to their preservation for a long time, not to advert to the wholesale destruction of MSS. in large Maths, and richly endowed temples which must have resulted from the ravages of those whose co-religionists burnt the Alexandrine library. Indeed it is not remarkable that old MSS. are so rare, but that notwithstanding such potent influences constantly at work, there should still exist in the country so many and such old MSS. as have been from time to time met with. A new influence is now at work for the destruction of MSS. The halo of sanctity which formerly surrounded Sanskrit literature is fast fading away; the ancient Hindu religion is gradually losing its hold on men's minds; Sanskrit is no longer a paying study; European literature is rapidly replacing it everywhere; the venerable old pandits—the repositories of traditional and book knowledge of ages,—whose erudition was the profoundest, to whom no modern scholar, European or Asiatic, can for a moment be compared, and who have hitherto preserved with such unflinching zeal the oldest literary monuments of the Aryan race, are rapidly dying out, and their places are not being supplied by the rising generation. For hundreds who for-

merly studied Sanskrit we have not scores; and, there being little demand, very few new MSS. are being prepared to take the place of those which are crumbling down by age. Many works of great literary value and age have already disappeared, and others are in eminent risk, and, unless timely saved, will in half a century more be irreparably lost.

Accessibility of MSS.—19. Generally speaking, the heads of Toles are the only persons who have really old and scarce works. They know the value and history of the several works on particular branches of Sanskrit learning to which they severally devote their attention, and each tries his utmost to secure copies of all the leading and rare works bearing upon the subject of his study. It also often happens that the son generally takes up the subject in which his father was most proficient, and in some families for many successive generations the same subject has been studied, and the works collected by them are generally very correct and complete. But the worthy professors, deeply learned as they are, are not open to worldly influence, and extremely shy and suspicious. In their estimation, the most valued treasures they possess are their MSS., and they evince the greatest reluctance to show them to strangers. Ordinarily they do not flatly refuse access to their stores, though some do so; but the passive resistance they offer is often insurmountable. The first day's visit is generally passed in conversation; on the second day a few of the commonest works are shown; on the third, the proprietor is busy with other duties, and has no time to bring out MSS.; on the fourth day he is not at home; and so on several days are lost, before a really good MSS. is brought to light, and as my plan requires the copying of the initial and final lines, and an abstract of the contents, a great deal of valuable time is lost before a single collection is finally examined, and before this consummation can take place, it often happens that the owner of the MSS. is called away by a distant invitation or some other errand, and my travelling pandit's work is brought to a stop. No possessor of a Tole has any catalogue or list of his MSS. and if by dint of repeating the names of a great number of rare works, the owner is made to acknowledge he has a particular work, very little advance is made towards getting access to it, for the bundles in which MSS. are kept are not numbered, and as from 6 to 20 different works find place in each bundle, the task of finding it out takes days, if it be at all forthcoming, which is not always the case.

In the houses of private gentlemen access is readily given; but when visits have to be repeated for days, the party in charge of the

library offers much passive resistance, and a great deal of time is lost to meet his convenience.

If I could satisfy myself with bare names, the work could advance more expeditiously, but as a work of this kind can only be done once, I think that it is better to lose some time than to produce a result which cannot be satisfactory to scholars. It is not at all likely that an undertaking of this nature will be attempted a second time.

Lists of rare works.—20. With a view to help the travelling Pandit, I have printed two lists of very rare MSS. for which he makes enquiries at every Tole. Copies of these lists have also been sent through the Director of Public Instruction to the heads of all the schools under his controul; but as yet no satisfactory return has been obtained.

Compilation of a general list or inventory.—21. The work under the second head of my enquiry has been conducted by me with the assistance of a Pandit and a writer. The lists procured by the travelling Pandit, and by me through friends and correspondents, are regularly entered alphabetically in a large book, writing only the names of the MSS., their subjects, and the names of their owners. This book when completed will be an inventory of all the Sanskrit MSS. of value extant in Bengal. A compilation is then made from this record of all works which require to be noticed in detail, and the descriptive accounts are then written out in full.

Publication of Notices.—22. At first I was under an impression that separate lists of particular collections would be the best, as suggested in the orders of Government; but I soon perceived that it involved much unnecessary trouble and expense, and caused the repetition of the same names a great number of times. So it had to be given up. The nominal list referred to in the last preceding para. will, I think, when completed and published, supply the information fully and in a handy form.

In the meantime my attention has been devoted to detailed notices of all works not included in the catalogue of the Asiatic Society's collection. Of these "Notices" two volumes and one part have already been published, comprising altogether 861 pages royal octavo, and descriptive accounts of 1140 separate codices. For the sake of carrying on the printing while my researches are in progress, no systematic arrangement is attempted, and manuscripts are noticed as they turn up. The inconvenience arising from this course is, however, obviated by annexing to each volume a classified table, and a full alphabetical Index.

Contents of the Notices.—23. The number of Vedic works or portions of the Vedas in the published Notices is limited, and all of them have been seen or obtained at Benares, not a single codex having been seen in the possession of a Pandit of Bengal in the several Toles which have been visited. This total absence of the most important and most revered of Sanskrit works in the libraries of those who have been the principal custodians of Sanskrit literature is a remarkable fact, and it is usually accounted for by the Pandits by reference to a verse of the *Yogini Tantra* which says, "whoever keeps MSS. of the Vedas in his home, soon finds his abode struck by lightning." The verse is obviously due to the sectarian zeal of the Tantra which would admit of no rival in its neighbourhood, but the true cause, I believe, is that Bengal has never been the seat of a Vedic school, and consequently it has never been taught here, nor MSS. prepared or preserved. It is said that when on the overthrow of the Pála rājās, Ādisura, the Hindu sovereign of Bengal, wanted to celebrate a great Vedic sacrifice, he could find no native Brāhman competent to officiate at it, and had to indent for five learned priests from Kanauj. These priests settled in the country, and gave new life to Hinduism everywhere; and many of their descendants have been noted as great scholars and distinguished authors; but they do not seem to have cultivated the Vedas, and there is not a single treatise on the Vedas or Vedic learning among their writings. Their special forte has been philosophy, and works on the subject are abundant everywhere. The Nyāya schools of Tirhut and Nuddia have enjoyed deserved celebrity all over India, and every Pandit of any note has some work or other on the subject, not common elsewhere. Works on the Vedānta are also numerous. The former class is represented in the published Notices by 98 treatises, and the latter by 67, codices. The Upanishads as bearing on the Vedānta are represented by 92 works. The Tantras come next to Nyāya; Bengal is particularly noted for them, and of them I have noticed 205 works or parts of works. In my last report I have already given an account of the nature and character of this class of works. Grammar, Lexicography, Rhetoric and other branches of Sanskrit learning are also fairly represented in my Notices, as will be evident from the following classified list:

I. Veda S'āstra.

a. <i>Saṁhita</i> (Hymns),	2
b. <i>Brāhmaṇa</i> (Ceremonials),	9

c.	<i>Āranyaka</i> (do. appropriate for forest life),	...	2
d.	<i>Upanishad</i> (Theology),	...	92
e.	<i>Vaidika</i> (Sūtras, Rituals, Phonetics, &c.),	...	100
II.	<i>Aitiḥāsika S'āstra</i> .		
a.	<i>Itihāsa</i> (History),	...	15
b.	<i>Purāna</i> (Ancient legends),	...	40
III.	<i>Kāvya S'āstra</i> .		
a.	<i>Kāvyā</i> (Poems),	...	68
b.	<i>Nāṭaka</i> (Drama),	...	14
c.	<i>Champu</i> (Poetico-prose compositions),	...	8
d.	<i>Kosha</i> (Miscellaneous poetical collections),	...	60
e.	<i>Upākshyāṅga</i> (Tales and romances),	...	16
IV.	<i>Abhidhāna S'āstra</i> (Lexicography),	...	30
V.	<i>Vyākaraṇa S'āstra</i> (Grammars),	...	29
VI.	<i>Chhandas S'āstra</i> (Versification),	...	7
VII.	<i>Alaṅkāra S'āstra</i> (Rhetoric),	...	6
VIII.	<i>Jyotiṣha S'āstra</i> (Astronomy and Astrology),	...	61
IX.	<i>Smṛiti S'āstra</i> (Law, civil and canonical),	...	164
X.	<i>Saṅgita S'āstra</i> (Music),	...	5
XI.	<i>S'īlpa S'āstra</i> (Art),	...	3
XII.	<i>Kāma S'āstra</i> (Erotics),	...	2
XIII.	<i>Darsāna S'āstra</i> (Philosophy).		
a.	<i>Sāṅkhya</i> Hylotheistic),	...	1
b.	<i>Nyāya</i> (Dialectic),	...	98
c.	<i>Vaiśeṣika</i> (Physical),	...	0
d.	<i>Mīmāṃsā</i> (Ritualistic),	...	3
e.	<i>Vedānta</i> (Monotheistic),	...	67
f.	<i>Yoga</i> (Theocratic),	...	13
g.	<i>Apparadārs'anika</i> (Minor systems of philosophy),	...	2
XIV.	<i>Bhakti S'āstra</i> (Faith),	...	21
XV.	<i>Tantra S'āstra</i> (Mysticism),	...	205
XVI.	<i>Vaidyaka</i> (Medical Science),	...	44
XVII.	<i>Jaina S'āstra</i> (Jain religion),	...	7
XVIII.	<i>Bauddha S'āstra</i> (Buddhist religion),	...	0
XIX.	<i>Anirdishṭa</i> (Miscellaneous),	...	7

Total ... 1140

It should be noted that in making my selections I have been guided by a desire to exclude all works existing in the Library of the

Asiatic Society of Bengal, a descriptive catalogue of which is now in the press, and it is not desirable that the same works should be twice noticed. My work will, in conjunction with the catalogue of the Calcutta Sanskrit College and of the Asiatic Society, constitute a complete record of the bulk of the Sanskrit literature extant in Bengal, and as all the three works are being printed at the cost of Government, they may well be taken to be parts of one undertaking.

Facsimiles.—24. At the suggestion of Mr. Burnell of Mangalore, I have introduced in the last two fasciculi facsimiles of some of the more ancient and important MSS. noticed. When a sufficient number of these illustrations has been published, they will prove of much use in determining the age of manuscripts from the style of their writing, and as contributions to a knowledge of Indian Paliography.

Oudh Catalogue.—25. While carrying my Notices through the press, I have been also engaged in editing a Catalogue of Sanskrit MSS. existing in Oudh. Four fasciculi of this work have already been published.

Purchase of MSS.—26. MSS. are not marketable articles; they do not readily find purchasers; the people at large look upon them as worthless; and consequently there are no shops in Bengal for the sale of MSS., while the Pandits of the province, who are the principal owners of MSS., look upon them as treasures of inestimable value, never to be parted with on any account. I have, therefore, found the greatest difficulty in buying MSS. in Bengal. The case is different at Benares. From all parts of India, Pandits, at an advanced age, leaving everything behind them, except their MSS., repair to that sacred place to die, and on their demise, hawkers purchase their stocks for a trifle, and subsequently sell them to pilgrims and others at a considerable profit, and my purchases have been made principally from these hawkers. The total of my acquisitions on account of Government comprises 656 codices, mostly entire works, some being fragments of larger treatises. Most of these have been purchased, a few being copied to my order. They may be thus classified:—

I. Veda S'ástra.

a. <i>Saṁhitá</i> (Hymns),	2
b. <i>Bráhmaṇa</i> (Ceremonials),	5
c. <i>Áraṇyaka</i> (do. appropriate for forest-life),	1
d. <i>Upanishad</i> (Theology),	36
e. <i>Vaidika</i> (Sútras, Rituals, Phonetics, &c.),	143

II.	Aitiḥāsika S'āstra.				
a.	Itihāsa (History),	9
b.	Purāṇa (Ancient legends),	7
III.	Kāvya S'āstra.				
a.	Kavyā (Poems),	36
b.	Nāṭaka (Drama),	2
c.	Champū (Poetico-prose compositions),	2
d.	Kośha (Miscellaneous poetical collections),	3
e.	Upākshyāna (Tales and Romances),	7
IV.	Abhidhāna S'āstra (Lexicography),	8
V.	Vyākaraṇa S'āstra (Grammars),	28
VI.	Chhandas S'āstra (Versification),	3
VII.	Alaṅkāra S'āstra (Rhetoric),	5
VIII.	Jyotiṣa S'āstra (Astronomy and Astrology),	43
IX.	Smṛiti S'āstra (Law, civil and canonical),	58
X.	Saṅgita S'āstra (Music),	1
XI.	S'ilpa S'āstra (Art),	0
XII.	Kāma S'āstra (Erotics),	1
XIII.	Darśana S'āstra (Philosophy).				
a.	Saṅkhya (Hylotheistic),	3
b.	Nyāya (Dialectic),	48
c.	Vaiśeṣika (Physical),	1
d.	Mīmāṃsā (Ritualistic),	5
e.	Vedānta (Monotheistic),	62
f.	Yoga (Theocratic),	10
g.	Apparādārs'unika (Minor systems of philosophy),	0
XIV.	Bhakti S'āstra (Faith),	17
XV.	Tantra S'āstra (Mysticism),	76
XVI.	Vaidyaka (Medical Science),	14
XVII.	Jaina S'āstra (Jaina religion),	0
XVIII.	Bauddha S'āstra (Buddhist religion),	0
XIX.	Anirdiṣṭa (Miscellaneous),	0

Most of these are new to the Asiatic Society's collection, and are generally old and correct. Several of them are very scarce. A good many relate to the rites and ceremonies of the Vedas. Though small and not of much worth as literary compositions, these last will be found of great value to scholars engaged in the study of the Vedas, as they

help materially to elucidate all obscure passages relating to the Vedic ritual. A few are worthless, having been taken only because they happened to be parts of collections which the owners would not break up. The names of the works are given in the Appendix. As they have been, or will be, fully described in my Notices, I refrain from giving a detailed account of them here.

Rare MSS.—27. Among the MSS. that I have seen or purchased there are, however, some which require special mention here. Following the order of the classification above given, the first work I have to notice is the *Aitareya Aranyaka* of the *Rig Veda*. Good MSS. of this work are not accessible in Europe, and about eighteen months ago Professor Max Müller called my attention to it, and suggested the propriety of collecting materials for an edition of it for the *Bibliotheca Indica*. I have since found five old MSS. of it with the commentary of *Sáyana*, and a carefully collected text of this work has been prepared for the press. At the time named, Professor Max Müller also directed my attention to the *Bṛihaddevatá* of *S'aunaka*, of which also good MSS. are not available in Europe. I have seen six codices of this work, four of them very old and correct, and belonging to two different recensions. These have all been collated, and an eclectic copy prepared for the press.

The next work I have to notice is the *Kalpa Sūtra* of *Apastamba*. The only complete copy of this treatise I have heard of belongs to Mr. Burnell of Mangalore. During my recent tour in the North West, I found several fragments of it. These have all been purchased, and they make up a little over two-thirds of the work—(22 out of 28 chapters). I have also found a fragment of *Dhūrta's* commentary on it, and *Kausikarāma's* gloss on the exegesis of *Dhūrta*.

Among *Vaidika* works I should also mention some short treatises on *Vedic Phonetics* which I have met with. These include (1) the *Pāṇinīya S'ikshá*; (2) the *Lomes'ī S'ikshá*; (3) the *Kátyáyana S'ikshá*; (4) the *Amoghánandini S'ikshá*; (5) *Kaus'iki S'ikshá*; (6) *Maṇḍuka S'ikshá*; (7) *Náradīya S'ikshá*; (8) *Párasara S'ikshá*; (9) *Kes'avi S'ikshá*, and (10) the *S'ikshá-vivarāṇa*. Seven of these have not yet been noticed by European orientalists.

Under the general head of *Kávyá*, my acquisitions include a codex of the Bengali recension of the *Sakuntalá* three hundred and two years old: a fragment of the *Vrihatkathá* of *Kshemendra*, about four hundred years old: a Sanskrit version of the Hindi *Totákaháni*, or *Tales* by a Parrot; and a complete copy of *Narahari's* commentary on the

Naishadha. But the most important of my acquisitions are some treatises on the grammar of the Prakrit language. These include 1st, Audárya-Chintámani of Subbaságara; 2nd, Prákrita-sarvasva of Márkaṇḍeya; 3rd, Prákrita-kaumudí; 4th, Prákrita-lankes'vara, of Vávana; 5th, Prákrita-kámadhenu of the same author; 6th, Prákrita-lakshana of Chaṇḍa; 7th, Prákrita-chandriká; 8th, Prákrita-manoramá. None of these has been noticed in Professor Lassen's *Institutiones Linguae Prakriticae*, and all of them will, I think, be new to European scholars. The first, I believe, is the same work which Dr. Hörnle has noticed in the *Indian Antiquary* of August last, but it is there described as the work of one Subhachandra. My codex comprises only two chapters. It has been copied from a text which, from the appearance of its paper and the antiquated form of its writing, I believe is about five hundred years old.

I have the honor to be,

Sir,

Your obedient Servant,

RAJENDRALALA MITRA

APPENDIX.

I. १ Veda S'āstra.

I. A. Saṁhitā. संहिता ।

८५ सात्वत्संहिता,

४२० पयसानवासानसृक्तम्,

I. B. Brāhmaṇa. ब्राह्मणः ।

२२१ गोपट्टब्राह्मणः,

४६० ऐतरेयब्राह्मणः,

६०५ बान्धोग्योपनिषद्ब्राह्मणः,

I. C. Aranyaka. आरण्यकं ।

१०० आरण्यपञ्चकम्,

I. D. Upanishad. उपनिषत् ।

१६० ईश्वरीगीतोपनिषत्,

२२० ऋग्मंहोत्तरतापनीयाख्या,

२५२ अस्तविन्दूपनिषत्,

२५४ वज्रशूचिको उपनिषत्,

२५५ सन्ध्या उपनिषत्,

२५६ मद्योपनिषत्,

२५७ अस्तनाद उपनिषत्,

२५८ कुरिकोपनिषत्,

२५९ कैवल्योपनिषत्,

२६० गार्होपनिषत्,

२६१ गार्होपनिषत्,

२६२ हंसोपनिषत्,

२६२ परमहंसोपनिषत्,

२६४ अथर्वपञ्चमोपनिषत्,

२६५ रामोत्तरतापनी उपनिषत्,

२६६ नारायणोपनिषत्,

२६७ शिवोपनिषत्,

२६८ ब्रह्मोपनिषत्,

२६९ मोक्षोपनिषत्,

२७० ऋषिकोपनिषत्,

२७१ उपनिषत्काण्डम्,

२७२ कौशीतकी उपनिषत्,

२७४ चैतान्योपनिषत्,

२७६ शुरेश्वरभाष्यः,

२८९ पैङ्गलोपनिषत्,

४४० आथर्वणोपनिषद्भाष्यम्,

५२४ आथर्वणतापनीयोपनिषद्भाष्यम्,

६०६ केनोपनिषद्भाष्याविवरणं,

६०७ केनोपनिषद्भाष्यं,

६१० मुण्डकादुपनिषत्,

६१६ आथर्वणतापनीयोपनिषद्भाष्यं, गूढा-

र्थप्रदीपिका, अथर्वणोपनिषत्-

टीका,

४४१ काठकोपनिषद्भाष्यं,

४४२ माण्डूकोपनिषद्भाष्यं,

४४३ तैत्तिरीयोपनिषद्भट्टगुप्तकी,

४४४ तैत्तिरीयोपनिषदन्तर्गतभृगुवल्लीभा-
ष्यम्,

४११ बह्वृचब्राह्मणोपनिषत्,

I. E. Vaidika. वैदिकम्।

- १ अग्राधानपद्धतिः,
- २ अच्चावाकप्रयोगः, वा द्वादशाक्षप्र-
योगः,
- १० रुद्रपद्धतिः,
- १८ अग्निप्रयोगः, वा बौधायनाग्निप्र-
योगः,
- २९ अग्निष्टोमपद्धतिः, कात्यायनसूत्रं,
- २८ अग्राधानबौधायनं,
- २९ कात्यायनप्रयोगः,
- ३० दर्शपूर्णमासः,
- ३१ वाजपेयप्रयोगः,
- ३२ गृह्यसूत्रविवरणं,
- ३४ वाजपेयप्रयोगः,
- ३५ पञ्चपादिका,
- ३६ ऋन्देशापरसूत्रं,
- ३८ सप्तसोमसंस्थापद्धतिः,
- ३९ दर्शपूर्णमासाध्यव्यवप्रयोगः,
- ४० चातुर्मास्यप्रयोगः,
- ४१ रुद्रानुष्ठानपद्धतिः,
- ४२ अश्वमेधपद्धतिः,
- ४५ कुण्डार्कमरीचिमाला, (टीका)
- ५० अतिरतिरात्रं,
- ५४ पदगाढः,
- ५७ सावित्रचयनं,
- ५९ महाग्निप्रयोगः,

- ६० अग्निहोत्रहोमः,
- ६१ ऋषितर्पणं, मैवाग्निशास्त्रीयं,
- ६२ रुद्रजपः,
- ६४ होत्रकल्पद्रुमः,
- ६६ चातुर्मास्यहोत्रं,
- ७८ सङ्क्षेपप्रयोगः, आश्वलायनः,
- ८० कुण्डार्कमरीचिमाला, (सूत्रं)
- ८५ यज्ञप्रायश्चित्तविवरणं,
- ८६ आधानप्रयोगः, वा आधानपद्धतिः,
- ८८ आश्वलायनसूत्रप्रयोगः,
- ८९ सङ्ग्रहणैः,
- ९० अन्त्येष्टिप्रयोगः,
- ९१ आधानबौधायनं,
- ९७ बौधायनचातुर्मास्यसूत्रप्रयोगः,
- १०५ गायत्रीब्रह्मकल्पप्रयोगः,
- १०६ शान्तिकल्पदीपिका,
- १०७ साङ्ख्ययनसूत्रं,
- १८० दैवतनिर्णयकाण्डम्,
- २४७ नक्षत्रेष्टिप्रयोगः,
- २४८ चातुर्मास्यप्रयोगः,
- २८० गृह्यसूत्रप्रयोगः,
- २०० बौधायनसोमयागसूत्रं,
- २०९ दर्शपूर्णमासप्रायश्चित्तकारिका,
- २०४ आचिताग्नान्त्येष्टिप्रयोगः,
- २०६ चयनपद्धतिः,
- २०७ सुषोधिनी, कल्पसूत्रवटीका,
- २१२ ऋग्वेदानुक्रमणिका,
- २४४ छन्दस्विधानं,
- २४५ शै.नकलघुष्टविधानं,
- २४६ अनुक्रमणिकाविवरणं,
- २७९ नारदीयशिक्षा,

- २०५ पुष्पसूत्रं,
 २०७ प्रयोगरत्नं,
 २२८ प्रयोगसारः,
 १०२ पवमानसोमविधिः,
 १०४ ऋग्वेदसंहितासोमविधानं,
 ४५० सुब्रह्मण्यसामप्रयोगः,
 २५८ रघुस्यन्धलाचरं,
 २५९ कचन्धलाचरं,
 २६० अग्राधानं,
 २८२ नेष्टुप्रयोगः,
 २८४ आधानेष्टिः,
 ४१३ कल्पविवरणं,
 ४१६ भारद्वाजसूत्रं, (पैष्टमेधिकदहन-
 विषयं)
 ४२२ अग्निचैत्रप्रयोगः,
 ४२० सोमप्रयोगः,
 ४२१ आपसम्बोक्ताग्राधाननिरूपणं,
 ४२२ आश्वलायनोक्ताग्रयणचैत्रप्रयोगः,
 ४२४ आश्वलायनसूत्रप्रयोगदीपिका,
 ४२५ मैत्रावरुणप्रयोगः,
 ४२८ प्रातिभास्त्रं, (ऋग्वेदीयं)
 ४२९ दर्शपौर्णमासप्रयोगः,
 ४३१ द्वादशाहचैत्रप्रयोगः,
 ४३२ पवमानसोमविधिः, वा पवमानविधिः,
 ४३३ लघुहृत्तिः,
 ४३७ उपनिषद्ब्राह्मणं,
 ४३८ चिरणुकेशीसूत्रं,
 ४४६ भारद्वाजपरिभाषासूत्रं,
 ४४७ आधानान्वारम्भणीयचैत्रं,
 ४४९ दर्शपौर्णमासः,
 ४४८ आधानप्रयोगः,

- ४५३ आश्वलायनब्रह्मण्यप्रयोगः,
 ४५५ विहारकारिका, वा चातुर्मास्यका-
 कारिका,
 ४५८ चातुर्मास्यचैत्रं,
 ४६१ चातुर्मास्यसूत्रं,
 ४६२ दर्शपूर्णमासप्रयोगः,
 ४६७ प्रयोगदीपिका,
 ४७४ आधानबौधायनी,
 ४७८ बालखिल्यश्रुतं,
 ४७९ बौधायनसोमप्रयोगः,
 ४८० बौधायनदर्शपौर्णमासप्रायश्चित्तं,
 ४८१ यजमानकृत्यं,
 ४८२ साम्निकाश्वलायनसूत्रविधिः,
 ४८४ चातुर्मास्यप्रयोगः,
 ४८६ दर्शपौर्णमासप्रयोगः,
 ४९० आपसम्बोक्तसोमप्रयोगसूत्रं,
 ४९७ सव्यष्टाप्नोर्धामप्रयोगः,
 ४९९ बौधायनीयश्रुतसूत्रं,
 ५०२ चातुर्मास्यप्रयोगः,
 ५०७ प्रसोक्तप्रयोगः,
 ५०८ निरुक्तं, (उत्तरषट्कं)
 ५१८ निरुक्तं, (पूर्वार्धं)
 ५१९ अन्त्येष्टिपद्धतिः,
 ५१३ निघण्टुः,
 ५१४ स्मारेष्टिः, (आपसम्बोक्ता)
 ५१६ आधानप्रयोगः,
 ५२० गानी,
 ५२९ पदगाढः,
 ५४१ स्मारेष्टिः,
 ५४२ बौधायनसूत्रं,
 ४३ उक्थप्रयोगः,

- ५५० षड्कप्रातिशाख्यभाष्यं,
 ५५० पवमानः,
 ५६६ स्वरमञ्जरी,
 ५७२ अपलोकाधाननिर्णयः,
 ५७४ पशुबन्धः, (बौधायनसूचीयः)
 ५८० अनुक्रमणिका,
 ५८१ ज्योत्स्ना, (हिरण्यकेशिस्तुव्याख्या)
 ६०२ व्याहृतिषोडशविंशतिशाख्यविवरणं,
 ६२१ हिरण्यकेशिस्तुवं,
 ६२२ सामान्यस्तुवं,
 ६२२ आपस्तम्बस्तुवं, वा द्वादशाक्षस्तुवं,
 वा द्वादशाक्षप्रश्नः,
 ६३४ आपस्तम्बस्तुवं,
 ६३५ अथमेधस्तुवं,
 ६४२ आपस्तम्बस्तुवधूर्तभाष्यं,
 ६४४ आपस्तम्बस्तुवं,
 ६४५ आपस्तम्बस्तुवं,
 ६४६ आपस्तम्बस्तुवं,
 ६४७ एकाक्षप्रश्नः,
 ६४८ आपस्तम्बस्तुवं,
 ६५० गृह्यविवरणं,
 ६५१ सप्तर्षिचिन्तिपद्धतिः,
 ६६६ कपर्दिस्वामिभाष्यं,
 ६८१ विनायकशान्तिप्रयोगः,
 ७०१ आपस्तम्बीयप्रायश्चित्ताध्यायटीका,
 ७०० प्रसोक्तप्रयोगः,
 ६४१ सोमप्रयोगः,
 ६४८ आपस्तम्बस्तुवं,
 ६५२ धूर्तस्वामिभाष्यटीका,
 ९८० दृढतीव्रस्वस्त्यं,

II. Aitihāsika S'āstra.

A. Itihāsa. इतिहासः ।

- २९० महाभारतम्,
 २११ कपिलसंहिता,
 १०८, ए महावंशावली,
 २९२ रामायणं, वाल्मीकीयं, प्रथमकाण्डः,
 २९४ — — द्वितीयकाण्डः,
 २९५ — — तृतीयकाण्डः,
 ६२५ सौभरसंहिता, इन्द्रप्रस्थमाचाराः,
 ४८२ भारतभावप्रदीपः,
 ५८१ अध्यात्मरामायणं,

B. Purāṇa. पुराणं ।

- ० पञ्चपुराणीयपातालखण्डः,
 ८ विष्णुपुराणं,
 ८४ पराशरपुराणं,
 २१२ शिवसंहिता,
 २१६ दृष्टद्वारदीयपुराणं,
 २२२ दृष्टद्वारपुराणीयगङ्गास्तवः,
 २०५ दृष्टद्वारदीयपुराणं,
 २०८ पराशरपुराणं,
 २१५ वेदस्तुतिविवरणं,
 २१७ पद्मपुराणं,
 २९२ दृष्टद्वारदीयपुराणं,
 २९६ भागवतं,
 २९८ ब्रह्माण्डपुराणं,
 २९८ कूर्मपुराणं,
 ४०० लिङ्गपुराणं,
 २६५ लोकेयवायस्योक्तटीका,
 २९० शिवपुराणं,

- २८८ ब्रह्मपुराणं,
 ४०६ गणेशगीता, (गणेशपुराणान्तर्गता)
 ५०८ नारसिंहकल्पः,
 ५२२ एकाकारटीका, (महाराष्ट्रीयभाषायां)
 ५२८ पद्मपुराणीयपातालखण्डः,
 ५२६ शिववायवीयसंहिता, (उत्तरभागः)
 ५३८ विन्ध्यमाहात्म्यं,
 ५४० अङ्कटगिरिमाहात्म्यं,
 ५८८ विष्णुपुराणं,
 ५८० विद्वन्मनोरमा,

III. Kāvya S'āstra.

A. Kāvya. काव्यं ।

- १५ मसोदनविलासः,
 २४ वाराणसीदर्पणं, वा काशिकाप्रका-
 शिका,
 ७० गुणसागरः,
 ७० कविचन्द्रोदयः,
 १०१ मुकुन्दविजयः
 २० सत्यनाथाभ्युदयः, सटीकः,
 १२० गीतगोविन्दटीका,
 १४० चन्द्रोक्तीलनं,
 १४९ चौरकाव्यं,
 १५४ घटकपर्णः,
 १६१ गङ्गासोचं,
 १६९ गङ्गाछकं,
 १८९ पवनविजयः,
 १८४ पद्मपुष्पाञ्जलिसोपमं,
 २९० गुणसागरः
 २२० हरिविलासकाव्यं,

- २२४ चौरकाव्यं,
 ४०२ रघुवंशः,
 ४०४ मेघदूतः,
 ६८५ कामधेनुः, वा कविकल्पद्रुमः,
 ९०१ खण्डप्रशस्तिटीका,
 १०२ जगच्चन्द्रिकाख्या रघुवंशटीका,
 २८० गणेशसहस्रनामव्याख्या,
 ४१९ एकाकारटीका,
 ४१८ गीतगोविन्दटीका,
 ४२६ श्रीरामचन्द्राय्याष्टोत्तरशतकं,
 ४८८ गीतगोविन्दटीका,
 ५१० विन्ध्यगुणादर्शः,
 ५२५ हरिमीडुसोचं,
 ५२१ दासबोधः, (महाराष्ट्रीयभाषायां)
 ५२२ रामलिङ्गवर्णनं,
 ५७८ ललितासोचम्,
 ५८९ नैपथ्यचरितं, सटीकं,
 ५७६ नीतिशतकं,
 ६४० विबुधोपदेशः,
 ५०६ द्वादशश्लोकव्याख्या,

III. B. Nāṭaka. नाटकं ।

- १२४ धूर्तसमागमः,
 २४० शकुन्तला,

III. C. Champu. चम्पूः ।

- ५७० प्रह्लादचम्पूः,
 २८९ दमयन्तीचम्पूः,

III. D. Kosha. कोषः ।

- २१५ शान्तिशतकम्,
४१५ विहारिशतशय्या,
५६० विद्वद्भरणं,

III. E. Upākhyāna. उपाख्यानं ।

- ४०१ कथाकल्पतथः,
५२० दशकुमारचरितं,
२१४ शुकसप्ततिका,
४८ सत्योपाख्यानं, वा रामरचस्यं,
५२ सिंहासनद्वारिंशत्कथा,
०२ दमयन्तीकथा,
२१८ दशकुमारं,

IV. Abhidhāna. अभिधानं ।

- १११ अकारभेदः,
११९ पदार्थकौमुदी, (अमरटीका)
१२५ लिङ्गादिसङ्घटीका,
१४६ द्विरूपकोषः,
४०९ अमरकोषः,
५६९ पञ्चतत्त्वप्रकाशः,
४९६ पारमिहप्रकाशः,
४१० अनेकार्थमञ्जरी,

V. Vyākaraṇa. व्याकरणं ।

- ५ वैयाकरणसिद्धान्तप्रकाशः,
६५ व्याख्यातवादटीका,
१६५ हरिनामान्तं,
१०२ कातन्त्रपरिशिष्टं,
१०० कातन्त्रट्टिटीका,

- १०८ मुग्धबोधः,
१०८ ए, मुग्धबोधटीका,
२०९ कातन्त्रट्टिनिष्पत्ती,
२५२ मध्यकौमुदी,
२६१ व्याख्यातविवेकः,
२६२ दशलकारवादः,
२८१ कारकविचारः,
२८५ शब्दानुशासनट्टिः,
२६४ रप्रत्याहारमण्डनं,
२८० शब्दशासनव्याकरणं,
२८८ हरिनामान्तं,
२०२ सारस्वतप्रक्रिया,
२४२ शौदार्यचिन्तामणिः,
२६२ सुबोधिनी,
४११ सारस्वतप्रक्रिया,
४६९ कैयटटीका,
४०२ प्रक्रियाकौमुदी,
४०० वैयाकरणसिद्धान्तसङ्ग्रहा,
४८० वैयाकरणभूषणं,
५१० चिदम्बिका,
५२६ लघुशब्दरत्नं,
५९० भाषाट्टिः,
६४९ शब्दकौमुदी,

VI. Chhandas Sāstra. छन्दः ।

- २१६ पिङ्गलछन्दोहट्टिः,
५५८ छन्दमुक्तावली,
४०० छन्दोमञ्जरी,

VII. Alankāra. अलङ्कारः ।

- ८२ रसतरङ्गः,
 ९८२ सारबोधिनी, (साहित्यदर्पणटीका)
 ५२२ रसतरङ्गिणी,
 ५४६ काव्यप्रकाशटीका,
 ५५५ एकोनषष्टालङ्कारप्रकाशः,

VIII. Jyautisha. ज्यौतिषं ।

- ५२ दैवज्ञचिन्तामणिः,
 ५५ प्रश्नार्णवः,
 ६२ लघुशैलकी,
 ७१ लघुचन्द्रिका,
 ७२ योगिनीदशाफलं,
 ७४ केतूदयफलं,
 ७६ लघुजातकटीका,
 ९० कोशलागमं,
 ९७ जगच्चन्द्रिका,
 १२४ अद्भुतसारसङ्ग्रहः,
 १५१ दिव्यचूडामणिः,
 १६८ ज्योतिःसागरसारः,
 १८८ प्रश्नकौमुदी,
 २१२ शिशुबोधिनी,
 २१६ स्वरोदयः,
 २४० ज्योतिर्भूषणं,
 २४८ सामुद्रिकं,
 २६८ वादरायणप्रश्नः,
 २६६ भावचिन्तामणिः,
 २५४ षट्प्रश्नी,
 २६६ जैमिनिताजिकोदाहरणं,
 २२८ मुहूर्तचिन्तामणिटीका,

- २४१ प्रश्नावली,
 २४८ दृढस्मृतिसंहिता,
 २४८ रेखाजातकसुधाकरः,
 २५० हस्तसञ्जीवनी,
 २५१ दृढत्याराशरी,
 २७८ शुक्लाज्ञानं,
 ४२६ वासनाभाष्यं, (सिद्धान्तशिरोमणि-
 टीका)

- ४२८ दृढजातकं,
 ४७५ ग्रहलाघवोदाहरणं,
 ४७६ केशवीटीका,
 ५१८ मकरन्दविवरणं,
 ५२४ मुहूर्तगणपतिः,
 ६०४ संहिताविद्वतिः, भट्टोत्पलीया,
 ६२० दैवज्ञवान्वयः,
 ६२२ रमलसारः,
 ५७५ ज्योतिषरत्नमाला,
 ५७७ रमलप्रश्नः,
 ६२२ ताजिकसारटीका,
 ६२१ पञ्चसरः,
 ९४२ ग्रन्थसङ्ग्रहः,
 १५७ ग्रन्थसङ्ग्रहः,

IX. Smṛiti. स्मृतिः ।

- २ प्रवासकृत्यं,
 ६ पञ्चतिसङ्ग्रहः,
 ८ व्रतोद्यापनविधिः, वा व्रतकथा,
 ११ कृत्यप्रकाशः,
 १४ उत्सर्गमयूखः,
 १८ धर्मसिन्धुसारः,

- ४२ नान्दिशब्दपङ्क्तिः,
 ४३ स्वर्यादिपञ्चायतनप्रतिष्ठापङ्क्तिः,
 ५६ यज्ञप्रायश्चित्तविवरणं,
 ५८ महाशान्तिपङ्क्तिः,
 ७९ ऋषितर्पणं,
 ८१ गदाधरभाष्यं, वा स्मार्त्तधर्मप्रयोगः,
 ११० धोदुग्धपिण्डदानप्रयोगः,
 ११२ दुर्गोत्सवविवेकः,
 ११४ प्रतिष्ठाविवेकः,
 ११५ सङ्क्रान्तिनिर्णयः,
 ११६ शुद्धितत्त्वकारिका,
 ११८ अष्टौचमञ्जरी,
 १२० वास्तुतत्त्वं,
 १२९ पुराणदानमाहात्म्यं,
 १४४ दोलारोचणपङ्क्तिः,
 २१८ शब्दविधिः,
 २२७ वास्तुहोमः,
 २३५ व्यवस्थार्णवः,
 २४६ प्रायश्चित्तप्रदीपिका,
 २०८ प्रयोगपङ्क्तिः,
 २०९ प्रायश्चित्तचन्द्रिका,
 २६७ कर्मप्रकाशः,
 २९९ जीर्णोद्धारविधिः,
 २५२ कामरूपयात्रापङ्क्तिः,
 २८० पूजापङ्क्तिः,
 २८६ पुरुषोत्तमतत्त्वं,
 २८९ तिथितत्त्वं,
 २७० समयप्रतिबन्धविचारः,
 २१४ शुद्धिदीपिका,
 ४ अष्टौचकाण्डः,
 २४५ अन्त्येष्टिप्रयोगपङ्क्तिः,

- २४५ के, अन्त्येष्टिप्रयोगपङ्क्तिः,
 २०० सन्ध्यापङ्क्तिः,
 २९५ प्रयोगरत्नं,
 ४१० प्रयोगचूडामणिः,
 ४१९ दशकर्मोदिपङ्क्तिः, वा संस्कारपङ्क्तिः,
 ४२५ सत्र्यासगृह्यपङ्क्तिः, वा सत्र्यासप्रयोगः,
 ४४५ कालतत्त्वविवेचनं,
 ४५१ मङ्गलपूजाप्रयोगः,
 ४५२ पुनरुपनयनप्रयोगः,
 ४६२ अन्त्येष्टिपङ्क्तिः,
 ४६४ प्रायश्चित्तमुक्तावली,
 ४८८ अन्त्येष्टिपङ्क्तिः,
 ५०० जीवत्यष्टककर्तव्यसूचयः,
 ५०२ श्राद्धिकप्रयोगः,
 ५२१ कालनिर्णयः,
 ५२२ ऋतुशान्तिः,
 ६२४ चतुर्वर्गचिन्तामणिः, (शेषखण्डः)
 ६२७ विद्याकल्पसूत्रम्,
 ६२९ प्रयोगरत्नं, शौद्धं देहिकपङ्क्तिमञ्चितं,
 ५२७ पिण्डपिण्डयज्ञप्रयोगः, (प्रयोगरत्नीयः)
 ५६८ तत्त्वकमलाकरः,

X. Saṅgita. सङ्गीतं ।

- ५६६ नादकारिकाष्टतिः,

XI. Śilpa.

XII. Kāma. कामशास्त्रं ।

- २१२ वाक्यायनकामशास्त्रं,

XIII. Dars'ana.

A. Sāṅkhya. साङ्ख्यदर्शनं ।

- १०६ साङ्ख्यकौमुदी,
 १०७ साङ्ख्यतत्त्वकौमुदी,
 १२४ साङ्ख्यार्थतत्त्वप्रदीपिका,

B. Nyāya. न्यायदर्शनं ।

- ४४ खण्डनप्रकाशः,
 ४६ अनुभवसारः,
 ६० शिरोमणिपूर्वार्द्धटीका,
 ६८ भवानन्दीयभावप्रकाशिकाटीका,
 ९९ न्यायसिद्धान्तमुक्तावलीदीपिका,
 १२१ अनुमितिरहस्यं,
 १२२ अपरोचानुभूतिरहस्यं,
 १८६ पक्षताटिप्पनी,
 १८८ पदार्थसंज्ञासङ्ग्रहः,
 १९१ पक्षतारहस्यं,
 २०० सामान्याभावरहस्यं,
 २०२ सामान्याभावटिप्पनी,
 २०३ सामान्यलक्षणाहस्यं,
 २११ शब्दचिन्तामणालोकः,
 २१९ सिद्धव्याघ्रः,
 २२२ तर्करहस्यं,
 २२५ तर्कटिप्पनी,
 २२८ व्याप्तिग्रहोपायरहस्यं,
 २२९ विशेषव्याप्तिरहस्यं,
 २३० अधिकरणधर्मावच्छिन्नाभावरहस्यं,
 २३१ व्याप्तिपक्षकरहस्यं,
 २३८ व्याप्त्यनुगमटिप्पनी,
 २१९ न्यायविन्दः,

- २२२ द्वितीयादिव्युत्पत्तिवादः,
 २२६ चिन्तामणिप्रमेयदीपिकाटीका,
 मायुरी,
 २४२ पक्षतारहस्यं,
 २८१ भाषापरिच्छेदः,
 २८२ व्याप्तिज्ञानं,
 १२६ शब्दार्थसारमञ्जरी,
 २९६ भावदीपिका,
 ४०२ कुसुमाञ्जलिबोधिनी,
 ४९४ बौद्धाधिकाररहस्यं,
 ४९५ बौद्धाधिकारशिरोमणिः,
 ५४४ न्यायसिद्धान्तमञ्जरीदीपिका, वा
 तर्कप्रकाशः,
 ५४५ गुणसारमञ्जरी,
 ५४८ हेलामासदीधितिटिप्पनी,
 ५४९ सामान्यलक्षणादीधितिटिप्पनी,
 ५७९ तर्कान्तं, (सटीकं)
 ५५६ परोक्षज्ञानं,
 ५५९ तर्कप्रसङ्गः,
 ५७९ तर्कान्तं,
 ५८४ न्यायविस्मयीवार्तिकं,
 ६०१ पदार्थखण्डनटिप्पनी,
 ६०२ पदार्थखण्डनं,
 ५७१ निश्चयव्यतिरिक्तिः,
 ५९५ प्रमाणपारायणः,
 ४९६ बौद्धाधिकाररहस्यं,

C. Vais'eshika Dars'ana.

वैशेषिकदर्शनं,

13. D. Mimāṃsā Dars'ana,

मीमांसादर्शनं ।

- २०६ वैयासिकाधिकरणमाला,
 ४३४ विचारवापी,
 ४६८ न्यायसुधा,
 ५८२ मीमांसासारसर्वस्व,
 ५८४ पूर्वमीमांसार्थसङ्ग्रहः,

13. E. Vedānta Dars'ana.

वेदान्तदर्शनं ।

- २५ अद्वैतब्रह्मसिद्धिः,
 ६६ सिद्धान्तचन्द्रोदयः,
 ८८ द्वैतनिर्णयसिद्धान्तसङ्ग्रहः,
 १४२ दर्शनकलिका,
 १२८ बालबोधिनी,
 २०५ सिद्धान्तदीपिका,
 २८९ ब्रह्मविद्या,
 २०१ ङ्कटशिविवेकव्याख्या,
 २०५ तत्त्वानुसन्धानं,
 २८६ अद्वैतदीपिका,
 २२० तत्त्वप्रकाशिका,
 २२१ सिद्धान्तलेशसङ्ग्रहः,
 २२५ अद्वैतदर्पणभावप्रकाशिका,
 २१० आत्मपुराणं,
 २३२ ब्रह्मसूत्रवर्षिणी,
 २३५ मुमुक्षुसर्वस्वसारः,
 २३८ अद्वैतदीपिका,
 १०८ तत्त्वमुक्तावली,
 २४२ भाष्यव्याख्याव्याख्या,

- २८१ शङ्खप्रदीपिका,
 २२८ सिद्धपरिभाषा,
 २२२ प्रकाशार्थप्रदीपिका,
 २१ ब्रह्मसिद्धान्तपञ्चतिः,
 ५८० शास्त्रसिद्धान्तलेशः,
 ५४० भाष्यटीकाविवरणं, वा विवरणोप-
 न्यासः,
 २८४ ब्रह्मसूत्रं,
 २८८ वेदान्तकल्पलता,
 ४१४ विवेकसारः, (महाराष्ट्रीयभाषायां),
 ४५६ सर्वोपनिषत्सारः,
 ४५० षट्श्लोकीटीका (मूलसहिता),
 ४०१ विवेकसिन्धुः, (महाराष्ट्रीयभाषायां),
 ४८६ उपदेशरत्नसं,
 ४८२ वाक्यवृत्तिविवरणं, मूलसहितं,
 ५०४ तत्त्वदीपः, तत्त्वनिबन्धटीकासहिता,
 ५११ आत्मविद्योपदेशविधिः,
 ५१५ विवेकासूत्रं, उत्तरार्द्धं,
 ५२६ जीवन्मुक्तिप्रकरणं, (चटावक्रीयं),
 ५२५ वेदान्तपरिभाषार्थदीपिका,
 ५२० अपरोक्षानुभूतिः,
 ५५२ अद्वैतसिद्धान्तविद्योत्तनं,
 ५५२ वाक्यसुधा, विवरणसहिता,
 ५६० आकाशोपन्यासः,
 ५६१ निबन्धतत्त्वदीपः,
 ५६२ अमृतवर्षिणी, (ब्रह्मसूत्रवृत्तिः),
 ५६४ मनचरित्रं, (महाराष्ट्रीयभाषायां),
 ५६५ मुक्ताफलं, सटीकं,
 ५७२ स्फोटतत्त्वं,
 ५८५ नरेचरपरीवाप्रकाशः,
 ५८६ अद्वैतसिद्धिः,

५८९ ब्रह्मविद्याभरणं, (भारीरिकभाष्य-
व्याख्या),

- ५८९ ब्रह्मविद्याभरणं,
५८६ लघुचन्द्रिका, (चद्वैतसिद्धान्तव्याख्या),
६२० पञ्चभूतविवेकादिटीका, मूलसहिता,
५८८ सिद्धान्तचन्द्रिकाटीका,
६०० सनत्सुजातीयं, विवरणसहितं,
६१९ षष्ठतर्पिणीः, वा ब्रह्मरूपवृत्तिः,
६१५ जीवन्मुक्तिविवेकः,
६१४ वेदान्तसञ्ज्ञानिरूपणं,
६१० गौडपादभाष्यटीका, मूलसहिता,
६२६ सत्त्वोपदेशी, गद्यात्मिका,
६२० सत्त्वोपदेशीपद्यात्मिका,
५८८ सिद्धान्तचन्द्रिका,

F. Yoga Darśana. योगदर्शनं ।

- ८४ दत्तगीता,
८६ योगसारसङ्ग्रहः,
१४० दत्तात्रेयसंहिता,
१६० गोरचाटकं,
२२८ योगवाग्निष्टसारः,
२४१ योगविवरणं,
२५५ योगबीजं,
२४० चतुष्टयीपिका, सटीका,
२८१ योगवाग्निष्टरामायणं,
४०० योगवाग्निष्टसारटीका,

13. G. Aparadāś'anika.

अपरदार्शनिका ।

14. Bhakti S'āstra. भक्तिशास्त्रं ।

- १२० भक्तिरत्नावली,
१२८ भगवद्भक्तिविलासः,
२०८ विष्णुभक्तिकल्पलता,
४०८ राधाकुण्डादिनिर्णयः,
२८० गोविन्दलीलासूत्रं,
४५८ गोपालविवेकः,
६२८ भगवद्भक्तिचन्द्रिकोक्तासः,
४५४ श्रीमद्भगवद्गीतागूढार्थदीपिका,
४०२ दासबोधः,
२५० रङ्गभट्टवल्ली,
४६५ श्रीमद्भगवद्गीताभाष्यं,
४६६ श्रीमद्भगवद्गीतातात्पर्यनिर्णयः,
६१२ शिवगीता, मत्स्यपुरोत्तरखण्डाया,
६२८ गूढार्थदीपिका,
६०८ पिशाचभाष्यं,
५२५ हरिसुतियाख्या, वा हरितत्वमुक्ता-
वल्ली,
५२५ हरिमीडेसोचं, सटीकं,

15. Tantra S'āstra. तन्त्रशास्त्रं ।

- १० श्यामापूजापद्धतिः,
१२ तन्त्ररत्नं,
२१ समयाचाररत्नं, वा समयाचारतन्त्रं,
४६ उपाङ्गललितापूजनं,
८१ बालातन्त्रं,
८२ शिवपूजापद्धतिः,
११२ पार्थिवलिङ्गपूजाविधिः,
१११ तान्त्रिकपूजापद्धतिः,

- १९९ षट्चक्रभेदः,
 १९९ प्राणतोषणी,
 १९९ व्याचारसारतन्त्रं,
 १९९ ब्रह्मज्ञानतन्त्रं,
 १९९ ब्रह्मज्ञानतन्त्रराजः,
 १९९ भगवतीगीता,
 १९९ भगवतीगीता,
 १९९ चक्रदीपिकाषट्चक्रविवरणं,
 १९९ देवीकवचं,
 १९९ दुर्गावाक्यप्रबोधः,
 १९९ गौरिककुलिका,
 १९९ गायत्रीब्रह्मोष्णसतन्त्रं,
 १९९ अन्नदाकल्पः,
 १९९ गुरुगीता,
 १९९ दुर्गादादिनामसोत्रं,
 १९९ गायत्रीकल्पः,
 १९९ गुरुतन्त्रं,
 १९९ गुप्ताधनतन्त्रं,
 १९९ गुरुपादुकापञ्चकसोत्रटीका,
 १९९ ईशानसंहिता,
 १९९ ज्ञानतन्त्रं,
 १९९ कालीशिवराजः,
 १९९ कालिकादिसहस्रनामटीका,
 १९९ कामरूपयात्रापद्धतिः,
 १९९ कैवल्यतन्त्रं,
 १९९ कर्पूरादिसोत्रटीका,
 १९९ कालीसहस्रनामसोत्रं,
 १९९ मुण्डमालातन्त्रं,
 १९९ माण्डकाकोषः,
 १९९ मायातन्त्रं,
 १९९ माण्डकाजगन्मङ्गलकवचं,

- १९९ नीलतन्त्रं,
 १९९ निगमतन्त्रसारः,
 १९९ पुराणरसोष्णसः,
 १९९ पुराणविवेकः,
 १९९ पूर्णानन्दचक्रनिरूपणटीका,
 १९९ पीठनिर्णयः,
 १९९ श्वासासोत्रं,
 १९९ सुन्दरीशक्तिदानसोत्रं,
 १९९ सुरसतीतन्त्रं,
 १९९ षट्चक्रभेदटिप्पणी,
 १९९ षट्चक्रटिप्पणीटीका,
 १९९ श्रीगुरुसहस्रनामसोत्रं,
 १९९ तकारादिस्वरूपं,
 १९९ तारारहस्यटिप्पणी,
 १९९ तकारादिस्वरूपाख्या,
 १९९ त्रिपुरासारसमुच्चयटीका,
 १९९ विद्योत्पत्तिमुद्घातिमुद्घाततन्त्रं,
 १९९ वीजकोषः,
 १९९ बगलामुखीसोत्रकवचं,
 १९९ बगलापटलः,
 १९९ गायत्रीहृदयः,
 १९९ कामरत्नतन्त्रं,
 १९९ वर्षतन्त्रं,
 १९९ शक्तिमङ्गलतन्त्रं,
 १९९ वामकेसरतन्त्रं,
 पिण्डिलातन्त्रं,
 अवधूतानुभूतिः,
 भैरवतन्त्रं,
 प्रत्यङ्गिराकवचं,
 १९९ अपराजितासोत्रं,
 १९९ ताराभक्तिः,

- २२६ लिङ्गार्चनं, वा लिङ्गचयनं,
 १९ न्यायरत्नामणिः,
 ८७ ज्ञानार्णवः,
 ८२ ज्ञानार्णवटीका,
 २०२ गायत्रीविश्वामित्रकल्पः,
 १५२ गायत्रीहृदयः,

16. Vaidyaka S'āstra. वैद्यशास्त्रं ।

- १६ रसायनप्रकाशः,
 २६ भावप्रकाशः,
 ५१ सारङ्गधरसङ्ग्रहः,
 ७५ सारसङ्ग्रहः,
 १८४ नाडीज्ञानदीपिका,
 १८० पर्यायरत्नमाला,

- १८७ रोगविनिश्चयः,
 १८८ राजवल्लभः,
 १४५ रसेन्द्रचिन्तामणिः,
 २५६ ज्वरादिचिकित्सा,
 ६१८ वैद्यरहस्यपद्धतिः,
 ६१९ सञ्ज्ञासमुच्चयः,
 ५५४ विद्याप्रकाशचिकित्सासारः,
 ४८५ चिकित्सासारः,

1. B. Brahmana.

- २५२ बद्रभाष्यं,
 २२ ऐतरेयब्राह्मणं,

13. Nyāya न्यायशास्त्रं ।

- ५८९ स्यादादमञ्जरीः,

NOTICES
OF
SANSKRIT MSS.

BY
RÁJENDRALÁLA MITRA, LL. D., C. I. E.

*Honorary Member of the Royal Asiatic Society of Great Britain and
Ireland, and of the Physical Class of the Imperial Academy of Sciences,
Vienna; Corresponding Member of the German and of the American
Oriental Societies, of the Royal Academy of Science,
Hungary, and of the Ethnological Society of
Berlin; Fellow of the Royal Society of
Northern Antiquaries, Copen-
hagen, &c., &c.*

PUBLISHED
UNDER ORDERS OF THE GOVERNMENT OF
BENGAL.

VOLUME IV.

CALCUTTA :

PRINTED BY G. H. ROUSE, AT THE BAPTIST MISSION PRESS.

1878.

INDEX TO VOL. IV.

	<i>Page</i>		<i>Page</i>
Abhinava Nārāyaṇendra		Agnýádhána, ..	36
Sarasvatí, ...	83	Agnýádhána-paddhati, ...	36
Abhiráma Gos'vámí, ...	199	Āgráyana-hotra, ...	19
Abhisheka-paddhati, ...	121	Aikáhika-cháturamásya-	
Achyuta Kṛishṇánanda Tír-		prayoga, ...	134
tha, ...	153	Aishṭika-práyas'chitta, ...	133
Ādhána, 7, 21, 41,	132	Aitareya Upanishad, ...	83
Ādhána-nirúpaṇa, ...	21	Aitareyopanishad-bhášya-	
Ādhánánvárambhaṇíya-ho-		ṭiká, ...	83
tra, ...	7	Ākás'opanyása,...	51
Ādhána-prakarāṇa, ...	141	Ākhyáta-vichára, ...	124
Ādhána-práyas'chitta, ...	132	Alaṅkára-kaustubha, ...	237
Ādhána-prayoga, ...	5	Alaṅkára-kaustubha-ṭiká,	239
Ādhāneshṭi, ...	30	Alaṅkára-saṅgraha, ...	174
Adhyátma Bhágavata, ...	62	Amalánanda, ...	33
Adhyátma Rámáyana, ...	94	Amarakosha, ...	273
Advaita-chandriká, ...	94	Amarakosha-vyákhyá, ...	273
Advaita-siddhánta-vidyo-		Ambá, ...	8
tana, ...	51	Amṛita-varshipí, ...	48
Advaita-siddhi, 98,	135	Ananda Giri, ...	9
Advaita-siddhyupanyása,	135	Anandajñána, ...	79
Āgama-kaumudí, ...	129	Ananda-laharí,...	298
Aghoras'iva Āchárya, ...	47	Ananda Tirtha, 8, 9,	10
Agnádheya, ...	17	Ananta, ...	204
Agni-chiti, ...	64	Ananta Deva, ...	19
Agnihotra, ...	7, 19	Ananta Kavi, ...	227
Agnihotra-prayoga, ...	19	Anekártha-mañjarí, ...	28
Agni Purána, ...	221	Anekártha-saṅgraha, ...	159
Agnishṭoma, .. 6, 10,	25	Aniyasí-ṭiká, ...	206

	Page		Page
Anna Bhaṭṭa, ...	259	Asva-vaidyaka, ...	217
Anubhūtiśvarūpa Āchārya,	26	Atharvana Upanishad, 31,	71
Anukramaṇīkā-vivaraṇa,...	105	Atharvanopanishad-bhāṣhya,	9
Anumāna-chintāmaṇi, ...	167	Atharva Veda, ...	9, 10
Anumāna-chintāmaṇi Ṭip- pani, ...	167	Ātmabodha, ...	252
Anumāna-khaṇḍa, 124,	127	Ātmabodha Ṭikā, ...	252
Anumityādi-vādhānta-ṭikā,	124	Balabhadra Paṇḍita, ...	39
Anvārambhana, ...	7	Bālakrishṇa Bhaṭṭa, ...	284
Anvaya-bodhīni, ...	140	Bālakrishṇa Sudhi, ...	44
Āpājī Bhaṭṭa, ...	269	Bāna Bhaṭṭa, ...	57
Aparāditya Deva, ...	260	Baudhāyana, ...	41
Aparārka, ...	260	Baudhāyana-chāturmāsya Sūtra, ...	150
Āpastamba, 5, 17, 21, 63, 70, 255, 261,	262	Baudhayanīya Dvaidha- kāṇḍa, ...	146
Āpastamba-kalpa-sūtra, ...	112	Bhagavad-bhakti-chandri- kāṇḍa, ...	69
Āpastamba Sūtra, 261,	262	Bhagavad Gītā, 5, 61, 70, 84, 140, 266,	274
Āpatnikādhāna-nirṇaya, ...	41	Bhagavadgītā-bhāṣhya, ...	140
Āpūrya-vāda, ...	122	Bhagavadgītā-guḍārtha- dīpikā, ...	5
Āpūrya-vāda-rahasya, ...	122	Bhagavadgītā-tātparyabo- dhinī, ...	61
Āpya Dīkṣhita, 33, 76, 91, 147,	153, 263	Bhagavadgītā ṭikā, ...	266
Ārhata, ...	97	Bhāgavata, ...	34, 67
Ārjuna, ...	196	Bhāgavata-kaumudī, ...	212
Ārthapati, ...	57	Bhāgavata Purāṇa, 16, 67, 140, 212, 231, 243, 244,	245
Āryabhata, ...	142, 144	Bhāgavata Sandarbha, 231,	242
Āryabhata-siddhānta, ...	142	Bhāgavata Sarmā, ...	205
Aṣṭavikṛiti-vivṛiti, ...	87	Bhagīratha, ..	206
Āś'ramopanishad, ...	164	Bhagīratha Avasthī, ...	39
Āś'va-chikitsā, ..	221	Bhāgūrī, ...	160
Āś'valāyana, 4, 17, 19, 25, 133,	151	Bhakti-rasāyana, ...	62
Āś'valāyana-brahmatra- prayoga, ...	4	Bhāmatī, ...	33
Āś'valāyana Prāyaschitta, 151		Bhānu Datta, ...	294
Āś'valāyana-sūtra-prayoga- dīpikā, ...	17		

	<i>Page</i>
Bharadvāja, ... 1, 7,	21
Bhāradvāja-paribhāshā-sūtra,	7
Bhāradvāja Sūtra, ...	21
Bharata Mallika, ...	209
Bhārati Tīrtha, ...	71
Bhartrihari, ...	40
Bhāshāratna, ... 119,	303
Bhāshya, ...	33
Bhāskara, ... 258,	268
Bhāṭṭa-dīpikā, ...	156
Bhāṭṭa Nārāyaṇa, ...	66
Bhāṭṭa Rames'vara Surī, ...	66
Bhāṭṭibodhini, ...	209
Bhāṭṭī Kāvya, ...	209
Bhāṭṭojī Dikshita, 36, 65, 264,	273
Bhāṭṭotpala, ... 86,	113
Bhāu Dāji, Dr., ...	142
Bhāva-chintāmaṇi, ...	112
Bhāvadīpikā, ...	31
Bhāvártha-rāmāyana, ...	26
Bhāva Svāmī, ...	25
Bhūta-dāmara, ...	165
Bhuta-dāmara Tantra, ...	165
Bhuvanes'vara, ... 1, 136,	138
Bibliotheca Indica, 9, 86,	151, 172, 274
Black Yajur Veda, 41,	72
Bodhāyana, 41, 131, 133,	134, 141, 146, 150
Bodhāyana-kalpa Sūtra, ...	133
Bodhāyana Sūtra, ...	41
Bohtlink, Dr. ...	88
Brahma, 4, 51, 89, 94, 253,	263
Brahmachārī, ...	164
Brahmāmṛita-varsinī, ...	81
Brāhmaṇa, ...	12

	<i>Page</i>
Brahmánanḍa, ...	105
BrahmánandaSarasvatī, 51, 94, 120	
Brāhmaṇa-sarvas'va, ...	102
Brahmánḍa Purāṇa, ...	94
Brahma-siddhānta, ...	145
Bṛihat Saṅhitā, ...	86
Bühler, J., Dr., ...	57
Burnell, Dr., + ...	262
Burnouf, M., ...	67
Chaitanya, 117, 141, 172,	175, 199, 201, 237
Chaitanyachandra, ...	202
Chaitanya-chandrodaya Nāṭaka, ...	237
Chakrachūdāmaṇi Chakra-vartī, ...	140
Chakradatta, ...	204
Chand, ...	67
Chañḍi, ...	270
Chañḍikā-bhāshya, ...	270
Charaka Sautrāmaṇi, ...	66
Cháturmāsya, ...	25
Chetana, ...	217
Chhalákshara, ...	136
Chhándogya Upanishad, ...	12
Chhándogya Brāhmaṇa, ...	12
Chikitsā-sāra-saṅgraha, ...	204
Chintāmaṇi, 119, 122,	126
Chintāmaṇi Nyáyalaṅkāra Bhāṭṭāchārya, ...	153
Chintāmaṇi Nyáyavāgís'a Bhāṭṭāchārya, ...	130
Chintāmaṇi-prakās'a, ...	126
Chintāmaṇi-prakās'a Anu-mānakhaṇḍa, ...	126
Chintāmaṇi-prakās'a Pra-tyakshakhaṇḍa, ...	126

	Page		Page
Chitrabhānu, ...	57	Dvādas'a-mahāvākya-sid-	
Chitsabhesānanda Tīrtha,	51	dhānta, ...	268
Chits'ukha Muni,	259	Ekāha, ...	64
Daivajña-bāndhava,	76	Ekāha-pras'na,...	64
Daivajña-vallabhā,	207	Ekākshara-tīkā,...	26
Damayantī, ...	33	Ekāmra-chandrikā,	136
Damayantī-champú,	33	Ekāmra-kshetra,	1, 138
Dars'a, ...	10, 17	Ekāmra Purāṇa,	136, 138
Darsapūrṇāmāsa,	25	Ekashashṣṭyālaṅkāra-pra-	
Darsapūrṇāmāsa-praka-		kās'a, ...	53
raṇa, ...	133	Gadādhara Bhaṭṭāchārya,	124
Darsapūrṇāmāsa-prāyas'-		Gadādhara Chakravartī	
chitta-prakarāṇa, ...	133	Bhaṭṭāchārya, ...	116
Dars'a-pūrnasmāssheṭi pray-		Gadādhara Nyāyasiddhānta-	
oga, ...	17	vāgisā Bhaṭṭāchārya, ..	122
Dāsa-bodha, ...	29	Gagana-dinamani,	97
Das'as'lokī, ...	80, 120	Gaṇapati Upanishad,	71
Das'as'lokī-tīkā, ...	80	Gaṇes'a, ...	32
Dāya-dīpa, ...	246	Gaṇes'a-Gītā, ...	27
Dayāsaṅkara, ...	115	Gaṇes'a-sahasra-nāma-	
Devakinandana Kavirāja,	201	vyākhyā, ...	32
Devanātha Tarkapañchā-		Gaṅgā Devī, ...	199, 203
nana, ...	53	Gaṅgādevī-stotra,	199
Dhanvantari, ...	53	Gaṅgādhara, ...	123
Dharanīdhara Vyāvahā-		Gaṅgārāma Jaḍī,	55
rika, ...	115	Gaṇāśhṭaka, ...	203
Dharmadāsa, ..	294	Gaṅges, 119, 122, 124,	
Dharmaya Dīkshita, ...	153	126, 127, 167,	173
Dhātu-lakshana,	161	Garga, ...	42
Dhātu-pārayana,	212	Gārgya, ...	160
Dhītarāshṭra, ...	90	Gauḍapāda-bhāshya-tīkā,	79
Dīpikā, ...	101	Gaurāṅga, ...	200
Durgā, 6, 103, 165, 167,		Gaurāṅga-smaraṇaikaḍas'a-	
168, 169,	182	ka, ...	200
Durvāsā, ...	103	Gayā-kṛitya, ...	166
Dvādas'āha, ...	15	Gītāgovinda, ...	22
Dvādas'āha-hotra-prayoga,	15	Gītāgovinda-tīka, ...	22

	<i>Page</i>		<i>Page</i>
Gītagovinda-tippaṇī,	... 22	Hasta-saṅjīvana,	... 106
Gokula,	... 172	Haṭha-dīpikā,	... 105
Golādhyāya,	... 18	Haṭha-dīpikā-ṭikā,	... 105
Gopāla,	... 132	Hayagrīva,	87, 115
Gopāla Bhaṭṭa,	... 294	Hemachandra,	... 97
Gopāla Bhaṭṭa Dāva,	... 32	Hemachandra Āchārya,	... 159
Gopāla Kavirāja,	... 203	Hemādri Deva,	... 67
Gopāla Sena Kavirāja,	... 183	Hetvābhāsha-dīdhiṭi,	... 54
Gopāleन्द्रa Sarasvatī,	... 262	Hetvābhāsha-dīdhiṭi-tippaṇī,	54
Gopinātha Āchārya,	... 211	Hiouen Thsang,	... 57
Gotama,	... 100	Hiranyakesī,	10, 72, 100
Govardhana Bhaṭṭa,	... 36	Hiranyakesī Sūtra,	10, 72
Govinda Dīkshita,	... 41	Hiranyakesī-sūtra-vyākhyā,	100
Govindānanda Āchārya,	... 117	Indradyumna,	... 1
Govindānanda Sarasvatī,	... 46	Indramuṇa Mahārāja,	... 268
Govinda Nyāyālaṅkāra		Īshtī,	... 7, 17, 25, 145
Bhaṭṭāchārya,	... 31	Īshtiprayoga,	... 30
Govinda Suri,	... 104	Is'varadāsa,	... 266
Govindavallabha Nāṭaka,	... 247	Jādava,	... 67
Govinda-virudhāvalī,	... 248	Jagachchandra,	... 39
Goyichandra,	... 162	Jagachchandra-chandrīkā,	39
Gṛihaya Sūtra,	21, 255	Jagadīś'a Nyāyapañchāna-	
Gṛihya-vivaraṇa,	... 255	na, 124
Guḍārtha-dīpikā,	5, 70	Jagadīś'a Tarkālaṅkāra	
Guṇasāra-mañjarī,	... 56	Bhaṭṭāchārya,	... 55
Halāyudha,	... 102	Jagadīś'a Tarkapañchā-	
Hall, Dr., Fitz-Ed.	... 57	nana, ...	103, 125, 224
Hari,	... 44	Jagajjivana,	... 48
Harihara,	... 66	Jagannātha,	1, 105
Haritattva-muktāvalī,	... 84	Jagannāthavallabha Nāṭaka,	141
Harivaṇś'a Bhaṭṭa,	... 294	Jagannivāsa Gos'vāmī,	... 197
Hariyaś'a Miś'ra,	265, 266	Jagat Siṅha,	... 276
Hariyaś'ī Ṭikā,	... 266	Jaimini,	92, 113, 151, 158
Harsha,	... 57	Jājapura,	... 1
Harsha-charita,	... 57	Jānakinātha Chūdāmaṇi	
Harsha-hṛidaya,	... 211	Bhaṭṭāchārya,	... 31
Harsha kāvya,	... 57	Janārdana,	... 26

	Page
Jatādhara, ...	163, 209
Jatāpātala, ...	115
Jatāpātala-dīpikā, ...	115
Jayadatta, ...	217
Jayadeva, ...	22, 126
Jayadeva Miśra, ...	123
Jayakṛishṇa, ...	36, 246
Jayakṛishṇa Tarkavāgīśa, ...	226
Jayamaṅgala, ...	214
Jayanārāyaṇa Tarkapañchā-	
nana, ...	169
Jayarāma Bhaṭṭa, ...	291, 296
Jayarāma Nyāyapañchā-	
nana, ...	53, 54
Jaya Sīṅha, ...	276
Jayasīṅha-kalpadruma, ...	276
Jimutavāhana, ...	260
Jīva Gośvāmī, ...	231, 303
Jīvanmukti-prakarṇa, ...	82
Jīvanmukti-vīveka, ...	82
Jumuranandī, ...	212
Jvara-chīkītsā, ...	37
Jyotiṣha, ...	60
Jyotiṣha-ratna-mālā, ...	42
Jyotiṣhṭoma, ...	10
Jyotsnā, ...	100, 105
Kādambarī, ...	57
Kaivalya-dīpikā, ...	67
Kaivalyānanda Yogindra, ...	84
Kaivalyāsrama Yati, ...	298
Kaivalyendra Sarasvatī, ...	83
Kākustha, ...	204
Kālanirṇaya-prakāśa, ...	284
Kālatattva-vivechana, ...	8
Kālidāsa, ...	39, 297
Kalpa Sūtra, 7, 41, 10, 64, 70, 72,	
100, 112, 133, 150, 261, 262	

	Page
Kalpataru, ...	33
Kalpa-vivaraṇa, ...	25
Kāmadhenu, ...	205
Kamalākara Bhaṭṭa, ...	196
Kāmarāja, ...	67
Kaṇāda, ...	167, 170
Kaṇāda Tarkavāgīśa Bhaṭṭa-	
charyi, ...	119
Kapardi-bhāṣhya, ...	70
Kapardi-Svāmī, ...	70
Kapila, ...	1, 251
Kapila-gītā, ...	251
Kapila Saṅhita, ...	1, 136
Karka-bhāṣhya, ...	255
Karma-prakāśa-vṛttī, ...	114
Kārmāṭha, ...	152
Karmes'vanaka, ...	16
Kārtikeya Seddhānta, ...	169
Kārttavīryarjuna, ...	196
Kārttavīryarjuna-dīpadāna-	
prayoga, ...	196
Kās'īnātha, ...	171
Kās'īnātha Basāka, ...	85
Kās'īnātha Bhaṭṭa, ...	291, 296
Kās'īnātha Trimbak Te-	
lang, ...	57
Kathā-kalpa-taru, ...	29
Kāthakopanishad Bhāṣhya, ...	9
Kathā-saritsāgara, ...	29
Kātha Upanishad, ...	9
Kauthumi Śākhā, ...	160
Kavikalpa-druma, ...	205
Kavikarnapura, ...	237
Kāvya-lanṭkāra-rahasya-ni-	
bandha, ...	258
Kāvya-prakāśa, ...	46, 115,
116, 210, 224, ...	258

	Page		Page
Kávyā-prakás'ádars'a, ..	115	Lalita-rahasya,...	249
Kávyā-prakás'a-rahasya- prakás'a, ..	224	Lalitā-stava-ratna, ..	103
Kávyā-prakás'a-ṭikā, 116,	258	Lātyāyana, ...	57
Kávyāprakás'a-vistárikā, ...	210	Laugákshi Bháskara, ..	92
Kes'ava Paṇḍita, ..	42	Les'a-saṅgraha, ..	153
Kes'ava S'armá, ...	300	Lílávati, ..	173
Khaṇḍa Deva, ..	156	Lílávati-rahasya, ..	173
Kirátárjuniya, ...	215	Lokanátha Chakravartí, ..	239
Koṇárka, ..	1	Mádhava Achárya, 63, 82,	97
Kramadípikā, ... 132,	215	Mádhava, ...	8, 14
Kramadís'vara, ..	162	Mádhava Deva, ...	56
Krama-sandarbha, 231, 235,		Mádhava Kara, 178,	207
243, 244, 245		Mádhúsúdana, ..	87
Kṛishṇa, 1, 23, 37, 62, 69,		Mádhúsúdana Sarasvatí, 5, 34,	
104, 117, 132, 141, 172,		62, 70, 80, 94, 98, 120, 135,	252
175, 199, 233, 237, 241,		Mádhúsúdani-ṭikā, ...	5
247, 248, 249, 303		Mágha, ..	163, 206
Kṛishṇa Bhaṭṭa, ...	13	Mahábhárata, 33, 57,	90
Kṛishṇachandra Rájá, ...	171	Mahádeva, ..	67, 229
Krishnamohana, ..	119	Mahágaṇes'a Purāṇa, ...	27
Krishṇarāma, ..	176	Mahákavi Chakrachudá- maṇi, ..	57
Krishṇa Sesha, ..	45	Mahákshapaṇaka, ..	23
Krishṇa Siṅha, ..	276	Mahámudgala Achárya, ...	12
Krishṇa Tírtha, ..	74	Mahánámni, ..	161
Kritavírya, ..	196	Mahánámni-parísishṭa, ..	161
Kumáрила Bhaṭṭa, 151,	158	Mahásiddhānta, ..	144
Kumudánanda, ..	209	Mahávrata, ..	15
Kuvera, ..	57	Mahes'vara, ..	154
Laghu-chandrikā, ..	94	Mahes'vara Nyáyalañkára, 115	
Laghuvṛitti, ..	13	Mahes'a Thákura, ..	128
Lakshmaṇa Sena, 102,	117	Mahidhara, ..	295
Lakshmídeva, ..	56	Mahu, ...	13
Lakshmidhara, ..	204	Maitrávaruṇa, ..	18
Lakshmi-dhara Suri, 264,	273	Maitrávaruṇa-prayoga, ..	18
Lakshmínṛisīṅha Bhaṭṭa, 77		Maitreya, ..	107
Lalitá, ..	103	Málañchi, ..	204

	Page
Málava,	57
Mana-charitra,	49
Mánáñka Mahábhuka, ...	22
Mána Siñha,	276
Mañchanáya,	17
Máñdukya Upanishad, 10	79
Máñdukyopanishad-bhá- shya,	10
Mañgala-chañdí, ...	6
Mañgala-pújá-prayoga, ...	6
Mañjanátha,	17
Manohara Sarmá, ...	297
Mantra-bhágavata, ..	104
Mantra-chandriká, ..	291
Mantra-chintámapi, ...	195
Mantra-mahodadhi, 295,	296
Mantra-mahodádhi-nauká,	295
Mantra-rahasya-prakás'iká,	104
Manyáloka, ... 126,	128
Manyáloka-darpaṇa, ..	128
Márkaṇḍa Puráṇa, ..	270
Mártaṇḍa-tilaka Svámin,	125
Másaka,	58
Mathuránátha Kavi, Mahá- mahopádhyáya, ..	175
Mathuránátha Śiromaṇí,..	173
Mathuránátha Tarkavági- sa,	119
Matsya-deva,	276
Matsya Puráṇa,	84
Mayúra Bhaṭṭa,	214
Mímáñsá-leś'a-saṅgraha, ..	153
Mímáñsá-sarvas'va, ...	102
Mímáñsa-s'ástra-sarvas'- va,	102
Mímáñsá-vártika, ...	151
Mitákshará,	260

	Page
Mitra, Dr., ... 13, 15,	237
Mitravindeshṭi,	146
Mudrá-rákshasa, ...	227
Mudrá-rákshasa-purvapí- ṭhiká,	227
Mugdhabodha,	123, 169
Mugdhabodha-ṭika, ...	169
Muhurttá-ratnákara, ...	266
Muktáphala,	67
Mukunda Govinda, 48,	81
Müller, M.,	55, 88
Náda káriká-vṛitti, ...	47
Naimisáranya,	94
Naishadha,	101, 211
Naishadha-dípiká, ...	101
Nakshatreshṭádi,	145
Nakula,	217
Nala,	33, 101
Námamálá,	152
Nánaushadhavidhi, ...	208
Nárada,	94
Nárada-pañcharátra, ...	274
Nárad Puráṇa,... ..	255
Narahari,	101
Naras'inha Suri,	44
Naranáráyaṇa,	72
Naranáráyaṇa Vidyávinoda Achárya,	209
Náráyaṇa, ... 55, 162,	299
Náráyaṇa Bhaṭṭá, 166, 196,	301
Náráyaṇa Muni,	265
Náráyaṇa Tírtha,	94
Neshṭri,	32
Neshṭri-prayoga,	32
Nibandha-tattva-dípa, ...	47
Nigudhártha dípiká, ...	71
Nílakaṇṭha, 48, 55,	104

	<i>Page</i>
Nilámbara Mukarji, ...	57
Nílasarasvatí, ...	229
Nirájana, ...	169
Nirájana-prakás'a, ...	169
Nirmalánjana, ...	93
Nirṇayámṛita, ...	285
Nis'chayatva-nirukti, ...	43
Níti-s'ataka, ...	40
Nityánanda, ...	199, 203
Nivid, ...	150
Nyáya-chintámani, ...	225
Nyáya-makaranda, ...	259
Nyáya-ratnamálá, ...	134
Nyáya-siddhánta-mañjarí, 31,	56
Nyáya-siddhánta-mañjarí- dípiká, ...	56
Nyáya-siddhánta-mañjarí- vyákhyá, ...	31
Nyáya-suddhi, ...	93
Nyáya Sútra, ...	100
Nyáya-trisútri-vártika, ...	100
Nyáya-vártika, ...	125
Nyáya-vártika-tátparya- tíká, ...	125
Nyáya-víthí, ...	93
Oḍásaṅkara, ...	271
Padachandriká, ...	273
Padárthádarsha-tíká, ...	296
Padártha-khaṇḍana Tīp- paní, ...	91
Padayojaniká, ...	74
Paiṅgala Upanishad, ...	31
Pañcha-bhúta-viveka, ...	71
Pañcha-bhúta-viveka-dípiká, ...	71
Pañcha-kalpa, ...	272
Pañcha-svara, ...	76
Pañcha-tattva-prakás'a, ...	48

	<i>Page</i>
Pañchholi-bhagavadgítátíká, ...	274
Páṇḍava, ...	217
Páṇini, ...	65, 209
Paramánanda Chakravartí, ...	210
Paramátma-sandarbha, ...	233
Parásara, ...	107, 144
Parásara-horá, ...	107
Paras'uráma Muṇi, ...	69
Parimala-tíká, ...	33
Paroksha-jñána, ...	49
Párvatí-pariṇaya, ...	57
Pashubandha, ...	41
Pasupati Bhaṭṭa, ...	117
Pavamána, 14, 16, 17, 50,	136
Pavamána-homa, ...	50
Pavamána-vámana-s'ukta, ...	14
Pavamána-vidhi, ...	16
Piṅgala, ...	31, 172
Piṅgala-tíká, ...	172
Poley, M., ...	9
Prabhákara, ...	93
Prahláda, ...	42
Prahláda Champu, ...	42
Prajápati, ...	76
Prakarana-pañchiká, ...	93
Prákṛitapáda-tíká, ...	162
Pramána-párayana, ...	93
Práthaná-s'ataka, ...	167
Pratáparudra, Rájá, ...	141
Prátis'ákhyá, ...	54, 87
Prátis'ákhyá-bhášhya, ...	54
Pratyaksha-khaṇḍa, 126, 127, 128	
Pratyaksha-manididhiti- vyákhyá-vivechana, ...	127
Pravratika-jñána-nirúpana, ...	162
Práyas'chitta-saṅkshépa, ...	153
Prayoga-chúḍámṇi, ...	22

	<i>Page</i>		<i>Page</i>
Prayoga-ratna, ...	66	Rāmagovinda Chakravartī,	289
Prayūga, ...	150	Rāmakaṇṭha, ...	47
Prithvirāja, ...	276	Rāmakiṅkara, ...	48
Prītisandarbhā, ...	241	Rāmakṛishṇa, 71, 129, 212,	222, 267
Puṇḍarīka Viṭṭhala, ...	152	Rāmakṛishṇa Bhaṭṭa, ...	196
Pūrṇamāsa, ...	10, 17	Rāmakṛishṇa Mīs'ra, ...	86
Pūrva-mimāṃsā-saṅgraha,	92	Ramala-pras'na, ...	102
Pushkara, ...	1	Ramala-sāra, ...	77
Rādhā, 117, 202, 298,	303	Rāmalīlāmṛita, ...	119
Rādhākānta Deva, Rājā		Rāmalīlāmṛita-krama-dī-	
Sir, ...	85	pikā, ...	120
Rādhākṛishṇa Vedānta-		Rānamohana Rāya, Rājā,	9
vāgīś'a, ...	89	Rāmānanda Rāya, ...	142
Rādhā-rasa-mañjarī, ...	202	Rāmānanda Sarasvatī, ...	81
Rādhā-vinoda-vyākhyā, ...	299	Rāmanidhi, ...	167
Rāghava, ...	84	Rāmānuja, ...	140
Raghudeva Tarkālaṅkāra,	43	Rāmarāja, Mahārāja, ...	67
Raghunandana, ...	22, 213	Rāmarāma, ...	203
Raghunātha, ...	8, 36, 127	Rāmāryā-s'ataka, ...	12
Raghunātha Sārvabhauma		Rāma Siṅha, ...	276
Bhaṭṭāchārya, ...	240	Rāma Sunyamin, ...	89
Rāghunātha Śiromaṇi, 54,	122	Rāma Tīrtha, ...	73, 74
Raghuvaṇś'a, ...	39	Rāmāyana, ...	26, 94
Rahasya-chhalākshara, ...	38	Rāmes'vara, ...	262
Rājanārāyaṇa Bose, Bābu,	9	Rāmes'vara Bhaṭṭa Sūrī, 66,	166
Rājas'ekkhara, ...	154	Ranabīra Siṅha, ...	272
Rājasūya, ...	72	Raṅgabhrīṅgavallī, ...	37
Rajendra Tarkavāgīś'a		Raṅgāchārya, ...	37
Bhaṭṭāchārya, ...	249	Raṅganātha, ...	299
Rāma, 12, 33, 89, 94, 104,	119	Raṅgarāja Adhvarindra, ...	263
Rāmabhadra Sidhāntavā-		Raṅgarāja Dīkshita, 91,	147
gīś'a, ...	125	Rasa-kaumudī, ...	178
Rāmabhadra Yati, ...	89	Rasamañjarī, ...	294
Rāmachandra, ...	64	Rasamañjarī-ṭikā, ...	294
Rāmachandra Bhaṭṭa, ...	283	Rasapradīpa, ...	292
Rāmachandra Kavi, ...	298	Rasendra-chintāmaṇī, ...	39
Rāmachandra Yajvāna, ...	164		

	Page		Page
Rasika-rañjání,...	294	S'álihotra, ...	217
Ratnákara, ...	276	Sáliká, ...	93
Ratna-kosha, ...	49	Sálikanatha Mis'ra, Mahá	
Ratna-traya-parikshá satika, ...	263	Mahopádhyaya, ...	93
Ratnávalí, ...	57	Sámánya-lakshana-dídhiti, ...	54
Ráyamukuta, ...	273	Sámánya-lakshana-dídhiti-	
Rekhájátaka-sudhákara, ...	109	típpani, ...	54
Rig Veda, 15, 54, 83, 87,		Sámánya Súra, ...	112
105, 110, 111, ...	115	Sámánya-súra-bhášhya, ...	70
Rig-vidhána, ...	111	Sáma Sañhitá, ...	161
Rik Sañhitá, ...	87, 160	Sáma Veda, ...	12, 35
Rik-saṅkhyá-paris'ishta, ...	160	Sám̐ba, ...	1
Roer, Dr. E., ...	9	Samrat̐ Sthapatyagnichit̐, ...	64
Ruchidatta Mahámaho-		Sanatasujáta, ...	90
pádhyaya, ...	126	Sanatsujátiya-vivarana, ...	90
Rudra Achárya, ...	44	Sangu Sena, ...	204
Rudra Nyáyaváchaspati,...	127	Sañhitá-vivṛiti,...	86
Rugvinis'chaya, ...	207	Sañjña-samuchchaya, ...	79
Rúpa Gos'vámí, 117, 203, ...	248	Sañkalpa-kaumudí, ...	222
Sábdabodha-prakṛiyá, ...	267	Sañkara, 46, 79, 80, 83, 85,	
S'abda-kalpadruma, ...	85	170, ...	252
S'abda-kaustubha, ...	65	Sañkara Achárya, 9, 34, 52,	
Sabda-prámánya-rahasya, ...	173	73, 81, 90, 121, 158,	
S'abdarṇavábhidhána, ...	85	250, 298, ...	300
Sabdas'akti-prakás'íká, ...	125	Sañkara Bhaṭṭa, ...	292
Sabdas'akti-prakás'íká-		Sañkaránanda, ...	9
prabodhiní, ...	125	Sañkaránanda Sarasvatí,...	61
Sachchidánanda Tírtha, ...	51	Sañkshipta-sára, 162, 209, ...	212
Sadás'iva Kavirája Gos'-		Sannyása-gráhya-paddhati, ...	11
vámí, ...	199	Sannyása-prayoga, ...	11
Sadás'ivendra Sarasvatí, ...	262	Sannyási, ...	11
S'ádhana-dipiká, ...	301	Sañskára-paddhati, ...	20
Sadupahára-ratnákara, ...	236	S'ántanaví Chañḍítiká, ...	270
Sahasropades'í,...	73	Sántanu Chakravartí, ...	270
S'ákala Sañhitá, ...	145	S'ántirasa-nátaka, ...	268
S'aktiváda, ...	122	S'ánti yoga, ...	272
S'aktiviçhára, ...	122	Saptas'atí, ...	40

	Page		Page
Sapta-sútrí, ...	11	S'ivadatta Mis'ra, ...	79
Sárabodhiní, ...	46	S'iva Gítá, ...	84
Sára-saṅgraha, ...	303	S'ivánanda Gos'vamí, ...	197
Sárasvata, ...	26	Sivanáráyaṇa Ghosha, ...	169
Sárasvatí-prakriyá, ...	26	S'ivaprasáda Tarkapaṇ-	
Sarvadaśana Saṅgraha, ...	97	chánana, ...	123
Sarvánanda Kavi, ...	236	S'iva Purāṇa, ...	136
S'ástra-siddhānta-les'a, 153,	164	Sivarāma Bhaṭṭa, 291,	296
S'ástra-siddhānta-les'a-saṅ-		Siváshtamurti-tattva-pra-	
graha, ...	91, 147	kás'a, ...	262
Satkritya-muktávali, ...	240	Smṛitisára, ...	213
S'ats'ayiyá, ...	23	Smṛiti Sarvas'va, ...	102
Satyajit, ...	1	Smṛiti-sudhákara, ...	271
Saubhágya-varddhiní, ...	298	Smṛiti-vyāvasthá, ...	130
Saubhari, ...	75	Soma-prayoga, 20,	65
Saubhari Sañhitá, ...	75	Somotpatti, ...	160
S'aunaka, ...	55, 105	Sphoṭa-tattva, ...	45
Saunakara Áchárya, 110,	111	Sphoṭa-váda, ...	45
Sáyana Áchárya, 19,	24	Sráddha-chintámaṇi, ...	223
Setu-saṅgraha, ...	123	S'ráddha-darpaṇa, ...	226
Siddhānta chandriká, 89,	207	S'ráddha-kāṇḍa, ...	273
Siddhānta-chandriká-ṭiká, 92		S'ráddha-karma-vidhi, ...	264
Siddhānta-kaumudí, ...	36	S'rídeva Bhaṭṭa, ...	276
Siddhānta-les'a, 91,	147	S'rídhara Svámí, 140,	231
Siddhāntales'a-vádārtha-		S'ríharsha, ...	57, 211
prakás'a, ...	164	S'ríharsha Charita, ...	57
Siddhānta S'íromaṇi, ...	18	S'ríharsha Deva, ...	39
Siddhānta-vindu, 80,	120	S'ríkaṇṭha, ...	56
Siddhes'vara, ...	203	S'ríkrishṇa Nyáyvágís'a	
S'íghrabodhiní, ...	152	Bhaṭṭáchárya, ...	31
S'íkhares'vara, ...	204	S'ríkrishṇa-sandarbha, ...	234
Sin̄ha-siddhānta-sindhu, ...	197	S'ríkrishṇa-stavamálá, ...	175
Sis'uhitá, ...	176	S'ripati, ...	77
S'is'upála-badha-ṭiká, ...	163	S'ripati Bhaṭṭa, ...	42
S'iva, 2, 84, 195, 262,	263	S'rirāma-chandráryashṭo-	
S'ivachandra Siddhānta, 89,	92	ttara-s'ataka, ...	12
S'ivadása Sena, ...	204	S'rívatṣa S'armá, ...	46

	<i>Page</i>		<i>Page</i>
S'rivikrama, ...	33	Tárábhakti-taraṅginí, ...	171
S'rútabodha, ...	297	Táráchandra, ...	294
S'rutabodha-ṭiká, ...	297	Táránátha Váchaspatí, ...	121
S'rutisára-samudharaṇa, ...	157	Táratamya-stava, ...	16
Stavamálá, ...	117	Táratamya-stava-vyákhyá, ...	16
Stavávalí, ...	201	Tára-vilásodaya, ...	168
Subodhiní, 36, 203, 209, ...	297	Tarkámṛita, ...	55, 103
Subrahmanya, ...	6, 14	Tarkámṛita-chasaka, ...	55
Subrahmanya-prayoga, ...	6	Tarka-prasaṅga, ...	51
Subrahmanya-Sáma, ...	6	Tarka-saṅgraha, ...	259
S'uddhánanda, ...	79	Tarka-saṅgrahá-dípiká, ...	259
S'uddhyádi-saṅgraha, ...	123	Tattva-chandriká, ...	204
S'uddhyádi-vyávasthá-saṅk- shepa, ...	130	Tattva-sandarbha, ...	245
Sundararája, ...	63	Tattva-saṅgraha, ...	265
Sulva-pradípa, ...	63	Tattva-sára, ...	158
Sulva-pradipa-vivarana, ...	63	Tawney, C. H., ...	40
Sulva-sútra, ...	63	Tithi-nirṇaya, ...	264
Suparṇa-chití paddhati, ...	64	Tomara Rájádhirája, ...	270
Súrya, ...	1	Toṭaka Áchárya, ...	157
Súryaṣṭaka ṭiká, ...	214	Trilokanátha Chuḍámaṇi, ...	298
Súryadása, ...	64	Trimalla Bhaṭṭa, ...	292
Suryárghyadána-prayoga, ...	156	Tripurá, ...	182
Súrya Sen, ...	282	Tripurá-paddhati, ...	182
Súta, ...	94	Tryambaka, ...	13
S'vara-manjarí, ...	44	Uddharana, ...	204, 270
Svátmáráma, ...	105	Udyoga Parva, ...	90
Svayamprakás'a Sarasvatí, ...	153	Udyotakara, ...	125
Svayamprakás'a Yati, ...	85	Udyotakara Áchárya, ...	100
Syádvád-manjarí, ...	97	Uhachhalákshara, ...	35
Syámá, ...	175	Uha Gáṇa, ...	35
Syámá-kalpa-latiká, ...	175	Upades'a-sahasrì, ...	73, 74
Taittiríya Saṅhitá, ...	41	Upadesa-sútra, ...	113
Taittiríya Upanishad, ...	8	Upadesa-sútra-vivriti, ...	113
Taittiríyopanishad-bhášhya, ...	8	Upamána-khaṇḍa, ...	226
Tantraratra, ...	159	Upanishad-bráhmana, ...	12
Tantraratra-ṭiká, ...	159	Utkala, ...	1
		Uvata, ...	55

	Page		Page
Váchaspati, ...	34	Vedánta-Kalpalatá-tíká, ...	34
Váchaspati Mís'ra, 125,	223	Vedánta-kalpataru-pari-	
Vádaráyana, ...	113	mala, ...	34
Vádaráyana-pras'na, ...	113	Vedánta-sañjñá-nirúpaṇa,	82
Vaidyanátha, ...	156	Vedánta-sañjñá-prakṛiyá,	82
Vaidyarahasya Paddhati,	78	Vedánta-tattva-traya-nirú-	
Vaikaṇṭha Puri, ...	268	paṇa, ...	265
Vaishamyoddharaní, ...	215	Venidatta, ...	48
Vaishṇava, 1, 38, 42, 62,	215	Vibudhopades'a, ...	65
Vaishṇavábhidhána, ...	201	Vidagdha-mádhava, ...	172
Vaishṇavoddharvni, ...	201	Vidagdha-mukhamanḍana,	294
Vais'eshika-sútrapaskára,...	170	Vidhiváda-tíká, ...	119
Vajraṭa, ...	55	Vidvad-bhushaṇa, ...	44
Vákya-dípiká, ...	265	Vidvanmanohará, ...	294
Vákya-sudhá, ...	52, 298	Vidyá-kalpa Sútra, ...	69
Vákya-sudhá-vivarana, ...	52	Vidyápati, ...	78
Vákya-váda, ...	265	Vidyá-prakás'a-chikitsá, ...	53
Vallabha Achárya, 38,	173	Vidyáranaya Svámí, ...	82
Vallabha Deva, ...	162	Vidyávinoda, ...	163
Válmíkí, ...	26, 94	Viháravápi, ...	14
Vámana Achárya Sárva-		Viháridása, ...	23
bhauma, ...	172	Vihári Satsayyá, ...	23
Vámana S'ukta, ...	15	Vijayádatta, ...	217
Vanájimas'vani-rañjana, ...	50	Vijñána-navka, ...	300
Vánes'vara, ...	162, 209	Vilakshana-chaturdas'aka,	199
Vaṅkimadása, ...	215	Vinduságara, ...	2
Vaṇśidhara, ...	78	Virajá Kshetra, ...	2
Varáha Mihira, 11, 86,	207	Viś'akhá Deva, ...	227
Varsha-kaumudí, ...	118	Vishṇu, 1, 132, 252,	263
Varuṇa, ...	15	Vishṇu Siñha, ...	276
Vásaná-bhášhya, ...	18	Viś'vanátha, ...	8
Vásavadattá, ...	57	Viś'vanátha Chakravartí, ...	200
Vásudeva, ...	1, 168	Viś'va-prakás'a, ...	154
Vaṭuka Bhairava, ...	195	Viś'ves'vara Sarasvatí, 70, 80,	99
Vaṭuka-bhairava-stava, ...	195	Viṭhala Bhaṭṭa, ...	284
Váyu Puráṇa, ...	252	Viṭṭhala, ...	16
Vedánta-kalpalatá, ...	34	Vivaranopanyása, ...	46

	<i>Page</i>		<i>Page</i>
Viveka-sára, ...	24	Vyása, 14, 34, 48, 81, 87,	
Vopadeva, 67, 123, 169,	205	94, 113, 143, 252,	255
Vṛiddhāryabhaṭa Siddhān-		Vyása-siddhānta, ...	143
ta, ...	143	Vyāvasthā-sārasaṅgraha,...	289
Vṛihad-rig-vidhāna, ...	110	Vyúha-navarātra, ...	161
Vṛihajjātaka, ...	11	Yādava Vidyābhūṣaṇa, ...	213
Vṛihannārada Pañcharātra,	274	Yajñatantra-sudhānidhi,...	19
Vṛihannīla Tantra, ...	229	Yājñavalkya, ...	260
Vṛihaspati, ...	108	Yajur Veda, ...	72, 116
Vṛihaspati Saṁhitā, ...	108	Yajurvedi-kushaṇḍikā, ...	116
Vṛihat Saṁhitā, ...	86	Yasavanta-bhāskara, ...	269
Vṛindāvana, ...	172	Yasavanta Siṁha, Prince,...	269
Vṛitta-muktāvalī, ...	50	Yogāmṛita, ...	183, 203
Vyāḍī, ...	87	Yoga-tārāvalī, ...	250
Vyāli, ...	87	Yudhishtīra, ...	75

NOTICES OF SANSKRIT MSS.

No. 1362. कपिलसंहिता ।

Substance, Palm leaf, $14\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Folia, 65. Lines, 4 on a page. Extent, 1,186 ślokaś. Character, Uriyá. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India ; another copy, Calcutta, Bábu Rájendralála Mitra. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Kapila Sañhitá. A legendary account of the sacred places, temples, pools and groves of Orissa. By Kapila. The work is probably the most ancient of the several which treat of the holy places of Orissa. It opens in the usual Puránic form with an enquiry from Satyajit, in reply to whom Kapila recites what he had heard from Bharadvája in reply to a similar question from an assembly of sages at the sacred pool of Pushkara. Judging from the places described, the work cannot date from an earlier age than the 8th century, nor is it likely to be later than the 11th century. The author evinces no marked sectarian tendency, and his praises are on the whole very fairly distributed ; though the fact of his placing Bhuvanes'vara at the end would imply that at heart he was a Vaishṇava. He has nothing to say about the orgies of the Tántric ritual, and the leaning is, whenever noticeable, in favour of Viśṇu.

Contents :—Chapter I. Introduction. II. The merits of Utkala, and a detail of the circumstances which led the river Ganges to appear in that country. III—IV. The sacred places of Viśṇu in Utkala ; the story of Indradyumna ; and his building a temple for Jagannátha. V. The minor temples and pools of Puri. VI. Origin of the sanctity of Konárák ; story of Sám̐ba, son of Kṛishṇa, who recovered from an attack of leprosy by worshipping Súr̐ya at Konárák. VII—VIII. Antiqui-

ties of Virajā Kshetra, modern Jājapur. IX. Ditto of Ālti. X. Location and merits of Ekāmra Kshetra, modern Bhuvanes'vara. XI. S'iva's journey from Benares to Ekāmra. XII. Origin of Vinduságara. XIII. Merits of visiting some of the principal temples and pools of Bhuvanes'vara, and of eating of the remnants of offerings to S'iva. XIV. Story of Vásudeva's sojourn at Ekāmra; merits of some of the minor temples. XV. Rámes'vara and other temples to the north of Vásudeva. XVI. Temples to the south of Siddhes'vara. XVII. Origin of the Gandhavatí river. XVIII. Story of the demons Kirti and Vása, and the praise of performing certain rites on particular days at Vinduságara. XIX. The fasts and festivals of the different gods and goddesses of Bhuvanes'vara. XX. The rivers Bhárgaví, Pushpabhadrá, Dhadichí, Práchigupta Sarasvatí, and some of the minor pools. XXI. Instructions in theology and faith, and merits of devotion to Hari and Hara.

Beginning. नारायणं नमस्कृत्य नरक्षैव नरोत्तमम् ।

देवीं सरस्वतीं व्यासं ततो जयमुदीरयेत् ॥

पान्ता वो जलदग्धाः शार्ङ्गव्याघातकर्कशाः ।

जैलोक्यमण्डलसुभासलारो हरिबाहवः ॥

सत्यजिदुवाच । मया च तानि चेत्त्राणि श्रुतान्यघहराणि च ।

End.

ज्ञानयोगमहो यत्नं न वाच्यं संग्रयात्मनि ।

य इदं परमं गुह्यं ज्ञानयोगं पठेन्नरः ।

शृणुयादपि भक्त्या यः स शान्तिमधिगच्छति ॥

Colophon. इति श्रीकपिलसंहितायामेकविंशोऽध्यायः ।

विषयः । अत्रैकविंशत्याध्यायाः सन्ति, तत्र प्रथमे अध्याये, उत्कलदेशे किं पुण्यं किं तीर्थं का देवता आश्रमस्य क इति सत्यजित्प्रश्नः । पुष्करवनस्थितधिगणानां भरद्वाजस्य सप्त संवादच्छलेन उत्तरप्रश्नस्यामरः ।

१ अ०, शोडशदेशमाहात्म्यवर्णनेष्कूनाष्टपीणां भरद्वाजं प्रति प्रश्नः । भरद्वाजः सुकान्तिपुलहर्षिसंवादच्छलेन उत्कलदेशस्य माहात्म्यं कथयामास ।

२ अ०, श्रीलक्ष्मीतीर्थेऽप्येवविषये ऋषीणां प्रश्नः । लवणसमुद्रतीरे नीलाद्रिपर्वते पुरा-
षोत्तमसेवनिर्णयकथनं । ब्रह्मपञ्चमसप्तकोत्यद्रेन्द्रदुस्तराजभयाद्रीलाद्रिपर्वताद्यम-
राजस्य स्वपुरीगमनं ।

३ अ०, शिवपूजनपूर्वकं नीलाद्रौ इन्द्रदुस्तरस्य गमनं । तत्र ब्रह्मप्रेषितनारददर्शनं ।
नारदं प्रति स्वचक्षुःस्पर्शनादिविषये प्रश्नः । पाषाणविग्रहस्य रोहिणीतीर्थस्य च

विषयः । पातालगमनं नारदः कथयामास । तच्छ्रुत्वा राजा मुच्छितोऽपतत् । नारदस्त-
मुत्थाप्योवाच राजन् । तवोपकारार्थं ब्रह्मणा प्रेषितोऽहं । जगन्नाथः पुनरवतरि-
ष्यति इत्याद्युक्तिः । ततः शङ्खचक्राङ्कितकाष्ठवयस्य समुद्रे दर्शनं । तन्निकटे सर्वेषां
देवानां गमनं । विश्वकर्मेणा उत्तकाष्ठयोर्जगन्नाथादीनां मूर्तिवयनिर्माणं । देव-
लोकसमागतब्रह्मादिभिस्त्रासां प्रतिष्ठाकरणं । स्वकीयोत्सवकरणविषये राजानं प्रति
जगन्नाथवाक्यं । श्रीपुरुषोत्तमाराधनेन राज्ञो मुक्तिः ।

५ अ०, श्रीपुरुषोत्तमसेवस्थतीर्थकीर्तनं । उत्ततीर्थयावगाहनस्य तत्रत्यदेवदर्शनस्य च
फलं । पुरुषोत्तमसेवनिर्वचने तन्माहात्म्यकथनं । महाप्रसादमखण्डमहिमा । यमे-
श्वरसन्निधाने तपस्वरणविधिः ।

६ अ०, साम्बकुष्ठोत्पत्तिकारणवृत्तान्तः । मैत्रेयवने श्रीकृष्णज्ञानुसारेण साम्बस्य
कुष्ठनिवृत्त्यर्थं तपस्वरणं स्वर्याराधनञ्च । साम्बस्य स्वधामगमनं । तद्गन्वास्यत्यु-
फलं । तत्रत्यतीर्थस्नानदेवदर्शनफलकथनं ।

७ अ०, विरजाचेवमाहात्म्यं । तत्रत्यवराहादिदेवदर्शनपूजनान्मुक्तिः । तत्रत्यतीर्थ-
स्नानफलादिः ।

८ अ०, पुनरपि विरजाचेवान्तर्गतगुह्यतीर्थस्नानफलं ।

९ अ०, विरजैकाक्षयोर्मध्ये कैलासपर्वतोत्तरेऽक्षः । तद्विवासफलं । तत्रत्यदेवतीर्थ-
दर्शनस्नानादिफलं । सौदासस्य तपस्वरणं ।

१० अ०, एकाक्षवने जगन्नाथदेवस्य विश्वेश्वरदेवस्य च अवस्थितिविषयको वृत्तान्तः ।

११ अ०, ब्रह्मजनसमागमेन काशीवासे उपद्रवं ज्ञात्वा नारदोपदेशतः शङ्करस्य सपरि-
वारस्य एकाक्षवने गमनं । वासुदेवनिकटे स्ववासार्थं महादेवस्य स्थानप्रार्थना,
काश्यगमने प्रतिज्ञा च ।

१२ अ०, विन्दुसरोवरस्थोत्पत्तिस्तत्त्वज्ञानादिमाहात्म्यकथनं च ।

१३ अ०, एकाक्षवने शरीरत्यागे कीटपतङ्गादीनामपि शिवलोकप्राप्तिः । एकाक्षवन-
वासतत्परिक्रमणतत्रत्यदेवपूजनादिफलं । एकाक्षशब्दबुद्धिः । त्रिक्रपाष्टस्येति-
हासमाहात्म्यादिकथनं ।

१४ अ०, वासुदेवस्य वैकुण्ठान्यचेवादिपरित्यागादिकारणदर्शनं । तत्र वने गमनेच्छा-
फलं । श्रीकृष्णनामोच्चारणादिफलं । वासुदेवस्य परब्रह्मलनिरूपणं । उपमागे
मन्त्रजपादिफलं । मन्त्राधिकारिनिर्णयः । एकाक्षवनस्थब्रह्मेश्वरादिमहादेवादि-
दर्शनपूजनादिफलम् । कपिलकुण्डस्नानादिफलं । मार्गकृष्णार्थ्यां पापनाशन-
तीर्थं पिडकार्यकरणफलं ।

१५ अ०, वासुदेवस्थोत्तरभागस्थरामचन्द्राश्वमेधशरशिवशोकातीर्थ्यादिवर्णनं ।

- १६ सिद्धेश्वरदक्षिणस्थितकेदारेश्वरचतुर्दिङ्निवासफलं । गौरीदर्शनफलं । केदार-
कुण्डोत्पत्तिः । अपुनर्जन्मकारणं । मन्त्रसिद्धिपायादिकथनं । दाक्षायण्यग्निप्रवेश-
पुनर्जन्मविवाहादिवर्णनं । गङ्गाहिमालययोस्तत्र गमनादिकथनं । केदारेश्वरप्रा-
सादनिर्माणतत्प्रतिष्ठाश्रद्धालिङ्गदर्शनफलादिकीर्तनं ।
- १७, अ०, गन्धवतीवृत्तान्तः । एतत्तीरस्थमहादेवकथनं । एकाग्रस्य प्रधानशिवानुभव-
कथनं । गन्धवतीमाहात्म्यादिकथनं । तत्रत्यमेघेश्वरादितीर्थकथनं । सूक्ष्मेश्वर-
निकटे पिण्डदानफलादिः । नारदोपदेशत आशीषामवागमनं । गन्धवतीप्रशंसा ।
- १८ अ०, कीर्तिवासयोरसुरयोर्वृत्तान्तः । खण्डूटस्थतीर्थानां वर्णनं । चातुर्मास्यव्रत-
कथनादिः ।
- १९ अ०, एकाग्रस्थितदेवानां नियमिशेषे याचोत्सवादिकथनं ।
- २० अ०, महानदीसमुत्पन्नदीनामोच्छेदः । प्राचीगुप्तसरस्वत्यादितीर्थतत्तीरस्थशिव-
लिङ्गादिकथनं ।
- २१ अ०, ज्ञानयोगकथनं । हरिहरयोः श्रद्धामन्त्रप्रकाशादिः ॥

No. 1363. आश्वलायनब्रह्मप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 9. Lines, 9—10 on a page. Extent, 146 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Corrected.

As'valāyana-brahmatva-prayoga. A guide to the performance of the duties pertaining to the Brahmā at a sacrifice, according to the rules of As'valāyana. Anonymous.

Beginning. ॐ चातुर्मास्येषु अग्निप्रणयनात् पूर्वं निरसनोपवेशने जपश्चिन्ते कुर्यात् । प्रणी-
यमानेऽग्नौ ब्रजताम्रलिङ्गं दक्षिणतो ब्रजद्वाशुः शिशान इति त्रयोदशर्चं सूक्तं
जपेत् ।

End. अन्वेष्ट्यमाण इत्यादिसमिदाधानानं पशुवत् । संस्थितायां मैत्रावरुणामाया-
द्येत्यादि समानम् । उपस्थानानं तीर्थेन निष्क्रामेत् ।

Colophon. इति आश्वलायनब्रह्मसंज्ञं समाप्तम् ।

विषयः । आश्वनीयगार्हपत्योपस्रानं । आत्वालमार्जनं । प्रवर्ग्यधर्मोपक्रमः । हविः-
प्रार्थनादिकथनं ।

No. 1364. श्रीभगवद्गीता-गूढार्थदीपिका, मूलसहिता ।

Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 147. Lines, 11—12—13 on a page. Extent, 7,360 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Bhagavadgītā-gūḍhārtha-dīpikā alias *Gūḍhārtha-dīpikā*, alias *Madhusūdanī-Tīkā*. A commentary on the Bhagavad Gītā. By Madhusūdana Sarasvatī. The work is held in high esteem by the modern or non-dual school of Vedāntists. The MS. is incomplete, extending to the 12th chapter only.

Beginning. भगवत्पादभाष्यार्थमालोच्यतिप्रयत्नतः ।

प्रायः प्रतिपदं कुर्वे गीतागूढार्थदीपिकां ॥ १ ॥

सचेतुकस्य संसारस्यात्यन्तोपरमात्मकम् ।

परं निश्चेयं गीताशास्त्रस्योक्तं प्रयोजनम् ॥ २ ॥

End. (खण्डितं) ।

विषयः । श्रीमद्भगवद्गीतागूढार्थशास्त्रानं । टीकैषा द्वादशाध्यायपर्यन्तास्ति ।

(अतः खण्डिता)

No. 1365. आधानप्रयोगः, आपस्तम्बशास्त्रीयः ।

Substance, country-made paper, 9½ × 4½ inches. Folia, 18. Lines, 9—10 on a page. Extent, 324 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Ādhāna-prayoga. Guide to the details for establishing a household fire, and for the performance of the several rites connected with it. The work is founded on the rules of Āpastamba. Anonymous.

Beginning. अथ आधानप्रयोग उच्यते । प्रतरौपासनं ऽऽत्मा दर्भेऽवासीनो दर्भाभारय-
माणः पवित्रपाणिः । इत्यादिः ।

End. हविःशेषोद्वासनाविव्यज्रं बभूव यज्ञं च वर्जं (?) ब्राह्मणसन्तर्पणान्तं सन्निष्ठते ।
आधान इष्टिं समापयति ।

Contents. इति पवमानेष्टिः । इत्यापस्तम्ब आधानप्रयोगः ।
विषयः । पवमानेष्टिः क्रीभूताधानप्रयोगकथनं ।

No. 1366. सुब्रह्मण्यप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 4. Lines, 8—9—10 on a page. Extent, 152 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Subrahmanya-prayoga. Rules for the reading of the Subrahmanya Sāma hymns at the Agnishtoma and other Soma rites. Anonymous.

Beginning. अथ सुब्रह्मण्यप्रयोगः । अथ यज्ञशर्मा ज्योतिष्टोमेनाग्निष्टोमसंस्थेन रथन्तरष्टेन
द्वादशशतमावदक्षिणेन (?) सोमेन यजते ।

End. अथो अद्यान्वचारिणं रसेन समगन्महि ।
पयस्मान्नं आगहि तमासू सृज वचंसा ॥

Colophon. इति सुब्रह्मण्ये समाप्तं । ४ पत्रस्य द्वितीयष्टे नवपङ्क्तात्मः पाठोऽस्ति ।
विषयः । सोमयागे सुब्रह्मण्यसामपठनादिकथनं ।

No. 1367. मङ्गलपूजाप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 5. Lines, 8—9 on a page. Extent, 65 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Maṅgala-pūjā-prayoga. Guide to the worship of a form of Durgā, named Maṅgalachandī, for the liquidation of debts through her influence. Anonymous.

Beginning. (प्रथमपत्रं नास्ति) ।

End. अङ्गाराय नमस्कृतान् । षोडशोपचारैः पूजयेत् ।

धरणीगर्भसंभूतं विद्युत्कान्तिसमप्रभम् ।

कुमारं भक्तिदलञ्च मङ्गलं प्रणमाम्यहम् ॥

विषयः । ऋणमोचनार्थं मङ्गलपूजाप्रकारः ।

No. 1368. भारद्वाजपरिभाषासूत्रं ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 3\frac{3}{4}$ inches. Folia, 3. Lines, 7—8 on a page. Extent, 112 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Bhāradvāja-paribhashā-sūtra. A paraphrase of the Kalpa Sūtras of Bharadvāja, referring to Agnihotra, Ishti and other rites. Anonymous.

Beginning. क्लियाद्यैव संस्कारार्थमौपासनं । अग्निहोत्रं यजमानस्येति विज्ञायते । अन्यतर-
पञ्चा अन्यतरं यजमानस्य तयोर्थः प्रथमं सिध्येत इत्यादिः ।

End. खदिरविल्वपलाशानामिध्मदावणीत्यादिः । आच्यालाभे आजमाविकं माह्वि-
वा छतमाच्यार्थे इत्यादिः ।

Colophon. इति भारद्वाजपरिभाषासूत्रम् ।

विषयः । अग्निहोत्रादिविचारः । अतिपवित्रेष्टिकथनादिः ।

No. 1369. आधानान्वारम्भणीयहोत्रे ।

Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 3\frac{3}{4}$ inches. Folia, 5. Lines, 7 on a page. Extent, 70 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Corrected.

Ādhānānvārambhāṇīya-hotra. The MS. includes two little treatises, one a guide to the performance of the Ādhāna, and the other of the Anvārambhana rite. Anonymous.

Beginning. आधानहोत्रं । आद्यावा तथा सति तस्यामेव घ्राय्ये विराजौ । नमः प्रवर्षे
इत्यादिमग्नदशसामिधेन्यः ।

End. सरस्वती । इदं । सरस्वान् । इदं । अग्निर्भगी । इदं । देवा आच्यपा इत्या-
दिसमानं ।

Colophon. अन्वारम्भणीयायां होत्रं समाप्तं ।

विषयः । आधानहोत्रकथनं । अन्वारम्भणीयहोत्रकथनं ।

No. 1370. तैत्तिरीयोपनिषद्भाष्यं ।

Substance, country-made paper, 8 × 4 inches. Folia, 13. Lines, 11—12—13 on a page. Extent, 250 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Taittirīyopaniṣad-bhāṣya. A commentary on the Taittirīya Upaniṣad. By Ānanda Tīrtha.

Beginning. (पवद्वयं नास्ति ख०)

End. स्वयम्भूत्रक्षसञ्ज्ञोऽसौ परस्मै ब्रह्मणे नम इति च ।

पूर्णागण्यगुणोदारघास्ते नित्याय वेधसे ।

अमन्दानन्दसान्द्राय प्रेयसे विष्णवे नमः ।

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादविरचिते तैत्तिरीयोपनिषद्भाष्ये भृगुवक्त्री समाप्ता ।

विषयः । तैत्तिरीयोपनिषदन्तर्गतभृगुवक्त्रीव्याख्या ।

No. 1371. कालतत्त्वविवेचनं ।

Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 37. Lines, 10 on a page. Extent, 730 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Kālatattva-vivechana. A dissertation on lunar days for the performance of religious and civil rites. By Raghunātha, son of Mādha-va by Ambā, and brother of Viśvanātha. The MS. is incomplete.

Beginning. पितरं माधवमम्बां ललितां नारायणं पितृव्यम् ।

सहजमथ विश्वनाथं गणपतिमीश्वरदां नत्वा ॥

रामश्च सीतयोपेतं रघुनाथेन रच्यते ।

सञ्जाट्स्थपतिना सम्यक् कालतत्त्वविवेचनं ॥

End. (ख०)

विषयः । तिथितत्त्वविवेचनं । तदप्यसम्पूर्णं ।

No. 1372. आथर्वणोपनिषद्भाष्यं ।

Substance, country-made paper 8 × 3½ inches. Folia, 7. Lines, 9—10 on a page. Extent, 140 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Atharvanopanishad Bháshya. A commentary on the Upanishads of the Atharva Veda. By Ananda Tírtha. Most of these Upanishads have been published in the Bibliotheca Indica with the commentary of S'aṅkaránanda.

Beginning. आनन्दमजरं नित्यमजमचरमच्युतं ।

अनन्तशक्तिं सर्वज्ञं नमस्ये पुरुषोत्तमम् ॥ १ ॥

मनोर्वैवस्वतस्यादावथर्वा ब्रह्मणोऽजनि ।

मिवद्य वरुणस्याथो प्रचेतिर्हेतिरेव च ॥

ब्रह्मणः प्रथमे कल्पे भिवः प्रथमजः स्मृतः ।

सनकाद्यास्तु वाराहे ब्रह्मा विष्णोः सुतोऽप्रजः । इति ब्रह्माण्डे ।

End. प्रीयतां भगवान् मच्छं प्रेष्ठः प्रेष्ठतमः सदा ।

मम नित्यं नमाम्येनं परमोदारसद्गुणं ॥

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादाचार्यविरचितमाथर्वणोपनिषद्भाष्यं समाप्तम् ।

विषयः । आथर्वणोपनिषद्भाष्या ।

No. 1373. काठकोपनिषद्भाष्यं ।

Substance, country-made paper, 8 × 4 inches. Folia, 10. Lines, 9—10 on a page. Extent, 168 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Kāthakopanishad Bháshya. A commentary on the Kāṭha Upanishad of the Atharva Veda. By Ananda Tírtha. The text of the Upanishad with the commentary of S'aṅkara Achárya, and the gloss of Ananda Giri has been printed in the Bibliotheca Indica translations of the text in English by the late Rájá Rámamohan Ráya, the late Dr. Röer, and Bábu Rájanáráyana Bose, and a French version by M. Poley are also extant.

Beginning. नमो भगवते तस्मै सर्वतः परमाय ते ।

सर्वप्राणिहृदिस्त्राय वामनाय नमो नमः ॥

- End. सर्वोत्तमो विष्णुरिति सिद्धम् ।
 नमो भगवते तस्मै विष्णवे प्रभविविष्णवे ।
 यस्याहमात्र आत्मेभ्यो यो मे आत्ततमः सदा ॥
- Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादविरचितं काठकोपनिषद्भाष्यं समाप्तम् ।
- विषयः । काठकोपनिषद्भाष्या ।

No. 1374. माण्डूकोपनिषद्भाष्यं ।

Substance, country-made paper, $8 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 8. Lines, 9—10 on a page. Extent, 157 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Māṇḍūkya Upanishad Bhāṣya. A commentary on the Māṇḍūkya Upanishad of the Atharva Veda. By Ananda Tīrtha. The text, commentary, gloss and translations as described under the last preceding No. are extant of this Upanishad also.

- Beginning. पूर्णानन्दज्ञानशक्तिस्वरूपं नित्यमवयं ।
 चतुर्थो सर्वभोक्तारं वन्दे विष्णुं परं पदं ॥ १ ॥
- End. एकोऽपि निर्विशेषोऽपि चतुर्थो व्यवहारभाक् ।
 यस्य वन्दे चिदानन्दं विष्णुं विश्वादिरूपिणं ॥
- Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादविरचितं माण्डूकोपनिषद्भाष्यं समाप्तम् ।
- विषयः । माण्डूकोपनिषद्भाष्यानम् ।

No. 1375. हिरण्यकेशिसूत्रं ।

Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 21. Lines, 8—12 on a page. Extent, 630 s'okas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Hiranyakes'i Sūtra. An imperfect MS. of the Kalpa Sūtra of Hiranyakes'i. It comprises the portion referring to the Jyotishṭoma, Agnisṭoma, Dars'a and Pūrṇamasa rites.

- Beginning. ॐ । यज्ञं व्याख्यस्यः स विभिर्वेदैर्विधीयत ऋग्वेदेन सामवेदेन सर्वज्ञाति-
 टोम ऋग्वेदयजुर्वेदाभ्यां दर्शपूर्णमासौ—इत्यादिः ।

End. (ख०)

विषयः । ज्योतिष्टोमदर्शपूर्णमासादिकतिपयकर्मविधिसूचना ।

No. 1376. वृहज्जातकं ।

Substance, country-made paper, 9 × 3½ inches. Folia, 23. Lines, 11—14—17 on a page. Extent, 905 ślokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1768. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Versè. Generally correct.

Vṛihajjātaka. Astral influences on the life of man, or horoscopy. By Varāhamihira. The MS. is defective, wanting the first seven leaves.

Beginning. (ख०) अष्टौ पत्राणि न सन्ति ।

End. आदित्यदासतनयस्तद्वाप्तबोधः काम्यल्यकः सविलसत्स्वरप्रसादः ।

आवन्तिको मुनिमतान्यवलोक्ष सम्यग् चोरां वराहमिहिरो बचिरां चकार ॥८॥

दिनकरमुनिगुणचरणप्रणिपातप्रसादमतिनेदम् ।

शास्त्रमदः सङ्गृहीतं नमोऽस्तु पूर्वप्रणेतभ्यः ॥ १० ॥

विषयः । ८ अध्याये, ग्रहदशाफलं । ९, तन्वादिद्वादशभावविचारः । १०, ग्रहाधीन-जीविकोपायः । ११, राजयोगः । १२, १२, नानायोगाः । १४, द्विग्रहयोगाः । १५, प्रत्रययोगाः । १६, नक्षत्रगुणाः । १७, राशिफलं । १८, ग्रहदृष्टिफलम् । १९, तन्वादिभावस्यरव्यादिफलं । २०, दृष्टिफलयोगः । २१, मिश्रग्रहफलं । २२, स्त्रीजातकं । २३, सत्ययोगः । २४, नष्टजातकं । २५, राशिद्वितीयांशादि-विचारः । २६, उक्तवक्ष्यमाणविषयकधर्मः ।

अस्य चारम्भे अष्टौ पत्राणि न सन्ति । तत्रस्वसप्तमाध्यायफलं न प्राप्तं ।

No. 1377. सन्न्यासग्राह्यपद्धतिः, वा सन्न्यासप्रयोगः, वा सप्तसूची ।

Substance, country-made paper, 8½ × 3½ inches. Folia, 17. Lines 9 on a page. Extent, 288 ślokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1769. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Sannyāsa-grāhya-paddhati, alias *Sannyāsa-prayoga*, alias *Sapta-sūtrī*. Directions for the rites and ceremonies to be performed when a person enters into the state of a Sannyāsī. Anonymous.

Beginning. सञ्ज्ञासपाङ्गपदतर्लिङ्गते । प्रथमं गृहमाहपिण्डधातुभगिनीभार्यापुत्रान् प्रार्थयति । हे सर्वे परिवारा अहं सञ्ज्ञासं करोमि । तदनन्तरमाहगृहप्रासादिप्रदक्षिणं कृत्वा तव ग्रामान्तरं गत्वा क्रोशप्रमाणं तव खानं कुर्यात् ।

End. पश्चात् सपरिवारं देवं हृदये कृत्वा संहारे विधाय प्रणवेन द्वादशवारं अपिला जलं शिरसि सम्प्राप्य तथैवाभिमन्त्र्य जलं प्राश्नाच्चमनान्ते प्राणायामं कुर्यात् ।

विषयः । आचार्येणामादिकथनं । तर्पणं । अष्टकाश्राद्धं । प्रातःकृत्यादिः । निर्वाणप्रयोगः । भिक्षुकादिधर्माः । सहावाक्यार्थबोधप्रकारः । मानसपूजा । वेदान्तविश्रामोपनिषदादिकथनं । सम्बोधासनविधिः ।

No. 1378. श्रीरामचन्द्रार्थाष्टोत्तरशतकं ।

Substance, country-made paper, 10 × 3½ inches. Folia, 6. Lines, 10—11 on a page. Extent, 137 s'lokas. Character, Nágara. Date, Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose? Generally correct.

S'ri-rámachandráyáshṭottara-s'ataka alias *Rámáryá's'ataka*. One hundred and eight stanzas in the Áryá metre, in praise of Ráma. By Mahámudgala Achárya.

Beginning. त्वयि सुष्ठे मखसुष्ठे सुष्ठेनान्यस्य कस्य जीवामि ।

जीवामि न भवदर्पितवसनाशनमात्रजीवनाः सर्वे ॥ १ ॥

End. धनुषा रिपुजयजनुषा रश्मिरतराकारनिर्जिताम्बुधरा ।

तरुणावणनिभचरणा काचन करुणा वण्डि मे हृदयम् ।

Colophon. इति श्रीमद्वामुद्गलाचार्यविरचितं श्रीरामचन्द्रार्थाष्टोत्तरशतकं सम्पूर्णम् ।

विषयः । श्रीरामं प्रति ग्रन्थकर्तृविविधा भक्तिभर्तिता प्रार्थना ।

No. 1379. छान्दोग्यब्राह्मणं, वा उपनिषद्ब्राह्मणं ।

Substance, country-made paper, 6½ × 4½ inches. Folia, 28. Lines, 8—9—10 on a page. Extent, 273 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Upanishad-brāhmaṇa alias *Chhândogya Brāhmaṇa*. A Brāhmaṇa of the Sāma Veda. It comprises two chapters, and includes mantras for rites in connexion with birth, marriage, &c.—Vide Mitra's English translation of the Chhândogya Upanishad, p. IV.

Beginning. ॐ देवसवितः प्रसुव यज्ञं प्रसुव यज्ञपतिं भगाय ।

दिशो गन्धर्वः केतुपुः केतुघ्नः पुनातु वाचस्पतिर्वाचघ्नः खदतु ॥

End. प्र नु वोचं चिकितुषे अनाय सागमनागामदिति वधिष्ठा ॥ ८ ॥

Colophon. इत्युपनिषद्ब्राह्मणे मन्त्राध्यायाख्ये कर्मकाण्डे द्वितीयः प्रपाठकः ॥

विषयः । कर्मविशेषोपयोगिनामृचां पाठक्रमः ।

No. 1380. लघुष्टुतिः ।

Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 18. Lines, 10—11—12 on a page. Extent, 374 ślokas. Character, Nāgara. Date,

? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old.

Prose. Generally correct.

Laghusthiti. Expiations for flaws, irregularities and accidents in the performance of ceremonies. By Tryambaka, son of Krishṇa Bhaṭṭa, surnamed Mahu. The work was composed at Benares, and is probably of a modern date.

Beginning. विध्यपराधे प्रायश्चित्तं विहितं । तस्याकरणे च प्रायश्चित्तं कर्तव्यम् । अपराधे सति तदर्थतया विहितमहिमांलि (?) चेत्तदेव कर्तव्यं ।

End. तथा सूर्यस्य । उद्दयमुदत्यं चिबमिति तिस्र आध्याऊतीर्जुडयात् ।

Colophon. इति समाप्तानि विध्यपराधप्रायश्चित्तानि ।

सोक्तोपनान्नः कृष्णभट्टस्य स्रुनुना त्र्यम्बकेन काश्यां कृतः प्रयोगः ।

वेदवेदाङ्गपारङ्गलक्ष्यभट्टस्य स्रुनुना ।

त्र्यम्बकेन समालोच्य सर्वश्रौतं स्वया धिया ॥

नानाशाखीयभाष्याणि लघुष्टुतिः प्रकाशिता ॥

अतः परमष्टपञ्चात्मकः पाठोऽस्ति ।

विषयः । श्रौतकर्मविध्यङ्गानौ प्रायश्चित्तानि ।

No. 1381. विहारवापी ।

Substance, country-made paper, $12\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 22. Lines, 11—13—16 on a page. Extent, 1,054 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Vihāravāpī. A dissertation on the principles of the Mīmāṃsā doctrine. By Mādhava, son of Subrahmanya.

Beginning. पाशाङ्कुशेषु चापप्रसवशरस्फुरितकोमलकराजम् ।

काश्मीरपङ्क्तिलाङ्गं कामेशं मनसि कुर्महे सततम् ॥ १ ॥

तस्याङ्कुभुवि निषण्णामुत्तरलापाङ्गयोषितानङ्गाम् ।

आत्रक्ष्णकीटजननीमन्तः कलयासि सुन्दरीमनिशम् ॥ २ ॥

कसु चितौ पटीयान्वसु, स्त्रोतुं शिवाङ्कुवास्तव्यं ।

असु चिरन्तनसुष्ठुतैः प्रसुतकार्याय तन्मम पुरस्तात् ॥ ३ ॥

श्रीमाधवसर्वज्ञो मीमांसाब्धिं सरच्चकारात्मम् ।

तवाचमा विहारे वाप्यामस्यां विहृत्य हृदयलाः ॥ ४ ॥

पद्यात्मागरविहरणशीला लोके भवन्तु निःशङ्कम् ।

एवं जातमतिः काश्चां श्रीगुरोः कृपया मुदा ।

रामेश्वरः प्रयत्नेन वापीं रचितुमारभे ॥ ५ ॥

अल्पमन्त्रेऽपि यतते गुरुकार्येऽतिसाधसात् ।

तां प्रष्टुमिह सफलं कर्तुं शक्तौ महेश्वरौ ॥ ६ ॥

सुव्रक्ष्णश्च पितरं गुरुवं(?) माध्व मातरम् ।

प्रणमामि फलावाप्ते तावेव शरणं मम ॥ ७ ॥

End. (खण्डितं)

विषयः । जैमिनिरचिताधिकरणग्रन्थव्याख्यानं ।

No. 1382. पवमानवामनसूक्ते ।

Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 28. Lines, 6—7—8 on a page. Extent, 294 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Pavamāna and Vāmana S'uktas. Two hymns of the Rig Veda.

Beginning. (पवमानस्य) । ओम् । प्र ण इन्द्रो मृ॒हेत न ज॒मिं न वि॒ध दर्प॑सि । अ॒भि

दे॒यां अ॒यास्यः ॥

(वामनसूक्तस्य) । ओम् । अ॒स्य वा॒मनस्य॑ प॒लितस्य॑ ज्ञा॒तुस्तस्य॑ भा॒ता म॒ध्यमे॑
अ॒स्यय॑जः ।

End. (पवमानस्य) । मृ॒ष्टो या॒म्यर॑क्ष॒ता दे॒वेभ्यो॑ ह॒व्यवा॑हनः । कु॒वित्सो॑प॒स्यापा॒-
मि॒ति ॥ ९ ॥ इति सूक्तम् ॥

(वामनसूक्तस्य) । अ॒भीप॑तो वृ॒ष्टिभि॒क्षुर्प॑यन्तं सर॑स्व॒न्मव॑से जा॒ह्नवीमि ॥ १० ॥

Colophon. इति वामनसूक्तं समाप्तम् ।

विषयः । पवमानीयानासूक्तां सङ्ग्रहः । वामनसूक्तीयानासूक्तां सङ्ग्रहः ।

No. 1383. द्वादशाहहोत्रप्रयोगः, आश्वलायनसूत्रसम्मतः ।

Substance, country-made paper, 8½ × 3½ inches. Folia, 31. Lines, 11—12 on a page. Extent, 744 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1787. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Dvādas'āha-hotra-prayoga. Directions for the performance of the Dvādas'āha or Duodecimal and the Mahāvratā rites in honour of Mitra and Varuṇa. Anonymous. This work includes the whole of No. 184, and adds the Mahāvratā. Vol. I, p. 99.

Beginning. द्वाद॒शाहे॑तिरात्रप्र॒थतिवि॑शेषोक्तिर॒थ्यते । वृ॒हस्प॑तोऽतिरात्रः । हारि॒योजने॑
प्रागु॒त्तमा॑द॒हः । परा॒या हि॑ स॒धव॑न्निति पुरोऽनुवा॒क्या ।

End. अ॒हर॑ह उ॒त्तमा॑मु॒दरे॑त् । सो॒मा वो॑ १ नू॒नं सा॑ ते परि॒धाय॑ नित्यज॒पो या॒ज्या च॑ ।

Colophon. इति महाव्रते अष्टावाकस्य पदार्थः ।

इति द्वादशाहस्य महाव्रतसहितस्य होलहोलकस्य पदार्थः समाप्तः ॥

विषयः । मैत्रावरुणोद्देशकद्वादशाहीयहोत्रविधिः । मैत्रावरुणोद्देशकदशरात्रकृत्यम् ।

No. 1384. पवमानविधिः ।

Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 11. Lines, 7 on a page. Extent, 122 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Paramána-vidhi. Directions for performing the Pavamána rite. By Karmes'vanaka. This is different from, and fuller in details than, the work noticed under No. 876, (*ante*. II, p. 282).

Beginning. अथ पवमानहोमप्रयोगः । तत्रोक्तं त्विदानीं ।

स्नादिदृश्येति गायत्री पावमानीर्जपेद्द्विजः ।

पवित्राणां पवित्रं पावमानीर्जं चो जपेत् ॥ १ ॥

प्रयतोऽसु निमज्जन्तु सर्वपापैः प्रमुच्यते ।

एतासां कीर्तनं पुण्यं श्रवणं धारणं तथा ॥ २ ॥

End. स्थापितदेवतानामुत्तरपूजां विधाय ब्रह्मणेऽनङ्गारं दत्त्वा आचार्याय सकलज्ञां
सालङ्कारां प्रतिमां दत्त्वा कपिलां गां सवत्सां दत्त्वा ऋत्विग्भ्यो दक्षिणां दत्त्वा
ब्राह्मणभोजनसङ्कल्पं दत्त्वा अन्येभ्यो भूयशीं दत्त्वा कर्मचरकोत्तपवमानविधिः(?)
समाप्तः ।

विषयः । पवमानमन्त्रजपाहोमविधिकथनं ।

No. 1385. तारतम्यस्तव्याख्या ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 7. Lines, 8—10—12—17 on a page. Extent, 216 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Táratamya-stava-vyákhya. A commentary on the Táratamyastava, a hymn from the Bhágavata Purána. By Viṭṭhala. The MS. is incomplete.

Beginning. (टी०) व्यासतीर्थमनोमते मध्यमानमतस्य के ।

शयानौ नौमि सत्यर्थे लक्ष्मीनारायणौ प्रभू ॥ १ ॥

तारतम्यस्तव्याख्यां पाठार्थे श्लोकरूपतः ।

तत्त्वा तां व्याकरिष्येऽहं विद्वतो मानपूर्वकम् ॥ २ ॥

End. (श०)

विषयः । तारतम्यस्तव्याख्यानं ।

No. 1386. दर्शपूर्णमासेष्टिप्रयोगः, आपस्तम्बशाखीयः ।

Substance, country-made paper, 10 × 3½ inches. Folia, 42. Lines, 8—9—10 on a page. Extent, 186 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Dars'a-pūrṇamāśeṣṭi-prayoga. Directions for performing the New Moon (*Dars'a*) and the Full Moon (*pūrṇamāsa*) Ishtis, according to the rules of Āpastamba. This is different from the work noticed under No. 805, (*ante* II, p. 209).

Beginning. अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्यामः । प्रानरग्निहोत्रं ऋक् दर्भेष्वानीना
दर्भान्धारयमाणः पवित्रपाणिः पत्न्या सह प्राणानायस्य दर्शनं यद्ये पूर्णमासेन
यद्ये इति सङ्कल्पः ।

End. (ख०)

विषयः । दर्शपूर्णमासकर्तव्येष्टिविधुक्तिः ।

No. 1387. आश्वलायनसूत्रप्रयोगदीपिका ।

Substance, country-made paper, 9½ × 3½ inches. Folia, 34. Lines, 8 on a page. Extent, 536 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

As'valāyana-sūtra-prayoga-dīpikā. A guide to the performance of the rites enjoined in the Sūtras of Ās'valāyana. The MS. is a mere fragment, containing the first two chapters on Agnādheya and Pavamāna. By Manchanāya (? Mañjanātha).

Beginning. य एको विविधैर्यज्ञैरिज्यते विविधाभिः ।

तस्मै नमः क्रतुभुजे विष्णवे प्रभविष्णवे ॥ १ ॥

आश्वलायनसूत्रोक्तप्रयोगस्य प्रदीपिका ।

क्रियते सङ्गनार्येण वृत्तिकारानुसारतः ॥ २ ॥

End. (ख०)

विषयः । १ अध्याये, अग्न्याधेयप्रयोगः । २, पवमानादिकतिपयेष्टिकथनादिः ।

द्वितीयाध्यायत्वं खण्डितमेतत् ।

No. 1388. मैत्रावरुणप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 20. Lines, 8 on a page. Extent, 324 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Corrected.

Maitrāvaruṇa-prayoga. Directions for the performance of the Maitrāvaruṇa rite, including the morning, the mid-day, and the evening sacrifices. Anonymous.

Beginning. अथ मैत्रावरुणप्रयोगः । इतोऽस्मि करिष्यामि । अनाष्टमस्यनाष्ट्यं देवानां भोजोऽभिषेकाः । अनभिषेकस्य सत्यमुपगमां क्षिते माघाः(?) ।

End. दधिक्राव्णो अकारिपत् । शस्यानि विह्वजन्ते । उभा कवी युवाना सत्यादा धर्मणस्यती । पसिमण्यस्य धर्मणा विसनि(?) खजामहे । होवा प्रायश्चित्ते क्रियमाणेऽन्वारम्भं कुर्यात् ।

Colophon. इति मैत्रावरुणप्रयोगः ।

विषयः । प्रातःसवनस्य मध्याह्नसवनस्य हतीयसवनस्य च प्रयोगः ।

No. 1389. वासनाभाष्यं, मूलसहितं ।

Substance, country-made paper, $10 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 54. Lines, 9 on a page. Extent, 1,431 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Vāsanā-bhāṣya. A commentary on the spherics (Golādhyāya) and the astronomy of the Siddhānta S'īromani. Author's name not known.

Beginning. (मू०) । अथ सिद्धान्तशिरोमणिप्रारम्भः । अथ गोलभाष्याये व्याख्यायते ।

गोलभाष्याये निजे या या अपूर्वा विषयोक्तयः ।

मास्त्रा बालावबोधाय सङ्क्षेपाद्विष्टणोभ्यहम् ॥ १ ॥

(टी०) । गोलपत्रयो द्वि सविलरतया प्राञ्जलः । किन्तु अत्र या या अपूर्वा नान्यैरुक्ता उक्तयो विषयमास्त्रास्त्राः सङ्क्षेपाद्विष्टणोमि ।

End. (ख०)

विषयः । १ अध्याये, गोलप्रश्नः । २, गोलस्वरूपः । ३, भुवनकोषः । ४, भूगोलखगोल-मध्यमतिकथनादिः । ५, कक्षास्फुटकथनादिः । ६, काष्ठादिभिर्गोलनिर्माण-

विधिः । ७, ग्रहगतिः । ८, ग्रहणं । ९, उदयास्तकथनं । १०, चन्द्रकला
गतिः । एकादशाध्यायस्य पञ्चदश्यात्परतः खण्डितमिदम् ।

No. 1390. अग्निहोत्रप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 6. Lines 11 on a page. Extent, 136 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Agnihotra-prayoga. Directions for performing the Agnihotra rite. By Anantadeva.

Beginning. अथाग्निहोत्रहोमः । आधानानन्तरं द्वादशदिनमध्ये पूर्णमाससोमारम्भासक्तौ
द्वादशदिनपर्यन्तमजयेद्वैतत्कार्यम् ।

End. याज्ञिकानु तत्कालं स्नातो यजमान एव साङ्गप्रधानं कुर्यादित्याहुः ।

इत्यग्निहोत्रविधियोजनदेवेन कीर्तिताः ।

सुधियां प्रीतये प्रीतस्तथा स्नात प्रेरको धियाम् ॥

Colophon. इत्यनन्तदेवकृतोऽग्निहोत्रप्रयोगः समाप्तः ॥

विषयः । अग्निहोत्रहोमविधिः ।

Yajuntra.

No. 1391. आश्वलायनोक्ताग्रयणहोत्रप्रयोगः, यज्ञतन्त्रसुधानिधियन्थीयः ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 5. Lines, 11 on a page. Extent, 146 s'lokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1884. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Yajñatantra-sudhānidhi. An elaborate work on the rites and ceremonies enjoined to the different orders of Hindus in the Sūtras of Ās'valāyana. By Śāyana Achārya. The codex comprises only that portion of the work which refers to Āgrāyana-hotra.

Beginning. वर्षासु श्यामाकाग्रयणं । तस्य सोपवसथत्वं सद्यः कालो वा । पूर्वदुर्नान्दीमुखं
कुर्यात् । अपरेद्युः स्नानादिपञ्चकं कृत्वा याः पुरस्तादित्यादिं हृदये निविष्टमि-
त्यन्नं जपित्वा, इत्यादिः ।

- End. सोमस्य तु श्रामाकाप्रयणोक्ते यान्मानुवाक्ये । शिष्टं व्रीह्याप्रयणवत् ।
 Colophon. इति श्रीमद्राजाधिराजपरमेश्वरहरिहरसकलसाध्याध्यधुरन्धरस्य वैदिकमार्ग-
 स्थापनाचार्यस्य श्रीसायणाचार्यस्य कृतौ यज्ञतन्त्रसुधानिधौ आश्वलायनोक्त-
 व्याप्रयणचौचप्रयोगः समाप्तः ।
 विषयः । श्रामाकव्रीह्याव्याप्रयणसोमविधिः ।

No. 1392. संस्कारपद्धतिः, वा दशकर्मपद्धतिः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 93. Lines, 8 on a page. Extent, 1,626 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Saṁskāra-paddhati. A treatise on the ten different sacramental rites observed by Hindus from conception to marriage, as also on the domestic rites appropriate to householders. Anonymous.

Beginning. अथ मुख उच्यते । यत्र क्वचान्निमुपसमाधास्यन् स्यान्नव प्राची उदीचीश्च तिस्र-
 स्त्रिंशो लेखा लिखित्वा अद्विंशोऽप्याग्निमुपसमिन्ध्यात् इत्यादिः ।

End. (खण्डितलाच्छेषवाक्यादिकं नास्ति) ।

विषयः । अग्निमुख-गर्भाधान-सीमन्त-पुंसवन-जातकर्मो-ऽन्नप्राशन-चौलकर्मो-पनयन-पा-
 लाशकर्मो-पाकर्म-व्रतोत्सर्जन-गोदान-महासमावर्तन-मधुपर्क-विवाह-स्थालीपाक-
 -रोगशान्त्यद्भुतशान्ति-याचना-प्रायश्चित्तविशेष-वास्तुकर्मोदिकथनम् ।
 खण्डितलादस्य सर्वविषयो यथार्थनाम च न प्राप्तः । इदमुक्तं कल्पितं नाम ।

No. 1393. सोमप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 97. Lines, 7—8—9 on a page. Extent, 1,940 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Soma-prayoga. A manual for the performance of the Soma rites. Incomplete.

Beginning. ॐ दर्भेष्वामीना दर्भान्धारयमाणः पवित्रपाणिः पत्न्या सह प्राणानायम्य सोमेन
 यज्ञे ज्योतिष्टोमेनाग्निष्टोमेन रथनरसाखा द्वाशदशतदधिष्ठेन इत्यादिः ।

End. खण्डितत्वाच्चेपवाक्यादिकं नास्ति ।

विषयः । प्रायणीयेडामार्जन-प्रवर्ग्यसम्भरणा-शीथमीय-प्रातःसवननादिकर्मणामुक्तिः ।
खण्डितत्वात्सर्वविषयो न प्राप्तः । अस्य नास्ति सन्देहः । कल्पितं नामेदं ।

No. 1394. आपस्तम्बोक्ताधाननिरूपणम् ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 28. Lines, 8—9—10 on a page. Extent, 598 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Ādhāna-nirūpaṇa. A treatise on the Ādhāna or the establishment of the household fire, founded on the rules of Āpastamba. The MS. is incomplete, and the author's name cannot be made out.

Beginning. अथाधानं । जातपुत्रः कृष्णकेशवस्त्रः (?) सभार्यः पितुर्च्यैष्ठस्य वा कृताधानत्व-
प्रयुक्ताधिकारप्रतिबन्धरहितोऽपि कश्चित्कालमनादितान्निषेत् । उक्तकृच्छ्रा-
द्यनुष्ठानपूर्वकं कुम्भाण्डहोमैरात्मानं पावयेत् ।

End. खण्डितत्वाच्चेपवाक्यादिकं नास्ति ।

विषयः । नित्यहोमार्थमग्निस्त्रापनाद्युक्तिः । खण्डितत्वात्सर्वविषयो न प्राप्तः ।

No. 1395. भारद्वाजसूत्रं, पैलमेधिकदहनविषयं ।

Substance, country-made paper, 9×4 inches. Folia, 43. Lines, 9 on a page. Extent, 813 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Bhāradvāja Sūtra. A fragment of the Gṛihya Sūtra of Bharadvāja ; it embraces the funeral rites.

Beginning. अथातः पैलमेधिकं दहनम् । आहिताग्नेर्मरणसंशये प्राचीनावीनी दहनदेशं
जापयते दक्षिणा प्रत्यक्प्रवर्णं मनिषिणम् इत्यादिः ।

End. खण्डितत्वाच्चेपवाक्यादिकं नास्ति ।

विषयः । आहिताग्नेरन्त्येष्टिक्रिया ।

No. 1396. प्रयोगचूडामणिः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 26. Lines, 11—12 on a page. Extent, 663 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1817. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Prayoga-chūdāmaṇi. A guide to the sacramental and domestic rites of householders. The author's name is unknown. A work of this name has been quoted by Raghunandana, but whether this is the same or not cannot be ascertained on account of the codex being incomplete.

Beginnng. नत्वा मन्त्राचारणौ नमोमणिं चिन्तामणिं चाथ गुह्यं सत्यम् ।

प्रयोगचूडामणिमस्तुविस्तरं कुर्वे प्रयोगान्तरतोऽज्ञमिदृशे(?) ॥ १ ॥

End. खण्डितत्वाच्चेष्टवाक्यादिकं नास्ति ।

विषयः । पुण्याश्चवाचनं । आभ्युदयिकश्राद्धं । स्थालीपाकप्रकरणं । दुष्टरजःशान्तिः । गर्भाधानं । पुंसवनं । जातकर्म । निष्क्रामणं । अन्नप्राशनं । उपनयनं । समावर्तनं । विवाहः ।

खण्डितत्वात्सर्वविषयो न प्राग्नः ।

No. 1397. गीतगोविन्दटीका, मूलसहिता ।

Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 86. Lines, 10 on a page. Extent, 1,034 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Gīta-govinda-ṭīkā alias *Gītagovinda-ṭippaṇi*. A commentary on the Gitagovinda of Jayadeva. By Mānāṅka Mahābhuk.

Beginning. (मू०) मधैर्मेदुरमम्बरं वनभुवः श्यामालसालद्रुमै-

र्नतं भीरुरथै लमेव तदिमं राघे गृहं प्रापय ।

इत्वं नन्दनिदेशतश्चलितयोः प्रत्यध्वकुञ्जद्रुमं

राघामाधवयोर्ययन्ति यमुनाकुले रक्षःकेलयः ॥ १ ॥

(टी०) चराणां स्थावराणाञ्च येन दृष्टिः पुरा कृता ।

सर्वज्ञाय नमस्तस्मै ज्ञानदायाभ्युतात्मने ॥ १ ॥

कवीनां मतमालोक्य सताञ्च सुखदये ।

कृता टिप्पनिका मुख्या मानाङ्गेन मन्त्रीभुजा ।

- End. (टी०) यद्वाग्वर्कलासु कौशलमनुध्यानञ्च यद्वैष्णवं
यच्छृङ्गारविवेकतत्त्वरचना काव्येषु लीलायितं ।
तत्सर्वं जयदेवपण्डितकवेः कृष्णैकतानात्मनः
सानन्दाः परिशोधयन् सुधियः श्रीगीतगोविन्दतः ॥
- Colophon. इति श्रीगीतगोविन्दटीकायां स्वाधीनभट्टकावर्णने सुप्रीतपीताम्बरो नाम द्वादशः
सर्गः ॥ १२ ॥ चतुर्विंशः प्रबन्धः ॥
- विषयः । गीतगोविन्दकाव्यव्याख्यानं ।

No. 1398. विहारीशतसय्या ।

Substance, country-made paper, 9 × 4½ inches. Folia, 53. Lines, 9 on a page. Extent, 964 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Vihāri Ś'atasayyā. Seven hundred stanzas in Hindi in praise of Kṛishṇa, his attributes, his amours, his devotees, &c. By Vihārīdāsa. The work is well known and very popular.

Beginning. सीस मुकुट कटि काङ्किनी कर मुरली उर माल ।

यदि वानक मो मन सदा वसै विहारीलाल ॥ १ ॥

मेरी भववाधा हरौ राधानागरि सोइ ।

जातनकी भाँजी परे स्याम हरितयति चोय ॥ २ ॥

End. मोझ दीजै मोखु ज्यौं अपने अधमनि दीजौ ।

ज्यौ बांधे चियतो पुतौ बांधौ अपने गुननु ॥ ६८४ ॥

Colophon. इति श्रीविहारीशतसय्या विहारिदासकविरचितौ सम्पूर्णा ॥

विषयः । श्रीकृष्णस्य वयःसन्धेर्वर्णनं, यौवनस्य, केशानां, वेण्याः, तिलकस्य, विन्दोः, तिर्यक्तिलकस्य, ध्रुवोः, नेत्रयोः, कटाक्षस्य, नासिकायाः, कपोलयोः, श्व-
णयोः, श्रोत्रयोः, चित्रकस्य, कपोलतिलकस्य, मुखस्य, हास्यस्य कण्ठस्य, ताम्बूल-
रसरक्तिमायाः, कुचयोः, हारस्य, कटोः, नितम्बस्य, जङ्घयोः, पार्श्वोः, नूपु-
रादेः, गतेः, वस्त्राभूषणादेः, शोभायाः, मुकुमारतायाः, रूपस्य, मद्यपानस्य
ताम्बूलभक्षणस्य, सुरतस्य, प्रभातदूत्याः, प्रेमखेलनस्य, फल्गूत्ववस्य, वन-
विहारस्य, चोरखेलनस्य, प्रेङ्गारोद्यमस्य, जलविहारस्य वर्णनं । वासकशय्या-
वचनं । खण्डितावचनं । इङ्कितवचनं । मानवर्णनं । मानिनीनिकटे सखी-

वाक्यं । नायकं प्रति सखीवचनं । नायकं प्रति मानिनीवचनं । मानिनीं प्रति
नायकवचनं । मानभङ्गवर्णनं । मनःशिक्षा च ।

No. 1399. विवेकसारः ।

Substance, country-made paper, 8 × 4½ inches. Folia, 119. Lines, 11
—13—14 on a page. Extent, 3,094 s'lokas. Character, Nágara. Date, ?
Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse.
Incorrect.

Viveka-sára. A treatise on dispassion founded on the Vedánta
doctrine. By Sáyaṇa Keshárya.

Beginning. वागीशद्याः सुमनसः सर्वार्थानामुपक्रमे ।

यं नत्वा कृतकृत्याः स्थूलं नमामि गजाननम् ॥ १ ॥

बोधानन्दधनं निरस्तमकलं कारणपूर्णचर्णं

मूढानामुपदेशकश्च सततं पापात्मनां पापहृत् ।

वैराग्यश्च हि रागिणां सुखकरं सम्यादकं सर्वदा

श्रीमद्देशिकवासुदेवयतिनं मूढात्मकोऽहं भजे ॥ २ ॥

यस्यात्मभूतस्य गुरोः प्रसादाद्देहादिमुक्तोऽस्मि शरीरबन्धात् ।

सर्वोपदेष्टुः पुरुषोत्तमस्य तस्याङ्गिपञ्चं प्रणतोऽस्मि नित्यम् ॥ ३ ॥

मूढान् विवेकिनः कृत्वा लोके सर्वोपदेशकः ।

यस्मिष्ठति च तं श्रीमद्वासुदेवगणं भजे ॥ ४ ॥

अनुपचार्यं मर्त्यानां संस्कृतानधिकारिणाम् ।

विवेकसारः श्रोतृणां रक्षते भाषया मया ॥ ५ ॥

End.

खण्डितत्वाच्छेषवाक्यादिकं नास्ति ।

विषयः ।

१ वर्णके, अधारोपवादः । २, अधिकारी । ३, चेतनाचेतनविचारः । ४, ५,
जीवदुःखविचारः । ६, बहमुक्तोपायचिन्ता । ७, आत्मानात्मविवेकः । ८,
स्थूलसूक्ष्मशरीराभ्यां श्रयणात्मेत्यस्य विचारः । ९, जाग्रत्स्वप्नसुषुप्त्यावस्था आ-
त्मनो वात्यस्येत्यस्य विचारः । १०, किंरूपाः पञ्चकोशा आत्मनश्च यतिरिक्त-
ता केत्यस्य विचारः । ११, आत्मनः सत्स्वरूपत्वं, चिद्रूपत्वं वा आनन्दस्वरूपत्वं-
मित्यस्य विचारः । १२, सत्, चित्, आनन्द, एतेषामखण्डलवर्णनम् । १३,
अज्ञाननिरूपणं । १४, बन्धमोक्षयोः कारणत्वेनाज्ञानज्ञानयोरनिरूपणम् ।

No. 1400. कल्पविवरणं ।

Substance, country-made paper, 9 × 5½ inches. Folia, 176. Lines, 10—to 13 on a page. Extent, 4,004 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Kalpa-vivarana. Memorial verses on, and prose directions for, the performance of Śrauta rites, according to the rules of As'valāyana. By Bhava Svāmī. The rites described include the Vājapeya, the Rājasūya, the Ishtis, the Darsapūrṇamāsa, the Chāturmāsya, the Savanas, and the Agnishtoma. The MS. is evidently incomplete.

Beginning. आचार्यः कारिका तत्र भवस्वामिभिरोरिता ।

विशेषो वाजपेयश्च तदनुक्तौ तदुच्यते ॥

शुक्लपूर्वप्रतिपदो यथा सुत्या भवेत्तथा ।

स यद्यपि यथोक्तेन दीवाकल्पेन दीक्षितां ? ॥

यूपाश्रयो मन्त्रादिषु यथा सुसं तथोच्यते ।

अग्निष्टात्रिं पुरस्ताच्च स्वर्ग्यं कुर्युः कुरोन्निके(?) ॥

सौवामण्युक्तमार्गेण सुरां सम्पादयेदिह ।

पूर्व्यं यथोक्ते देशे तु सुरासम्भा कृता न चेत् ॥

यतः कुतश्चिदाहृत्य कुर्यात्तत्पवननादिकं ।

उपायो गृहसध्वादिः सुराभावे तु गृह्यतां ॥

End. ऊते प्रकृतिवदाहवनीयमुपस्थाय निष्क्रामति । शुभोद्वासने गच्छति । अतः कर्त्तुं प्रकृतिवदेव सिद्धं ।

Colophon. इति श्रीभवस्वामिविरचितः समाप्तेऽग्निष्टोमः ।

विषयः । अत्र प्रथमं वाजपेयकारिका । ततः वाजपेयनिरूपणं । ततः राजसूयनिरूपणं । ततः इष्टियाख्यानं । ततः पुरोडाशकथनं, ततः दर्शपूर्णमासयामकथनं । ततः चातुर्मास्ययामकथनं । ततः अध्वर्युनिरूपणं, ततः सवननिरूपणं । ततोऽग्निष्टोमकथनं ॥

No. 1401. सारस्वती प्रक्रिया, वा सारस्वतं ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 38. Lines, 13—14 on a page. Extent, 1,995 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Corrected.

Sārasvatī Prakriyā. A commentary on the *Sārasvata Grammar*. By Anubhūtiśvarāpa Āchārya. The MS. is a fragment.

Beginning. लक्ष्मीं हसिचं + + + काश्यां बुधाय पद्माकरभट्टमुख्यान् ।

सारस्वतीयां विदधाति हनिं क्रमाज्जिखेऽचं गणपप्रसादात् ॥ १ ॥

अद्याख्यानप्रक्रिया निरूप्यते । घातोः । वक्ष्यमाणाः प्रत्यया बोध्याः ।

End.

अवतादो हयपीवः कमलाकर ईश्वरः ।

सुरासुरनमस्कारो मधुपायीतपह्वजः ॥ २ ॥

मातृपित्रोर्गुणस्य यथा मातरपितरौ ।

Colophon. इति श्रीसारस्वतीप्रक्रियायामनुभूतिस्वरूपआचार्यविरचितायां छन्दप्रक्रिया समाप्ता ।

विषयः । तिरुन्मधातुरूपसाधनं । छन्दप्रत्ययान्तशब्दसाधनं । (आद्यन्तहीनत्वात् खण्डित-मिदं ।)

No. 1402. भावार्थरामायणं, वा एकाकारटीका ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Folia, 200. Lines, 10 to 12 on a page. Extent, 3,300 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Bhāvēārtha-rāmāyaṇa, alias *Ekākāra-ṭikā*. A Mārhatṭi paraphrase of the *Rāmāyaṇa* of Vālmīki. The codex comprises only the first Book. By Janārdana.

Beginning. चरितं रघुनाथस्य शतकोटिप्रविवरम् ।

एकैकमचरं पुंसां महापातकनाशनम् ॥ १ ॥

ॐ नमो ज्ञानादिष्वद्या वेदवेदान्तवेद्याः ।

वन्द्या हि परमं वन्द्याः स्वर्थं वेद्याः श्रीगणेशः ॥ २ ॥

- End. अथापरि श्रीरामुच्चापण, कथा करवीरामायण ।
केले सम्पूर्णरामायण ॥ ११९ ॥
- Colophon. इति श्रीभावार्थरामायणे एकाकारटीकायां बालकाण्डकथामूर्त्युक्ते नाम सप्तविं-
शतिप्रसङ्गः ॥
- विषयः । रामायणान्तर्गतादिकाण्डस्य महाराष्ट्रभाषया विवरणं । १ प्रसङ्गे, दशरथ-
विजयः । २, यज्ञीयचरित्रभागनिरूपणं । ३, कौशल्यादिकर्तृकचरित्रभागप्राशनं ।
४, गर्भसम्भावना । ५, ६, रामलक्ष्मणादीनां जन्मादिः । ७, रामादि-
जन्मोत्सवः । ८, विश्वामित्रागमनं । ९, रामशृष्टे विश्वामित्रे वैराग्यं
निरूपयति । १०, रामशृष्टे विश्वामित्र आत्मप्रतीतिसमाधिं निरूपयति ।
११, रामशृष्टे वशिष्ठे ज्ञानं निरूपयति । १२, ताडकावधः । १३ सुबाह्व-
वधः । १४, अहश्लोहारः । १५, सीताजन्मकथनं । १६, जानकीस्वयंवरप्रस्ता-
वादिः । १७, शिवधनुर्भङ्गः । १८, रावणावमानादिः । १९, रामस्वल्पवर्ण-
नादिः । २०, सीतापाणिप्रक्षालनप्रस्तावादिः । २१, दशरथागमनादिः । २२,
सूर्यवंशादिपरिचयः । २३, वैवाहिकसामग्रीसङ्ग्रहादिः । २४, विवाहमण्डपे
रामागमनादिः । २५, जानकीपाणिप्रक्षालनादिः । २६, रामपरशुरामसंवादा-
दिः । २७, रामादिस्वपुरागमनादिः ।

No. 1403. गणेशगीता ।

Substance, country-made paper, $13\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 14. Lines, 11
—12 on a page. Extent, 500 s'lokas. Character, Nágara. Date, ?
Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse.
Generally correct.

Ganes'a-Gítá. An exposition of the different forms of Yoga me-
ditation. The work professes to be an episode of the Maháganes'a
Puráṇa, but the name of that Puráṇa does not occur among the Mahá
or the Upa, Puráṇas.

Beginning. सूत उवाच । अष्टादशपुराणैस्त्वमसूतं प्राशितं त्वया ।

ततोऽतिरसवत्यातुमिच्छाम्यसूतमुत्तमम् ॥ १ ॥

येनासूतमयो भूत्वा प्राप्नुयामसूतं यतः ।

योगासूतं महाभाग तन्मे कथयथा वद ॥ २ ॥

आस उवाच । अथ गीतां प्रवक्ष्यामि योगमार्गप्रकाशिनीम् ।

निबन्ता शृण्वन्ते सूत राज्ञे राजमुखेन या ॥ ३ ॥

End. सवाहनां सायुधाश्च समभ्यर्थं यथाविधि ।
 यः पठेत्सप्तकलसु गीतामेतां प्रयत्नतः ॥ ५० ॥
 ददाति तस्य तु सम्यग्गणेशे। भोगमुत्तमम् ।
 पुत्रान् पौत्रान् धनं धान्यं पशुरत्नादिसम्पदः ॥ ५१ ॥

Colophon. शोभन्त्यदिति श्रीगणेशगीतास्तुपनिषदंशगर्भास्तु योगास्तुतार्थशास्त्रे श्रीमन्महागणेश-
 पुराणे श्रीगणेशवरेण्यसंवादे गुणवयविक्रितियोगो नाम एकादशोऽध्यायः ।

इतः परं गणेशप्रातःस्मरणश्लोकाः 'प्रातःस्मरामि गणनाथमनाथवन्धुमित्याद्या-
 श्लोकारः श्लोकाः सन्ति ।

विषयः । १ श्रद्धाये, साङ्ख्यसारकथनं । २, कर्मयोगकथनं । ३, ब्रह्मार्पणयोगः । ४,
 वैश्वसत्यासयोगः । ५, योगावृत्तिप्रशंसा । ६, योगावृत्तिबुद्धियोगः । ७, उपा-
 सनयोगः । ८, विश्वरूपवीक्षणयोगः । ९, चैवविवेकयोगः । १०, उपदेशयोगः ।
 ११, गुणवयविक्रितियोगः । १ श्रद्धायाम् परतः—गणेशप्रातःस्मरण-
 श्लोकाश्च ।

No. 1404. अनेकार्थमञ्जरी ।

Substance, country-made paper, 9½ × 6½ inches. Folia, 14. Lines, 24—
 25 on a page. Extent, 436 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place
 of deposit, Calcutta, Government of India; also another copy at Benares, with
 Bābu Haris'achandra. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Anekārtha-manjarī. A vocabulary of Synonyms. By Mahāksha-
 paṇaka, of Kāśmir. The MS. is incomplete.

Beginning. शुद्धवर्णमनेकार्थं शब्दसौक्तिकमुत्तमं ।

कण्ठे कुर्वन्तु विद्वांसः श्रद्धधाना दिवानिशम् ॥ १ ॥

End. अन्तेवासिजनानां सुशब्दस्यार्थे तथा स्मरे ।

उपनयने सौभाग्यं पठतां संश्रवतामनिशं ॥ २४ ॥

Colophon. इति श्रीकाम्प्रीरास्त्राये मन्त्राक्षपणकविरचितायामनेकार्थमञ्जर्यां शब्दाधिकाराः
 समाप्तः ।

विषयः । अनेकार्थबोधकशब्दानां कीर्तनं ।

No. 1405. कथाकल्पतरुः ।

Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 141. Lines, 9—10 on a page. Extent, 1,586 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Kathā-kalpa-taru. A collection of tales in Marhāṭṭī in imitation of the Kathā-saritsāgara.

Beginning. ओं नमो जि चनन्ता । तु कार्यकारणकर्मा ।

तु निर्गुण उभयता । तु चिदेवा ॥ १ ॥

जय जया जि परासरा । व्यापका अजरामरा ।

जय जया जिवोकारा । वेदगर्भाचिय ॥ २ ॥

End. आता असो जेलप्रकथा । फिटिली इन्द्राची चिन्ता ॥

पुढिलेचाइकावि पुणकथा । अणो लव्याज्जवस्ति ॥ १४० ॥

Colophon. इति श्रीकथाकल्पतरु । प्रथमस्तवकमनोहर ॥

प्रभावतीसङ्गम अवसर । सम्पूर्णस्तु ॥

विषयः । १ प्रथमस्तवके, मङ्गलाचरणप्रतिज्ञादिः । २, प्रभावतीकथा । ३, प्रभावती-
हंस्त्रोः संवादः । ४, मदनात्यक्तिः । ५, उषाहरणं । (६।७।८।९, एत
स्तवका न सन्ति) । १०, नलदमयन्तीकथा । ११, प्रभावतीविवाहवर्णनादिः ।
(अतः परं खण्डितं) ।

No. 1406. दासबोधः ।

Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 79. Lines, 14 on a page. Extent, 2,412 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Dāsa-bodha. Discussion between a tutor and a pupil on the principles of Bhakti. In Marhāṭṭī. Author's name not known. The MS. is incomplete.

Beginning. ओं नमो जी गजानना । एकदन्ता चिनयना ॥

लपामोष्टी भक्तजना । आवलोकावे ॥ १ ॥

तु जनमु वेदमाते । तु शारदे ब्रह्मसुते ॥

अन्नारी प्रवेश लपावने । स्फूर्तिरूपे ॥ २ ॥

End.

(खण्डितत्वाच्चेववाक्यादिकं नास्ति) ।

विषयः ।

१ समासे, मूर्खलक्षणं । २, उत्तमगुणनिरूपणं । ३, कुविद्यालक्षणं । ४, भक्ति-
निरूपणं । ५, रजोगुणविचारः । ६, तमोगुणनिरूपणं । ७, सत्त्वगुणनिरूपणं ।
८, सद्दिव्यालक्षणं । ९, विरक्तिनिरूपणं । १०, विद्वन्मूर्खनिरूपणं
अपरखण्डस्य प्रथमसमासे, निसृष्टशिक्षा । २, गणेशस्तवः । ३, शारदास्तवः ।
४, गुह्यस्तवः । ५, साधुनिरूपणं । ६, जनस्तुतिः । ७, कवीश्वरस्तुतिः । ८,
सभास्तुतिः । ९, परमार्थस्तुतिः । १०, (खण्डितत्वादस्य विषयो न प्राप्तः ।)

तदपरखण्डस्य प्रथमसमासे द्वितीयस्य कियदंशस्य नास्ति । १, समासे, भिच्चा-
निरूपणं । २, कविलक्षणं । ३, कीर्तनलक्षणं । ४, चरित्रकथानिरूपणं । ५,
चातुर्यशृङ्गारनिरूपणं । ७, युगधर्मनिरूपणं । ८, अखण्डध्याननिरूपणं । ९,
शास्त्रतनिरूपणं । १०, सायाननिरूपणं ।

पुनस्तदपरखण्डस्य प्रथमसमासे चातुर्यलक्षणं । १, निसृष्टव्यापकलक्षणं । २,
श्रेष्ठान्तरात्मनिरूपणं । ३, शास्त्रतन्त्रज्ञाननिरूपणं । ४, चञ्चललक्षणं । ५, चातुर्य-
विवरणादिनिरूपणं । ७, अधकर्तृनिरूपणं । ८, सूक्ष्मजीवननिरूपणं । ९,
पिण्डोत्पत्तिनिरूपणं । १०, सिद्धान्तनिरूपणं ।

पुनस्तदपरखण्डस्य प्रथमसमासे, वाल्मीकिस्तवः । १, सूर्यस्तवः । २, शृङ्गीरच-
ना । ३, जलस्तुतिः । ४, अग्निस्तुतिः । ५, वायुस्तुतिः । ७, महाद्भुतनिरूपणं ।
८, आत्मनिरूपणं । ९, उपासनानिरूपणं । १०, पञ्चभूतलक्षणं ॥

पुनस्तदपरखण्डस्य पञ्चमं वर्णते, तत्र १ समासे, मङ्गलाचरणं । द्वितीयस्तु
खण्डितः । एतेषां खण्डानां प्रथमद्वितीयादिसङ्ख्यानिर्देशो नास्ति । सर्वे प्रत्यक्
प्रत्यक् खण्डाः ।

No. 1407. आधानेष्टिः, वा इष्टिप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, 9 × 3½ inches. Folia, 19. Lines, 9—10
on a page. Extent, 380 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of
deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally
correct.

Adhāneshṭi alias *Isṭiprayoga*. A manual for the performance of
the Adhāna rite.—Anonymous.

Beginning. अथ आधानेष्टिः । तत्र प्रथमायां विशेष उच्यते । अन्यत् सर्वं पौर्णमासवत् ।
सर्वं सर्वत्र विहितम् पञ्चमेऽपि बोध्यम् ।

End. खण्डितत्वाच्चेपवाक्पादिकं नास्ति ।
 विषयः । आघानेष्टिः । अन्वारम्भणीयेष्टिः । पुनराघेयेष्टिः । आपयणेष्टिः । पुत्रकाम्येष्टिः ।
 मित्रविन्देष्टिः । पवित्रेष्टिः । कारीरीष्टिः ।
 खण्डितत्वादेतत्परविषयो न प्राप्तः । अस्मि नास्मि सन्देहः । कल्पितं नामेदं ।

No. 1408. भावदीपिका, न्यायसिद्धान्तमञ्जरीव्याख्या ।

Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 31. Lines, 13 to 15 on a page. Extent, 1,014 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Corrected.

Bhāvadīpikā alias *Nyāya-siddhānta-manjarī-vyākhyā*. A commentary on the *Nyāya-siddhānta-manjarī* of Jānakīnātha Chūdāmaṇi Bhaṭṭācārya, on the elementary principles of the *Nyāya* doctrine. By Śrīkṛiṣṇa Nyāyavāgis'a Bhaṭṭācārya, son of Govinda Nyāyālaṅkāra Bhaṭṭācārya. In Hall's Contributions, pp. 24, 25 mention is made of three other commentaries on the work of Jānakīnātha.

Beginning. शैवालवन्था वचिरे तटिन्यासीरे भवान्या दरलेमश्रुन्या ।

इन्द्रादिमान्या भुवनेष्वन्या मां पातु घन्या गिरिराजकन्या ॥ १ ॥

प्रणम्य शिवयोः पादौ श्रीमता कृष्णशर्मणा ।

सिद्धान्तमञ्जरीव्याख्या क्रियते भावदीपिका ॥ २ ॥

End. खण्डितत्वाच्चेपवाक्पादिकं नास्ति ।

विषयः । न्यायसिद्धान्तमञ्जरीव्याख्यानं ।

No. 1409. पैङ्गलोपनिषत् ।

Substance, country-made paper, 7 × 4½ inches. Folia, 15. Lines, 8 on a page. Extent, 150 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Paṅgala Upanishad. An apocryphal Upanishad, treating of the relation of the Divine soul to humanity. The principles are expounded in reply to questions of Piṅgala, whence its name. The work is not included in the list of the *Ātharvāna Upanishads*.

Beginning. अथ पैङ्गलोपनिषत् । ॐ पूर्णमद इति शान्तिः । हरिः ॐ । अथ च
 पैङ्गलो याज्ञवल्क्यमुपसमेत्य द्वादशवर्षैः कैवल्यमनुब्रूहीति पप्रच्छ ।

End. तदिप्राप्ते विपन्यवे जायवांसः समिन्धते । विष्णोर्धत्वरमं पदम् ।

ॐ सत्यमित्युपनिषत् । चतुर्थोऽध्यायः ।

Colophon. इति पैङ्गलोपनिषत्समाप्ता । पूर्णमद इति शान्तिः । हरिः आम् ।

विषयः । १ अध्याये, कैवल्यविषयकपैङ्गलप्रश्नोत्तरं । २, ईशस्य कथं जीवत्वमिति पैङ्गलप्रश्नोत्तरं । ३, तत्त्वमसीति महावाक्यविवरणे प्रश्नः । ४, किं कर्मकाश्चिरित्युत्तरं ।

No. 1410. गणेशसहस्रनामव्याख्या ।

Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 33. Lines, 11 to 13 on a page. Extent, 1,584 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1549. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Gaṇeśa-sahasra-nāma-vyākhyā. A commentary on a hymn to Gaṇeśa in which a thousand epithets are strung together. By Gopāla Bhaṭṭa, surnamed Dāva.

Beginning. विज्ञानमानन्दमजं हृदिहं सर्वेश्वरं सर्वगुणं विशुद्धं ।

अनामरूपं गुणकल्पकं नमामि भक्ताभयदायिनं हरिम् ॥

महागणपतिं नमो सर्वेशं चिन्तितप्रदम् ।

तन्नामास्तसंख्याख्या रच्यते ऋद्धदायिनी ॥ १ ॥

End. गजाननात्मा हृदरिनामयाख्याप्रसङ्गतः ।

चित्तं प्रविष्टः स्थिरतां यातु गूढार्थभासकः ॥

क्व वानन्तगुणः श्रीमान् क्व वा व्यालालधीरर्हः ।

अथ स्वप्नजले दृष्टा सत्त्वकिरणस्थितिः ॥

Colophon. इति डावेत्युपनामकगोपालभट्टकृता गणेशसहस्रनामव्याख्या सम्पूर्णा ॥

विषयः । गणपतिसहस्रनाम्नां व्याख्यानं ।

No. 1411. नेष्टुप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 3. Lines, 69 on a page. Extent, 69 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Neshtri-prayoga. Rules for the employment of the class of priests called Neshtris. Anonymous.

Beginning. अथ नेष्ट्रप्रयोगः । हनो जपति । को यज्ञः क ऋत्विजः का दक्षिणा ।

महन्मेवाचो भर्गो मेवाचो भर्गो मेवाचो यज्ञो मेवाच इत्यादिः ।

End. सोमस्य समिदमसि दुरिष्टेर्मा पाहि स्वाहा । पिबृणां समिदमसि हृत्योर्मा

पाहि स्वाहा । तत उपस्थाय ओं च मे इति संस्थाजपः । तीर्थेन निष्क्रम्य ।

Colophon. इति नेष्ट्रप्रयोगः ।

विषयः । ऋत्विक्कर्त्तव्यकर्मापदेशः ।

No. 1412. दमयन्तीचम्पूः ।

Substance, country-made paper, 14 × 5½ inches. Folia, 34. Lines, 11—12 on a page. Extent, 1,458 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Damayantī-champū. A poetico-prose romance founded on the story of Nala and Damayantī. By Śrīvikrama. Like the story of Rāma, that of Nala and his faithful wife is a great favorite with Indian readers, and forms the theme of a great number of poems. The story is the same as given in the Mahābhārata, but the poetical embellishments are varied very extensively. The object everywhere is to praise the constancy of Damayantī, the great model of a Hindu wife.

Beginning. जयति गिरिसुतायाः कामसन्तापयाहि-

न्युरसि रसनिषेकचान्दनचन्द्रमौलिः ।

दनु च विजयन्ते कीर्तिभाजां कवीना-

मसकदस्तविन्दुस्यन्दिनो वाग्विलासाः ॥

End. (खण्डितं ।)

विषयः । नलदमयन्तीकथावर्णनं ।

No. 1413. वेदान्तकल्पतरूपरिमलं ।

Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 203. Lines, 9 to 11 on a page. Extent, 5,936 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Vedānta-kalpataru-parimala alias *Parimala-ṭikā*. The oldest and most revered commentary on the Vedānta Aphorisms of Vyāsa, is the *Bhāṣhya* of S'aṅkara Achārya, which gave them solidity and systematic consistency. The *Bhāṣhya* has formed the theme of a large number of exegeses, the most approved being the *Bhāmatī* of Vāchaspati Miśra, now in course of publication for the first time by the Asiatic Society of Bengal. The *Bhāmatī* is in its turn expounded by the *Kalpataru* of Amalānanda, and Apyaya Dīkshita annotates the last in his *Parimala*, the work under notice. The MS. is very defective wanting 9 leaves at the beginning and about one-third at the end. *Hall's Contributions*, p. 88.

Beginning. (प्रारम्भे ८ पत्राणि न सन्ति १० पत्रस्य प्रथमपाठः ।)

कल्पतं वह्निषु नीलं नभः । शिवालं नभ इत्यादिप्रत्ययस्थालोकविषयत्वं न
कल्पनीयम् ।

End. (सू०)

विषयः । वेदान्तसूत्रभाष्यटीकाया भासत्याः कल्पतरुनामिका या टीका तस्याः व्याख्यानं ।

No. 1414. वेदान्तकल्पलता ।

Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 26. Lines, 11 on a page. Extent, 832 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Vedānta-kalpalatā. A theistic refutation of the opinions of the six leading schools of philosophy and a pantheistic scheme of salvation. By Madhusūdana Sarasvatī. The author was an ardent Vedāntist, and an able and distinguished commentator. In Mr. Hall's 'Contributions', the work is named *Vedānta-kalpalatā-ṭikā*, and is described as "a disquisition on the nature of pantheistic salvation" (p. 132). The author has written a commentary on the Bhāgavata, extending to a hundred thousand verses, but it is very scarce, and has nowhere been noticed; I saw only a few pages of it once with a Yati at Benares. His Commentary on the Gītā is highly esteemed by Vedāntists.

Beginning. मीमांसया कपटतो भुजगाम्बयेव स्वाधीनतामुपनिषदनितेव नीता ।

येनोद्धृताऽतफलेन गङ्गातेव तस्मै नमो भगवतेऽद्भुतशङ्कराय ॥ १ ॥

दुरापः शाल्लार्थं नियतपतगनैरपि ? बुधे-

नै सम्प्राप्तुं शक्यो मलिनमतिना यद्यपि मया ।

तथापि श्रीविश्वेश्वरचरणपङ्केरुचमुधा-

मुधाराभिः भिक्षो न कथमपि रिक्तोऽस्मि भविता ॥ २ ॥

सत्कर्तृपुण्यनिकरैः परमात्मबोधनिष्ठाफलेन दधती परमां विभूतिम् ।

शारीरकार्थसुरशरिवगतामुधीः ? वेदान्तकल्पलतिकेयमुपासनीया ॥ ३ ॥

निर्धूय जैमिनिपतञ्जलिगौतमोक्तीः काणादकापिलशिवादिमतानि चाहं ।

श्रीव्यासशङ्करसुरेश्वरसूचितार्यं शुद्धिं ज्योतिर्म विशदं मितभाषितेन ॥ ४ ॥

मुमुक्षूणामनुष्ठेयविलेपविनिवृत्तये ।

मोक्षं ससाधनं वक्षि परपक्षनिरासतः ॥ ५ ॥

End.

तत्त्वब्रह्मात्मैवाविद्यानिवृत्तुपलक्षितो मोक्षः । तत्साधनञ्च । वेदान्तवाक्यकर-
णकोऽन्यानुपरक्तब्रह्मात्मैक्यसाक्षात्कार एव श्रवणाद्यपनीतप्रतिबन्धः सन्निति
सर्वं समञ्जसम् ।

न्यायैर्निर्धूय दुष्टानि कपिलकणादाक्षपादादिवादा-

न्यापाद्यादुष्टमेकं अतिमितमखतदारमदैतवादम् ।

वेदान्तैकप्रमेयं परमसुखमयज्ञानमज्ञानशून्यं

मोक्षं व्याचक्षते + कमपि सुकृतिनः सोऽहमेवास्मि पूर्णः ॥

Colophon. इति वेदान्तकल्पलतायां मधुसूदनसरस्वतीकृतायां ससाधनापवर्गनिरूपणं नाम
प्रथमः स्तवकः ॥

विषयः । जैमिनिपतञ्जलिगौतमकाणादकापिलशिवादिमतनिरासपूर्वकससाधनमोक्षनि-
रूपणं ।

No. 1415. उहच्छलाक्षरम् ।

Substance, country-made paper, 10 × 3¼ inches. Folia, 18. Lines, 7 on a page. Extent, 238 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Corrected.

Uhachhālākshara. A collection of rubrics from the Uhagāna of the Sāma Veda.

Beginning. उवाच वामदेही यवं । पुनावौढी रौरवयौधाजये ।

प्रतुष्टे यौशनं । कयावि वामदेयं ।

- End. अग्र आचार्यीन्द्रमिदृशं रवापाजु नैपातिथानि ।
 अक्षानडै शयनीय सुद्रः ॥ सुद्रं समाप्तम् ॥ कहल्लाचरं समाप्तम् ॥
 विषयः । सुद्राख्यकर्मण कहसामप्रतीकानि ।

No. 1416. अग्न्याधानपद्धतिः ।

Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 25. Lines, 11—12—13 on a page. Extent, 825 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Corrected.

Agnyádhána-paddhati. A manual for the performance of the Agnyádhána rite. It is different from the treatises noticed under Nos. 122, 1365 and 1369.

Beginning. अथाग्न्याधानं निरूप्यते । तस्य कालः शिशिरवसन्तशीर्षार्तवः । पौर्णमास्यमा-
 वास्या यजनीयास्तथयः । छत्तिका रोक्षिणी पुनर्वसुः पूर्वोत्तराफल्गुनीचित्रा-
 नक्षत्राणि ।

End. यथा दैवतमुज्जित्वाचनं यजमानभागप्राशने प्रजापतेरित्यस्य स्थाने भद्रं नः
 स्योनः ।

Colophon. ब्राह्मणतर्पणानां समाप्तं । सन्निष्ठते ब्रीह्यापयणं ।

विषयः । मधुपर्कः । दर्शपौर्णमासिकी वेदिः । गोपिष्टयज्ञः । याजमानहृत्यविशेषः ।
 पवमानेष्टिः । अग्निहोत्रहोमः । अन्वारक्षणीयेष्टिः । आशयणकर्म ।

No. 1417. सुबोधिनी ।

Substance, country-made paper, 12½ × 5 inches. Folia, 40. Lines, 12—13 on a page. Extent, 1,534 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Subodhiní. A commentary on the Siddhánta-kaumudí grammar of Bhaṭṭojí Dikshita. By Jayakrishna, son of Raghunátha, and grandson of Govardhana Bhaṭṭa of the Moni family.

Beginning. अनुदात्तं पदम् । परिभाषेयमिति नाधिकारः । अस्वरितत्वात् । आनुदात्तस्य समानोदरे श्रयितः शेषोदात्त इत्यादीनामसङ्गः स्यात् । परिभाषायां लिङ्गापेक्षायामाह, स्वरविधीति ।

End. स्वरितो वानुदात्ते पदचित्यनेन । अल्विगिति अल्विगदृष्टमित्यादिना ऋताप-पदे यजः क्तिन् । वविस्वपीति सम्प्रसारणम् । एष्विषयस्तेतीति । रसं न वर्जितस्तेति नित्यं नपुंसकं स्यादिक इति स्यादिति सूत्रार्थः ॥

Colophon. इति श्रीमन्मोनिकुलतिलकायमानश्रीमोवर्द्धनभट्टात्मजवरधुनाथाङ्गजेन जयलक्ष्णेन कृतायां सिद्धान्तकौमुदीव्याख्यायां सुबोधिण्यां स्वरप्रकरणं समाप्तम् ॥

विषयः । सिद्धान्तकौमुदीशेषस्य स्वरप्रकरणस्य व्याख्यानं ।

No. 1418. ज्वरचिकित्सा ।

Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 31. Lines, 7 on a page. Extent, 596 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Jvarachikitsā. A collection of recipes for the treatment of fever, acidity, dyspepsia, gonorrhoea, rheumatism, inflammation of the eye, &c. Anonymous.

Beginning. खर्जूरी माधवी विन्वा समभागानि कारयेत् ।

दीपनः पाचनः क्वाथो जयेदामानलव्यथां ॥

End. (खण्डितत्वाच्चेष्टवाक्यादिकं नास्ति) ।

विषयः । केनचित् स्त्रप्रयोजनार्थमोषधिसङ्ग्रहो रोगविशेषाणां कृतः । न तु ग्रन्थकार-कृतोऽयं ग्रन्थपदवाच्यः । इति भाति । अथ कुवचिज्ञेकार्थो महाराष्ट्रभाषया लिखितः ।) अथ ज्वराखपित्त-पित्त-प्रमेह-वातव्याधि-नेत्ररोगादिकतिपयरोग-निवारकौषधानि सन्ति ।

No. 1419. रङ्गभट्टवल्ली, टीकासहिता ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 107. Lines, 7—8—10—11 on a page. Extent, 2,247 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Raṅgabhrigavallī. A treatise on faith in, and devotion to Krishna,—a manual for Vaishnavas. The text is in verse and is accompanied by a commentary in prose. The former, by Raṅgāchārya, a celebrated Vaishṇava teacher, and founder of a sect of very ardent devotees, closely allied to the followers of Vallabhāchārya. The comment is anonymous.

Beginning. (टी०) । अथोपास्यत्वेन प्रतिपाद्य परमदेवतानमस्काररूपं मङ्गलमाचरति
स्तेत्यादिना । कृष्णचन्द्राय जगदाङ्गादकारिणे तुभ्यं नमः ।

(मू०) । स्वचिज्ज्ञात्वाय दृष्टतेऽव्यक्तयोमविहारिणे ।
सुधाङ्गादकलाद्याय कृष्णचन्द्राय ते नमः ॥ १ ॥

End. (खण्डितलाच्छेषवाक्यादिकं नास्ति) ।

विषयः । १ पञ्चवे, भक्तिप्रशंसा । २, विष्णुनिवासस्थानप्रदर्शनादिः । ३, आत्मतत्त्व-
स्थापनं । ४, भगवन्मार्गप्रदर्शनं । ५, भजनज्ञानमार्गे भेदाभेदयोगुणदोष-
प्रदर्शनं । ६, सूक्ष्मानन्दमयीप्रकृतिदर्शनं । ७, भगवच्छ्रद्धाभक्तिनिरूपणादिः ।
२२ द्वाविंशतिसौकपर्यन्तः सप्तमपञ्चवपाठोऽस्ति, ततः खण्डितम् । सप्तमपञ्चवा-
रम्भे प्रतिज्ञातं यथा “इदानीं विविच्य भगवतः गुणां भक्तिं निरूपयितुं तां
प्रणमति तस्येत्यादिना” इति एतेनैव ज्ञातमस्मिन् पञ्चव क्तविषयोऽस्तीति ।

No. 1420. रहस्यच्छलाचरं ।

Substance, country-made paper, 10 × 3½ inches. Folia, 4. Lines, 7 on a page. Extent, 60 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of depo-
sit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Rahasya-chhalākshara. The initial words of Sama hymns required to be sung at certain Sama sacrifices. Anonymous.

Beginning. अभिलाशूराना प्रत्युरमा उवा दृमी दौदु रथन्तराणि । लामिद दौ दृहत् ।

End. उवापवखड जिस्मिने सुद्रः ॥ ५ ॥ सुद्रं समाप्तं ॥ दशरावसामानि ७ ॥
संवत्सरसामानि २६ ॥ एकादशसामानि ४१ ॥ अक्षीनसामानि २२ ॥ सप्तसामा-
नि २१ ॥ प्रायश्चित्तसामानि १४ ॥ सुद्रसामानि १६ ॥ रहस्यसामानि ५२ ॥
एवं दशोत्तरद्विंशतसङ्ख्याकानि २१० ॥

Colophon. रहस्यच्छलाचरं समाप्तम् ।

विषयः । दशरावाद्यष्टविधकर्मापयोगिदशाधिकद्विंशतसङ्ख्याकसामानि ।

No. 1421. जगच्चन्द्रचन्द्रिका, रघुवंशटीका ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 41. Lines, 10—11 on a page. Extent, 2,492 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Corrected.

Jagachchandra-chandrikā. A commentary on the Raghuvans'a of Kālidāsa. By Bhagiratha Avasthī, son of Śrīharsha Deva, of the family of Balabhadra Paṇḍita, who flourished in the court of Jagachchandra, of Kūrma country.

Beginning. (षोडशसर्गावधि १९ सर्गपर्यन्तमस्ति । पुनरस्य षोडशः सर्गः खण्डितः ।)

(टी०) । षोडशसर्गः प्रारभ्यते । अथेति । अथ रामस्वर्गारोहणानन्तरं, सप्त सप्तसङ्ख्याकाः, इतरे अन्ये, रघुवंशप्रवीराः प्रकटयोजारः लवादय इत्यर्थः । न निर्धारण इति पृथीसमासनिषेधः ।

(मू०) । अथेतरे सप्त रघुप्रवीरा ज्येष्ठं पुरोजन्मतया गुणैश्च ।

चक्राः कुशं रत्नविशेषभाजं सौभाग्यमेषां हि कुलानुसारि ॥ १ ॥

End. अग्निपत्नं शास्त्रिणम् । शास्त्रचतुष्टयै लुब्धः । सर्तिशास्यन्तिभ्येत्यङ् । शास इदङ् हलोरिति उपधाया इकारादेशः । चेमाथं मिह्रासनं तत्र स्थिताः । अद्या-
हता अप्रतिहता आज्ञा निर्देशो यस्याः सा ॥

Colophon. इति श्रीकूर्माचलेन्द्रश्रीजगच्चन्द्राश्रितसौमपायिपुरोहितबलभद्रपण्डितगोवापत्य-
श्रीहर्षदेवात्मजावसन्धिभगीरथपण्डितविरचितायां जगच्चन्द्रचन्द्रिकायां रघुवंश-
टीकायामेकोनविंशतिः सर्गः ।

विषयः । षोडशसर्गावधेकोनविंशतिसर्गपर्यन्तस्य रघुवंशस्य व्याख्यानं ।

No. 1422. रसेन्द्रचिन्तामणिः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 44. Lines, 13—14 on a page. Extent, 1,276 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Rasendra-chintāmaṇi. A work of some repute on the preparation of metallic medicines: the MS. is corrupt and defective.

Beginning. (अस्य प्रथमाध्याये नास्ति केवलमध्यायसमाप्तिवाक्यमस्ति)

इति श्रीरामचन्द्रगुहविरचिते रसेन्द्रचिन्तामणौ रसचिन्तान्प्रकरणे शास्त्राव-
तारो नाम प्रथमोऽध्यायः ॥

अथातो मूर्च्छनाध्यायं व्याचक्षते । अयमिदं चरितयाधिपातकं मूर्च्छना । तत्र
तन्वनिगदितदेवतापरिचरणसमनन्तरं तन्वोधनप्रक्रियाभिर्वक्त्राभिः परिशु-
द्धानां रसेन्द्राणां दृष्टारणिजन्यवह्निन्यायेन तारतम्यमवलोक्यमानैः सूक्ष्ममतिभिः
पलाहेनापि संस्कारः कर्तव्यः ।

End. (खण्डितत्वाच्चेष्टवाक्यादिकं नास्ति) ।

विषयः । नानाविधसूतादिरसौपधकरणप्रकारः । अत्र न केवलमध्यायव्यवच्छेदः ।
सौपधनामभिः प्रकरणच्छेदोऽप्यस्ति ।

No. 1423. नीतिशतकं, सुभाषितरत्नावल्यन्तर्गतं ।

Substance, country-made paper, 6 × 4½ inches. Folia, 23. Lines, 9 on
a page. Extent, 235 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of
deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Generally
correct.

Niti-śataka. One hundred miscellaneous stanzas on morality.
By Bhartṛhari. It is a fragment of the author's Saptas'atī, a work
which has been printed two or three times, and an English translation
of it, by Professor C. H. Tawney, is now in course of publication in
the 'Indian Antiquary.'

Beginning. दिङ्कालायनवन्धिन्नान्तचिन्ताचमूर्त्तये

स्नानभूत्यैकमानाय नमः शान्नाय तेजसे ।

End. भीमं बलं भवति तस्य पुरं प्रधानं सर्वे जनाः सुजनतामुपयानि तस्य ।

हत्ता च भूर्भवति सन्निधिरनपणां यस्यास्ति पूर्वमुक्तं विपुलं नरस्य ॥

Colophon. इति भट्टहरीकृतयोगेश्वरविरचितायां (?) सुभाषितरत्नावल्यां प्रथमं नीति-
शतकं सम्पूर्णं ॥

विषयः । नीतिकथनं ।

No. 1424. अपत्नीकाधाननिर्णयः ।

Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 19. Lines, 8—10—11—12 on a page. Extent, 510 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose, Correct.

Apatnikādhāna-nirṇaya. A disquisition on the right of unmarried persons to cherish the sacred household fire, and to perform the rites of Adhāna. By Govinda Dīkshita.

Beginning. अथापत्नीकस्याधाने अधिकारोऽस्ति कस्य नास्तीति विविच्यते ॥

End. यजमानप्रवासे यजमानमन्त्रेष्वपि समानत्वात् ॥ पुत्रान्नेवासिप्रतिनिधियोऽनस्योक्तत्वाच्चेत्यलमतिविस्तरेण । इति विद्यारण्याः ॥

Colophon. इति श्रीमन्मत्तुर्धरकुलावतंसगेविन्ददीक्षितकृतोऽपत्नीकाधाननिर्णयः समाप्तः ॥

विषयः । अपत्नीकस्य अग्राधाने कर्मणि अधिकारिणोऽनधिकारिणश्च निरूपणं ।

No. 1425. बौधायनसूत्रं ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 20. Lines, 6—7 on a page. Extent, 300 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Bodhāyana Sūtra.—The Kalpa Sūtra of Bodhāyana on the rites enjoined in the Taittirīya Saṁhitā of the Black Yajur Veda. The MS. is a mere fragment, and comprises only one chapter—that relating to animal sacrifices—*Pashubandha*.

Beginning. ॐ पशुना यक्ष्यमाणो भवति स उपकल्प्यते ।

End. इति पूर्णाहुतो वरं ददाति घेनुवरं वानजुद्धरं वा दद्यादिति ष स्त्राड् बौधायनः सन्निष्ठते पशुबन्धः सन्निष्ठते पशुबन्धः ॥

Colophon. इति बौधायनसूत्रे पशुबन्धः समाप्तः ॥

विषयः । पशुबन्धयागप्रकरणं ।

No. 1426. ज्योतिषरत्नमाला ।

Substance, country-made paper, $9 \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 52. Lines, 7 on a page. Extent, 856 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Correct.

Jyotisha-ratnamālā. A treatise on astronomy and judicial astrology. By Śrīpati Bhaṭṭa. The work is founded on the maxims of Garga, and treats of years, lunar days, solar days, days of the week, Yogas or conjunctions, Karanas, Nakshatras, Muhūrtas, minor planets, contact of months (*Saṅkrāntis*) &c., &c.

Beginning. प्रभवविरतिमध्यज्ञानवन्द्या नितान्तं विदितपरमतत्त्वा यत्र ते यागिनाऽपि ।

तमहमिह निमित्तं विश्वजन्मात्ययानामनुमितमतिवन्द्ये भयञ्चौ कालमीशं ॥

विक्षोब्ध गर्गादिमुनिप्रणीतं वराहलक्षादिदृष्टतच्च शास्त्रं ।

दैवज्ञकण्ठाभरणार्थमेव विरच्यते ज्योतिषरत्नमाला ॥

End. निवसन्त्यमरा हि वल्लकोणे मनुजाः पार्थदृशान्तमध्ययोश्च । इतः परं खण्डितं ।

विषयः । अथ प्रथमाध्याये संवत्सरप्रकरणं । २ये, तिथिप्रकरणं । ३ये, वारप्रकरणं । ४र्थे, योगप्रकरणं । ५मे, करणप्रकरणं । ६ठे, नक्षत्रप्रकरणं । ७मे, मुहूर्तप्रकरणं । ८मे, उपग्रहप्रकरणं । ९मे, सङ्क्रान्तिप्रकरणं । १०मे, गोचरप्रकरणं । ११शे, तारावलप्रकरणं । १२शे, लग्नप्रकरणं । १३शे, संस्कारप्रकरणं । १४शे, राजाभिषेकप्रकरणं । १५शे, वास्तुप्रकरणं । १८शे, गृहप्रवेशप्रकरणं ।

No. 1427. प्रह्लादचम्पू ।

Substance, country-made paper, $9 \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 14. Lines, 9 on a page. Extent, 204 ślokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1869. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Prahlāda Champu. A poetico-prose romance, founded on the story of Prahlāda, a youth who, born in a Śaiva family, displayed, under peculiarly trying circumstances, the most unflinching devotion to Vaiṣṇavism. By Kes'ava Paṇḍita.

Beginning. कनकवचिदुक्कलः कुण्डलोत्सासिगण्डः

शमितभुवनभारः कोऽपि लीलावतारः ।

विभवनसुखकारी शैलधारी मुकुन्दः
 परिकलितरथाङ्गे मङ्गलं नम्रानेतु ॥ १ ॥
 यच्छिष्यैर्जगतीतलं परिष्टतं यत्कैवल्यानिधिः
 श्रीलोगात्तिकुलारविन्दतरणिर्माध्यन्दिनः केशवः ।
 यं प्राकृत सदा शिवाङ्गिकमलद्भैकनिष्ठं परं
 भट्टानां तमहं नमामि पितरं सास्त्रं लपामोनिधिं ॥ २ ॥
 किं भोजः किमु विक्रमः किमपरः कर्णवतीर्णः कलौ
 सर्वेषामिति यव धीर्भवति सः शैलीतले नन्दति ।
 शूरः श्रीमदुमापतिर्दलयति गोविन्दभक्तिप्रियः
 श्रीमत्केशवपण्डितो वितनुते चम्पू तदीयाञ्जया ॥ ३ ॥
 कीर्तिः श्रीनरसिंह ते विषयगा तचोदितं कैरवं
 चान्द्रं मण्डलमव नीलमिव यत् तद्दृष्टव्यं किमु ।
 यद्वा लदलितारिष्टन्दवनिताचिन्मनाग्नेः स्थलं
 चन्द्रसूत्रं विधाति नीलमिव यत् धूमः स मन्यामहे ॥

End.

Colophon.

विषयः ।

इति श्रीमत् केशवपण्डितकृते प्रज्ञादचम्पूकाव्ये चतुर्थस्तवकः समाप्तोऽयं ।
 प्रज्ञादचरित्रकथनं । अथ प्रज्ञादस्य विष्णोराराधनं युत्वा देव्यग्रेः शुक्रा-
 चाय्यस्य प्रज्ञादं प्रति नानाविधभक्त्यनं, एवं तत्पिवा कृतमपादेन राज्ञा प्रज्ञा-
 दस्य सरणार्थं हस्तिचन्द्रसे निवेपादिकञ्च ।

No. 1428. निश्चयलनिरुक्तिः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 4. Lines, 12—
 13—14 on a page. Extent, 115 s'lokas. Character, Nágara. Date, ?
 Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose.
 Correct.

Nis'chayatva-nirukti. On certainty—a Nyáya discourse. By Ra-
 ghudeva Tarkalāṅkára.

Beginning. पर्वतोद्देशकवज्रविधेयकानुमित्यादिकं प्रति धूमालोकादिविषयकसकलपरा-
 मर्शसाधारणवज्रव्याप्यप्रकारकनिश्चयत्वादिनैव हेतुत्वं ।

End. तथापि लक्ष्मते लाघवासम्भवादित्यास्तां अतिशयविसृतेण ।

Colophon. इति श्रीरघुदेवतकौलहारविरचिता निश्चयल्लिखितः समाप्ता ।

विषयः । अनुमितिकारणतावच्छेदकव्याप्यप्रकारकनिश्चयल्लिखितं ।

No. 1429. खरमञ्जरी ।

Substance, country-made paper, 9 × 4 inches. Folia, 84. Lines, 9 on a page. Extent, 1,867 śloka. Character, Nāgara. Date, Sm. 1733. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Scara-mānjari. An elementary treatise on Vedic accents. By Narasiṅha Suri, son of Rudra Achārya.

Beginning. पाणिनीयमताभिज्ञान् नत्वा वृद्धान् गुरुनपि ।

प्रथमपत्रार्द्धस्य बिभ्रत्वात् प्रारम्भवाक्यं सम्पूर्णं न लिखितं ।

End. अस्मान् सदिक् प्रत्ययान्तादातः । उप । उपसर्गस्वरः सुटुता गतिस्वरः । आ ।

उपसर्गस्वरः । एनुनिङ्गन्तस्वरः । इति सर्वं रमणीयं ।

Colophon. इति श्रीवद्राचार्यस्त्रुनुना नरसिंहस्वरिणा विरचिता खरमञ्जरी समाप्ता ।

विषयः । वैदिकपदोच्चारणे उदात्तादिस्वरविवेकः ।

No. 1430. विद्वद्भूषणं, सटीकं ।

Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 18. Lines, 18—19—21 on a page. Extent, 1,083 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, very old. Text. Verse. Commentary. Prose. Incorrect.

Vidvad-bhushaṇa. Miscellaneous poems in praise of Hari. By Bālakrishṇa Sudhi. With a commentary by an unknown author.

Beginning. (मू०) । कलयास्यदन्तं द्विदन्तं स्रुष्टैकदन्तमपि द्विभुजं ।

चतुर्भुजं यं जगन्ति गायन्ति सोदकैकभुजं ॥

अविमोचसमुत्पन्ना बालकृष्णाभिधेयवान् ।

विद्वद्भूषणनामानं कुर्वेहं पद्यसङ्ग्रहं ॥

(टी०) । तं विघ्नराजं अहं ध्यायामि यं जगन्ति गायन्ति ।

End. (मू०) । काव्यं करोति सुकविः सद्दय एव वेति तत्तत्त्वं ।

रत्नं करिः प्रसूते स्फुटयति शिखी तु तत् सुषमं ॥

(टी०) । लक्ष्मि मातर्मम निविद्धतरं त्वं हरिर्वा विधत्तां ॥

Colophon. इति श्रीमद्गुणसुत्याल्लक्षणसुधीकृतः ।

विद्वद्गुणसुत्याऽयं सम्पूर्णः पद्यसङ्ग्रहः ॥

विषयः । हरिगुणवर्णनात्मकविविधपद्यसङ्ग्रहः ।

No. 1431. स्फोटतत्त्वं ।

Substance, country-made yellow paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 14. Lines, 8—10 on a page. Extent, 292 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Sphoṭa-tattva. A treatise on the *Sphoṭa-vāda*, or the theory of inherent relation between sound and sense, and on logothicism. By Krishna S'esha.

Beginning. शब्दब्रह्म चिदानन्दमधिष्ठानमुपास्यते ।

यस्य वर्णाः पदं वाक्यं विवर्त्तः सम्प्रकाशते ॥ १ ॥

महाभाष्यमतं भर्तृहरिणापि प्रकाशितं ।

आलोच्य सर्वतन्त्राणि स्फोटतत्त्वं निरूप्यते ॥ २ ॥

End. शब्दब्रह्माभिधानं श्रीमद्भाष्यकारसम्मतं ।

श्रीलक्ष्मणेशविदुषा स्फोटतत्त्वं निरूपितं ॥

विद्वद्भिः सदसद्वाक्त्रिकारिभिः सारस्वदारिभिः ।

रागविद्वेषरहितैर्दूषितं वस्तु भूषितं ॥

Colophon. इति श्रीलक्ष्मणेशविरचितं स्फोटतत्त्वं सम्पूर्णं ।

विषयः । अत्र स्फोटतत्त्वनिरूपणं । पदार्थज्ञाने पदं अपेक्षणीयं पदञ्च वर्णसमूहः, तथा च पूर्ववर्णोच्चारणानन्तरं परवर्णोच्चारणे पूर्ववर्णनाशात् एकदा वर्णसमूहात्मक-पदस्य सत्त्वासम्भवात् पदार्थबोधानुपपत्तिः । एवं वाक्यार्थबोधे वाक्यं अपेक्षणीयं वाक्यञ्च पदसमूहात्मकं, तथा च पूर्वपदोच्चारणानन्तरं परपदोच्चारणकाले पूर्वपदविनाशात् वाक्यार्थबोधानुपपत्तिः । अतः वर्णाभिव्यङ्ग्यपदस्फोटः पदाभिव्यङ्ग्यवाक्यस्फोटश्च अवश्यं स्वीकरणीयः । स्फोटशब्देन पूर्वपूर्ववर्णानुभव-सहितचरमवर्णाभिव्यङ्ग्यनित्यशब्दविशेष उच्यते इत्येतद्विवरणं ।

No. 1432. सारबोधिनी ।

Substance, country-made paper, $12\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 35. Lines, 11 on a page. Extent, 1,162 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Sárabodhiní. A commentary on the Kávyā prakás'a—a treatise on Rhetoric. By S'rívatsa S'armá.

Beginning. रामं नत्वा चिदानन्दं सङ्क्षिप्तं सारबोधिनी ।

श्रीवल्लभम्भो कुरुते व्याख्यां काव्यप्रकाशजां ॥

End.. तदाभास इति तत्पदेन रसभावयोरनुकर्षणं न तु सन्निवृत्त्यनेन भावस्येव इत्याह । खण्डितं ।

विषयः । काव्यप्रकाशस्य व्याख्यानं ।

No. 1433. विवरणोपन्यासः ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 272. Lines, 9 on a page. Extent, 5,792 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1923. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Correct.

Vivaraṇopanyāsa. A gloss on Saṅkara's commentary on the Vedānta aphorisms. By Govindānanda Sarasvatī. The MS. is incomplete. Hall's Contributions, p. 202.

Beginning. समावयानन्दयदत्र जन्तून् सर्व्यात्मभावेन तथा परत्र ।

यच्चङ्करानन्दपदं हृदये विभाजते तत् यतयो विभक्ति ॥

भाष्यटीकाविवरणतन्निबन्धनसङ्ग्रहः

व्याख्यानव्याख्येयभावः क्लेशहानाय रच्यते ।

End. यथा नेष्टेतोषं ? तमादित्यमित्येवैवविरोधनीक्षणसङ्कल्पप्रक्रिया विधीयते तथाचापि । खण्डितं ।

विषयः । शङ्कराचार्यविरचितस्य वेदान्तसूत्रभाष्यस्य विवरणं ।

No. 1434. नादकारिकावृत्तिः, श्रीरामकण्ठरचितनादकारिकासहिता ।

Substance, country-made paper, $12\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 7. Lines, 4—8 on a page. Extent, 123 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Nāda-kārikā-vṛitti. Memorial verses on the eternity of sound. By Rāmakanṭha. With a commentary by Aghoraś'iva Kōhārya.

Beginning. नादातीतं शिवं नत्वा नादज्ञानप्रसिद्धये ।

श्रीरामकण्ठरचितां व्याख्यास्ये नादकारिकां ॥

End. श्रीमदघोरशिवाचार्यजन्यथा परमञ्जुषा ।

व्याख्याता नादमिद्विषयं प्रार्थितेन गुरुत्तमैः ॥

Colophon. इत्यघोरशिवाचार्यविरचिता नादकारिकावृत्तिः समाप्ता ।

विषयः । नादकारिकाव्याख्यानं । नादकारिकायां नादपदार्थनिरूपणं ।

No. 1435. निबन्धतत्त्वदीपः, सटीकः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 10. Lines, 8—9—10—12 on a page. Extent, 180 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Text, Verse. Commentary, Prose. Correct.

Nibandha-tattva-dīpa. An exposition of the doctrine of faith, with a commentary.

Beginning. (मू०) । धर्ममार्गं परित्यज्य बलेनाधर्मवर्तिनः ।

पतन्ति नरके घारे पाषण्डमतवर्तिनात् ॥

(टी०) । धर्ममार्गं परित्यज्येति । तत्र हेतुः पाषण्डमतवर्तिनात् ।

End. (मू०) । यत्र पूजाप्रवाहः स्यात् तत्र तिष्ठेत् तत्परः ।

एतन्मार्गद्वयं प्रोक्तं गतिसाधनसंयुतं ॥ (खण्डितं) ।

(टी०) । सर्व्वत्रैव जगति फलं वर्त्तते इति सर्व्वत्र फलं चाह ।

Colophon. इति श्रीनिबन्धतत्त्वदीपे भक्तिप्रकरणं समाप्तम् ।

विषयः । भक्तिमार्गकथनं ।

No. 1436. पञ्चतत्त्वप्रकाशः अभिधानं ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 17. Lines, 9 on a page. Extent, 335 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sk. 1701. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Pañcha-tattva-prakás'a. A metrical dictionary of the Sanskrit language: the vocables are arranged in classes. By Venidatta, son of Jagajjivana, grandson of Nílakanṭha. The MS. is incomplete. No mention of this work is met with in Professor H. H. Wilson's list of Sanskrit Dictionaries.

Beginning. प्रथमावधि षष्ठपञ्चं नास्ति ।

End. पञ्चतत्त्वप्रकाशोऽयं वेनीदत्तेन धीमता ।

प्रकाशितः प्रकाशार्थो मीरमीरासुताञ्जया ॥

Colophon. इति त्रीयाजिकवंशावतंशनीलकण्ठाक्षजजगज्जीवनसूनुवेनीदत्तविरचिते पञ्चतत्त्वप्रकाशनाम्नि कोशे आकाशमानुः समाप्तः ।

विषयः । अत्र षट्संज्ञाः सन्ति । प्रथमे द्वितीये च श्रुतिवीतत्वनिरूपणं । ३ये, जलतत्वनिरूपणं । ४थे, तेजस्तत्वनिरूपणं । ५मे, वायुतत्वनिरूपणं । ६ष्ठे, आकाशतत्वनिरूपणं ।

No. 1437. अमृतवर्षिणी ब्रह्मसूचवृत्तिः ।

Substance, country-made paper, 10×5 inches. Folia, 30. Lines, 14—15—16 on a page. Extent, 1,192 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Amṛita-varshinī. A short commentary on Vyása's Aphorisms of the Vedánta Doctrine. By Rámakiñkara, a disciple of Mukunda-govinda. The MS. is incomplete, containing only the first book.

Beginning. सुभाषायतनं स्रग्भ्यात् ॥ १ ॥ पूर्वं चैलोक्त्याम्ना वैश्वानरः परमात्मैत्युक्तम् ।

End. ज्ञेयं पदमावच्छिन्नं पादेष्वनुक्रमादिति ॥ १८ ॥

Colophon. इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमन्मुकुन्दगोविन्दश्रीचरणशिक्षितश्रीरामकिङ्करवर्यकृतौ ब्रह्मसूचवृत्तौ ब्रह्मास्तवर्षिण्यां प्रथमस्य अध्यायस्य चतुर्थः पादः समाप्तोऽयं प्रथमोऽध्यायः ।

विषयः । ब्रह्मसूचव्याख्यानं ।

No. 1438. मनचरित्रम् ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 65. Lines, 9—10 on a page. Extent, 967 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Mana-charitra. An allegory on the relation of knowledge to ignorance. In Marhatti.

Beginning. श्रीवरदत्तस्वरदसूर्ति एकदन्ता चिन्तिले पुरविसीसमर्थो क्षणे नितज्ञे चरणी
मायाटे विलभावे ।

End. ते प्रीतिपावो गोपीनाथ । श्रीपतीदासच्छे ।

Colophon. इति श्रीमनचरित्रे प्रष्टनिष्ठज्ञाने सपरीवारबोधराज्यदृढीकरणं नाम
अष्टमोऽध्यायः ।

विषयः । अत्र सत्ताराष्ट्रीयभाषया अष्ट अध्यायाः सन्ति । तत्र प्रथमे, सङ्कलाचरणं ।
२ये, मोक्षराज्यवर्णनं । ३ये, बोधस्य राज्याभिषेकः । ४थे, विवेकादिवर्णनं ।
५मे, विवेकनीतिनिरूपणं । ६ष्ठे, विवेककृतकामक्रोधजयवर्णनं । ७मे, विवेक-
कृतसपरीवारप्रष्टनिष्ठयवर्णनं । ८मे, सपरीवारबोधराज्यदृढीकरणं ॥

No. 1439. परोक्षज्ञानं ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 62. Lines, 10—11 on a page. Extent, 1,448 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Paroksha-jñāna. A logical disquisition on inference, the object of the author being the refutation of the theory described in the *Ratna-kosha*. Author's name not known.

Beginning. परोक्षज्ञानं निश्चयात्मकमेव सिद्धान्तः ।

End. इति न कश्चिदस्या अनुमितेः संग्रहलोपपत्तिरिति कृतं पञ्चवितेन ।

विषयः । अत्र सत्प्रतिपक्षसम्बलनदशायां संग्रहाकारानुमितिसङ्कीर्तुः रत्नकोपकारस्य
मतनिरासपूर्वकं अनुमित्युपमितिशब्दात्मकपरोक्षज्ञानस्य निश्चयात्मकत्वरूप-
सिद्धान्तकथनं ।

No. 1440. पवमानः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 34. Lines, 9 on a page. Extent, 594 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Pavamāna. The uses of the mantras of the Pavamāna homa—a Vedic rite.

Beginning. उपामै गायता नरः पवमानायेन्दवे । अभिद्वार्ड इ यच्छते ।

End. ब्रह्माण आगच्छतामच्छतामच्छत एवं विराज्य पट्विश्वब्राह्मणोक्तं यजमान-
वाचनं सप्त ? सुब्रह्मणे तस्यासौ पृथिवीपाद इति । खण्डितं ।

विषयः । वैदिकसन्तविशेषाणामभिधानं ।

No. 1441. वृत्तमुक्तावली ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 15. Lines, 8—9—10—11 on a page. Extent, 300 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1725. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Vṛitta-muktāvalī. A treatise on versification. By Vanājīmas'vani-ranjana (?) In Marhaṭṭi.

Beginning. श्रीमदन्तिमुखासिवन्दनकवं ? सप्रेमचित्ते सदा

ब्रह्मेशानसुरेन्द्रमुखजपती सर्वार्थमिष्टिप्रदा ।

या भक्ताभयदानशौण्डविलसद् विघ्नाद्रिमङ्गी पवी

विद्या पद्यविकाशपूर्णकविता ध्याती कवीति द्रवी ? ॥

End. सालाग्रन्थसमाप्तसद्गुरुपापाङ्गे वनाजीमुखे

बालालागिसुबोधपद्यरचना लोकीघड़ाया मुखे ।

Colophon. इति श्रीमत्कविकुलतिलकवनाजीमखनिरञ्जन(?)विरचिता वृत्तमुक्तावली
समाप्ता ।

विषयः । महाराष्ट्रीयभाषया श्लोकानां वन्दनिरूपणं ।

No. 1442. तर्कप्रसङ्गः ।

Substance, country-made paper, $12\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 56. Lines, 7—8 on a page. Extent, 1,624 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Tarka-prasaṅga. An essay on inference. Author's name not known.

Beginning. प्रथमपत्रं नास्ति । ननु सङ्कतिप्रदर्शनस्यापि अर्थत्वादिति चेन्न ।

End. न च बाधाभावस्य तदभावव्याप्यवत्ताज्ञानाभावस्य वा हेतुत्वं ।

विषयः । अनुमाननिरूपणं ।

No. 1443. आकाशोपन्यासः ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 14. Lines, 9—10 on a page. Extent, 398 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1773. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

A'kás'opanyása. A Vedánta treatise on the nature of *A'kás'a* or space, and its relation to Brahma. By Chit-sabhesánanda Tírtha, disciple of Sachchidánanda Tírtha. Hall's Contributions, p. 135. The MS. is complete, and the work is rare.

Beginning. आकाशमन्त्रिणादत्र तावदन्तरं तदर्थोपदेशादिति पूर्व्याधिकरणेन प्रत्युदाहरणसङ्कतिः ।

End. तानि सर्व्याण्युक्तमङ्गा परापरब्रह्मपरतया योजयितुं शक्यानि विदुषां तस्मात् सर्वथाप्याकाशपदेन ब्रह्माभिधीयते ।

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमत्सच्चिदानन्दतीर्थपूज्यपादशिष्यश्रीमच्चित्तसेशानन्दतीर्थविरचित आकाशोपन्यासः समाप्तः ।

विषयः । अत्र वेदान्तमतसिद्धाकाशपदार्थनिरूपणं ।

No. 1444. अद्वैतसिद्धान्तविद्योतनं ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 30. Lines, 11—12 on a page. Extent, 973 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Advaita-siddhānta-vidyotana. A treatise on the theory of non-duality. By Brahmananda Sarasvatī.

Beginning. सदनं तच्चिदानन्दे जगती यच्च जायते ।

रजतादिवत् शुक्लादौ तदेवाहं परामतिः ॥

End. अथे तदसत्तायां तत्त्वप्रमासामग्र्या एव नियामकत्वात् तत्त्वप्रमायास्तत्त्वज्ञान-
तत्कार्यपूर्वावस्थाननियतत्वादिति दिक् ।

Colophon. इत्यद्वैतसिद्धान्तविद्योतने परमहंसपरिव्राजकब्रह्मानन्दसरस्वतीविरचिते प्रथम-
परिच्छेदे ।

विषयः । अथ अन्यथाख्यातिसाधनपूर्वकमद्वैतसंस्थापनं ।

No. 1445. वाक्यसुधा, विवरणसहिता ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 34. Lines, 10 on a page. Extent, 783 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Text, verse; Commentary, prose. Generally correct.

Vākya-sudhā-vivarana. A commentary on the *Vākya-sudhā* of S'aṅkara Āchārya, on the nature of the Supreme Spirit. Mr. Hall notices several commentaries on S'aṅkara's work, but not the one under notice here. *Contributions*, pp. 129, 130.

Beginning. (मू०) । स्वर्गस्थितिप्रलयहेतुमच्चिन्त्यशक्तिं विचेष्टरं विदितविद्यमनन्तमूर्तिं ।

निर्मुक्तबन्धनमपारसुखाम्बुराशिं श्रीवल्लभं विमलबोधघनं नमामि ॥

(टी०) । ब्रह्माहं तस्मिन् भाति सर्व्वं श्रीमाधवप्राज्ञगुरोः प्रसादात् ।

अन्वर्थविचेष्टरपण्डिताख्यः अस्याङ्गिपद्मप्रणेतो रतोऽस्मि ॥

End. (मू०) । प्रातिभासिकजीवस्य लये स्युर्यावहारिके ।

तत्त्वज्ञेयं सच्चिदानन्दाः पर्य्यावस्थान्ति साक्षिणि ॥

(टी०) । यत्तु वाक्यसुधाभेतां विष्टव्यं विषदैः पदैः ।

पुण्यं मयार्जितं किञ्चित् तद् ब्रह्मणि समर्पितं ॥

Colophon. इति श्रीशङ्कराचार्यविरचिताया वाक्यसुधाया विवरणं सम्पूर्णे ।

विषयः । शङ्कराचार्यविरचिताया वाक्यसुधाया व्याख्यानं । वाक्यसुधायास्तु मोक्षोपाया-
त्मज्ञानस्य सहजोपायकथनं ।

No. 1446. विद्याप्रकाशचिकित्सा ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{4}$ inches. Folia, 20. Lines, 8 on a page. Extent, 282 ślokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1887. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Vidyā-prakāśa-chikitsā. A treatise on the treatment of diseases. Attributed to Dhanvantari, but it is apparently a modern work.

Beginning. यद्योदयास्तसमये पुरमुकुटनिष्ठचरणकमलोऽपि ।

कुरतेऽल्ललिं विनेवः स जयतु घास्त्रां निधिः सूर्यः ॥

End. अमृतं विफलाक्तायः पिप्पलीचूर्णसंयुतः ।

+सौद्रशीतलो नित्यं सद्यो नेत्रव्यथां जयेत् ॥ इति नेत्ररोग इति ।

Colophon. इति श्रीधन्वन्तरिविरचिता विद्याप्रकाशचिकित्सा समाप्ता ।

विषयः । नानाविधरोगचिकित्साकथनं ।

No. 1447. एकषष्ट्यलङ्कारप्रकाशः ।

Substance, country-made paper, 11×4 inches. Folia, 15. Lines, 9 on a page. Extent, 407 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Ekashashtyalāṅkāra-prakāśa. A treatise on Rhetoric, describing sixty-one kinds of rhetorical ornaments. It professes to be a summary, compiled principally from the works of Devanātha Tarkapañchānana and Jayarāma Nyāyapañchānana.

Beginning. आद्यत् बलोक्यराज्योद्भवविभवपरीरम्भसम्भावितान्नि

क्षीराब्धेर्जातकन्याललितकरतलोन्मृष्टपादारविन्दं ।

काक्षीकोटीरद्वाराद्भुमुकुटलसत् कौसुभोद्भासिताङ्गं

लक्ष्मीकान्तं प्रसन्नं सुलतिविलतिविच्छिन्नये संस्मरामि ॥

End. तथा च सूत्रविज्ञाः परमप्रतिष्ठितालङ्कारिकालङ्कारश्रीकाव्यप्रकाशकारव्यवस्थापिताः ॥

Colophon. इति श्रीदेवनाथतर्कपञ्चाननश्रीमहासहोपाध्यायगोविन्दश्रीजयरामन्यायपञ्चाननाद्यनेकव्याख्याता एकषष्ट्यलङ्कारा एवोपकुर्वन्नीत्यनवद्यं ।

विषयः । काव्यस्य एकषष्टिविधार्थालङ्कारविवरणं ।

No. 1448. हेत्वाभासदीधितिटिप्पनी ।

Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 83. Lines, 12 on a page. Extent, 2,676 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Hetvābhāsha-dīdhiti-ṭippaṇī. A gloss on the Hetvābhāsha-dīdhiti of Raghunātha S'īromaṇī. By Jayarāma Nyāyapañchānana.

Beginning. सङ्गतिव्यपरातां मूले स्पष्टयति एतावन्तेति परिकरो व्याप्तिपक्षधर्मेते निरूप्य-
त्यन्तं व्ययपदार्थः तावताऽवसरसङ्गतिर्लभ्यते हेत्वाभासपदलभ्यं सङ्गत्यनरसाच्च,
तत्प्रसङ्गादिति ।

End. मनुष्यत्तिकाले दाहापत्तेरिति चेन्न कार्यसङ्भूतस्य हेतुत्वमित्यस्य । खण्डितं ।
विषयः । हेत्वाभासदीधितिब्याख्यानं ।

No. 1449. सामान्यलक्षणादीधितिटिप्पनी ।

Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 23. Lines, 10—12 on a page. Extent, 751 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Sāmānya-lakṣhaṇā-dīdhiti-ṭippaṇī. A gloss on the Sāmānya-lakṣhaṇā-dīdhiti of Raghunātha S'īromaṇī. By Jayarāma Nyāyapañchānana.

Beginning. प्रथमावधि एकादशपत्राणि न सन्ति ।

End. क्लृप्तहेतुताकविशेषणतावच्छेदकप्रकारकनियमस्य विशिष्टवैशिष्ट्यप्रत्यक्षहेतुत्वात्
क्वचित् व्यवहृतादिभाननियमेन सामान्यलक्षणेत्यन्ये इत्यन्यत्र विस्तरः ।

Colophon. इति श्रीजयरामोसौ न्यायपञ्चाननः कृती सामान्यलक्षणाग्रन्थदीधितिं समदी-
पयत् ।

विषयः । सामान्यलक्षणादीधितिब्याख्यानं ।

No. 1450. प्रातिशाख्यभाष्यं ।

Substance, country-made paper, 8 × 4½ inches. Folia, 75. Lines, 12—13 on a page. Extent, 2,193 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Prātis'ākhyā-bhāṣya. A commentary on the S'aunaka Prātis'ākhyā of the Rig Veda. By Uvaṭa, son of Vajraṭa. The text has been published by Professor Max Muller. A French translation of it has also appeared in the Journal Asiatique.

Beginning. अष्टौ समानाक्षराणादितः । किमर्थमिदमारभ्यते ।

शिवाकल्पव्याकरणैः सामान्येनोक्तलक्षणं ।

तदेवमिह शाखायां इति शास्त्रप्रयोजनं ॥

End.

योगविभागे ह्यसति उत्तरे चय इति प्रवृत्तमनर्थकं भवति + + तान्मूलो धोषे दूभावः स्वधितिवेति तथोक्तमेव ।

Colophon.

इति श्रीपार्षदव्याख्यायामानन्दपुरवास्यवद्वत्पुत्रवद्वत्कृतौ प्रातिशाख्यभाष्ये क्रमपटलं दशमं समाप्तं ।

विषयः ।

वैदिकस्य प्रातिशाख्यस्य व्याख्यानं ।

No. 1551. तर्कामृतं, तर्कामृतचषकाख्यटीकासहितं ।

Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 19. Lines, 15 —16 on a page. Extent, 712 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Tarkāmṛta. An elementary exposition of the Vais'eshika doctrine. By Jagadis'a Tarkālaṅkāra Bhaṭṭāchārya. With a commentary entitled *Tarkāmṛta-chasaka*. By Gāṅgārāma Jādī, son of Nārāyaṇa, and pupil of Nīlakaṇṭha. Hall's Contributions, p. 76.

Beginning. प्रथमावधिषट्चत्वारिंशत्यक्षणि न सन्ति ।

End. सू० । सुन्दोपसुन्दनिष्ठप्राणिविद्योगानुकूला तद्व्यधिकरणा च या क्रिया तदनुकूल-
कृतिमनौ ताविति सुन्दोपसुन्दावन्योन्यं जगत्तुरिति वाक्याधीनो बोध इति
एवं दिशा सर्वत्र बोध्यं ।

Colophon. इति श्रीजगदीशभट्टाचार्यविरचितं तर्कामृतं समाप्तम् ।

टी० । चषकसुवर्णस्यैवं दिनकरकरकृतपरामर्शं

जगदीशमथनकल्पं पितु तर्कामृतं तदाकल्पं ॥

इति श्रीजगन्नामकगङ्गारामविरचितस्तर्कामृतचषकः समाप्तः ।

विषयः ।

अथ प्रत्यक्षानुमानोपमानशब्दात्मकप्रमाणचतुष्टयनिरूपणं, प्रत्यक्षानुमित्युपमिति-
शब्दात्मकप्रमितिचतुष्टयनिरूपणञ्च ।

No. 1452. न्यायसिद्धान्तमञ्जरीदीपिका ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Folia, 106. Lines, 10 on a page. Extent, 1,782 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Nyáya-siddhánta-mañjarí-dípiká. A commentary on the Nyáya-siddhánta-mañjarí an elementary treatise on the Nyáya. By S'ri-kaṇṭha. Mr. Hall has noticed in some MSS. the name written Sítikaṇṭha. *Contributions*, p. 25.

Beginning. प्रथमपञ्चावधि पञ्चपञ्चाशत् पत्राणि न सन्ति ।

End. आचार्यानुमितेरनङ्गीकारेणैवाकालेऽपि तदुत्पत्तिसम्भवादिति निगमः ।
सिद्धिर्न ।

विषयः । न्यायसिद्धान्तमञ्जरीव्याख्यानं, न्यायसिद्धान्तमञ्जर्यानु प्रत्यक्षानुमानोपमान-
शब्दात्मकप्रमाणचतुष्टयनिरूपणं, प्रत्यक्षानुमित्युपमिति शब्दात्मकप्रामाण्यचतुष्टय-
निरूपणम् ।

No. 1453. गुणसारमञ्जरी ।

Substance, country-made paper, $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 77. Lines, 14 on a page. Extent, 756 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Correct.

Guṇasāra-mañjarí. A Nyáya treatise on quality. By Mádhaba-deva of Kás'í, son of Lakshmídeva, grandson of Mádhabadeva.

Beginning. ये सूक्ता यधिरा विमूढमतयः सञ्ज्ञास्त्रविद्धेषिणो

मर्त्यास्तो गुणवर्ण्यधुर्यपदवीं नीता यदाराधनैः ।

तं ज्ञानन्दवने वसन्तमनिर्गमं विश्वेश्वरं सादरं

पार्श्वत्या सच्चित्तं स्मरामि सततं विघ्नैश्चविच्छिन्तये ॥

End. एतेनेति शरीरक्रियाजन्यशरीरोत्तरदेशसंयोगं प्रति शरीरविभागस्य हेतुत्वा-
दिति दिक् ।

Colophon. इति श्रीमोदावरीतटविराजमानधारासुरनिवासिमाधवदेवात्मजलक्ष्मीदेवसूनु-
काश्रीनिवासिमाधवदेवेन गुणरत्नप्रकाशगुणसारमञ्जरी विश्वेश्वरप्रीतये कृता ।

विषयः । गुणरत्नव्याख्यानं, गुणरत्नस्य तु न्यायमतसिद्धयष्टपदार्थान्तर्गतगुणपदार्थ-
निरूपणम् ॥

No. 1454. श्रीहर्षचरितं ।

Substance, country-made paper, 15 × 7 inches. Folia, 121. Lines, 12 on a page. Extent, 3,993 ślokaś. Character, Nāgara. Date, SM. 1925. Place of deposit, Sukea's Street, Calcutta, Paṇḍit I's'varachandra Vidyāsāgara. Appearance, new. Prose. Very incorrect.

S'rīharsha-charita. History of S'rīharsha's wars with the king of Mālava. By Bāṇa Bhaṭṭa, entitled Mahākavi Chakrachūdāmaṇi, son of Chitrabhānu, grandson of Arthapati, and great-grandson of Kuvera. It is written in prose, in a highly verbose, bombastic style, similar to that of the well-known Vāsavadattā, of which it is an imitation. Dr. Fitz-Edward Hall first brought it to the notice of European orientalists, in the Preface to his edition of the Vāsavadattā, p. 12. When he did this, he had, however, only two imperfect MSS. of the work before him. Dr. Buhler has since discovered several codices. The MS. before me was copied at Kāśhmīr under the superintendence of Bābu Nilāmbara Mukarjī, Chief Justice of the High Court of Kāśhmīr, and professes to be complete, the concluding words on the last page being : " This is the end of the great poem of the name of Harsha Kāvya." समग्रमिदं हर्षकाव्याख्यं महाकाव्यं. In the Introduction the author, however, expresses his resolution to describe the overthrow of the Rājā of Mālava, but at the close of the 8th chapter, where the MS. terminates, the subject is brought up to the progress of Harsha to the Vindhya Hill in his way to Mālava, and it is obvious that if the author ever completed his work, he must have written several chapters more. Dr. Buhler informs me that the codices of the work which he has seen, all break off at the end of the 8th chapter.

It is well known that Bāṇa died before completing the Kādambari, and that his son brought it to a conclusion, and as it would be difficult to believe that he left the Harsha Charita also incomplete, I presume that further instalments of the work may still be met with. The author lived in the early part of the 7th century, when Hiouen Thsang visited India. A brief account of the author is given by Dr. Hall in his Preface to the Vāsavadattā. Mr. Kās'ínātha Trimbak Telang notices a drama of the name 'Pārvatī Parīṇaya' as a work of this author, in which he also starts the theory that the Ratnāvalī is likewise a work of Bāṇa, principally on the ground that a stanza from the Ratnāvalī is found word for word in the Harsha Charita, and, as urged

by Dr. Hall, "downright plagiarism of one respectable author from another is unknown." Dr. Buhler subscribes to the force of Dr. Hall's argument. (Indian Antiquary, Vol. III. p. 219.) I am, however, compelled, in the interest of truth, to deny the accuracy of the major. No one, who has carefully studied mediæval Saṅskṛit literature, can maintain that plagiarism was unknown in India. Nothing was, or is, more common, and, from the nature of the subjects treated of by the later authors, it could not well be otherwise. Even ancient authors were not altogether above this failing, and one half of the Sūtras of Māsaka appears to be word for word the same with the work of Lātyāyana. The number of verses taken from the Mahābhārata by later authors without acknowledgement is immense.

Contents. I. Description of the family of Vātsāyana, in which the author was born. II. The author's interview with S'riharsha. III. His retirement from the kingdom of S'riharsha. IV. The birth of S'riharsha *alias* Rājyavardhana in the family of Puṣhpabhūti. V. Death of Puṣhpabhūti. VI. Resolution of S'riharsha to destroy the king of Mālava. VII. The conquest of Prāgjyotiṣa from the son of its king. VIII. The invasion of the Vindhya Hill by S'riharsha in his progress towards Mālava.

Beginning. इच्छादिशक्तिनिचयप्रचयक्रमेण विश्वावभासनविधौ प्रथितप्रभावा ।

या ध्यायिनां हृदयकोकनदप्रतिष्ठारूपं प्रकाशयति नैमि सरस्वतीं तां ॥ १ ॥

नमस्तुङ्गशिरदुग्धचन्द्रचामरचारते ।

चैलोक्यनगरारम्भमूलसभाय सभवे ॥ २ ॥

हरकण्ठप्रदानन्दभीलिताक्षीं नमाम्युमां ।

कालकूटविषस्रग्जातमूर्च्छागमामिव ॥ ३ ॥

नमः सर्वविदे तस्मै व्यासाय कविवेधसे ।

चक्रे दृष्टिं सरस्वत्या यो वर्षमिव भारतं ॥ ४ ॥

प्रायः कुक्कवयो लोके रागाधिष्ठितदृष्टयः ।

कोकिला इव जायन्ते वाचालाः कामकारिणः ॥ ५ ॥

सन्ति खान इवासङ्गता जातिभाजो गृहे गृहे ।

उत्पादका न वक्ष्यः कवयः शरभा इव ॥ ६ ॥

अन्यवर्षपराट्प्रा वन्धचिह्ननिगूहनेः ।

अनाख्यातः सतां मध्ये कविचैरो विभाव्यते ॥ ७ ॥

स्लेषप्रायमुदीधेषु प्रतीक्षेध्वर्षमात्रकं ।
 उत्प्रेक्षा दाबिणात्येषु गौडेध्वचरडम्बरः ॥ ८ ॥
 नवोऽर्थो जातिरध्यास्या श्रेयोऽक्षिष्टः स्फुटो रसः ।
 विकटाक्षरदन्धस्य छत्तमेकव दुष्करं ॥ ९ ॥
 किं कवेस्सस्य कायेन सर्व्यष्टचान्नागामिनी ।
 कथेव भारती यस्य न प्राप्नोति दिग्गजरं ॥ १० ॥
 उष्णसान्नेऽप्यखिन्नो येषां वक्त्रे सरस्वती ।
 कथमाख्यायिकाकारा न ते वन्द्याः कवीश्वराः ॥ ११ ॥
 कवीनामगलर्द्धो नूनं वासवदत्तया ।
 शक्तोव(?) पाण्डुपुत्राणां गतया कर्णगोचरं ॥ १२ ॥
 पदबन्धोऽज्जलो हारीकृतवर्णक्रमस्थितिः ।
 भट्टारक्षरिचन्द्रस्य गद्यबन्धो शृपायते ॥ १३ ॥
 ध्वनिनाशिनमपाम्यमकरोत्प्रातवाहनः ।
 विशुद्धजातिभिः कोशं रत्नैरिव सुभाषितैः ॥ १४ ॥
 कीर्तिः प्रवरमेनस्य प्रयाता कुमुदोऽज्जला ।
 सागरस्य परं पारं कपिसेनेव सेतुना ॥ १५ ॥
 सूत्रधारकृतारक्षैर्नाटकेर्वज्रभूमिकैः ।
 सप्ततर्कैर्यमे लेभे भासादो वज्रलैरिव ॥ १६ ॥
 निर्गन्तामलवाक्यस्य कालिदासस्य स्तुतिषु ।
 शीतिर्भधुरसार्द्रास्तु मञ्जरीध्रिव जायते ॥ १७ ॥
 समुदीपितकन्दर्पो छतगैरीप्रसाधना ।
 हरलीलेव लोकस्य विस्मयाय दृष्टत्कथा ॥ १८ ॥
 ध्यायराजकृतोत्पाद्यैर्हृदयस्यैः स्मृतैरपि ।
 जिज्ञान्तःकृष्यमानेव न कवित्वे प्रवर्तते ॥ १९ ॥
 तथापि शृपतेर्भक्त्या भीतो निर्व्यञ्जनाकुलः ।
 करोम्याख्यायिकात्मोद्यो जिज्ञास्यवनचापलं ॥ २० ॥
 सुखप्रबोधललिता सुवर्णचटनोऽज्जलैः ।
 शब्देराख्यायिका भाति शय्येव प्रतिपादकैः ॥ २१ ॥
 जयति ज्वलत्प्रतापज्वलनप्राकारकृतजराद्रक्षः ।
 सकलप्रणथिमनोरथसिद्धिः श्रीपर्वतोपमो हर्षः ॥

End.

अवसिते सन्ध्यासमये समनन्तरमपरिमितयशःपानढपिताय मुक्तामैलशिला-

चपक इव निजकुलकीर्त्या छतयुगकरणोद्यतायादिराजराजितशासनमुद्रा-
निवेश इव राव्यजिया सकलद्वीपजिगीषाचलिताय श्वेतद्वीपपङ्कत इव चायत्या
श्वेतभानुरूपानीयत निशया नरेन्द्राय इति ।

Colophon. इति श्रीचिवभानुसुतमहाकविचक्रचूडामणिभट्टवाणकृतौ हर्षचरिते महाकाव्ये-
ऽष्टमोऽध्यायः । समाप्तमिदं हर्षचरिताख्यं महाकाव्यं ।

एतत् पुस्तकं खण्डितं श्रीहर्षकव्येकप्रतिज्ञातमालवराजोन्मूलनवर्णनरहितत्वात् ।
समाप्तमिदमित्यनेन यत् समाप्तिस्त्वचकं वाक्यं तत् सम्पात्तायात् ॥

विषयः । अथ अष्टोऽध्यायाः सन्ति । तव १ प्रथमे, वात्स्यायनवंशवर्णनं । २ ये, वाणस्य
श्रीहर्षराजदर्शनं । ३ ये, वाणस्य हर्षराज्यात् प्रत्यागमनवृत्तान्तं । ४ ये, पुष्य-
भूतिनाम्नो राज्ञो वंशे राज्यवर्द्धनस्य श्रीहर्षस्य च जन्मनो वृत्तान्तकथनं ।
५ मे, पुष्यभूतिराजस्य मरणवृत्तान्तकथनं । ६ ठे, मालवराजोन्मूलनाय
श्रीहर्षस्य प्रतिज्ञा । ७ मे, श्रीहर्षदेवस्य प्राग् ज्योतिषेश्वरकुमारसमीपात् जव-
लब्धिवर्णनं । ८ मे, श्रीहर्षदेवस्य विन्वाटवीरगमनवृत्तान्तवर्णनं ।

No. 1455. ज्योतिषं ।

Substance, English paper, 8½ × 4½ inches. Folia, 5. Lines, 8 on a
page. Extent, 60 slokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of depo-
sit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Jyotashā. Fragment of an astrological treatise on the days most
appropriate for the performance of particular religious rites. Contents.
Praise of astrology; quinquennial eras; planets, lunar days, and
hours of 24 minutes; presiding deities of lunar mansions; auspicious
and inauspicious lunar mansions; days and their duration. The
original name of the work and that of its author cannot be made out
from the codex before me.

Beginning. पञ्चसंवत्सरमयं युगाध्यक्षं प्रजापतिं ।

दिनर्त्तयनमासाङ्गं प्रणम्य शिरसा शुचिः ॥

ज्योतिषामयनं पुण्यं प्रवक्ष्याम्यनुपूर्वशः ।

सम्मतं ब्राह्मणेन्द्राणां यज्ञकालार्थमिदमेव ॥

End.

(ख०)

विषयः । ज्योतिषप्रशंसा । पञ्चवर्षाद्यकथनस्य कालज्ञानं । राशि-तिथि-नाडीनिरूप-
णादिः । नक्षत्राधिपकथनं । नक्षत्राणां क्रूराद्यादिसङ्ख्या । दिवसप्रमाणादि-
कथनश्च । (खण्डितलादेतत्परं विषयो न प्राप्तः) ।

No. 1456. श्रीभगवद्गीतातात्पर्यबोधिनी, मूलसहिता ।

Substance, country-made yellow paper, 13½ × 5 inches. Folia, 135.
Lines, 14 on a page. Extent, 7,086 s'lokas. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose
and verse. Incorrect.

Bhagavadgītā-tātparyabodhinī. A commentary on the Bhagavad-
gītā. By Saṅkarānanda Sarasvatī. The author was a great Vedāntist,
and wrote glosses on almost all the Upanishads. His object in the
work under notice is to reconcile the philosophy of the Gītā with that
of the Vedānta. The MS. is incomplete, and breaks off at the end of
the 9th chapter.

Beginning. (टी०) । सत्यं ज्ञानमनन्तं यन्निष्कलं + + + परं ।

अद्वितीयं निर्विशेषं ब्रह्म तत् समुपास्महे ॥ १ ॥

अधस्तान्मानवं दिव्यमुपरिष्टादजाकृति ।

परस्मात्तमसंख्येयः पुरस्तादस्तु नः सदा ॥ २ ॥

पञ्चाशदर्शरूपेण यथा व्याप्तमिदं जगत् ।

शब्दब्रह्ममयीं वाणीं भजे तां परदेवतां ॥ ३ ॥

असंस्पृश्यैव प्रकृतिं विवृतिश्च गुणैः सद्यः ।

यः सदा भाति मेऽन्तःस्थस्तं सेवे कृष्णमीश्वरं ॥ ४ ॥

सनन्दनं श्रीसनकं सनातनं सनत्कुमारश्च सनत्कुजातं ।

श्रीवामदेवश्च शुकं महान्तं नमामि भक्त्या निजबोधसिद्धे ॥ ५ ॥

भक्त्या श्रीशङ्कराचार्यं तच्छास्त्रं सद्गुरुं मुहुः ।

नमामि शिरसा नित्यं सम्यक् ज्ञानोपपत्तये ॥ ६ ॥

भक्त्या प्रणम्य सगुरुमानन्दान्वासरस्वतीं ।

क्रियते श्रीसद्भगवद्गीतातात्पर्यबोधिनी ॥ ७ ॥

(मू०) । धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे समवेता युयुत्सवः ।

सामकाः पाण्डवाः सर्वे किमकुर्वन्त संजयः ॥

(खण्डितं) ।

विषयः । नवमाध्यायपर्यन्ताया भगवद्गीताया व्याख्यानं ।

No. 1457. अध्यात्मभागवतं ।

Substance, country-made yellow paper, $13\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 12. Lines, 13 on a page. Extent, 604 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1796. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Adhyātma-bhāgavata. An eulogium on the career of Kṛishṇa,—a Vaiṣṇava treatise on devotion to Kṛishṇa.

Beginning. सृत्वा श्रीदक्षिणामूर्तिं श्रीकृष्णचरितासूतं ।

अध्यात्मगोचरं कुर्वे सतां स्वस्य मनोमुदे ॥ १ ॥

End. मनोऽस्माकृष्टचित्तलक्षणेः कलासद्वचकैः परिपद्यैः समन्वितः परमेश्वरो विराजते ॥

Colophon. इति भगवच्चरितासूतस्याध्यात्मगोचरतानिरूपणं नाम श्रीमदध्यात्मभागवतं सम्पूर्णं ।

विषयः । श्रीकृष्णचरितासूतस्याध्यात्मगोचरतानिरूपणं ।

No. 1458. भक्तिरसायनं ।

Substance, English paper, $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 26. Lines, 12 on a page. Extent, 975 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Bhaktīrasāyana. An essay on devotion to Kṛishṇa, or the philosophy of faith. By Madhusūdana Sarasvatī. The MS. contains only the first chapter of the work.

Beginning. पदनखनिविष्टमूर्तिभिरेकादशरूपतामिवावच्छिद्यं ।

यं समुपासे गिरीशसं वन्दे नन्दमन्दिरे कश्चित् ॥ १ ॥

नवरसमिलितं वा केवलं वा पुमर्थं परममिह मुकुन्दे भक्तियोगं वदन्ति ।
 निरुपमसुखसम्भितरूपमसुष्टुदुःखं तमहमखिलतुष्टैः शास्त्रदृष्ट्या यनच्छि ॥ ९ ॥
 कर्मयोगोऽष्टाङ्गयोगो ज्ञानयोगो भक्तियोग इति चत्वारः पुमर्थत्वेन प्रसिद्धा
 योगाः ।

End. तमेव परमात्मानं जारद्वयापि सङ्गताः ।
 जङ्गमस्य दंष्ट्रं सद्यः प्रचीणवन्धनाः ॥
 इत्यादिदिङ्मावक्षोदाहृतं । अनन्तरोक्षासे तु सप्रपञ्चमुदाहरिष्यते । प्रसृत्युप-
 रम्यते ।

लक्षणं भगवद्भक्तेः साधनं सोपपत्तिकं ।
 सभूमिकं स्वरूपस्य यथा बुद्धीह वर्णितम् ।
 Colophon. इति श्रीमधुसूदनसरस्वतीविरचितभक्तिरसायने भक्तिसामान्यनिरूपणं नाम
 प्रथमोऽङ्कासः समाप्तः । (अस्य ग्रन्थस्येतः परमन्योऽप्युक्तासोऽस्तीत्येव सूचितम्) ।
 विषयः । भगवद्भक्तेर्लक्षणस्य सचेतुकसाधनस्य साध्यस्वरूपस्य च वर्णनं ।

No. 1459. शुल्बप्रदीपविवरणं ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia 31. Lines, 11—12—15—16 on a page. Extent, 1,453 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

S'ulva-pradīpa-vivaraṇa. A concise gloss on the *S'ulva-pradīpa*, which in itself is a commentary on the *S'ulva Sūtra* of Āpastamba. By Sundararāja, son of Mādhava Āchārya of the Kunika sept.

Beginning. आपस्तम्बेन योऽयं व्यरचि भगवता शुल्बसञ्ज्ञा गभीरः

प्रश्नार्थं तस्य भाष्यप्रभृतिषु कथितं विवृतं वीक्ष्य कल्पं ।

सङ्क्षिप्तोद्बोधनार्थं कुशिककुलनिधेर्माधवार्यस्य यदुः

पुनः शुल्बप्रदीपविवरणमधुना सुन्दरो निमिमीते ॥

End. अथमेधः प्राप्तयेदाचारः कर्त्तव्यविधौ पश्येत् नेतरदाद्रियेतादितयेदाहरेदाहृत्य
 क्षतान्ता ह्यत्याददीतेति ॥

Colophon. इति सुन्दरराजीये शुल्बप्रदीपविवरणे षष्ठः पटलः ॥ (मध्यखण्डितं) ।

विषयः । शुल्बप्रदीपव्याख्यानं ।

No. 1460. सुपर्णचितिपद्धतिः ।

Substance, country made-paper, $10\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 50. Lines, 14—17 on a page. Extent, 2,762 ślokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1753. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Suparna-chiti-paddhati. A guide to the performance of the Vedic rite called Suparna-chiti or Agni-chiti. By Rāmachandra, son of Sūryadāsa. Both the father and the son had performed the rite, and for their eminence acquired the title of *Samrat Sthapatyagnichit*, or “the Kaisar of household-fire-collectors.”

Beginning. सावित्र्यपसत्वे ऋतौ प्रथमोपसद्दिने एव प्रथमचितिपुरीषनिवापोपस्थानान् क्रियते ।

End. चितिकर्म्मसमुद्रेक्षुं सेतुं रामोऽतनोद् गुरौ ॥

प्रचरन्तोऽमुना पारथातकर्मठतोऽखिलाः ॥

Colophon. इति सप्ताट् स्थपत्यग्निचितिखर्य्यदासात्मजनेमिषीयसप्ताट् स्थपत्यग्निचित् रामचन्द्रकृता सुपर्णचितिपद्धतिः सम्पूर्णा ॥ (मध्ये खण्डितं ।)

विषयः । अग्निचितिकर्म्मविवरणं ।

No. 1461. एकाहप्रश्नः ।

Substance, country made-paper, $8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 18. Lines, 9 on a page. Extent, 324 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Ekāha-praś'na. Rules regarding the performance of the rite called Ekāha. This is a fragment of a Kalpa Sūtra, but I cannot ascertain the name of its author.

Beginning. एकाहं प्रश्नीनेष्विति प्राकृतीर्दक्षिणा ददाति । यथा समाख्यातं क्रतूनां प्रकृतिरग्निष्टोमो निकायिनान् प्रथमः सर्व्वं यथादिष्टं वा ॥

End. ननु वीक्षते सन्निष्ठते राजाभिषेको व्याख्यातो विद्या सन्निष्ठते सवाः सवाः ।

Colophon. (समाहितचक्रवाक्यं नास्ति ।)

विषयः । एकाहप्रकरणकथनं ।

No. 1462. विबुधोपदेशः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 16. Lines, 11 on a page. Extent, 362 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Vibudhopades'a. A meagre vocabulary of Sañskrit words arranged in classes. Anonymous.

Beginning. माङ्गलेयो मङ्गलाय भवतां भवतां नराः ।

पराभूता भवन्ताश्च यतः प्रत्यूहराशयः ॥

End. बालक्रीडनकानि हल्लाघवं भूषायेजनं जयरत्नपरीक्षेति चतुःषष्टिकला ॥

Colophon. इति श्रीविबुधोपदेशः समाप्तः ॥

विषयः । कतिपयशब्दमाला । प्रथमं स्वर्गवर्गः । ततो भूमिवर्गः । ततः पातालवर्गः ॥

No. 1463. सोमप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 85. Lines, 12 on a page. Extent, 2,486 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Soma-prayoga. A guide to the performance of certain rites in which the brewing of the Soma beer is a component.

Beginning. अथ ओतिष्टोमस्याग्निष्टोमस्य प्रयोग उच्यते । तत्र ब्राह्मणादौ ब्राह्मणपरिहारा-
र्थमासत्रे पर्वणि ऐन्द्राग्निश्चिनौ पशू कला निमित्ताभावे तु तावकला सोमारम्भः ।

End. सेष्टिर्यावद्रात्रे किचद्रात्रे वा सन्निष्ठते तदैव सायमग्निहोत्रं जुहुयाद्यथेदिते
काल एव प्रातर्होमः ॥

विषयः । सोमयागप्रयोगकथनं ॥

No. 1464. शब्दकौस्तुभः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 367. Lines, 10—11—12—13—14 on a page. Extent, 9,490 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

S'abda-kaustubha. A commentary on the grammatical aphorisms of Paṇini. By Bhaṭṭojī Dīkshita. The MS. is incomplete, wanting both the beginning and the end. The portion included refers to chapters II to IV of the text.

Beginning. समर्थः पदविधिः । पदसम्बन्धी यो विधिः स समर्थः आश्रितः, बोध्यः । परिभाषेयं । समर्थपदस्य तदाश्रिते लक्षणा सामर्थ्यं चेह एकार्थीभावः प्रक्रियादशायां प्रथमार्थत्वेन प्रथमसूचीतस्य विशिष्टैकाग्र्यमिति ॥

End. खण्डितं ।

विषयः । द्वितीयाध्यायवधिवचनार्थाध्यायपर्यन्तपानिनिख्यव्याख्यानं ॥

No. 1465. प्रयोगरत्नं ।

Substance, country-made paper, 11 × 4½ inches. Folia, 188. Lines. 9 on a page. Extent, 4,049 ślokaś. Character, Nāgara. Date, Sk. 1747, Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Prayoga-ratna. A comprehensive treatise on all the domestic rites, ceremonies and sacraments of the Hindus, including some Vedic rites. By Bhaṭṭa Nārāyaṇa, son of Bhaṭṭa Rāmes'vara Surī. The work was completed at Benares. A fragment of this work relating to funeral cakes has been noticed under No. 1294, and another on Charaka Sautrāmaṇi under No. 774. The work under No. 1294, has been erroneously described as composed by Harihara. The real author is Bhaṭṭa Nārāyaṇa.

Beginning. श्रीरामं सपरीवारं गणेशं सरस्वतीं ।

आश्वलायनतद्धितान् प्रणम्य पितरं गुरुं ॥ १ ॥

भट्टरामेश्वरमुतो भट्टनारायणः सुधीः ।

प्रयोगरत्नं कुरुते काष्ठां शिष्टेष्टुष्टये ॥

Colophon. इति श्रीभट्टरामेश्वरसुखरिखनुभट्टनारायणविरचितायामौर्द्धदेहिकपद्धतौ पञ्चकादिसंरक्षणविधानानि । समाप्ता चेयं पद्धतिः ।

विषयः । अथ प्रथमं अष्टचत्वारिंशत्संस्कारकथनं पुण्याहवाचनप्रयोगश्च । ततः अङ्कुरार्पणप्रयोगः । ततः दृढिवाहप्रयोगनिर्णयः । ततः कौतुकवस्त्रप्रयोगः । ततः यज्ञयज्ञप्रयोगः । ततः विवाहोत्तरकालकर्तव्यस्थालीपाकः । ततः पथ्यनिर्णयः

स्थण्डिलकरणादिनिर्णयः । ततः पार्वणस्थालीपाकनिर्णयः । तत इष्टिप्रायश्चित्तानि । तत इष्टिमध्ये ग्रहणनिर्णयः । ततो नैमित्तिकप्रायश्चित्तानि । ततः सकलकर्म्मसाधारणी परिभाषा । ततः दुष्टरजोदर्शनशान्तिः । ततो गर्भाधानं । ततः पुंसवनं । ततः मीमन्ताग्रयनप्रयोगः । ततो विष्णुबलिः । ततो जातकर्मप्रयोगः । ततो नामकरणप्रयोगः । ततः निष्क्रमणप्रयोगः । ततः अन्नप्राशनप्रयोगः । ततः अष्टपूर्तिविधिः । ततः चूडाकर्म्मप्रयोगः । तत उपनयनप्रयोगः । ततः सञ्चाव्रतप्रयोगः । ततः ब्रह्मचारिव्रतलोपप्रायश्चित्तं । ततः समावर्तनप्रयोगः । ततो विवाहादिनवधूम्रगृहप्रवेशादिप्रयोगः । ततः अग्निद्वयसंसर्गविधिः । तत उपासनाख्यः सायंप्रातर्होमविधिः । तत अशौचहोमविधिः । तत अकालकर्त्तव्यहोमविधिः । तत आप्तकालकर्त्तव्यहोमविधिः । ततः अग्निद्वयसंसर्गदोषप्रायश्चित्तं । ततो गृह्याग्निपुनःसम्भानप्रयोगः । ततो वधूसहितवरस्य गृहप्रवेशविधिः । तत आश्वयुजीकर्म्मप्रयोगः । ततः स्मार्त्ताग्रयणप्रयोगः । ततः प्रत्यवरोहणप्रयोगः । ततः पिण्डपिष्टयज्ञप्रयोगः । ततः अष्टकाष्टाद्वप्रयोगः । तत उत्सर्जनविधिः । तत उपाकर्म्मविधिः । ततो दाहादिसपिण्डीकरणान्त्योर्द्धदेहिककर्म्मप्रयोगः ॥

No. 1466. कैवल्यदीपिका, मुक्ताफलटीका ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 164. Lines, 8—10—12—14 on a page. Extent, 7,876 śloka. Character, Nāgara. Date, ŚM. 1963. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Kaivalya-dīpikā. A commentary on the *Muktāphala* of Vopadeva, on the philosophy of the Bhāgavata Purāṇa. By Hemādri Deva, Minister of Mahārāja Rāmarāja. The king's name occurs as Kāmarāja in the last line of the text, but that may be only an epithet; in Mr. Elliot's essay in the Journal of the Royal Asiatic Society of Great Britain (IV, p. 28) it is written Mahādeva. He was a Jādava king of the Lunar race (*soma-vaṇś'a*), and ascended the throne of Deoghar (Devagiri) in Ś'aka 1182. = A. E. 1260. This is also the time which M. Burnouf assigned to Vopadeva in his Preface to the Bhāgavata. Wilson says "Vopadeva is generally assigned to the twelfth century,"

(*Essays*, III. p. 184). Vopadeva was the Court Paṇḍit and Hemādri the minister of Mahādeva. According to some Hemādri was himself a king, and Vopadeva was his minister; but seeing that Hemādri proclaims himself a Mantri of Mahādeva in whose house he completed the work under notice, the opinion may be safely rejected as unfounded. The same may be said of the opinion which assigns to Vopadeva the authorship of the works current in the name of Hemādri. It is possible, however, from the currency of the epithet *Hemādri Vopadevena*, that some works are due to the joint authorship of the two Paṇḍits. The several works extant of Vopadeva on the philosophy and contents of the Bhāgavata are proofs sufficient that that work is not due to his pen. The reference to the Bhāgavata by Chand (12th century) is likewise a strong proof against the theory.

Beginning. यच्चोतिरन्विषति चेतसि धर्म्ममेधमातस्तुपामतिवशे ? परिकर्म्ममुष्णैः ।

तच्छुद्धमच्चमुक्तुरप्रतिविम्बभावात् लव्णाभिघामुपगतं भुवि भावयेत् ॥ १ ॥

समलघातं प्रणिहृत्य योऽन्धं स्थालिनीं चेतयते मनीषां ।

यत् पादसङ्गात् जगती लतार्थां गुणं विवस्वन्मिहानुवे तं ॥ २ ॥

श्रीवोपदेवस्य निधेर्गुणानां जयन्ति ते ते भुवि वाग्विलासाः ।

विकुण्डा येऽप्यस्यमीश्वरोऽपि सर्वज्ञशब्दं समवेति रूढं ॥ ३ ॥

अस्मिन् समस्त्रिंशपि वाङ्मयाव्यावपारपारीणमनीषयोचैः ।

विवृण्वतश्चिज्जडवस्तुभेदं गुणा गणयेया भवि. नास्य कैः कैः ॥ ४ ॥

अमुष्य वैदग्ध्यनिधेर्हृदिस्पृशे मुदं ददन्तेऽन न कस्य स्तुतयः ।

मुक्तामृषाद्वेपिमनांस्तनारतं वियोगिहृन्दीव कलाः कलानिधेः ॥ ५ ॥

तेन मुक्ताफलनेने यल्लोकमनुगृह्णता ।

तत्र टीकां यथावुद्धि कुर्वे कैवल्यदीपिकां ॥ ६ ॥

End. टीकां मुक्ताफलस्येमां नाम्ना कैवल्यदीपिकां ।

हेमाद्रिः कटकं चक्रे कामराजस्य वेश्मनि ॥

Colophon. इति श्रीमत्प्रौढप्रतापचक्रवर्त्तिमहाराजाधिराजसोमवंशोद्भवराजमन्त्रि-
वर्यहेमाद्रिदेवविरचिता मुक्ताफलटीका समाप्ता ।

विषयः । वोपदेवदत्तमुक्ताफलस्य व्याख्यानं ।

No. 1467. विद्याकल्पसूत्रं ।

Substance, country-made paper, $12\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Folia, 41. Lines, 11 on a page. Extent, 1,126 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1864. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Vidyá-kalpa-sútra. A manual for the performance of daily religious rites and ceremonies for persons who worship a S'ákta goddess. By Paras'uráma Muni.

Beginning. श्रीमान् प्रोक्तगुणो लब्ध्वा दीक्षामुक्तगुणाद्गुरोः ।

दृष्ट्वा महागणपतिमारभेत त्रियः क्रमम् ॥ १ ॥

ब्राह्मे मुहूर्ते ब्राह्मणो मुक्तस्त्रायः समुपविश्य पापविच्छापाय स्वप्रक्षरभ्रगाम्नाज-
कर्णिकासमुपविष्टं—इत्यादिः ।

End. सर्वेषु यज्ञेषु यष्टा भवति यं क्रतुमधीतेन तेनास्येष्टं भवति इति हि श्रूयते
इत्युपनिषदिति शिवं ॥ १० ॥

Colophon. इति श्रीमद्भगवत्परशुराममुनिनिर्गदितं श्रीविद्याकल्पसूत्रं सम्पूर्णम् ।

विषयः । श्रीविद्यादीक्षापूजनादिकथनं ।

No. 1468. भगवद्भक्तिचन्द्रिकोक्तासः, सटीकः ।

Substance, country-made paper, $12\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 45. Lines, 10—11 on a page. Extent, 1,452 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Bhagavad-bhakti-chandrikollása. A treatise on faith and devotion to Kṛishṇa; in verse with a prose commentary. The MS. is incomplete, and the author's name cannot be made out.

Beginning. (टी०) । इह खलु मुक्तमुमुक्षुविषयिप्रवृत्तिजनान् सर्वानपूर्वसाक्षादेनानन्द-
पूर्णान् विधातुं परं ब्रह्मा सगुणरूपेणानन्दवेग्मनि प्रादुरभूत् तस्य सगुणस्य
भक्तिरसालम्बनस्य प्रणामं प्रारिप्सुताविघ्नपरिसमाप्तये कुर्वन् शिष्यशिक्षायै
निबध्नाति । गानैरिति ।

(म्०) । गानैर्नारदगोपिकादिषु निजप्रेमाण्वर्जयन्
स्ते स्ते कर्मणि योजयन् सुरमुखान् शुक्लात्मबुद्धिप्रदान् ।
नित्यं यः सनकादिकेभ्य उरुधा गीतः श्रुतौ राजते
सत्यज्ञानसुखात्मकं तमनिशं हृत्वाभिधानं नुमः ॥ १ ॥

End.

(ख०)

विषयः । भगवद्भक्तिचन्द्रिकोक्तासव्याख्यानं ।

No. 1469. सामान्यसूत्रभाष्यं ।

Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 36. Lines, 9 on a page. Extent, 1,270 ślokaś. Character, Nāgara. Date, Sm. 1866. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Kapardi-bhāṣhya alias *Sāmānya-sūtra-bhāṣhya*. A commentary on the Kalpa-sutra of Āpastambha. By Kapardi Swāmī. The MS. comprises only the chapter on technical terms.

Beginning. यज्ञं व्याख्यास्यामः । व्याख्यानं नाम शब्दप्रतिपादितार्थस्य न्यायलब्धार्थस्य स्वरूपकथनं ॥ अस्मादयमर्थो लभ्यत इति । इह यज्ञशब्देन साङ्गोपाङ्गो यामोऽभिधीयते ।

End. यस्य प्रयोजनं नास्ति न तस्य प्रपायनं । यथा दक्षिणाग्नेर्दर्शपूर्णमासार्थे होमे सारस्वतहोमे ।

Colophon. इति श्रीकपर्दिस्वामिभाष्ये परिभाषापटलं समाप्तम् ।

विषयः । सामान्यसूत्रव्याख्यानं ।

No. 1470. गूढार्थदीपिका, मूलसहिता ।

Substance, country-made paper, 13½ × 6 inches. Folia, 311. Lines, 12—13—16 on a page. Extent, 10,845 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Guḍhārtha-dīpikā. A commentary on the Bhagavad Gītā. By Madhusūdana Śarasvatī, who dedicates it to his tutor Viśveśvara Śarasvatī. The MS. includes also the text.

Beginning. ॐ भगवत्पादस्यार्थमालोच्यतिप्रयत्नतः ।

प्रायः प्रतिपदं कुर्व्यं गीतागूढार्थदीपिकां ॥

End. श्रीरामविश्वेश्वरमाधवानां प्रसादनासाद्य मया तु वृणां ।

व्याख्यानमेतद् विहितं स्वबोधं समर्पितं तत्परणाम्मुजेषु ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीविश्वेश्वरसरस्वतीपाद । इतः परमत्परं
लुप्तम् ।

विषयः । भगवद्गीताव्याख्यानं ।

No. 1471. पञ्चभूतविवेकदीपिका ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 35. Lines, 10—11 on a page. Extent, 244 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Pañcha-bhūta-viveka-dīpikā. A commentary on the *Pañcha-bhūta-viveka*, a treatise on the five elements, from a Vedānta standpoint. The text is by Bhārati Tīrtha; the comment by Rāmakṛishṇa.

Beginning. नत्वा श्रीभारतीतीर्थविद्यारण्यमुनीश्वरैः ।

पञ्चभूतविवेकस्य व्याख्यानं क्रियते मया ॥

End. तद्ब्रह्म स्वरूपात्मात्मरूपकमिति यदुक्तलक्षणं ब्रह्म स्वरूपात्मात्मरूपं स्वरूपकं स एवेत्यर्थः ।

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीभारतीतीर्थविद्यारण्यमुनिवरकिङ्करेण श्रीरामकृष्णविदुषा विरचिता महावाक्यविवेकव्याख्या समाप्ता ॥ पञ्चमं प्रकरणं ॥

विषयः । पञ्चभूतविवेकव्याख्यानं ।

No. 1472. निगूढार्थदीपिका अर्थात् आद्यर्षणेपनिषत् टीका ।

Substance, country-made paper, 13×6 inches. Folia, 231. Lines, 13—14 on a page. Extent, 9,660 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Nigudhārtha-dīpikā. A commentary on the Atharvána Upanishads. The codex is incomplete, and contains only that portion of the work which refers to the S'iras, the S'iva, and the first half of the Gaṇapati Upanishads. By Naranārāyaṇa.

Beginning. नारायणपदद्वन्द्वपरायणपरायणः ।

नरं नारायणं नत्वा नरो नारायणाक्षयः ॥ १ ॥

अथर्वणरहस्येयु नानाशास्त्रान्वितेषु च ।

तनुते तनुवाक्येन निगूढार्थप्रदीपिकां ॥

End. नारायणेन रविता श्रुतिमात्रोपजीविना ।

अस्यष्टपदवाक्यानां पूर्व्वारददीपिका ॥

Colophon. इत्यथर्वणिरसि वरदगणपतिपूर्व्वतापनीयोपनिषदीपिका समाप्ता ।

विषयः । अथर्ववेदोपनिषद् व्याख्यानं ।

No. 1473. हिरण्यकेशिसूत्रं ।

Substance, country-made yellow paper, 10½ × 4½ inches. Folia, 15 Lines, 8—9 on a page. Extent, 301 ś'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Correct.

Hiranyakes'i Sūtra. A fragment of the Kalpa Sūtra of Hiranyakes'ī on the rituals of the Black Yájur Veda. The text is confined to the Rájasūya sacrifice.

Beginning. राजा अश्वमेधेन यजेत यः कामयेत सर्व्वं जुष्टीर्य्यं जुवीयेति पुण्यनामधेयं चित्रं देवयजनमध्यवस्यति ।

End. राजेह हतिरभितोऽम्बे अम्बानि श्वो भूते पञ्चाक्षः षट् । राजाम्बेष्टादश ।

Colophon. इति हिरण्यकेशिसूत्रे चतुर्दशप्रश्नः समाप्तः ।

विषयः । अश्वमेधयागप्रकरणं ।

No. 1474. सहस्रोपदेशी, वा उपदेशसहस्री टीकासहिता ।

Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 91. Lines, 9 on a page. Extent, 1,638 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Sahasropades'i alias *Upades'a-sahasrī*. A treatise on the Vedāntic doctrine, and the duties of Vedāntists. By S'aṅkara Āchārya. The work is divided into two parts, the first, comprising three chapters in prose, and the second nineteen in verse. The MS. comprises only the first part with a commentary named *Padayojanikā*, by Rāma Tīrtha. Hall's *Contributions*, p. 99.

Beginning. (टी०) । प्रणम्य रामाभिषमात्मधीपदं जगत्प्रसूतिस्थितिसंभवायनं ।

तदात्मकांश्चहृत्पूर्वकान् गुरुन्मयोपदेशार्थविभाग उच्यते ॥ १ ॥

इह भगवत्पादाभिधो भगवान् भाष्यकारः सर्वोपनिषदर्थसारसङ्ग्रहादिकामुपदेश-
साहस्रीं गद्यपद्यविभागधन्यरचनया प्रकटीकुर्वन्नादौ गद्यवन्धमारभमाणः प्रा-
रिभूतपरिसमाप्तिप्रचयगमनादिप्रयोजनं मिष्टाचारविशेषपरिप्राप्तं सङ्कलमाच-
रति । अथेति ।

(सू०) । अथ मोक्षसाधनोपदेशविधिं व्याख्यास्यामो मुमुक्षूणां ॥ २ ॥

End.

(सू०) । सर्वाण्युपनिषद्वाक्यानि विस्तरशः समीक्षितव्यानीति समीक्षितव्यानि ।

Colophon. इति सहस्रोपदेशी प्रबन्धः समाप्तः । तृतीयप्रकरणश्च ।

(टी०) । सर्वाणि वेदान्तवाक्यानि विस्तरशो ब्रह्मसाधोपसंहारेण, पुनः पुन-
रालोचयितव्यानीत्यर्थः । द्विर्गतिर्गद्यवन्धसमाप्तिद्योतनार्था ।

उपदेशसहस्र्याः सङ्गद्यवन्धो यथासति ।

व्याख्यातो रामतीर्थेन भक्त्या स्वज्ञानसिद्धये ॥

इति श्रीमत्पदवाक्यमहावाक्यप्रमाणमर्यादाश्रीसहस्रोपदेशीव्याख्यायां गद्यवन्ध
तृतीयं प्रकरणं ॥ २ ॥ कीवन्मुक्तिनामकं तृतीयं प्रकरणं समाप्तम् ॥ २ ॥

विषयः ।

सहस्रोपदेशिगद्यवन्धव्याख्यानम् ॥

No. 1475. उपदेशसहस्री, पदयोजनिकानामटीकासहिता ।

Substance, country-made paper, $11\frac{1}{4} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 99. Lines, 17—18 on a page. Extent, 5,346 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Upadis'a-sahasri. The metrical portion of the work named under the last preceding No. with a commentary named Padayojanká. By Ráma Tírtha, son of Kṛishṇa Tírtha. Hall's *Contributions*, p. 99.

Beginning. यवाध्वसुमिदं सर्वं मेयमावाद्यविद्यया ।

भाति नो भाति यज्ज्ञानादग्निं तदुग्रं चित्तसुखम् ।

तदेवं सर्वोपनिषदर्थसारसङ्ग्रहं गद्यबन्धबन्धेन सङ्क्षेपतो युक्त्योपदिश्य पुन-
रप्युक्तमेवार्थजातं पद्यप्रबन्धेन सोपस्करं विस्तरेणोपदेष्टुकासो भगवान् भाष्यकारः
पद्यप्रन्यारम्भे पद्यप्रतिपाद्यपरदेवतानसंस्काररूपं सङ्कलं कृतं शिष्यशिष्यायै
श्लोकेनोपनिबध्नाति चैतन्यमिति ।

(सू०) । चैतन्यं सर्वशं सर्वं सर्वभूतगुहाग्रयं ।

यत सर्वविषयातीतं तस्मै सर्वविदे नमः ॥

End.

(सू०) । तथास्तुतं ज्ञानमिदं हि यैः पुरा नमो गुरुभ्यः परमीक्षितश्च यैः ॥

Colophon.

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीगोविन्दभगवत्पादपूज्यशिष्यश्रीशङ्करभग-
वतः कृतिः सकलवेदोपनिषत्सारोपदेशसहस्री समाप्ता ॥ २८ ॥

(टी०) । युक्तमच गुरुप्रपूजनमित्यर्थः ॥ २८ ॥

उपदेशसहस्रीयं विवृता हि महात्मनिः ।

श्रद्धावेशान्मयाप्यस्याः पदयोजनिका कृता ॥ १ ॥

समस्तवेदार्थरहस्यगद्यपद्यप्रबन्धार्थतयावबोधः ।

कथमु सादृश्यतिविस्मितः स्यादशापि भक्त्याहमिच्छामि नुब्रुवः ॥ २ ॥

हृदयान्तराविस्तरासमूर्तेस्तथा गुरुणां विपुलप्रसादात् ।

यथाकथञ्चिद्रचितेन विष्णुरनेन तुष्यन्खिलान्तरादा ॥ ३ ॥

इति श्रीशङ्कराचार्यकृतोपदेशसहस्राः पदयोजनिका नाम टीका कृष्णतीर्थ-
शिष्यरामतीर्थविरचिता समाप्ता ।

विषयः ।

उपदेशसहस्रा व्याख्यानं ।

No. 1476. सौभरिसंहिता ।

Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folia, 159. Lines, 6—7—8 on a page. Extent, 2,084 ślokaś. Character, Nāgara. Date, SM. 1801. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Saubhari-Saṁhitā. A collection of legends in praise of certain sacred places, related by Saubhari in reply to queries by Yudhisṭhira. The MS. is apparently incomplete. Contents: I. Details of the Indrayāga. II. Translation of a Bhilla to Vaikunṭha. III. Story of Ś'iva Ś'armā. IV. and V. The legend of Dīlipa's worship of the cow Nandinī for a son. VI. The emancipation of a Vais'ya through the merits of Indraprastha. VII. Birth of Ś'iva Ś'armā. VIII. Praise of Dvārkā. IX. Story of a Brāhmaṇa named Vimalāksha. X. Story of a Brāhmaṇa named Upendra, and another tale. XI. Story of Chaṇḍakanā and of his father. XII. Praise of a sacred pool named Viś'rāntī. XIII. Do. of Madhuvana. XIV. Do. of Vadarikāśrama. XV. Do. of Haridvāra. XVI. Do. of Indraprastha. XVII. Do. of Prayāga. XVIII. Do. of Indraprastha.

Beginning. सूत उवाच । धर्मपुत्रो धर्मकथां शृणुषुः सौभरेः शुभास ।

श्रीनकायममभ्येत्य नत्वा तमिति शृष्टवान् ॥ १ ॥

दुषिष्ठिर उवाच । ब्रह्मन् सार्धं तनयातीरतीर्थे यच्छुभम् ।

तीर्थं तदेव वैकुण्ठजम् भूमिपुरःसरम् ॥ २ ॥

सौभरिरुवाच । एकदा तु मुनिश्रेष्ठो दिवि नारदपर्वतौ ।

गच्छन्तो खाण्डववनं पश्यतः स्म मनोहरं ॥ ३ ॥

End. अनन्तादित्यसङ्काशं वासुदेवं चतुर्भुजम् ।

शङ्खचक्रगदापद्ममुकुटं वनमालिनम् ।

द्वादशपद्मजगत् सरेन्द्रारायणं विभुं ॥ ८५ ॥

Colophon. इति श्रीसौभरिसंहितायां शिवनारदसंवादे इन्द्रप्रस्थमाहात्म्ये चण्डादशाध्यायः सम्पूर्णः ।

वषयः । १ अध्याये, इन्द्रयागविधानं । २, भिन्नमिहवैकुण्ठारोहणं । ३, शिवशर्मकथा ।

४, ५, सुतार्थं दिल्लीपुत्रतनन्दिनीगोमेवावृत्तान्तकथनं । ६, इन्द्रप्रस्थतीय-

प्रभावेण वैश्वसृजिः । ७, शिवशर्मजन्मकारणं । ८, द्वारकामाहात्म्यं । ९,

विमलाख्यविप्रोपाख्यानादिः । १०, मुकुन्दद्विजोपाख्यानादिः । ११, चण्डक-
नापिताख्यानकथनादिः । १२, विश्रान्तितीर्थमाहात्म्यादिः । १३, मधुवन-
माहात्म्यादिः । १४, बदरिकाश्रमवर्णनं । १५, हरिद्वारमहिमवर्णनं । १६,
इन्द्रप्रस्थमाहात्म्यकथनं । १७, प्रयागमाहात्म्यकथनं । १८, पुनरिन्द्रप्रस्थ-
माहात्म्यं ।

No. 1477. देवज्ञवान्धवः ।

Substance, country-made yellow paper, 11 × 4½ inches. Folia, 18
Lines, 9—10—11 on a page. Extent, 492 s'lokas. Character, Nágara.
Date, Sk. 1768. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appear-
ance, new. Verse. Generally correct.

Daicajña-bāndhava. A manual for the calculation of auspicious
days for the performance of rites and ceremonies. The MS. is incom-
plete, and the author's name does not appear in it.

Beginning. यस्याशा वसनं गतिश्च दृषमः खडाङ्गशूलं करे

चन्द्रशारविभूषणं वरतनौ यज्ञोपवीतं फणी ।

दुर्जयस्त्रिपुरो जितश्च मदनो येनाम्बको निर्जितो

गङ्गा मूर्द्धि दृता च पुण्यतटिनी तस्मै नमः शम्भवे ॥

End.

(ख०)

विषयः । समयाष्टादिः । उत्पाताद्यतथेगादिकथनं । पर्वदिनानि । तिथिप्रकरणं ।
सङ्क्रान्तिकथनं । संवत्सरगणनादिः । वर्षेष्टाद्ययनादिः ।

No. 1478. पञ्चस्वरः, दृत्तिसहितः ।

Substance, country-made yellow paper, 11 × 4½ inches. Folia, 12.
Lines, 5—8—9—10 on a page. Extent, 316 s'lokas. Character, Nágara,
Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appear-
ance, new. Prose and verse. Generally correct.

Pañchasvara. A manual of divination with the first five vowels of
the Sanskrit alphabet—partly Nomancy and partly Tephromancy.
By Prajāpati. Attached to the text is a commentary by Apya
Dīkshita.

Beginning. अरिष्टविचारणं पताकीचक्रे ।

ऊर्द्धरेखात्रयं लेख्यं तिर्यग्रेखात्रयं तथा ।

वेद्यास्तिर्यक् क्रमादेयाद् द्वाभ्यां द्वाभ्यां परस्परम् ॥ १ ॥

पञ्चरेखासु समालेख्याः पताकीवेधनिर्णये । अस्यार्थः ।

End.

जन्मलग्नस्य पापविह्वलात् पापयामार्गे जन्मसर्वमरणयोगानामिदं सङ्कारीत्यत
श्चाह ।

ज्योतिर्विदः प्रपञ्चन् पञ्चाणां सुविचारकाः ।

पञ्चसरादितो यद्वै सङ्गृहे निधनं कृतम् ॥

Colophon. इति श्रीजगत्पतिविरचितोऽप्ययदीक्षितकृतविद्वत्तिसहितः पञ्चसराष्टो नाम ग्रन्थः
समाप्तः ।

विषयः । पताकीचक्रस्य अकारादिपञ्चसरादीनाञ्च गणनया शुभाशुभकथनं ।

No. 1479. रमलसारः ।

Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 17. Lines, 11—12 on a page. Extent, 293 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1873. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Rāmalasāra. A manual of Cloromancy or augury with a set of dice. By Śrīpati, son of Lakshmīnrisiṅha Bhaṭṭa.

Beginning. मङ्गुलारणविस्तीर्णकरपुष्करसंयुतं ।

शिवोद्भवन्नं भास्वन्नं कमलामोददं भजे ॥ १ ॥

यः प्रश्नशास्त्रनिष्ठातो रत्नशास्त्रप्रवर्तकः ।

ज्योतिर्मतानुसारेण तमाचार्य्यं नतोऽस्म्यहम् ॥ २ ॥

गुणिगोविन्दरायस्य चाचवर्णशिरोमणेः ।

प्रसादात् ज्ञियते रत्नसारः श्रीपतिना मया ॥ ३ ॥

End.

प्रश्नालयेषु चान्येषु विमेषेषूक्तिभिर्वृधं ।

तत्तत्कलथो (?) यच्च (?) बुद्धान्यामपि चिन्तयेत् ॥ १८० ॥

Colophon. इति श्रीगोकुलवास्यलक्ष्मीविरचितभट्टात्मजश्रीपतिविरचितो रमलसारः समाप्तो
जातः ।

विषयः । पाशकनिचेपद्वारा जनकतत्रस्य शुभाशुभगणना ।

No. 1480. वैद्यरहस्यपद्धतिः ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 47. Lines, 10—12—13 on a page. Extent, 1,552 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1754. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Correct.

Vaidyarahasya Paddhati. A treatise on practise of medicine. By Vidyāpati, son of Vañśīdhara. The diseases treated of are : dysentery, chronic diarrhoea, jaundice, phthisis, hiccup, asthma, influenza, thirst, fainting, epilepsy, paralysis, colic, tumours in the abdomen, stone in the bladder, abscesses on the neck, sexual diseases, leprosy, diseases of women and infants, &c., &c.

Beginning. अथ ज्वराधिकारः । आमलक्ष्यभया कृत्वा चिक्कयेत्ययं गणः ।

सर्वज्वरकफान्को भेदी दीपनपाचनः ॥ इत्यामलक्ष्यादिः ।

End. विद्यापतिर्नियोगाद् द्यानितीरायगौडवर्यस्य ।

वैद्यरहस्यं बलिखत् परम्पराज्ञानमुपलब्धे ॥ १ ॥

दीर्घदीर्घास्तु बहवो ग्रन्थाः सन्ति तथापि मे ।

साम्प्रदायिकयोगानां सङ्ग्रहार्थमयं ग्रन्थः ॥ २ ॥

वस्तुव्यत्यैक १०२८ वर्षेभूदंशीधरतनूजनेः ।

पौषशुक्लद्वितीयायां पूर्णा विद्यापतेः कृतिः ॥ ३ ॥

Colophon. इति श्रीमद्भुधवरवंशीधरतनयविद्यापतिकृतिवैद्यरहस्यपद्धतिः समाप्तिमगात् ।

विषयः । ज्वरातीसार—पक्ष्णी—कृमि—पाण्डुरोग—कास—द्विक्का—आस—इर्दि—
पिपासा—मूर्च्छा—दाहोन्मादापस्मार—वातव्याधूरुलम्भ—ग्रहल—गुल्म—
मूत्रकृच्छ्राग्नरी—प्रमेह—मंदाशेथ—गण्डमाला—क्षीपद—विद्रधि—व्रण—
भगन्दर—उपदंश—कुष्ठ—विमर्ष—स्त्रायु—फिरङ्ग—मस्त्रिका—चुदरोग—
शिरोरोग—नेत्रकर्ण—नासौष्ठ—मुख—गलरोगादिचिकित्सा । स्त्रीबालरोग-
चिकित्सा च ।

No. 1481. सञ्ज्ञासमुच्चयः ।

Substance, country-made yellow paper, $7\frac{1}{4} \times 2\frac{1}{4}$ inches. Folia, 21. Lines, 12 on a page. Extent, 480 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sk. 1641. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Corrected.

Saññā-samuchchaya. A treatise on Nosology, Therapeutics, and Materia Medica. By S'ivadatta Mis'ra.

Beginning. दिव्याङ्गनादुतिविभूषणसंपात्रप्रोक्तासहस्रतुसहस्रतद्रवसम्भृतं यः ।

कुम्भान्धञ्जलनिधेर्विभूराविरासीदन्वन्तरिस्तुमहसन्वहमानतोऽस्मि ॥ १ ॥

चिकित्साशास्त्रविज्ञानजिज्ञासा वरिवर्ति चेत् ।

अभ्यासः क्रियतां तर्हि बुधाः सञ्ज्ञासमुच्चये ॥ २ ॥

End. सञ्ज्ञासमुच्चयममुं लघुवाग्भटादिग्रन्थप्रकाशनकरं विषमस्थलेषु ।

तातादधीतविधिवद्भरवैद्यविद्ययुक्ते चतुर्भुजसुतः शिवदत्तमित्रः ॥ २ ॥

Colophon. इति शिवदत्तमित्रकृतः सञ्ज्ञासमुच्चयः सम्पूर्णः ।

विषयः । दोषधात्वादिसमसञ्ज्ञा । रोगनिदानं । परिमाणं । अर्चितकथनं । द्रवद्रव्य-
कथनं । द्रव्यगुणः । विशेषणलङ्कृणादिकथनं । विफलादिनाम । आहार-
विकृत्यादिकथनं । रसकल्पादिभेदाः । दाहक्लेदादिविवरणं ।

No. 1482. गौड़पादभाष्यटीका, वा माण्डूक्योपनिषद्भाष्यटीका

भाष्यसहिता उपनिषत्सहिता च ।

Substance, country-made paper, 14×7 inches. Folia, 136. Lines, 10—12—13—15—18 on a page. Extent, 5,865 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1912. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Gauḍapāda-bhāṣhya-ṭīkā. A gloss on a commentary on that portion of S'aṅkara's metrical digest of the Vedānta doctrine which bears on the Māṇḍukya Upanishad. By Anandajñāna, disciple of Suddhānanda.

Beginning. (टी०) । परिपूर्णपरिज्ञानानन्दवृत्तिमते सते ।

विष्णवे जिष्णवे तस्मै कृष्णनामभ्युते नमः ॥ १ ॥

शुद्धानन्दपदाभोजद्वन्द्वमद्वन्द्वजास्पदं ।
 नमस्कृत्यै पुरस्कृत्यै तत्त्वज्ञानमहोदयं ॥ २ ॥
 गौडपादीयभाष्यं हि प्रसन्नमिव लक्ष्यते ।
 तदर्थतोऽतिगम्भीरं व्याकरिष्ये स्वशक्तितः ॥ ३ ॥
 पूर्वं यद्यपि विद्वांसो व्याख्यानमिदं चक्रिरे ।
 तथापि मन्दबुद्धीनामुपकाराय यत्यते ॥ ४ ॥

(भा०) । प्रज्ञानांशप्रदानैः स्थिरचरनिकरख्यापिभिर्ज्ञाप्यलोकान्
 भुक्त्वा भोगान् स्वविष्टान् पुनरपि धिषणोद्भाषितान् कामजन्यान् ।
 पीत्वा सञ्चान् विशेषान् खपिति मधुरभुङ्गायया भोजयन्तो
 मायासङ्घातुरीयं परमवृत्तमजं ब्रह्म यत्तद्वतोऽस्मि ॥ १ ॥

(मू०) । सर्वं ॐ ह्येतद्ब्रह्म ॥ अयमात्मा ब्रह्म सोऽयमात्मा चतुष्पात् ॥

End. (मू०) । दुर्दर्शमतिगम्भीरमजं साम्यं विशारदं ।

बुद्धा पदमनानालं नमस्कृत्यै यथा बलं ॥ १०० ॥

Colophon. इति श्रीगौडपादीयचतुर्थैः ।

(भा०) । इति श्रीमच्छङ्करभगवतः कृतावागमशास्त्रविवरणे अज्ञातग्रन्थस्थं
 चतुर्थप्रकरणं समाप्तं ॥

(टी०) । गौडपादीयभाष्यस्य व्याख्या व्याख्यालसम्पत्ता ।

सम्पिता निर्मिता सेयमर्पिता पुरुषोत्तमे ॥

इति परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीशुद्धानन्दपूज्यपादशिष्यभगवदानन्दज्ञान-
 कृतायां गौडपादभाष्यटीकायां चतुर्थप्रकरणं समाप्तम् ॥

विषयः । माण्डूक्योपनिषद्भाष्यव्याख्यानं ।

No. 1483. सिद्धान्तविन्दुः, वा दशलोकीटीका, मूलसंहिता ।

Substance country-made paper, 11½ × 5½ inches. Folia, 12. Lines, 6—
 16—17 on a page. Extent, 765 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm.
 1741. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old.
 Prose and verse. Correct.

Siddhānta-vindu alias *Das'as'loki-ṭīkā*. A commentary on the *Da-
 s'as'loki* or ten stanzas by S'aṅkara on the essence of the Vedānta
 doctrine. By Madhusūdana Sarasvatī, disciple of Viś'ves'vara Saras-
 vatī.

Beginning. (टी०) । श्रीशङ्कराचार्यनवावतारं विश्वेश्वरं विश्वगुरुं प्रणम्य ।

वेदान्तशास्त्रवशात्सनां बोधाय कुर्वे किमपि प्रयत्नं ॥

(मू०) । न भूमिर्न तोयं न तेजो न वायुर्न खं नेन्द्रियं वा न तेषां समूहः ।

अनैकान्तिकत्वात् सुषुप्तैकमिदं सदेकोऽवशिष्टः शिवः केवलोऽहं ॥

End. (मू०) । न चैकं तदन्यद्द्वितीयं कुतः स्यात् न चाकेवलत्वं न चाकेवलत्वं ।

न शून्यं न चाशून्यमद्वैतकलात् कथं सर्ववेदान्तमिदं ब्रवीमि ॥ १० ॥

(टी०) । षडयाचनया मयायमन्यो बलमद्रस्य छते छतो निबन्धः ।

यददुष्टमिच्छामि यच्च दुष्टं तदुदाराः सुधियो विवेचयन्तु ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीविश्वेश्वरसरस्वतीभगवत्पादशिष्यश्रीमधु-

सूदनसरस्वतीविरचितः सिद्धान्तविन्दुनामग्रन्थः समाप्तः ॥

विषयः । दशश्लोकीव्याख्यानं । दशश्लोकान् आश्रित्य विवेचनं ॥

No. 1484. ब्रह्माष्टतर्वर्षिणी, अर्थात् ब्रह्मसूत्रवृत्तिः ।

Substance, country-made paper, 14 × 7 inches. Folia, 160. Lines, 14—15—16 on a page. Extent, 3,080 s'lokes. Character, Nāgara. Date, SM. 1912. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Brahmāmṛita-varshinī. An ancient exposition of the Vedānta aphorisms of Vyāsa. By Rāmānanda Sarasvatī, disciple of Mukunda Govinda. The author takes exception to the opinion of S'aṅkara Achārya in several places, and establishes separate theories of his own. The MS. is apparently complete, but it is not so large as a codex noticed by Dr. Hall (*Contributions*, p. 93) which is said to extend to 8000 s'lokas.

Beginning. श्रीरामचरणद्वन्द्वमद्वन्द्वानन्दसाधनं ।

नमामि यद्रजोयोगात् पाषाणेऽपि सुखं गतः ॥ १ ॥

सङ्कतिः संशयः पूर्वपरपक्षौ तयोः फलं ।

भाष्यस्याः श्रुतयः सर्व्याः सूत्राण्यनवशेषतः ॥ २ ॥

व्याख्यायन्ते स्फुटन्यायैर्मतभेदेऽपि कुत्रचित् ।

उच्यते सुखबोधार्थे श्रीरामो वीक्षतामिदं ॥ ३ ॥

End.

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमन्मुकुन्दगोविन्दश्रीचरणशिक्षितश्रीरा-
मानन्दसरस्वतीकृतौ ब्रह्मसूत्रवृत्तौ ब्रह्माख्यतवर्षिण्यां चतुर्थोऽध्यायस्य चतुर्थः
पादः समाप्तोऽर्थं धन्यः ।

विषयः । अध्यात्मो ब्रह्मविज्ञानसत्यादिवेदान्तसूत्रव्याख्यानं ।

No. 1485. वेदान्तसञ्ज्ञानिरूपणं ।

Substance, country-made paper, 14 × 7 inches. Folia, 9. Lines, 11—17 on a page. Extent, 405 ślokes. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Vedānta-sañjñā-nirūpaṇa. Interpretations of one hundred and forty-three technical terms in common use in Vedāntic works. The name of the author has not been ascertained. Dr. Hall describes (*Contributions*, p. 127) a work on Vedāntic terminology under the title of *Vedānta-sañjñā-prakriyā*, but whether it is the same with the one under notice or different cannot be made out.

Beginning. श्रीमद्गुरोः पादयुगं नत्वा तस्य प्रसादतः ।

वेदान्तसञ्ज्ञाः प्रत्येकं निरूप्यन्ते यथामति ॥ १ ॥

End. ब्रह्माख्यसङ्कीर्ति प्रत्यगभिन्नब्रह्मज्ञानान्मङ्गिरिति सिद्धं ।

Colophon. इति सञ्ज्ञाप्रकरणं समाप्तम् ॥

विषयः । विचत्वारिंशदधिकशतसङ्ख्यकवेदान्तिकव्यवस्थितयमाप्तसञ्ज्ञाकथनं सङ्क्षेपतस्तत् प्रत्येकतात्पर्यकथनञ्च ॥

No. 1486. जीवन्मुक्तिविवेकः ।

Substance, country-made paper, 14 × 7 inches. Folia, 52. Lines, 12—16 on a page. Extent, 2,126 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1913. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Jīvanmukti-viveka alias *Jīvanmukti-prakaraṇa*. Emancipation during terrestrial existence. By Vidyāraṇya Svāmī alias Mādhava Achārya. Hall's *Contributions*, pp. 133—208. The means of emancipation recommended being Yoga meditation, some take the work to be a Yoga treatise, but its leaning is Vedāntic.

Beginning. यस्य निश्चितं वेदा सायथा योऽखिलं जगत् ।

निर्ममे तमहं बन्धे विद्यातीर्थमहेयरं ॥

End. जीवन्मुक्तिप्रमाणप्रकरणं प्रथमं । वामनाक्षयः द्वितीयः । मनोनाशस्तृतीयः ।

स्वरूपसाधननिरूपणं चतुर्थं । विदत्तश्रामनिरूपणं पञ्चमं ।

Colophon. इति श्रीविद्यारण्यसामिहतजीवन्मुक्तिविवेकः । इति श्रीजीवन्मुक्तिः सम्पूर्णा ।

विषयः । जीवन्मुक्तिविचारः ।

No. 1487. बह्वचब्राह्मणोपनिषत्, वा ऐतरेयोपनिषद् भाष्यसहिता विवरणसहिता च ।

Substance, country-made paper, 13½ × 7 inches, Folia 55. Lines, 10—11 —12—13 on a page. Extent, 2,185 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Aitareyopanishad-bhāṣya-tīkā. A gloss on S'aṅkara's commentary on the Aitareya Upanishad of the Rig Veda. By Abhinava Nārāyaṇendra Sarasvatī, disciple of Kaivalyendra Sarasvatī. The codex comprises also the text and the commentary.

Beginning. (वि०) । आत्मा वा इदमित्यादिना केवलात्मविद्यारम्भस्य खवसरं वक्तुं कृतिं कीर्त्तयति परिषमाप्तमिति ।

(भा०) । परिषमाप्तं कर्म सद्यः(?) परब्रह्मविषयविज्ञानेनैव सैषा कर्मणो ज्ञानसहितस्य परा गतिरुक्तविज्ञानद्वारेणोपसंभूता ।

(मू०) । आत्मा वा इदमेक एवाय आसीत् ।

End. (मू०) । अमुस्मिन् वर्गे लोके सर्वान् कामानाप्त्वा स्वतः समभवत् समभवत् ।

Colophon. (भा०) । इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीगे।विन्दभगवत्पादपूज्यशिष्य-श्रीशङ्कराचार्यभगवत्पुत्रो बह्वचब्राह्मणोपनिषद्भाष्यं समाप्तम् ॥

(वि०) । इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमत्कैवल्येन्द्रसरस्वतीपूज्यपादशिष्यश्रीमद-भिनवनारायणेन्द्रसरस्वतीविरचितायां ऐतरेयोपनिषद्भाष्यटीकायां षष्ठोऽध्यायः समाप्तः ॥

विषयः । बह्वचब्राह्मणोपनिषद्भाष्यव्याख्यानं ।

No. 1488. शिवगीता, मत्स्यपुराणेत्तरखण्डीया ।

Substance country-made paper, 14 × 7½ inches. Folia, 17. Lines, 16—17 on a page. Extent, 885 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1913. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance old. Verse. Incorrect.

S'iva Gītā. A work, in imitation of the well-known Bhagavad Gītā, in which S'iva imparts instruction to Rāghava on emancipation, the stand-point being the Yoga, but so modified as to form a different system of philosophy. The work professes to be an episode of the Matsya Purāṇa. It is distinct from the work noticed under No. 454.

Beginning. सूत उवाच । अथातः सम्प्रवक्ष्यामि शृवं केवल्यमुक्तिदं ।

अनपदान्द्वेशस्य भवदुःखस्य भेषजं ॥

End. इत्युक्त्वा प्रथयुः सर्वे सार्थं सन्ध्यामुपासितुं ।

वसन्तः सूतपुत्रं ते सन्तुष्टा गोमतीतटं ॥

Colophon. इति श्रीमत्सुमहापुराणेत्तरखण्डे श्रीमत्शिवगीतासूतपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योग-
शास्त्रे श्रीशिवराघवसंवादे अधिकारिनिरूपणं नाम षोडशोऽध्यायः ॥

विषयः । अथ षोडशोऽध्यायाः सन्ति । तत्र १ मे, भक्तियोगकथनं । २ ये, वैराग्ययोग-
कथनं । ३ ये, पाशुपतविधिकथनं । ४ र्थे, शिवप्रादुर्भावकथनं । ५ मे, पाशु-
पतादयस्त्रिभुक्तिकथनं । ६ छे, शिवविभूतियोगकथनं । ७ मे, पञ्चभूतानामुत्पत्ति-
स्थितिलयनिरूपणं । ८ मे, देहस्य पाञ्चभौतिकलकथनं । ९ मे, देहस्वरूप-
निरूपणं । १० मे, जीवस्वरूपनिरूपणं । ११ श्रे, उपासनामाहात्म्यकथनं ।
१२ श्रे, उपासनाविधिकथनं । १३ श्रे, शिवमोक्षयोगकथनं । १४ श्रे, पञ्चकोश-
निरूपणं । १५ श्रे, भक्तियोगकथनं । १६ श्रे, अधिकारिनिरूपणं ॥

No. 1489. हरितत्वमुक्तावली, वा हरिस्तुतियाख्या मूलसहिता ।

Substance, country-made paper, 14 × 7 inches. Folia, 32. Lines, 16 on a page. Extent, 1,302 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1913. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Haritattva-muktāvali. A commentary on a hymn by S'aṅkara in praise of the deity of the Vedāntists. By Svayamprakāś'a Yati, disciple of Kaivalyānanda Yogindra. Hall's *Contributions*, p. 136.

Beginning. (टी०) । नित्यं निजानन्दसद्वितीयं शुद्धं विभुं सत्यमतिं स्तुतन् ।

सूक्तं निरस्ताखिलरूपमीशं प्रत्यक्षमात्मानमहं भजामि ॥

शङ्करं शङ्कराचार्यं केशवं वादरायणं ।

सूत्रभाष्यकृतौ वन्दे भगवन्तौ पुनः पुनः ॥

(मू०) । सोऽथे भक्त्या विष्णुमनादिं जगदिदं यस्मिन्नेतत् संहतिचक्रं भवतीत्यं ।

यस्मिन् दृष्टे नश्यति तत् संहतिचक्रं तं मेऽसारध्वानविनाशं हरिमीडे ॥

End. (मू०) । इत्थं सोऽहं भक्तजनैश्च भवभीतिध्वान्तार्कौभं भगवत्यादोपसेदं यः ।

विश्वोऽहोऽहं पठति शृणोति व्रजति ज्ञानं ज्ञेयं ह्यात्मनि चाप्नोति मनुष्यः ॥

Colophon. (टी०) । इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यकैवल्यानन्दयोगीन्द्रपादकमल-
भङ्गायमानस्यम्बकाशास्त्रयतिविरचिता शङ्करभगवत्पादकृतहरिकृतिव्याख्या-
तत्त्वमुक्तावली सम्पूर्णा ॥

विययः । हरिकृतिव्याख्यानं ।

No. 1490. शब्दार्णवाभिधानं ।

Substance, 1st Volume, English paper, the rest on country-made paper, 11 x 8 inches. Folia, ? Lines, on a page. Extent ? s'lokas ? Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society of Bengal. Appearance, old, all except 1st Volume, very much decayed. Prose. Correct.

S'abdārnavaśhidhāna. A dictionary of the Sanskrit language. The work was compiled by the late Bábu Kás'ínátha Basák, who died about forty years ago. He was a distinguished Sanskrit and Persian scholar, and for his time a good English writer, having been in the habit of preparing briefs for barristers of the late Supreme Court of Calcutta. He was much respected by his countrymen for his learning, wealth, and social qualities. The dictionary is remarkable as the first of its kind prepared by a native without European assistance or superintendence. It is alphabetically arranged, and is fuller in vocables than the S'abdakalpadruma of the late Sir Rájá Rádhákánta Deva, and gives the etymology of every word. In this last respect it is superior to both the S'abdakalpadruma and the Dictionary compiled

under the superintendence of Dr. Wilson. The work was completed in eight volumes, of which the I, III, and V are lost. The second volume is devoted to the letter क, the IV to ट to घ, the VI to फ to र, the VII to ल to ष, and the VIII to स to च. The codices seem to have been sadly neglected, and have suffered much from damp and the ravages of rats. The work was sent to press by Bábu Jayagopál Bysák, the son of the author, and sixty pages of it, comprising about one half of the vocables beginning with letter च, were printed, when the death of the editor put a stop to the undertaking.

Beginning. च चययं चभावे चन्ते निषेधे कृपायाश्च अः पुं विष्णौ ॥

अशब्दः स्याद्भावे च स्वल्पार्थप्रतिषेधयोः ।

अनुकम्पायाश्च तथा वासुदेवे लनव्ययमिति मेदिनी ॥

End. ऋदिनी स्त्री सल्लक्षां ॥ श्रील्लल्लञ्जे इत्यस्मात् औनादिककुप्रत्यये रेफस्य वा लले ऋीकुः । श्रीकुः ऋीकुः सल्लञ्जे स्यात् अतुकचपुणोरपीति उणादिकोपः ऋीकु बाष्पल्लिङ्गं लञ्जिते पुं अतुनि चपुणि च ।

Colophon. समाप्तिश्चकं वाक्यं नास्ति । मध्यं खण्डितश्च ।

विषयः । अकारादिक्रमेण शब्दानां यथासम्भवमर्थानुवृत्तिप्रकृतिप्रत्ययविभागकथनं, शब्दार्थविषये कोषादिप्रमाणप्रदर्शनश्च अमिधानस्यास्य पञ्चखण्डाः सन्ति मध्ये कतिपयखण्डा न सन्ति ॥

No. 1491. संहिताविट्ठतिः वा वृहत्संहिताविट्ठतिः, मूलसंहिता ।

Substance, country-made paper, 14½ × 13 inches. Folia, 514. Lines, 13 on a page. Extent, 22,508 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Saṁhitá-vīṭṭiti. A commentary on the Brihat Saṁhitá of Varáha Mihira. By Bhaṭṭotpála. The text of Varáha Mihira has already been published in the Bibliotheca Indica, and a translation of it, by Dr. Kern, in the Journal of the Royal Asiatic Society of Great Britain. But the commentary is a voluminous one and rare. An imperfect copy of it has been noticed under No. 590 (ante II. p. 42), but it has been so described there as if it were an independent work. Besides the copy now under notice, a complete codex has been obtained for the Library of the Asiatic Society of Bengal.

Beginning. (टी०) । ॐ ब्रह्माजशङ्कररवीन्दुकुञ्जजीवशुक्रार्कपद्मगणनाथगुरुन् प्रणम्य ।

यः सङ्गृहोऽर्कवरलाभविष्टज्वरेरावर्तकस्य तमर्चं विष्टणोमि कृतज्ञम् ॥

यच्छास्त्रं विपुलं चकार सविता स्तुत्यैस्त्रिभिर्व्योतिषां

तस्योच्छ्रितमिदमायुनः कलियुगे संश्रित्य यो भूतलम् ।

भूयः स्तुत्यतरं वराहमिहिरव्याजेन सर्वं व्यधात्

इत्थं यं प्रवदन्ति मोक्षकुमलालस्यै नमो भास्वते ॥

वराहमिहिरादौ सुवृद्धभेदतोयाकुले

यद्वर्त्तगणयादसि प्रचुरशास्त्ररज्ज्वले ।

धर्मानि परितो यतो लघु+येऽर्थलयाः(?) ततः

करामि विष्टतिश्रवं निजधियाहमचोत्सलः ॥

(मू०) । अयति अगतः प्रकृतिर्विद्यायाः सृजजभूषणं नभसः ।

द्रुतकनकसदृशो दशशतमयूखमालाचित्रः सविता ॥

End. गुरुचरणप्रणिपातकृतप्रसादमतिना मदीयं शास्त्रं ज्योतिषयन्त्रमुपसङ्गृहीतं

सङ्क्षिप्तीकृतं तस्मान्नेभ्यः पूर्वप्रणेतृभ्यः पूर्वाचार्येभ्यो नमोऽस्तु नमस्कारो भवतु ।

Colophon. इति भट्टात्यलविरचितायां संहिताविष्टतौ उपसंहाराध्यायः शतमेकम् ॥

विषयः । वराहमिहिरकृततट्टसंहिताव्याख्या ।

No. 1492. अष्टविक्रति विष्टतिः । .

Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia, 30. Lines, 8—10 on a page. Extent, 641 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect. Complete.

Ashṭa-vikṛiti-viṣṭiti, with a commentary. A set of memorial verses on the principles of reading in eight different arbitrary ways the Sañhita of the Rīg Veda. By Madhasúdana, a muni or saint, son of Kṛishṇa-daipáyana, which name would at first sight suggest Vyása, but it is not so. The commentary is anonymous. The colophon is incorrect and quite unreliable. From the introductory portion of the commentary it appears that Madhusúdana wrote the treatise in verse, borrowing his materials from Prátisákhyā treatises by Vyádī and Hayagrīva. The works of the latter have not yet been met with, but the name of Vyádī or Vyáli is well known as that of an old grammarian

of high authority, who is described to have written a work, called *Saṅgraha*, in a hundred thousand verses of continuous anusṭup. From frequent references in latter works it would seem that he wrote a standard lexicon which Amara largely consulted. A *Prātisākhya* is also attributed to him, but as yet none of these works has been met with. Goldstücker, after reviewing the remarks of Max Müller, Weber, Bohtlink and others, comes to the conclusion that Vyādi "was a near relative of Pāṇini, and Pāṇini must have preceded him by at least two generations." *Panini*, p. 210.

The real and original object of these artificial forms of writing the text of the *Rik Saṁhitā*, was the prevention of corruptions, interpolations and accidental omissions of the words of the text, but the love of mystery soon attached to it a religious meaning. The practice of reading or keeping by heart these arbitrary forms is still held highly meritorious, and there are many pandits in the Marhatta, Kārṇāṭa and Dravida countries who go through a part of the text every day before breakfast as a pious act. The practice is very similar to that of mediæval monks of Europe who used to read the Bible backward. Five such artificial forms have already been noticed under No. 1234, ante III. p. 199. The forms described in the codex before us are respectively called (1). *Jaṭā*, or entangled. (2). *Mālā*, or garland. (3). *Danḍa*, or staff-like. (4). *Rekhā*, or linear. (5). *Ratha*, or car-like. (6). *Dhvaja*, or flag-like. (7). *Sikhā*, or crest-like. (8). *Ghana*, or densely clotted. The *Jaṭā*, according to the author, should comprise five members, thus: 1st *Agnimile*; 2nd *Ile*; 3rd *Ilegnim*; 4th *Agnimagnim*; and 5th *Agnimile*. The 1st is called *anukrama* or the usual order; the 2nd *utkrama* or the eliding order; the 3rd *vryutkrama* or reversed order; the 4th *abhikrama* or repeating order; and 5th *sankrama* or rejoined order. The *Jaṭā* and the *Ghana* correspond exactly and in every respect with the principles laid down in the *Jaṭāpātala*, (ante III. p. 200). The others are new forms and made up by different fanciful arrangements of the five-fold order. The rules, however, exceedingly brief and obscure, and the examples given are so manifestly incorrect that they do not help one to elucidate them.

Beginning. (टी०)। हरिः ॐ । अथाष्टौ विवरणानि लिख्यते ।

मधुसूदनमुनीश्वरचरिताष्टौ विवृतिमंवरणस्य ।

तत्पू०(?) पुरोगमाचरं प्रकाशमारभते ॥ १ ॥

अथ मधुसूदनमहामुनिः स्वचिकीर्षितस्य निष्प्रत्यूहपरिसमापनफलकमिष्ट-
देवताध्यानरूपं मङ्गलमाचरन् स्वगुरुस्वनामकथनपूर्वकं चिकीर्षितं प्रति-
जानीते ।

(मू०) । श्रीश्रीमनौ ऋद्धिचरणावाङ्मनोऽस्यस्य चेत-
स्युत्प्रेदाद्यैर्विकृतिविवर्ति वैदिकस्रोतनीयां ।
व्याख्याचार्यानुमति मधुसूदनाख्यो गुरुश्री-
छण्डैर्पायनतनुभवो मस्करी चर्करोति ॥ १ ॥

End. ऋत्विजं देवं यज्ञस्य । यज्ञस्य देवसत्विजं । देवसत्विजं देवं देवसत्विजं ।
ऋत्विजं देवं देवसत्विजं । ऋत्विजमित्युत्विजं । होतारं रत्नधातमं । रत्न-
धातमं होतारं । होतारं रत्नधातमं । रत्नधातममिति रत्नधातमम् । इति
घनः । अटाद्यष्टौ विकृतयः सम्पूर्णाः । एवं प्रकारेण चतुःषष्टिष्वध्यायो बुधैर्ज्ञेयः ।
इति अटाद्यष्टौविकृतीनां स्वरूपकथनं मया विरचितं यत् ।

तेन जिष्णुर्विष्णुरादिपुरुषो वेदपुरुषादिधर्मः प्रीतो भवतात् ॥ ५६० ॥

Colophon. इति श्रीऋद्धिचरणौ पादोपदिष्टायां श्रीछण्डैर्पायनतनुभवायां श्रीमधुसूदन-
मुनिविरचितायां श्रीआडीचययीवीप्रातिशाख्यकारिकायां(?) श्रीमधुसूदनीमिवा-
भाष्यं नाम अटाद्यष्टविकृतिविवरणं सम्पूर्णं ।

विषयः । ऋग्वेदीयजटाद्यष्टविकृतीनां प्रत्येकलक्षणोदाहरणानि ।

No. 1493. सिद्धान्तचन्द्रिका ।

Substance, country-made yellow paper, 18 × 3½ inches. Folia, 91.
Lines, 6—7—8 on a page. Extent, 3,060 śloka. Character, Bengali.
Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance,
old. Verse. Generally correct.

Siddhānta-chandrikā. A metrical treatise on the creation accord-
ing to the Vedānta philosophy, and on the nature and attributes of
Brahma. By Śivachandra Siddhānta, disciple of Rādhākṛiṣṇa Vedān-
tavāgīśa and Rāmakṛiṣṇa Miśra. A work of this name and character
has been noticed by Mr. Hall, but it is said to be the work of Rāma
Sunyamin, disciple of Rāmahadra Yati (*Contributions*, p. 110). The
MS. examined by him was, however, defective, and the author's name
seems to be incorrect. The title of Sunyamin is suspicious, and I have
never heard it used.

Beginning. शङ्करः शङ्कराचार्यः केशवो वादरायणः ।

प्रकाशतां मम स्वान्ते प्रभया निर्निमित्तया ॥

श्रीराधाकृष्णवेदान्तवागीशेन च शिचितः ।

श्रीरामकृष्णमिश्रेण दृढस्थितिसमेन च ॥

विप्रः श्रीशिवचन्द्राख्यः तौ नत्वा तनुते स्मरन् ।

गुरुकल्पितसिद्धान्तनामा सिद्धान्तचन्द्रिका ॥

End. रामकिशोररामस्त्वं भासस्य मयि निर्गुणे ।

मेघं भित्ता यथा भातः सूर्याचन्द्रमसौ तथा ॥

Colophon. इति श्रीशिवचन्द्रसिद्धान्तविरचिता सिद्धान्तचन्द्रिका समाप्ता ॥

विषयः । वेदान्तमतसिद्धजगत्प्रपञ्चस्य विवरणं ब्रह्मैक्यप्रतिपादनञ्च ॥

No. 1494. सनत्सुजातीयविवरणं, मूलसहितं ।

Substance, country-made paper, 12½ × 5 inches. Folia, 26. Lines, 15—17 on a page. Extent, 1,348 ślokaś. Character, Bengali. Date, Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Sanatsujātiya-vivaraṇa. A commentary on an episode in the Udyoga Parva of the Mahābhārata on death and futurity. A sage of the name of Sanatasujāta, according to the legend, instructs Dhritarāshṭra on the subjects. By a disciple of S'aṅkara Āchārya, who withholds his name from the work.

Beginning. (टी०) । नमः पुंसे पुराणाय पूर्णानन्दाय विष्णवे ।

निरस्तनिखिलध्वान्ततेजसे विश्वहेतवे ॥

सनत्सुजातविवरणं सङ्क्षेपतो ब्रह्मजिज्ञासूनां सुखावबोधायारभ्यते ।

(मू०) । वैशम्पायन उवाच ।

ततो राजा धृतराष्ट्रो मनीषी सम्पूज्य वाक्यं विदुरोदितं तत् ।

सनत्सुजातं रचिते(?) महात्मा पत्रञ्च बुद्धिं परमां बुभूषन् ॥

End. (टी०) । तत्पदैकं चाचकं(?) सदाशतं निरञ्जनं ।

चिन्तयितुं क्लृप्तं तदस्यैवं तदस्यैवं ॥

Colophon. इति श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य श्रीमच्छङ्कर-भगवत्पूज्यपादशिष्यस्य कृतौ सनत्सुजातीयविवरणे चतुर्थाऽध्यायः समाप्तः ।

(मू०)। अक्षरणीयान् सुमनाः सर्वभूतेष्ववस्थितः ।

पितरः सर्वभूतानां पुष्करे निहितं विदुः ।

इत्युद्योगपर्वणि सप्तसृजातीये चतुर्थोऽध्यायः ।

विषयः । भारतान्तर्गतोद्योगपर्वण्यसप्तसृजातीयोपाख्यानस्य व्याख्यानं ।

No. 1495. पदार्थखण्डनटिप्पनी ।

Substance, country-made paper, $13\frac{3}{4} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 27. Lines, 9—10 on a page. Extent, 900 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Padārtha-khaṇḍana Tīppanī. A complete copy of the work noticed under No. 365, ante, vol. I, p. 206.

Beginning. तातस्य तर्कसरसीवृत्तकाननेषु चूडामनेर्दिनमनेसरणे प्रणम्य ।

श्रीरामभद्रसुक्तती कृतिनां हिताय लीलावशात् किमपि कौतुकमातनोति ॥

End. श्रीसर्वभौमकविकल्पितमर्थतत्त्वं तत्त्वेन तर्हि सुधियः परिशीलयन्तु ॥

Colophon. इति श्रीरामभद्रसर्वभौमभट्टाचार्यविरचितपदार्थखण्डनटिप्पनी समाप्ता ॥

विषयः । पदार्थखण्डनस्य व्याख्यानं ।

No. 1496. शास्त्रसिद्धान्तलेखसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made paper, $16\frac{1}{2} \times 3$ inches. Folia, 73. Lines, 4—5—6—7—8 on a page. Extent, 2,203 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

S'āstra-siddhānta-leś'a-saṅgraha alias *Siddhānta-leś'a*. "An examination, in four sections, of the various schools of the Vedānta system, with strictures on the other Hindu schemes of philosophy. By Apya Dīkshita, son of Raṅgarāja Dīkshita." Hall's *Contributions*, p. 153.

Beginning. अधिगतमिदा पूर्वाचार्यानुपेत्य सद्ब्रह्मा

सरिदिव महीभेदान् सम्राप्य सैरिपदोद्गता ।

जयति भगवत्पादश्रीमन्मुखास्तुजनिर्गता

जननसरिणी स्तुतिर्ब्रह्मादयैकपरायणा ॥

- End. निरतिशयानन्दसुकरणसद्विनिःसन्धिवत्परमेश्वरभावापत्तिरादत्तयेति सिद्धं ।
 Colophon. इति ब्राह्मसिद्धान्तलेखसङ्ग्रहे चतुर्थः परिच्छेदः ॥
 विषयः । अथ चत्वारः परिच्छेदाः । तत्र १मे, आत्मा वाऽरे द्रष्टव्यः श्रोतव्य इति श्रुति-
 सिद्धश्रवणविधेः अपूर्वविधिनियमविधिपरिसङ्ख्याविधितयान्यतरूपतानिर-
 सनं जीवेश्वरयोः स्वरूपनिरूपणञ्च । २ये, जगत्प्रपञ्चस्य मित्यालसंस्थापनेन
 ब्रह्माद्वैतप्रतिपादनं । ३ये, विद्याया एव ब्रह्मप्राप्तेः साक्षात्तुल्यकथनं । ४थे,
 अविद्यालेखस्वरूपनिरूपणं, अविद्यानिवृत्तिस्वरूपनिरूपणादिकञ्च ॥

No. 1497. सिद्धान्तचन्द्रिका टीका ।

Substance, country-made yellow paper, 18 × 4 and 16 × 5 inches. Folia 175. Lines, 10—11—12—14 on a page. Extent, 12,600 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India., Appearance, old. Prose. Incorrect.

Siddhānta-chandrikā tīkā. A commentary on Sivachandra Siddhānta's treatise on the Vedānta doctrine (ante No. 1443). Anonymous.

Beginning. सिद्धान्तचन्द्रिकां सूर्येरश्रितुल्यां विधितुना ।

टीका विधीयते वादितापज्ञानाय केनचित् ॥

End. दृष्टान्ताच्च मेघमिति । यथाकाशे स्थितं मेघं भित्त्वा सूर्याचन्द्रमसौ यथा भातः
 तथा मयि स्थितं गुणं भित्त्वा भासस्व ग्रन्थकल्पितनाम रामकिशोर इति ।

टीका समाप्ता ॥

विषयः । शिवचन्द्रसिद्धान्तकृतसिद्धान्तचन्द्रिकाख्यवेदान्तब्राह्मणस्य व्याख्यानं ।

No. 1498. पूर्वमीमांसार्थसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made paper, 12½ × 4½ inches. Folia, 18. Lines, 5—8 on a page. Extent, 414 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sm. 1863. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Purva-mīmāṃsā-saṅgraha. An epitome of the Mīmāṃsā doctrine of Jaimini. By Laugākṣī Bhāskara. Hall's *Contributions*, p. 186.

Beginning. वासुदेवं रमाकान्तं नत्वा लौगाचिभास्करः ।

कुरुते जैमिनिनये प्रवेशायार्थसङ्ग्रहं ॥

End. बालानां सुखबोधाय भास्करेण सुमेधसा ।

रचितोऽयं समासेन जैमिनीयार्थसङ्ग्रहः ॥

Colophon. इति श्रीलौगाचिभास्करविरचितं पूर्वमीमांसार्थसङ्ग्रहनामकं प्रकरणं समाप्तम् ।

विषयः । पूर्वमीमांसास्यजैमिनिखट्वयाख्यानं ।

No. 1499. प्रमाणपारायणं ।

Substance, country-made paper, 14 × 4½ inches. Folia, 54. Lines, 4—10—11 on a page. Extent, 2,252 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Pramāṇa-pārayāṇa. The fifth section of a work in defence of Prabhākara's development of the Mīmāṃsā doctrine. By Śālikanātha Miśra Mahā Mahopādhyāya. The entire work is named by the author *Prakṛaṇa-panchikā*, but it is commonly known under the title of *Śālikā*. Three of the other four sections are respectively called, *Nyāya-vīthi*, *Nyāya-suddhi*, *Nirmalānjana*. I cannot ascertain the name of the fourth. Hall's *Contributions*, p. 195.

Beginning. स्थाप्यायविधिवाक्यार्थविचारे प्रयत्नामहे ।

प्रभाकरगुरोर्दृष्ट्या मीमांसारम्भसिद्धये ॥

अथ केचिदाचक्षते न मीमांसाशास्त्रमारम्भणीयमिति ।

End. सङ्गुप्तानाञ्च परस्परं पूर्वापरभावः । प्रत्यक्षसिद्ध एवेति न प्रमाणान्तरं व्याप्रियत इति । तस्माद्यथोदितलक्षणविषयफलानि पक्षैव प्रमाणानीति सिद्धम् ।

Colophon. इति श्रीमहामहोपाध्यायश्रीशालिकनाथकृतौ प्रमाणपारायणे षष्ठः परिच्छेदः । समाप्तश्चेद् प्रमाणपारायणं नाम पञ्चमं प्रकरणम् ॥

विषयः । १ परिच्छेदे, मीमांसामतसमर्थनं । २, वेदविमर्शवाद्भङ्गानिराशः । ३, जाति-निर्णयः । ४, विज्ञाननिर्णयः । ५, प्रमाणलक्षणकथनं । ६, प्रत्यक्षादिप्रमाण-साधनं ।

No. 1500. लघुचन्द्रिका ।

Substance, country-made paper, $14 \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 42. Lines, 10 on a page. Extent, 1,422 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Laghu-chandrikā alias *Advaita-chandrikā*. A commentary on Ma-dhusúdana Sarasvatī's refutation of the Nyāya doctrine. By Brahmānanda Sarasvatī, disciple of Nārāyaṇa Tīrtha. The MS. is incomplete. Hall's *Contributions*, p. 157.

Beginning. नमो नवघनश्यामकामकामितदेहिने ।

कमलाकामसौ दामकणाकामुकदेहिने ॥

श्रीनारायणतीर्थानां गुरुणा चरणसूतिः ।

भूयान्मे साधिकेष्टानामनिष्टानाञ्च बाधिका ॥

अद्वैतसिद्धियाख्यानं ब्रह्मानन्देन भिषुणा ।

सहस्रिप्तचन्द्रिकार्थेन क्रियते लघुचन्द्रिका ॥

विष्णुं व्यापकं जीवस्वरूपं मोक्षं प्राप्त इव स्वयं विजयते ।

End. (ख०) ।

विषयः । अद्वैतसिद्धियाख्यानं ।

No. 1501. अध्यात्मरामायणं ।

Substance, country-made yellow paper, $15\frac{1}{2} \times 3$ inches. Folia, 231. Lines, 6—7 on a page. Extent, 5,154 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Adhyātma-Rāmāyaṇa. A version of the legend of Rāma differing in many respects from that given in the Rāmāyaṇa of Vālmīki. The work, an episode of the Brahmāndā Purāṇa, professes to reproduce the story as narrated to an assembly of sages at Naimisaranya, by Sūta, who had heard it from Vyāsa, who had obtained it from Nārāda, who on his part had obtained it on a visit to Brahmā. The claims of the work to literary merit are of the slenderest, but it abounds in philosophical dissertations. The work has lately been published in Calcutta.

Beginning. स्रुत उवाच । कदाचिद्भारदो योगी परानुग्रहवाङ्मया ।

पर्यटन् सकलान् लोकान् सत्यलोकमुपागतम् ॥

तत्र दृष्ट्वा भूर्तिमद्भिष्टब्धेभिः परिवेष्टितं ।

बालार्कप्रभया सम्यग्भासयन्तं सभागृहं ॥

मार्कण्डेयादिमुनिभिः सूयमानं मुहुर्मुहुः ।

सर्वार्थशेखरज्ञानं सरस्वत्या समन्वितं ॥

चतुर्मुखं जगन्नाथं भक्ताभीष्टफलप्रदं ।

End.

अध्यात्मरामं पठतश्च नित्यं श्रोतुश्च भक्त्या लिखितुश्च राम ।

अतिप्रसन्नश्च सदा समीपे सीतासमेतः श्रियमातनोति ॥

रामायणं यन्मनोहरमादिकाव्यं ब्रह्मादिभिः सुरवरैरपि संस्तुतम् ।

ब्रह्मन्वितः पठति यः शृणुयाच्च नित्यं विष्णोः प्रयाति सदनं परिशुद्धदेहः ॥

Colophon.

इति श्रीमद्भ्यात्मरामायणे उभयमहेश्वरसंवादे उत्तरकाण्डे नवमोऽध्यायः ॥

अध्यात्मोत्तरकाण्डे ग्रन्थसङ्ख्या या परिचिन्ता ।

ऋतुशतसङ्ख्याः श्लोकाः पुराणसङ्ख्या च पुरा हरेणोक्ता ॥

पार्वत्यै परमेश्वरेण गदिते अध्यात्मरामायणे

काण्डैः सप्तभिरन्वितेतिशुभदे सगांश्चतुःषष्टिकाः ।

श्लोकानाम्नु शतद्वयेन सञ्चितान्युक्तानि चत्वारिंश-

ह्रस्वाण्येव समासतः श्रुतशतैः पूतानि तच्चार्थतः ।

इत्युत्तरकाण्डः समाप्तः । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

विषयः ।

बालकाण्डस्य १ अध्याये, रामायणमाद्यात्मकथनादिः । २, रामहृदयस्तवः । ३, ब्रह्मणो विष्णुनिकटे प्रार्थनादिः । ४, रामादीनां जन्मविवरणादिः । ५, रामानयनार्थं विद्याभिवागमनादिः । ६, ताडकादिवधः । ७, रामादीनां मिथिलागमनसीतास्वयम्बरादिः । ८, मिथिलातो खपुरीं प्रति रामदशरथादीनामागमनादिः ।

अथोध्याकाण्डस्य १ अध्याये, रामनिकटे नारदागमनादिः । २, रामराध्याभिषेकवाचां त्यापनादिः । ३, दशरथस्य कैकेयीगृहप्रवेशादिः । ४, रामस्य दण्डकारण्यगमनोद्योगादिः । ५, वनगमनसमये पौरवासिनां खेदवाक्यानि । ६, गुहं प्रति लक्ष्मणस्य वनागमनादिदृष्टान्तस्त्वचनादिः । ७, दशरथविलापादिः । ८, रामशोकार्तभरतवाक्यादिः । ९, भरतस्य रामसन्दर्शनार्थं चित्रकूटपर्वते गमनादिः ।

आरण्यकाण्डस्य १ अध्याये, रामलक्ष्मणादेर्दण्डकारण्यप्रवेशः, रामकलंकविराध-

विषयः ।

राक्षसवधविवरणश्च । २, रामादेः शरभङ्गसुतीक्ष्णाद्याश्रमगमनादिः । ३, रामादीनामगमन्याश्रमगमनादिः । ४, रामादेः पञ्चवटीवासः । ५, स्तूर्पनखानासाञ्छेदखरद्रुपणवधादिः । ६, रावणमारीचसंवादः । ७, सीताचरणदिः । ८, रामविलापः । ९, कवचराक्षसवधादिः । १०, श्रवयाश्रमगमनादिः ।

किष्किन्धाकाण्डस्य १ अध्याये, रामसुग्रीवयोर्मैत्रीकथनरामपरीक्षाकथनादिः । २, वालिसुग्रीवयोर्बुधं, वालिवधश्च । ३, वालिसत्कारसुग्रीवराज्याभिषेकादिः । ४, रामस्य ऋष्यमूकपर्वते वासः, सीतायै तत्कृतविलापश्च । ५, लक्ष्मणस्य सुग्रीवभवने गमनं, सुग्रीवस्य रामनिकटे समागमनश्च । ६, सीतान्वेषणार्थं चतुर्दिक्षु वानराणां गमनं । ७, ८, सीतान्वेषणार्थं दक्षिणदिशतानां समुद्रतीरस्थानां वानराणां चिन्तादिः ।

सुन्दरकाण्डस्य १ अध्याये, अनुमत्कलकं समुद्रलङ्घनं । २, रावणकलकसीताभर्तृनादिः । ३, अनुमत्सीतयोः कथोपकथनादिः । ४, अनुमत्कलको रावणारामभङ्गः, कतिपयराक्षसवधः, अनुमद्रावणयोः कथोपकथनं, लङ्कादाहश्च । ५, सीतानुमतोः कथोपकथनं, वानराणां रामसमीपे प्रत्यागमनसीतासंवादकथनादिः ।

लङ्काकाण्डस्य १ अध्याये, समुद्रतरणादिविषये रामवाक्यादिः । २, अनुमद्विक्रमं दृष्ट्वा रावणस्य विमर्षवाक्यादिः । ३, विभीषणस्य रामसमीपे आगमनं, विभीषणराज्याभिषेकादिः । ४, सेतुबन्धः, रामेश्वरशिवस्थापनं, रावणद्रुतकलको रामसैन्यवर्णनादिः । ५, रावणस्य श्लोधाविमर्षो युद्धारम्भश्च । ६, ७, लक्ष्मणमूर्च्छा, रामरावणयुद्धं, अनुमत श्लोपधानयनार्थं गमनादिः । ८, कुम्भकर्णवधादिः । ९, इन्द्रजिह्वादिः । १०, रामरावणयोर्धौरतरं युद्धं रावणवधश्च । ११, विभीषणश्लाकापनयनं, विभीषणराज्याभिषेकादिश्च । १२, रामसमीपे सीतानयनादिः । १३, रावणवधात् सन्मुखदेवादिकृतरामसल्लावादिः । १४, पुण्यकमारश्च रामादीनां स्वपुरीं प्रत्यागमनादिः । १५, रामराज्याभिषेकः । १६, अनुमदादीनां पारितोषिकदानप्रज्ञादर्थोत्थनादिः ।

उत्तरकाण्डस्य १, २, अध्याये, रामचन्द्रनिकटे अगम्यादिमुनिसमागमनं, परस्परं वाक्यालापः, रावणकुम्भकर्णसेधनादादिजन्मदृष्टान्तः । ३, वालिसुग्रीवयोर्जन्मदृष्टान्तादिः । ४, श्वेतद्वीपे बलदर्पितस्य रावणस्य युद्धार्थगमनादिः । ५, रामगीताकथनं । ६, भार्गवादिमुनीनां रामनिकटे समागमः । परस्परं वार्त्तालापो लवणसुरवधादिश्च । ७, रामसमीपे कुशलवकलकरामायणगानादिः । ८, रामसमीपे ऋषिरूपधरकालागमनादिः । ९, कुशलवयो राज्याभिषेकः रामलक्ष्मणसीतादीनां स्वधामगमनं ।

No. 1502. **स्याद्वादमञ्जरी वा द्वाविंशिकास्तवनटीका, मूलसंहिता ।**

Substance, country-made paper, 13 × 5½ inches. Folia, 72. Lines, 11 on a page. Extent, 2,985 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Syādvāda-mañjarī. A commentary, in verse, on certain hymns of Hemachandra, in praise of Arhata, and embodying the substance of the leading tenets of Arhata Philosophy. By Gaganadinamaṇi. The work is held in great esteem by the Jains. Mādhava Āchārya has quoted from it in his *Sarvadarsana Saṅgraha*.

Beginning. यस्य ज्ञानमननवस्तुविषयं यः पूज्यते देवतै-
नित्यं यस्य वच्चे न दुर्नयकतैः कोलाहलैर्लुप्यते ।
रामद्वेषमुखाद्विषाच्च परिषत् चित्रा चणायने सा
स श्रीवीरविभुर्विघ्नतकलुषां बुद्धिं विघ्नानां सम १ ॥
निःसीमप्रतिभैकजीवितवरौ निःशेषभूमिं स्पृष्ट्वां
पुण्येन सरस्वतीसुरगुरुस्वाङ्गैकरूपौ दधत् ।
यः स्याद्वादमसाधयन्निजवपुर्दृष्टान्ततः सोऽस्तु मे
सद्बुद्ध्याम्बुनिधिः प्रबोधविषये श्रीहेमचन्द्रः प्रभुः ॥ २ ॥
ये हेमचन्द्रमुनिमेतदुक्तप्रन्यायैरेवामिषतः वयन्ते ।
सम्प्राप्य ते गौरवमुज्ज्वलानां पदं कलानामुचितं भवन्ति ॥ ३ ॥
मातभारति सन्निधेहि हृदि मे येनेयमाप्तकुते-
निर्मातुं विवृतिं प्रसिद्धातिजवादारम्भसम्भावना ।
यद्वा विस्मृतमोष्ठयोः स्फुरति यः सारस्वतः शास्त्रतो
मन्त्रः श्रीउदयप्रभेतिरचनारम्यो समाहर्निर्गमः ॥

End. कृता कर्तुमारब्धा सपर्या सेवाविधिर्यस्य कृतसपर्याः । आराध्यानपरित्यागेन
लथ्येव सेवा हेवाकिता(?) परिशीलयन्तीति शिखरिणीष्वन्दोऽलङ्कृतकाव्यार्थः ।

Colophon. इति अन्ययोगवच्छेदद्वाविंशिकास्तवनटीका समाप्ता ।
येषामुज्ज्वलहेतुहेतिरुचिरः प्रामाणिकाध्वस्पृष्टी
हेमाचार्यसमुद्भवस्तवनभूर्यः समर्थः सखा ।
तेषां दुर्नयदसुसम्भव + या स्पृष्टात्मनां सम्भव-
त्यायासेन जिनागमपुरप्राप्तिशिवश्रीपदा(?) ॥ १ ॥

वानुवैद्यमहोदधेर्भगवतः श्रीहेमसूरेर्गिरां
 गम्भीरार्थविलोकने यदभवदृष्टिः प्रकृष्टा मम ।
 श्रीधीरः (वीरः) समयादरा + हपरा भूतप्रभूता वयं
 तद्रूनं गुहपादरेणुकणिकासिद्धाञ्जनस्योर्जितं ॥ १ ॥
 अन्यान्यशास्त्रतत्त्वज्ञ + विनहारि पुण्योपमेयकतिचिद्विचिचि + मेयैः (?) ।
 दृष्ट्वा समान्निमज्जिनस्तुतिवृत्तिमेनां मालामिवामलहृदो हृदये वदन् ॥ २ ॥
 प्रमाणसिद्धान्तविरुद्धमत्र यत्किञ्चिदुक्तं सतिमान्यदोषात् ।
 मात्सर्यमुत्सार्य तदार्थचिन्ताः प्रसादमाधाय विशेषयन् ॥ ४ ॥
 उक्त्यामेव सुधाभुजां गुरुरिति चैल्लोक्यविस्तरिणा
 अत्रेयं प्रतिमान्तरादनुमितिर्निर्देशमनुमृच्छते ।
 किञ्चाभी विवुधा सचेति (?) वचनोद्धारं यदीयं मुदा
 + शसन्तः प्रथयन्ति + सतितमां संवादमेदस्मिन् ॥ ५ ॥
 नागेन्द्र गच्छतो (?) विन्दवच्छोऽलङ्कारकौस्तुभः ।
 ते विश्ववन्धामुदयप्रभसूरयः (?) ॥ ६ ॥
 श्रीम + सेनसूरिभिरकारि तत्त्वदम्यगनदिनमणिभिर्दृष्टिरियमनुरचिता ।
 + + + + + + + + + + शाके दीपमहासिधौ (?) ॥ ७ ॥
 श्रीजिनप्रभसूरीणां साहाय्योद्भिन्नसौरभा ।
 युतायुतंसनसतां वृत्तिः स्याद्वादमञ्जरी ॥ ८ ॥
 विधाणे कलिनिर्जंथाजिनतुलां श्रीहेमचन्द्रप्रभौ
 तद्गुह्यस्तुतिवृत्तिनिर्मितभयाङ्गिर्मयाविष्कृता ।
 निर्णेतुर्गुणद्रूपणे निजगिरां तन्नार्थये सञ्जनान्
 तस्यालक्ष्मकृतिमा वञ्चयतिः सात्यव सम्यगतः ॥ ९ ॥
 इति श्रीस्याद्वादमञ्जरीग्रन्थः समाप्तः ॥
 विषयः । स्याद्वादनामकजिनस्तुतिव्याख्यानं ।

No. 1503. अद्वैतसिद्धिः ।

Substance, country-made paper, $14\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 125. Lines,
 11—12 on a page. Extent, 5,022 s'lokas. Character, Bengali. Date, ?
 Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose.
 Incorrect.

Advaita-siddhi. An essay on the Non-dual theory of the modern Vedāntins, establishing the illusory character of all created objects, and refuting the Nyāya theory. By Madhusūdana Sarasvatī, disciple of Viśveśvara Sarasvatī. Mr. Hall notices an abridgment of this work under the name of Nyāya-ratnāvalī. *Contributions* pp. 109—157.

Beginning. यो यः कल्पितमाहतामखस्यद्वैतप्रपञ्चाश्रयः

सत्यज्ञानसुखात्मकः श्रुतिश्रितोत्पादखण्डधीमोचरः ।

मिथ्याबन्धविधूननेन परमानन्दैकतानात्मकं

मोक्षं प्राप्त इव स्वयं विजयते विष्णुविकल्पोज्जितः ॥ १ ॥

श्रीरामविद्येश्वरमाधवानामैक्येन साक्षात्कृतमाधवानां ।

स्पर्शेन निर्धूततमोरजोभ्यः पादोत्थितेभ्यस्तु नमो रजोभ्यः ॥ २ ॥

बहुभिर्विद्विता बुधैः परार्थं विजयन्ते मितविक्षरा निबन्धाः ।

मम तु श्रम एव नूनमात्मश्रितां भावयितुं भविष्यतीह ॥ ३ ॥

—मणिना मधुसूदनेन सङ्गृह्य शास्त्रनिषेधं रक्षितानिबन्धान् ।

बोधाय वादिविजयाय च सत्त्वरामासद्वैतसिद्धिरियमस्तु मुदे बुधानाम् ॥ ४ ॥

End.

प्राप्तिभाषिकलक्षणञ्च व्याप्तं तथापि करणसंसर्गिदोषप्रयुक्तत्वं तदसंसर्गिदोष-

प्रयुक्तत्वं च तयोर्लक्षणं निरवयं । सत्त्वैविध्योपपत्तिः ॥ ५ ॥

अविद्यातत्कार्यात्मकनिविडबन्धव्यपगमे

यमद्वैतं सत्यप्रतपपरमानन्दममृतं ।

भजन्ते भूमानं भवभयभिदं भव्यमतयो

नमस्तुभ्यै नित्यं निखिलनिगमेशाय हरये ॥

क्षणादिसुखरूपता निखिलदृश्यनिर्मुक्तता

निरन्तरमनन्तता स्वरूपरूपता च स्वतः ।

विकालपरमार्थता विविधभेदशून्यात्मता

मम श्रुतिश्रुताधित+दृढमस्मि पूर्णो हरिः ॥

Colophon.

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यविद्येश्वरसरस्वतीश्रीचरणशिष्यश्रीमधुसूदन-

सरस्वतीविरचितायामद्वैतसिद्धौः सपरिकरप्रपञ्चमिथ्यात्वनिरूपणं नाम प्रथमः

परिच्छेदः समाप्तः ।

विषयः ।

सपरिकरप्रपञ्चमिथ्यात्वनिरूपणं ।

No. 1504. न्यायत्रिसूत्रोवार्त्तिकं ।

Substance, country-made paper, 14 × 5½ inches. Folia, 17. Lines, 4—9—10 on a page. Extent, 515 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Nyāya-trisūtrī-vārtika. A commentary on the first three aphorisms of the Nyāya Sūtra of Gotama, comprising an epitome of the Nyāya doctrine. By Udyotakara Achārya.

Beginning. यदक्षपादः प्रवरो मनीनां शमाय शास्त्रं जगतो जगाद ।

कुतार्त्तिकज्ञाननिवृत्तिहेतुः करिष्यते तस्य मया निबन्धः ॥

iEnd. प्रधानं प्रत्यक्षं इति यत्र संन्यायसूत्रेण यत्र पुनर्वचसा तत्र गुणप्रधानताना-
द्विन्यत इति ।

Colophon. इति श्रीपरमर्षिभारद्वाजश्रीमदुद्योतकरन्यायाचार्यप्रणीतं न्यायत्रिसूत्रोवार्त्तिकं
सम्पूर्णं ॥

विषयः । गोतमोक्तसूत्रत्रयव्याख्यानं समस्तगोतमसूत्रत्रयापर्यन्तकथनं ॥

No. 1505. ज्योत्स्ना, हिरण्यकेशिसूत्रव्याख्या ।

Substance, country-made yellow paper, 13½ × 5½ inches. Folia, 126. Lines, 9 on a page. Extent 1,366 s'lokas. Character, Nāgara, Date, SM. 1851. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Jyotsnā alias Hiranyakes'ī-sūtra-vyākhyā. A commentary on the Kalpa Sūtra of Hiranyakes'ī. By an unknown author. The MS. is incomplete, ending at the tenth Prasna, and wanting 16 leaves at the end.

Beginning. उक्ता अग्निष्टोमादयः संस्थाः यच्चैकादशिनी (?) यूपैकादशिन्यौ च अचेदानी-
मग्निष्टोमादिस्वाकाङ्क्षितं याजमानकर्म्म वक्तुं शिष्यावधानाय प्रतिजानीते ॥
अग्निष्टोमस्य याजमानं व्याख्यास्यामः ।

End.

Colophon. श्रीमद्भगवत्सत्यापादहिरण्यकेशिसूत्रचामुद्धिगतनिगूढार्थरत्नालामृतविद्वज्जनस-
न्नापशमिकायां ज्योत्स्नाव्याख्यायां दृष्टौ दशमप्रश्नस्याष्टमः पटलः । समाप्तो दशमः
प्रश्नः ॥

विषयः । चिरण्णकेशिखचव्याख्यानं । पुस्तकमिदं एकशतचयस्त्रिंशत्सु च सम्पूर्णं परन्तु एक-
शतसप्तविंशतिपञ्चावधि एकशतद्वाविंशत्यवधौ नान्ति ।

No. 1506. नैषधः, दीपिकाखटीकासहितः ।

Substance, country-made paper, $15\frac{1}{2} \times 7$ inches. Folia, 381. Lines, 10.
—12—18 on a page. Extent, 13,358 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ?
Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Text,
verse. Commentary, prose. Incorrect.

Dīpikā alias *Naishadha-dīpikā*. A commentary on the well-known
Epic poem called *Naishadha*, on the adventures of Nala. By Narahari.

Beginning. (मू०) । निपीय यस्य चित्तिरक्षिणः कथां तद्याद्रियन्ते न बुधाः सुधासपि ।

नलः सितच्छवितकीर्त्तिमण्डलः स राशिरासीन्महसं सहेज्ज्वलः ॥

(टी०) । पारं प्रवन्मन्निधेः प्रयातुं यत्नः किल खान् तवैष हन् ।

निःश्वासलीलानिहतान्नायचरेरम्बसालम्बनसाश्रयेथाः ॥ १ ॥

त्वदनुग्रहलेशमाचलाभादियमुच्छृङ्खलगामिनी मनीषा ।

अपि कर्षति सामगम्यभूमौ शरणं मे भव सारदो नमस्ते ॥ २ ॥

अज्ञानतिमिरपाटनपटीयसीं शुभगुणोदयोऽक्षसितां ।

मीराजनाय करवै प्रदीपिकां काव्यसञ्चाजः ॥ ३ ॥

End.

(मू०) । श्रीरूपं कविराजराजमुकुटालङ्कारहीरः सुतं

श्रीहीरः सुषुप्ते जितेन्द्रियचयं मा सज्जदेवी च यं ।

द्वाविंशो नवसञ्चासाङ्क(?)चरिते चमूकृतोऽयं गतः

काव्ये तस्य कृतौ नलीयचरिते सर्गो निसर्गोऽज्ज्वलः ॥

Colophon. इति श्रीनैषधीये महाकाव्ये द्वाविंशः सर्गः ॥ नैषधः सम्पूर्णः ॥

(टी०) । यं प्राकृत विलिङ्गचित्तिपतिसतताराधिताङ्गिः स्वयम्भूः

पातित्रयैकसीमास्वकरिनरहरिं नालमायह(?) माता ।

यं विद्यारण्ययोगी कलयति लपया तत्कृतौ दीपिकायां

द्वाविंशश्चासर्गः सुकृतसुयशसो धाम नीराजितोऽभूत् ॥

इति श्रीनैषधीये महाकाव्ये शशाङ्कवर्णनं नाम द्वाविंशः सर्गः ॥

विषयः । नैषधचरितवर्णनं ।

No. 1507. *मीमांसाशास्त्रसर्वस्वम् ।*

Substance, country-made paper, $14\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 82. Lines, 4—5—7—8 on a page. Extent, 2,730 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Mīmāṃsā-sāstra-sarvas'va alias *Mīmāṃsā-sarvas'va*. An epitome of the *Mīmāṃsā* doctrine. By Halāyudha, the Minister of Lakshmana Sena of Bengal, and author of several works, such as the *Brāhmaṇa Sarvas'va*, *Smṛiti Sarvas'va*, &c. Hall's *Contributions*, &c., pp. 182—207. Journal As. Soc. 1865, p. 128.

Beginning. इह खलु साङ्ख्यवेदाध्ययनानन्तरं विचारकर्तव्यतार्थं गुह्यतत्त्वासावसाननिवृत्तिं प्रतिपादयितुं जैमिनिना आद्यसूत्रं प्रणीतं । तत्र स्वाध्यायोऽध्येतव्य इत्यनेन विहितताया भावनाया भाव्याकाङ्क्षायां किं विश्वजिज्ञायात् स्वर्गः फलं उता-चरादिग्रहणद्वारा वा वाक्यार्थज्ञानमिति सन्देहः ॥

End. तन्नियमस्यापि दृष्टमेव प्रयोजनं तेषां करिष्यमाणप्रयोगकर्त्तृकौशलं भवणादि सामर्थ्यं भवतीति । तस्मात् भवार्थोऽयमुपदेश इति सिद्धं ॥

Colophon. इति मीमांसाशास्त्रसर्वस्वे द्वितीयाध्यायस्य चतुर्थः पादः ।

विषयः । सङ्क्षेपेण मीमांसकसिद्धान्तकथनं ।

No. 1508. *रमलप्रश्नः ।*

Substance, country-made paper, $6 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 9. Lines, 9 on a page. Extent, 81 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1860. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Ramala-pras'na. A treatise on cleromancy or divination with a set of dice. Author unknown.

Beginning. ॥ अ व ज द ॥ इत्यक्षरचतुष्टयं । पाशपात्रैर्लिखितं ततः पाशकं चले कृत्वा यत्किञ्चिद् भूतं भविष्यं वर्तमानञ्च मनसि अवधार्य ॥ देवतामन्त्रेण इत्यभि-मन्त्रितं कृत्वा एकप्रयत्नेन पाशकं वारचयं पातयितव्यं ।

End. हो देवतापूजेतो कार्यं होइमो ।

Colophon. इति प्रश्नः सम्पूर्णः ।

विषयः । मन्त्रविशेषाभिमन्त्रितपाशविशेषद्वारा प्रश्नगणनं ।

No. 1509. ललितास्वरत्नं ।

Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 22. Lines, 6—7 on a page. Extent, 317 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1851. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Lalitá-stava-ratna. A hymn in praise of Lalitá, a form of Durgá. By the great sage (Rishi) Durvás'á.

Beginning. वन्दे गजेन्द्रवदनं वामाङ्गाकृतवक्त्रभास्विष्टं ।

कुङ्कुमपरामशेषं कुवलयनीरजकोरकापीडं ॥

End. ललितायास्वरत्नं ललितपदाभिः प्रणीतमार्याभिः ।

प्रतिदिनमवनौ पठतां फलानि वक्तुं प्रगल्भते सैव ॥

Colophon. इति श्रीदुर्वाससप्रथितं ललितास्वरत्नं सम्पूर्णं ।

विषयः । ललितादेवीस्तोत्रकथनं ।

No. 1510. तर्कामृतं ।

Substance, country-made paper, $7\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 12. Lines, 12—13—14 on a page. Extent, 351 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Tarkámṛita. An elementary treatise on the Vais'esheka doctrine. By Jagádís'h Tarkálañkára. There are several commentaries and annotations on this work. Vide ante No. 144, and Hall's *Contributions*, p. 76.

Beginning. ब्रह्माद्या निखिलास्मितास्त्रिदशसन्धेः सदाभीष्टदाः

स्वाज्ञानप्रशमाय यच्च मनसो हृत्तीः समस्ता दधुः ।

श्रीविष्णोश्चरणाम्बुजं भवभयधंसैकवीजं परं

हृत्पद्मे विनिधाय तं निरुपमं तर्कामृतं तन्यते ॥

End. विशेष्यसङ्गतस्य अन्ययोगव्यवच्छेदः पार्थ एव धनुर्धर इत्यादौ एवं दिशा सर्वं बोध्यं ।

Colophon. इति तर्कामृतं ।

विषयः । अथ प्रथमं, आत्मा वाऽरे द्रव्यः श्रोतव्य इत्यादिश्रुतिव्याख्यानं । ततः द्रव्य-प्रमाणकथनं । ततः द्रव्यनाशस्य द्वैविध्यकथनं । ततश्चतुर्विधप्रकारगुण-

कथनं । ततः गुणोत्पत्तिप्रक्रियाकथनं । ततः कर्मात्पत्तिप्रक्रियाकथनं । ततः प्रसाध्यकज्ञानकथनं । ततः अन्तर्माननिरूपणं, हेत्वाभासनिरूपणं । ततः उपमाननिरूपणं । ततः शब्दप्रमाणकथनं । ततः शाब्दबोधप्रक्रियाकथनं । ततः कारकविभक्त्याद्यर्थकथनं, व्याख्यातार्थकथनं । ततः छत्प्रत्ययार्थनिरूपणं, एवकाराद्यर्थनिरूपणं ॥

No. 1511. मन्त्रभागवतः, मन्त्ररहस्यप्रकाशिकानामटीकासहितः ।

Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 40. Lines, 7—13 on a page. Extent, 1,624 śloka. Character, Nāgara. Date, SM. 1728. Place of deposit, Benares, Bābu Harishchandra. Appearance, old. Prose and verse. Corrected.

Mantra bhāgavata. A compilation of mantras bearing on the worship of Rāma and Kṛishṇa, compiled from the Vedas and other ancient works, and illustrated and explained with a running commentary. By Nīlakaṇṭha son of Govinda Suri. The commentary is named *Mantra-rahasya-prakāś'ikā*.

Beginning. (टी०) । सत्यं ज्ञानमनन्तं यत् तद्विष्णोः परमं पदं ।

प्राप्तुं मन्त्रेषु गोपालविष्णोः कर्माणि पश्यत ॥

ननु सत्यादिलक्षणमखण्डैकरसं विष्णोः परमं पदनीयं स्वरूपसंघट्टिरवस्थे तवा-
विद्यावद्विषयाणि न सम्भवन्ति ।

(मू०) । तं नेमि ह भवो यथा न सस्म सद्गुतिभिः । नेदीये यजमङ्गिरः ॥ १ ॥

End. (मू०) । स समुद्रो अपीत्यस्तुरोद्यामिव रोहति निपदाह यजु र्दधे । स-
माया अर्चिना पदा कृणाद्राकसाहृद्रमं तामन्युके समे ॥ १० ॥

(टी०) । वाक्यार्थे व्यासवाल्मीकी पदार्थे यास्कपाणिनी ।

रामलक्ष्मणकथां मन्त्रैर्गायतो मम नायकौ ॥ १ ॥

एतच्छतद्वयसूचां रामलक्ष्मणकथानुगं ।

व्याख्यातं भगवांसेन तुष्यतात् सात्वतात्म्यतिः ॥ २ ॥

Colophon. इति श्रीमत्पद्मवाक्यप्रमाणमयादाधुरन्धरचतुर्धरवंशावतंसगोविन्दसूरिसूना-
नीलकण्ठस्य छतौ खोदितमन्त्रभागवतव्याख्यायां मन्त्ररहस्यप्रकाशिकायां मधु-
राकाण्डस्यतुर्थः ।

विषयः । रामलक्ष्मणकथानुगानासूचां व्याख्यानं ।

No. 1512. अनुक्रमणिकाविवरणं ।

Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 47. Lines, 9 on a page. Extent, 1,057 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Corrected.

Anukramanikā-vivaraṇa. An Index to the hymns of the Rig Veda, their deities, their authors, and their metres. By Jagannātha. The work follows the order of Saunaka's treatise on the subject.

Beginning. नमामि विष्णुं शिरसाऽय्यं समं शिवश्च सोमं वृषभेन्द्रगामिनं ।

गणाधिपं भक्तमनोरथप्रदं हरिश्च वाक्पिडिकरीश्च भारतीम् ॥ १ ॥

अनुक्रमणिकोक्तानि सूक्तादिप्रभृतीन्त्यर्थं ।

इन्दोर्गति(?) निवध्नामि जगन्नाथो ययामति ॥ २ ॥

End. सममित् चतुष्कम् ४ । संवनन आङ्गिरसः सज्जानमानुष्टुभम् । तृतीया विष्टुप् ।

६४ । अचः २१८ ।

Colophon. इति जगन्नाथकृते अनुक्रमणिकाविवरणे अष्टमाङ्कः समाप्तः ।

विषयः । ऋग्वेदीयमन्त्राणां विधेयवत् ऋग्-संहितामिर्गणः ।

No. 1513. हठदीपिका, ज्योत्स्नाख्यटीकासहिता ।

Substance, country-made paper, 11½ × 6 inches. Folia, 105. Lines, 9—10—11—12—13 on a page. Extent, 1,000 ślokaś. Character, Nāgara. Date, Sm. 1931. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Jyotsnā alias *Haṭha-dīpikā-ṭīkā*. A commentary on the *Haṭha-dīpikā*—a treatise on the performance of Yoga meditations. By Brāhmaṇanda. The MS. includes the text of Svātmārāma. Contents. I. Seats; II. Regulation of the breath; III. Gesticulations; IV. The peculiarities of perfect meditation, or exclusive devotion of the mind to the object of meditation.

Beginning. (मूलस्य) । श्रीआदिनाथाय नमोऽस्तु तस्मै येनोपदिष्टा हठयोगविद्या ।

विधाजते प्रोन्नतराजयोगमारोढुमिच्छेरधिरोहिणीय ॥ १ ॥

प्रणम्य श्रीगुरुं नार्थं स्वात्मरामेण योगिना ।
केवलं राजयोगाय चठविद्योपदिशते ॥ २ ॥
भान्त्या वञ्जमतध्वान्ते राजयोगमजानताम् ।
चठप्रदीपिकां धत्ते स्वात्मरामः कृपाकरः ॥ २ ॥

(टीकायाः) । गुरुं नत्वा शिष्यं साक्षाद् ब्रह्मानन्देन तन्यते ।
चठप्रदीपिकाञ्चोक्त्वा योगमार्गप्रकाशिका ॥ १ ॥
इदानीन्तनानां सुबोधार्थमस्याः सुविज्ञाय गोरक्षसिद्धान्तदाई
मया मेरुशालिप्रसुखाभिधात् स्फुटं कथ्यते खल्यन्तगूढोऽपि भावः ।
मुमुक्षुजनहितार्थं राजयोगद्वारा कैवल्यफलं चठप्रदीपिकां विधितुः
परमकारुणिकः स्वात्मरामयोगीन्द्रस्तत्प्रत्युद्दिष्टतये चठयोगप्रवर्तकश्रीमदादि-
नाथनमस्कारलक्षणं मङ्गलं तावदाचरति, श्रीचादिनाथाद्येत्यादिना ॥

End. (मू०) । यावन्नैव प्रविशति चरन्नास्ततो मध्यभागे
यावद्विन्दुर्न भवति दृढः प्राणवातप्रवन्धात् ।
यावद्धाने सहजसहजं जायते नैव तत्त्वं
तावज्ज्ञानं वदति तदिदं दम्भमिष्याप्रलापः ॥ ११४ ॥

Colophon. इति श्रीसहजानन्दचिन्तामणिसात्मरामचिन्तामणियोगीन्द्रविरचितायां चठ-
दीपिकायां समाधिलक्षणं नाम चतुर्थोपदेशः समाप्तः ।

(टी०) । प्राणमेव विदुषां हितं यतो भाषणं मम यदप्यसंस्कृतं ।
रक्ष गच्छति पयोनलहिलं ह्यं(?) इत्यभिहितं शिरोधार्यं ॥
सदर्थोत्तमकरी तमःशोमविनाशिनी ।
ब्रह्मानन्देन चोक्तत्रयं शिवाङ्गुल्यगलेऽर्पिता ॥
इति श्रीचठप्रदीपिकायाख्यायां ब्रह्मानन्दकृतायां चोक्ताभिधायां समाधि-
निरूपणं नाम चतुर्थोपदेशः ।

विषयः । १ प्रथमे, उपदेशाभिधप्रकरणे कूर्माद्यासनविधिकथनादिः । २, प्राणायास-
प्रकारः । ३, चैत्र्यादिसुद्राकथनं । ४, समाधिलक्षणकथनं ॥

No. 1514. हस्तसञ्जीवनं, भाष्यसहितं ।

Substance, country-made paper, 11 $\frac{3}{4}$ × 5 $\frac{1}{4}$ inches. Folia, 13. Lines, 11
—12 on a page. Extent, 390 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ?
Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse.
Incorrect.

Hasta-sānjivana. A treatise on palmistry and divination. Author unknown.

Beginning. श्रीशङ्खेश्वरपात्रं प्रणमन् ध्यायंस्तमेव वृजिनटपभं ।

हस्तप्रश्नस्य लक्षणपरीक्षणे दत्ततां वक्ष्ये ॥ १ ॥

श्रीनाभेयः प्रभुर्जीयात् सर्वज्ञो जगदीश्वरः ।

येन लाक्षणिकी विद्या निर्दिष्टा भुवनत्रये ॥ २ ॥

श्रीवर्द्धमानो जयतु सर्वज्ञानिशिरोमणिः ।

पञ्चहस्तोत्तरो वीरः सिद्धार्थवृत्तपन्दनः ॥ ३ ॥

अङ्गुविद्या निमित्तानामष्टानामपि गीयते ।

मुष्ट्या शुभाशुभज्ञाने नारदादिनिवेदिता ॥ ४ ॥

End. करस्पर्शात् स्पर्शादिव परिणतां काश्चनमहा-

रसप्रेङ्खन् सिद्धिं समुद्वचसा मेऽथ विजयात् ।

विदित्वा प्रवृत्तानां य इह कुर्वते निर्णयमहे ।

महोभिलस्य स्याद्भुवनभवनावामनविधिः ॥ ५४ ॥

Colophon. इति हस्तसङ्जीवने सिद्धज्ञाने हस्तस्पर्शनाधिकारः सम्पूर्णः ।

विषयः । १ प्रथमाधिकारे, हस्तप्रश्नसा । हस्ते तीर्थादिध्यानेन पुण्यसाधनं । हस्ताङ्गुल्यादिनामानि । हस्तावलोकनविधिः । तिस्रानयनं । वारानयनं । नक्षत्रानयनं । राशुपरिग्रहदर्शनं । वर्षदर्शनं । मासदर्शनं । पक्षदर्शनं । दिनदर्शनं । दिन-लग्नचक्रं । द्रेक्काणः । योगदर्शनं । दिक्चक्रदर्शनं । देहचक्रदर्शनं । प्रथमाधिकारः ।

२ अधिकारे, कराङ्गुलीस्पर्शानुसारेण प्रश्नगणनादिः । चन्द्रसूर्यादिस्वरज्ज्ञानादिः ।

No. 1515. पराशरहेरा उत्तरभागः ।

Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{4}$ inches. Folia, 22. Lines, 13 on a page. Extent, 770 ślokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1931, S'K. 1796. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Parāsara-horā. On the division of time into *horās* or hours, and directions for the preparation of horoscopes. Parāsara explains the subject in reply to queries by Maitreya; but the work in its present form is obviously of a later date and due to a compiler.

Beginning. भगवन् सर्वमास्थानं जातकं विस्तरेण मे ।

सप्तसहस्रायुतप्रश्नैरश्रीत्यध्यायसंयुतैः ॥ १ ॥

सङ्करात्तत्फलानान्तु यद्वाणां गतिसङ्करात् ।

नान्येदमीदृगस्येयमिति वक्तुमलं नराः ॥ २ ॥

कलौ युगे ततोऽल्पैव बुद्धिः पापोत्तरा नराः ।

यतो न चास्य प्रचयममनं न प्रयोजनम् ॥ ३ ॥

अथ चेतायुगे केचिद् द्वापरे च कृते युगे ।

कुशाग्रमतयः सर्वे पुण्यभाजश्चिरायुषः ॥ ४ ॥

यतोऽल्पबुद्धिगम्यं यच्छास्त्रमेतद्दृष्टं मे ।

लोकयात्रापरिज्ञानमायुगे निर्णयं तथा ॥ ५ ॥

End. वेदेभ्यश्च समुद्गत्य ब्रह्मा प्रोवाच विसृतं ॥ ६ ॥

शास्त्रमाद्यं तदेवेदं वेदवेदाङ्गचतुषः ।

गर्गस्तस्मादतः प्राह भया तस्माद्यथा तथा ॥ ७ ॥

तदुक्तं तव मैत्रेय शास्त्रमाद्यन्तमेव हि ॥ ८ ॥

Colophon. इति श्रीपराशरहोरायामुत्तरभागे विंशोऽध्यायः ।

विषयः । राश्वर्षभागान्तकहोराविवरणं, तच्छुभाशुभकथनञ्च ।

No. 1516. बृहस्पतिसंहिता ।

Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 6$ inches. Folia, 123. Lines, 11 on a page. Extent, 3,551 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India; another copy, Calcutta, Bhavasaṅkara Vidyāratna. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Vrihaspati Saṁhitā. A Smṛiti work on the principal sacraments necessary from conception to death. By Vrihaspati. The work has been twice printed in Calcutta.

Beginning. सङ्कलीयाः स्युरेष्वेव योगो हयगजादयः ।

हेमराजतताष्टादिकांस्त्रिपादाद्यमवके ॥

नव मुक्त्यादयः कार्यास्तथैवाभरणादयः ।

गजाश्चशालारम्भश्च तथा तेषु प्रवेशनं ॥

End. (मध्ये अमंलग्नं) । पञ्चयोर्वभयोवृत्तं पञ्चम्यां पुत्रसिद्धये ।

आहं नवम्यामस्यानां सिद्धये ग्रन्थिते च तौ ॥

नित्यश्रावं पद्याष्टाक्षं सर्वसम्यक्सूत्रये ।

त्रयोदश्यां विशेषेण समयाः सर्वसम्यदः ॥

Colophon. इति श्रीबृहस्पतिसंहिता समाप्ता ।

विषयः । प्रथमाध्यायो नास्ति । २ अध्याये, तिथ्यादिगणः । ३, दोषलक्षणं । ४, दोषा-
पवादलक्षणं । ५, अङ्कुरार्पणं । ६, सृष्टिर्त्तविधानं । ७, पुंसवनकर्म । ८, सीम-
नाकर्म । ९, जातकर्म । १०, नामकरणं । ११, कर्णवेधः । १२, निष्क्रमणं ।
१३, १४, १५, अन्नप्राशनं । १६, चूडाकर्म । १७, उपनयनं । १८, विद्यार-
म्भादिकालः । १९, व्रतादिकालाकालविधानं । २०, विवाहवधूट्टप्रवेशादिः ।
२१, राश्वर्देविचारः । २२, यात्राकालादिकथनं । २३, प्रातःकालक्रियावि-
भागः । २४, राजाभिषेचनं । २५, नववपुष्कालक्रियाविधानं । २६, पवि-
चारापणं । २७, श्रान्तिकालक्रियाविधानं । २८, नानाक्रियासत्कालस्य कृषि-
कर्मणश्च विधानं । (अथ २८ अध्यायात् परमशुलभपक्षाणि सन्ति तेनाध्याय-
निश्चयो न जायते ।)

No. 1517. रेखाजातकसुधाकरः ।

Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 6$ inches. Folia, 66. Lines, 9—
11—12—14 on a page. Extent, 1,500 s'lokas. Character, Nāgara. Date
SM. 1931. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance,
new. Verse. Incorrect.

Rekhajātaka-sudhākara. On certain signs on the body indicative
of the future prospects of the person who has them. The first half
(*Purvārddha*) of the work is divided into 9 chapters, and treats of
1, three lines on the palm of the right hand ; 2, the mode of calculating
the year of birth from those lines ; 3, ditto the month of do. do. ;
4, ditto the demilunation of do. do. ; 5, ditto the date of the moon of
do. do. ; 6, ditto auspicious times for performing particular acts, from
ditto ; 7, ditto the span of life of do. do. ; 8, the peculiar character-
istics of a line called Nāda ; 9, the mode of divining past events in a
man's life.—The second half has no division of chapters, it treats of
the signs on the persons of women, of men, of kings, of wealthy men, of
impotency ; of calculating future events from the form of the members
of the body ; of calculation of longevity from marks on the palms ; of
marks on the soles of the feet ; of toes and fingers ; of shoulders and
neck ; of the teeth, tongue, &c. The name of the author of the work
is not given. The work is of considerable repute among astrologers.

Beginning. यन्नामघेयं सकलार्तिभञ्जनं यत्कीर्तनं वै कलिकल्पापन्नं ।

यो वै रसानां यमसाक्षरूपं देवः स पायात् करणानिधिर्नः ॥ १ ॥

यं देवदेवं भूमिषिद्वसज्जाः स्तुवन्ति गायन्ति च सामगीतैः ।

तं वन्द आद्यं शशिलेखचूडाविराजितं शम्भुमुसाङ्गदेहं ॥ २ ॥

यज्जातकं व्यासपराशराख्यश्रीसूर्यकात्यायनब्राह्मणैः ।

लनं तदेवाप्यमहं(?) ब्रवीमि युक्तं सुसामुद्रिकयुक्तिभेदैः ॥ ३ ॥

अथ विरेखाध्यायः ।

रेखावशात् कुच + जन्मकाले ज्ञानं तथा तत्फलसाधनञ्च ।

वक्ष्ये शिवं भूमिघरेन्द्रकन्याप्रियं नमस्कृत्य गुरुं स्वकञ्च ॥ ४ ॥

End. अर्थे लक्षज्ञानं लोके क्षीणायुषां यस्मात् ।

यल्लक्ष पुनः शुभमपि कररेखाप्रभृतिकञ्च ॥

संवदति बाह्याभ्यन्तरमपरं तत्र समुद्रेण निर्दिष्टं ॥

Colophon. इति श्रीरेखाजातकसुधाकरः सम्पूर्णतामगमत् ॥

विषयः । प्रथमाध्याये, करान्तगविरेखानिरूपणादिः । १, रेखाद्वारा जन्मकालप्राक्निर्णयः । २, रेखाद्वारा मासनिर्णयः । ३, रेखाद्वारा पक्षनिर्णयः । ४, रेखाद्वारा तिथिनिर्णयः । ५, रेखाद्वारा इष्टकालनिर्णयः । ६, आयुःप्रमाणं । ७, नदाख्य-रेखाफलं । ८, नष्टजातकं । इति पूर्वार्द्धम् ।

इतः परमध्यायनिर्देशो नास्ति । स्त्रीदेहचिह्नवर्णनं । पुरुषदेहचिह्नवर्णनं । राजचिह्नवर्णनं । धनिचिह्नवर्णनं । दरिद्रचिह्नवर्णनं । स्त्रीवादिलक्षणं । अङ्गप्रत्यङ्गादिलक्षणद्वारा शुभाशुभफलकथनं । हस्तरेखाद्वारा आयुर्गणनादिः । पुरुषपादतलस्थितध्वजार्धरेखायाकाररेखाशुभाशुभफलं । हस्तपदाङ्गुल्यादिलक्षणानि । ग्रीवास्त्रादिलक्षणानि । दन्तजिह्वातात्वादीनां लक्षणानि च ।

No. 1518. बृहद्ग्विधानं ।

Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 26. Lines, 9 on a page. Extent, 511 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1930. Copied from a MS. bearing date Sm. 1844. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Corrected.

Vṛihad-rig-vidhāna. On reading and reciting the Rig Veda under particular rules and restrictions, and the merits thereof. The rules refer principally to the reciting of the Gāyatrī. Attributed to Saunaka

Acharya. The style of the work is, however, very like that of the Tantras.

Beginning. निष्कृतिर्न हि वेदानां मन्त्राणां कलिदोषतः ।

कलिदोषनिवृत्त्यर्थं गायत्रीमात्रयेद् द्विजः ॥ १ ॥

गायत्रीमन्त्रसिद्ध्यर्थं गायत्रीव्ययुतं जपेत् ।

सर्वेषां वेदमन्त्राणां सिद्ध्यर्थं लक्षकं जपेत् ॥ २ ॥

End. अदितिः प्रजपेत्पादं सपिण्डान् भोजयेद्यदि ।

अयुतसेद् ब्रह्मचारी नरकान् मुच्यते तदा ॥ ८२ ॥

Colophon. इति बृहद्विधानं समाप्तं ।

विषयः । ऋग्वेदीयानां मन्त्राणां सूक्तानां जपस्य फलम् ।

No. 1519. ऋग्विधानं ।

Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 42. Lines, 8 on a page. Extent, 840 ślokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1931. Copied from a MS. bearing date SM. 1786. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Corrected.

Rig-vidhāna. On the mode and merits of reciting the hymns of the Rig Veda under certain rules and instructions.—By Saunaka Acharya.

Beginning. ॐ स्वयम्भुवे ब्रह्मणे विश्वमोषचे नमस्कृत्वा मन्त्रदग्भ्यस्तथैव च ।

विवचुरसद्विधानं पुराणं पुरा दृष्टस्वपिभिर्मन्त्रदग्भिः ॥ १ ॥

मन्त्रेभ्यो मन्त्रदग्भ्यश्च समाख्यायानुपूर्वशः ।

कर्मणास्तपिदृष्टानां विधिं प्रोवाच श्रौतकः ॥ २ ॥

End. कुले जन्मनि शीले वा प्रज्ञायामुद्यमेऽपि वा ।

ऋग्विधानपरिज्ञानादुशन्ति चरितार्थताम् ॥ ४७ ॥

तुष्यन्ति देवताः सर्वाः सम्पद्यन्ते विभूतयः ।

दुराधयः प्रणश्यन्ति नित्यस्तृग्विधिपाठिनाम् ॥ ४८ ॥

नमः श्रौतकाय नमः श्रौतकाय ॥

Colophon. इति ऋग्विधानं समाप्तम् ।

विषयः । अथ चत्वारोऽध्यायाः सन्ति । तत्र प्रथमे जपपरिभाषा उक्ता । अमन्तरं सर्वत्रैव ऋग्वेदीयमन्त्रसूक्तानां जपादिफलकीर्तनम् ।

No. 1520. भावचिन्तामणिः ।

Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 6$ inches. Folia, 4. Lines, 13 on a page. Extent, 133 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1796. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Bháva-chintámani. On expiations for overcoming transcendental causes which prevent the birth of a son. An extract from a Tantra.

Beginning. अथ प्राणिनां पूर्वजन्मशापशोकं । पार्श्वत्युवाच ।

देवदेव जगन्नाथ शूलपाणे दृष्टवज ।

केन योगेन मर्त्यानां बालास्त्रं मिशुनाशनं ॥ १ ॥

तत्सर्वं यच्च योगीश ब्रूहि मे शशिशेखर ।

शापमोक्षं कृपया प्राणिनामल्पमेधसां ॥ २ ॥

End. लग्नाधिपे गुरौ पुत्रे शनिदृष्टिसमन्विते ।

पुत्रेशे भौमराशिस्थे दत्तपुत्रा भवन्ति हि ॥

Colophon. इति भावचिन्तामणौ पुत्रभावनिरूपणाध्यायो नाम षष्ठः पटलः समाप्त्यर्थं सन्तान-दीपिका ॥

विषयः । अथ पुत्रानुत्पत्तिप्रतिबन्धकशापमोचनकथनं, पुत्रोत्पादकग्रहयोगकथनञ्च ।

No. 1521. सामान्यसूत्रं ।

Substance, country-made paper, 7×3 inches. Folia, 4. Lines, 8—10 on a page. Extent, 80 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Corrected.

Sámánya Sūtra. The first chapter of the Āpastamba-kálpa-sūtra—on technical terms of the Bráhmaṇic liturgy.

Beginning. यज्ञं व्याख्यास्यामः स चयाणां वर्णानां ब्राह्मणराजन्ययोः वैश्यस्य च त्रिभिर्वेदैर्विधीयते ।

End. कर्मणि लौकिकः सम्ययते । यथा समारुढे ॥

Colophon. इति सामान्यसूत्रं ।

विषयः । यज्ञव्याख्यानं ।

No. 1522. वादरायणप्रश्नः, मटीकः ।

Substance, country-made paper, $11\frac{1}{4} \times 6$ inches. Folia, 12. Lines, 10—11—12 on a page. Extent, 350 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1931. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Vādarāyaṇa-prasna. On the span of animal life and on divination by means of putting questions to persons whose future life has to be foretold. By Vādarāyaṇa who does not appear to be the same with Vyāsa. Attached to the text is a commentary by Bhaṭṭotpala.

Beginning. (मू०) । पूर्वं परीक्ष्यमन्यत् पश्चात् शुभाशुभं पुंसां ।

जगदभ्युद्य तमखिलं करोति किं प्राप्तकालस्य ॥

(टी०) । केशाजार्कनिशाकरचितिजविज्जीवा + + सूर्य्यजान्
विज्ञेयं स्वगुरुं प्रणम्य शिरसा देवीस्य वागीश्वरीं
प्रश्नेऽस्मिन् मुनिवादरायणकृते स्पष्टार्थसम्पत्तये

शिष्याणां हितकाम्यया द्विजवरष्टीकां करोत्युत्पलः ॥

End. (मू०) । लग्नैकादशमे पापौ शुक्लस्य धनं भवेत् ।

तिष्ठति शुभमहितयेत् तदापि वृद्धिं वदेन्महतां ॥ २६ ॥

Colophon. इति श्रीवादरायणप्रश्नाविद्या समाप्ता ।

(टी०) । चिन्तामणीति विख्याता टीकेयं शास्त्राण्यभा ।

अनुष्टुभांशजीन्यस्याः(?) मन्त्रमार्म(?)मुदीरितं ॥ ४ ॥

इति उत्पलाचार्य्यविरुता वादरायणप्रश्नटीका समाप्ता ।

विषयः । अथ प्रथमं मनुष्यगोमहिषादीनां आयुःमनुष्ठाकथनं । ततः प्रश्नगणनया लाभालाभसुखदुःखजयपराजयजीवितमरणादिज्ञानकथनं ।

No. 1523. उपदेशसूत्रविवृतिः ।

Substance, country-made paper, $11\frac{1}{4} \times 6$ inches. Folia, 36. Lines, 10—11 on a page. Extent, 1,000 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1939. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Upades'a-sūtra-vivṛiti. A commentary on the Upades'a Sūtra—a treatise on casting nativities and horoscopes, attributed to Jaimini. The commentator's name is not given.

Beginning. पूर्वार्थाचार्यं नमस्कृत्य जैमिनेः सौवजातके ।

आयुर्दायादाहरणं कुर्वे बालोपकारकं ॥ १ ॥

अथ श्रीमज्जैमिनिजातकानुसारेणायुर्दायादिफलविचारः कियते ।

End. लेपलाभपदस्थले भूतं सम्पन्नं तत एव सर्वमपि विचारणयेति दिक् ।

Colophon. इत्युपदेशसूत्रे जैमिनीये तृतीयपादविवृतिः ।

विषयः । अथ जैमिनिजातकगणनानुसारेण बालकस्य आयुर्दायादाहरणं

No. 1524. कर्मप्रकाशवृत्तिः ।

Substance, country-made paper, 11½ × 6 inches. Folia, 32. Lines, 10—11 on a page. Extent, 775 śloka. Character, Nāgara. Date, SM. 1931. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Karma-prakāśa-vṛtti. On astrological rules for casting nativities, divination, &c., &c. The MS. is incomplete, and the author's name does not appear. The codex comprises twenty chapters.

Beginning. उद्यत्कोटिदिवाकरवृत्तिनिभं रक्ताङ्गरागांशुकं

हस्ते मेदकपाशमकुम्भधरं वीणाद्वगीःसंयुतं ।

ब्रह्मेन्द्रप्रमुखेय किन्नरगणैः सिद्धैश्च विद्याधरैः

मेघं सत् सुखदं गजेन्द्रवदनं वाक्सिद्धिदं तं भजे ॥ १ ॥

शिरोग्रं दिनेशं गिरं विष्णुरामं गुरुं खिन्दिकं रोमकाचार्यवर्यान् ।

प्रणम्याथ कर्मप्रकाशस्य वृत्तिं करोमीह बालावबोधाय सम्यक् ॥ २ ॥

नत्वा गिरं गणपतिं यद्वर्गसुखं तं कर्मसाक्षिणमलक्ष्यगुणं गुरुह ।

श्रीखिन्दिकोक्तगुरुताजिततन्त्रदीपात् कर्मप्रकाशमनुदीपकमुद्गिरामि ॥ ३ ॥

End. पश्चान्तलघ्नाच्च विलोमवृत्त्या यत् स्यात् विलग्नं जनिलग्नमेतत् ।

Colophon. समाप्तिस्तु चकवाक्यं नास्ति ।

विषयः । अथ विंशत्यध्यायाः । १मे, राश्याधिकारः । २ये, प्रज्ञाधिकारः । ३ये, वेदाङ्ग-
योगाधिकारः । ४थे, द्वाविंशत्यङ्गभावाधिकारः । ५मे, निधेयकालाधिकारः ।
६ष्ठे, अरिष्टादिकथनं । ७मे, जीवननिर्णयः । ८, शरीरनिर्णयः । ९मे, जन्म-
दिवसस्य गणनं । १०मे, दशाधिकारः । ११मे, धनाधिकारः । १२मे, शरीर-
दोषाधिकारः । १३मे, प्रहृत्यधिकारः, अर्थात् परदारादियोगकथनं । १४मे,

प्रत्ययाधिकारः, अर्थात् ग्रन्थाणां केन्द्रस्थानादिस्थितौ शुभाशुभकथनं । १५शे,
कर्माधिकारः । १६शे, दरिद्रयोगकथनं । १७शे, सहजाधिकारः । १८शे,
पितृमातृधिकारः । १९शे, स्त्रीजातकाधिकारः । २०शे, प्रकीर्णाधिकारः ।

No. 1525. जटापटलदीपिका ।

Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 24. Lines, 7 on a page. Extent, 420 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Dr. Rājendralāla Mitra. Appearance, new. Prose. In-
correct.

Jaṭāpātala-dīpikā. A commentary on the Jaṭāpātala, a work on the various mystical modes of writing and reading the hymns of the Rig Veda according to the rules of Hayagrīva. (*Vide* No. 1234.) By Dayāsaṅkara, son of Dharanīdhara Vyāvahārika.

Beginning. अपारसंसारसमुद्रमग्नभक्तजनूवरणे दयालुः ।

धृतैकदीक्षः पुरतस्तनोतु शिवः शिवं मे शिवया समेतः ॥ १ ॥

यस्यानुयच्छवर्गताः श्रुतादिदेवाः संसिद्धिं विबुधवरोचितां प्रयाताः ।

भारत्याः कुवलयपवलोचनाया भूत्यै स प्रभवतु मे कृपाकटाक्षः ॥ २ ॥

नत्वा भाष्यकृतः पूर्वान् जटापटलदीपिकां ।

तनोमि विदुषां प्रीत्यै जयपीवमतानुगां ॥ ३ ॥

End. परायतमाख्यार्थोद्घोषाः कवीन्द्राः कृतिं वीक्ष्य मे सप्रमोदा भवेयुः ।

खलाद्योपपन्नं विधायाथ बाला अवाप्यापि सम्यक् जटाया रक्षस्य ॥

Colophon. इति श्रीयावहारिकोपनामकधरणीधरस्त्रुना दयाशङ्करेण कृता जटापटल-
व्याख्या दीपिकाख्या समाप्तिमगान् ॥

विषयः । जटापटलस्य व्याख्यानम् ।

No. 1526. काव्यप्रकाशादर्शः, वा काव्यप्रकाशटीका ।

Substance, country-made yellow paper, $21 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 103. Lines, 9—10 on a page. Extent, 1,824 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1777. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Kāvya-prakāś'ādarś'a. A commentary on the Kāvya-prakāś'a,—a treatise on rhetoric. By Mahes'vara Nyāyālaṅkāra.

Beginning. मुखैश्चतुर्भिः सुवते विधाचे लोचैः सुनीनाश्च चतुष्टयाय ।

भुजैश्चतुर्भिश्चतुरोऽर्थैर्वर्गाग्रमो ददनाय चतुर्भुजाय ॥

दुर्वाण्याजनितप्रमोदशमनी वैपस्यविध्वंसिनी

वैपद्यादतिरोचनी रसखनी काव्यार्गलोद्गाटिनी ।

टीका विज्ञजनप्रमोदजननी भावार्थचिन्तामनी

भट्टाचार्यसहस्रेण रचिता काव्यप्रकाशेपरि ॥

End. इदानीमेषां दोषाद् यथायोगमिति । कारिकायैः संपरिहृत्य दर्शयति तदेते इति ।

Colophon. इति श्रीमहेश्वरन्यायालङ्कारभट्टाचार्यकृते काव्यप्रकाशादर्शे दशमोऽर्थालङ्कार-
प्रतिविम्बः । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

विषयः । काव्यप्रकाशस्य व्याख्यानं ।

No. 1527. काव्यप्रकाशटीका ।

Substance, country-made yellow paper, 17 × 3 inches. Folia, 58.
Lines, 6 on a page. Extent, 1,966 s'lokas. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose.
Correct.

Kāvyaprakāśa-tīkā. A commentary on the *Kāvyaprakāśa*. By
Gadādhara Chakravartti Bhaṭṭācārya. The codex is a mere fragment.

Beginning. ग्रन्थारम्भे कर्तव्ये इति शेषः । तेन ग्रन्थारम्भपूर्वकाले परास्मरतीति लभ्यते ।

End. अन्ते विषयविषयिभावरूपसम्बन्धासम्भवाद् अत्र स्वाकार इवाभिप्रेक्ष्यते
(इतः खण्डितं ।)

विषयः । काव्यप्रकाशस्य व्याख्यानं ।

No. 1528. यजुर्वेदिकुण्डिका ।

Substance, country-made yellow paper, 17 × 3½ inches. Folia, 7.
Lines, 8 on a page. Extent, 196 s'lokas. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose.
Correct.

Yajurvedi-kushandiká. A manual for the performance of the fire sacrifice as a part of the nuptial ceremony, according to the canons of the Yajur Veda. By Paś'upati Bhaṭṭa. The author was a minister of Lakshmaṇa Sena of Gaur, and flourished in the beginning of the twelfth century.

Beginning. अथ यजुर्वेदिनां दशकर्मपद्धतिलिख्यते । तवादौ होमकुशण्डिका ।

End. इति मन्त्रेण तिलकं दद्यात् ।

Colophon. इति यजुर्वेदिकुशण्डिका समाप्ता ।

विषयः । यजुर्वेदोक्तं वस्त्रिस्थापनविधानं ।

No. 1529. स्तवमाला ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 40. Lines, 15—18 on a page. Extent, 2,300 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Stava-mālā. A series of hymns in praise of Kṛishṇa and Rādhā. By Rūpa Gos'vāmī, one of the associates of Chaitanya.

Beginning. श्रीमदीश्वररूपेण रसासक्तकृताकृता ।

स्तवमालानुजीवेन जीवेन समगृह्यते ॥

पूर्वं चैतन्यदेवस्य कृष्णदेवस्य तत् परं ।

श्रीराधायासक्तः कृष्णराधयोर्लिख्यते स्तवः ।

End. इति श्रीकृष्णनामस्तोत्रं समाप्तं ।

Colophon. इति श्रीरूपगोस्वामिना कृता स्तवमाला समाप्ता ।

विषयः । कृष्णराधिकयोः कृतिकथनं ।

No. 1530. वर्षकौमुदी ।

Substance, country-made yellow paper, $23 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 151. Lines, 8—9 on a page. Extent, 5,738 ślokas. Character, Bengali. Date, SK. 1766. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Varsha-kaumudī. A liturgical calendar, describing the various religious duties enjoined for each day of a lunar year. By Govindānanda Achārya.

Beginning. चिन्ताश्मीयति धातरि ब्रजवधूचितेषु पाश्रीयति

श्रीवाजिस्तवति(?) प्रसादविहितश्चासाम्बुजन्मीयति ।

यन्नेवाञ्जनचातुरी जलधिजा वक्त्राम्बुजेऽलीयति

लौकीभारहाराय यादवकुलोत्तमाय तस्मै नमः ॥

धुनेतु ध्वान्तमस्त्राकमन्त्रचिन्ताभिसम्पृतं ।

गोविन्दवदनोदक्षत्पाञ्चजन्यजयध्वनिः ॥

येनाद्यातिष(?) पञ्चजेषु नितरां मार्तण्डविद्वायितुं (?)

श्रीगोविन्दपदारविन्दयुगलेनैलामवालायितं (?) ।

वेदान्तस्रुतिसन्ततिविषयगोक्षेपे हि साचीयितं

केषां नोपविश्रीलितो गणपतिर्भट्टः सतां दृग्विधः ॥

तत्तनुजन्मा विदुषामसुरागमधूनि काभिवामिन्नः ।

मधुरिपुपदारविन्दश्रद्धास्तमाधुरीरसामिन्नः ॥

आलोच्यखिलमङ्गलानविकलं दृष्ट्वा पुराणान्यपि

प्राज्ञाः सम्यग् गाथा विविच्य मुनिभिः + + + + संक्षिता ।

श्रीमन्नातपदारविन्दविलसत् + लीभवेद्देशतः

श्रीगोविन्दकविः करोति ललितां वर्षक्रियाकौमुदी' ॥

End. सर्वान्मार्दानिने तस्मै गोविन्दाय नमो नमः ।

यत्कृपा विदुषामस्यामनुरागप्रवर्तिनी ॥ १ ॥

Colophon. इति श्रीगोविन्दानन्दाचार्यकृता वर्षकौमुदी समाप्ता ।

विषयः । प्रथमं तिथिनिरूपणं । ततः तिथ्योर्युगकथनं । उभयदिने तिथिलभागे शुक्ल-
छयभेदेन व्यवस्थानिरूपणं । प्रतिपदादिपञ्चदशतिथिकृत्यकथनञ्च । ततो
ग्रहणे पारणव्यवस्थानिरूपणं । ग्रहणकर्तव्यकर्मनिरूपणञ्च । ततो गोविन्दादि-
देवतापूजाविधिकथनं । ततः सङ्क्रान्तिविवेचनं, सङ्क्रान्तिव्रतकथनञ्च । ततो
मासपदार्थनिरूपणं । ततः पक्षपदार्थनिरूपणं । ततो वैशाखादिद्वादश-
मासकृत्यनिरूपणं । ततो गङ्गातुलसीशालग्रामानां साक्षात्पूजाकथनं । ततः
सूक्तिकाष्टमीपूजाविधिप्रयोगकथनं । ततो मङ्गलचण्डिकापूजाविधिप्रयोगकथनं ।
ततो जन्मतिथिकृत्यं, अन्वयायकथनञ्च । ततः शूद्रानां विधवानां पतिव्रता-
नाञ्च धर्मकथनं ॥

No. 1531. विधिवादटीका ।

Substance, country-made yellow paper, $19\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 32. Lines, 8—9 on a page. Extent, 1,312 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Corrected.

Vidhicāda-tikā. A commentary on Gaṅges'a's chapter on religious injunction, in the Śabdakhaṇḍa of his Chintāmaṇi. By Mathurānātha Tarkavāgīś'a.

Beginning. उच्चद्वप्रच्छन्नपन्थे वेदस्याचारमूलकलनिरूपणानन्तरं प्रवर्तकज्ञानं निरूपयितुं प्रवर्तकज्ञाने आचारमूलकस्य उपपादकलरूपोपाद्वातसङ्गतिं दर्शयन् शिष्या-
वधानाय प्रतिजानीते आचारेति ।

End. पाकादावनागतपाकादौ सिद्धासिद्धेति उक्तं इतः परं खण्डितं ।

विषयः । गङ्गेशोपाध्यायकृतविधिवादस्य व्याख्यानं ।

No. 1532. भाषारत्नं ।

Substance, country-made yellow paper, 18×4 inches. Folia, 53. Lines, 5—6—7 on a page. Extent, 1,784 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Bhāshā-ratna. An elementary treatise on the seven categories of the Mīmāṃsā. By Kanāda Tarkavāgīś'a Bhāṭṭāchārya.

Beginning. चूडामणिपदाम्भोजधमरीभूतमौलिना ।

सङ्क्षिप्य श्रिकणादेन भाषारत्नं वितन्यते ॥

End. यथा गङ्गायां घोष इत्यादौ तीरे संयोगरूपः शक्त्या प्रवाहसम्बन्ध इति सङ्क्षेपः ।

Colophon. इति श्रिकणादतर्कवागीशभट्टाचार्यविरचितं भाषारत्नं समाप्तम् ।

विषयः । वैशेषिकमतसिद्धद्रव्यगुणकर्म्मसामान्यविशेषसमवायाभावात्मकसप्तपदार्थनिरूपणं ।

No. 1533. रामलीलामृतं, चतुर्थसर्गमात्रं ।

Substance, country-made paper, $16 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 10. Lines, 5 on a page. Extent, 162 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Rámalílámṛita. A poem on the career of Ráma. By Krishnamo-hana. The codex contains only a part of the fourth book.

Beginning. योषा वल्लभि मल्लके च नियतं योऽप्यर्द्धनारीमयः

भक्त्यालिङ्गितलिङ्गपूजनमहानन्दोऽपि कामान्तरकः ।

तत्रैकाजिरतापरा(?) विषयगा तत्सङ्गतायाम्बता(?)

दाता पूज्यतमो विचित्रचरितो भीमोत्पथीभोवतात् ॥

End.

Colophon. इति श्रीकृष्णमोहनकृतश्रीरामलीलामृतने चतुर्थः सर्गः ।

विषयः । रामलीलावर्णनं ॥

No. 1534. रामलीलामृतक्रमदीपिका, वा रामलीलामृतटीका चतुर्थसर्गाया ।

Substance, country-made yellow paper, 16 × 3½ inches. Folia, 13. Lines, 6—10 on a page. Extent, 584 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Rámalílámṛita-krama-dīpikā. A commentary on the last named work, by the author himself. Like the text, the commentary comprises only the fourth book.

Beginning. इह सर्गे चित्रकाव्यविवक्षया श्रीमहादेवचरितस्य चित्रत्वं कीर्तयन् मङ्गलमा-
चरति भक्त्या इत्यादिः ।

End.

Colophon. इति श्रीकृष्णमोहनकृतश्रीरामलीलामृतक्रमदीपिकानामकटीकायां चतुर्थः
सर्गः ।

विषयः । रामलीलामृतस्य व्याख्यानं ।

No. 1535. दशश्लोकी ।

Substance, country-made yellow paper, 13½ × 3 inches. Folium, 1. Lines, 7. Extent, 10 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Das'a-s'loki. Ten stanzas on the essence of the Vedānta doctrine. By S'aṅkara Āchārya. Mr. Hall takes *Das'a-s'loki* to be the name of the text, and *Siddhāntavindu* to be the name of a commentary on it by Madhusūdana Sarasvatī, (*Contributions*, p. 108); but the MS. before me denies this, and takes the latter to be the name of the text, and at first sight, it appears to be correct. The former, meaning simply "ten stanzas," can scarcely be the original name of a poetical work, and *Siddhānta-vindu*, or "conclusion in a drop," would be a very appropriate poetical designation for a work which in the space of ten stanzas gives the substance of the Vedānta philosophy. In the codex of the commentary belonging to the Sanskrit College of Calcutta, it is, however, distinctly mentioned that S'aṅkara wrote the *Das'a-s'loki* (श्रीशङ्करो दश-श्लोकीं प्रणिनाय । अतः प्रत्ययस्यालम्बनविशेषनिर्णयाय आह भगवान् आचार्यः न भूमिरिति ।) and Madhusūdana was the author of the commentary. Its colophon says, "this is the end of the work named Siddhānta-vindu, composed by Madhusūdana Sarasvatī." (इति श्रीमधुसूदनसरस्वतीविरचितः सिद्धान्त-विन्दनामपन्यः समाप्तः). Paṇḍit Tārānātha Vāchaspatī published an abstract of the commentary under the name of Siddhānta-vindusāra. Brahmānanda Sarasvatī is the author of a second commentary on the text.

Beginning. न भूमिर्न तोयं न तेजो न वायुर्न खं नेन्द्रियं वा न तेषां समूहः ।

अनैकान्तिकत्वात् सुपुत्रैकसिद्धस्तदेकोऽवशिष्टः शिवः केवलोऽहं ॥

End. न शून्यं न चाशून्यमद्वैतकत्वात् कथं सर्ववेदान्तसिद्धं ब्रवीमि ।

Colophon. इति श्रीमच्छङ्कराचार्यविरचितं सिद्धान्तविन्दु समाप्तम् ।

विषयः । दशभिः श्लोकैः श्रुत्यादिपदार्थानां मिथ्यात्वव्यवस्थापनपूर्वकं परमात्मनाः सत्यत्वव्यवस्थापनं ।

No. 1536. अभिषेकपद्धतिः ।

Substance, country-made yellow paper, 15 × 2½ inches. Folia, 6. Lines, 8 on a page. Extent, 171 śloka. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Abhisheka-paddhati. A manual for the consecration of Śākta divinities and the ordination of Śākta neophytes. Anonymous.

Beginning. (प्रथमपत्रं नास्ति ।)

End. कृतार्थमाह्वानं मन्यमानो माहकाः साधकाश्च सन्तोष्य विस्मयाच्छिद्रावधारण-
वचनं कुर्यात् ।

Colophon. इत्यभिषेकपदतिः ।

विषयः । अथ प्रथमं सालासंस्कारः । ततः कवचसंस्कारः । ततः शास्त्राभिषेककथनं ।
ततः पूर्णाभिषेककथनं ।

No. 1537. शक्तिवादः ।

Substance, country-made paper, 17 × 3 inches. Folia, 15. Lines, 7 on page. Extent, 841 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

S'aktivāda alias *S'aktivichāra*. A philosophical disquisition on the powers of words, or the relation between their sounds and senses. The MS. is incomplete, and the author's name does not occur in it ; but the name is Gadādhara Nyāyasiddhāntavāgīśa Bhaṭṭāchārya. Hall's *Contributions*, p. 56.

Beginning. शक्तिलक्षणे पददृष्टी दृष्ट्या पदप्रतिपाद्य एव पदार्थः इत्यभिधीयते तत्र
शक्तिविषयो वाच्यः, स एव पदार्थो मुख्यार्थः अथ केयं शक्तिः अथ नैयायिकाः
अस्माच्छब्दादयमर्थो बोद्धव्य इति परमेश्वरशक्तेतः शक्तिः ।

End. इदम् तत्त्वं अहं पण्डित इति जानाति इत्युवाच इत्यादिस्थले । इतः परं
खण्डितं ।

विषयः । पदानां अस्माच्छब्दादयमर्थो बोद्धव्य इतीश्वरशक्तेतरूपशक्तिनिरूपणं ।

No. 1538. अपूर्ववादरहस्यं ।

Substance, country-made paper, 16 × 2½ inches. Folia, 29. Lines, 7 on a page. Extent, 989 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Apurea-vāda-rahasya. A commentary on the chapter on the use of the imperative mood in Vedic injunctions and the rewards of religious rites in the *S'abda Khaṇḍa* of the *Chintāmaṇi* of Gaṅgeśa. By Raghunātha Siromaṇi. Mr. Hall apparently takes the *Apurva-vāda* to be an independent work on the moral relation of cause and effect. *Contributions*, p. 190.

Beginning. प्रथमं दशपचाणि न सन्ति ।

End. यथा विश्वजिता यजेतेत्यादाविति ।

Colophon. इति शब्दपरिच्छेदरत्नस्य अपूर्ववादरत्नस्य समाप्तं ।

विषयः । मङ्गेशोपाध्यायकृतपूरुषवादस्य व्याख्यानं ।

No. 1539. शुद्धादिसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made yellow paper, $16\frac{1}{2} \times 3$ inches. Folia, 115. Lines, 6 on a page. Extent, 3,924 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1733. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Suddh-yādi-saṅgraha. A compilation on purification, mourning and Śrāddha. Anonymous.

Beginning. ब्रह्मशिशुद्वन्द्वयस्य सततमुपास्यं विरिञ्चादेः ।

वेदविदितरत्नस्य गिरीश्वरस्य नमस्सामः ॥

अथ शुद्धिव्यवस्थायां सङ्क्षेपः ।

End. वाग्दत्तायाः कन्यायाः कुमारीवद्विवाहः ।

Colophon. इति श्रीमतां सङ्क्षेपः ।

विषयः । प्रथमं शुद्धिव्यवस्थाकथनं । ततः श्राद्धव्यवस्थाकथनं । ततः तिथिव्यवस्थाकथनं । ततः प्रायश्चित्तव्यवस्थाकथनं । तत उद्वाहव्यवस्थाकथनं ।

No. 1540. सेतुसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made yellow paper, $17\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 300. Lines, 8—9 on a page. Extent, 10,200 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1766. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Setu-saṅgraha. Annotations on the Mugdhabodha grammar of Vopadeva. By Gaṅgādhara, son of Ś'ivaprasāda Tarkapanchānana of Kumārahātṭa near Calcutta.

Beginning. गङ्गाधरः शिवं नत्वा कुर्वते सेतुसङ्ग्रहं ।

दुर्गस्य मुखबोधाख्यसरित्सन्तरणार्थिनां ॥

End. ब्रह्मशब्दे सङ्ग्रहार्थः तथा च आदावन्ते च मध्ये च सङ्ग्रहाचरणं कृतं ।

Colophon. इति कुमारनिवासि श्रीलशिवप्रसादतर्कपञ्चाननाख्यगङ्गाधरकृतदुर्गस्य मुखबोधाख्यसरित्सन्तरणहेतुसेतुसङ्ग्रहे दृष्टादिपदः । इति लक्ष्मणाध्यायः ॥

विषयः । मुखबोधाकारणस्य व्याख्यानं ।

No. 1541. आख्यातविचारः ।

Substance, country-made yellow paper, $21 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 16. Lines, 8 on a page. Extent, 760 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Akhyāta-vichāra. A philosophical disquisition on conjugation. By Gadādhara Bhaṭṭāchārya.

Beginning. धातुप्रकृतिकाश्च लकारकृत्यन् यङ्निष्प्रथतयः केचिद्दाल्घ्यान्वितमधिकार्यं
ब्रूयते ।

End. तस्य विध्यर्थेन तत्तात्पर्येणाधुनिकानां न भुञ्जीतेत्यादिप्रयोगापत्तिरिति दिक् ।

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीमदाधरमहाचार्य्यकृतआख्यातविचारः समाप्तः ।

विषयः । आख्यातशक्तिनिरूपणं ।

No. 1542. अनुमित्यादिबाधान्तटीका ।

Substance, country-made yellow paper, $19 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 336. Lines, 8—9—10—11 on a page. Extent, 15,890 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Anumityādi-bādhānanta-ṭīkā. A commentary on a portion of the *Anumāna Khaṇḍa* of Gaṅgeś'a. By Jagadīś'a Nyāyapanchānana.

Beginning. सखिताननसरोजमङ्गने रिङ्गमानमलिलकुण्डलं ।

रोचनोज्ज्वलितभालमसु मे कैशवं शैशवं वपुः ॥

प्राचैरनुचितविविधबोदैः कलुषीकृतोऽप्यधुना

दीधितियुतमणिरपः श्रीजगदीशप्रकाशितः स्फुरतु ।

End. तत्तद्वर्मावच्छिन्नप्रतियोगिताकाभावनिरूप्यत्वेन समानप्रकारकतया तथात्वं तत्त-
द्वाप्तिमावच्छिन्नान्नधर्मान्नर्भावेनान्नहेतुत्वकल्पः । पुनस्तस्मिन् सम्यक्प्राप्यं ।

विषयः । अनुमित्यादिबाधान्तटीकानिर्वाहः ।

No. 1543. न्यायवार्त्तिकतात्पर्यटीका ।

Substance, country-made paper, $13\frac{1}{4} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 99. Lines, 10 on a page. Extent, 2,138 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Nyáya-vártika-tátparya-ṭīkā. A commentary on the Nyáya-vártika of Udyotakara. By Váchaspati Mísra, disciple of Martāṇḍa-tilakā Svámin. Hall's *Contributions*, p. 21.

Beginning. परीचानन्तरमुपदेशक्रमानुरोधेन प्रवृत्तिः । परीक्षितुं युक्ता सा कस्मान्न परीक्ष्यत इति शङ्कानिराकरणाय सूत्रमित्याह । मनसोऽनन्तरेति ।

End. कराः कृतोऽङ्गलिख्यं बलिरेष दत्तः कायो मणाप्रदताव(?) यथाभिलाषम् ।
अभ्यर्थये वितथनप्रपञ्च(?) वर्षे मा माविल्लीकुरुत कीर्त्तिनदीः परेषाम् ॥

Colophon. इति मिश्रश्रीवाचस्पतिविरचितायां न्यायवार्त्तिकतात्पर्यटीकायां पञ्चमोऽध्यायः समाप्तः ॥

विषयः । उद्योतकरविरचितन्यायवार्त्तिकतात्पर्यग्रन्थव्याख्यानं ।

No. 1544. शब्दशक्तिप्रकाशिकाप्रबोधिनी ।

Substance, country-made paper, $16 \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 33. Lines, 10 on a page. Extent, 1,237 s'lokas. Character, Bengali. Date, SK. 1754. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

S'abdas'akti-prakás'iká-prabodhinī. A commentary on the S'abdas'akti prakás'iká of Jagadís'a Tarkálankára. By Rámabhadra Siddhánta vágis'a. Hall's *Contributions*, p. 55.

Beginning. विद्यतात जगन्मानरेवं गौरीगिरीशयोः ।

मिथः सम्भाषया खेरं चेरन्वं समुपास्यते ॥

गुरुमिव गुरुमिह नत्वा तत्कृतशक्तिप्रकाशेषु ।

श्रीरामभद्रकृती कुरुते टीकां मुदे सुधियः ॥

शब्दशक्तीति । शब्दस्य शक्तिर्वाचसामर्थ्यं तत्प्रकाशिकेत्यर्थः ।

End. इत्यादौ चाभावस्य संशयकोटितयानुभवस्य बाधितत्वादित्याशयेनाञ्जरित्युक्ता-
ऽस्वरसो व्यञ्जितः ।

Colophon. इत्यनं प्रचरन्ती शब्दशक्तिप्रकाशिकाप्रबोधिनी श्रीरामभद्रसिद्धान्तवागीशविर-
चिता । श्रीविष्णुचरणोक्ते तु मनोऽलिर्मेऽस्तु नित्यशः ॥

विषयः । शब्दशक्तिप्रकाशिकाव्याख्यानं ।

No. 1545. चिन्तामणिप्रकाशः । प्रत्यक्षखण्डः ।

Substance, country-made paper, 8 × 3 inches. Folia, 153. Lines, 12—13—14 on a page. Extent, 9,446 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1633. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Chintāmaṇi-prakāśa. A commentary on the *Chintāmaṇi* of Gaṅgeś'a. By Ruchidatta Mahāmahopādhyāya. The MS. is incomplete and limited to the *Pratyaksha Khaṇḍa*. This work is distinct from Jayadeva's *Maṇyāloka* which has the alternative title of *Chintāmaṇi-prakāśa*.

Beginning. छणोत्तरच्छदपठार्द्धतान्तरालमुत्तलनिश्चितनुव्रपयोधरायं ।

इन्दौ स्फुटागसि विभिन्नतनोक्तनोतु सुभ्रं वषा शयनशीलं शिवं शिवायाः ॥

अधीत्य रचिदत्तेन जयदेवाज्जगद्गुरोः ।

चिन्तामणौ ग्रन्थमणौ प्रकाशोऽयं प्रकाशते ॥

प्रारिप्सुतविघ्नविनाशाय कृतं मनस्कारं शिष्यान् शिष्ययितुमादौ निबध्नाति ।

गुणतीत इति ।

End. प्रसूतेति—पदात् पदार्थस्मरणं प्रसूटवत्ताकमेति तन्न तत्रोक्तेलिख्यरणाभिप्राये-
णैवाञ्जयति । श्रीः ।

Colophon. इति श्रीमहामहोपाध्यायरचिदत्तविरचितचिन्तामणिप्रत्यक्षखण्डप्रकाशः समाप्तः ।

सोदरनगरनिवासी रचिदत्तः स्वरिसूदन्यः ।

चिन्तामणिप्रकाशं व्यरचयदानीचिकीकोशं ॥

शके १६२१ । आश्विने मासि ।

विषयः । गङ्गेशोपाध्यायकृतचिन्तामणिप्रत्यक्षखण्डस्य व्याख्यानं ।

No. 1546. चिन्तामणिप्रकाशः, अनुमानखण्डः ।

Substance, country-made paper, 8 × 3 inches. Folia, 148. Lines, 12 on a page. Extent, 4,301 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Chintāmaṇi-prakāśa. The first volume of the work noticed under the last preceding No. It explains the Anumāna Khaṇḍa of Gaṅgeś'a.

Beginning. प्रणयकलङ्केलिभीषणं भीतिहेतोः प्रकटयति समन्तान्नावया कायमश्विन् ।

समयमय भवान्या गाढमालिङ्गमानो घटयतु घनविप्लव्वंसमस्त्राकसीशः ॥

निशम्य सकलं शास्त्रं नानागुरुमुखाभुजात् ।

अनुमानप्रकाशोऽयं वचिदत्तेन तन्यते ॥

सङ्कतिं दर्शयन्नेव शिष्यावधानार्थमिदानीमनुमाननिरूपणं क्रियते,—इति प्रतिजानीते,—प्रत्यचेति ।

End. ईशरोपमृच्छीतशरीरस्य कारणत्वादिति भावः। अग्निदेरिति, अग्निदेरित्यर्थः। अन्यहेतुमाह, अदृष्टेति । तथा च सर्वोसङ्गृह इति भावः । वाद्यन्तरमनं दूषयति, नापीति । द्वितीयक्षणे दोषमाह घटादेरिति अतः खण्डितत्वात् परिशेषवाक्यं नास्ति ।

विषयः । मङ्गेशोपाध्यायकृतचिन्तामण्यनुमानखण्डस्य ईश्वरानुमानप्रकरणं यावद् व्याख्यानं ।

No. 1547. प्रत्यक्षमणिदीधितिब्याख्याविवेचनं ।

Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 126. Lines, 8—9 on a page. Extent, 2,687 ślokaś. Character, Nāgara. Date, Sm. 1670. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Pratyakṣa-maṇidīdhiti-vyākhyā-vivechana. An exposition of Raḡhunātha's commentary on the *Pratyakṣa Khaṇḍa* of Gaṅgeś'a. By Rudra Nyāyavāchaspati.

Beginning. अनिव्याच्यगणयाममानताशेषकामदं ।

चिराय चिन्मयं + न प्रणम्याहमुपास्महे ॥

विद्यानिवासपुत्रस्य न्यायवाचस्पतेरियं ।

निर्दिष्टिर्निर्गलधिद्यामानन्दयतु मानसं ॥

प्रेषावदिति । प्रेषावत्प्रष्टव्ये प्रयोजनवत्तामभिधेयसम्बन्धौ च—

End. अन्यथा तवापि विमिश्रज्ञानसामग्र्येव प्रष्टव्यो हेतुः स्यादतोऽपि चेति । श्रीः ।

Colophon. इति श्रीमद्विविधपण्डितमण्डलीमुकुटमणिश्रीरुद्रन्यायवाचस्पतिभट्टाचार्यविरचितश्रीमद्वामदेोपाध्यायभट्टाचार्यश्रीरोमणिप्रकाशितप्रत्यक्षमणिदीधितिब्याख्याविवेचनं सम्पूर्णतामगमत् । संवत् १९७० । आश्विने ।

विषयः । रघुनाथशिरोमणिलुतप्रत्यक्षचिन्तामणिदीधितिनामकटीकायाः व्याख्यानं ।

No. 1548. मण्डलालोकदर्पणं ।

Substance, country-made paper, 9 × 3½ inches. Folia, 221. Lines, 11—12 on a page. Extent, 3,390 s'lokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1669. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Manyāloka-darpana. Annotations on the *Manyāloka* of Jayadeva Miśra. By Mahes'a Thakkura. The MS. is limited to the *Pratyaksha Khaṇḍa*.

Beginning. शङ्करजगदन्विकयोरङ्गे पङ्केन खेलनं ।

लम्बोदरमवलम्बे लम्बेरमराजचारुमुखं ॥

पुंसामार्त्तिमिदे कलानिधिकुलोत्तमाय संसारभी-

विध्वंसाय मुनीन्द्रमानससरोरुंसाय कंसारये ।

अङ्कालम्बितशिक्षमुज्ज्वलरश्मिं गुह्यावतंसदिना

यं साशङ्कमुपागमत् कमलभूः छण्णाय तुभ्यं नमः ॥

चतुर्भिरास्त्रैश्चतुरोऽपि वेदानुचार्यव्रजमतो विरिञ्चिः ।

पाठाग्रपश्चात् + विशेषमीय(?) सन्तोषिशिष्यः शिवमातनोतु ॥

धृतेनावनतिं (?) महीधरसुता भागावश्वं शिरो

नैवोदहति चारुसान्वनवचो मूक्यायितोर्दे मुखे ।

आश्लेषोऽपि यथोचितं न हि भवत्येकाकिना वाङ्मना

सामव्यादिति विज्ञवः प्रियतमामानापनोदे शिवः ॥

घनाय पद्मां भविकाय दुर्गां गृहाय गौरीमितरे श्रयन्तु ।

अहं महानन्दपदस्य धात्रीं विद्याविधात्रीं गिरमाश्रितोऽस्मि ॥

गौर्या गिरीशदिव कार्तिकेयो यो धीरया चन्द्रपतेरलम्बि ।

आलोकमुदीपयितुं नवीनं स दर्पणं व्यातनुते महेशः ॥

अथ श्लोकानां व्याख्या टीकाकृता सुगमत्वात् (न) कृता सा चैवं । प्रारीक्षित-
प्रतिबन्धकविप्लविघातकं पुरभिन्नसंस्काररूपं मङ्गलं शिष्यशिष्यायै निवध्नाति
गुणेति ।

End.

प्रमुठेति । तथा चायथार्थत्वमौत्सर्गिकमिति भावः । तत्रोक्तखिन्नरश्मिभि-
प्रेत्याह,—तदाद्भरिति । तच्चेदन्नाविचारः समाप्तः ॥

विधाय विदुषां प्रीत्यै प्रत्यक्षालोकदर्पणं ।

श्रीगोपाले महेष्टेन तस्याकारि समर्पणं ॥

Colophon. इति श्रीमहेष्टकुरविरचिते आलोकदर्पणे प्रत्यक्षखण्डः समाप्तः ।

संवत् १९६८ । आषाढदि २ रा ।

विषयः । जयदेवमिश्रकृतप्रत्यक्षचिन्तामण्यालोकटीकाया व्याख्यानं ।

No. 1549. आगमकौमुदी ।

Substance, palm-leaf, 18 × 1½ inches. Folia, 112. Lines, 4 on a page, Extent, 1,848 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Āgama-Kaumudī. A compilation from different Tantras on the S'ākta cult, giving a brief exposition of its principles and supplying all the principal mantras for the worship of S'ākta divinities. By Rāma-krishṇa.

Beginning. सर्वमन्त्रसमारम्भं लब्धं न्यस्य हृदम्बुजे ।

तन्मते रामकृष्णेन श्रीमदागमकौमुदी ॥

End. भट्टित्यारोग्यदा विद्या चिरजीवनकारिणी ।

धनसम्पत्प्रदा चैव शचोराशुविनाशिनी ॥

इति प्रत्यक्षिराप्रकरणं ।

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीरामकृष्णकृता आगमकौमुदी समाप्ता ॥

विषयः । अथ प्रथमं अक्षयचक्र-नक्षत्रचक्र-राशिचक्र-भूतचक्र-नाडीचक्र-अक्षयचक्र-जातिचक्र-शक्तिधनिचक्राणि । ततः अदीक्षितपुरुषपशुलक्षणं मुखलक्षणं । ततः पञ्चदेवतापूजा स्त्रीशूद्रयोः प्रणवरहितमन्त्रदानं । ततः शूद्रस्य मन्त्रदाननिषेधः सिद्धमन्त्रे विचाराभावकथनं । दीक्षायां चान्द्रशेखरविचारः । हरचक्रं चक्रशक्तिप्रकरणं । मन्त्राणां दशविधसंस्कारः । दीक्षाप्रकरणं । षट्चक्रकथनं । प्राणायामः । मालकान्यासः । कराङ्गन्यासः । आधारशक्तिध्यानं । अर्घ्यं स्थापनं । प्राणप्रतिष्ठा । आवाहनमुद्रा । शिवपूजाप्रकरणं । स्वास्वास्वा-विचारः । नैवेद्यनिवेदनमन्त्राः । जपसमर्पणमन्त्राः । मालालक्षणं । जपलक्षणं । मालासंस्कारः । प्रणामलक्षणं । मन्त्रघट्टणविधिः । उपदेशप्रकरणं पुरश्चरणविधिः । रामकृष्णगोपालानां मन्त्राः, तद्गायत्री च । लक्ष्मीसरस्वती-

शिवानां मन्त्राः, कात्यादिशक्तिसन्त्राश्च । दुर्गामन्त्राः । भुवनेश्वरीमन्त्राः ।
मन्त्रभेदाः । मालामन्त्राः । सुन्दरीमन्त्राः । तारामन्त्राः । श्यामामन्त्राः ।
अनिर्दुष्टमन्त्राः । प्रचण्डचण्डिकामन्त्राः । शणेशमन्त्राः । उपविद्या । योगिनी-
मन्त्राः । शत्रुघ्नयमन्त्राः । कर्णपिशाचीमन्त्राः । हनूमतो मन्त्राः । शङ्खमन्त्राः ।
यन्त्रसंस्कारः । मन्त्रगायत्री । अपप्रकरणं । भूमौ मालापतनजनितदोषाः ।
वैष्णवरात्रौ अपनिषेधः । प्रकीर्णकथनं । प्रत्यङ्गिराकथनञ्च ॥

No. 1550. शुद्धादिव्यवस्थामङ्गलेपः ।

Substance, palm-leaf, 20 × 1½ inches. Folia, 131. Lines, 4—5 on a page. Extent, 2,423 ślokaś. Character, Bengali. Date, Sk. 1610. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Suddhyādi-vyavasthā-saṅkṣhepa. An elaborate treatise on funerals, mournings, Śrāddha, ś'ati, and impurity of the person arising from birth in one's family and other causes, as also on certain religious rites to be performed on particular lunar days, and on the determination of the particular moments when such rites should be observed. By Chintāmaṇi Nyayavāgis'a Bhaṭṭācārya of Gaur. The work professes to be a part of a comprehensive digest of civil and canonical law, which bore the title of *Smṛiti-vyavasthā*. No complete MS. of this digest has as yet been met with.

Beginning. ॐ नमः श्रीपरमदेवतायै । अथ शुद्धादिव्यवस्थामङ्गलेपः । तत्रादौ शुद्धि-
पदार्थो निरूप्यते । तत्र विहितकर्माहंत्वप्रयोजको धर्माविशेषः शुद्धिः ।

End. एतासु पौर्णमास्यन्तमासो घ्राह्य इति तिथिव्यवस्था सम्पूर्णा ।

Colophon. इति मौढदेशनिवासिमहामहोपाध्यायश्रीचिन्तामणिन्यायवागीशभट्टाचार्यकृतौ
श्रुतिव्यवस्थायां शुद्धादितिव्यवस्थामङ्गलेपः समाप्तः ।

शके हरित् पोद्गशकेऽर्कवारे पक्षे वल्लभे दिवसे तु ++ ।

सारं स्मृतीनां मधुमासि विद्वान् श्रीमान् प्रसादो बलिखल्लरावान् ॥

यवाङ्काः १६१० ।

विषयः । शुद्धिलक्षणं । सहसरणानुसरणयोर्यवस्था । अनधोरशौचसङ्करकथनं । अति-
क्रान्ताशौचव्यवस्था । अशौचविधिनिषेधौ । अशौचसङ्करकथनं । शमंसावा-
शौचं । स्यशौचं । बालाद्यशौचं विदेशस्याशौचं । सपिण्डाद्यशौचं । अशौच-

विषयः । वर्ज्यावर्जनिरूपणं । मातामहादशौचं । स्त्र्युविशेषाशौचं । शौचापवादः
 श्वानुगमनाशौचं । अस्थिसञ्चयकथनं । अङ्गस्पर्शनकथनं । गङ्गायामस्थितेप-
 विधिः । द्रव्यशुद्धिकथनं । वापीकूपतडागेषु स्नते अलशुद्धिनिरूपणं । गृहमरणे
 तच्छुद्धिकथनं । सूतिकादिमरणे दाहव्यवस्था । पर्णनरदाहव्यवस्था । समुत्प्लव्यं ।
 प्रेततर्पणविधिः । पुत्रस्य वर्षमध्ये कृत्यनिरूपणं । पिण्डदानव्यवस्था । अशौचा-
 न्निमदिनकृत्यं । अशौचान्निमदितीयदिनकृत्यं । द्योत्सर्गकालनिरूपणं । दृपलक्षणं ।
 प्रेतक्रियाधिकारिणः । स्त्रियाः श्राद्धाधिकारिणः । सामान्यतोऽनधिकारिणः ।
 दत्तकपुत्रवृत्तविधिः । तद्दशौचादिनिरूपणं । पूर्व्यामध्यमोत्तराभेदेन स्तत्रि-
 यायास्त्रैविध्यकीर्णनं । उभयमुखीदानं । विपुलगृहदानं । श्राद्धलक्षणं । देवता-
 लक्षणं । यागलक्षणं । साहित्यलक्षणं । तन्त्रतालक्षणं । नवग्रहादिकालः । मघा-
 चयोदशीश्राद्धविधिः । अथयुक्लव्यपचनिमित्तकश्राद्धकथनं । श्रद्धादिदत्तानां चतु-
 र्दशीश्राद्धकथनं । अष्टकाश्राद्धकथनं । श्राद्धवेलानिरूपणं । मलमासकर्तव्यकर्म-
 निरूपणं । स्मृतिवर्द्धमानाद्यभावस्याश्राद्धकालनिरूपणं । पार्वण्यव्यवस्था । निम-
 न्त्रणविधिः । दर्भकथनं । श्राद्धशेषभोजने नियमकथनं । श्यामश्राद्धव्यवस्था ।
 जीवत्पिण्डकस्य श्राद्धव्यवस्था । मासिकपाष्ठासिककालकथनं । सपिण्डीकरणविधिः ।
 तदपकर्षव्यवस्था । विभ्रपतितादिश्राद्धकालकथनं । एकोद्विकालः । अशुचि-
 श्राद्धकथनं । चिद्विष्टमश्रादिनां मरणे तस्य पूर्व्याश्रमपुत्रकृत्यनिरूपणं । सपिण्डी-
 करणान्नाश्राद्धाधिकारिनिरूपणं । जन्मतिथिव्यवस्था । पवित्रव्यवस्था । प्रतिपत्कृत्य-
 निरूपणं । द्वितीया । तृतीया । चतुर्थी । पञ्चमी । षष्ठी । सप्तमी । विधान-
 सप्तमी । माघसप्तमी । अष्टमी । जन्माष्टमीव्यवस्था । दृव्याष्टमी । भीष्माष्टमी ।
 नवमी । श्रीरामनवमीव्यवस्था । दशमी । दुर्गात्मव्यवस्था । बलिदानव्यवस्था ।
 धूपादिनिरूपणं । उपचाराः । एकादशी । चातुर्मास्यव्रतव्यवस्था । आरेव्यव्रत-
 त्यागप्रयश्चिन् । नक्तव्रतव्यवस्था । मत्स्यादिभोजनत्यागफलं । हरिश्चयनव्यवस्था ।
 द्वादशी । श्रवणाद्वादशीव्यवस्था । त्रयोदशी । वारुणत्रयोदशीव्यवस्था । चतुर्दशी ।
 सावित्रीचतुर्दशीव्यवस्था । अनन्तव्रतं । अघोराष्ट्यचतुर्दशी । प्रेतचतुर्दशी । भूत-
 चतुर्दशी । रटनीपूजाव्यवस्था । पाषाणचतुर्दशी । मदनचतुर्दशी । पूर्णिमा ।
 महाश्वैठीव्यवस्था । शिवरात्रिव्यवस्था । कोजाग्रव्यवस्था । सङ्क्रान्तिः । रात्रिसङ्क्र-
 मण्यव्यवस्था । कार्तिकमासकृत्यनिरूपणं । यज्ञव्यवस्था । अमावास्या । अर्द्धादय-
 योमव्यवस्था । युगाद्यानिरूपणं । युगाद्यारक्षककथनं । मन्वन्तराव्यवस्था ।

No. 1551. क्रमदीपिका ।

Substance, palm-leaf, $11 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Folia, 76. Lines, 3 on a page. Extent, 1,008 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1609. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Corrected.

Kramadīpikā. Rules for the worship of Vishṇu in the different forms of Kṛishṇa, Gopāla, &c. Anonymous.

Beginning. कला तु माया नरकान्तमूर्तिः कलं क्षणद्वेषुनिनादरम्यः ।

त्रितो हृदियकुलयंलिलोकीं त्रियेसु गोपीजनवत्सो वः ॥

गुह्यचरणसरोरुहद्वयेत्यन् सद्दितरजःकणकान् प्रणम्य मूर्दा ।

गदितमिह विरिञ्चिनारदाद्यैः यजनविधिं कथयामि शार्ङ्गपाणेः ॥

End. जगदिदमनुविजं येन यस्मिन् प्रकृते

यदनुतमजस्रं याति चाधिष्ठितायाः ।

यदुत्तमचदुदर्थिर्याविध + गोपीं

शोभमितसुखबोधोत्पत्तिं नैमि हृष्यं ॥

Colophon. इति श्रीक्रमदीपिकायां अष्टमः पटलः । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

विषयः । विष्णोरर्चनविशेषविधानं ।

No. 1552. आधानप्रायश्चित्तं ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 22. Lines, 8—11—12 on a page. Extent, 532 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Ādhāna-prāyas'chitta. Expiations for irregularities and defects in the performance of Ādhāna rites, or the collection and preservation of the household sacred fire. Anonymous.

Beginning. अथ कानिचित् प्रायश्चित्तानि लिख्यन्ते । विहरणकालात् प्राक् गार्हपत्यनाशे

शुचिर्भूत्वा गार्हपत्यमग्नारणी लेपयित्वा यजमानो मन्थनं कुर्यात् कारयेद्वा ।

End. द्वितीयाधानेऽपि सङ्कल्प्यात् परतो नालम्बुकायां अपरध्वैव समापयेत् ।

Colophon. इत्याधानप्रायश्चित्तं ।

विषयः । आधानप्रायश्चित्तप्रकरणं ।

No. 1553. ऐष्टिकप्रायश्चित्तं ।

Substance, country-made paper, $9 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 13. Lines, 4—11—12 on a page. Extent, 264 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Aiṣṭhika-prāyaś'chitta. Expiations for errors, irregularities and accidents occurring during the performance of Ishti rites, according to the rules of Bodhāyana and Ās'valāyana. Anonymous.

Beginning. आश्वलायनस्य बौधायनसमवल्ग्व्य दशपूर्णमासादीनि कर्माणि कुर्वन्तः सुगम-
पचमवल्ग्व्य ऐष्टिकानि प्रायश्चित्तानि कानिचित् लिख्यन्ते ।

End. प्राश्च मेयं समाधयेत् ।

Colophon. इति कानिचित् प्रायश्चित्तानि समाप्तानि ।

विषयः । ऐष्टिकप्रायश्चित्तप्रकरणं ।

No. 1554. दशपूर्णमासप्रकरणं ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 15. Lines, 7—14 on a page. Extent, 451 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Dars'apūrnāmāsa-prakarana. The chapter of the new and the full moon rites from of the Bhodhāyana Kālpa Sūtra.

Beginning. अमावास्यायेन पौर्णमासेन वा हविषा यज्यमाणो भवति स पुरस्तादेव हविरात-
श्चनमुपकल्पयत एकाचेन वा द्वाचेन वा यथर्त्तय वै ब्राह्मणं भवति ।

End. सन्निष्ठत अमावास्यां वा पौर्णमासं वा हविः ।

Colophon. इति बौधायनसूत्रे दशपूर्णमासप्रकरणं समाप्तं ।

विषयः । दशपूर्णमासप्रकरणं ।

No. 1555. दशपूर्णमासप्रायश्चित्तप्रकरणं ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 21. Lines, 11—12—13—15 on a page. Extent, 586 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Dars'a-pūṇamāsa-prāyaś'chitta-parkaraṇa. Expiations for errors, irregularities and accidents occurring during the performance of the new- and the full-moon sacrifices according to the rules of Bodhāyana. Anonymous.

Beginning. विहितं मन्वाद्यं गोयेन(?) मन्वनेन प्रत्यवरुद्धेऽग्नौ आयतपचेयात् (?) ।

End. तदेव होमकालेऽन्वाधानवर्जमिति एतैवाष्टनैकस्त्रिगुदापे वै द्वयोर्वेति चावि-
छतिषु चन्वाहित—इतः परं खण्डितं ।

विषयः । बौधायनसूत्रोक्तदर्शपूर्णमासप्रायश्चित्तप्रकरणं ।

No. 1556. ऐकाहिकचातुर्मास्यप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 7. Lines, 10—11—12 on a page. Extent, 154 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Aikāhika-chāturmāsya-prayoga. A guide to the performance of the Ephemeral and the Quadimensial rites according to the rules of Bodhāyana.

Beginning. ॐ बौधायनीयकल्पमवलम्ब्य ऐकाहिकचातुर्मास्यप्रयोगः प्रकाश्यते ।

End. बौधायनीयकल्पोक्तचातुर्मास्यनिरूपणं ।
ऐकाहिकेन विधिना कारीत्यं चतुष्टये ॥

Colophon. इति बौधायनोक्तचातुर्मास्यप्रयोगः ।

विषयः । चातुर्मास्यप्रयोगकथनं ।

No. 1557. न्यायरत्नमाला ।

Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 63. Lines, 8 on a page. Extent, 1,500 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Nyāya-ratnamālā. A dissertation on some of the leading topics of the Nyāya doctrine. The MS. is incomplete, and the author's name is not ascertainable. Hall's *Contributions*, p. 172.

Beginning. अङ्गस्वरूपसम्बन्धं प्रमाणं सप्रकारकं ।

यदुक्तं वार्त्तिकं (?) सम्यक् तत् सङ्क्षेपेण + कथ्यते ॥

End.

यदङ्गरूपं यथाविधं यस्य तस्य प्रधानेन सम्बन्धे यथा च यस्य ।

विशेषद्वयज्ञानेन सामान्यस्यैव वाच्यता ॥

विषयः ।

यद्यपि नियोगस्य कृत्यदेशतया प्रधानस्यान्यादृशी— इत्यतः खण्डितं ।

यदङ्गरूपं यथाविधं, प्रधानेन सञ्च तस्य च यादृशः सम्बन्धः, यथा च तत्र प्रमाणं, तत्समुदायनिरूपणं । आतिद्रव्यगुणक्रियाभेदेन दृष्टार्थाङ्गानां चतुर्विधत्व-
निरूपणं । सन्निपातोपकारकं, आरादुपकारकचेति दृष्टार्थस्य द्वैविध्यनिरू-
पणं । पुनरेषामवान्तरभेदनिरूपणं । दृष्टादृष्टाभयार्थकनिरूपणं । नियमादृष्ट-
कथनं । सामान्यतोऽङ्गलक्षणं । विधिशक्तिनिरूपणं । आतिलिङ्गसङ्ख्यानामेक-
कारकान्वितत्वकथनं । श्रुतिलिङ्गाधिकरणं । विनियोगस्वरूपकथनं स्वर्गकाम-
फलविशिष्टत्वेन भाव्यताकथनं । तत्र तत्र न्यायकीर्तनञ्च । लिङ्गवाक्यसमाख्या-
दीनामवान्तरभेदकथनपूर्वकं तत्तत्स्वरूपकथनं । अन्विताभिधानकथनं । अ-
पूर्वकथनं । दैवनिर्मितस्यैव निदाघसमयवर्त्तिमध्यन्दिनतपनातपनिपातसन्तप्त-
तनोरिव मेघपुष्पशर्भमेघजालस्य सन्नापात्मादकत्वं कर्म्मणः फलजनकत्वमुत
अन्यकृतस्य प्रपादिवद् वा भोजनादिवद्वा स्वयं कृतस्येति निरूपणं । केषां केन-
प्रकारेण अन्नुष्टायकत्वमिति तन्निरूपणं । एकप्रयोगविधिविधेयानां बह्वनामङ्ग-
प्रधानानामेककर्तृकाणामवश्यम्भाविनि क्रमे सति तद्विशेषनिरूपणं । क्त्वावादः ।
प्रयोगविशेषविचारः । कर्म्मधिकारनिरूपणं । प्रयोगविधिधिकारविधीनां स्वरू-
पकथनं । उपदेशात्मकातिदेशात्मकत्वभेदात् शब्दस्य द्वैविध्यकथनं । तत्तत्त-
त्त्वणनिरूपणं । आतिदेशिकाङ्गसम्बन्धनिरूपणं । स्वर्गकामो यजेतेत्यादौ
प्रकृतिप्रत्ययादीनामर्थविवेचनं । उच्यनिरूपणं । विवृतिषु पदार्थेयत्वाचिन्तनं ।
प्रकृतिलक्षणादिविचारः । तन्त्रलक्षणं । प्रयोगपरिमाणचिन्तनं । भ्रमताया
निमित्तत्वकथनं । लिङ्गार्थनिरूपणं । इतः खण्डितं ।

No. 1558. अद्वैतसिद्ध्युपन्यासः ।

Substance, country-made paper, 10 x 4½ inches. Folia, 9. Lines, 9—
10 on a page. Extent, 208 śloka. Character, Nāgārā. Date, ? Place
of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. In-
correct.

Advaita-siddhiyupanyāsa. An illustration of the *Advaita-siddhi*
of Madhusūdana Sarasvatī, designed to prove the non-dual theory
as opposed to the Nyāya doctrine. The MS. is incomplete, and the au-
thor's name cannot be made out. Hall's *Contributions*, pp. 109—157.

Beginning. साची चेता केवलो निर्गुण्येति श्रुत्या च ब्रह्मणानादिर्देवैः समेतैर्यदुक्तशङ्करः ।

End. प्रागेव ईक्षितत्वादिद्वयेन तस्य सोपाधिकत्वसम्भवाच्चेद—(रतः खण्डितं ।)
विषयः । अद्वैतवादसंस्थापनं ।

No. 1559. कृत्वाचरं, वा पवमानं ।

Substance, country-made paper, $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 10. Lines, 6 on a page. Extent, 108 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Chhalākshara alias *Pavamāna*. Initials of Rig mantras required for the performance of the Pavamāna rite. This MS. appears quite distinct from the works noticed on pp. 14, 16, 17, and 50.

Beginning. अग्रमभो वू वू । त्वमग्रे स्मू । अग्निं दू हू । अग्निर्देवाधूधेदि । प्रेष्ट होढौकुल-
द्रोभेगो । एष्टुपु डैनु । आतेथे ज् । त्वमग्रे वी । मे विषस्वयो । एकोनविंशति-
प्रथमः ।

End. पवस्व मधुडुलम् भीगु । अभिदुम्नं ठीलैभुम् । आमे तानीषलै टुकुवेक । एत-
मुत्यचौ जेदुतौडलु खे । सधुमेतने दैनुगू । त्वच्छन्नदक्षिणुचागि । एषस्व गैमी
डैटे दूके ॥ १५ ॥

पञ्चविंशदेकादश ॥ १८४ ॥ पवमानं समाप्तम् ॥

विषयः । अक्षप्रतीकानि ।

No. 1560. एकाम्रचन्द्रिका ।

Substance, palm-leaf, $13 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Folia, 103. Lines, 5 on a page. Extent, 2,253 s'lokas. Character, Uḍiyā. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India, another copy Calcutta, Dr. Rājendralāla Mitra. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Ekāmra-chandrikā. A guide to pilgrims visiting Bhuvanes'vara, giving in detail the religious duties to be performed at the different sacred spots, temples, images and pools of that place, and the merit of doing the same. The work is made up of extensive quotations from the Kapila Sañhitā, the Ekāmra Purāṇa, the S'iva Purāṇa, and other works which treat of the sacred places of Orissa, and comprises a summary of the religious history of the place. It is divided into four chapters (*Prakāś'as*). All the principal temples have been described at some length, and anecdotes—mostly apocryphal—regarding them given in detail. Anonymous.

Beginning. विघ्नेश्वरं नमस्कृत्य ततस्त्रिभुवनेश्वरं ।

अष्टादशपुराणाभ्यैर्लिखाभ्येकाधचन्द्रिकाम् ॥

End. इति सर्वपुराणाभ्यैरेकैकाधचन्द्रिका समुद्धृत्य महादेवपादयोरर्पिता मया ॥

Colophon. इत्येकाधचन्द्रिकायां चतुर्थः प्रकाशः ।

इतः परं “आचार्याय प्रदातव्यं” इत्याद्याष्टौ श्लोकाः सन्ति ।

विषयः । अथ चत्वारः प्रकाशाः सन्ति । तत्र प्रथमे प्रकाशे ।—अनन्तपुरषोत्तमादिदर्शनम् ।
उघेश्वरदर्शनं । एकाधचोवमाहात्म्यवर्णनादिः । एकाधेश्वरदर्शनं । कल्पवृक्षदर्शनं ।
कुमारदर्शनं । गणेशदर्शनं । गोपालिनीदर्शनं । गुप्तेश्वरदर्शनं । चण्डेश्वरदर्शनं ।
चित्रेश्वरदर्शनं । त्रिभुवनेश्वरदर्शनं । पादहरातीर्थेश्वरयोर्दर्शनं । विन्दुसरः-
स्नानादिफलं । विश्वेश्वरदर्शनं । दृषभदर्शनं । मङ्गलाचरणादिः । शर्वेश्वर-
दर्शनं । सेवपालोक्तिः ।

९, प्र० ।—अष्टायतनमाहात्म्यादिः । अलानुकुलेश्वरमाहात्म्यं । आघातेश्वरदर्शनं ।
इन्दुश्वरदर्शनं । ईशानेश्वरमाहात्म्यं । ईशानेश्वरादिदर्शनं । उत्तरेश्वरादिदर्शनं ।
उत्पलेश्वरदर्शनं । कपिलेश्वरदर्शनं । कपालमोचनेश्वरदर्शनं । कपालीश्वरशिखर-
दर्शनं । कोटितीर्थमाहात्म्यं । केदारेश्वरमाहात्म्यं । कुलुपेश्वरदर्शनं । गङ्गायमुना-
माहात्म्यं । गन्धवतीमाहात्म्यं । गौरीकुण्डादिमाहात्म्यं । गोकर्णेश्वरदर्शनं ।
चतुर्दशयात्राकर्तव्यलोक्तिः । अटिलेश्वरदर्शनं । देवीपादतीर्थमाहात्म्यं । दैत्येश्वर-
दर्शनं । पापनाशनकुण्डमाहात्म्यं । पूर्वेश्वरदर्शनं । वैद्यनाथेश्वरदर्शनं । ब्रह्मेश्वर-
दिमाहात्म्यं । भास्करेश्वरदर्शनं । भीमेश्वरादिदर्शनं । मध्यमेश्वरदर्शनं । यमेश्वर-
दर्शनं । रामेश्वरादिमाहात्म्यं । रुद्रेश्वरदर्शनं । रावणेश्वरदर्शनं । लङ्गुकेश्वरदर्शनं ।
लक्ष्मीश्वरदर्शनं । शङ्करेश्वरादिदर्शनं । सुवर्णजालेश्वरमाहात्म्यं । सुरेश्वरमाहात्म्यं ।
सिद्धेश्वरादिमाहात्म्यं । सिद्धेश्वरमाहात्म्यं । स्वर्णकूटेश्वरदर्शनं । सूर्येश्वरदर्शनं ।

१०, प्र० ।—अष्टमीयात्रा । अशोकाष्टमीयात्रारक्षः । उत्थापनचतुर्दशीयात्रा ।
चन्दनयात्रा । दमनकभञ्जनयात्रा । छतकम्बलयात्रा । परशुरामाष्टमीयात्रा ।
पवित्रारोहणयात्रा । शयनयात्रा । वन्दापनयात्रा । माघसप्तमीयात्रा । यमद्वि-
तीयायात्रा । शिवरात्रियात्रा । षष्ठीयात्रा ।

४, प्र० ।—अष्टतीर्थविष्णुक्तिः । अलानुकुण्डगमनं । अनन्तपुरषोत्तमादिदर्शनं ।
आधकतलसत्युफलं । कोटिलिङ्गाचर्चनविधिः । गङ्गायमुनातीर्थगमनं । चातुर्मास्य-
विधिः । ज्ञायायात्रा । पापनाशिनीकुण्डे गमनादिः । परमेश्वरप्रायेणा । ब्रह्मकुण्ड-
गमनं । विन्दुश्वरेश्वरीरत्यागः । मेघकुण्डगमनं । रामकुण्डगमनादिः । सेवपाल-
प्रदक्षिणा । सेववासफलं । सेवमरणं ।

No. 1561. **एकाम्रपुराणं ।**

Substance, palm-leaf, Púrva Khaṇḍa 16½ × 1½, Uttara Khaṇḍa 15 × 1½ inches. Folia, 205. Lines, 4—6—7 on a page. Extent, 6,000 ślokaś. Character, Uḍiyá. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Another copy, Calcutta, Dr. Rájendralála Mitra. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Ekámra Purána. One of the *Upa* or minor Puráṇas, designed to record the religious merits and anecdotes connected with the several temples and sacred places of a tract of land called Ekámra Kshetra, or the sacred grove of the solitary mango tree, now known by the name of Bhuvanes'vara in the Puri district. It is divided into five parts (*Aṅśas*), and comprises in all 70 chapters. The work cannot be under any circumstance earlier than the 8th century of the Christian era. CONTENTS: 1. Introduction. 2. Enquiry of the sages regarding the place. 3. Story of Ś'iva's journey from Benares to Bhuvanes'vara. 4. Story of Brahmá's connection with the place. 5. The primary Sargas. 6. Characteristics of the Yugas. 7. The seven Dvīpas. 8. Praise of Bhárata Varsha. 9. The seven Pátálas or lower regions. 10. The upper regions. 11. Description of Ekámra. 12. Desire of Brahmá to see the place. 13. He visits the lingams. 14. Origin of Brahmes'vara. 15. Advice to the Devas. 16. Origin of Bháskares'vara. 17. Do. of Rámes'vara. 18 and 19. Do. of Síd-dhes'vara. 20 and 21. Vinduhrada Lake. 22. The penance of Pratikáśa. 23. Praise of the Lake. 24. Praise of the sacred field of the mango grove. 25. Visit of Kratu? 26 and 27. The wars of the Devas and. Asuras. 28. Story of Kálanemi. 29. The arrival of Mahes'a. 30. Story of Hiranyáksha. 31. Bhrigu's account. 32. Advent of Hiranya and Kas hipu in Ekámra. 33. The advent of the Deví. 34 to 36. Story of Kírtivása and the Deví. 37. Praise of the Deví's feet. 38. Praise of Meghes'vara. 39 and 40. Praise of Pápanásana pool. 41. Pool of Alábu. 42. Praise of Kapiles'vara. 43. Rules for worshipping Koṭiliṅga. 44 and 45. Story of a father and son. 46. Praise of Suparnajales'vara. 47. Story of Bálakhilya. 48. Praise of Gokarṇes'vara. 49. Do. of Paras'urámes'vara. 50. Visit of Ráma to the place. 51. Description of Pariplava. 52. Destruction of Kumáthánaṅga. 53. Praise of Rámes'vara. 54.

and 55. Worship of eight images in eight diagrams. 56. Praise of Āmratakes'vara. 57. Do. of Jaṭiles'vara. 58 and 59. Peculiarities of perfect lingams. 60. The guardians of the sacred grove. 61. Praise of Bhīmes'vara. 62. Do. of Savanes'vara. 63. Merits of walking round the circuit of the sacred place. 64. The festival of Chháyá jātrá. 65. Story of Bhavishya and Sambhú. 66. Festivals of Bhuvanes'vara. 67. Car festival. 68. The festival of As'okaratha. 69. The fourteen great festivals. 70. Summary of the work..

Beginning. कीर्तिर्यस्य सुरासुरैर्मुनिवरैरामीयते नित्यमे

नाकक्षातलवासिभिः सुरनरैर्विद्याधरैः किन्नरैः ।

पातालेश्वपि कन्दरेषु च महीप्राणां गतैः पद्मै-

र्ब्रह्मोपेन्द्रसवासवान्वितजगत्कर्त्तुं नमः शम्भवे ॥

End.

एकलोजोरजोभिः परिहृतविमलज्योतिषां यो विभाम-

स्वष्टौ ते लोकपालाः सुविष्टतशिरसा शासने नित्ययुक्ताः ।

स्रष्टाद्भूतसङ्काचतुरजनि जगत्सम्भूतात्मकं यो

योऽसौ मूर्तिर्विभर्ति द्विगुणितचतुरां पातु वः कृतिवासाः ॥

Colophon. इत्येकादशपुराणे षट्साहस्रामैत्रय्यां संहितायां पञ्चमेऽंशे सप्ततितमोऽध्यायः ।

विषयः । १ अध्याये, वसुनिर्देशः । २ अध्याये, आदिप्रश्नः । ३, गौरीशङ्करसंवादः । ४, ब्रह्मगीताकथनं । ५, आदिसर्गः । ६, युगधर्माः । ७, सप्तदीपकीर्तनं । ८, भारतवर्षानुकीर्तनं । ९, सप्तपातालकीर्तनं । १०, जर्द्धलोककीर्तनं । ११, एकाक्ष-
वर्णनं । १२, ब्रह्मोद्देशः । १३, लिङ्गदर्शनं । १४, ब्रह्मेश्वरप्रभवः । १५, सर्वदेवो-
पदेशः । १६, मास्करेश्वरप्रभवः । १७, रामेश्वरप्रभवः । १८, सिद्धेश्वरमाहात्म्यं ।
१९, सिद्धेश्वरानुकीर्तनं । २०, विन्दुश्चन्द्रमाहात्म्यम् । २१, विन्दुश्चन्द्रोत्पत्तिः । २२,
प्रतिकासप्तकीर्तनं । २३, विन्दुश्चन्द्रमाहात्म्यम् । २४, चैवमाहात्म्यम् । २५, ऋतु-
दर्शनं । २६, देवासुरसप्तकीर्तनं । २७, देवासुरसङ्ग्रामः । २८, कालनेमिशक्तिवेषः ।
२९, मधेशागमनं । ३०, हिरण्णाक्षवधः । ३१, भृगुवाक्यं । ३२, हिरण्यकशिपुतपो-
वनागमनं । ३३, देववतरणं । ३४, कृतिवासस उपाख्यानं । ३५, देव्याः सम्बोधनं ।
३६, कृतिवासःकृतासुरवधः । ३७, देवीपदद्वयमाहात्म्यम् । ३८, मेघेश्वरमा-
हात्म्यम् । ३९, ४०, पापनाशनमाहात्म्यम् । ४१, अलावुतीर्थमाहात्म्यम् । ४२, कपि-
लेश्वरमाहात्म्यम् । ४३, कोटिलिङ्गाचर्चनविधिः । ४४, पितापुत्रसङ्ग्रहः । ४५, पित्र-
सम्बोधनं । ४६, सुपर्णजलेश्वरमाहात्म्यम् । ४७, बालखिलशिवसंवादः । ४८
मोक्षेश्वरमाहात्म्यम् । ४९, परशुरामेश्वरमाहात्म्यम् । ५०, श्रीरामागमनं । ५१,
T 2

पारिप्लववर्णनं । ५२, कमठानङ्गवधः । ५३, श्रीरामेश्वरानुकीर्तनं । ५४, अष्टाय-
तनविधिः । ५५, अष्टमूर्त्तार्चनविधिः । ५६, आघातकेशरमाहात्म्यं । ५७, जटि-
लेश्वरमाहात्म्यं । ५८, सिद्धलिङ्गानुकीर्तनं । ५९, साधारणोक्तिः । ६०, सेवपा-
लोत्पत्तिः । ६१, भीमेश्वरमाहात्म्ये अष्टपद्यानुकीर्तनं । ६२, शिवेश्वरमाहात्म्यं ।
६३, सेवप्रदक्षिणमाहात्म्यं । ६४, ज्ञायायावावर्णनं । ६५, भविष्यत्पद्मसंवादः ।
६६, याचाकथनम् । ६७, रथप्रतिष्ठा । ६८, अशोकरथयात्रा । ६९, चतुर्दश-
याचाकीर्तनं । ७०, अनुक्रमणिका ॥

No. 1562. अन्वयबोधिनी ।

Substance, country-made paper, $12\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Folia, 33. Lines, 16—18 on a page. Extent, 1,753 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1580. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Anvaya-bodhinī. A gloss on S'rīdhara Svāmī's commentary on that portion of the Bhāgavata Purāṇa which contains a hymn by the Devas on the attributes of the Godhead. By Chakrachūḍāmaṇi Chakravartī. The hymn is called *Devastuti*.

Beginning. अथ श्रीवेदस्तुतिव्याख्या श्रीधरपूज्यपादैर्यो कृता सैव तदनुकूलाधिकपदकदम्ब-
सम्बद्धिता यत्कार्या यथा स्यात् तथा स्त्रीयानां सुखप्रबोधाय मयाच लिख्यते ।

End. यथोपदिष्टं गुरुणा बुद्धौ श्रीनन्दस्त्रनुना ।
तथैव कृतवानस्मि न मे दोषा न मे गुणाः ॥
खाद्यवाणनिग्रहानायमिते शक्ते द्युतिस्तुते ।
पूर्णतामनयद् व्याख्यां चूडामणिकविः सुधीः ॥

Colophon. इति चक्रचूडामणिचक्रवर्तिविरचिततायामन्वयबोधिन्यां टीकायां सप्ताशीति-
तमोऽध्यायः ।

विषयः । श्रीमद्भगवतीयवेदस्तुत्यध्यायस्य श्रीधरस्वामिकृतटीकाया व्याख्यानं ।

No. 1563. भगवद्गीताभाष्यं ।

Substance, country-made paper, $12\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 159. Lines, 4—6—8 on a page. Extent, 2,782 s'lokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1782. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Bhagavadgītā-bhāṣya. A commentary on the Bhagavadgītā. By Rāmānuja. The work is now in course of publication in a serial form in Calcutta.

Beginning. यत्पादाभोरुद्धधानानन्दनिर्दृतचेतसः ।

मुक्तिमप्यवजानन्ति तं वन्दे पुरुषोत्तमं ॥

End. ईश्वरे कर्तृतावुद्धिः तत्त्वापादेयतान्तिसे(?) ।

स्वकर्मापरिणामस्य शास्त्रसारायं उच्यते ॥

Colophon. इति श्रीभगवद्रामानुजविरचिते श्रीभगवद्गीताभाष्ये अष्टादशोऽध्यायः । समाप्त-
सायं ग्रन्थः ।

विषयः । भगवद्गीताव्याख्यानं ।

No. 1564. आधानप्रकरणं ।

Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 27. Lines, 8—9 on a page. Extent, 416 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1814. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Ādhāna-prakarāṇa. A manual for the preservation of the sacred household fire according to the rules of Bodhāyana. Anonymous. This is distinct from the work noticed under No. 1344. (vol. III).

Beginning. अथोपव्याहरणं विज्ञायते क्रत्वादौ क्रत्वादौ क्रतुकामं कामधीत यज्ञाद्वादौ
यज्ञाङ्गकाममिति ।

End. अथ पौर्णमासवैश्वधाभ्यां यजते सन्निष्ठतेऽग्राधेयं सन्निष्ठतेऽग्राधेयं ॥ २९ ।

Colophon. इति वैश्वायनीसूत्रे आधानप्रकरणं ।

विषयः । क्रत्वादिर्कर्मप्रारम्भे कर्तव्याग्राधानविधिः ।

No. 1565. जगन्नाथवल्लभनाटकं ।

Substance, country-made paper, 13½ × 4½ inches. Folia, 21. Lines, 6—7—8 on a page. Extent, 403 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1776. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Corrected.

Jagannātha-vallabha Nāṭaka. A drama on the amatory career of Kṛishṇa in Vrindāvana. By Rāya Rāmānanda, a follower of Chaitanya; composed by order of Rājā Pratāparudra of Orissa.

Beginning. खराक्षितविपक्षिकामुरजवेणुसङ्गीतकं

विभङ्गतनुवज्जरीवलितमुग्धहामोष्णं ।

वयस्यकरतालिकारणितनूपुरैरुज्ज्वलं

मुरारिनटनं सदा दिशतु भ्रमं लोकवये ॥ १ ॥

End.

श्रद्धावद्धमतिर्मम प्रतिदिनं गोपाललीलस्य यः

संमेवेन रक्षस्यमेतदतुलं लीलाश्रितं लोलधीः ।

तस्मिन्मद्गतमानसे किल छपादष्टा भवत्या सदा

भावं येन निजेशितां व्रजवने सिद्धिं समाप्नोति सः ॥

मद. । तथास्तु । इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon. इति श्रीरामानन्दरायकविवरचितं श्रीजगन्नाथवल्लभनाटकं सम्पूर्णम् ॥

विषयः ।

प्रथमे अङ्के । नान्दीपद्यानि । नटीखवधारयोः प्रस्तावनाङ्गीकृतवाक्यैः कथोपकथनं । श्रीकृष्णविदूषकयोश्चैव नन्दवनवर्णनादिपरवाक्यैः कथोपकथनम् ।

२ अङ्के । मदनिकाशोकशशिमुखीश्रीकृष्णविदूषकादीनां भावपरीक्षापरवाक्यैः कथोपकथनं ।

३ अङ्के । अशोकमञ्जरीमदनिकाराधाशशिमुखीमाधवादीनां भावप्रकाशनपरवाक्यैः कथोपकथनं ।

४ अङ्के । श्रीकृष्णमदनिकाविदूषकमाधवीराधादीनां कथोपकथनं राधाभिमानम् ।

५ अङ्के । शशिमुखीमदनिकाराधाकृष्णादीनां कथोपकथनं राधामानभङ्गम् ।

गजपतिप्रतापवद्राष्ट्रियेन रामानन्दरायेण श्रीराधाकृष्णयोः केलिरव नाटक-
च्छलेन वर्णितः ।

No. 1566. आर्यभटसिद्धान्तः, वा वृद्धार्यभटसिद्धान्तः ।

Substance, foolscap paper, 13 × 4 inches. Folia, 8. Lines, 8 on a page. Extent, 160 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Aryabhaṭa-siddhānta alias *Vṛiddhāryabhaṭa-siddhānta*. A treatise on Hindu astronomy. By Āryabhaṭa. This is a very rare work of considerable age and merit. From the metre of the verses in which the name of the author occurs in this and other works, it is clear that the second word is *bhaṭa* and not *bhaṭṭa* as it is commonly written. The late Dr. Bhau Dājī was the first to notice the fact. CONTENTS: Chapter I. On the determination of time. II. Planets. III. Spheres and astronomical geography.

Beginning. प्रणिपत्यैकमनेककं सत्यां देवतां परं ब्रह्म ।

आर्यभट्टः त्रीनिगदति गणितं कालक्रियां गोलं ॥

End. आर्यभटीयं नाम्ना पूर्वं स्वपदभूवः सदा नित्ये ।

सुहृतायुषोऽस्तु नाशं कुरुते प्रतिकल्लुकं येऽस्याः ॥ ५० ॥

Colophon. इत्यार्यभट्टसिद्धान्ते गोलपदसूचीयः । इति वृद्धार्यभट्टसिद्धान्तः सम्पूर्णः ।

विषयः । अत्र त्रयोऽध्यायाः सन्ति । तत्र १-मे, कालनिरूपणं । २-ये, ग्रहादीनां क्रियानिरूपणं । ३-ये, भूगोलनिरूपणं ।

No. 1567. व्याससिद्धान्तः ।

Substance, foolscap paper, 13 × 8 inches. Folia, 15. Lines, 8 on a page. Extent, 304 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Vyāsa-siddhānta. A treatise on Hindu astronomy. By Vyāsa. The work professes to be a part of the Dharmasāstra or Smṛiti of the author. CONTENTS: Chapter I. Spheres and regions of the universe. II. The seven great continents ending in the north in Meru; influence of the planets on the sun; the duration of days and nights in the planets. III. Directions for constructing wooden globes.

Beginning. भवं नारायणं साक्षात् प्रणिपत्य कृताञ्जलिः ।

भक्त्या परमयाभ्यर्च्य पप्रच्छेदं विप्रदा ॥

End. नरयन्त्रं तथा सासु दिवा च विमले रवौ ।

ज्ञायां समाधयेत् प्राक्तकालसाधनमुत्तमं ॥

Colophon. इति श्रीव्यासदेवकृतौ धर्मशास्त्रे व्यासस्मृतौ वेदाङ्गमध्ये ज्योतिःशास्त्रे वेदाङ्गमध्ये गोलार्थायः समाप्तेऽर्थः ।

विषयः । अत्र त्रयोऽध्यायाः सन्ति । तत्र १-मे, भुवनकोशवर्णनं । २-ये, सप्तदीपेषु पूर्वादि-
दिक्षु देवनिर्मितनगरीनिरूपणं, सर्वेषां वर्णनामुत्तरतो मेरोः स्थितिकथनं,
राशिबलावल्लेखेन रवेस्तीव्रत्वमन्दत्वकथनं, मेपादैः अक्षरावप्रमाणनिरूपणञ्च ।
३-ये, दारुमयभूगोलरचनाप्रणालीकथनं ।

No. 1568. महासिद्धान्तः ।

Substance, foolscap paper, 13 x 4 inches. Folia, 37. Lines, 8 on a page.
Extent, 766 slokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Cal-
cutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Mahā-siddhānta. A treatise on Hindu astronomy. By Ārya-
bhaṭa. CONTENTS : Chapter I. True motion of the planets. II.
Motion of the planets as determined by Parāśara. III. Apparent
motion of the planets. IV. Astronomical questions. V. Lunar
eclipses. VI. Solar eclipses. VII. Ascending nodes of planets.
VIII. Crossing of planets. IX. Ascension of the planets. X.
The shadows of planets. XI. Conjunction of planets. XII. Wars
of planets. XIII. Paths of planets. XIV—XVI. Astronomical
calculations. XVII. The spheres of the universe. XVIII. The
terrestrial globe.

Beginning. विविधखगोलसंपाटीकुट्टवीजादिदृष्टशस्त्रेण ।

आर्यभटेन कियते सिद्धान्ते रुचिरार्थाभिः ॥

End. घनयोगमिधमन्त्रे(?) पदयोगधनैक्यमशेषकेतौ वा ।

एवं गुणनादीनां शोधनिषेधं मुखा यथोः ॥

Colophon. इति श्रीमदार्यभट्टकृते महासिद्धान्ते गोलार्थाय कुट्टकाध्यायेऽष्टादशः ।

समाप्तेऽर्थं ।

विषयः । अत्र अष्टादशाध्यायाः सन्ति । तत्र १-मे, ग्रहाणां मध्यगतिवर्णनं । २-ये-
पराशरमतसिद्धग्रहगतिवर्णनं । ३-ये, ग्रहाणां स्पष्टगतिवर्णनं । ४-ये, प्रज्ञ,
विवरणं । ५-मे, चन्द्रग्रहणनिरूपणं । ६-ठे, सूर्यग्रहणनिरूपणं । ७-मे,
ग्रहोन्नतिनिरूपणं । ८-मे, ज्येष्ठा निरूपणं । ९-मे, ग्रहाणामुदयनिरूपणं ।
१०-मे, ग्रहच्छाया निरूपणं । ११-मे, ग्रहयुतिनिरूपणं । १२-मे, ग्रहयुतिनिरू-
पणं । १३-मे, ग्रहाणां पातनिरूपणं । १४-मे, पठितगणितप्रश्नविवरणं ।
१५-मे, मध्यमप्रश्नविवरणं । १६-मे, पाटीगणितविवरणं । १७-मे, भुवन-
कोशनिरूपणं । १८-मे, भूगोलविवरणं ॥

No. 1569. ब्रह्मसिद्धान्तः, शाकलसंहितान्तर्गतः ।

Substance, foolscap paper, 13 × 4 inches. Folia, 38. Lines, 8 on a page. Extent, 788 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Incorrect.

Brahma-siddhánta. A treatise on Hindu astronomy. The work professes to be a part of the Sákala Sañhitá. CONTENTS : I. Measure of time. II. Relative position of planets. III. Lunar asterisms and moon's age. IV. Ascension and descension of planets. V. Wars of planets. VI. Crossing of the paths of planets.

Beginning. ध्यानयोगासनारूढं ब्रह्माणं विजगद्गुहं ।

अभिवाद्य सुखासीनो नारदः पर्यष्टच्छत ॥ १ ॥

देवदेव जगन्नाथ सर्वज्ञ कमलासन ।

ज्योतिषां चरितं ज्ञानं ब्रूहि कालाशयं मम ॥ २ ॥

End. न देयं यस्य कस्यापि रक्षस्य शाकलमुत्तमं ।

एतदेयं सुशिष्यायान्यूनवत्सरवासिने ॥

Colophon. इति शाकलसंहितायां द्वितीयप्रश्ने ब्रह्मसिद्धान्ते षष्ठोऽध्यायः ॥

विषयः । अथ षट् अध्यायाः सन्ति । तत्र १-मे, कालनिरूपणं । २-ये, ग्रहाणां उच्च-नीचस्थानादिकथनं । ३-ये, तिथिनक्षत्रादिनिरूपणं । ४-थे, ग्रहाणामुद-यास्तादिकथनं । ५-मे, ग्रहसमागमयुद्धादिकथनं । ६-ठे, ज्येष्ठादिकथनं ॥

No. 1570. नक्षत्रेश्यादिनानाविधेष्टिः ।

Substance, country-made paper, 8½ × 4 inches. Folia, 17. Lines, 11—12 on a page. Extent, 362 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Nakshatreshṭhádi. Rules for the performance of Ishti rites. Anonymous.

Beginning. अथ नक्षत्रेष्टयः । तासु पुरोडाशभेदेनादिनिमित्ते आद्युक्त्यः कर्तव्या इति नैमित्तिकविधिविषयललाभाय प्रायश्चित्तप्रकरणे बोधायनेनोक्ता अपि काम्या अपि भवन्ति ।

- End. मन्त्रवसवे कृतानास्त्विजामन्ययजमानस्यार्विच्यं निषिद्धं । एवं चातुर्मास्यादि-
सर्व्यकर्मास्तु इति प्रदीपः ॥ ६ ॥
- Colophon. समान्निस्त्रचकवाक्यं नास्ति ।
- विषयः । मन्त्रवेद्यादिमानाविधेष्टिप्रकरणं ॥

No. 1571. बौधायनीयद्वैधकाण्डं ।

Substance, country-made paper, $9\frac{3}{4} \times 4$ inches. Folia, 47. Lines, 12 on a page. Extent, 1,241 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Baudhayanīya Dvaidhakāṇḍa. Directions for the performance of various Vedic rites according to the rules of Bodhāyana. Anonymous.

Beginning. (द्वतीयप्रश्नस्य प्रा०) अग्नीन् पुनराधास्यमानो भवति । तदाहुः । कृतयजुः-
सम्भृतसम्भारो भवति ।

End. चिरणं चमसं ददाति । राशीकृतं धान्यं ददाति । मरायुक्तं (?) धान्यं
ददाति । +त्येतानि च नित्यानि दद्यात् । वो एतान्येवेति श्राद्धीकिः ।

Colophon. इति बौधायनीये द्वैधकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः ।

विषयः । अथ प्रथमद्वितीयप्रश्नौ न स्तः । द्वितीये प्रश्ने, अग्राधानाङ्गहोमादिकथनं ।
पिण्डपिण्डयज्ञकथनं । आपयणहोमादिः । उपवसथीयदिवसकथनं । अग्निहोत्र-
कथनं । अनुयाजेष्टिकथनं । ब्रह्मकर्मादिकथनं । पशुवधकर्तव्यसङ्क्षेपः ।
४, मन्त्रगणान्मातप्रायश्चित्तानि । ५, वाजपेयकर्तव्यतादिः । यजमानविषय-
कर्म । राजसूयकर्तव्यकर्मादिः । इष्टिकल्पकथनादिः । द्वादशाहकर्तव्यादिः ।

No. 1572. मित्रविन्देष्टिः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{3}{4} \times 4$ inches. Folia, 2. Lines, 12 on a page. Extent, 128 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Mitravindeshṭi. Directions for the performance of the Vedic rite called Mitravindeshṭi. Anonymous.

- Beginning. अथ मित्रविन्देष्टिः । श्रीकामो वायुःकामो वा मित्रप्राप्तिकामो वा श्रीपरमेस्वर-
प्रीतिकामो वैतामिष्टिं कुर्यात् ।
- End. उज्जाती वाचम्हनं(?) यथा दैवतं ब्राह्मणतर्पणानां समानं । न पुनरालम्भः ।
सन्निष्ठते मित्रविन्दा महावैराजीष्टिः ॥
- विषयः । मित्रविन्देष्टिकथनं ।

No. 1573. शास्त्रसिद्धान्तलेशसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 126. Lines, 7
—11 on a page. Extent, 1,606 ślokaś. Character, Nāgara. Date, Sm.
1719. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old.
Prose. Generally correct.

S'āstrasiddhānta-les'a-saṅgraha alias *Siddhāntales'a*. An elaborate
dissertation on the principal topics of the Vedānta doctrine, in course of
which the theories of all the different Vedānta schools, are noticed, and
strictures passed on the other schools of Hindu philosophy. By Apya
Dīkshita, son of Raṅgarāja Dīkshita. A commentary on this work has
been noticed under No. 60 (ante Vol. I, p. 35,) Hall's *Contributions*, p.
153.

- Beginning. अधिगतमिदा पूर्वाचार्यानुपेत्य सहस्रधा
सरिदिव महीभेदान् सम्प्राप्य शैरिपदेद्भता ।
अयति भगवत्यादश्रीमन्मुखाम्बुजनिर्गता
जननहरणी स्तुतिर्ब्रह्मादयैकपरायणा ॥
प्राचीनैर्व्यवहारसिद्धविषयेष्वाम्बिकसिद्धौ परं
सब्रह्मद्विपरनादरात् सरणयो नानाविधा दर्शिताः ।
तन्मूलामिह सङ्ग्रहेण कतिचित् सिद्धान्तभेदान् धियः
शुद्धौ सङ्कलयामि तातचरणय्याख्यावचःख्यापितान् ॥
तेषूपपादनापेक्षान् पचान् प्रायो यथामति ।
युक्त्योपपादयन्नेव लिखाम्यनतिविस्तरं ॥
तत्र तावदात्मा वा अरे द्रष्टव्यः श्रोतव्य इत्यधीतसाङ्गस्याध्यायस्य वेदान्तेरापात-
प्रतिपन्ने ब्रह्मणि समुदितजिज्ञासस्य इत्यादि ।

End.

निरतिशयानन्दस्फुरणसमृद्धनिर्गम + बन्धपरमेस्वरभावापत्तिरादर्शयेति सिद्ध-
मिति ।

विद्वद्गुरोर्विहितविश्वजिदध्वरस्य श्रीसर्वतोमुखमहाव्रतयाजिस्तनोः ।

श्रीरङ्गराजमखिनः श्रितचन्द्रमौलेश्वर्यदीक्षित इति प्रथितस्तनूजः ॥

तन्त्राण्यधीत्य सकलानि सदावदातव्याख्यानकौशलकलाविशदीकृतानि ।

आम्नायमूलमनुबध्य च सम्यग्दायसिद्धान्तभेदलवसङ्गमत्यकार्षीत् ॥

Colophon. इति शास्त्रसिद्धान्तलेशसङ्गहे चतुर्थः परिच्छेदः । संवत् १७१६ । चैवशुद्धिः ।
(मध्ये खण्डितमिदं)

विषयः । निखिलवेदान्तप्रकरणानां सिद्धान्तसारं सङ्कलय्य निर्मितोऽयं ग्रन्थः । तत्र
१ प्रथमपरिच्छेदे ।—“आत्मा वा अरे द्रष्टव्यः श्रोतव्यः” इत्यत्र प्रतीयमानो विधिः
किं विध इति विवेचनं । अपूर्वविधिलक्षणं । नियमविधिलक्षणं । परिसङ्ख्या-
लक्षणं । आत्मा वा अरे इत्यत्र अयमपूर्वविधिरिति भाष्यानुसारिणं मतकथनं ।
नियमविधिरयमिति सङ्क्षेपशारीरकानुसारिण इति तन्मतोपपादनं । परि-
सङ्ख्याविधिरयमिति वार्तिकानुसारिणं नयप्रदर्शनं । नात्र त्रिविधस्यापि विधेः
सम्भवः किन्तु कर्मकाण्डविचारवद् ब्रह्मकाण्डविचारोऽपि अध्ययनविधिमूल इति
वाचस्पतिमिश्रानुयायिनां मतकथनं । जगज्जन्मस्थितिलयकारणत्वरूपं ब्रह्मणो
लक्षणवयमिति कौमुदीकारमतकीर्तनं । एकमेव लक्षणमिदमभिन्ननिमित्तोपा-
दानतया अद्वितीयं ब्रह्म उपलक्ष्यतीत्यन्यमतप्रदर्शनं । परिणामस्वरूपकथनं ।
विवर्तस्वरूपकथनं । शुद्धं ब्रह्मैव जगदुपादानमिति सङ्क्षेपशारीरकमतानुया-
यिनां नयप्रदर्शनं । सर्वज्ञत्वादिविशिष्टं मायाश्रवणमीश्वररूपमेव ब्रह्म उपादान-
मिति विवरणानुसारिणं मतकथनं । मायाऽविद्ययोर्भेदवादिसतनिरूपणं । तयो-
रभेदवादिनां नयकथनं । जीवोपादानवादकथनं । पदार्थतत्त्वनिर्णयकार-
मतानुसारेण मायोपादानत्ववादखण्डनं । विवर्तपरिणामोपादानद्वयसाधारण-
मन्यद् ब्रह्मलक्षणमिति केषाञ्चिन्मतकथनं । उपादानत्वलक्षणं । जीवाश्रितमाया-
विषयीकृतं ब्रह्म स्वत एव जात्याश्रयप्रपञ्चाकारेण विवर्तमानतया उपादानमिति
वाचस्पतिमिश्रमतकीर्तनं । मायाशक्तिरेव उपादानं न ब्रह्मेति मुक्तावलीकारमत-
कथनं । ईश्वरलक्षणं । जीवलक्षणं । अत्र प्रकटार्थविवरणकारमतं । तत्त्वविवेक-
कारमतं । सङ्क्षेपशारीरकमतकथनं । विद्यारण्यादीनां मतकीर्तनं । विश्व-
तैजसप्राज्ञादीनां लक्षणकथनं । शङ्करमतेन जीवेश्वरलक्षणनिरूपणं । प्रतिविम्बे-
श्वरवादिनां मतेन पारमार्थिक-व्यावहारिक-प्रातिभासिकभेदात् जीवस्य चैविध्य-
मुक्ता तत्त्वलक्षणकथनं । विम्बप्रतिविम्बभावेन जीवेश्वरयोर्विभाग इति विवरणानु-

विषयः । सारिणां सिद्धान्तनिरूपणं । अन्येषां मतेन विश्वादिवादखण्डनपूर्वकमवच्छेदवादसं-
स्थापनं । न प्रतिविम्बो नाप्यवच्छेदो जीवः, किन्तु कौन्तेयस्यैव राधेयत्ववद्विहतस्य
ब्रह्मण एव अविवक्षया जीवभाव इति केषाश्चिन्मतकथनं । एकजीववादकथनं ।
अथ वाचस्पतिमिश्रतत्त्वकारादीनां मतकथनं । नानाजीववादकथनं । कर्तृत्व-
स्वरूपनिरूपणं । ईश्वरस्य सर्वज्ञत्वसंस्थापनं । अन्तःकरणोपाधिकत्वेन जीवस्य
परिच्छिन्नत्वमिति केषाश्चिन्मतकथनं । जीवस्य किञ्चिज्ज्ञलोपपादनं । आव-
रणविच्छेपशक्तिनिरूपणं । अज्ञानस्वरूपकथनं । अथ न्यायचन्द्रिकाकारादीनां
मतकथनं । जीवात्मपरमात्मनोः सात्त्विकविवेचनं । अन्तःकरणवृत्तिनिरूपणं ।
अध्यासादिस्वरूपविमर्शनं । द्रव्यादिप्रत्यक्षे कारणकथनं । अपरोक्षज्ञानस्वरूपनिरू-
पणं । अथ नानाविधमतकथनं । जीवब्रह्मणोरभेदकथनं ।

२-ये परिच्छेदे ।—अद्वितीये ब्रह्मणि वेदानानां समन्वयकथनं । प्रपञ्चस्य सत्या-
सत्यत्वनिरूपणप्रसङ्गेन विविधवादकीर्तनं । (यजमानः प्रसृतः) इत्यादौ शास्त्रदीपि-
कान्यायरत्नमालादीनां सिद्धान्तकथनं । घटादिप्रत्यक्षे न्यायसुधाकारादीनां नय-
कथनं । आकाशे नीलिमधाम्निकारणकथनं । प्रत्यक्षात् श्रुतेः प्राधान्ये भामती-
विवरण-वार्त्तिकादीनां मतोपन्यासः । प्रपञ्चस्य असत्त्वस्थापनपुरःसरमसत्त्वलक्षण-
कथनं । ब्रह्मणि पारमार्थिकसत्यत्वं प्रपञ्चे तु व्यावहारिकसत्यत्वमित्यादि केषाश्चिन्मतं
तत्कथनं । प्रतिविम्बमित्यात्मभ्युपगच्छतां विविधजीववादिनां विद्यारण्यगुरुप्रभृ-
तीनां मतकीर्तनं । प्रतिविम्बस्वरूपव्यायाया द्रव्यान्तरत्वशङ्कानिरसनं । अज्ञान-
विच्छेपशक्तिं विनाश्या आवरणशक्त्यंशमावनिवर्त्तकत्वं ज्ञानस्य न स्वाभाविकमित्यन्य-
मतकथनं । स्वप्ने ज्ञानस्य सूक्ष्मशरीरावयवभूतसूक्ष्मेन्द्रियसन्निकर्षजन्यत्वमिति
केषाश्चिन्मतकथनपूर्वकं तत्खण्डनं । छट्टेर्दृष्टिवादत्वमिति केषाश्चिदाचार्याणां
मतकथनं । दृष्टिदृष्टिवादे दृष्टिदृष्टिवादे च चित्तसुखाचार्य्य-रामाद्वयाचार्य्य-
प्रभृतीनां मतकथनं । अद्वैतदीपिकानुसारेण मिथ्यात्वलक्षणकीर्तनं । उपाधि-
स्वरूपकथनं । आत्मनोऽणुपरिमाणवत्त्ववादखण्डनपूर्वकं विभुत्वसंस्थापनं ।

२-ये परिच्छेदे ।—कर्मणां ब्रह्मप्राप्तिहेतुत्ववादखण्डनपूर्वकं विद्यायास्तत्प्राप्तिहेतु-
त्वसंस्थापनं । अथ भामतीकारविवरणकारादीनां मतकथनं । कर्मणां चित्तशुद्धि-
द्वारा विद्योपयोगित्वकथनं । शुद्धस्यापि विद्यार्थं कर्माधिकारनिरूपणं । केषा-
श्चिन्मतेन क्षयिवैयर्थ्योरपि ब्राह्मणवत् सत्यासाधिकारनिरूपणं । ब्रह्मसंस्थस्यैव
श्रवणादिषु मुख्यः अधिकार इति केषाश्चिन्मतकथनं । अथ नानाविधमतोपन्यासः ।
निर्गुणस्य ब्रह्मण उपपादना नास्तीति शङ्कानिरसनं । ब्रह्मसाक्षात्कारे नानाविध-
मतकथनं । जीववृत्तिनिरूपणं । अथ नानाविधमतकथनं ।

४-र्थे परिच्छेदे ।—अविद्यालेशानुष्टया जीवन्मुक्तिरिति सति सिद्धान्ते तदविद्या-
लेशस्वरूपनिरूपणं । अथ विविधवादकथनं । अपवर्गकारणादिनिरूपणप्रसङ्गेन
नानामतकथनं । मुक्तस्य ईश्वरभावापत्तिकथनं । अथ नानाविधमतकीर्तनं ।

No. 1574. बौधायनचातुर्मास्यसूत्रं ।

Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 14. Lines, 12 on a page. Extent, 300 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Baudhāyana-chāturmāsya Sūtra. The aphorisms of Bodhāyana on the Quadrimensial rite, being a part of the author's Kalpa Sūtra.

Beginning. ॐ वैश्वदेवद्विभिर्मिथ्यमाणो भवति फाल्गुन्यां वा चैत्र्यां वा पौर्णमास्यां
नक्षत्रप्रयोग इत्येक आहुतद्वयन आपूर्यमानपक्षस्य पुष्पाद्ये प्रमुञ्जीतेति ।

End. चवी० धनुवत्सरीणा० स्वस्तिमाशस्त इत्याशस्ते ।

Colophon. इति बौधायनीयचातुर्मास्यसूत्रं सम्पूर्णं ।

विषयः । चातुर्मास्ययागप्रकरणं ।

No. 1575. निविदप्रउगाध्यायौ ।

Substance, country-made paper, $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 8. Lines, 10 on a page. Extent, 135 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1814. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Nivid and Prayūga. The initials of the Nivid and Prayūga mantras.

Beginning. निविदाध्यायः । अग्निर्देवेभ्यः । अग्निः सुसमिन् । होता देवदत्तः । होता
मनुदत्तः (?) । वृणीर्यज्ञानां ।

End. विश्व आसोमपीतयः । वाचमहं देवीं वाचास्मिन् यज्ञे सुप्रेमसा । सरती
हवामहे ।

Colophon. इति प्रउगाध्यायः ॥

विषयः । निविदप्रउगकर्मकथनम् ।

No. 1576. आश्वलायनीयं प्रायश्चित्तं ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 10. Lines, 12 on a page. Extent, 285 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

As'valáyaniya Práyas'chitta. An exposition of As'valáyana's chapter on expiations for errors and accidents occurring in course of performing Vedic rites. The codex is incomplete and the author's name cannot be made out.

Beginning. अथाश्वलायनीयं । आश्वनीये विद्यमाने यदि गार्हपत्येन गच्छेत् । अथ चाग्नेभ्यो मन्थनं कृत्वा श्वनीयेऽनुगमयितव्यः ।

End. इति सिद्धान्तभाष्ये । ऋत्विजानमेक इति सूत्रात् । प्रपञ्चितमिति दिक् ।

Colophon. (परिसमाप्तिवाक्याभावात् खण्डितमिति भाति ।)

विषयः । वैदिककर्मणामङ्गवैकल्ये तत्र कर्मव्यप्रायश्चित्तविशेषाः ।

No. 1577. मीमांसावार्त्तिकं ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 113. Lines, 6—9—10 on a page. Extent, 2,475 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Mímāṃsā-vārtika. A commentary on the Mímāṃsā aphorisms of Jaimini. By Kumārila Bhaṭṭa. The MS. is incomplete ; the work is in course of publication in the Bibliotheca Indica. Hall's *Contributions*, p. 170.

Beginning. द्रव्यसंस्कारकर्मसु परार्थत्वात् फलश्रुतिरर्थवादः । अथायस्योकार्थेन उपायमन्विष्यतः परमर्थोऽलमुपायत्वेन विधीयते ।

End. अपि च गुणवचनोऽयं स यदा द्रव्ये उपसर्जनीभूतः तदा द्रव्यस्य यच्चिह्नसङ्गं तल्लभते । इह (खण्डितं)

विषयः । मीमांसासूत्रव्याख्यानं । अत्र चतुर्थोऽध्यायः तृतीयपादावधि दशमाध्यायकतिपयपर्यन्तं वर्तते ।

No. 1578. नाममाला, वा श्रीप्रबोधिनी ।

Substance, country-made paper, 10 × 5 inches. Folia, 19. Lines, 12 on a page. Extent, 472 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old, decayed. Verse. Correct.

Nāmamālā alias *S'ighrabodhinī*. A metrical Lexicon in four parts. By Puṇḍarīka Viṭṭhala, of the Kārmāṭha (?) caste. The first part gives the names of the different parts of the body, and also of all things and attributes of women; the second, inanimate objects, mountains, trees, &c.; the third is devoted to celestial objects; and the fourth to words of several meanings, synonyms, prepositions, names of arts, sciences, &c.

Beginning. गणेशं भारतीं नवा श्रीमद्विष्णुस्वरिणा ।

श्रीप्रबोधिनी नाम क्रियते नाममालिका ॥

चतुःकाण्डमिता रम्या पद्या स च चतुःशती ।

कवेः श्रीप्रकवित्वाय चतुर्बुद्धिसम्बद्धये ॥

देहं तत्सकलाङ्गानि नारीणां जातिभेदकाः ।

सौन्दर्यं वस्त्रमाकल्पश्चावभावरसादिकाः ॥

End. इत्येवं बालबोधार्थं किञ्चित् किञ्चित् प्रकाशितं ।

किन्तुबाह्यसम्यक् दृश्यतां सादृशोत्तमेः ॥

यावद्वरिकाद्यावाणी सिन्धुरिन्दुरवी दिशः ।

भूमौ तिष्ठतु तावत् नाममालापि वैदृशी ॥

Colophon. इति श्रीकामाटजातीयपुण्डरीकविष्णुस्वरिणौ श्रीप्रबोधिनीनाममालायामनेकार्थ-
काण्डचतुर्थः । समाप्तेयं श्रीप्रबोधिनी नाममाला ।

विषयः । १ प्रथमे शृङ्गारकाण्डे,—नारीनां देहसौन्दर्यवैशेष्यावभावादीनां नामकथनं ।

२-ये राजकाण्डे,—भू-गिरि-वृक्षसङ्क्रामादीनां नामकथनं ।

३-ये दैवकाण्डे,—आकाशपूर्णमादिनराविस्मर्गसुरादीनां नामकीर्तनं ।

४-थे नानार्थकाण्डे,—नानार्थशब्दकथनं । अथयानामर्थकथनं । चतुर्दशवि-
द्याचतुःषष्टिकलादीनां नामकथनञ्च ।

No. 1579. लेशसङ्ग्रहः, वा मीमांसालेशसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 40. Lines, 9 on a page. Extent, 1,175 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, very decayed. Prose. Correct.

Mīmāṃsā-leś'a-saṅgraha alias *Leś'a-saṅgraha*. A commentary on the *S'āstra-siddhānta-leś'a* of Apya Dīkshita. By Dharmaya Dīkshita, a disciple of the author. Mr. Hall notices a commentary on the text by Achyuta Kṛishṇānanda Tīrtha, disciple of Svayamprakāś'a Sarasvatī, (*Contributions*, p. 153,) and a third has been described under No. 60 (vol. I, p. 35). The text occurs under No. 1573.

Beginning. उपपासकानामचिराद् वाञ्छितार्थप्रदायिने ।

दुष्टद्वये बाधनः कार्यैर्नमः साम्बशिवाय च ॥

गुरुमण्ययज्ज्वाणं नत्वा धर्मयदीक्षितः ।

तद्वचःश्रुत्वापितार्थेषु तनुते लेशसङ्ग्रहं ॥

यज्ञादिकर्मभिर्निर्त्यैः शुद्धान्तःकरणे द्विजः ।

जिज्ञासते त्वां विश्वेश्वर्यदाभोजचिन्तकः ॥

ननु यज्ञादिकर्मणां स्वर्गादिसाधनानां ।

End. सूत्रार्थैः सर्वैऽपि विषयवाक्येऽस्मिन् निबद्ध एव । तथा हि, —

Colophon. इतः परं लिख्यमाणात् परिसमाप्तिवाक्यं नास्ति ।

विषयः । अण्ययदीक्षितकृतशास्त्रसिद्धान्तलेशसङ्ग्रहाभिधानग्रन्थस्य व्याख्यानं ।

No. 1580. प्रायश्चित्तसङ्क्षेपः ।

Substance, palm-leaf, $14\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Folia, 36. Lines, 4 on a page. Extent, 522 ślokaś. Character, Bengali. Date, Sk. 1611. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Prāyas'chitta-saṅkshēpa. A summary of the rules on expiations for sins of all kinds. By Chintāmaṇi Nyāyālaṅkāra Bhaṭṭāchārya.

Beginning. अथ प्रायश्चित्तव्यवस्था । तत्रादौ प्रायश्चित्तलक्षणं । तथा च चारीतः, —

प्रयतत्वाद्वापचित्तसङ्ग्रहं नाशयतीति प्रायश्चित्तं ।

- End. बालाङ्गोऽनविषयं चामात्रविषयं वा—इति श्रुतपाणिः ।
- Colophon. इति गौडदेशनिवासिश्रीचिन्तामणिन्यायालङ्कारभट्टाचार्यकृतौ प्रायश्चित्त-
सङ्क्षेपः समाप्तः । शकाब्दाः १६११ ।
- विषयः । प्रायश्चित्तलक्षणं । अतिपातकमहापातकानुपातकोपपातकनिरूपणं । एषां प्रा-
यश्चित्तकथनञ्च । पतितसंसर्गप्रायश्चित्तं । गोबधप्रायश्चित्तं । बाह्यादिभेदेन
प्रायश्चित्तव्यवस्थानिरूपणं । ज्ञानकृतादिनिरूपणं । ब्राह्मणस्वामिकादिगोबध-
प्रायश्चित्तं । एकहायन्यादिगोबधप्रायश्चित्तं । रोधादिनिमित्तकगोबधप्रायश्चित्तं ।
अस्त्रिभङ्गादिप्रायश्चित्तं । अपालनादिनिमित्तगोबधप्रायश्चित्तं । गोबधापवादः ।
स्त्रियादिवधप्रायश्चित्तं । स्त्रीबधप्रायश्चित्तं । गर्भबधप्रायश्चित्तं । मातृगर्भबधप्राय-
श्चित्तं । मत्स्यादिवधप्रायश्चित्तं । मत्स्यपोद्यानादिभङ्गप्रायश्चित्तं । देवागारादि-
भेदेनप्रायश्चित्तं । अग्निचारप्रायश्चित्तं । अग्निहोमवधप्रायश्चित्तं । शूद्राद्रभक्षण-
प्रायश्चित्तं । चर्विततामूलादिभक्षणप्रायश्चित्तम् ।

No. 1581. विश्वप्रकाशः ।

Substance, country-made paper, 9 × 3½ inches. Folia, 133. Lines, 8 on a page. Extent, 2,112 s'lokas. Character, Nāgara. Date, SK. 1619. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Vis'vapraś'a. A dictionary of the Sanskrit language. By Ma-
hes'vara. The author is best known by his title of Rājas'ekhara.
Vide Wilson's Miscellaneous Essays, III.

Beginning. सुवीमहि मद्यत्तुल्लोमोऽहान्नकभिषग्वरं ।

चैधातुकनिदानञ्च सर्वज्ञं दुःखहायने ॥

कलाविलासाश्रकरन्दविन्दुमुद्राविनिद्रे हृदयारविन्दे ।

या कल्पयन्ती रमते कवीनां देवी नमस्त्वामि सरस्वतीं तां ॥

कवीन्द्रकुमुदानन्दकुन्दो + सद्युधाकरं ।

वाचस्पतिमतिस्पर्द्धिश्रेष्ठमुषीचन्द्रकोज्ज्वलं ॥

चुभ्यत्तीराश्विकलोलमालोकाभिरुचिः ।

गुरुं वन्दे जगद्गन्धं गुणरत्नैकरोचणं ॥

श्रीसारसाकन्दपतेरनवद्यविद्यवि + तरङ्गपदमव्ययमेव विधत् ।

यद्यन्त्रचारुचरितो हरिचन्द्रनामा स्वयाख्या चरकतन्त्रमलङ्कारः ॥

आसीदभीमवसुधाधिपवन्दनीये तस्यान्वये सकलवैद्यकुलावतंसः ।
 शक्रस्य द(2) + इव गाधिपराधिपस्य श्रीकृष्ण इत्यमलकीर्णिलतावितानः ॥
 सङ्कल्पसङ्ग + + + + + जल्पकल्पानलाकुलितवादिमहस्यसिन्धुः ।
 तर्कवयविनयनस्तनयो यदीयो दामोदरः समभवद्विपजां वरेण्यः ॥
 तस्याभवत् स्त्रुनुदरवाचो वाचस्पतिश्रीललनाविलासी ।
 सद्बन्धविद्यानलिनीदिनेशः श्रीमहेशः सत्कुमृदाकरेन्दुः ॥
 यद्वाहजः सकलवैद्यकतत्त्वरत्नकरत्रयमवाप्य च केशवोऽभूत् ।
 कीर्त्तैर्निकेतनमनिन्द्यपदप्रमाणवाक्यप्रपञ्चरचनाचतुराननश्रीः ॥
 छण्डस्य तस्य च सुतः स्मृतपण्डरीक + + तपवपरभाग्यशःपताकः ।
 श्रीशङ्ख इत्य + + + मुखारविन्दसोष्णसलासितरसाद्रसरस्वतीकः ॥
 तस्यात्मजः सरसकैरवकान्तकीर्तिः श्रीमन्महेश्वर इति प्रथितः कवीन्द्रः ।
 निःशेषवाङ्मयमहार्णवपारदश्च शब्दगमाम्बुवृक्षपण्डरविर्बभूव ॥
 यः साहसङ्कचरितादिमहाप्रबन्धनिर्माणनैपुणगुणगतगौरवश्रीः ।
 यो वैद्यकवयसरोजमरोजवर्धन्यः सताञ्च कविकैरवकाननेन्दुः ॥
 इयं छतिसुख्य महेश्वरस्य वैदग्ध्यमिश्रोः पुष्टपोषमानां ।
 देदीप्यतां हृत्कमलेषु नित्यमाकल्पमाकल्पितकौस्तुभश्रीः ॥
 लब्धैः कथयिदभिजातसुवर्णकारैः + + न केशशतरत्नधिगब्धरत्नः ।
 विश्वप्रकाश इति काञ्चनबन्धशोभां विधन्मयाव घटितो मुखखण्ड एषः ॥

— — — — —
 भोगीन्द्रकात्यायनसाहसङ्कवाचस्पतिव्याङ्गिपुरःसराणां ।

स विश्वरूपामरमङ्गलानां शुभाङ्गवोपालितभाण्डरीणां ॥

कोशावकाशात् प्रकटप्रभावः सम्भावितानर्थगुणः स एषः ।

सम्पादयन्नेत्यति वाञ्छितार्थान् कथं न चिन्तामणीनां कवीनां ॥

End.

एतादृश + छतधियः छतछत्यभावमापादयन्तु सदयं मदयन्तु चेतः ।

नित्यं महेश्वरकवेः परिभावयन्तो वाचः परो + निरमादि(?) भवन्तु लोके ॥

Colophon.

इति श्रीकमलवैद्यराजशेखरस्य कविराजपरमेश्वरस्य गद्यपद्यविद्यानिघेः श्रीम-
 न्महेश्वरस्य छते(तौ) विश्वप्रकाशे अभिधानरत्ने द्वितीयः परिच्छेदः समाप्तः ।

ग्रन्थसङ्ख्या ९९४० । शके १६१९ पौष ।

विषयः ।

नानार्थशब्दनिरूपणं ।

No. 1582. सूर्यार्घदानप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 11. Lines, 7—8 on a page. Extent, 125 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sk. 1630. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Súryárghyadána-prayoga. A manual for performing the rite of offering an arghya to the sun. By Vaidyanátha. A work of this name has been noticed under No. 21 (*ante* I, p. 14), but it is by a different author.

Beginning. अथ षड्यार्घदानप्रयोगः । देशकालौ सङ्कीर्णं समामुकरोगस्य समूलनाशद्वारा
चिप्रारोग्यप्राप्तये षडकल्पोक्तप्रकारेण षडस्य न्यासपूर्वकं (इत्यादिः)

End. त्वारोग्यश्चै(?)विचिकीर्षितस्य सूर्यार्घदानस्य शुभं प्रयोगं ।

दैकरिः(?)मूलवचोऽनुरूपं श्रीवेद्यानाथो रचयाच्चकार ॥

खवन्निपटभूयतश्चाकाले १६२० आषाढमासे नवमीदिने च ।

अनन्तरायां शिवराजधान्यां भागीरथीतीरपवित्रतायाम् ॥

विषयः । सूर्यार्घदानविधिः ।

No. 1583. भाट्टदीपिका ।

Substance, country-made paper, $9\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 74. Lines, 9—10—11—12 on a page. Extent, 1,628 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Bhāṭṭa-dīpikā. A commentary on the aphorisms of the Mīmāṃsā doctrine. By Khaṇḍa Deva. The MS. is limited to the 9th book. According to Mr. Hall, the work begins with the second quarter of the first book. *Contributions*, p. 179.

Beginning. अथातः ब्रह्मर्थः । एवं सिद्धे शेषि(?) निरूपिते शेषत्वे प्रयोजनं निरूपितप्रयो-
ज्यत्वमिह निरूप्येत ।

End. आद्यद्रव्यकसमुपपत्तपत्नीवदेवत्यमुपांशुयामप्रकृतिकं । शेषसङ्ख्याशब्दैः तु पूर्वस्य
कर्मणः समाप्तप्राप्ततया कथञ्चिदनुवादाविति सिद्धिस्त्रिविध कश्चः ।

Colophon. इति श्रीखण्डदेवकृतौ भाट्टदीपिकायां नवमस्य चतुर्थः ।

साचाद्ददयं(?) खिम(?)कृततपसाराधनारायणः सन्
 योऽसौ सोऽन्नदेवः स्वयमजनि सचाद्ददेवात्मकः सन् ।
 भूत्वा श्रीखण्डदेवः स जगति विदुषां वेदशास्त्रार्थतत्त्वं
 व्याख्याय ब्रह्मभावं निरूपयितिराट् श्रीधरेन्द्रो जगाम ॥
 (श्रीब्रह्मिन्हात्रमकृतं पद्यमिदं । ग्रन्थकारविषयं)

विषयः । भट्टकृतमीमांसादर्शनस्य नवमाध्यायस्य व्याख्यानं ।

No. 1584. श्रुतिसारसमुद्धरणं ।

Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 16. Lines, 9 on a page. Extent, 360 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1931. Place of deposit, Monastery of Dandis at Siūḍi, District Virubhuma. Appearance, new. Verse. Generally correct.

S'mitisāra-samudharāṇa. A disquisition on the Vedāntic doctrine of aduality, in course of which the Vais'eṣika and other doctrines are refuted. By Toṭaka Āchārya.

Beginning. वैलोक्यनायहरिमीयमदारमत्त्वं शक्तेस्तनूजतनयं परमेष्ठिकल्पम् ।
 जीमूतमुक्तविमलाम्बरचारवर्णे वासिष्ठमुद्यतपद्मं प्रणतोऽस्मि नित्यम् ॥
 सकलं मनसा क्रियया जनितं समवेक्ष्य विनाशितया तु जगत् ।
 निरविद्यत कश्चिदतो मिथिलादविनाशिततेन न लभ्यमिति ॥

End. भूः पादौ यस्य खसोऽदरमसुरनिलयन्द्रस्यैर्वा च नेत्रे
 कर्णवाशाः शिरो यौमुखमपि दहनो यस्य वालोद्यमन्त्रिः ।
 अन्तःस्थं यस्य विश्वं सूरनरखगमेभोगिमन्त्र्यर्धदैत्यै-
 च्चिचं रंरस्यते तं विभुवनवपुषं विष्णुमीशं नतोऽस्मि ॥

Colophon. इति श्रीमद्भगवत्पूज्यपादशिष्यश्रीतोडकाचार्यविरचितं श्रुतिसारसमुद्धरणप्रका-
 रणं समाप्तं । संवत् १९३१ । आषाढशुद्धि ।

विषयः । निर्व्वेदादनन्तरं गुरुपसदनप्रकारकीर्तनं । आत्मानो निर्गुणत्वव्यवस्थापनं । तत्र
 वैशेषिकादिमतखण्डनं । जगतोऽनित्यत्वव्यवस्थापनं । आत्माकाशयोः संयोग-
 सम्बन्धेन देहघटादौ स्थितिरिति कणभवावपादमतखण्डनं । आकाशस्य
 नित्यत्वादखण्डनं । जगत्सृष्टिनिरूपणं । तत्त्वमसिवाक्यार्थनिरूपणं । साङ्ख्य-
 मतखण्डनं । जीवात्मस्वरूपनिरूपणं । मनसो नित्यत्वादखण्डनं । परमात्म-
 जीवात्मनोरभेदनिरूपणं । ब्रह्मस्वरूपादिनिर्णयश्च ।

No. 1585. तत्त्वसारः ।

Substance, country-made paper, 6 × 3 inches. Folia, 32. Lines, 5 on a page. Extent, 193 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Monastery of Dandis at Siūḍi, District Vīrubhuma. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Tattva-sāra. An epitome of the Vedānta doctrine. By Saṅkara Achārya. It is different from the work of this name noticed on page 90, of vol. I.

Beginning. ॐ नत्वा दत्ताचेयनिर्वाणं पूर्णानन्दं निरङ्गनं ।

यस्य विज्ञानमात्रेण जीवः शिवत्वमाप्नुयात् ॥

दत्तपादप्रसादेन ज्ञानभानुः प्रकाशितः ।

नाशितं तिमिराज्ञानं स्वात्मज्ञानञ्च दर्शितं ॥

देहाभिमानं निर्मुञ्च नामरूपादिवर्णकं ।

ब्रह्मानन्दस्य सम्पादः सच्चिदानन्दलक्षणः ॥

End. अस्य ग्रन्थस्य व्याख्यानं हृदि यस्य स्थिरं भवेत् ।

वज्रजम्बोदोऽन्धकारो नश्यते निशि चन्द्रमाः ॥ हरिः । ॐ नमः ।

Colophon. इति श्रीमच्छङ्कराचार्यविरचितं तत्त्वसारवेदान्तप्रकरणं समाप्तं ।

विषयः । मोक्षोपायकथनं । जगतो ब्रह्माकारत्वं । ब्रह्मचर्याभ्यर्हितत्वकथनं । कुटीचर-
ल्यनिरूपणं । योगाभ्यासफलकथनं । आत्मस्वरूपकथनं । बोधोपायकीर्तनं ।
एकजीववादः । ब्रह्मस्वरूपनिरूपणं । योगिदण्डिप्रभृतिहृत्य कर्मणां हेयत्व-
निरूपणं । अभेदज्ञानप्रशंसा । वैराग्यादिसाधनचतुष्टयनिरूपणं । परापश्य-
न्यादिचतुर्विधवाक्साधनलक्षणादिकं । साहकामन्त्रनिरूपणं । साङ्ख्य-पात-
ञ्जल-न्याय-मीमांसा-शैवादिशास्त्रनिन्दा । जीवमुक्तिस्वरूपकीर्तनं । योगस्य
दृष्टत्वेन निरूपणं । सर्वत्र ब्रह्मदृष्टिकर्मयता ।

No. 1586. तन्त्ररत्नटीका ।

Substance, country-made paper, 10½ × 4½ inches. Folia, 47. Lines, 4—8 on a page. Extent, 1,344 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Tantraratra-tikā. A Scholia on the Tantraratra, a commentary by Kumārila Bhaṭṭa on a portion of the Mīmāṃsā aphorisms of Jaimini. The MS. is defective and the author's name is not apparent. The Tantraratra has been noticed under No. 240. Hall's *Contributions*, p. 170.

Beginning. अथातः क्रत्वर्थपुरुषार्थयोर्जिज्ञासा । पूर्वाध्याये शेषपर्यायमैदमर्थमेव चिन्तित-
मिह ।

End. तस्मात् सख्यभौवमानः । तस्य च भाव्यमानस्य च करणे नि (इत्यतः खण्डितं)
विषयः । सीमांसात्कतन्त्ररत्नस्य चतुर्थपादस्य व्याख्यानं ।

No. 1587. अनेकार्थसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made paper, 10 × 3½ inches. Folia, 95. Lines, 10 on a page. Extent, 1,996 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Anekārtha-saṅgraha. A dictionary of Sanskrit synonyms. By Hemachandra Āchārya. The words are classed according to the number of vowels in each. Wilson's *Essays*, III.

Beginning. नत्वा हरिं कृतैकार्थशब्दशब्दो च सङ्ग्रहः ।

एकस्वरादिपटकाण्या(?) कुर्वेनेकार्थसङ्ग्रहं ॥ १ ॥

अकारादिक्रमेणादौ ककारादिक्रमेणातः ।

उद्देशवचनं पूर्वं पश्चादर्थप्रकाशनम् ॥

(अव्ययकाण्डस्य आदौ खण्डितं ।)

End. सुवचस्तु सम्यग्बहे सुवचे मङ्गलौघे ।

रास्त्रांशफालिकागोषापटोलीपरिंकास्तु च ॥ ८०७ ॥

Colophon. इत्याचार्यहेमचन्द्रविरचितेनेकार्थसङ्ग्रहे विश्वरकाण्डः समाप्तः ।

विषयः । अकारादिक्रमेणाकार्थशब्दकथनं ।

No. 1588. ऋक्सङ्ख्यापरिशिष्टं ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folium, 1. Lines, 14. Extent, 14 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Rik-saṅkhyá-paris'ishṭa. An Index to the verses of the Rik Saṅhitá used by persons belonging to the Kauthumi S'ákhá. Anonymous.

Beginning. शतद्वयं तथैकोनं गायत्रं परिकीर्तितं ।

अनुष्टुप् पक्षपञ्चाशत्यक्षपष्टितथोष्णिचं ॥

End. नवशतसहस्रैकं विंशत्यहसाधिकं तथा ।

कौशुमानाश्वचां सम्यक् सङ्ख्यामाहर्म्मनीयिणः ॥

Colophon. इति ऋक्सङ्ख्यापरिशिष्टं समाप्तम् ।

विषयः । कौशुमीशाखीयानाश्वचां सङ्ख्याकथनं ।

No. 1589. सोमोत्पत्तिः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 2. Lines, 11 on a page. Extent, 28 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Somotpatti. A legend on the origin of the Soma creeper, related by Gárgya in response to a question of Bhágurí. From its style the work appears to be an extract from some Purána or Tantra, but there is nothing in the codex to indicate from which.

Beginning. अग्निश्चेवज्जतासीनं गार्ग्ये हवं सक्षामुनिं ।

विनयेनोपसङ्क्रम्य भागुरिः परिदृश्यति ॥ १ ॥

कथं सोमसमुत्पत्तिः कथं वा जीयते पुनः ।

केनार्थं कः समुत्थानं केन खल्विष ब्रूहि माम् ॥ २ ॥

End. य इमाश्च सोमोत्पत्तिं पर्वकाले सदा पठेत् ।

सर्वपापविशुद्धात्मा सोमलोकं स गच्छति ॥ २५ ॥

विषयः । सोमलतोत्पत्तिकथनं ।

No. 1590. महानाम्नीपरिशिष्टं ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folium, 1. Lines, 10. Extent, 11 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1666. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Mahánámni-parísishṭa. An index to the *Mahánámni*—one of the *Sáma Sañhitás*. Anonymous.

Beginning. महानाम्नाल्लयोदशपदास्तुर्दशोत्तमास्त्रासां विवेकः ।

End. शाकराण्येन त्रीणि पराणि पदान्धासो शाकरोऽष्टाक्षरः ॥ १ ॥

Colophon. इति महानाम्नीपरिशिष्टं ।

विषयः । महानाम्नीपदविवेकः ।

No. 1591. धातुलक्षणं ।

Substance, country-made paper, $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 2. Lines, 10—11 on a page. Extent, 29 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1692. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Dhātu-lakṣhaṇa. A summary of Vedic roots. Anonymous.

Beginning. स्वरश्च । न विशन्ति सत्याः । इत्येवं सर्वत्र । अत एव कोऽधिकारी । सृचां(?)

End. मृह्णाति सर्वं दृष्ट्वा । ज्वमङ्गाग्नेः । विना प्रयुक्तं । सिमाः पवसाद ।

Colophon. इति धातुलक्षणं समाप्तिमगमत् ।

विषयः । वेदप्रसिद्धकतिपयधातुलक्षणं ।

No. 1592. व्यूहनवरात्रः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 24. Lines, 10 on a page. Extent, 460 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Vyúha-navarātra. A guide to the performance of the Vedic rite called *Vyúha-navarātra*. Anonymous.

- Beginning. अथ सोमयोगः । अग्रे सोममेन्द्रस्येन्द्रियेण सूर्यस्य वर्चसा दृश्यति स्त्वा युनक्तु
देवेभ्यः प्राणायाम्यग्निर्युनक्तु तपसा सोमं यज्ञाय वोढवे दधातिन्द्र इन्द्रियं
सत्याः कामा यजमानस्य सन्तु ।
- End. वयी विद्या शिंकार इति रचस्यत्राक्षणं । प्राणः प्रस्त्रावस्येत्यादिः । सुतस्येति
यजमानवचनं । इत्युक्त्यानि ।
- Colophon. इति नवममन्त्रः समाप्तः । इति बृहन्नवराजः ॥
- विषयः । बृहन्नवराजविधानं । तत्र तत्र सोमादियोजनञ्च ।

No. 1593. प्रवर्तकज्ञाननिरूपणं ।

Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 32. Lines, 9 on a page. Extent, 558 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Pravartaka-jñāna-nirūpaṇa. A Nyāya treatise on the principles of cognition. The MS. is incomplete, and the author's name cannot be made out.

- Beginning. कालकूटगलः क्रूरभुजङ्गबल्योऽपि यः ।
न पश्यति तमाख्यविषयं नैमि दुर्गन्धं ॥
उच्छिन्नप्रच्छिन्नवादे वेदे आचारमूलत्वं व्यवस्थापितं, तच्चाचारपदस्य प्रवर्तक-
र्यक्तया प्रवर्तकजनकज्ञानजनकलरूपप्रवर्तकप्रयोजकत्वं । — — —
— — — वेदे आचारमूलत्वव्यवस्थापनानन्तरं प्रवर्तकज्ञानं निरूप्यते ।
- End. हेताववश्यं निवेशनीयबलवदनिष्ठाननुबन्धितविशिष्टपाषाण—
इतः खण्डितत्वात् परिममाग्निसूचकवाक्यं नास्ति ।
- विषयः । प्रवर्तकज्ञानविचारः । अथ भट्टादीनां मतनिरूपणादिकं ।

No. 1594. प्राकृतपादटीका ।

Substance, country-made paper, 13 × 3 inches. Folia, 35. Lines, 9 on a page. Extent, 1,180 ślokaś. Character, Bengali. Date, Sk. 1705. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Prākṛitapāda-ṭīkā. A commentary on the eighth chapter of the Sāṅkshipta-sāra grammar of Kramadīśvara. The chapter refers to the

Prākṛit vernacular dialects, and is one which, as far as I have hitherto been able to ascertain, Goyīchandra did not include in his elaborate commentary on the *Saṅkshipta-sāra*. By Vidyāvinoda, son of Nārāyaṇa, grandson of Vāneśvara, and great grandson of Jaṭādhara. This is the only commentary, and only MS. of it, on the Prākṛit portion of Kramadīśvara's work that has come to my notice after many years' search.

Beginning. प्राक् सर्गादेक एतस्मिन् वडधा योऽवभासते ।

तं वन्दे नित्यमानन्दं नन्दनन्दनमीश्वरं ॥

पूर्वप्राप्तिकुले कलानिधनिभञ्ज्वरी सुमेरुस्थितो

धाता तस्य जटाधरा द्विजवरो वाणेश्वरस्तत्सुतः ।

तत्पुत्रः प्रथितोऽभवत् कविवरो नारायणो नामत-

स्तेनदं क्रियते सुखाय विदुषां यत् प्राकृतं लक्षणं ॥

कृतिना यत् कृतं पूर्वं तन्निरक्तं दुरात्मना ।

इदानीं तत् समुद्धृत्य सङ्क्षेपेणाच्यते मया ॥

प्राकृतं संस्कृतयोनि । अथाज्जादेशविधिः । सङ्ख्यादिष्वादेरत आदा । आ

देरत इत्यधिकारः ।

End. उक्तञ्च । प्राकृतं संस्कृतयोनीति । संस्कृतान् पाणिन्यादिमुनिप्रणीतशास्त्रसिद्धं ।

Colophon. इति विद्याविनोदाचार्यकृतौ प्राकृतपादे अष्टमः परिच्छेदः । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

श्रीमत्याश्वरारविन्दयुगलं भ्रात्रा लिखित्वा द्रुतं

श्रीमद्भागवतद्विजेन कृतिना सम्पूरितो यत्नतः ।

श्रीमत्प्राकृतपाद एष सुखदः काव्यार्थसन्दीपकः

श्रीमच्छङ्खमुखाधमैवविमिते शाके तिथौ माघवे ॥ शकाब्दाः १७०५ ।

दिषयः । सङ्क्षिप्तसारीयप्राकृतपादस्य व्याख्यानं ।

No. 1595. शिशुपालवधटीका ।

Substance, country-made paper, 15½ × 3 inches. Folia, 102. Lines, 9 on a page. Extent, 3,422 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1594. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Śiśupāla-badha-ṭikā. A commentary on the great epic poem called *Māgha*. By Vallabhadeva. The MS. is two hundred years old. See Plate I.

Beginning. श्रुतिसमधिकमित्यादि । अनन्तरं भगवते स्तुतिपाठका इति वक्ष्यमाणप्रकारेण रात्रेः परिणतिम् ।

End. तस्य दत्तकस्यात्मजः शिशुपालवधामिधानमदः काव्यं व्यधत् । किमर्थं सुकवीनां कालिदासभारविवाणसमूरादीनां यशसि दुरागया लिप्सुया । कीदृशं श्रीरत्नं शब्दे महल्लवाक्यत्वात् ++ कृतं सर्गाणां समाप्तौ लक्ष्य यस्य, तथा लक्ष्मीपतेर्यदितसङ्कीर्तनमेव सारं यस्य । इति विंशतिसर्गः समाप्तः ।

Colophon. इति वज्रभदेवविरचिता माघटीका समाप्ता । शकाब्दाः १५८४ ।

विषयः । माघकृतशिशुपालाभिधानकाव्यस्य एकादशविधविंशतितमसर्गस्य व्याख्यानं ।

No. 1596. आश्रमोपनिषत् ।

Substance, country-made paper, 14 × 3½ inches. Folium, 1. Lines, 9. Extent, 34 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

As'ramopanishad. On the different orders of Brahmachāris—their distinctive characters and their duties. Anonymous. Though called an Upanishad, it does not pretend to be a supplement to any one of the Vedas.

Beginning. अथ चत्वार आश्रमाः । षोडशभेदा भवन्ति । तत्र ब्रह्मचारिणश्चतुर्विधाः ।

End. समलोद्गामकाक्षना यथोपपन्नचातुर्वर्ण्यभिलाषार्थं चरन्त आत्मानं मोक्षयन्ते ।

Colophon. इत्याश्रमोपनिषत् समाप्ता ।

विषयः । चतुर्विधाश्रमकथनं । गायत्र-ब्राह्म-प्राजापत्य-वृद्धदेवात् ब्रह्मचर्यस्य चातुर्विध्यकथनपूर्वकं तत्तज्जलकथनं । वार्त्ताकवृत्ति-शालीनवृत्ति-यायावर-घोरसम्यासिभेदेन वृद्धस्थानां चतुर्विधत्वकथनं । एषां लक्षणकथनं । वानप्रस्थानां चातुर्विध्यकथनं । वैखानसलक्षणं । शैवस्मरलक्षणं । वाल्खिल्यलक्षणं । फेनपलकणकीर्तनञ्च । कुटीचक-वज्रदत्त-हंस-परमहंसभेदेन सम्यासिनां चातुर्विध्यकथनपुरःसरं तत्तज्जलकादिनिरूपणं ।

No. 1697. सिद्धान्तलेशगूढार्थप्रकाशः ।

Substance, country-made paper, 10½ × 5 inches. Folia, 29. Lines, 11—12 on a page. Extent, 897 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Siddhāntaś'a-gūḍhārtha-prakāś'a. A commentary on the *S'āstra-siddhānta-ś'es'a* (No. 1496). By Rāmachandra Yajvan. Vide ante, p. 91.

Beginning. अथय्यदीक्षितं नला रामचन्द्रेण यज्वना ।

सिद्धान्तलेशगूढार्थप्रकाशेऽयं विरच्यते ॥

ननु यज्ञादिकर्मणां स्वर्गादिसाधनानां मनःशुद्धिहेतुत्वं न सम्भवति ।

End. न तु व्रीहीणां लोकतः पाक्षिकी प्राप्तिरपि + चिन्तायामे त्रेधा + यथा सिद्धान्तः ।

इत्यतः खण्डितत्वात् परिसमाप्तिवाक्यं नास्ति ।

विषयः । अथय्यदीक्षितकृतशाल्वसिद्धान्तलेशसङ्ग्रहस्य व्याख्यानं ।

No. 1598. भूतडामरतन्त्रं ।

Substance, country-made paper, $17\frac{1}{2} \times 2\frac{1}{2}$ inches. Folia, 28. Lines, 5—6 on a page. Extent, 532 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India; also another copy at Berhampur, S'rīrāma S'īromāṇi. Appearance, old. Prose. Correct.

Bhūtaḍāmara Tantra. One of the sixty-four original Tantras. It has been very largely quoted by Tāntric compilers, but complete MSS. of it are exceedingly rare, and its extent is unknown. The one under notice comprises 15 chapters, but it is obviously incomplete. CONTENTS : I. Introduction, giving an account of Bhūta-ḍāmara, a goblin attendant of Śiva. II. Maledictory incantations. III. Secret worship of Sundarī, a mystic form of Durgā. IV. Secret worship of Pis'āchīs or female imps to bring them under subjugation. V. Secret worship of Kātyāyanī. VI. Secret worship for the attainment of transcendental powers. VII. Secret worship of Kaiṅkarī. VIII. Secret worship of Chetīkās, the maid-servants of Durgā. IX. Ditto of Bhūtinīs or female devils. X. Do. of Apsarāsīs or the courtezans of Indra's heaven. XI. Ditto of Yakshinis or female Yakshas—a form of demi-god. XII. Ditto of the eight Nāginīs. XIII. Ditto of Kinnarīs. XIV. On passions of particular forms. XV. Secret worship of Aparājītā and other goddesses. In Beal's *Tripīṭhaka* mention is made of a work of this name translated into Chinese by Shi-hu of the Sung dynasty; but there is nothing to show that it is the same with the work under notice.

Beginning. योमवक्त्रं महाकायं प्रलयाग्निसमप्रभं ।

अभयभेदकं नैमि भूतडामरनायकं ॥

- चैलोक्याधिपतिं रौद्रं सुरसिद्धनमस्कृतं ।
 उन्मत्तभैरवं गत्वा पृच्छत्युन्मत्तभैरवी ॥
- End. अन्यथा क्रोधराजेन विनाशो भविता तव ।
 उन्मत्तभैरवः प्राह भैरवीं सिद्धिपदतिं ॥
 मन्त्रयुता मणौ दिव्ये अस्मिन् भूतडामरे(?) ॥
- Colophon. इति श्रीभूतडामरे महातन्त्रराजे अपराजितप्रमुखसिद्धिसाधनं पञ्चदशः
 पटलः ।
- विषयः । अथ पञ्चदशपटलाः सन्ति । तत्र १-मे, भूतडामरविवरणं । २-ये, मारणमन्त्र-
 कथनं । ३-ये, सुन्दरीसाधनं । ४-थे, पिशाचीसाधनं । ५-मे, कात्यायनी-
 सिद्धसाधनं । ६-ठे, सिद्धिसाधनं । ७-मे, कैङ्करीसाधनं । ८-मे, चेटिका-
 साधनविधिः । ९-मे, भूतिनीसाधनं । १०-मे, अक्षुरसीसाधनं । ११-मे,
 यक्षिणीसाधनं । १२-मे, अष्टनामिनीसाधनं । १३-मे, किन्नरीसाधनं ।
 १४-मे, परिपन्नालक्रोधाधविधिः । १५-मे, अपराजितप्रमुखसिद्धिसाधनं ॥

No. 1599. गयाकृत्यं ।

Substance, country-made yellow paper, 18 × 4 inches. Folia, 27.
 Lines, 2—8 on a page. Extent, 1,116 s'lokas. Character, Bengali. Date,
 ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new.
 Prose. Generally correct.

Gayá-kṛtya. Rituals for performing funeral obsequies at Gayá.
 By Nārāyaṇa Bhaṭṭa, son of Rames'vara Bhaṭṭa Surī.

- Beginning. वादीभयुक्तिकुण्डस्थलदलनाकुण्डमाननखगर्भात् ।
 विकिरन् प्रमेयमुक्ता विद्यावनकोशरी गुरुर्जयति ॥
 गत्वाखिलोद्धारधुरन्धरं परं गदाधरं बुद्धिविशुद्धिसाधकं ।
 सन्देहमुत्थार्य विचार्य सादरं मया गयाकार्यमुदीर्यतेऽधुना ॥
- End. सुखा सम्यार्थयेदेवमादिदेवं गदाधरं ।
 इत्यग्निपुराणवचनात् । स्तुतिः प्रार्थ्यते प्रयोगे वक्ष्यते ।
- Colophon. इति श्रीमद्गङ्गारामेश्वरस्वरिखनुनारायणभट्टविरचिते विखलीसेतौ गयाप्रकरणे
 गयाकृत्यं समाप्तं ।
- विषयः । गयातीर्थे गत्वा स्वतपिष्ठकेण कर्त्तव्यस्य कृत्यस्य कथनं ।

No. 1600. प्रार्थनाशतकं ।

Substance, country-made yellow paper, 14 × 3½ inches. Folia, 14. Lines, 6 on a page. Extent, 243 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Prārthanā-s'ataka. A century of verses in the form of prayers addressed to Durgā. By Rāmanidhi.

Beginning. नलोमां बल्लरामशसनयः श्रीरामपूर्वा निधिः

शर्मा शास्त्रमवेक्ष्य संवितनुते सत्प्रार्थनाद्यं शतं ।

यद्यप्यत्र मया विरुद्धमपि यत् प्रोक्तं प्रमादात् स्वयं

तच्छ्रोत्रं कृपया दुधैर्गुणनिर्घोषाद्यं क्षुमासंश्रयात् ॥ १ ॥

End.

श्रीदुर्गागुणकीर्तने त्विह च यत् प्रोक्तं क्षुद्रं मया

तच्छ्रोत्रं दयया दुधैर्गुणकणान् ज्ञात्वा मयि स्नेह्या ।

यस्माद् ब्रह्ममयीप्रसङ्ग इह वै सङ्गान्तरादपि

तच्छ्रीरामनिधिर्निवेदयति वो विप्रो नतः साम्प्रतं ॥ १०२ ॥

विषयः ।

नानाविधभक्तिभावगर्भितश्लोकशतकैर्दुर्गाप्रार्थना ।

No. 1601. अनुमानचिन्तामणिटिप्पनी ।

Substance, country-made paper, 17½ × 2½ inches. Folia, 152. Lines, 6—7—8 on a page. Extent, 5,320 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Anumāna-chintāmaṇi Ṭippaṇi. Notes on the Anumāna-chintāmaṇi of Gaṅgeś'a. By Kaṇāda. The MS. is very defective, wanting several leaves both at the beginning and at the end.

Beginning. (प्रथमप्रकरणं नास्ति ।) सामान्यतः सपरिकरमनुमानं लक्षयित्वा विशेषलक्षणाद्यै तद्विभजते तच्चेति अनुमानमनुमितिकारणं त्रिविधं—

End.

विरोधमप्याह । साध्यवृत्तित्वेति । साध्यवृत्तित्वाधिकरणत्वत्वाच्च—

(इतः खण्डितं)

विषयः । केवलान्वयिमूलस्य हेलाभासीयकतिपयमूलस्य च कणादकृतव्याख्यानं ।

No. 1602. ताराविलासोदयः ।

Substance, country-made paper, 14 × 3½ inches. Folia, 45. Lines, 5—6—7 on a page. Extent, 793 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1620. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Tārā-vilasodaya. A Tántric compilation on the worship of Tārā—a form of Durgā. By Vāsudeva Kavichakravartī. The MS. is incomplete. CONTENTS: I. Time meet for the worship of Tārā. II. Ritual for her worship. III—IV. Purification for the worship. V. Homa for the worship. VI. Secret mantras of Tārā and the mode of using them. VII. Hymns in praise of Tārā. VIII. Resignation of one's self to the mantras of Tārā; amulets and charms bearing her name. IX. Sacrifices of she-jackals and other animals to the goddess. X. Knowledge of Tārā said to have been derived from the Atharva Veda.

Beginning. यवाज्ञाने मनोदृष्टौ सदसच्च विभासते ।

यच ज्ञाते न सद्भासन् तन्महः समुपास्महे ॥

End. यावच्छम्भुशिरोमणेः शशिकला यावच्च (?)

कुन्देवाच्छल(?)महीपतिश्चाहं सवानलः (?) ।

तावत् सुकवितादिषिद्धिमधुनास्मस + + नाद्य यो

जीयाच्छीशुत(?)श्रीवासुदेवसुकवेक्षारविलासोदयः ॥

Colophon. इति श्रीवासुदेवकविचक्रवर्तिविरचिते ताराविलासोदये अथर्वश्रुतिविवरणं नाम दशमोऽङ्काः ।

विषयः । अथ दशोऽङ्काः सन्ति । तत्र १ उज्जासे, फलमन्त्रवासनाकालविवेकः । २, तारापूजाक्रमः । ३, ४, पुरश्चरणविवेकः । ५, होमयज्ञविधिः । ६, तारामन्त्रासप्रकारः । ७, तारास्तवविवेकः । ८, तारामन्त्रपोढान्यासः ताराकवच-सिद्धिविद्याकथनं । ९, शिवावस्थादिविवरणं । १०, ताराविषयकार्यवश्रुति-विवरणं ।

No. 1603. नीराजनप्रकाशः ।

Substance, country-made yellow paper, $17\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 10. Lines, 4—6 on a page. Extent, 217 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1770. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Nirájana-prakás'a. Rituals for the performance of a rite called Nirájana in honor of Durgá. Compiled under the auspices of Bábu Sivanáráyaṇa Ghosha of Calcutta, by Jayanárāyaṇa Tarkapanchá-nana.

Beginning. प्रणम्य पार्वतीनाथं प्रकाशयति सादरं ।

नीराजनविधिं श्रीमाञ्जयनारायणो द्विजः ॥

End. सर्वत्र दीपस्तु उतापो यथा भूमौ न गच्छति तथा भूमेस्तुरकुलोर्ध्वे स्थापय-
नीयाः ।

Colophon. इति श्रीलक्ष्मीयुक्तवदाम्यधार्मिकशिरोमणिशिवनारायणघोषजगन्नाथश्यानुमत्या-
श्रीयुक्तजयनारायणतर्कपञ्चाननभट्टाचार्यविरचितो नीराजनप्रकाशः सम्पूर्णः ।

विषयः नीराजनतदाधारवर्तिकानैलादिविचारः ।

Nos. 1604 and 1605. मुग्धबोधटीका ।

No. 1604. Substance, country-made paper, 14×3 inches. Folia, 284. Lines, 3—4—5—6 on a page. Extent, 5,827 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

No. 1605. Substance, country-made yellow paper, 17×4 inches. Folia, 60. Lines, 4—6 on a page. Extent, 1,482 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1762. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Mugdhabodha-tíká. A commentary on the Mugdhabodha grammar of Vopadeva. By Kártikeya Siddhánta. The MS. is imperfect. No. 1604 contains only the chapters on conjugations and participles, and No. 1605, derivative nouns and adjectives.

No. 1604. Beginning. ध्यात्वा गुरोः पादसरोजयुग्मं टीकां निबन्धस्तु तनोति यज्ञात् ।

आलोक्ष्य दोषज्ञमतं सुबोधं श्रीकार्तिकेयो धरणीदिवौकाः ॥

- End. इति आचार्यानां चक्रं समुद्रः तस्य चूडामणेः शिरोरत्नः स चासौ।
वोपदेवयेति सः तेन विरचितं मुग्धबोधं व्याकरणं समाप्तं ।
- Colophon. इति कार्तिकेयसिद्धान्तविरचितायां मुग्धबोधटीकायां छन्द-
पादटिप्पणी सम्पूर्णा ॥
- विषयः । मुग्धबोधस्य व्याख्यानं ।

No. 1605. Beginning. ध्यात्वा गुरोः पदद्वन्द्वं श्रीकार्तिकेयशर्मणा ।
सङ्गृह्यते च टीकेयं तद्वितस्य सुबोधिका ॥

End. स्यादिरन्ते येषां तानि स्यान्नानि पदानि तेषामध्यायः स्यान्नाना-
ध्यायः सुवन्ताध्याय इति पाणिनीयाः ॥

Colophon. इति श्रीकार्तिकेयसिद्धान्तसङ्गृहीता तद्वितपादटिप्पणी सम्पूर्णा ।
विषयः । मुग्धबोधस्य व्याख्यानं ।

No. 1606. वैशेषिकसूत्रोपस्कारः ।

Substance, country-made yellow paper, 16 × 4½ inches. Folia, 101,
Lines, 4—8—11 on a page. Extent, 3,232 s'lokas. Character, Bengali.
Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance,
old. Prose. Corrected.

Vaiśeṣika-sūtrapaskāra. A commentary on the aphorisms of the
Vaiśeṣika system of Philosophy of Kanāda. By S'aṅkara. The
author is not the same with the great commentator on the Vedānta
aphorisms.

Beginning. कर्तुं वदजटाजूटं क्रोडक्रीडत्सुरापमं ।

नमामि यामिनीकान्तकान्तमालस्त्रलं हरं ॥
याभ्यां वैशेषिके तन्त्रे सम्यग् कृत्यादितोऽस्य चं ।
कणादभवनायाभ्यां ताभ्यां मम नमः सदा ॥
सूत्रमात्रावलम्बेन निरालम्बेऽपि गच्छतः ।
खे खेलिवन्ममाप्यत्र साहसं सिद्धिमेधति ॥

End. स्थाघास्य दण्डायपि (?) नेतरेयामिदं कृतिः स्यादुपज्ञासयोग्या ।
तथापि शिष्यैर्गुरोरवेन परःसहस्रैः समुपासनीया ॥

Colophon. इति श्रीशङ्करकृतौ वैशेषिकसूत्रोपस्कारे दशमोऽध्यायः समाप्तः ॥

विषयः । वैशेषिकसूत्राणां व्याख्यानं ।

No. 1607. ताराभक्तिरङ्गिनी ।

Substance, palm-leaf, $14\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Folia, 86. Lines, 2—3 on a page. Extent, 645 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1737. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Tārābhakti-taraṅginī. An essay on salvation through the medium of worship to Tārā. By Kās'ínátha. The work was composed under the auspices of Rájá Krishṇachandra of Nuddea, whose genealogy and life are briefly given in the first chapter.

Beginning. तारा संसारसारा निरवधिपततां घोरसंसारसिन्धौ
दुर्ध्वं प्रेमधारापथसि परिचलत् सेमुषीनावि नित्यं ।
माया नायाति बद्धाखिलजनविलसन्मीनदृन्दे मुनिन्दे
सन्तः सन्तारणाय प्रभवतु भवतां पाशिकीनाशदासे ॥

End. तां नत्वा वसता मुदे दिलपुरं सज्जन्मना तारिणी
काशीनाथधरामरेण कविना सन्तुष्टनिस्सारिणी ।
ताराभक्तिरङ्गिनी विरचिता धीमन्मनोहारिणी
तस्यां षष्ठतरङ्गपूर्णमभवत् कीनाश-भीहारिणी ॥

Colophon. इति जीवन्मुक्तिर्नाम षष्ठस्तरङ्गः ॥
समाप्तेऽयं ग्रन्थो मुनिगिरिशनेवाम्बुधिरसा-
प्रमाणेऽस्मिन्नन्दे गतवति समाप्तिं नरपतेः ।
गते कन्यां भानौ सुरनगिरिः पादकमले
नमत्काशीनाथचित्तिसुरकृतः कविदमतः ॥

विषयः । अथ षट् तरङ्गाः, प्रथमे, छण्णनगराधिपतेः छण्णचन्द्रस्य राज्ञो वंशकीर्तनं,
नाट्याक्ष्या कलिविभवानामधर्मादीनां प्रस्तावश्च ।
द्वितीयादिषष्ठमे, मोक्षोपायविवेकविभवानां निवृत्त्यादीनां नाट्याक्ष्या प्रस्तावः ।
षष्ठे, कतिभिः स्तुतिभिः ताराभक्तिप्रकटणं, ताराचरणारविन्दभाजां संसार-
निवृत्तिकथनञ्च ।

BRITISH HIGH COMMISSION

(INFORMATION DEPARTMENT)

HMSO SALES SECTION

Chanakya-puri, New Delhi-11

3 October, 1968

Dear Sir/s,

We wish to bring to your notice the following publication prepared by the Department of Education & Science and published by Her Majesty's Stationery Office, London :

SCIENTIFIC RESEARCH IN BRITISH UNIVERSITIES AND COLLEGES 1967-68

Vol. I - Physical Sciences	Rs. 40.50 (45s.)
Vol. II - Biological Sciences	Rs. 40.50 (45s.)
Vol. III - Social Sciences	Rs. 36.00 (40s.)

(Published on 19.8.1968)

POSTAGE IN INDIA EXTRA

This is an annual publication, the only one of its kind in Britain, which outlines scientific research in progress in British universities and associated institutions, in colleges of advanced technology, national colleges, regional technical colleges in England and Wales and in equivalent colleges in Scotland and Northern Ireland. As far as possible, all research undertaken within university faculties of science, medicine, engineering, technology and agriculture or in colleges of technology is included, as well as work of a scientific nature occurring within other faculties.

SPECIMEN ENTRIES :

Vol. I - Physical Sciences :

16. *Mechanical Engineering* : 7. *Birmingham University*

Prof. S. A. Tobias, D.Sc., Ph.D.

Various problems in machine tool vibration . . . Forced non-linear vibration of two degrees of freedom systems.

Prof. F. K. Bannister, Ph.D.

Wave action in gases. Induction ramming of single cylinder four-stroke petrol engines.

Prof. F. Peklenik, Dr. Ing.

Application of statistical techniques to surface finish, grinding and metal cutting.

Vol. II - Biological Sciences

6. *Biochemistry* : 56. *London University : Royal Holloway College*

J. B. Pridham, Ph.D., D.Sc.

Biosynthesis and metabolism of oligo- and poly-saccharides by nucleotide dependent pathways . . . Glycogen metabolism.

P. M. Taylor (Mrs.) Ph.D.

Hydrolytic enzymes of mammalian livers.

61. *London University : University College*

Prof. E. Baldwin, Ph.D., Sc.D.

Nitrogen metabolism in fishes and invertebrates.

Prof. A. L. Greenbaum, Ph.D., D.Sc.

Biochemistry of lactation and control of metabolic processes.

Vol. III - Social Sciences (Including Government Departments and other Institutions)

1. *Economics* : 26. *Glasgow University*

Prof. D. J. Robertson and others

Labour market adjustments under different employment conditions (1966-69).

J. Forbes (Miss) and others

Impact of social and economic changes on the pattern of land use (1966-70).

D. J. Harris and others

Economics of nationalized industries (1967-69).

STANDING ORDERS : BY PLACING A STANDING ORDER FOR EITHER ONE, TWO OR THREE VOLUMES OF THIS BOOK YOU WILL ENSURE THAT A COPY OF EACH FUTURE EDITION IS SENT TO YOU AS SOON AS IT BECOMES AVAILABLE IN INDIA.

Yours faithfully,

J. N. KAPOOR

Manager

HMSO SALES SECTION

H.M.S.O. ISSUE PUBLICATIONS ON

AGRICULTURE, FISHERIES & FORESTRY • BUILDING AND TOWN PLANNING •
EDUCATION AND SCIENCE • TECHNOLOGY • EMPLOYMENT, PRODUCTIVITY &
MANAGEMENT • ART • SOCIAL SCIENCES • FOREIGN AFFAIRS AND HISTORY

THE ANNUAL SUBSCRIPTION TO HMSO LONDON MONTHLY CATALOGUES OF GOVERNMENT PUBLICATIONS IS RS. 4.95 PAYABLE IN ADVANCE.

No. 1608. पिङ्गलटीका ।

Substance, country-made paper, $15\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 22. Lines, 9—10 on a page. Extent, 1,182 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Piṅgala-ṭikā. A commentary on the aphorisms of Piṅgala on Saṅskṛit metres. By Vāmana Achārya Śārvabhauma. The text with two scholia has been published in the Bibliotheca Indica; but the work under notice is not one of them.

Beginning. प्रणमति सागमि गिरिशे गिरिजायाः पादयाचकरसाद्रां (?) ।

भञ्ज सौभाग्यमिवास्यां (?) दृष्ट्वा कोपावर्णां गङ्गां ॥

बद्ध वीक्षितुमलसनां निर्धनेन शिष्यवर्गानां ।

रचयति पिङ्गलटीकाभेतां श्रीवामनाचार्यः ॥

End. दिङ्मात्रमेतत् किल पिङ्गलोक्तं नैतावता प्राकृतनिश्चयः स्यात् ।

यद्यपि कौतूहलमीक्षणीयं सर्व्वं मम प्राकृतचन्द्रिकायां ॥

Colophon. इति करञ्जकविसाध्वैर्मौमत्र्यीवामनाचार्य्यविरचितायां पिङ्गलटीकायां समष्ट-
विवरणं नाम द्वितीयपरिच्छेदः ॥ समाप्ता चेयं पिङ्गलटीका ॥

विषयः । पिङ्गलकृतवन्द्योपन्यस्य व्याख्यानं ।

No. 1609. विदग्धमाधवः ।

Substance, country-made paper, $14\frac{1}{2} \times 3\frac{3}{4}$ inches. Folia, 87. Lines, 6—7—8 on a page. Extent, 2,432 ślokas. Character, Bengali. Date, Bengali Sm. 1196. A. D. 1760. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Corrected.

Vidagdha-mādhava. A drama on the amours of Kṛishṇa with the milk-maids of Vrindāvana and Gokula. By one of the followers of Chaitanya of Nuddea.

Beginning. सुधानां चान्द्रीनामपि मधुरिमोन्माददमनी
दधाना राधादिप्रणयघनसारैः सुरभितां
समन्तात् सन्तापोद्गमविषमसंसारसरणी
प्रणीतां ते दृष्ट्वा हरतु हरिलीलाभिखरिणी ॥

End. तदेहि गोदोद्यावसरे मामप्रेक्ष्य चिन्तयिष्यन्तो पितरावविलम्बं गोकुलं प्रविश्य
नन्दयामः । इति निष्क्रान्तः । इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon. इति गौरीतीर्थविहारो नाम सप्तमोऽङ्कः ।

विषयः । अत्र सप्ताङ्काः सन्ति । तत्र १-मे, श्रीकृष्णस्य वेणुनादविलासवर्णनं । २-ये, वेणु-
नादश्रवणात् कामपीडिताया राधाया मूर्च्छादिवर्णनं । ३-ये, कृष्णस्य राधा-
सङ्गमवर्णनं । ४-थे, वेणुचरणवर्णनं । ५-मे, राधाप्रसादनवर्णनं । ६-ठे,
कृष्णराधयोः शरद्विहारवर्णनं । ७-मे, कृष्णराधयोगौरीतीर्थविहारवर्णनं ॥

No. 1610. शब्दाप्रामाण्यरहस्यं ।

Substance, country-made paper, $18\frac{1}{2} \times 3\frac{3}{4}$ inches. Folia, 30. Lines, 9
on a page. Extent, 1,518 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place
of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incor-
rect.

Śabda-prāmānya-rahasya. A commentary on Gaṅgeśa's chapter
on the testimony of revealed scriptures. By Mathurānātha Śiromaṇi.
See ante I, p. 295.

Beginning. न्यायान्बुधितसेतुं हेतुं श्रीराममखिलसम्पत्तेः ।

नातं विभूवनगीतं तर्कालङ्कारसादराद्गत्वा ॥

श्रीमता मधुरानाथतर्कवागीशधीमता ।

विषदीकृत्य दर्शने तुरीयमणिफकिताः ॥

End. न चैवं पटञ्जानजन्यत्वादित्येवहेतुरस्तु किं वाक्यलोपादानेनेति वाच्यं भू-
प्रागभाववद्विद्वधर्मिकत्वेनैवावैयर्थ्यादिति भावः ।

Colophon. समाप्तिस्त्वचकं वाक्यं नास्ति ।

विषयः । शब्दाप्रामाण्यचिन्तामणिव्याख्यानं ।

No. 1611. लीलावतीरहस्यं ।

Substance, country-made paper, 14×3 inches. Folia, 11. Lines, 7 on
a page. Extent, 308 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of
deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Līlāvatī-rahasya. A commentary on the Līlāvatī of Vallabha
Achārya. By Mathurānātha Śiromaṇi.

Beginning. न्यायान्वधिलतसेतुं चेतुं श्रीराममखिलसम्पत्तेः ।

तातं विभुवनगीतं तर्कालङ्कारसादराद्भवा ॥

श्रीमता मधुरानाथतर्कवागीशधीमता ।

विविधते फक्किकार्यो लीलावत्या विशेषतः ॥

End.

विग्रहमातापितृजन्मविशिष्टबुद्धानात्मकस्य तदस्मावच्छिन्नविशेष्यताकत्राक्षण-
त्वादिप्रकारकप्रत्ययस्थालीकतया । इतः परं खण्डितं ।

विषयः ।

न्यायविषयकलीलावतीग्रन्थस्य व्याख्यानं ।

No. 1612. अलङ्कारसङ्ग्रहः, टिप्पन्यनुक्रमणिकासहितः ।

Substance, country-made yellow paper, $13\frac{1}{4} \times 3\frac{1}{4}$ inches. Folia, 16.
Lines, 3—8 on a page. Extent, 488 s'lokas. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse.
Correct.

Alaṅkāra-saṅgraha. The figures of rhetoric illustrated by examples,
for the use of beginners, with notes and comments. Anonymous.

Beginning. परस्परतपःसम्यत्कलायितपरस्परौ ।

प्रपञ्चमातापितरौ प्राज्ञौ जायापती सुमः ॥

अलङ्कारेषु बालानामवगाहनसिद्धये ।

ललितः क्रियते तेषां लक्ष्यलक्षणसङ्ग्रहः ॥

End.

हेतुहेतुमतोरैक्यवर्णनं हेतुव्यत्ये ।

लक्ष्मीविलासा विदुषां कटाक्षा वेङ्कटप्रभोः ॥

चन्द्रालोकाभिधानोऽयं जयदेवेन निर्मितः ।

विपश्चितां मुदे भूयादलङ्कारस्य सङ्ग्रहः ॥

विषयः ।

उपमाद्यलङ्काराणां लक्षणोदाहरणानि ।

No. 1613. श्यामाकल्पलतिका ।

Substance, country-made yellow paper $15\frac{1}{2} \times 3$ inches. Folia, 12.
Lines, 4—5—6 on a page. Extent, 279 s'lokas. Character, Bengali. Date,
? Place of deposit, Calcutta, Government of India, also another copy at
Berhampur, with S'rīrāma S'īromañi. Appearance, old. Verse. Correct.

S'yámá-kalpa-latíká. A Tántric compilation in praise of adoration to Syámá. By Mathuránátha Kavi, Mahámahopádhya.

Beginning. गुणातीता दीनः परमपुरुषः व्यक्तिरचितः

कलायुक्तः सचित्सुखविभवपूर्णोऽथ सगुणः ।

ततः शक्तिर्नादस्तदनु परिविन्दुस्तदनु या

रवोत्पत्तिः सा त्वं जननि जगदित्यं जनयसि ॥

End.

अधीतं विज्ञानं सुजनकुलमध्यापितमपि

अतीतं कर्तव्यं यदुचितमभूत् कर्म निखिलं ।

इदानीं हे मातस्त्वय चरणमात्रे स्मृतिमता

यदि प्राणापायस्तदिह मम सार्थं अनुरिदं ॥

शिवस्य चरणौ नमन् शिवशिवेति सङ्कीर्त्तयन्

चराचरमिदं जगत् शिवशिवात्मकं भावयन् ।

शिवस्य चरणाम्बुजे सकलधर्मकर्मार्पयन्

ब्रजामि शिवतां सदा न हि शिवात् परं किञ्चन ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीमद्युरानाथकविना शिरचिता श्रीश्यामाकल्पलतिका समाप्ता ॥

विषयः । श्यामालोचकथनं ।

No. 1614. श्रीकृष्णस्तवमाला ।

Substance, country-made paper, $11\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 94. Lines, 8 on a page. Extent, 1,880 śloka. Character, Bengali. Date, Sk. 1770. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

S'rikṛishṇa-stavamālā. A collection of hymns in praise of Kṛishṇa and Chaitanya. Anonymous.

Beginning. श्रीमदीश्वररूपेण रसास्तकृताकृता ।

स्त्वमालानुजीवेन जीवेन सममृच्छत ॥

पूर्वं चैतन्यदेवस्य कृष्णदेवस्य तत्परं ।

श्रीराधायास्ततः कृष्णराघयोर्लिख्यते स्तवः ॥

End. नारदवीणोक्तीवनसुधोर्निनिर्धामधुरीपुर ।
 त्वं कृष्णनाम कामं स्फुरसे रसेन रसने सदा ॥
 Colophon. इति श्रीकृष्णनामस्तोत्रं । इति स्तवमाला समाप्ता ।
 विषयः । चैतन्यदेवस्य कृष्णराधयोश्च स्तवमाला ॥

No. 1615. शिशुहिता ।

Substance, country-made paper, 14 × 5 inches. Folia, 78. Lines, 9 on a page. Extent, 2,457 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Gopálapura, zillah Vírabhúma, Kás'ínátha Kavirája. Appearance, new, but a good deal destroyed by worms. Prose and verse. Incorrect.

Sis'uhitá. A primer on astrology, giving rules for calculation of nativities, of auspicious and inauspicious conjunctions of stars, of auspicious days and moments for commencing an undertaking; and for marriage, and containing questions and answers for foretelling future events, and most of the topics usually treated of in Indian astrological works. By Kṛishṇaráma.

Beginning. नत्वा कृष्णपदद्वन्द्वं बालव्युत्पत्तिहेतवे ।
 क्रियते कृष्णरामेण ज्योतिषां सङ्ग्रहे मया ॥
 विवाहे सर्वमाङ्गल्ये यावायां प्रहृगोचरे ।
 जन्मरामेः प्रधानत्वं नामराशिं परित्यजेत् ॥
 देशे ग्रामे गृहे युद्धे सेवायां व्यवसायके ।
 नामरामेः प्रधानत्वं जन्मराशिं परित्यजेत् ॥

End. इति मण्डलफलं ।
 जयति जयति श्रीमत्पिण्डपादारविन्दं सुजनगणमुनीन्द्रैः सेव्यमानं नितान्तं ।
 निखिलगुणनिधानं सज्जनैः स्तूयमानं भवजलनिधिपारप्रापकं दुःखितानां ॥
 वेदाशुभाष्टधरणीविनियोजितेऽप्ये श्रीवैक्रमे + + मासि शुचौ सुपचे ।
 + + स्थितौ भास्करवासरे श्रीकृष्णरामेण सुसङ्ग्रहः कृतः ॥
 यः पठेच्छिशुहिताभिधन्विनं सङ्ग्रहं ब्रह्मगुणोपदृष्टितं ।
 शरदा भवतु तस्य दुःखिदा + + + विभवदुःखिदा सदा ॥

Colophon. इति श्रीकृष्णरामकृतः शिशुहिताभिधो ज्योतिःसङ्ग्रहः समाप्तः ।
 चक्रान्विता शिशुहिता द्विजराजवर्य्यश्रीकृष्णरामकविराजकृता समया ।
 औदार्य्यदीप्यदधिराजपदान्वितश्रीशिशुनाथस्यराजनरेन्द्रकेण ॥

विषयः । चन्द्रताराशुद्धिः । नक्षत्राणि । राश्यः । शतपदचक्रं । भद्रचक्रं । भद्रापूर्व ।
 नक्षत्रदेवतानिरूपणं । योगनामानि । तिथिदेवताः । करणनामानि । भुवादि-
 गणनिरूपणं । द्वायतिथिनिरूपणं । द्वायमासनिरूपणं । नन्दादितिथिनिरूपणं ।
 कालयोगः । पापयोगः । ज्वालासुखीयोगः । निन्दितवारर्चतिथियोगः । उत्था-
 तादियोगः । युगाद्याकथनं । अक्षयायोगः । रजोदर्शनस्थानं । पुंसवनसीमन्तोद्वय-
 नादिकथनं । प्रासौतिकस्थाननिरूपणं । दुग्धपानविधिः । गण्डादनिरूपणं ।
 तच्छान्तिः । अशुभमूलगण्डकथनं । नामकरणं । बालनिष्क्रामणं । बालकदर्शनं ।
 ताम्बूलभक्षणं । अन्नप्राशनं । भूम्युपवेशनं । कक्षवन्धः । कर्णवेधः । विद्यारम्भः ।
 वस्त्रपरिधानं । कनकादिभूषणधारणं । अश्वगजवन्धनं । तदारोहणं । अन्न-
 सुद्राहादिधारणं । आसनशय्यारम्भः । पोतारोहणं । सुद्रापातनदिनकथनं ।
 गोयात्रा । ऋयशिक्षाया । दोलारोहणं । धनुर्विद्या । कूपखननं । वापादिखननं ।
 ऊर्ध्वमुखामुखादिनक्षत्रनिरूपणं । हस्तरोपणं । देवप्रतिष्ठा । देवतागठनं ।
 भैषज्यकरणं । आरोग्यस्थानं । सूचीकर्म । राजदर्शनं । सेवाकर्म । वाणिज्यं ।
 हत्यारम्भः । नागशयनादिकथनं । हलचक्रं । हस्तचक्रं । धान्यरोपणं । धान्यकर्तनं ।
 बीजवन्धनादिकथनं । ग्रहाणां शुभाशुभज्ञानं । घातचन्द्रनिरूपणं । ग्रहण-
 ज्ञानादनिरूपणं । तत्र देयवस्तुनिरूपणं । सङ्क्रान्तिः । समयशुद्धिः । वारभोगादि-
 ज्ञानं । घटीलग्नज्ञानं । लग्नज्ञानं । मध्याह्नपादध्यायाज्ञानं । चूडाकरणं । उप-
 नयनं । विवाहप्रकरणं । गोघूलिकथनं । शुक्रस्थितिदिङ्निर्णयः । नववध्वाग-
 मनं । हृतीयागमनं । राजस्थितिज्ञानं । पुत्रार्थ्यः । प्रथमसमागमः । प्रथमातृव-
 फलादनिरूपणं । दिग्गामादनिरूपणं । काकिनी । धारोपधारकथनं । ग्रामस्थ-
 शिरोज्ञानं । भूमिविलोकनं । गृहारम्भः । गृहनिर्माणे गणनाप्रकारः । वास्तु-
 चक्रं । गृहप्रवेशः । कुम्भचक्रं । यात्राप्रकरणं । राज्याभिषेकः । नौकागठनं ।
 तैलनिषेधः । वस्त्रचालनं । दीक्षाकालः । तिथिचक्रं । आनन्दादियोगः । जात-
 प्रकरणं । लग्नज्ञानं । वर्गकथनं । हाराचक्रं । चरादिज्ञानं । भिवश्वज्ञानं ।
 पापसौम्यविवेकः । ग्रहदृष्टिनिरूपणं । द्वादशभावविवेकः । अरिष्टविचारः ।
 स्त्रीजातककथनं । स्त्रीराजयोगः । वेश्यादियोगः । जन्ममरणकालादनिरूपणं ।
 सूर्यादीनां भावकथनं । द्विग्रहविग्रहयोगादिफलं । डिम्बचक्रं । योगिनीदशादि-
 निरूपणं । प्राचायुः । सूर्यचक्रं । गुरुचक्रं । शनिचक्रं । चन्द्रस्य द्वादशवस्था-
 गणनं । कन्यावरप्रश्नः । नष्टप्राप्तिप्रश्नः । सुतासुतप्रश्नः । रोगिप्रश्नः । किंवदन्ती-
 प्रश्नः । स्थाने शुभाशुभकथनं । कन्यालाभप्रश्नः । धनप्रश्नः । परचक्रागमप्रश्नः ।
 जयपराजयप्रश्नः । वर्षाप्रश्नः । चौरापहृतद्रव्यप्रश्नः । राजमन्त्रिणस्याधिपादि-

कथनं । वर्षाघान्यादिमानं । वारनचक्रफलं । मेघवाहनं । चन्द्रसूर्यचक्रज्ञानं ।
 सद्योदष्टिज्ञानं । शकुननिरूपणं । व्याधुत्यन्तियाधिग्रहान्निकथनं । पञ्चसरचक्रं ।
 विनाडीचक्रं । सूर्यकालानलचक्रं । वेलासङ्कलननिर्णयः । नक्षत्रमङ्गलनिरूपणं ।
 योगिनीदशानिरूपणं । पिङ्गलाफलं । भद्रिकादिदशाकथनं । इति ।

No. 1616. रसकौमुदी ।

Substance, country-made paper, 12 x 4½ inches. Folia, 90. Lines, 11 on a page. Extent, 3,092 śloka. Character, Bengali. Date, Sk. 1735. Place of deposit, Gopálapura, Zillah Bírabhúm, Kásínátha Kavirája. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Rasa-kaumudí. A treatise on practice of medicine and therapeutics. By Mádhava Kara. A leading work on Hindu medicine, very largely studied in Bengal. The author wrote a work on the causes and symptoms of diseases; it is called the *Nidána* and is reckoned as the standard work on the subject. It is consulted by every native physician in the country, and no man is reckoned as duly qualified for the medical profession who has not read it. The diseases treated of in the work under notice, and the most appropriate medicines for them are detailed below in Sanskrit.

Beginning. श्रीकृष्णं धृतमन्दरं चतुष्टयावर्तं कुण्डलसिन्धुं

सिन्धोर्मन्थननायकं हृदि चिदानन्दात्मकं ध्यायता ।

सम्पूर्णा रसकौमुदीवररसाधारा वज्रप + +

+ + श्रीयुतमाधवेन भिषजा यत्नात् समालिख्यते ॥

हरति च वज्रमूर्च्छां मूर्च्छिता व्याधितानां

मरणमपि जनानां नाशयेद् यः प्रणष्टः ।

स्वयमपि वरवहः खेचरत्वञ्च धत्ते

स जयति भवसारः पारदश्चिकित्सा ॥

End. गिरिसारान्नकनाम्ना विफलादिरयं गणः ।

Colophon. इति रसकौमुदी समाप्ता । शकाब्दा १७३५ ।

विषयः । ज्वराधिकारे,—भेदिज्वराकुशरसः । ज्वरारिरसः । शीतभञ्जिरसः । ज्वरमुरारि-
 रसः । तरुणज्वरारिरसः । त्रिपुरभैरवरसः । रोगमुरारिः । वैद्यनाथवटिका ।
 रत्नगिरिमुटिका । नवज्वरेभञ्जिः । विद्रुलेखरसः । उदकमञ्जरी । पित्तान्नक-

विषयः । रसः । पर्यटीरसः । कफकेतुवटिका । वातपित्तान्नकरसः । भृङ्गाद्यलौहं । विश्वे-
श्वररसः । श्लेष्मपित्तान्नकरसः । चन्द्रशेखररसः । ज्वरमातङ्गकेशरिरसः । चिन्ता-
मणिरसः । योगवाहिवराङ्गशरसः । ज्वराजमुद्राघोटकरसः । विषसुन्दररसः ।

सन्निपाते,—उष्णशेखररसः । मोहाभ्युत्थरसः । कुलवधूनटरसः । अञ्जनं ।
अञ्जनभैरवः । जयमङ्गलरसः । महावडुवानलरसः । वाङ्मरसः । प्रतापतपन-
रसः । प्राणेश्वररसः । पद्माननरसः । स्तनसञ्जीवनरसः । सन्निपातभैरवरसः ।
भङ्गेश्वररसः । प्रतापलङ्केश्वररसः । ब्रह्मरन्ध्ररसः । सत्युज्जयरसः । महासत्युज्जय-
रसः । कालाग्निवद्वरसः । सानन्दभैरवीवटिका । सन्निपातान्नकरसः । सूचिका-
भरणं । कालानलसूचिका । अघोरदमिंहसूचिका । अग्निकुमाररसः । कालाग्नि-
भैरवरसः । वैलोक्चिन्तामणिरसः । विश्वेश्वररसः । प्रभाकररसः । विदोष-
दावानलः । अर्कैर्मूर्तिरसः ।

ज्वरातिसाराधिकारे,—विविधयोगकथनं । गन्धककज्जलिकाविधानं । चूडा-
मणिरसः । भानुभास्कररसः । कनकसुन्दररसः ।

विषमज्वरे,—मेघनादरसः । ज्वरान्नकरसः । शीतभञ्जिरसः । स्वच्छन्दभैरव-
रसः । महाज्वराङ्गशरसः । ज्वरारिरसः । भेदिज्वराङ्गशरसः । चन्द्रनाथलौहं ।
चातुर्थकारिरसः । आधिकारिरसः । विश्रुतीवित्तं । स्तनसञ्जीवनरसः । चन्द्र-
प्रभावटिका । प्राणेश्वररसः । अञ्जनं ।

अतिसाराधिकारे,—लोकेश्वररसः । जातीफलरसः । लोकनाथरसः । स्वप्न-
नायिकाचूर्णं । स्तनसञ्जीवनी । कलादिलौहं ।

ग्रहणधिकारे,—दुग्धवटिका । दृढतृक्षीरवटिका । अश्ववटिका । महाप्रयोग-
वटिका । महागन्धकः । दधिवटिका । बडुवामुखरसः । कनकसुन्दररसः । अभय-
दमिंहरसः । सङ्ग्रहग्रहणीकवाटं । सुन्दररसः । ग्रहणीकवाटं । वैलोक्शरसामणिः ।
हंसपोटली । प्राणेश्वररसः । वज्रकवाटं । चिताम्बररसः । अर्केश्वररसः ।
ज्वालामुखवटिका । अग्निकुमारमदकः । दृढद्वन्द्वणीकवाटः । विश्वेश्वरवटिका ।
ग्रहणारिरसः । पञ्चास्तनपर्यटी । हिरण्यगर्भपोटलीरसः ।

अर्शोऽधिकारे,—लौहास्तनं । अग्निमुखलौहं । भजातकलौहं । पञ्चास्तनं । नि-
त्योदररसः । चक्राश्वरसः । चक्रेश्वररसः । शूराण्यलौहं । कलावती । श्रीर-
सेन्द्रः । अर्शोऽङ्गिरसः ।

अग्निमान्द्याधिकारे,—पीथूपसुन्दररसः । रामवाणवटिका । क्रयादरसः । पञ्चा-
स्तनं । दृढदग्निकुमारः । महादग्निकुमारः । अग्निकुमारः । अग्निपुण्डवटिका ।
अजीर्णकण्डकरसः । आनन्दोदयरसः । महोदधिरसः । रसवज्रभवटिका । सुधा-

विषयः । सागररसः । दृष्टदृभुक्तविपाकरसः । अग्निमुखरसः । अग्निकुमारचूर्णं । वट्वाग्नि-
रसः । अग्निरसः ।

क्रिम्यधिकारे,—कीटमर्दरसः । नानायोगाः ।

पाण्डुरोगाधिकारे,—पद्माननरसः । कामेश्वररसः । वैलोख्यसुन्दररसः । लौच-
सुन्दररसः । कामलान्तकरसः ।

रक्तपित्ताधिकारे,—सुधानिधिरसः । कपर्दकरसः । सिद्धिरसः । रक्तपित्तान्तक-
रसः ।

यक्ष्माधिकारे,—लोकनाथरसः । राजगर्भपोटली । स्रगाङ्गरसः । लोकेश्वरपोटली ।
राजस्रगाङ्गरसः । कनकसुन्दररसः । कुमुदेश्वररसः । पूर्णचन्द्ररसः । स्वतकजीवन-
रसः । सूर्यसुन्दररसः । अस्वतकणा । तालकादिरसः । यक्षकेशरी । हेमगर्भ-
पोटली । कनकपोटली । सूर्याङ्गसुन्दररसः । महास्रगाङ्गरसः । पद्मास्रतं । रसेन्द्र-
गुटिका । स्रष्टारसेन्द्रगुटिका । तारेश्वररसः ।

काशाधिकारे,—पद्मास्रतं । श्रीगुणमहोदधिः । तालेश्वररसः । विजयभैरवरसः ।
रसेन्द्रगुटिका । सूर्यावताररसः । आसकासादिरसः । पर्यट्टीरसः । शिलातालेश्वर-
रसः । रास्त्रायलौहं । लौचताम्रपर्यट्टी । धूमयोगः ।

हिक्काआसाधिकारे,—मेघडम्बररसः ।

स्वभेदाधिकारे,—योगाः । वाहकादिरसः ।

अरोचकाधिकारे,—रसकेशरी । पिप्पल्यायलौहं ।

भूष्णीधिकारे,—विविधयोगाः । सीरसागरः ।

दाह्याधिकारे,—पित्तघ्नरसः । नानायोगाः ।

उन्मादाधिकारे,—शर्करामूर्तिरसः । भूतभैरवरसः । मनःसम्भनरसः । भूताङ्गुशरसः ।

अपस्माराधिकारे,—चण्डभैरवचूर्णं । विक्रवयायलौहं । ब्रह्मवटिका ।

वाताधिकारे,—विजयभैरवरसः । नवायसचूर्णं । भूतनाथरसः । श्रीकण्ठरसः ।

वातगजाङ्गुशरसः । स्वच्छन्दनायकरसः । अस्वतलौहं ।

वातरक्ताधिकारे,—ब्रह्मरसः । वातरक्तान्तकरसः । सर्वाङ्गरसः । द्वादशायसरसः ।

सूर्येश्वररसः । अर्केश्वररसः । लाङ्गलायलौहं । पद्मसारलौहं ।

क्षयक्ष्माधिकारे,—गुग्गुलुभद्ररसः । नानायोगाः ।

आमवाताधिकारे,—वातारिरसः । सूर्यरोगघ्नरसः । आमवातेश्वररसः । शङ्ख-
द्रावकः । महाशङ्खद्रावकः । विफलालौहं । विट्वादिश्लैहं । आमवातनिस्स्रदनं ।

शूलधिकारे,—पद्मास्रतं । धात्रीलौहं । शूलमिहयोगः । पानीयभक्तवटिका ।

शङ्खवटिका । सर्वाङ्गसुन्दररसः । मण्डूरं । रसमण्डूरं । सामुद्रायलौहं । ताम्रयोगः ।

विषयः । शुल्लकेशरी । चतुःसमलौहं । विद्याधराधं । विपरभैरवः । चिन्तामणिरसः । मधुसूदनरसः । उदयार्कमूर्तिरसः । सर्वेश्वररसः ।

उदावर्तगुल्माधिकारयोः,—योगाः । पित्तगुल्मारिरसः । विद्याधररसः । वट्वा-
नलरसः । उदयानुरसः । तावकल्याणं । नागेश्वरचूर्णं । अमृतसारताधं । विद्या-
धररसः ।

हृद्रोगाधिकारे,—हृदयार्णवरसः पञ्चाननरसः ।

मूत्रच्छाधिकारे,—मूत्रच्छान्नकरसः । लघुलोकेश्वररसः । अमृतार्णवरसः ।

मूत्राघाताधिकारे,—अमृतार्णवरसः च,—विविक्तमरसः । नानायोगाः ।

प्रमेहाधिकारे,—वेदविद्यावटिका । मेहबन्धनरसः । मेहानलरसः । तारकेश्वर-
रसः । इन्द्रवटिका । वज्रेश्वरः । मेहानलः । चन्द्रप्रभावटिका । चन्द्रकलावटिका ।

शूलमात्रिका । शरशङ्कररसः । वसन्ताधारा ।

श्लैष्माधिकारे,—श्लेष्माद्यलौहं । श्लैष्मैलेन्द्रवटिका । वटुवानलरसः ।

काश्याधिकारे,—अमृतार्णवरसः । पूर्णचन्द्ररसः । कपर्दकचूर्णं ।

सर्वादराधिकारे,—उदरहरताधं । पिप्पल्याद्यलौहं । विकट्टाद्यलौहं । शोथोद-
रारिलौहं । उदरान्नकलौहं । उदरारिरसः । इक्षामेदिरसः ।

श्लीशोदरे,—इक्षामेदी । उदयभास्कररसः । भूषणं । श्लीघ्नान्नकरसः । सर्वेश्वर-
लौहं । विद्याधरचूर्णं । यक्षतश्लीशोदरारिरसः ।

श्लेष्माधिकारे,—चिनेवरसः । रसार्द्रमण्डूरं । एकादशायसचूर्णं । कटुकादिलौहं ।

ब्रह्माधिकारे,—भक्तादियोगाः ।

गल्लगण्डाधिकारे,—प्राणवज्रभरसः ।

क्षीपदाधिकारे,—क्षीपदारिरसः । नित्यानन्दलेपाः ।

व्रणाधिकारे,—नवायसचूर्णं । व्रणरोपणचूर्णं । व्रणराक्षसतैलं ।

भगन्दराधिकारे,—चिबभाण्डादिलेपाः ।

उपदंशाधिकारे,—भैरवचूर्णं । कामदेवचूर्णं । रसगुग्गुलुः । धूमयोगः । विविधलेपाः ।

कुठाधिकारे,—भूतेश्वररसः । पारिभद्ररसः । पञ्चाननं । चन्द्रशेखररसः । सूर्य्या-
न्नकतैलं । कुष्ठकुठारतैलं । चिनेवतैलं । कालानलतैलं । महाकालतैलं ।

चर्मन्नकतैलं । दासब्रह्मतैलं । तारकेश्वररसः । महातारकेश्वररसः । श्वेतारि-
तैलं । कुष्ठारितैलं । सर्वेश्वरतैलं । श्वेतान्नकचूर्णं । मङ्गलरसः । खट्वटिका ।

अमृतताङ्गरलौहं ।

अश्वपिप्ताधिकारे,—लीलाविलासरसः । लीलारसः । रसरत्नः । अश्वपित्तान्नक-
रसः । मन्थनभैरवरसः । पञ्चाननगुटिका । सर्वेश्वररसः । पानीयभक्तवटिका ।

विषयः । सुधावटिका । सर्वतोभद्रलौचं । नीलकण्ठरसः ।
 विमर्षाधिकारे,—कालाग्निहृद्रसः । योगाः ।
 विस्फोटाधिकारे,—सुखर्यधिकारे च,—योगाः ।
 मुखरोगाधिकारे,—मुखरोगहररसः । कवलकेशरी । अष्टमूर्तिरसः ।
 कर्णरोगाधिकारे,—कर्णरोगान्नकरसः ।
 नासारोगाधिकारे,—नासारोगारिरसः ।
 नेत्ररोगाधिकारे,—योगाः । नेत्ररोगप्लवर्तिः । रसेन्दुयोगः । अञ्जनानि । पङ्कजन-
 रसः ।
 शिरोरोगाधिकारे,—चन्द्रकान्तिरसः । योगाः ।
 स्त्रीरोगाधिकारे,—योगाः । लक्षणाः ।
 बालरोगाधिकारे,—बालरसः ।
 विषाधिकारे,—नागनागररसः । विषहरीवर्तिः । कर्पूररसः । अष्टादशविषचि-
 कित्सा ।
 द्रव्याधिकारे,—सिद्धवटिका । जलयोगिकं । महाधवटिका । मन्थानभैरवरसः ।
 कामदेवरसः । विजयचूडरसः । शङ्खसुन्दररसः । जेमाद्रिरसः । लौहासृतं ।
 अधसुन्दररसः । नीलकण्ठरसः । चतुर्मुखरसः । गुणमहोदधिः । शृङ्गवल्गुभः । महा-
 ज्वाराधकं ।
 पारदादीनां संस्कारप्रक्रिया । दोलायनं । पातालयनं । उभययनं । लवणयनं ।
 पुटयनं । कक्षपयनं । भूधरयनं । जंघपाकयनं । बालुकायनं । जलयनं ।
 विसंघटयनं । चक्रयनं । नियामक-पित्त-रसमारक-गुदुची-पक्षपित्त-अस्र-चार-
 गिरिसारादिगणकथनञ्च ।

No. 1617. त्रिपुरापद्धतिः ।

Substance, country-made paper, 9 × 4 inches. Folia, 33. Lines, 9 on a page. Extent, 519 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Kāṣṭhī Thānā, Siuṭi, Zillah Bīrābhūm, Kuladānanda Sen. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Tripurā-paddhati. A manual for the worship of Tripurā—a form of Durgā. Made up of extracts from the leading Tantras.

Beginning. समाधुपरतं कान्तमेकदा विजने मुदा ।

परमानन्दसन्दोहमुदितं प्राञ्च पार्थ्वी ॥

श्रीमन्नाथ तयानन्दकारणं ब्रूहि शङ्कर ।

योगीन्द्रोपास्यदेवेश प्रेमपूर्णसुधानिधे ॥

कृपास्ति यदि मे शशो सुगोप्यमपि कथ्यतां ।

श्रीशङ्कर उवाच ।

निर्भरानन्दसन्देशः शक्तिभावेन जायते ।

End. पूजापूर्वादि ते पीठे नै + त्याद्यैश्च सारकैः ।

मा + भिर्दिग्धीशा + प्रयोगाः पूर्ववन्मताः ॥

Colophon. इति त्रिपुरापद्धतिः समाप्ता ।

विषयः । त्रिपुरासुन्दर्या मन्त्रोद्धारदिप्रकारादिनिर्देशानन्तरं ध्यानलोचकवचनपरस्पर-
प्रणालीकथनपूर्वकं प्रयोगनिरूपणं ।

No. 1618. योगामृतं ।

Substance, country-made paper, 19 x 4 inches. Folia, 321. Lines, 7—8 on a page. Extent, 11,700 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1697. Place of deposit, Gopálapur, Zillah Bírabbhúm, Vinodavihári Kavirája. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Yogámṛita. A treatise on the practice of medicine and therapeutics. By Gopála Sena, Kavirája, of Dvárāndhá. A modern work. Contents given in Sanskrit.

Beginning. आयुर्वेदपयोनिधिं सुकृतिभिर्निर्मय्य यत् प्रोद्धतं
लोकानां हितकाम्यया गदजराप्रध्वंसि वीर्यप्रदं ।
मान्यानां कृपयात्र हर्षितमना योगामृतं ब्राह्मणं
सीतानाथपदं विभाव्य तनुते गोपालनामा भिषक् ॥
अथ ये सन्ति योगास्ते श्रुतदृष्टगदापहाः ।
बलमेधाग्निजनना आयुषो दैर्घ्यकारकाः ॥
चेतायाः प्राणिनः सर्वान् व्याधिभक्त्यातिपीडितान् ।
दृष्टानुकम्पया ब्रह्मा तत् प्रशान्त्यै व्यचिन्तयत् ॥
End. नगरी नगरस्येव रथस्येव रथी यथा ।
शरीरस्य च मेधावी कृत्येष्ववहितो भवेत् ॥
इति योगामृते सुस्थाधिकारः ।

शाके रामाङ्कतर्कचित्तिपरिगणिते मासि शुक्ले वल्लभे
पत्ने नत्वा मुरारेः पदयुगकमलं सर्वकामैकमिदं ।

आलोक्ष्यानेकशास्त्राण्यपि गदकलितानन्दहेतुं स + +

ग्रन्थं योगास्तथाख्यं व्यरचयद्धना वैद्यगोपालदासः ॥ शकाब्दाः १६६९ ।

सेनभूमिसमाजान्द्वारव्यापामवासिनः ।

गोपालस्य प्रयत्नेन ग्रन्थोऽयमजनि द्रुतं ॥

समाप्तार्थाय ग्रन्थः । शकाब्दाः १६६७ ।

विषयः । आयुर्वेदागमविवरणं । मानादिपरिभाषाकीर्तनं । वैद्यलक्षणं । तत्तत्त्वानिरूपणा-
दिकं ।

ज्वराधिकारे,—नवज्वरे वर्जनीयनिरूपणं । एवं परच सर्वस्मिन् रोगे ज्ञेयं ।
रेचनवमनादिविधानं । पाचनविधिः । नागरादिपाचनं । कलिङ्गादिपाचनं ।
पटोलादिपाचनं । द्राक्षादिपाचनं । पिप्पल्यादिपाचनं । निम्बादिपाचनं ।
आमलक्यादिपाचनं । चातुर्भद्रादिलेहिका । मधुपिप्पल्यादियोगः । नवाङ्गयोगः ।
मधुकादियोगः । गुडुत्थादिपाचनं । कण्टकार्यादिपाचनं । अस्तताष्टकयोगः ।
चुद्रादिपाचनं । धान्यपटोलादिपाचनं । पक्षकोलादिपाचनं । दशमूलादि-
पाचनं । अञ्जनविधिः । अष्टाङ्गावल्लेहिका । पञ्चमूलादियोगः । दृक्चन्द्रवाङ्गयोगः ।
दृक्दुग्धुत्थादिपाचनं । चतुर्दशाङ्गपाचनं । अष्टादशाङ्गपाचनं । भार्ग्यादिपाचनं ॥
कारव्यादिपाचनं । मातुलङ्गादिपाचनं । कुलत्थादिलेपः । निदिग्धिकादियोगः ।
गुडपिप्पली । मूलकादिपाचनं । वासादिपाचनं । स्वल्पभार्ग्यादिपाचनं । भार्ग्या-
दियोगः । दाह्यादिपाचनं । मधुकादिपाचनं । नस्यविधिः । अष्टाङ्गभूपः । नव-
ज्वराङ्गुशः । ज्वरधूमकेतुः । शीतभक्षिरसः । ज्वरभैरवरसः । चिपूरभैरवरसः । नवज्वरे-
भसिचरसः । रत्नगिरिरसः । प्रचण्डरसः । नवज्वरेभाङ्गुशरसः । सत्युज्जयरसः । भेदि-
ज्वराङ्गुशरसः । चिन्तामणिरसः । शीतारिरसः । ज्वरारिरसः । हिङ्गुलेखररसः । ताला-
ङ्गरसः । कफकेतुवटिका । श्लेष्मकालानलरसः । चन्द्रशेखररसः । ज्वरमूरारिरसः ।
ज्वरान्नकरसः । पद्माननरसः । वाङ्गवानलरसः । सौभाग्यवटिका । सन्निपातभैरवः ।
स्वच्छन्दभैरवः । पर्णखण्डरसः । चण्डेखररसः । किरातादिरसः । चक्रेश्वररसः । ज्वरा-
शनिरसः । ज्वरनारीखररसः । चूडामणिरसः । वेतालरसः । कफकेतुरसः । स्तम्भ-
जीवनरसः । सत्युज्जयरसः । वैद्यनाथवटिका । अभिन्यासचररसः । कपिलेश्वररसः ।
सन्निपातगजकेशरितैलं । दशमूलतैलं । गुण्डुकरसः । महाज्वराङ्गुशरसः । ज्वरनाग-
मयूरचूर्णं । हरिचररसः । चातुर्थकारिरसः । ज्वरारिरसः । सर्वज्वरलौहः ।
ज्वराङ्गुशरसः । महासर्वज्वरलौहः । चन्दनाद्यलौहः । दरदयोगः । दृक्चतुर्दर्शन-

विषयः । चूर्णं । भैरवचूर्णं । पिप्पलाद्यष्टतं । दशमूलपट्पलकष्टतं । महापट्पलकष्टतं ।
 वासाद्यष्टतं । पट्कटुतैलं । लाक्षाद्यतैलं । महापट्कजरतैलं । पिप्पल्याद्यतैलं ।
 मध्यमलाक्षाद्यतैलं । दृढत्लाक्षाद्यतैलं । महालाक्षाद्यतैलं । अगुर्ध्वाद्यतैलं । वि-
 ल्वादिपञ्चमूली । गृध्रादिचतुर्दशाङ्गयोगः । निद्राकरणचिकित्सा । दूर्ध्वाद्यतैलं ।
 आहाराख्यजरचिकित्सायां मन्वादिनिरूपणं । माहेश्वरकवचं । अपराजितधूप-
 कथनं । नक्षत्रविशेषे ज्वरादिचिकित्सा । सामान्यतः पथ्यापथ्यनिरूपणं ।

अतिमाराधिकारे,—विष्वक्पञ्चकादिपाचनं । पाठादिपाचनं । किरातादिपाचनं ।
 मुष्कादिपाचनं । दृढतश्चीवेरादिपाचनं । धान्यादिपाचनं । उशीरादिपाचनं ।
 पञ्चमूल्यादिपाचनं । शुष्कादिपाचनं । जम्बाघादिपाचनं । खोषाद्यचूर्णं । कनक-
 सुन्दररसः । लोकनाथरसः । प्राणेश्वररसः । कल्पतरुरसः । आनन्दभैरवरसः । धान्य-
 पञ्चकपाचनं । दृढद्रव्याद्यचूर्णं । कुम्भदादिलेपः । अभयवृद्धिरसः । आनन्दभैरवरसः ।
 स्तम्भवीनरसः । जीरकाद्यचूर्णं । वत्सकादिपाचनं । कुटजपूटशकः । कुटजावलेहः ।
 नारायणचूर्णं । दृढकुटजावलेहः । कुटजाष्टकं । चौरद्रुमाद्यष्टतं । पथ्यापथ्यनिरूपणं ।
 ग्रहणधिकारे,—चिचगुडिकादिः । विफलादियोगः । नागराद्यचूर्णं । पाठाद्यचूर्णं ।
 जातीफलद्विचूर्णं । पाठापञ्चकं । महाभैरवी । मध्यायचूर्णं । नागार्जुनवटिका ।
 ग्रहणीकवाटः । दृढद्रव्याद्यचूर्णं । पूर्णकलावटिका । जातीफलद्विचूर्णवटिका । पाणिभक्त-
 वटिका । ग्रहणीजजेन्द्रलेहः । ग्रहणीजजेन्द्रवटिका । पूर्णचन्द्ररसः । विभुवनविजय-
 चूर्णं । खसपणवटिका । वज्रवामनरसः । लवङ्गाद्यचूर्णं । दृढलवङ्गाद्यचूर्णं । वज्रमे-
 नोक्तदृढलवङ्गाद्यचूर्णं । लौहपर्यटी । पद्मास्यतपर्यटी । स्वर्णपर्यटी । विजयापर्यटी ।
 मदनमोदकः । रसपर्यटी । ताक्षयोगः । दृढदन्त्यादिमोदकः । जातीफलद्वि-
 मोदकः । महाभक्तवटिका । मस्तरष्टतं । शुष्कीष्टतं । चिचकष्टतं । चाङ्गेरीष्टतं ।
 मरिचाद्यष्टतं । महापट्पलकष्टतं । खल्यचुक्रमध्यादियोगः । चुक्रसन्धानं । पथ्यापथ्य-
 निरूपणं ।

सङ्क्रुष्टग्रहणधिकारे,—मस्तरष्टतं । कामचारमण्डूरं । दृढलवङ्गाद्यचूर्णं । कष्टावलेहः ।
 दृढतृक्ष्णवलेहः । मार्कण्डेयचूर्णं । गुणमहोदधिरसः । ग्रहणीकवाटः । मद्यत्पानीय-
 भक्तवटिका । ग्रहणीकवाटरसः । हंसपोटलिरसः । मद्यत्त्रीफलतैलं । विष्वक्तैलं ।
 पथ्यापथ्यनिरूपणं ।

अर्शोऽधिकारे,—विविधलेपाः । चतुःसमभेदकः । प्राणदागुटिका । शङ्खायनमोद-
 कः । मानिभद्रमोदकः । खल्यप्रूरणमोदकः । दृढप्रूरणमोदकः । विजयचूर्णं ।
 प्रूरणपिण्डी । लवणोत्तमाद्यचूर्णं । नागार्जुनप्रयोगः । गुडभस्मातकप्रयोगः । श्रीवाङ्ग-
 सालगुडप्रयोगः । खोषाद्यष्टतं । मिंहास्यतष्टतं । कुटजावलेहः । कुटजरसक्रिया ।

विषयः । सुनिषक्तचाङ्गेरुष्टतं । चारसूबादियोगाः । अग्निमुखलौहः । रंश्चरमतलौहः । नित्योदितरसः । दुर्नामगजसिंहः । पथ्यापथ्यकथनं ।

अग्निमान्द्याधिकारे,—चिद्रुपटकचूर्णं । सत्यचतुःसमादियोगाः । शार्दूलकाञ्चिकं । पानीयभक्तगुटिका । दृष्टदग्निमुखचूर्णं । भास्करलवणः । मुखपटप्लकष्टतं । दृष्टदग्निष्टतं । धान्यजीरकष्टतं । चारगुडः । विस्त्रुचिकाचिकित्सा । चरीतक्यादियोगाः । नानाविधलेपाः । ज्वालामुखचूर्णं । बडवामुखचूर्णं । चिचकादिचूर्णं । लवङ्गादिचूर्णं । दृष्टलवङ्गादिचूर्णं । पञ्चास्रतवटिका । भुक्ताविपाकवटिका । रामवाणवटिका । चिचकचरीतकी । अजीर्णकण्ठकरसः । अजीर्णवनकालानलरसः । दृष्टदग्निकुमारः । महाग्निकारकरसः । क्रव्यादरसः । कालाग्निद्ररसः । अग्निकुमाररसः । अग्निमुखरसः । ऊताशनवटिका । बडवानलरसः । लुधावतीवटिका । चिचकादिवटिका । शङ्खवटिका । अमृताचरीतकी । लवङ्गादिमोदकः । सुकुमारमोदकः । खनिचमोदकः । अग्निकुमारमोदकः । पथ्यापथ्यनिरूपणं ।

क्रियमधिकारे,—मुष्ठादियोगाः । पराशीयचूर्णं । धूलूरतैलं । कीटभद्ररसः । विफलाद्यष्टतं । विडङ्गतैलं । कीटारिरसः । पथ्यापथ्यनिरूपणं ।

पाण्डुरोगाधिकारे,—चैत्रादियोगाः । लोहास्रतं । नवायसचूर्णं । योगराजरसः । विकवयादिलौहः । हरिद्राद्यलौहः । पाण्डुद्वन्द्वरसः । पञ्चास्ररसः । विडङ्गाद्यगुटिका ।

कामलाधिकारे,—त्र्युषणादिमण्डुरं । पुनर्नवामण्डुरं । मण्डुरवज्रवटिका । धावरिष्टं । द्राचाष्टतं । हरिद्राद्यष्टतं । मुष्माद्यष्टतं । योषाद्यष्टतं । पञ्चास्रतलौहः । प्राणवज्रवटिका । अमृतमञ्जावलेहः । कामेश्वररसः । पथ्यापथ्यकथनं ।

रक्तपिप्पलाधिकारे,—विष्टादिमोदकः । तालिषादिचूर्णयोगाः । रत्नागुडिका । दूर्वाद्यष्टतं । शतावरीष्टतं । दृष्टशतावरीष्टतं । वासाष्टतं । कामदेवष्टतं । दृष्टदासाष्टतं । खण्डकुष्माण्डकं । वासाखण्डकुष्माण्डकं । वासाखण्डः । खण्डाद्यलौहः । वासावलेहः । सिद्धरसः । दृष्टदासावलेहः । विकवयाद्यलौहः । समशर्करलौहः । कपर्दकरसः । पथ्यापथ्यकीर्तनं ।

यक्ष्मरोगाधिकारे,—सितोपलादिलेहः । लवङ्गाद्यचूर्णं । तालीशाद्यचूर्णमोदकः । उशीराद्यचूर्णं । दशमूत्राद्यचूर्णं । रसेन्द्रगुडिका । रत्नादिमद्यः । च्यवनप्रासः । वासावलेहः । आमलक्याद्यचूर्णं । जीरकादिमोदकः । दृष्टत्यादियोगाः । भूनिम्बादिमोदकः । धात्रीमोदकः । सुदर्शनचूर्णं । शृङ्गाद्यचूर्णं । दृष्टद्रसेन्द्रगुडिका । रास्त्रादिलौहः । चन्द्रास्रतलौहः । दृष्टदासावलेहः । रसेन्द्रलौहः । राजस्रगाङ्गरसः । कनकसुन्दररसः । कुमुदेश्वरः । सर्वाङ्गसुन्दररसः । निदिग्भिकावलेहः । जगालाद्यष्टतं । बलागर्भष्टतं ।

विषयः । नागरायष्टतं । रास्त्रादिष्टतं । पञ्चकोलाद्यष्टतं । अजापञ्चकष्टतं । निर्गुण्यष्टतं । वला-
द्यष्टतं । चन्दनाद्यतैलं । मध्यचन्दनाद्यतैलं । परिमाणपारिजातस्थमहाचन्दनाद्यतैलं ।
वलाद्यष्टतं । पथ्यापथ्यनिरूपणं ।

कासरोगाधिकारे,—पञ्चमूत्रादि—क्वाथादियोगाः । कट्फलादिपाचनं । मरिचाद्य-
चूर्णं । यमशर्करचूर्णं । व्यापानिकागुडिका । मृदातालीशायमोदकः । मृगाङ्गरसः ।
दृढकुलत्पुङ्खः । काससंहारभैरवः । आर्द्रकरसायनं । गुणमहोदधिः । विजयवटिका ।
जयवटिका । नागार्जुनवटिका । राजमृगाङ्गः । दशमूलष्टतं । दशमूलाद्यष्टतं । दश-
मूलपट्पलकष्टतं । कण्टकारिष्टतं । दृढकण्टकारिष्टतं । रास्त्राद्यष्टतं । मृदाकालेश्वर-
रसः । व्याघ्रीश्वरीतकी । अमृत्यश्वरीतकी । पथ्यापथ्यनिरूपणं ।

शिक्षासाधिकादि,—नागरगुडिकादियोगाः । शुष्कमूलकयूषादिप्रयोगः । तालीशा-
दिवटकः । सूर्यावर्तारसः । आसकुठाररसः । आसभैरवरसः । अश्वत्थामोदकः ।
मेघदम्बररसः । शिलातालरसः । दासरसायनलौहः । शिंसाद्यष्टतं । तेजोवत्या-
द्यष्टतं । शृङ्गिगुडष्टतं । लवङ्गाद्यचूर्णं । भार्ग्विगुडः । कुलत्पुङ्खः । पथ्यापथ्य-
कथनं ।

स्वरभेदाधिकारे,—कण्टकारिष्टतं । भृङ्गराजष्टतं । चर्यादिष्टतं । ब्राह्मीष्टतं । भैरव-
रसः । कर्पूरादिचूर्णं । पथ्यापथ्यनिरूपणं ।

हृष्यधिकारे,—नानायोगाः । कलहकाञ्चिकं । तिन्निडीपालकं । सुधानिधिरसः ।
पथ्यापथ्यकथनं ।

वर्द्धाधिकारे,—नानायोगाः । विष्मगुडः । कुमुदेखररसः । रसादिचूर्णं । पद्मकाद्यष्टतं ।
पथ्यापथ्यकथनं ।

दृष्ट्याधिकारे,—नानायोगाः । विदारीष्टतं । मृदोदधिरसः । पथ्यापथ्यविवेचनं ।

मूर्च्छाधिकारे,—नानायोगाः । जीवन्त्याद्यष्टतं । पथ्यापथ्यकथनं ।

मदात्ययाधिकारे,—नानायोगाः । शीतलरसः । पुनर्नवाष्टतं । अष्टाङ्गलवणं । पथ्या-
पथ्यकथनं ।

दाहाधिकारे,—नानायोगाः । प्राणेश्वरमोदकः । दाहदैन्यश्वरीतैलं । विविधलेपाः ।
पथ्यापथ्यनिरूपणं ।

उन्मादाधिकारे,—नानायोगाः । सिद्धार्थलेपः । महेश्वरघूपः । उन्मादभञ्जिनी वटिका ।
शिवाष्टतं । मृदाकल्याणष्टतं । वैतसष्टतं । मृदापिशितिकष्टतं । लशुनाद्यष्टतं । शता-
शरीतैलं । उन्मादभञ्जनतैलं । उन्मादगजाङ्गुशः । भूताङ्गुररसः । लक्ष्मीविलासरसः ।
पथ्यापथ्यनिरूपणं ।

अपस्माराधिकारे,—नानायोगाः । अपस्मारविनाशिनी वटिका । अपस्मारारिवटिका ।

विषयः । भूतभैरवरसः । अपस्मारभञ्जनतैलं । चन्दनाद्यतैलं । स्वल्पपद्मगन्धघृतं । कुष्माण्डकघृतं ।
दृष्टपद्मगन्धघृतं । पल्लवपाद्यतैलं । मन्त्राचैतसघृतं । पथ्यापथ्यनिरूपणं ।

वातरोगाधिकारे,—नानायोगाः । कल्याणलेहः । माषवलादिकाथः । रास्त्रागुग्गुलुः ।
स्वल्पमासानपिण्डः । आदित्यपाकगुग्गुलुवटकः । त्रयोदशङ्गुग्गुलुः । ब्राह्मनखेदः ।
मन्त्रास्त्रनखेदः । वातारिगुग्गुलुः । अश्वगन्धघृतं । नकुलाद्यघृतं । आद्याद्यघृतं ।
आद्याद्यचूर्णं । मन्त्राश्वगन्धघृतं । दृष्टदशगन्धघृतं । दृष्टद्वेकाद्यघृतं । स्वल्पमेकादिघृतं ।
दृष्टशगन्धघृतं । जागलाद्यघृतं । मध्यभागलाद्यघृतं । दशमूलाद्यघृतं । एलाद्यतैलं ।
मन्त्रावलातैलं । वलाशैरीयतैलं । हिमसागरतैलं । विष्णुतैलं । दृष्टविष्णुतैलं । दश-
मूलतैलं । मध्यनारायणतैलं । मन्त्रानारायणतैलं । श्रीमन्त्रानारायणतैलं । दृष्टनारायण-
तैलं । अश्वगन्धघृतं । मूलकाद्यघृतं । स्वल्पमाषतैलं । माषतैलं । सैन्धवाद्यतैलं । दृष्ट-
गन्धघृतं । मन्त्राभाषतैलं । मज्जखेदः । वायुप्यायसुरेन्द्रतैलं । कुकुटमांसतैलं । गुण-
महोदधितैलं । विजयभैरवतैलं । जागलाद्यतैलं । कुङ्कुमाद्यतैलं । कुङ्कुमप्रसारणीतैलं ।
मन्त्राभाषतैलं । वातराजतैलं । प्रसारणीविशतिकातैलं । सप्तशतिकाप्रसारणीतैलं ।
एकादशशतिकाप्रसारणीतैलं । अष्टादशशतिकाप्रसारणीतैलं । मन्त्रावातप्रसारणीतैलं ।
मन्त्राराजप्रसारणीतैलं । मन्त्रागुग्गुलुचूर्णाविलासतैलं । तैलद्रोणी । वातगजाङ्गुशः ।
अनिलारितैलं । पथ्यापथ्यविवेचनं ।

वातरक्ताधिकारे,—अस्थतादिपाचनं । वत्सादनोयोगः । वासादियोगः । गुडुआदि-
योगः । गोधूमादियोगः । गुडुचीघृतं । शतावरीघृतं । अस्थताद्यघृतं । दशपाकवला-
तैलं । गुडुचीतैलं । दृष्टद्विचूर्णतैलं । शुद्धाकतैलं । नागवलाद्यतैलं । पिण्डतैलं । मन्त्रा-
पिण्डतैलं । विषतिन्दुकतैलं । कैशोरकगुग्गुलुः । अस्थताद्यगुग्गुलुः । पुनर्नवागुग्गुलुः ।
योगसाराष्टतं । वातरक्तान्नकचूर्णं । गुडुआदिलेहः । वातरक्तान्नकः । कन्दुङ्गीगुग्गुलुः ।
स्वायम्भुवगुग्गुलुः । श्वघैतघृतं । पथ्यापथ्यनिरूपणं ।

कण्ठश्लेष्माधिकारे,—भज्जतकादिप्रलेपः । अष्टकद्रतैलं । कुष्ठादितैलं । गुञ्जामद्रसः ।
पथ्यापथ्यादिविवेचनं ।

आमवाताधिकारे,—श्लेष्मादिपाचनं । रास्त्रादिपक्वकं । रास्त्रासप्तकं । वैशानरचूर्णं ।
अलम्बुपाद्यचूर्णं । शतपुष्पादिचूर्णं । योगराजगुग्गुलुः । सिन्धनादगुग्गुलुः । दृष्टद्वयो-
ग-
राजगुग्गुलुः । दृष्टसिन्धनादगुग्गुलुः । वातारिगुग्गुलुः । अजमोदाद्यवटकः । रसेन-
पिण्डः । रसेनसुरा । दृष्टद्रसेनपिण्डः । मन्त्रारसेनपिण्डः । आमगजसिन्धोदकः ।
विफलादिलेहः । शृङ्गीश्लेष्मः । आमवातेश्वररसः । आमवातारिवटिका । विडङ्गा-
दिरसलैहः । वातगजाङ्गुशवटिका । आमनिख्खदनाक्षप्रयोगः । पञ्चाननरसलैहः ।
शृङ्गीघृतं । गुडुचीघृतं । काञ्चिकपटपलकघृतं । रास्त्राद्यघृतं । रास्त्रादिवृतगुग्गुलुः ।
सन्धवाद्यतैलं । पञ्चार्कतैलं । पथ्यापथ्यविवेचनं ।

विषयः । शूलरोगाधिकारे,—दृढत्वमवाद्यतैलं । नानायोगः । विद्यादिज्ञाथः । मातुलज्ञादि-
योगः । विष्वमूलादियोगः । चतुःसमचूर्णं । दृढद्विधादिज्ञाथः । एरण्डसप्तकं । एरण्ड-
द्वादशकं । शङ्खादिचूर्णं । सप्तामृतलौहः । दाधिकष्टतं । पथ्यापथ्यकथनं ।

परिणामशूललाधिकारे,—विडङ्गादिगुड़िका । शम्बूकादिगुड़िका । तिल्लादिगुड़िका ।
सामुद्रायचूर्णं । मधूकादिलौहः । शूलकेशरीरसः । मद्वावैश्वानरचूर्णं । चतुःसमलौहः ।
विद्याधरः । शूलवज्रिणीरसः । शूलान्नकरसः । शूलारिरसः । टङ्कनचतुःसमवटिका ।
शूलमर्दनरसः । क्षीरमण्डुरं । दृढवृतावरीमण्डुरं । तारामण्डुरगुड़ः । वासामण्डुरं ।
शतावरीमण्डुरं । रसमण्डुरं । सितामण्डुरं । शर्करामण्डुरं । अक्षयाद्यलौहः । विफला-
द्यलौहः । लौहगुड़िका । धात्रीलौहः । लौहामृतं । खण्डामलकी । नारिकेलखण्डः ।
दृढन्नारिकेलखण्डः । नारिकेलामृतं । पूगखण्डः । पिप्पलीखण्डः । अविपतिकचूर्णं ।
शङ्खाद्रावकरसः । पिप्पलीष्टतं । चन्दनाद्यतैलं । लाक्षादितैलं । शूलगजाङ्गुशतैलं ।
शतावरीतैलं । पथ्यापथ्यकथनं ।

उदावर्माधिकारे,—नानायोगः । नाराचचूर्णं । रसेनादिचूर्णं । चारयोगः । शुष्क-
मूलकाद्यष्टतं । खिराद्यष्टतं । नाराचरसः । दण्डाभेदीयष्टकः । पथ्यापथ्यनिरूपणं ।
गुल्मरोगाधिकारे,—मातुलादियोगः । नागरादियोगः । एरण्डादितैलयोगः । वचादि-
चूर्णं । दृढद्विधादिचूर्णं । द्विज्ञाद्यचूर्णं । यवचारादिचूर्णं । काशायनगुड़िका । दण्डी-
क्षरीतकीगुड़ः । दृष्टिकाद्यरिष्टं । पद्माननरसः । शिखिवाङ्गरसः । नाराचरसः । वि-
द्याधररसः । मद्वागुल्मकालाननरसः । मद्वाद्रावसं । चन्दनाद्यतैलं । वपुषाद्यष्टतं ।
लोषाद्यष्टतं । वायमानाद्यष्टतं । द्रावाद्यष्टतं । भागीपटप्लकष्टतं । भज्जानकष्टतं । रसे-
नाद्यष्टतं । पथ्यापथ्यानिरूपणं ।

हृद्रोगाधिकारे,—नागरादियोगः । अज्जुनादियोगः । वचादियोगः । पाठाद्यचूर्णं ।
वज्रमष्टतं । अदंष्ट्राद्यष्टतं । वलाद्यष्टतं । अज्जुनष्टतं । तिक्तकचूर्णं । हृदयार्णवरसः ।
पथ्यापथ्यकथनं ।

कण्ठपरोगाधिकारे,—तन्निदानकथनपूर्वकं अपामार्मादियोगकथनं ।

उरोग्रहरोगाधिकारे,—तन्निदानकथनपूर्वकं जीरकादियोगकीर्तनं ।

मूत्रक्ष्माधिकारे,—अमृतादिपाचनं । द्रावादियोगः । पञ्चदण्योगः । शतावरीयादि-
योगः । क्षरीतक्यादियोगः । विकण्टकादियोगः । शतावरीष्टतं । विकण्टकाद्यष्टतं ।
सुकुमारकुमारकष्टतं । मूत्रक्ष्माङ्गनकरसः । लघुलोकेश्वररसः । त्रिनेत्ररसः । पथ्या-
पथ्यनिरूपणं ।

मूत्रघाताधिकारे,—धान्यादियोगः । पाटण्यादियोगः । निदिग्धिकादियोगः । चित्र-
कादियोगः । चित्रकादिष्टतं । विदारीष्टतं । शिलाजतुवष्टकः । पथ्यापथ्यकथनं ।

विषयः । अग्न्यधिकारे,—प्रहरे जेदनादिविधानं । चारादियोगः । वरुणत्वादियोगः । उष-
कादिष्टतं । कुमादिष्टतं । वरुणादिगणः । खदंष्ट्रादिक्वाथः । रलादिचूर्णं । कुलत्वाद्यष्टतं ।
पञ्चमूलत्वाद्यष्टतं । वरुणाद्यष्टतं । वीरजाद्यष्टतं । वरुणाद्यतैलं । महाकुलत्वाद्यष्टतं ।
पाषाणभेदीरसः । पाषाणवज्रकरसः । अग्नरीचररसः । विविक्कमरसः । पथ्यापथ्य-
विवेचनं ।

प्रमेहाधिकारे,—पारिजातादियोगः । नानायोगाः । न्यग्रोधाद्यचूर्णं । अभयाल्लेहः ।
कुशावल्लेहः । शिलाजलवल्लेहः । विडङ्गादिल्लेहः । कर्पूरादिभोदकः । गोक्षुरगुग्गुलुः ।
कफमेहवन्धरसः । मेहानलरसः । वसन्तधाराधररसः । चन्द्रप्रभावटिका । हरशङ्कररसः ।
वज्रेचररसः । मेहकुलान्तकी । मेहमुद्गररसः । मेहकुलान्तकरसः । पञ्चाननरसः ।
अन्यविधचन्द्रप्रभावटिका । सोमप्रभावटिका । शुक्रमाचिकावटिका । घात्रीलेहः ।
वज्रमेनविधिः । धालनरष्टतं । दाडिमाद्यष्टतं । दृढदाडिमाद्यष्टतं । इन्द्रवटिका ।
मेहद्विरदसिंहरसः । दशमूलतैलं । मागधाद्यतैलं । पथ्यापथ्यकथनं ।

सोमरोगाधिकारे,—कदल्यादिष्टतं । कदल्यादियोगः । मापचूर्णादियोगः । तालमुल-
कादियोगः । सोमरोगारिरसः । तारकेचररसः । घात्रीष्टतं । पथ्यापथ्यकथनं ।

सौम्याधिकारे,—विडङ्गाद्यचूर्णं । योषाद्यशक्तुमन्यः । अष्टताद्यगुग्गुलुः । नवाङ्गगुग्गुलुः ।
लौहरसायनं । चूषणाद्यल्लेहः । चिफलाद्यतैलं । ताक्षयोगः । पथ्यापथ्यकथनं ।

दौर्गन्ध्यस्वेदाधिकारे,—नानायोगाः । गुडलग्नादिवटिका । हरीतक्यादिलेपः ।
भूनिम्बादिलेपाः । लोभादिलेपः । चन्दनादिलेपः । चन्दनादितैलं । महासुगन्धितैलं ।
काशिकाधिकारे,—अश्वगन्धादियोगः । प्रपृष्टिकतैलं । पूर्णचन्द्ररसः । पथ्यापथ्यकथनं ।

उदराधिकारे,—नानायोगाः । समुद्रकाद्यचूर्णं । पाठादिचूर्णं । नारायणचूर्णं ।
अर्कादिभक्ष्यं । पुनर्णवाष्टकं । उदरारिल्लेहः । अग्निकुमारः । सिद्धवटिका । उदरारि-
रसः । नवायसल्लेहः । शङ्खद्रावकः । महाद्रावकः । मध्यद्रावकः । सत्यद्रावकः ।
एकादशरसः । ताक्षयोगः । प्राणवज्रभरसः । विकङ्गादिल्लेहः । नाराचरसः । चूलिका-
वटिका । चिचकष्टतं । दशमूलपटपलकष्टतं । विन्दुष्टतं । दधिमण्डष्टतं । नाराचष्टतं ।
पथ्यापथ्यकथनं ।

झीरायकतचिकित्साधिकारे,—नानायोगाः । मानगुडिका । पिप्पलीवर्जमानानि ।
पथ्याभोदकः । क्षीरपिप्पली । अभयालवर्णं । चिचकल्लेहः । झीरवज्रिणीरसः । वज्रि-
सुन्दररसः । झीरगजकेशरीरसः । रोहितकाद्यल्लेहः । यकृतझीरोदरल्लेहः । लोक-
नाथरसः । वज्रेचररसः । दृढदुग्धपिप्पली । चिचकपिप्पलीष्टतं । दृढचिचकष्टतं ।
रोहितकष्टतं । महारोहितकष्टतं । पथ्यापथ्यकथनं ।

शोथाधिकारे,—नानायोगाः । शुष्कग्रादियोगाः । पुनर्णवाष्टकं । पुनर्णवाल्लेहः । चार-

विषयः । गुड़िका । दशमूलहरीतकी । कंसहरीतकी । शोथारिमण्डूरं । लोकनाथरसः ।

माहेश्वरलौहः । घोलमण्डूरं । अन्यविधतक्रमण्डूरं । शोथशार्दूलरसः । शोथशार्दूलतैलं ।
शुष्कमूलकाद्यतैलं । मद्याशुष्कमूलकाद्यतैलं । पुनर्णवादिनैलं । दृढपुनर्णवादिनैलं ।
शीघ्रतैलं । पुनर्णवाद्युतं । शुष्कीद्युतं । चित्रकाद्युतं । शैलेयाद्युतं । चित्रकाद्युतं ।
खलपद्माद्युतं । पथ्यापथ्यकथनं ।

दृढिब्रह्माधिकारयोः,—नानायोगाः । शतपथ्याद्युतं । सौरेश्वरद्युतं । विष्ण्वाद्यचूर्णं ।
दृढसैन्धवादिनैलं । गन्धर्वहस्तकतैलं । पथ्यापथ्यकथनं ।

गल्लगण्डाधिकारे,—नानायोगाः । तुम्बितैलं । रौद्ररसः । काष्ठनादिगुड़िका ।
विष्ण्वाद्यतैलं । निर्गुण्डीतैलं । शाखोटकविष्ण्वाद्यतैलं । अस्तताद्यतैलं । योषाद्यतैलं ।
गुञ्जाद्यतैलं । पथ्यापथ्यकथनं ।

स्त्रीपदाधिकारे,—नानायोगाः । दृढदारकचूर्णं । पिप्पलाद्यचूर्णं । सौरेश्वरद्युतं ।
महासौरेश्वरद्युतं । दृढतसौरेश्वरद्युतं । विडङ्गाद्युतं । धात्रीद्युतं । कनकतैलं ।
नित्यानन्दरसः । महानित्यानन्दरसः । उदरवल्लभरसः । ताम्ररसः । विविधप्रलेपाः ।
पथ्यापथ्यनिरूपणं ।

विद्रव्यधिकारे,—नानायोगाः । जलौकादियोगाः । प्रियङ्गाद्यतैलं । अस्ततविन्दुरसः ।
पथ्यापथ्यकथनं ।

व्रणशोथसद्योव्रणाद्यधिकारे,—नानायोगाः । विविधौषधयः । तिलपट्टकं । तिलाष्टकः ।
निम्बपत्रादिप्रलेपाः । जिरकाद्युतं । गण्डूपदतैलं । चक्रतैलं । वटिकागुग्गुलुः ।
अस्ततावटिका । अस्ततागुग्गुलुः । दृढदस्ततागुग्गुलुः । जातीकाद्युतं । गौराद्युतं ।
गौराद्यतैलं । करञ्जाद्युतं । लाङ्गलीकद्युतं । विपरीतमस्ततैलं । अङ्गारकतैलं ।
दुर्व्याद्युतं । मञ्जिष्ठाद्युतं । पाटालतैलं । तालकतैलं । व्रणराक्षसतैलं । वि-
फलादिप्रलेपाः । पथ्यापथ्यनिरूपणं ।

नाडीव्रणाधिकारे,—सप्तारङ्गगुग्गुलुः । सर्जिकातैलं । कुम्भिकाद्यतैलं । चित्रविमाण्डक-
रसः । कालाग्निरुद्ररसः । कुम्भुन्दरारिरसः । विस्मन्दमतैलं । करवीराद्यतैलं । निशाद्य-
तैलं । भगन्दरादिचिकित्सा । निर्गुणीतैलं । हंसपदादिनैलं । नानायोगाः । पथ्यापथ्य-
कथनं ।

उपदंशाधिकारे,—नानायोगाः । लवङ्गादिधूमः । रसशेखररसः । भूनिम्वाद्युतं ।
करञ्जाद्युतं । आगारधूमाद्यतैलं । खदिरादिचूर्णं । भैरवरसः । कुठोपदंशहरधूपः ।
मदनकामदेवरसः । विफलागुग्गुलुः । निम्बादिगुग्गुलुः । रसगुग्गुलुः । पथ्यापथ्यकथनं ।
शूकदोषाधिकारे,—नानायोगाः । दार्वीतैलं । पथ्यापथ्यकथनं ।

भग्नाधिकारे,—अवनमनोव्रमनादिक्रियाः । शतघोतद्युतादियोगाः । लाक्षागुग्गुलुः ।
आभादिगुग्गुलुः । गन्धतैलं । पथ्यापथ्यकथनं ।

विषयः । कुष्ठरोगाधिकारे,—पञ्चकपायः । नानायोगाः । कुष्ठायचूर्णं । एङ्गमादिचूर्णं । विविधौषधयः । पूर्णचन्द्रलेपः । पञ्चनिम्बकाथः । एकविंशतिकगुग्गुलुः । तिक्तपटपलकं । पञ्चतिक्तकष्टतं । मद्यातिक्तकष्टतं । महाखदिरादिष्टतं । गुग्गुलुपञ्चतिक्तकष्टतं । वज्रकष्टतं । सोमराजीष्टतं । आरग्वधाद्यतैलं । मद्याष्टकतैलं । वज्रकतैलं । मरिचाद्यतैलं । दृढम्भरिचाद्यतैलं । विषतैलं । करवीराद्यतैलं । सिन्दूराद्यतैलं । मद्यासिन्दूराद्यतैलं । दूर्वाद्यतैलं । शर्करतैलं । सोमराजीतैलं । मध्यसोमराजीतैलं । दृढत्वाभराजीतैलं । पृथ्वीसारतैलं । कालानलतैलं । मञ्जिष्ठाद्यतैलं । वज्रितैलं । कन्दर्पसारतैलं । सर्वेश्वररसः । वेतालरसः । लङ्केश्वररसः । कुष्ठनिष्ठान्नरसः । अष्टताङ्कुरलौहः । मद्यातालेश्वररसः । तालकेश्वररसः । पलाशसम्भानं । मद्याभञ्जातकगुग्गुः । अमृतभञ्जातकी । अष्टताङ्गुलुः । नवाथसलौहः । चन्द्रशेखररसः । सूर्येकान्नरसः । अग्नितैलं । चर्माम्नाकरसः । श्वेतारिरसः । शद्वटिका । अष्टविधतैलं । पथ्यापथ्यनिरूपणं ।

अश्वपित्तनाधिकारे,—नानायोगाः । श्लेष्मपित्तान्नकरसः । वीरेश्वररसः । हरिद्राखण्डः । दशाङ्गपाचनं । पञ्चनिम्बादिपाचनं । वासाष्टतं । पिप्पलीष्टतं । तिक्तष्टतं । चुधावतीगुड़िका । जिरकाद्यष्टतं । पटोलशुण्ठीष्टतं । पटोलष्टतं । द्राक्षाष्टतं । मतावरीष्टतं । एलाद्यवलेहः । खडकुसाण्डः । शुण्ठीखण्डः । पूगखण्डः । दृढतूगखण्डः । लोलालिलामरसः । नारायणष्टतं । पथ्यापथ्यकथनं ।

विमर्षाधिकारे,—नानायोगाः । पञ्चकल्कलादिलेपाः । कुष्ठादिलेपाः । पञ्चतिक्तगुग्गुलुः । पञ्चतिक्तकष्टतं । मद्यापन्नकष्टतं । कालाग्निधद्ररसः । शोभाञ्जनादिलेपः । पथ्यापथ्यकथनं ।

मसूर्यधिकारे,—नानायोगाः । निम्बादिपाचनं । खदिराष्टकं । मातुलङ्गादिलेपाः । धात्रीफलादिगण्डूषं । गोधूममसूरादिधूपः । पथ्यापथ्यकथनं ।

अश्ववसन्नाधिकारे,—तन्निदानकथनपूर्वकं नानायोगकथनं । चन्द्रोदयरसः । सत्यञ्जयरसः । अश्ववसन्नारिरसः । अश्वकुठाररसः । पथ्यापथ्यकथनं ।

सवातव्रणाधिकारे,—नानायोगाः । चिङ्गुलाद्यधूमः । वातव्रणारिरसः । वातारिरसः । रसविजयरसः । पथ्यापथ्यकथनं ।

कुष्ठरोगाधिकारे,—नानाविधयोगाः । विविधलेपाः । मञ्जिष्ठाद्यतैलं । कुङ्कुमाद्यतैलं । मद्याकुङ्कुमाद्यतैलं । वर्णकष्टतं । हरिद्राद्यतैलं । शङ्कराजतैलं । मद्याशङ्कराजतैलं । स्त्रीतैलं । दृढतस्त्रुष्टाद्यतैलं । चन्दनाद्यतैलं । मद्यानीलतैलं । पथ्यापथ्यनिरूपणं ।

मुखरोगाधिकारे,—नानायोगाः । विविधलेपाः । कनकचूर्णं । पीतकचूर्णं । मद्यासहचरतैलं । हरिमेदसाद्यतैलं । लाचाद्यतैलं । वकुलाद्यतैलं । खदिरादिवटिका ।

विषयः । दृढतखदिरादिवटिका । मुखरोगकुलान्नकरसः । हिङ्गुलेखररसः । पथ्यापथ्यकथनं ।
कर्णरोगाधिकारे,—नानायोगाः । चारुतैलं । अपामार्गमूलतैलं । सवर्दिकातैलं ।
दशमूलतैलं । विम्बतैलं । लशुनाद्यतैलं । पञ्चकषायचूर्णं । जम्बाद्यतैलं । दृढच्छम्-
काद्यतैलं । महाशम्भूकाद्यतैलं । निशाद्यतैलं । धुसुरतैलं । कुष्ठाद्यतैलं । शतावरीतैलं ।
कर्णरोगारिरसः । रास्नागुग्गुलुवटिका । पथ्यापथ्यनिरूपणं ।

नानारोगाधिकारे,—शोषादिकचूर्णं । कलिङ्गाद्यतैलं । करवीराद्यतैलं । चित्रकतैलं ।
चित्रचरीतकी । कनकसुन्दररसः । पीनसारिरसः । नासापाकारिरसः । शोषादि-
गुडिका । आर्द्रकगुडः । पथ्यापथ्यकथनं ।

नेत्ररोगाधिकारे,—नानायोगाः । अञ्जनादिकथनं । विविधलेपाः । विल्वान्नं । अथो-
गुग्गुलुः । दृढदासकादिः । अजादिघृतं । दृढादन्याद्यघृतं । दन्तवर्तिः । पाटलाद्यघृतं ।
गुडिकाञ्जनं । शशकाद्यघृतं । सुखारतिवर्तिः । चन्द्रोदयावर्तिः । कुमारिकावर्तिः ।
दृष्टिप्रसादनीवर्तिः । चन्द्रप्रभावर्तिः । नागार्जुनाञ्जनं । नयनसुखवर्तिः । शङ्खादि-
वर्तिः । शल्लककण्ठकरण सुशुतोक्तविधिः । अन्यविधगुडिकाञ्जनं । त्रिफलाघृतं । महा-
विफलाघृतं । भङ्गराजाद्यतैलं । विविधधूपकथनं । अमृताद्यघृतगुग्गुलुः । दृढन्मिच-
वटिका । नयनचन्द्रलौहः । वासाद्यघृतगुग्गुलुः । पथ्यापथ्यकथनं ।

शिरोरोगाधिकारे,—नानायोगाः । शताक्षराद्यतैलं । दृढज्जिरकाद्यतैलं । पट्टविन्दु-
तैलं । गुड्यातैलं । दृढद्रुज्जातैलं । अपामार्गतैलं । नखविधिः । यष्ट्याद्यघृतं । मथूराद्य-
घृतं । वषणादिघृतं । व्याधिग्राहूतैलं । दृढदशमूलतैलं । दशमूलतैलं । महादश-
मूलतैलं । महादद्रुतैलं । शिरःशूलद्रिरसः । कफकेतुरसः । श्लेष्मश्लेन्द्ररसः ।
पथ्यापथ्यनिरूपणं ।

प्रदराधिकारे,—नानायोगाः । अशोकचूर्णं । अश्वगदराद्यघृतं । शीतकल्याणघृतं ।
दृढच्छतावरीघृतं । अशोकघृतं । चन्दनाद्यचूर्णं । प्रदरान्नकरसः । प्रदरारिरसः ।
पथ्यापथ्यनिरूपणं ।

मदनगृह्यरोगाधिकारे,—नानायोगाः । मुक्कितैलं । सालत्यादिघृतं । पलाशादि-
तैलं । अजमोदादिघृतं । फलघृतं । दृढतफलघृतं । अश्वगन्धाघृतं । मिश्रकल्प-
द्रुमघृतं । लोमशतनाथं शङ्खभस्मादिलेपकथनं । चारुतैलं । पथ्यापथ्यनिरू-
पणं ।

स्त्रुतिकारोगाधिकारे,—मधूकादियोगः । कपित्वादियोगः । कुशादियोगः । सुखप्रसवाद्यं
नानाविधयोगकथनं । स्त्रुतिकादशमूलपाचनं । श्लीवेरादिपाचनं । पिप्पल्यादिचूर्णं ।
गुड्यादिपाचनं । वज्रकाञ्चिकं । पञ्चजिरकगुडिका । अन्यविशद्वाद्यं विविधलेप-
कथनं । मण्डीतैलं । भद्रोल्काद्यावलेहः । पिप्पलाद्यघृतं । गन्नाधररसः । स्त्रुतिकारि-

विषयः । रसः । सूक्तिकान्तरसः । सूक्तिकाद्रिरसः । रसाद्रवटिका । दृष्टज्जिरकामिमोदकः ।
 सौभाग्यशुष्की । महासौभाग्यशुष्की । पथ्यापथ्यविवेचनं ।
 स्त्रीरोगाधिकारे,—बन्धाकरणयोगादिकथनं । स्त्रीवशीकरणयोगादिकथनं । पति-
 वशीकरणयोगादिकथनं । गर्भरक्षायोगादिकथनं । पथ्यापथ्यकथनं ।
 बालरोगाधिकारे,—जातकर्मादिकथनं । कुष्ठादियोगाः । नामयोगः । बालचतुर्भद्रिका ।
 घातकादिलेखः । भद्रादिकाथः । मुक्तादिकषायादिकथनं । नानायोगाः । दाक्षि-
 मादिचूर्णं । भार्गीतैलं । अश्वगन्धाष्टतं । बालचाङ्गेरिष्टतं । कुमारकष्टतं । कुमार-
 कल्याणष्टतं । चाङ्गेरिष्टतं । सोमष्टतं । अष्टमङ्गलष्टतं । बालकरसः । बालरोगहररसः ।
 बालरोगान्नकरसः । बालरोगारिरसः । महागन्धकरसः । कुटजाष्टकं । घातकादि-
 लेखः । सरलादिघूपः । रचामन्त्रादिकथनं । पथ्यापथ्यकथनं ।
 विषाधिकारे,—सर्पभीतिनिवारणार्थं योगादिकथनं । सर्पदंशे स्त्र्यं भूवत्यागकर्तव्य-
 ता । मन्त्रादिकथनं । कालहररसः । शिरीषपुष्पादिनस्यविधानं । लक्ष्मणाश्रयगता-
 दिविषे प्रतीकारकथनं । दृष्टिकादिविषचिकित्सा । कुकुरव्याघ्रादिविषचिकित्सा ।
 मृतसञ्जीवनी । पथ्यापथ्यकथनं ।
 रसायनाधिकारे,—ष्टतुविशेषे भक्ष्यद्रव्यविशेषकथनादिकं । मेधादिजननप्रक्रिया-
 कथनं । गुडुष्यादियोगः । सारस्रतचूर्णं । लौहादीनां मारणपुटनादिविधिः । साध्य-
 साधनपरिमाणविधिः । मारणविधिः । स्थालीपाकविधिः । पुटनविधिः । पाकविधिः ।
 अधकादिविधिः । मन्त्रादिकथनं । रसादिपानोत्तरकर्तव्यतानिरूपणं । भक्षणविधिः ।
 अमृतसारलौहः । दासरसायनलौहः । ताम्रयोगः । अमृतभक्षतातकी । रसाधचूर्णं ।
 सर्वाङ्गसुन्दररसः । चन्द्रिकारसः । मकरध्वजः । पूर्णचन्द्रोदयः । रससिन्दूरः । अन्य-
 विधरससिन्दूरः । नानाविधरससिन्दूरकथनं । चतुर्मुखरसः ।
 वाजीकरणाधिकारे,—गोचुरादियोगकथनं । पिप्पल्यादियोगः । विदार्यादिचूर्णं ।
 नरसिंहचूर्णं । शृङ्गाराधं । वसन्तकुसुमाकरवटिका । मन्मथरसः । लक्ष्मीविलासरसः ।
 शतावरीष्टतं । अश्वगन्धादियोगः । अश्वगन्धाष्टतं । महाश्वगन्धाष्टतं । दृष्टदशगन्धाष्टतं ।
 गुडकुम्भाष्टकं । चूतसरायनं । आधरसायनं । वज्रधररसायनं । चेमाङ्गसुन्दररसः ।
 हरमङ्गलरसः । कामदीपकरसः । रतिवज्रभरसः । कामधेनुरसः । पूर्णचन्द्रचूर्णः ।
 भक्षताकादियोगः । अश्वगन्धातैलं । कनकादियोगः । वीर्यसम्पन्नकरणं । कुसुमभैतलं ।
 कनकगुडिका । करवीरादियोगः । रतिवज्रभगुडिका । ध्वजभङ्गचिकित्सा । निला-
 दियोगः । गोशृङ्गादियोगः । वशीकरणार्थं लेपादिकथनं । इन्द्रवाणिकादि योगः ।
 कामेश्वरमोदकः । अन्यविधकामेश्वरमोदकः । दृष्टकामेश्वरमोदकः । मध्यमदनमोद-
 कः । श्रीमहामदनमोदकः । कामाग्निमन्दीपनमोदकः । दृष्टरतिवज्रभमोदकः ।

विषयः । मेथिमोदकः । पूगरसायनं । पूर्णचन्द्ररसः । आनन्दमदनरसः । मोक्षरामोदकः ।
 आसवाधिकारे,—उशीरासवकथनं । पिप्पल्याद्यासवकथनं । मध्वासवकथनं । लोहा-
 सवकथनं । वज्रुलारिष्टकथनं । द्राक्षारिष्टकथनं । दशमूलारिष्टकथनं ।
 स्नेहाधिकारे,—घृतादिस्नेहगुणनिरूपणं ।
 स्नेहाधिकारे,—लवणादियोगकथनं ।
 वमनाधिकारे,—पञ्चकषायकथनं । नानायोगकथनं ।
 घिरेचनाधिकारे,—पिप्पल्यादिपाचनं । नानायोगाः । अभयामोदकः । वैद्यात्मना-
 वटिका । दृष्टदिग्भामेदीरसः ।
 अनुवासनाधिकारे,—नानायोगकथनं ।
 निरुद्धाधिकारे,—नानायोगाः ।
 नस्याधिकारे,—नानायोगाः ।
 घूमाधिकारे,—नानायोगाः ।
 आद्योतलतर्पण-पुटपाकाधिकारेषु,—तत्प्रक्रियाकथनं ।
 दिनाचाराधिकारे,—भोजनीयद्रव्यादिविधानं ।
 सुस्याधिकारे,—अतुविशेषे भक्ष्यद्रव्यविशेषादिनिरूपणं । इति योगास्ततविवरणं ॥

No. 1619. मन्त्रचिन्तामणिः ।

Substance, country-made paper, 8 x 4 inches. Folia, 42. Lines, 7 on a page. Extent, 932 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1865. Place of deposit, Phāḍidhā, Zillā Virabhūma, Thānā Siuḍī, Bābu Kuladānanda Sena. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Mantra-chintāmaṇi. A compilation of the rules, rituals, hymns, and instructions for the worship of Vāṭuka Bhairava, a companion of Ś'iva, and often taken for Ś'iva himself. This divinity is worshipped whenever there is a serious case of illness in a house, or a sudden misfortune is apprehended. When the worship is not practicable, or inconvenient, one particular hymn in praise of the divinity, called *Vāṭuka-bhairava-stava* is religiously recited, morning and evening, in the hearing of the patient until he is cured. Anonymous.

Beginning. नत्वा गुरुं गणाध्यक्षमम्नां वाविवलप्रदां ।

साधकामीष्टसिद्धौ वक्ष्ये भैरवपद्यतिम् ॥

प्रणवमाद्ये समुच्चार्य वटुकाय आपदुद्धरणाय,—

End. सिद्धमन्त्रं प्रकुर्वीत काम्यकर्मणि साधकः ।

पूर्वोक्तानि महादेवि सिध्यन्त्येव न संशयः ॥

Colophon. इति मन्त्रचिन्तामणौ श्रीवटुकभैरवमन्त्रविधानं समाप्तं ।

संवत् १८६५ । मार्गशुद्धि ॥

विषयः । तत्र वटुकभैरवमन्त्रस्य ऋष्यादिकथनं । पुरस्सरणं । तत्र प्रयोगः । मन्त्रसंस्था-
दिकथनं । गायत्र्यादिकथनं । वह्निमौलकादिनिरूपणं । सिद्धवीजान्यासादि-
कथनं । विशेषार्थस्थापनादिविधिः । प्रमथाद्यावरणाश्चनविधिः । वद्राक्षमाला-
भिमन्त्रणादिकीर्तनं । बलिदानविधिः । सात्त्विकराजसिकभेदेन तद्गुदैविध्य-
कथनं, लक्षणादिकथनञ्च । दीपदानविधिः । आकर्षणविशेषादिकर्मसु दृढ-
तैलभेदादिनिरूपणं । धारणयन्त्रलक्षणादिकं । सात्त्विकध्यानकथनानन्तरं रा-
जसध्यानकथनं । वन्याचिकित्सा । विपुण्णकधारणोपयोगिभस्मसाधनद्रव्यादि-
निरूपणं । प्रज्ञालाभोपधनिरूपणं । आपदुद्धरणकथनञ्च ।

No. 1620. कार्तवीर्यार्जुनदीपदानप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, 8 x 4 inches. Folia, 21. Lines, 9 on a page. Extent, 337 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Phāḍidhā, Thānā Siuḍi, Zillā Vīrabhūma, Bābu Kuladānanda Sena. Appearance, old. Prose. Correct.

Kārttavīryārjuna-dīpadāna-prayoga. A manual for dedicating lighted lamps to Kārttavīryārjuna, or Arjuna the son of Kritavīrya, a monster with a thousand arms, who was a great king, probably the same whom the Jains look upon with great respect as a universal monarch of great sanctity. The dedication is made in the months of Vaisakha, Śrāvana, Ās'vina, Kārtika, Agrahayana, Pausa, Māgha and Phālguna. By Kāmalākara Bhaṭṭa, son of Rāmakriṣṇa Bhaṭṭa, and grandson of Nārāyaṇa Bhaṭṭa. A work on this subject has been noticed under No. 237 (*ante* Vol. I, p. 125); but it is by a different author.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अथ कार्तवीर्यार्जुनदीपदानविधिः । तत्र वसन्त-रैमन्त-शिशिरेषु वर्षा-शरदोर्वा वैशाख-श्रावणाश्विन-कार्तिक-मार्गशीर्ष-पौष-माघ-फाल्गुणमासेषु शुक्लपक्षे कृष्णपक्षे वा पक्षस्येव विधिः ।

End. श्रीमन्नारायणाख्यात् समजनि विबुधो रामलब्धाभिधान-
स्तत्सूनुः सर्वविद्याभूषिनिजसुलकीकारतः कुम्भजम्बा ।
दृष्ट्वा नानानिवन्धान् वरचयदतुलं प्रत्यमळाकराख्यः
पिचोः पादाजसङ्गो रघुपतिपदयोः स्वाशमं प्रार्थयंश्च ॥

Colophon. इति श्रीनारायणभट्टसूनुमहामहोपाध्यायरामलब्धमहात्मजकमलाकरभट्टकृतः
श्रीकार्तवीर्यार्जुनदीपदानप्रयोगः सम्पूर्णः ॥

विषयः । कार्तवीर्यार्जुनमुद्दिश्य दीपदाने मासनचवतिथ्यादिरूपणं । तत्र आकर्षण-
मारणोच्चाटनादौ स्पर्शरौप्यादिपात्रभेदेन दीपदानविधिः । तत्र तत्र गोमहि-
षादिघृततयवस्थापनं । घृतादिपरिमाणकथनञ्च । वर्तिनिर्माणदानादिवि-
धानं । सन्ध्यादिदानविधिः । आरम्भकाले शकुनादिना शुभाशुभज्ञानकथनं ।
दीपप्रयोगः ।

No. 1621. सिंहसिद्धान्तसिन्धुः ।

Substance, country-made paper, 8 x 4 inches. Folia, 257. Lines, 9—10 on a page. Extent, 5,492 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Phāḍidhā, Thānā Siuḍi, Zillā Vīrabhūma, Bābu Kuladānanda Sena. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Siṅha-siddhānta-sindhu. A handbook of Vaiṣṇava religious duties, diurnal, periodical and optional, including the several feasts and fasts enjoined in the Vaiṣṇava Calendar. By S'ivānanda Gos'vāmī, son of Jagannivāsa Gos'vāmī.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अथ नित्य + + प्रयोगः । तत्र श्रीमान् साधकः प्रमाणोक्त-
लक्षणे ब्राह्मे मुञ्जर्णे दक्षिणावयवेन शय्यायाः समुत्थाय खेष्ट देवं ध्रुत्वा वाम-
चरणं प्रथिव्यां विन्यस्य उत्थाय स्वभवनाद् वह्निर्निर्गत्य आवश्यकं विधाय,—

End. मौलैकसारां धनदैकसारां विदैकसारां शृणु सिद्धिविद्यां ॥

Colophon. इति श्रीमद्गोस्वामिजगन्निवासात्मजगोस्वामिश्रीशिवानन्दविरचिते सिंहसिद्धान्तसिन्धौ एकचत्वारिंशत्तरङ्गः ।

विषयः । सामान्यतो नित्यपूजाविधानं । तत्र प्रातःसपर्य्यामूर्गेः निर्गन्ध्यादिकमपठ्य
दन्तधावनस्नानादिविधानकर्तव्यता । नित्यपूजाप्रयोगवाङ्मयं । सन्याविधाना-
वश्यकता । वैदिकतर्पणमनुष्ठाय तान्त्रिकतर्पणकर्तव्यता । शक्तिस्तुत्यन्तोपा-

विषयः ।

सकादीनां विशेषकथनं । भूतशुद्धिप्रकारकीर्तनं । प्राणायामस्वरूपकथनं । प्राणप्रतिष्ठाविधिः । मातृका-केवल-संचार-सृष्टिस्थित्यादिन्यासनिरूपणं । श्रीक-
ष्णादिना मातृकान्यासकथनं । केसवादिमातृकान्यासादिकथनम् । पञ्चायतन-
पूजाविधानं । शिवाय षोडशोपचारदानमन्त्रकथनं । तत्र तत्र आसनादिनिरू-
पणम् । होमविधानं । विस्तरतो नित्यपूजानुष्ठानां शतौ सङ्क्षेपेण पूजा-
विधानं । श्राद्धस्य सङ्क्षेपपूजाकरणे दोषकथनं । सूतकादौ नित्यपूजाकर्तव्य-
ताविधानं । दीक्षाविधानं । दीक्षाचरणं । आणची-श्राद्धेयी-श्राद्धवीभेदेन
दीक्षायास्त्रैविध्यकथनपूर्वकं तत्तज्जचणकीर्तनं । पुस्तकलिखितमन्त्रजापसिद्धि-
दानिकथनं । गुरुभक्तिमाहात्म्यं । गुरुलक्षणं । मध्यदेशकुरुक्षेत्रादिवासिनां
गुरुणां श्रेष्ठत्वकथनं । गौड-तौल-मागध-केरलादिवासिनां गुरुणां मध्यमत्वकी-
र्तनं । कर्णाट-काश्मीर-कलिङ्ग-कामरूपादिवासिनां गुरुणामधमत्वनिरूपणम् ।
दुष्टलक्षणं । गृहस्थस्य भिक्षु-वानप्रस्थादिभ्यो मन्त्रग्रहणे दोषकथनं ।
पितृदिभ्यो मन्त्रग्रहणे दोषः । प्रतिलोमदीक्षानिषेधः । स्त्रिया अपि गुरुत्व-
कथनं । गुरुणा सार्धं ऋणादानक्रयविक्रयादिनिषेधः । गुरौ मनुष्यज्ञाने
दोषः । शिष्यलक्षणं । निन्दितशिष्यपरिग्रहे दोषः । गुरुशिष्यपरीक्षाप्रकारः ।
शूद्रादिभ्यः प्रणवादिद्युक्तमन्त्रदाननिषेधः । मन्त्राणां ब्रह्मचरादिभेदकथनं ।
मन्त्राणां पुंस्त्र्यादिदेवतादौ दोषादोपनिरूपणं । तेषां सुप्रप्रबुद्धत्वादिनि-
र्णयः । मन्त्रदोषाः । मन्त्राणां बालत्वादिनिरूपणं । तेषां दीपचुधार्त्तत्वादि-
कथनं । मन्त्रदोषनिरसनोपायकीर्तनं । मन्त्राणां दशविधसंस्कारनिरूपणं ।
मन्त्रमेलनप्रकारः । गणमैत्रीविचारः । राशिवक्रादिनिर्माणप्रकारः । पाश्च-
भौतिकचक्रादिनिरूपणं । सिद्धसाध्यादिनिरूपणं । वर्णशोधनप्रकारः । ऋण-
घनशोधनकथनं । षट्पदचक्रादिकथनं । मन्त्रग्रहणे मासतिथ्यादिनिरूपणं ।
शिवमन्त्रावलीनिरूपणं । तत्र मन्त्रविशेषेण ध्यानगायत्र्यादिनिरूपणं । दक्षि-
णामूर्तिमन्त्रादिनिरूपणं । चिन्तामणिमन्त्रादिनिरूपणं । भैरवमन्त्रादिनिरू-
पणं । वटुकमन्त्रादिनिरूपणं । गजाद्यादिप्रयोगः । जलान्यायप्रशंसा । तन्मा-
हात्म्यकथनम् । पराप्रसादमन्त्रनिरूपणादिकं । प्रपञ्चन्यास-युवनन्यासादिकथनं ।
दैवतन्यास-महाधोदादिन्यासकथनम् । ब्राह्मणस्य सर्व्यथैव सात्त्विकबलिदान-
कर्तव्यता । चाम्बकमन्त्रनिरूपणादिकम् । अथ कामनाविशेषे होमविशेषवि-
धानं । मन्त्रविचारप्रकरणेऽस्मिन् सर्व्वे च प्रयोगनिरूपणमस्ति । एवं परम् ।
भुवनेश्वरीमन्त्रनिरूपणादिकं । मातङ्गीमन्त्रनिरूपणादिकं । उच्छिष्टपाण्डालि-
नीमन्त्रादिकथनम् । दुर्गामन्त्रविधानादिकं । बालाया मन्त्रादिनिरूपणं ।

No. 1622. विलक्षणचतुर्दशकं ।

Substance, country-made paper, 13 × 3 inches. Folia, 2. Lines, 5 on a page. Extent, 29 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Mayanádála, Post Khayarásula, Zillá Vírabhúma, Bábu Nandalála Mukhyopádhyáya. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Vilakshana-chaturdas'aka. A poem in 14 stanzas on the relation of Chaitanya to Krishna. By Sadás'iva Kavirája Gos'vámí.

Beginning. मुमोच विषयसृष्टां ब्रजविलासिनीनागरः
करोति चरितं मुनेर्मुनिविचिन्त्यपादाम्बुजः ।
तटे लवणवारिधेः स्विपति दुग्धसिन्धुं जहौ
विलक्षणविचेष्टितो विहरते शचीनन्दनः ॥ १ ॥

End. विलक्षणचतुर्दशप्रमितपद्यमत्यद्भुतं
सदाशिवरसज्ञया सरसमेतदास्त्रादितं ।
शचीसुतपदाम्बुजे निविडमन्त्रियोगप्रदं
विश्रन्तु सुखसागरे परिपठन्तु सन्निधिरं ॥ १५ ॥

Colophon. इति श्रीसदाशिवकविराजगोस्वामिविरचितं विलक्षणचतुर्दशकं समाप्तम् ।
विषयः । शचीनन्दनस्य श्रीछायावताराद् विलक्षणकथनपूर्वकं तदीयचेष्टादिवर्णनं ।

No. 1623. गङ्गादेवीस्तोत्रं ।

Substance, country-made paper, 13 × 4½ inches. Folia, 2. Lines, 7 on a page. Extent, 48 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Mayanádála, Post Khayarásula, Zillá Vírabhúma, Bábu Nandalála Mukhyopádhyáya. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Gāṅgādevī-stotra. A poem in praise of Gaṅgādevī, daughter of Nityānanda, the coadjutor of Chaitanya. By Abhirāma Gos'vámí.

Beginning. श्रीराधा युगप + रिच मुदितौ संसेव्यभावौ मिथः
प्रेमाविष्टतया पुरा विगलितौ तद्वस्तु गङ्गावनौ ।
सा त्वं सूर्यसुता सुता चि लपया जाताधुनाधीश्वरी
नित्यानन्दसुते प्रसीद गदितं प्रेम्णो वरी मञ्जरी ॥

- End. गोपालोऽहं प्रसिद्धो विरचनमन्त्रं रामदासो हि नाम्ना
 स्तोत्रं ब्राह्मार्थसारं कलिमलमथनं देवि भृत्यस्तवास्मि ।
 किन्त्वज्ञस्थानने मे भगवति क्षयया वाचि + + + + यत्
 तत् सम्पूर्णं भवेत्तत्पदयुगमले चार्पितस्तु नित्यं ॥
- Colophon. इति श्रीचभिरामगोस्वामिनाविरचितं श्रीमतीगङ्गादेवीस्तोत्रं सम्पूर्णं ।
- विषयः । नित्यानन्दतनयाया गङ्गायाः स्तवनं ।

No. 1624. गौराङ्गस्मरणैकादशकं ।

Substance, country-made paper, 13 × 5 inches. Folium 1. Lines, 14. Extent, 24 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Mayanādāla, Post Khayarāsula, Zillā Virabhūma, Bābu Nandalāla Mukhyopādhyāya. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Gaurāṅga-smaraṇaikaśadaśaka. Eleven stanzas in praise of Gaurāṅga. By Vis'vanātha Chakravartī.

Beginning. श्रीगौराङ्गमहाप्रभाकरणयोर्या केशशेषादिभिः

सेवागम्यतमा स्वभक्तविहिता लोच्येक्षु या लभ्यते ।

तां तन्मानसिकसृतिं प्रथयितुं भाव्यां सदा सन्ततैः

स्त्रोमि प्रात्यक्षिकं तदीयचरितं श्रीमन्नवद्वीपजं ॥

End. श्रीगौराङ्गविधोः स्वधामनि नवद्वीपेऽष्टकालोद्भवां

भाव्यां भव्यगणेन गोकुलविधोर्लीलासृतिर्यादृशी ।

लीलां श्रोतयदेतदेकदशकं प्रीत्यन्विता यः पठेत्

तं प्रीणाति सदैव यः कथयति तं गौरमध्येऽयं ॥

Colophon. इति श्रीविश्वनाथचक्रवर्तिना विरचितं गौराङ्गस्मरणैकादशकं समाप्तम् ।

विषयः । गौराङ्गस्तवनं ।

No. 1625. वैष्णवाभिधानं ।

Substance, country-made paper, 7 × 4 inches. Folia, 3. Lines, 11 on a page. Extent, 48 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Mayanādāla, Post Khayarāsula, Zillā Virabhūma, Bābu Nandalāla Mukhyopādhyāya. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Vaishnavābhidhāna. The names and titles of the followers and companions of Chaitanya. By Devakinandana Kavirāja.

Beginning. प्रणम्यादौ कपादष्टिं कतार्थीकृतभूतसं ।

सर्व्ववाक्काकल्पतरुं श्रीगुरुं पुरुषोत्तमं ॥

महायशोमहाभागान् महापतितपावनान् ।

महाभागवतान् सर्व्वान् वैष्णवान् विष्णुरूपिणः ॥

End. सर्व्वपासपुपादेयः सर्व्ववेदाधिकस्तथा ।

श्रवणाप्यणो (?) नित्यं वैष्णवानां विशेषतः ॥

Colophon. इति देवकीनन्दनकविराजविरचितं श्रीवैष्णवाभिधानं समाप्तम् ।

विषयः । गौराङ्गपार्ष्दानां वैष्णवानां नामनिरूपणं ।

No. 1626. स्तवावली ।

Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folia, 50. Lines, 8—9 on a page. Extent, 1,328 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1695. Place of deposit, Keñdo Grāma, Tháná Siuḍi, Zilla Vírabhūma, Paṇḍit Bhagavānachandra Gosvāmī. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Starāvalī. A collection of poems by different authors in praise of Chaitanya.

Beginning. हरिर्दृष्ट्वा गोष्ठे मुकुरगतमात्मानमतुलं

समाधुर्य्यं राधा प्रियतमसखीवाप्तममितः ।

अष्टौ गोष्ठे जातः प्रभुरपरगौरैकतनुभाक्

शचीसूनुः किं मे नयनसरणिं यास्यति पुनः ॥

End.

यत्पादाब्जजुग्मविष्णुतरजःसेवाप्रभावादहं

गात्रज्वासरसी गिरिन्द्रनिकटे कष्टेऽपि नित्यं वधम् ।

तत् प्रेयोमणपालितो जितसुधाधारा मुकुन्दाभिधा

उद्गायामि शृणोमि मां पुनरष्टौ श्रीमान् स्वरूपोऽवतु ॥

Colophon. इति स्तवमाला समाप्ता ।

हा किं करोमि सततं भवने प्रसक्तः सङ्गोऽपि नास्ति सुधियो मम दुर्जनस्य ।

याचे तथापि प्रणतिं विदधन्नहं ते स्वामिन् स्ववेऽव सुरतिं पुरुषदुःखी ॥

वाणयहरसच्चाभिर्मिते शाके रवेर्दिने ।

माघे सितचतुर्थ्यान् लिखितैषा स्तवावली ॥

विषयः । (जीवगोस्वामिसङ्गृहीतस्तवमालातो भिन्नाऽयं ग्रन्थः ।)

अथ चैतन्याष्टकं । गौराङ्गस्तवकल्पतरुः । मनःशिक्षैकादशकं । युगलस्रोत्रं । गोवर्द्धनाष्टयदशकं । गोवर्द्धनवासप्रार्थनादशकं । राधाकुण्डाष्टकं । ब्रजविलास-
स्तवः । विलापकुसुमाञ्जलिः । प्रेमपूरस्रोत्रं । स्तनियमदशकं । राधिकाष्टा-
भरशतनामस्रोत्रं । राधिकाष्टकं । प्रेमाभोजमकरन्दस्रोत्रं । स्वसङ्कल्पप्रकाश-
स्रोत्रं । राधाकृष्णोज्ज्वलकुसुमकेलिः । आकाङ्क्षास्रोत्रं । नवाष्टकं । गोपाल-
राजस्रोत्रं । मदनगोपालस्रोत्रं । विशाखानन्दनस्रोत्रं । मुकुन्दाष्टकं । उल्कण्ठा-
दशकं । नवयुवद्वन्द्वदिदृक्षाष्टकं । अभीष्टप्रार्थनाष्टकं । दाननिवर्तनकुण्डाष्टकं ।
ब्रजनवयुगस्रोत्रं ।

No. 1627. राधारसमञ्जरी ।

Substance, country-made paper, 14 × 4½ inches. Folia, 3. Lines, 10 on a page. Extent, 64 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Keñdo Grāma, Tháná Siuḍi, Zilla Vírabhúma, Paṇḍit Bhagavāna-chandra Gośvāmī, also another copy at Berhāmpura, with Bābu Rādhikā-prasāda Dāsa Sena. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Rādhā-rasa-mañjarī. A poem in praise of the personal charms and attributes of Rādhā. By Chaitanyachandra, the great reformer.

Beginning. कुचकमलभरात्तां केशरिचीणमथा विपुलतरनितम्बा पक्षविम्बाधरोष्ठी ।

प्रणयतमवयस्यास्त्रन्वविन्यस्तद्वस्ता निधुवनरसकुञ्जं याति राधा निकुञ्जं ॥

End.

अङ्गे गौरसुचन्द्रिका सुचरिते लावण्यभङ्गात्सुवा

श्लासप्रेमसुधानिधौ रहसि सा सम्पर्णलक्ष्मीः स्वयं ।

लावण्यात् कमला प्रमोदनपदं रूपेण यद्वैभवं

राधायाः समता न चास्ति भुवने ब्रह्माण्डभाण्डे क्वचित् ॥

Colophon. इति चैतन्यचन्द्रेण विरचिता राधारसमञ्जरी समाप्ता ।

विषयः । राधाया निकुञ्जाभिसारवर्णनं । तस्या रूपातिशयवर्णनञ्च ।

No. 1628. गङ्गाष्टकं ।

Substance, country-made paper, 13 × 3 inches. Folium 1. Lines, 12
Extent, 19 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit,
Keñdo Grāma, Tháná Siuḍi, Zilla Bírabhúma, Paṇḍit Bhagavánachandra
Gos'vámí. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Gaṅgáṣṭaka. Eight stanzas in praise of Gaṅgá Deví, daughter
of Nityánanda. By Rúpa Gos'vámí. See No. 1623 for another poem
in praise of this lady.

Beginning. कृष्णपादपद्मयुग्मभक्तिपूरवर्द्धिनी
नामकैकदेशयोगपापराशिनाशिनी ।
तापहृन्तापितान्तरथेहेतुशोधिनी
साम्पुनातु सर्वदैव रौहिणेयनन्दिनी ॥ १ ॥

End. तुष्टिदेन चाष्टकेन ये सुवन्ति चेक्षरी
संस्मृतं विहाय सोऽपि कालचक्र + क्षरी ।
यः सु + + सदिरक्तच + + + निजेष्मिन्
नित्यसिद्धदेहभावनित्यवस्तु सेवितं ॥

Colophon. इति श्रीरूपगोस्वामिना विरचितश्रीनित्यानन्दसुतागङ्गाष्टकं समाप्तम् ।

विषयः । नित्यानन्ददुहितुर्गङ्गायाः स्तोत्रं ।

No. 1629. सुबोधिनी ।

Substance, country-made paper, 16 × 4½ inches. Folia, 256. Lines, 7
—8—9—10 on a page. Extent, 20,128 s'lokas. Character, Bengali. Date,
Sk. 1726. Place of deposit, Gopálapura, Post Khayarás'úla, Zillá Bírabhúma,
Bábu Binodavihári Kavirája. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Subodhiní. A commentary on the author's treatise on the Yoga,
called Yogámrita. By Gopála Kavirája, son of Siddhes'vara, and
grandson of Rámaráma. The author says, that he wrote the com-
mentary because the commentaries written on the work by others
were found difficult for beginners.

Beginning. कचिद्दालसुबोधाद्य कचिद्भूदार्थवित्तये ।

योगसूत्रस्य टीकाश्च नत्वा वन्ति रघूत्तमं ॥

तच्चादौ विद्वन्निघाताय निजेष्टदेवतास्मरणरूपमङ्गलं निबध्नाति ।

- End. अधुनेति । इदानीं प्रायश्चिनेत्यर्थः । पुनः स्वस्थितिभूमिं स्थापयन्नाह,—येन भूमीत्यादिः ।
- Colophon. इति सुबोधिण्यां सुस्थाधिकारः ।
 नातः सिद्धेश्वरो यस्य रामरामः पितामहः ।
 तेनेयं लिखिता टीका गोपालेन सुबोधिनी ॥
 पूर्वटीकाकृतां वाक्यं कचिदर्थस्य गौरवात् ।
 खनत्यं लिखितं तेन न दोषो गुणबोधिते ॥ शकाब्दाः १०२६ ।
- विषयः । सङ्गतयोगास्तनयस्य व्याख्यानं ।

No. 1630. तत्त्वचन्द्रिका ।

Substance, country-made paper, 16 × 4½ inches. Folia, 225. Lines, 6 on a page. Extent, 8,606 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Gopālapura, Post Khayarās'ūla, Zillā Bīrabhūma, Bābu Binodavihārī Kavirāja. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Tattva-chandrikā. A commentary on Chakradatta's *Chikitsā-sāra-saṅgraha*—a treatise on practice of medicine. By Śivādāsa Sena, son of Anānta, grandson of Uddharana, great grandson of Lakshmidhara, great great grandson of Kākustha, and great great great grandson of Sangu Sena, who was the court physician of one Ś'ikhares'vara. The author was a resident of Mālānchi, a village in Bengal.

Beginning. यः सप्तवर्षदेशीयो दधार घरणीघरं ।

कसध्वंसकरं वन्दे तं देवं देवकीदुतं ॥

नातः किमथ मातोत यं दृष्ट्वा दृष्टपूर्वकं ।

अभूत् स्वन्देऽपि मखेचलं देवं शिवयोर्भजे ॥

टीकारलप्रभा चक्रदत्तनिर्मितसङ्ग्रहे ।

यद्यप्याले तथाप्येष सङ्क्षेपाय मनोद्यमः ॥

विलरान्तश्च सङ्क्षिप्य प्रतिक्षिप्य च दुर्वचः ।

व्याख्यानारश्च निक्षिप्य टीकेयं क्रियते मया ॥

विशिष्टविशिष्टाचारानुमितश्रुतिबोधितकर्तव्यताकं प्रारिप्सितयन्यसमाप्तिफलकं तत्प्रतिबन्धकध्वंसमात्रफलकं वा स्वयं कृतमिष्टदेवतानमस्कारं शिष्यशिष्यार्थमादौ निबध्नाति,—गुणेति ।

End.

आसीत् सभायां शिखरेचरस्य लब्धप्रतिष्ठः किल साङ्गसेनः ।
 वाणीविलासं कविसार्वभौमं विजित्य यः प्राप यश्चाऽनुरागं ॥
 काकुष्ठासेनस्तनयस्ततोऽभूत् ततोऽपि लक्ष्मीधरसेननामा ।
 तस्मादभूदुद्धरणस्तनूजस्तस्मादनन्तस्तनयोऽथ जज्ञे ॥
 मालविकापामनिवासभूमेर्गाङ्गावनी + + + + + ।
 + + + + + चक्रदत्तटीकासिमां श्रीशिवदाससेनः ॥
 टीकासु पूर्वैर्विचितासु यैर्था ये वा गुरुभ्योऽधिगता मयापि ।
 सन्त्यच ते वस्तुदलं श्रमेण टीकान्तरान्वेषणजेन धीराः ॥

Colophon.

इति श्रीशिवदाससेनकृता तत्त्वचन्द्रिकाख्या चक्रसङ्कटटीका समाप्ता ।

विषयः ।

चक्रदत्तकृतचिकित्सासारसङ्ग्रहाभिधयन्यस्य व्याख्यानं ।

No. 1631. कामधेनुः ।

Substance, country-made paper, 13 × 3 inches. Folia, 55. Lines, 5 on a page. Extent, 1,431 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1702. Place of deposit, Bhīmagaḍa, Post Khayarās'ūla, Zillā Birabhūma, Paṇḍit Bāmā-charaṇa Bhaṭṭāchārya. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Kāmadhenu. A commentary on the author's list of verbs entitled *Kavikalpa-druma*. By Vopadeva. One Bhagavata Śārmā completed the copying of the codex on Sunday the 6th of the month of Pausa of the Śāka year 1702.

Beginning. येन विद्यदिकरणैर्व्याख्यातैर्धातुलोहितैः ।

प्रकाशैः सम्प्रकाशने क्रियासं नौमि गोपतिं ॥

कविकल्पद्रुमो धातुपाठो विरचितो मया ।

धातुवृत्तिः कवेः कामधेनुर्नाम्नाभिधीयते ॥

तच्च प्रयोगा धातूनामितक्रमादिफलार्पकाः ।

श्रुतिपोस्तनितां तुल्यप्रयोगानामभेदकाः ॥

ग्रन्थारम्भे विघ्नविघाताय ग्रन्थकृत् उचितेष्टदेवतास्मरणरूपं सङ्कलमाचरति,
 शब्दाकरेत्यादि ।

End.

अथ ग्रन्थकृत् समाख्यानं व्यापयति, विद्वज्जनेशेत्यादि । य एष कविकल्पद्रुमो
 नाम ग्रन्थः वोपदेवद्विजेन तेने + + + स मेवः । स्वर्गे गीर्वाणेत्यादिना
 स्त्रीयकीर्त्त्या समाह्लादनं । — — — — —
 भागीरथीनीरदिसुत्तिकामः श्रीकामदेवं कविकल्पधेनुं ॥

Colophon. ध्यात्वा श्रीगुरुपादपद्मममलं भक्तालिभिः सेवितं
 शाके हल्लक्ष्मिन्मन्त्रविमिते मासे सहस्रे मुदा ।
 वारेऽकस्य तिथौ गृहाननमिते श्रीकामधेनु कवेः
 श्रीमद्भागवतो द्विजः समल्लिखच्छ्रीमिथगेहे वसन् ॥
 विषयः । स्रुतकविकल्पद्रुमाभिधधातुपाठस्य व्याख्यानं ।

No. 1632. अणियसीनाम्नी माघटीका ।

Substance, country-made paper, 16 × 3 inches. Folia, 41. Lines, 7 on a page. Extent, 395 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Bhimagaḍa, Post Khayarás'ula, Zillá Bírabhúma, Paṇḍit Bámácharaṇa Bhaṭṭácharya. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Aniyasi-tiká. A commentary on the epic poem called Mágha. By Bhagiratha. Vide Vol. III. No. 1273 for the text, and IV. No. 1595, for a commentary by another.

Beginning. प्रणमामि सदाधारे आकारे पार + श्रवां ।

वाणीकल्पलतां वन्दे षट्पदार्थतन्त्रितां ॥

बोधार्थमल्पबुद्धीनां टीकाभेतामणौयसी ।

विदधाति द्विजः श्रीमान् + वति भगीरथः ॥

अथ हि काव्यप्रवन्धेन चित्तप्रशमकारणं भगवन्नारायणमुपलोकयन् विशिष्टवस्तु-
 निर्देशार्थमिदं नमस्कारमुखं काव्यं निववन्ध ।

End.

अस्य श्रीः लक्ष्मीः चिरं गता, इदं सम्प्रत्यपि त्रिधं शोभां रचति, अत एव
 अनयोर्महदसादृश्यं ॥ ८९ ॥

Colophon. इति माघकाव्ये तृतीयसर्गटीका सम्पूर्णा ।

विषयः । माघकृतशिशुपालवधस्य व्याख्यानं ।

No. 1633. दैवज्ञवल्लभा ।

Substance, country-made paper, 14 × 3 inches. Folia, 18. Lines, 6 on a page. Extent, 395 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Bhimagaḍa, Post, Khayarás'ula, Zillá Bírabhúma, Paṇḍit Bámácharaṇa Bhaṭṭácharya. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Daivajña-vallabhā. A treatise on astrology and divination. By Varāha-mihira. A very scarce work.

Beginning. नत्वा दि + तुमसलं भैरवमद्वैतमीश्वरं ।

+ + + + + कृतप्रश्ने दैवज्ञवज्रभारचना ॥

दीपार्थं दशभेदं व्यासचरणां निरूप्य भावफलं ।

सृष्टेः यद् यत् कथयति शुभाशुभं तत्तदन्यथा नोक्तम् ॥

End. यदुपचितमस्यजन्मनि शुभाशुभं तस्य कर्मणः पङ्क्त्या व्यञ्जयति ॥

Colophon. इति दैवज्ञवज्रभायां वराहमिहिरकृतार्थां षोडशोऽध्यायः ।

आदित्यदासतनयस्तद्वाग्नबोधः कापितुलः सविष्टलब्धवरप्रसादः ।

आवन्तिको मुनिमतान्यवलोक्य यत्नादेतां वराहमिहिरो रचयात्तकार ॥

इति दैवज्ञवज्रभा समाप्ता ॥

विषयः । शुभाशुभप्रश्नकरणे फलपुण्यादिधारणकर्तव्यता । प्रश्नकर्तुरिच्छितादिना शुभा-
शुभनिरूपणं । लग्ननिर्णयः । शुभाशुभज्ञानोपायः । लाभालाभनिरूपणोपायः ।
गमनागमननिरूपणं । शत्रुगमनागमननिरूपणं । प्रवासस्थितस्य शुभाशुभज्ञानं ।
जयपराजयज्ञानोपायकथनं । ग्रहकोपविशेषेण स्तुत्यकथनं । नष्टलाभोपाय-
कथनं । मुष्टिचिन्तनं । दृष्टिगणना । विवाहगणना । कन्यापुत्रजन्मगणना ।
प्रकीर्णकगणना । स्तप्याचादिनिरूपणं ।

No. 1634. सिद्धान्तचिन्तामणिः ।

Substance, country-made paper, 17 × 4 inches. Folia, 24. Lines, 7 on a page. Extent, 1,298 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Gopālapura, Post Khayarās'ūla, Zillā Birabhūma, Bābu Śrīkantha Kavirāja. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Siddhānta-chandrikā. A commentary on Mādhava Kara's treatise on diagnosis called *Rugvinis'chaya*. The MS. is incomplete, and the author's name cannot be made out.

Beginning. ईशमनीशं कारणसकारणं कारणमव्यक्तं ।

आदिमनादिं शाश्वतमशाश्वतमसहस्रयुतं वन्दे ॥

आयुर्वेदमहोदधिं सुकृतिभिर्वैद्यैर्विमथ्योद्धृता

ये व्याख्यामणयो नितान्तकुसतिध्वान्मौघविध्वंसिनः ।

तेभ्यः केवलरामकृष्णकृपया व्यक्तीकृतः केनचित्

++ मोऽयमुपास्यतामनुदिनं सिद्धान्तचिन्तामणिः ॥

यद्यपि सुमनोऽहन्दे ++ सदा लिरामोदेत् !

तथापि कदाचित् मन्दं कुन्दं न किं भजते ॥

अथ खलु निखिलतत्त्वज्ञानमहामहिमा ++ धिया माञ्जितसन्ततस्नानसन्नाप-
सन्ततिः यशोदयानन्दबलेन च कलितकलेवरो माधवकरः सर्वेषां सुखेन
प्रकृतिविकारादितत्त्वज्ञानार्थं रोगनिर्णयवृष्टिमाविष्टकार । तत्र प्रथमं परम-
प्रामाणिकपरिप्राप्तकर्तव्यताकप्रारिप्सितविघ्नविघातफलकं कृतेष्टदेवताशिवप्रणाम-
रूपं मङ्गलं ग्रन्थाद्येष्टनामपि शिवाय शिष्यशिष्याद्यैश्च ग्रन्थादौ तन्निबद्धवान् ।
प्रणम्येत्यादि ।

End.

चरके, ग्रहणीदुष्टत्वेनाग्निमान्द्यादीनामपि ग्रहणीरोगत्वेनाभिधानात् । यदाह,—
यथाग्निः पूर्वमुद्दिष्टो रोगानीके चतुर्विधः । (इतः खण्डितं ।)

विषयः । माधवकृतवर्णिनिश्चयाभिधग्रन्थस्य व्याख्यानं ।

No. 1635. नानौषधविधिः ।

Substance, country-made yellow paper, 13 × 3½ inches. Folia, 14.
Lines, 10 on a page. Extent, 420 śloka. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, Gopālapura, Post Khayarās'ūla, Zillā Vīrabhūma, Bābu
Śrīkantha Kaverāja. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Nānaushadha-vidhi. A treatise on Indian materia medica, treating
principally of metallie medicines. Author's name unknown.

Beginning. अथ धातूनां शोधनं वक्ष्यामः । स्वर्णं रौप्यं ताक्षं सीसकं रङ्गं गन्धकाश्मपित्तलं
स्वर्परुष । इत्यादि ।

End. सप्ताहदीप्तिमिव जठराग्नेः शालीपट्टिकदर्भेषु ।

Colophon. इति नानौषधिविधिः समाप्तः ।

विषयः । सर्वेषां धातूनां शोधनोपायकथनं । स्वर्णमारणविधिः । रौप्यमारणविधिः ।
ताक्षमारणविधिः । सीसकमारणविधिः । रङ्गमारणविधिः । मुक्तामारणविधिः ।
ह्रीरकमारणविधिः । मण्डूरशोधनं । चिङ्गुलशोधनं । चिङ्गुलस्य मारणाभाव-
कथनं । हरितालशोधनं । मनःशिलाशोधनं । तुल्यकशोधनं । पारदशोधनं ।
पारदमारणविधिः । गन्धकशोधनं । तन्मारणकर्तव्यता । कज्जलीकरणविधिः ।
अधकशोधनं । अधकमारणविधिः । पारदमारणप्रक्रिया । पारदव्यनोपाय-
कथनं । सद्यो हरितालमारणप्रक्रिया । पद्मास्तरसः । माक्षिकशोधनं । नाग-
रङ्गशोधनं ।

No. 1636. सुबोधिनी ।

Substance, palm-leaf, 15 × 2 inches. Folia, 115. Lines, 5 on a page. Extent, 4,061 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Gánguṭe, Post Purendrapura, Zillá Virabhúma, Gopinátha Bhaṭṭáchárya. Appearance, old. Prose. Correct.

Subodhiní. A commentary on the Bhaṭṭi Kávyā. By Kumudá-nanda. This is not near so well-known as the work of Bharata Mallika. The author follows the rules of Páṇini in explaining the text.

Beginning. श्रीछण्णिरिगौ नत्वा धर्माकामाहंमाचदौ ।

चक्रे श्रीकुमुदानन्दो भट्टटीकां सुबोधिनीं ॥

अथ कविना श्रीसामिखनुना सर्गवन्धुलक्षणं प्रकीर्णकाण्डं प्रथमं दर्शयितुं तस्य विषयव्यापकत्वात् तत्रादौ वस्तुनिर्देशं कुर्वन् इष्टदेवतास्मरणात्मकं सङ्गलं विद्मोपशान्तये करोति । रचिरनाम चन्द्र आदौ निबध्य पद्याज्जात्यादिचन्द्रसा सर्गनिर्वाहः । यथा इन्दोमञ्जर्यां ।—जतौ गजौ रचिरेत्यादि । अभूदिति ।

End.

इतः समुद्रात् उत्तरा या दिक् तस्याः । उत्तरा हि वसन् रामः लवण-
तोयतो दक्षिणतः ।

Colophon. इति श्रीकुमुदानन्दछतायां सुबोधिनीयां भट्टटीकायामष्टमः सर्गः ।

विषयः । भट्टिकाव्यस्य अष्टमसर्गान्तं व्याख्यानं ।

No. 1637. भट्टिवोधिनी ।

Substance, palm-leaf, 15 × 2 inches. Folia, 108. Lines, 4 on a page. Extent, 2,268 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Gánguṭe, Post Purendrapura, Zillá Virabhúma, Gopinátha Bhaṭṭáchárya. Appearance, old. Prose. Correct.

Bhaṭṭibodhiní. A commentary on the Bhaṭṭi Kávyā. By Nara-náráyaṇa Vidyávinoda Áchárya, son of Vánes'vara, who was brother of Jaṭádhara of the family of Púrvagrāma. The object of this work is to explain all grammatical references by citing the authority of the Saṅkshiptasára grammar.

Beginning. नत्वा रामपदद्वन्द्वमरविन्दं भवच्छिदं ।

विद्याविनोद आचार्यः कुरुते भट्टिवोधिनीं ।

पूर्वप्राप्तिकुले कलानिधिनिभञ्ज्वी सुमेरुस्थितो

भाता यस्य जटाधरो द्विजवरो वाकेन्दुरसत्सुतः ।

तत् पुत्रः प्रथितोऽभवत् कविवरो नारायणो नामतः

सोऽभूदभ्यसनेन शास्त्रनिच- विद्याविनोदार्थतः ॥

सन्नि यद्यपि भूयांसः शब्दलक्षणचक्षुषः ।

तथापि जौमराभ्यासविशेषाद्यैव शिष्यते ॥

प्राये हि मत्सरधियः कवयः श्रिययां सन्नि क्वचित् क्वचिदपि प्रियसाधुवादाः ।

एकं प्रियाप्रणयिकर्म्म करोमि नित्यं मध्ये द्वयोरपरमादरवत्तयैव ॥

अथ पाणिनिष्ठतल्लक्षणाद्यैरनवगन्तुमशक्नुवतां भाष्यकारजिनेन्द्रप्रभृतिनाना-

मतानुसारिणां सन्देहसन्देहव्याधिपीडितानां शिष्यप्रशिक्षणामुद्दिष्टार्थभंगवान्

श्रीधरस्वामिस्तु नुर्भेदं हरिः काव्यच्छलेन समस्तं व्याकरणार्थं दर्शयन् रामकथयै-

वाच मङ्गलान्तरमनादृत्य काव्यमिदमारब्धवान् । तत्र शब्दलक्षणं धातुमूलक-

त्वात् सकलपादानां धातुपादं प्रथममेव अभिधास्यामीति सत्यां चिकीर्षायां

भवतेः क्रियासामान्यवाचितादाह,—यमूदिति ।

End..

प्रतिदिशं धीरमन्त्रमुच्चैर्निखनमुदख्यन् क्षिपन् तद्विल + + + + +

जलदोऽप्येवं ।

Colophon. भट्टिकाव्यस्य एकादशसर्गान्तं व्याख्यानं ।

No. 1638. काव्यप्रकाशविस्तारिका ।

Substance, country-made paper, 13 × 4 inches. Folia, 128. Lines, 10 on a page. Extent, 6,400 śloka. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Sājina, Post Purendrapura, Zillā Vīrabhūma, Rames'chandra Bhaṭṭāchārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Kāvyaprakāśa-vistārikā. A commentary on the *Kāvyaprakāśa*, a treatise on rhetoric. By Paramānanda Chakravartī. Incomplete. This is a little-known work.

Beginning. प्रियायाः पद्मायाः प्रणयकुपितायाः स्तुतिपरः

प्रसादं निर्मिस्तुर्जलधिजनिवाणीपरिहृद् ।

परस्याः कौटिल्यात् कटुनि वचसि प्रोद्यति भ्रष्टं

प्रदीप्तायां तस्यां जयति विनमद्वक्त्रकमलः ॥

काय्या कदर्यैरिव नो भवद्भिर्नवेति चेला छतिनः छतौ नः ।

निवारितान्तःकल्पः किशोरतां दधत् कलाभ्यश्च पुनः पुरातनः ॥

न्यायाचार्यमनङ्गीकृतपरपक्षं वञ्चजमीशानं ।

गुहमिह नत्वा काव्यप्रकाशविस्तारिकां तनुमः ॥

प्रधने द्रोणजवाणैः क्षतविक्षतमुत्तरोदरगं ।

रक्षतु परीक्षितं मे वचनं विबुधः सुदर्शनेनाशु ॥

अथाविगीतविशिष्टाचारपरम्पराप्राप्तप्रारिप्सितसमाप्तिप्रतिबन्धकदुरितध्वंसहेतु-

भूतमङ्गलाचारपरां प्रथमकारिकामवतारयति दृष्टिहृत् । ग्रन्थेत्यादि ।

End.

प्रमेरिति । इदानीमेषां दोषाणां यथा योगमित्यस्यार्थमपमं हृत्य दर्शयति तदेत इति । सम्पूर्णमिदं काव्यलक्षणमिति 'तद्दोषौ' इत्यादि यत् काव्य-
लक्षणमुक्तं तद्विशेषणानां दोषगुणालङ्काराणां कथनात् सम्पूर्णमित्यर्थः ॥

Colophon.

इति श्रीपरमानन्दचक्रवर्तिहृतौ काव्यप्रकाशविस्तारिकायां अर्थालङ्कारविवे-
चनो नाम दशम उल्लासः । समाप्तोऽयं ग्रन्थः ।

विषयः ।

काव्यप्रकाशस्य व्याख्यानं ।

No. 1639. हर्षहृदया ।

Substance, country-made paper, 14 × 4 inches. Folia, 73. Lines, 8 on a page. Extent, 2,610 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Sājina, Post Purendrapura, Zilla Virabhūma, Rāmachandra Bhaṭṭāchārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Harsha-hṛidaya. A commentary on the Naishadha of Śrī Harsha. By Gopinātha Achārya. No. 1205 notices a commentary by a different author.

Beginning. नमामि वाचामधिदेवतां तां विलोकनाद्यैकनिकेतनस्यां ।

प्रसादमासाद्य यदीयमेव वागीश्वरस्यापि कविलक्ष्मिः ॥

अस्त्येव सम्प्रति महाकविभिः प्रणीता नानार्थबोधमधुरा विदितिस्त्वनेका ।

तेषां तद्वत् तुलना न तथा समेषा खद्योतकीटतुलनैव यथेन्द्रकान्तेः ॥

वक्तुं सुधीरपि गुरुननुपास्य यस्य शक्नोति किञ्चिदपि नैव रक्षस्यमस्य ।

काव्ये अस्माच्च विदितौ कविपण्डितस्य मोहाय किन्नु सम सम्प्रति बालकस्य ॥

तथापि बाह्याचपलम्बुचैरय प्रष्टोऽस्मि विधातुमेतत् ।

++++ विधुरोऽपि काव्ये बालस्य किं कृत्यविधौ विचारः ॥

निपीय इति ।

End. विजयसेननाम्नो मौढ्येश्वरस्य प्रशस्तिरचनायास्मात्तस्य श्रीहर्षकवेः काव्यस्य नैष-
धस्य चरिते पद्यमः सर्गोऽगमत् । पद्यानां पूरणः पद्यमः । पुरस्कृतस्य कैतवं
कपटो यव सर्गः ।

Colophon. इति गोपीनाथाचार्यकृतौ हर्षहृदयाख्यायां नलचरितटीकायां पद्यमः सर्गः ।

विषयः । श्रीहर्षकृतनैषधचरिताभिधानकाव्यस्य पद्यमसर्गानां यावद् व्याख्यानं ।

No. 1640. धातुपारायणः ।

Substance, country-made paper, 16 × 4 inches. Folia, 17. Lines, 8 on a page. Extent, 426 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Bhimagaḍa, Post Khayarás'úla, Zilla Vírabhúma, Vámácharaṇa Bhaṭṭá-chárya. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Dhátupáráyaṇa. The classification and conjugation of the Sanskrit roots. By Jumarānandī, the author of the exposition of the aphorisms of the Saṅkshiptasāra grammar. The work is intended to serve as an appendix to his grammar.

Beginning. धातवोऽतिप्रसिद्धा ये पश्यन्ते च गणे गणे ।

तेषामेव निबन्धोऽयं शिष्टानां प्रतिपत्तये ॥ तत्रादौ भादिगणः ।

End. प्रोष्ठखालयति चवगुण्डालयति चवधीरयति । इत्यादिः ।

Colophon. इति श्रीमज्जुमरनन्दिकृतौ धातुपारायणः समाप्तः ।

विषयः । भादिगणादिधातुनिरूपणं ।

No. 1641. भागवतकौमुदी ।

Substance, country-made paper, 13 × 4 inches. Folia, 22. Lines, 16 on a page. Extent, 1,512 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Bhimagaḍa, Post Khayarás'úla, Zilla Vírabhúma, Gopálachandra Vidyálañkára. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Bhāgavata-kaumudī. Notes on some difficult passages on the Bhāgavata Purāṇa. By Rāmakṛishṇa. The MS. is incomplete.

Beginning. प्रणम्य परमं ब्रह्म दुरुद्धायस्वरूपिणा ।

तन्मते रामकृष्णेन श्रीभागवतकौमुदी ॥

अथ तमेव विदित्वा इति श्रुतौ परमपुरुषार्थं मोक्षं प्रति तत्त्वज्ञानस्य हेतुता दर्शिता ।

End.

अतो विप्रस्य प्रमाणसयत्वेन प्रमेयात् सतः श्रेष्ठत्वं ॥ श्रीः ।

विषयः ।

श्रीमद्भागवतीयविषयस्थानेऽष्टादशपूर्वकं तत्र तत्र समाधानकीर्तनं ।

No. 1642. स्मृतिसारः ।

Substance, palm-leaf, $19 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Folia, 107. Lines, 3 on a page. Extent, 1,590 ślokaś. Character, Bengali. Date, Sk. 1610. Place of deposit, Mayanādal, Post Khayarās'ūla, Zilla Vīrabhūma, Viśṇupuchandra Bhaṭṭāchārya. Appearance, very old. Prose. Correct.

Smṛitisāra. An epitome of the *Smṛitis*. The MS. is confined to expositions for omissions and irregularities in the performance of ceremonies, and for offences and sins. By Yādava Vidyābhushaṇa Bhaṭṭāchārya. The author belongs to the school of Raghunandana. Nos. 649 and 1077 bear the name of this work, but they are separate works.

Beginning. भूयः प्रणम्य रघुनाथपदारविन्दं सन्वादितन्त्रनिवृत्तानभिबीक्ष्य यत्नैः ।

उद्धृत्य सारमखिलं निखिलस्मृतीनां श्रीयादवेन विदधे स्मृतिसार एषः ॥

अथ प्रायश्चित्तनिरूपणं । पापक्षयसाधनसाधनं कर्म प्रायश्चित्तमिति तच्चिन्त्यं ।

End.

आद्यदिने स्त्रीगमने अहोरात्रमभोजनं । दिवामैद्युने दिनमेकं व्रती भवेदिति ।

Colophon.

इति श्रीमद्भागवतपाश्चात्त्यस्मार्तानुयायिश्रीयादवविद्याभूषणभट्टाचार्यविरचितस्मृतिसारे प्रायश्चित्तप्रकरणं समाप्तं । शकाब्दाः १६१०

विषयः ।

प्रायश्चित्तनिरूपणं । प्रायश्चित्तपूर्वार्थवृत्त्यं । गोवधप्रायश्चित्तनिरूपणं । व्यवस्थापचलेखनप्रकारः । एकहायनादिगोवधप्रायश्चित्तं । गोवधपापवादः । क्षत्रियादिगोवधप्रायश्चित्तं । स्त्रीवधप्रायश्चित्तं । अभिचारिणीवधप्रायश्चित्तं । गर्भिणीवधप्रायश्चित्तं । धेनुसङ्कलनकथनं । चण्डालाद्यन्नभक्षणप्रायश्चित्तं । चण्डालादिस्पृष्टान्नभोजनादिप्रायश्चित्तं । अज्ञानतः कुकुराद्युच्छिष्टभोजनप्रायश्चित्तं । अन्यजस्त्रीगमनप्रायश्चित्तं । शूद्रादिस्पृष्टान्नकेशकीटाद्युपचतान्नादिभोजनप्रायश्चित्तं । गोमांसभक्षणप्रायश्चित्तं । रेतोमूत्रपुरीषादिभक्षणप्रायश्चित्तं । विन्यूवदूषितफलादिभक्षणप्रायश्चित्तं । गृहोद्भूतभक्षणप्रायश्चित्तं । पतितान्नभोजनप्रायश्चित्तं । देवा-

र्योपकल्पितदृष्टापायसभोजनप्रायश्चित्तं । वाग्दुष्टादिभोजनप्रायश्चित्तं । शूद्र-
भोजने तथा भिक्षास्यभोजने भोजनप्रायश्चित्तं । सूतकाद्यन्नभोजनप्रायश्चित्तं ।
चलद्वादिदृष्टभोजनप्रायश्चित्तं । भोजनकाले रेतोमूत्रपुरीषाद्युत्सर्गप्रायश्चित्तं ।
क्षततैलाभ्यङ्गस्य भोजनादिप्रायश्चित्तं । स्त्रीयोष्णिहादिभोजनप्रायश्चित्तं ।
कुक्षितपङ्क्तिभोजनप्रायश्चित्तं । ब्रह्मवधशुरापानादिमद्यापातकप्रायश्चित्तं । क्षवि-
यादिस्वामिकसुवर्णक्षेयादिप्रायश्चित्तं । पतितसंसर्गप्रायश्चित्तं । चण्डालादिसंसर्ग-
प्रायश्चित्तं । यज्ञोपवीतच्छेदादिप्रायश्चित्तं । अनातुरस्य सन्ध्यादकरणप्रायश्चित्तं ।
शूद्रपरिपक्षप्रायश्चित्तं । मिथ्याभाषणप्रायश्चित्तं । स्वभार्यायां मालभगिन्यादि-
कथनप्रायश्चित्तं । उच्छिष्टस्य चण्डालादिदर्शनप्रायश्चित्तं । विप्रादिसम्यग्भजन-
प्रायश्चित्तं । मिथ्याश्रयप्रायश्चित्तं । अभिशापकर्तुः प्रायश्चित्तं । जलाग्रादौ
अशुचिप्रक्षेपप्रायश्चित्तं । देवाभावे इष्टकादिना स्मृत्यकरणप्रायश्चित्तं । छीवन-
प्रायश्चित्तं । व्रतभङ्गप्रायश्चित्तं । रजकादिस्पर्शप्रायश्चित्तं । उच्छिष्टप्राश्नस्य शूद्र-
स्पर्शनप्रायश्चित्तं । सर्वलोच्छिष्टस्पर्शप्रायश्चित्तं । लशुनादिस्पर्शप्रायश्चित्तं । उच्छि-
ष्टस्य नरादिपुरीषस्पर्शप्रायश्चित्तं । रजस्त्रलास्पर्शप्रायश्चित्तं । प्रायश्चित्तसङ्क्षेपः ।
ब्राह्म्यप्रायश्चित्तकथनञ्च ।

No. 1643. सूर्यशतकटीका ।

Substance, palm-leaf, 14 × 1½ inches. Folia, 42. Lines, 4 on a page-
Extent, 976 śloka. Character, Bengali. Date, Sk. 1623. Place of deposit,
Bhīmagaḍa, Post Khayarās'ūla, Zilla Virābhūma, Vāmācharaṇa Bhaṭṭāchārya.
Appearance, old. Prose. Correct.

Sūryas'ataka-ṭikā. A commentary on Mayūra Bhaṭṭa's century of
verses in praise of the Sun. By Jayamaṅgala. The hymn is believed
to possess the merit of curing leprosy.

Beginning. भक्तमयूरवक्त्राजपदविन्यासशालिनी ।

नर्तकीव नरीनर्तं सभामध्ये सरस्वती ॥ जप्तेत्यादि ।

End. तावद् यो निर्णीयते स आदित्यः भवद्भोऽभीष्टं ददाति ॥ १०० ॥

Colophon. इति श्रीमयूरभट्टविरचितसूर्यशतकस्य टीका जयमङ्गलविरचिता समाप्ता ।

श्राक्सेननर्तुविमिते सप्तलवङ्गिके पुनः ।

लिखिता सूरशतके टीकासौ यत्नपूर्विका ॥

विषयः । मयूरभट्टकृतसूर्यशतकस्य व्याख्यानं ।

No. 1644. वैषम्योद्धरणी ।

Substance, country-made paper, 15 × 3 inches. Folia, 67. Lines, 9 on a page. Extent, 2,939 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1594. Place of deposit, Bhīmagāḍa, Post Khayarās'ūla, Zillā Vīrabhūma, Gopālachandra Vidyālaṅkāra. Appearance, old. Prose. Correct.

Vaishamyoddharanī. A commentary on the Kīrātārjunīya. By Vaṅkimadāsa. A little-known work.

Beginning. अथ वङ्किमदासेन प्रणम्य परमेश्वरी ।

वैषम्योद्धरणी काव्ये भारवीये विधीयते ॥

काव्यं कुर्वन् कविस्तत्तल्लक्षणं वस्तुनिर्देशं निदधान आह,—त्रिय इति ।

End.

त्रिया लोकान्तरसम्बन्धिन्या स्तेजःसम्पदा च उपजगुः उपगीतवन्तः सुतवन्त इत्यर्थः ।

Colophon. इति वङ्किमदासकविराजकृतायां वैषम्योद्धरणीं किराताकुञ्जीयटिप्पन्यामष्टादशः सर्गः ।

ब्रह्मास्त्रप्रचचन्द्रशेखरमुखचौणीमिते भूपतेः

भाके कार्तिकसञ्चुके शनिदिने मासे सितायां तिथौ ।

अष्टम्यां लिखिता सुबोध-विषमा टीका मुदा भारवेः

श्रीदामोदरशर्माणा सुरवरं नला हरिं कामदं ॥

विषयः । किराताकुञ्जीयकाव्यस्य व्याख्यानं ।

No. 1645. क्रमदीपिका ।

Substance, palm-leaf, 19 × 1½ inches. Folia, 75. Lines, 3 on a page. Extent, 908 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1609. Place of deposit, Bhīmagāḍa, Post Khayarās'ūla, Vāmācharaṇa Bhaṭṭāchārya. Appearance, old. Verse. Correct.

Kramadīpikā. A second copy of the work noticed under No. 1552. A Tāntric compilation of details regarding the secret mantras of Vaiṣṇava deities.

Beginning. कला तु माया नवका तु मूर्तिः कलकण्ठेऽनुनिनादरम्यः ।

त्रितो हृदि व्याकुलयस्त्रिलोकीं त्रियेऽसु गोपीजनवल्लभा वः ॥

गुह्यचरणसरोरुहद्वयेत्यान् महितरजःकणकान् प्रणम्य मूर्ध्ना ।

मदितमिह विरच्य नारदाद्यैर्यजनविधिं कथयामि शार्ङ्गपाणेः ॥

End. जगदिदमनुविद्धं येन यस्मिन् प्रसूते
यदनु ततमजस्रं याति चाधिष्ठिताया(?) ।
यदुत्तमचदुर्द्ध्वं विधत्ते च गोपीं
तममितसुखबोधयेति धं नैमि हृष्यं ॥

Colophon. इति श्रीकृतमदीपिकायामष्टमः पटलः । समाप्तचार्यं ग्रन्थः । शकाब्दाः १६०८ ।
विषयः । १ प्रथमपटले,—गोपालमन्त्रस्य सर्व्ववर्णस्त्रीपुरुषेषु श्रीप्रफलदाहकथनपूर्व्वकं त-
न्मन्त्रादिनिरूपणं । आसनभूतशुद्धादिकथनं । केशवकीर्त्तादिन्यासप्रकारः ।
द्वारदेवताकथनं । तत्त्वन्यासादिप्रकारकथनं । प्राणायामप्रकारः । पीठन्या-
सादिकथनं ।

२ ये,—फलकथनपूर्व्वकं 'गोपीजनवत्सभाय स्वाहा' इति मन्त्रोद्धारप्रकारकथनं ।
अथ इन्द्रहृष्यादिनिरूपणं । प्रद्युम्नजगन्मोहनमन्त्रशक्तिनिरूपणं । मन्त्रार्थ-
निरूपणं । छान्दोग्यनिर्व्वचनं । तत्त्वदशकन्यासनिरूपणं । गृह्यविनवादिप्रभृ-
तीनां न्यासभेदकथनं । भूतिन्यासकथनं । विभूतिपञ्जरकथनं । वर्णन्यासादि-
निरूपणं । नाराचादिमुद्रानिरूपणं ।

३, ४ ये,—श्रीछान्दोग्यध्यानकथनं । श्रीछान्दोग्य ध्यानमालाकथनं । नारदस्य ध्यानकथनं ।
विशेषार्थस्थापनादिविधिः । उपप्रकारकीर्त्तनं । शिष्यलक्षणं । दीक्षाविधानं ।
अथ कलशादिस्थापनविधिः । अङ्गदेवताध्यानादिकथनं । रुक्मिण्यादीनां रूपा-
दिकथनं । बलदेवस्य ध्यानं । सुभद्राया ध्यानं । विशेषार्थदानमन्त्रादिकथनं ।

५, ६ ये,—दीक्षितस्य कर्त्तव्यतानिरूपणं । मन्त्रजपस्नानादिनिरूपणं । परस्परण-
कथनं । तदुपसंहारनिरूपणं । श्रीछान्दोग्य प्रातःकालीनध्यानकथनं । मध्याह्न-
ध्यानकथनं । सायंकालध्यानकथनं । तर्पणविधिः । पायसादियोजुश्रद्धयनिरूपणं ।
श्रीछान्दोग्यमन्त्रनिर्माणप्रकारकथनं । शक्ति-माया-लक्ष्मीवैजायुद्धारप्रकारः । सिद्ध-
मन्त्रप्रयोगः । विविधमन्त्रोद्धारप्रकारः । तत्र तत्र ध्यानकथनं । प्रत्येकं परस्परण-
कथनं । उच्चाटनादौ मन्त्रादिनिरूपणं । अयकामादौ होमादिविधानं ।

७, ८ ये,—श्रीछान्दोग्य चतुर्वर्गसाधनध्यानकथनं । विंशत्यक्षरमन्त्रेण पूजाविधानं ।
अष्टचत्वारिंशदक्षरादिश्रीछान्दोग्यमन्त्रनिरूपणादिकं । अष्टनिधिपूजा । राजोप-
चारकथनं । विविधमन्त्रकथनं । तत्र तत्र ध्यानादिकथनम् । गार्ग्यादौ पूजा-
विशेषकथनं । सिद्धमन्त्रस्य वश्यादिविधिः । स्त्रीवशीकरणादिकथनं । सुमुख्याम्
प्रक्रियानिरूपणं । चैलाक्षमोहनमन्त्रकथनं । ध्यानकथनं । गङ्गुमन्त्रकथनं ।
मोहनगायत्रीकथनं । आत्मार्चनकथनं । योगकथनं । तत्फलकथनम् । चक्र-
बन्धस्योक्तमध्ये केशवेति ग्रन्थसमाप्तेः ॥

No. 1646. शालहोत्र ।

Substance, country-made paper, 9 × 4½ inches. Folia, 41. Lines, 7 on a page. Extent, 375 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

S'alahotra. A Hindi translation of a treatise on the Veterinary Art. The original is ascribed to Nakula, one of the Pāṇḍava brothers. The translator was one Chetana. The Sanskrit original is supposed to be the most ancient work extant on the subject. *Vide* No. 1648.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ शालहोत्रभाषा ॥ दोहा ॥

नमो निरञ्जनदेव गुरुमार्त्तव्यप्रज्ञाण्ड ।

रोगहरण आनन्दकर सुखदायक जगद्गन्ध ॥ १ ॥

End. श्रीराम मासकार्तिककृष्णपक्षद्भितीया तिथि शुभा नाम ।

चेतनचन्द्रो भाषित गुरुको कियो प्रणाम ॥

Colophon. इति श्रीपण्डितचेतनकृतशालहोत्र समाप्त ॥

विषयः । अश्वचिकित्साकथनं ।

No. 1647. अश्ववैद्यकं ।

Substance, English paper, 8½ × 7 inches. Folia, 261. Lines, 9 on a page. Extent, 1,615 s'lokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1933. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Incorrect.

As'va-vaidyaka. A treatise on the Veterinary Art. By Jayadatta, son of Vijayadatta. Though professing to be an epitome, this is an elaborate work, treating, in considerable detail, of all the topics connected with the subject. It is divided into 68 sections. Contents : I. Introduction. II. Names and descriptions of the different parts of a horse's body. III. Characteristics of those parts. IV to VI. Effects of particular whirls of hair and marks on the body of a horse. VII. Motion of horses. VIII. Power and endurance of horses. IX. The voice of horses. X. Marks indicating defects. XI. Causes, other than disease, leading to weeping, refusal of food, &c. XII. Effects of particular shadows. XIII. Ditto of smell of the body. XIV. Size. XV. Span of life. XVI. Marks on the teeth indicating age. XVII. Ten stages in the life of a horse and its characteristics. XVIII. Mode of ascertaining the race of horses. XIX. Rules regarding riding. XX. Barren mares how to be made fruitful. XXI. Characteristics of a pregnant

mare. XXII. Rules to be observed during confinement. XXIII. Nursing of foals. XXIV. Rules regarding food for horses. XXV. Veterinary Materia Medica. XXVI. Modes of stabling, and feeding during different seasons. XXVII. Caution with alkaline leys. XXVIII. Bleeding with a lancet. XXIX. Use of aromatics for promoting health. XXX. Fomentation. XXXI. Oleaginous drinks. XXXII. Medicated oils. XXXIII. Five bitters; medicines for fatigue. XXXIV. Decay not caused by disease. XXXV. Sickness from change of season. XXXVI. Worms. XXXVII. Diseases due to wind. XXXVIII. Names of certain diseases. XXXIX. Treatment of diseases of the mouth and the eyes. XL. Ditto of the head. XLI. Ditto of the ears. XLII. Ditto of coughs. XLIII. Ditto of hiccup. XLIV. Ditto of boils. XLV. Ditto of running from the nose. XLVI. Ditto of a disease called Ghrini : it is characterised by sores within the nostrils and running, and is apparently the same with glanders. XLVII. Ditto of diseases of the foot. XLVIII. Ditto of fevers. XLIX. Ditto of dyspepsia. L. Ditto of diarrhoea. LI. Ditto of dysentery. LII. Ditto of megrims. LIII. Ditto of worms and slime in the bowels. LIV. Ditto of frequent staling. LV. Ditto of leprosy. LVI. Ditto of Anasarca. LVII. Ditto of the diseases of the scrotum. LVIII. Ditto of the diseases of the belly. LIX. Ditto of piles. LX. Ditto of Utkarna, a disease in which the ears, tail and the skin of the body lose their power of action and swellings follow—apparently farcy. LXI. Ditto of diseases originating in excess of wind. LXII. Ditto of madness. LXIII. Ditto of fainting. LXIV. Curable and incurable diseases. LXV. Equine Toxicology. LXVI. Diagnostics from the breath. LXVII. and LXVIII. Equine vices.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीशालिहोत्राय नमः ।

प्रणम्य शङ्करं भक्त्या शङ्करं सर्वदेहिनां ।

शिवाय जगतो जातं शिवाद्यापि विशेषतः ॥ १ ॥

शिवावबोधे शब्दार्थं यन्मन्त्रं विस्तारवर्जितं ।

लक्षणं वाजिदेवस्य सङ्क्षेपेण यथाक्रमं ॥ २ ॥

चिकित्सा च समाप्तेन सिद्धौषधसमन्विता ।

मुनिप्रेरितानि शास्त्राणि सम्यगालोक्य वाजिनां ॥ ३ ॥

श्रीमद्विजयदत्तस्य पुत्रेण क्रियतेऽधुना ।

श्रीमता जयदत्तेन वाजिनां चितमिच्छता ॥ ४ ॥

अध्यायानां यथायोगं षष्ठाष्टादिकमङ्गुया ।
 श्लोकानां हि सप्तखेण शताष्टमंयुतेन च ॥ ५ ॥
 प्रदेशलक्षणस्यैव जीवितस्य वयस्यथा ।
 दशाविभागं क्षेत्रस्य देशज्ञानस्य वाचनं ॥ ६ ॥
 बन्धाक्रमं प्रसूतायाः शिशोश्च प्रतिपालनं ।
 द्रव्यमावाधिकस्यैव निघण्टे श्लेषणक्रमं ॥ ७ ॥
 विधिः क्षीराग्निशलाणां शिरावेधविधिस्यथा ।
 निरुद्धे च विधिस्यैव वस्त्रिस्यैवानुवासने ॥ ८ ॥
 नश्यत्सेदविधिस्यैव स्नेहपानान्यविक्रमं ।
 तैलपाकविधानस्य घृतपाकविधिं तथा ॥ ९ ॥
 श्रानोपचारं वाहानां तथारिष्टवयं पुनः ।
 स्रग्भोगचिकित्सास्य चिक्रपूर्णां समासतः ॥ १० ॥
 वातादीनास्य दोषाणां कोपहेतुन्यस्यैव च ।
 निदानस्यैव चिक्रस्य रोगाणास्य चिकित्सितं ॥ ११ ॥
 साध्यासाध्यविवेकस्य छच्छ्रसाध्येतिनिययं ।
 प्रकृतिस्य तुरङ्गानां कथयाम्यनुपूर्वतः ॥ १२ ॥
 रसेनादि तथा कल्कं मृनिभिः पूर्व्यैर्चादितं ।
 रक्तपित्तज्वरं हन्ति कासं खासं तथा घृणिं ।
 विद्रधिं क्षयरोगस्य नाशयेद् वाजिनां भ्रवं ॥ १५ ॥

End.

Colophon. इति श्रीसामञ्जस्यदत्तकृतान्यवैद्यकशास्त्रं समाप्तं ॥

विषयः । अष्टाष्टपद्याध्यायाः सन्ति । तत्र १-मे,—ग्रन्थाभिधेयविवरणं । २,—वाजिदेहस्य-
 प्रदेशाः । ३,—अष्टाङ्गलक्षणं । ४,—स्थानविशेषे आवर्त्तचिक्रेण वाजिनां शुभा-
 शुभप्रदत्वकीर्तनं । ५,—वाजिनां पुण्ड्रचिक्रनिरूपणं । (पुण्ड्रपदेन श्लोमराजि-
 विरचित-शङ्ख-गदा-धनुर्वाणादिचिक्रमुच्यते) । ६,—वाजिनां पुण्ड्रचिक्रनिरूपणं ।
 ७,—वाजिनां गतिनिरूपणं । ८,—वाजिनां बलनिरूपणं । ९,—वाजिनां
 स्वरनिरूपणं । १०,—वाजिनां दोषज्ञापकचिक्रनिरूपणं । ११,—वाजिनामुत्पात-
 प्रकरणं । (उत्पातस्तु व्याधिरहितस्य वाजिनः प्रासत्यागाश्रुपातादयश्च) । १२,—
 वाजिच्छायाणां शुभाशुभप्रदत्वकीर्तनं । १३,—सुगन्धदुर्गन्धभेदेन वाजिनां शुभा-
 शुभप्रदत्वकीर्तनं । १४,—वाजिप्रमाणनिरूपणं । १५,—अष्टायुर्लक्षणं । १६,—
 वाजिनां दन्तोद्धेदादिना वयोनिरूपणं । १७,—वाजिनां दशविधदशापरिमाण-
 निरूपणं, दशविधक्षेत्रनिरूपणस्य । प्रत्येकदशापरिमाणं द्विसप्ततिदिनाधिकवर्षवयं ।

विषयः । दशविधचेवन् गुह्यादिललाटपर्यन्तं प्रथमं चेवं । ललाटादिमस्तकं १-यं चेवं ।
 ग्रीवास्कन्धादिकं २-यं चेवं । उरोजानुककुदादिकं ४-यं चेवं । अंसकं ५-मं
 चेवं । दन्तिका ६-ष्ठं चेवं । स्फिक् ७-मं चेवं । सूकरकौ (२) ८-मं चेवं । जङ्घा
 ९-मं चेवं । कूर्चसन्धिः सुरश्च १०-मं चेवं । १८,—वाजिनां जम्बूदेशनिरूपणं ।
 १९,—अश्वानां वाहनविधिः । २०,—बन्धाया वडवाया गर्भधारणविधिः । २१,—
 सगर्भाया वडवाया लक्षणं । २२,—सूतिका नियमः । २३,—अश्वशिशुपालन-
 नियमः । २४,—चनकग्रीहिमुद्गयवादीनां वाजिभोजनद्रव्यानां परिमाणकथनं ।
 २५,—वाजिरोगनाशकभेजनामानि । २६,—वाजिनां सर्पतुंषोषणविधिः ।
 (कस्मिन् ऋतौ कीदृशनियमेन अश्वः पालितव्य इत्यस्य नियमः) । २७,—वाजिनां
 रोगनाशकचारदाहविधिः । २८,—वाजिनां शिरावेधविधिः । २९,—अश्वानुवास-
 नविधिः । (अपराहसमये सुगन्धद्रव्येण सुवासितकरणं अनुवासनं) । ३०,—वाजिनां
 स्नेहविधिः । ३१,—स्नेहपानविधिः । ३२,—वाजिरोगनाशकतैलविधिः । ३३,—
 पञ्चतिक्तप्लवविधानं, वाजिनां श्रमशान्तिकरणोपायश्च । ३४,—स्वस्थारिष्टलक्षणं ।
 (स्वस्थारिष्टस्य रोगं विना यो वाजी दुर्मना ह्रीनवर्णश्च स गतायुरित्यादिरूपः) ।
 ३५,—वेधारिष्टलक्षणं । (ऋतौ भरदि, ग्रीष्मे च पानतः अश्वानां वेधाख्य
 उपसर्गो जायते, येनोपसर्गेन अश्वो अधोमुखाः सञ्चराः श्वासकारिणश्च तिष्ठन्ति) ।
 ३६,—अश्वानां कीटवेधारिष्टलक्षणं । (वर्षादिऋतौ तोयादिसेवनात् वाजिनां
 य उपसर्गो जायते स कीटवेधाख्य उपसर्गः) । ३७,—वातादीनां प्रकोपसमयनि-
 रूपणं । ३८,—वाजिरोगाणामवान्तरनामनिर्देशः । ३९,—वाजिनां मुखरोग-
 निदानचिकित्से, नेत्ररोगचिकित्सा च । ४०,—शिरारोगनिदानचिकित्से । ४१,—
 कर्णरोगचिकित्सा । ४२,—कामरोगचिकित्सा । ४३,—हिजाचिकित्सा । ४४,—
 व्रणचिकित्सा । ४५,—सिङ्गानकरोगचिकित्सा । ४६,—पृष्ठरोगचिकित्सा ।
 ४७,—पादरोगचिकित्सा । ४८,—ज्वरचिकित्सा । ४९,—अजीर्णचिकित्सा ।
 ५०,—अतिसारचिकित्सा । ५१,—उदावर्गचिकित्सा । ५२,—प्रक्ष्वन्नचिकित्सा ।
 ५३,—कृमिकोष्ठोष्णकोष्ठचिकित्सा । ५४,—मूत्रचिकित्सा । ५५,—कुष्ठचिकि-
 त्सा । ५६,—शोथचिकित्सा । ५७,—मुष्णरोगचिकित्सा । ५८,—उदररोग-
 चिकित्सा । ५९,—अर्शचिकित्सा । ६०,—उल्कचिकित्सा । ६१,—वातव्याधि-
 चिकित्सा । ६२,—उन्मादचिकित्सा । ६३,—अपस्मारचिकित्सा । ६४,—वाजि-
 रोगानां साध्यासाध्यत्वनिरूपणं । ६५,—विषचिकित्सा । ६६,—वाजिनां वातादि-
 प्रकृतिज्ञानं । ६७, ६८,—कल्कविधिनिरूपणं ॥

No. 1648. अश्वचिकित्सितं ।

Substance, English paper, 9 × 7 inches. Folia, 82. Lines, 9 on a page. Extent, 438 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1933. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Incorrect.

As'va-chikitsita. The Sanskrit original of the work, noticed under No. 1646. It comprises 18 Chapters. Contents : I. Introduction. II. Classification according to quality. III. Colors of horses—the white the best. IV. Whirls on eighteen places and their effects. V. Ascertainment of age from marks on the teeth. VI. Auspicious and inauspicious marks. VII. Of all qualities speed the most important. VIII and IX. On riders. X. Constitution of horses. XI. Seasonal influences. XII. Snuffs. XIII. Biliary complaints. XIV. Medicated butters. XV. Medicated decoctions. XVI. Poisonous drugs. XVII. Rules regarding stabling. XVIII. Not found in the MS. but it refers, according to the Introduction, to exercise. This work has been quoted largely in the Agni Purāṇa, chapter 288.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

जयति स पाण्डवनाथो धर्मनिधानो युधिष्ठिरो नृपतिः ।

भीमार्जुनसहदेवास्तदनुचरा ये वाजिशालतत्त्वज्ञाः ॥ १ ॥

दृष्ट्वा सम्यक् नकुलो ज्ञानं सर्वशालिहोत्रीयं ।

ब्रूते शास्त्रार्थमन्यच्छास्त्रं कृत्वा समासेन ॥ २ ॥

प्रश्नो जातिवर्णमावर्तदन्ता लक्षं वेगो वाहनं धातुरस्त्रं ।

कालो नश्यं पिण्डमात्रं कषायं शालां चेष्टां वाजिनामव वक्ष्ये ॥ ३ ॥

End.

अश्वस्याङ्गं प्रलिपेद्वरिद्रया वरिष्ठया मङ्गल्या च ।

सुपविवान् दोषत्रैर्विभूषयेदलङ्कारैः ॥ १० ॥

Colophon. इति श्रीनकुलकृतेऽश्वचिकित्सिते अश्वशालाविधिः अष्टादशोऽध्यायः ।

विषयः । अथ १-मे,—शालिहोत्रमुनेः समीपे शक्रस्य रथयोग्यवाजिविषयकप्रश्नः । २-ये,—उत्तममध्यमनीचकनीयसां भेदेन चतुर्धा वाजिनिरूपणं । ३-ये,—सप्तवर्णानां वाजिनां मध्ये श्वेतवर्णस्य वाजिनः श्रेष्ठत्वकथनं । ४-थे,—ललाटादिविंशतिस्थानेषु आवर्तचिह्नेन वाजिन उच्यमानिर्देशः । ५-मे,—दन्तविश्लेषेण वाजिनामायुःसङ्ख्याविज्ञानं । ६-ष्ठे,—चिह्नभेदेन वाजिनां सुलक्षणत्वकथनं । ७-मे,—सर्वेषां वाजिगुणानां मध्ये वेगगुणस्य अधिकत्वकथनं । ८-मे, ९-मे,—

अथारोहितलक्षणं । १०-श्लो,—वाजिनां धातुपरीक्षा । ११-श्लो,—अतुविशेषे
वाजिसेवाविशेषनिरूपणं । १२-श्लो,—वाजिनां रोगविशेषे नश्ययोगनिरूपणं ।
१३-श्लो,—वाजिनां पितादिदोषे तत् ग्रसनार्थं पिण्डयोगनिरूपणं । १४-श्लो,—
वाजिनां रोगनाशकाद्यनिरूपणं । १५-श्लो,—वाजिनां रोगनाशककायनिरू-
पणं । १६-श्लो,—वाजिनां रोगनाशकविषप्रयोगः । १७-श्लो,—अथशालाविधिः ।
(एतद्वन्यशेषे अष्टादशोऽध्याय इति यदुक्तं तद्वनमूलकं गणनायामष्टादशाध्याय-
स्याप्राप्तत्वात्) ।

No. 1649. सङ्कल्पकौमुदी ।

Substance, country-made paper, 15 × 4 inches. Folia, 56. Lines, 6 on a page. Extent, 1,722 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Guptipārā, Rāmādhana Vidyālañkāra. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Saṅkalpa-kaumudī. Rules regarding religious resolution to perform a ceremony, and directions for particular duties on certain occasions. By Rāmakṛishṇa.

Beginning. प्रणम्य कमलाकान्तं देववन्द्यपदाम्बुजं ।

तन्यते रामलक्ष्मणेन रम्या सङ्कल्पकौमुदी ॥

यद्यपि सङ्कल्पपदं नानार्थं, तथापि 'सङ्कल्पः कर्ममानभम्' इत्यमरकोषात्
मानसं कर्म मनःसङ्कल्पितं कर्म । मनःसङ्कल्पितत्वं आचार्यारोपविषयत्वं ।
यथा यद्रयामले,—

न्यायेनोपार्जितं द्रव्यं मनसोपार्जितं न वा ।

निवेदयेदिष्टदेवे भक्तिश्रद्धासमन्वितः ॥ इत्यादि ।

End.

अत एव सट्शवादि + नस इति श्वावपाठाय कल्पितं गृहं सटो न तु श्वा-
चाणां खलं, तत्र आदिपदघात्याः अतिरिक्त्यादिः । किञ्च मीमांसकैः विग्रहस्वीका-
रेऽपि विग्रहस्य देवतात्वं न स्वीक्रियते । इति शिवं ॥

Colophon. समाप्तेयं सङ्कल्पकौमुदी ।

विषयः । सङ्कल्पलक्षणं । सङ्कल्पविचारः । सङ्कल्पानुष्ठाने अग्नौचादिव्यवस्था । व्रतप्रतिष्ठादौ
तद्वावस्था । सङ्कल्पितकाम्यादिश्राद्धव्यवस्था । सहाभारतादिसङ्कल्पविशेषकथनं ।
विवाहे वरपिवा कन्यापिवा वा नान्दीवाद्ये कृते नागौचप्रतिबन्धकत्वं । आरब्धा-
करणे निन्दाकीर्तनं । विवादानन्तरम् अग्नौचेऽपि चतुर्थीर्जोमादिकं कार्यमिति

विषयः । कथनं । आरम्भशब्दार्थनिरूपणं । दक्षलक्षणनिरूपणं । सङ्कल्पेन विनैतिवचनस्य विशेषव्याख्यानं । अपवित्रः पवित्रो वेत्यस्य विशेषव्याख्यानं । सूर्यः सोमो यम इत्यादिमन्त्रस्य विष्णुस्मरणानन्तरमेव पाठ्यतेति कथनं । 'ॐ तत्सदिति निर्देशो ब्रह्मणस्त्रिविधः स्मृतं' इत्यस्य विशेषव्याख्यानं । जलाशयेतिशब्दार्थनिरूपणं । सङ्कल्पे दिङ्निधयः । 'मासपक्षतिथीनाम्' इत्यस्य विशेषव्याख्यानं । 'अथ लष्टा-ष्टमीं देवीम्' इत्यत्र अथपदपाठविचारः । उपवासलक्षणं । सङ्कल्पवाक्ये उपवास-पदनिवेशविचारः । जन्मतिथिलक्षणनिरूपणं । गोचोक्षेष्टविचारः । आश्विने मासि शुक्ले पक्षे अष्टम्यां तिथौ मन्वाष्टम्यामित्युक्तेष्वः । न तु मन्वाष्टम्यां तिथाविति कथनं । खानलक्षणदिकं । गङ्गायां पतितं दृष्टादिजलं गङ्गैवेति कथनं । चण्डीपाठसङ्कल्पविचारः । शङ्कुलीशब्दार्थनिरूपणं । उपवासपारणादिनिरूपणं । एकादश्यादौ पितृश्राद्धोपस्थितौ तत्कर्तव्यता । अतिदेशलक्षणदिकथनं । उपवासदिने काम्यश्राद्धनिषेधः । अवणद्वादशीनिरूपणं । अस्याः पारणव्यवस्था । मठाद्युत्सर्गनिरूपणम् । इति ।

No. 1650. आहूचिन्तामणिः ।

Substance, palm leaves, $14\frac{1}{2} \times 2\frac{1}{2}$ inches. Folia, 133. Lines, 6 on a page. Extent, 3,491 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

S'rāddha-chintāmaṇi. Rules regarding offerings to the manes on particular occasions. By Vāchaspati Miśra.

Beginning. प्रणम्य परमं तेजो विचार्योच्चार्यमहिताः ।

श्रीवाचस्पतिधारेण आहूतस्य विधिरुच्यते ॥

End. न ब्रह्मचारिणः कुर्युर्ददकं पतिता न च ।

पापण्डमाश्रिताः स्तेना न ब्राह्म्या न विकर्मिणः ॥

गर्भभर्तृद्रुच्यैव स्ववाप्यैव योषितः ।

स्तेना हिरण्यमावापयन्तारः । स्ववाप्य इति चैवर्णिकमावलीपरमिति सर्व्वस्तुरम् ॥

Colophon. इति मन्मथोपाध्यायमिश्रश्रीवाचस्पतिविरचितः आहूचिन्तामणिः सम्पूर्णः ॥

विषयः । आहूतलक्षणं । तत्र प्राचीनमतं, नवमतम् । अथ लक्ष्मीधर-वर्द्धमानादीनां नयकीर्तनं । आहूतभेदनिरूपणं । एकादित्य-पार्वण-द्वितीयादीनां लक्षणानि-कथनं । आहूतभेदनिरूपणं । पितृतीर्थादिकथनं । निषिद्धदेशकथनं । भूमि-

विषयः । संस्कारादिकीर्तनं । अग्रभागमदत्त्वा परकीयगृहे आहनिषेधः । अस्मानिक-
स्थाननिरूपणं । आहकालनिरूपणं । अष्टकाआहद्रव्यकथनं । सर्व्वचानादेशे
पशुशब्देन जगत्सर्व्व ग्रहणमिति कथनं । नवोदकआज्ञादीनां नित्यत्वकथनं ।
अश्वयुक्कृष्णआहविचारः । अत्र आहविवेकादिमतकीर्तनं । मघात्रयोदशी-
आहनिरूपणं । श्रमादिचतानां चतुर्दशीकर्तव्यआहकथनं । काम्यआहनिरूपणं ।
शीणाद्यमावस्थानिरूपणं । पिण्डपितृयज्ञादिआहव्यवस्था । आहवेला निरूपणं ।
मासलक्षणादिकथनं । अत्र जलायुधपारिजातादीनां मतकथनं । आहदेश-
स्थापनीयद्रव्यकथनं । दौहित्रघृतलक्षणं । आहदेशादपसारणीयद्रव्यादिकथनं ।
आहविहितब्राह्मणाः । पङ्क्तिपावनलक्षणं । विमध्वादिलक्षणं । आहसम्प-
न्नलक्षणं । आहनिषिद्धब्राह्मणलक्षणदिकथनं । हविष्यनिरूपणं । तच्च वाङ्म-
णमलक्षणं । अक्षरलक्षणनिरूपणं । आहो वर्जनीयद्रव्यकथनं । मांसनिरूपणं ।
फलानि । कन्दकथनं । शाककथनं । खणकथनं । मृदजतो निषिद्धद्रव्य-
कथनं । तीर्थआहविहितद्रव्यनिरूपणं । दर्भादिलक्षणं । निमित्तप्रकारादि-
कथनं । अर्घ्यपात्रादिनिरूपणं । गन्धादिनिरूपणं । परिवेषणविधिः । पाच-
विशेषे फलविशेषकथनं । आहोयभोजनं । वेदिकरणविधिः । याचकेभ्यः
अन्नदानं । आहोत्तरकर्मविधानं । परिभाषा । पार्वण्यआहप्रयोगोक्तेस्वरकारः ।
आमआहविधिः । तीर्थआहविधिः । जीवत्पितृकआहविधिः । एकोद्दिष्टआह-
विधानं । योद्धृशआहानि । दृष्टोत्सर्गविधिः । उदकुम्भनिर्णयः । मासिकाप-
कर्णकथनं । सपिण्डनापकर्णकथनं । सपिण्डने निषिद्धनक्षत्राणि । सपिण्डी-
करणविधिः । आभ्युदयिकआहविधिः । तत्कालनिरूपणं । आहधिकारि-
निरूपणं । द्वादशविधपुत्रकथनं । पुत्रलातिदेशकथनं । पुत्रपदनिर्व्वचनं ।
स्त्रीआहधिकारिनिरूपणं । अनधिकारिनिरूपणञ्च ।

No. 1651. काव्यप्रकाशरहस्यप्रकाशः ।

Substance, country-made paper, 17 × 3 inches. Folia, 185. Lines, 8—
9 on a page. Extent, 7,076 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1579.
Place of deposit, Navadvīpa, Harinātha Tarkasiddhānta. Appearance, old.
Prose. Correct.

Kāvya-prakāśa-rahasya-prakāśa. A commentary on the *Kāvya-
prakāśa* of Mammātā Bhaṭṭa. By Jadagīśa Tarkapañchānana.

- Beginning. निद्राणेषु मदैकमुद्रितमतौ पुण्यायुधे सायुधे
 प्रीतेवार्थितलोचनान्मुजबलौ चक्रायुधेऽनायुधे ।
 सैवासीत् कुपितेव किञ्च जगतां विद्रावणे रावणे
 शम्भोः कापि लषा दृगन्तकलिता भिद्यादविद्यामदं ॥
 सम्यति स्वमतिप्रीत्यै श्रीजगदीशदिजो धीमान् ।
 काव्यप्रकाशस्तौ सरसरचक्षुं प्रकाशयति ॥
 ग्रन्थारम्भे क्रियमाणस्य मङ्गलस्य निष्फलत्वशङ्कां निराकुर्वन् नियतिरुतनियम-
 रहितामित्यादिलोकव्याख्यां ग्रन्थलङ्कारभते ॥ ग्रन्थारम्भ—इत्यादि ।
- End. तच्च शिष्यजिज्ञासाक्रमेण तत्कथनात् शिष्यजिज्ञासानिष्ठतौ यत्तयाभावेन
 समूर्णम् अनपेक्षितवाक्यान्तरं । श्रीः ।
 बाले ! त्वं किमु कातरासि पिशुनब्यालावलीव्याहृतौ
 वा मातः ! सरलोपधयतिकरे कस्मादसौ व्याहृतिः ।
 तत् किं चन ! तदौषधं प्रतिपदं मागालदीयास्यदं
 तेषां तद्विषपूर्णकर्णकुहरे कोपीच्छया गच्छति ॥
- Colophon. इति श्रीजगदीशतर्कपञ्चाननभट्टाचार्यकृते काव्यप्रकाशरचस्यप्रकाशे चर्यालङ्कार-
 निरूपको दशमोऽध्यायः समाप्तः ।
 कन्दर्पं दहते विधुच वचते भागीरथीं विधत्ते
 मृत्युं वारयते विषं वशयते ब्रह्माणमुच्छासते ।
 बाणं वर्धयते दर्पं कलयते दक्षाधिमातन्वते
 पापं खण्डयते जगन्नटयते कस्मैचिदस्मै नमः ॥
 शाके रन्ध्राद्रिवाणक्षितिपरिगणिते साधसामे नवम्यां
 पक्षे चैवावलक्षे यक्षपतिदिवसे जीवयुग्म्युग्लग्रे ।
 न्यायालङ्कारधीरो निजगुह्यरचितं पुस्तमेतत् समस्तं
 स्त्रीयं स्त्रीयाङ्गनस्तो बलिखदनलसोऽध्यापनायै सुखेन ॥
 शुभमस्तु शकाब्दाः १५७१ ।
- विषयः । काव्यप्रकाशस्य व्याख्यानं ।

No. 1652. उपमानखण्डः ।

Substance, country-made paper, 14 × 4 inches. Folia, 22. Lines, 5 on a page. Extent, 261 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Guptipādā, Khudirāma Nyāyabhūṣaṇa. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Upamāna Khaṇḍa of the *Nyāya-chintāmaṇi*. A complete codex of the work noticed under No. 601, Vol. II, p. 50.

Beginning. तत्र सादृश्यप्रमाकरणरूपमानमिति केचित् । सादृश्यं पदार्थान्तरे । तथापि सदृश्यवच्चारादवाधितादस्ति सादृश्यं ।

End. गोसदृशो न गवय इत्यत्रापि परम्परया तात्पर्यमस्येवेति सर्व्वमवदातं ।

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीगङ्गेशचिन्तामणिविरचिते श्रीतत्त्वचिन्तामणौ उपमान-खण्डः समाप्तः । शुभं ।

विषयः । उपमानलक्षणं । उपमानात्मकसादृश्यज्ञानविषयस्य सादृश्यस्य नैयायिकमतसिद्ध-पदपदार्थान्तिरिक्तपदार्थत्वखण्डनं । उपमानस्य प्रमाणात्तरत्त्ववस्थापनञ्च ।

No. 1653. श्राद्धदर्पणं ।

Substance, country-made paper, 15 × 4 inches. Folia, 35. Lines, 7 on a page. Extent, 898 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Guptipáḍā, Khudiráma Nyáyabhúṣaṇa. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

S'rāddha-darpaṇa. On periodical and occasional offerings to the manes. By Jayakṛishṇa Tarkavágis'a.

Beginning. प्रणम्य सच्चिदानन्दं भुक्तिमुक्तिप्रदायकं ।

क्रियते जयकृष्णेन निसर्गं श्राद्धदर्पणं ॥

तत्र पार्व्वणप्रसङ्गात् श्राद्धलक्षणमुच्यते,—सम्बन्धपदोपनीतान् पितृनुद्दिश्य हविस्स्यागः श्राद्धमिति ।

End. तत्र च अष्टमी नार्द्धरात्रे न वा पूर्व्वरात्रे,—तत्र पूजा कुत्र कार्य्या, तथा च अर्द्धरात्रे एव न कालान्तरे । इति शं ।

Colophon. इति श्रीजयकृष्णतर्कवागीशकृतश्राद्धदर्पणं समाप्तं ।

विषयः । पार्व्वणस्वरूपकथनं । तत्र पूर्व्वदिने निरामिषसकृद्भोजनादिविचारः । ब्राह्मणो-पवशनात् प्राक् यज्ञेय्यस्य स्मरणमेव कर्त्तव्यं, न तु पूजनमिति मैथिलमत-द्रूपणं । विष्णुमुद्दिश्य निवेदिताग्नेन श्राद्धं कर्त्तव्यं न वेत्यत्र निवेदितशेषाग्नेन तदनुष्ठानमिति सिद्धान्तः । अनुज्ञाप्यहणविचारः । पार्व्वणातिदेशकथनादिकं । अर्घ्यदानप्रकरणं । गन्धादिदानविधिः । दक्षिणावाक्यविचारः । श्राद्धे पाकवि-चारः । स्त्रीशूद्रकर्मकश्राद्धविधिः । विघ्नपतितश्राद्धकालनिरूपणं । अशौचान-

कृत्यविचारः । अपकर्षसपिण्डननिरूपणं । एकोद्विष्टविधिः । सपिण्डनक्रमनिरूपणं । सघात्रयोद्देशी । दीपान्विता । नवान्नत्राद्विधिः । वाक्शणी । अम्बुवाची । जन्माष्टमीविचारः । इति ।

No. 1654. मुद्राराक्षसपूर्वपीठिका ।

Substance, country-made paper, 16 × 4 inches. Folia, 40. Lines, 5 on a page. Extent, 575 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Sántipura, S'rínátha Bhattachárya. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Mudrá-rákshasa-púrvapíṭhiká. A prose version of the well-known drama of *Mudrá-rákshasa*, or 'the Signet and the Minister' of Vis'ákha Deva. By Ananta Kaví. The author lived on the banks of the Godávarí River. The drama itself has been printed several times, and translated into English in Wilson's Hindu Theatre.

Beginning. सर्वे साधुजनाः सदायतद्ददा सत्सम्प्रदायादं
यज्जानाय कणादगौतमसतान्यालोक्ष, तत्त्वार्थदानं ।
वेदान्तान् परिशीलयन्ति रचसि स्नानन्दकन्दाकरं
वन्दे तं जगदीश्वरं दयितया सानन्दमालिङ्गितं ॥
पञ्चाशद्दर्शनभेदैरपरिमिततरैरर्थजातेषु यज्ञा
नानालङ्काररम्या गणितगुणगणा साधुष्टौषपेता ।
वाक्छष्टिर्यत्प्रसादात् प्रसरति रसनोपान्तदेशे निसेषा-
द्वित्यं चित्तेऽनुरक्ते वसतु सम सुखं भारती सा रसाद्या ।
यद्रत्नस्फारहारः भयवरदकरा खलधम्मिलभारा
मूलाधाराधिकारा निगमनिधिधरा काव्यकोटिप्रचारा ॥
संसारानल्पकारा शयनभयहरा चिद्वनैकावतारा
तारा शृङ्गारधारा मनसि निवसतां सर्वदा सर्वसारा ॥
अभूद्भवस्यातिसुखाय या भुवं विशाखदेवाभिधसद्गुधस्य ।
कृतिसिद्धीयामिह पूर्वसङ्कथां करोम्यनन्तो विदुषां सुखाय ॥
अस्मि पुरन्दरसुन्दरदिग्भागे भगवद्भगवतीपरिसरे समस्तवस्तुविश्वमविश्रान्ति-
भाजनजनजोगीयमाननिवासविराजमानं कुसुमपुरं नाम नगरं ।—

End. मलयकेतुविरोधपुरःसरं मन्त्रिराजसेन सह चन्द्रगुप्तो मैत्रीं कर्तुमुद्यतः, तथा घटनार्थमुद्यममकरोत् ।

Colophon. इति श्रीमद्गोदावरीपरिसरालङ्कृतपुण्यसम्बन्धितमतिविलासशालित्रीयुक्ता-
नन्तकविवरचिता मुद्राराक्षसपूर्वपीठिका समाप्ता ।

विषयः । कुसुमपुरवर्णनं । नन्दस्य उदयधन्व-तीक्ष्णधन्वेत्यादिनवपुत्रनामकीर्तनं । प्रति-
पक्षभूपालानां नन्दसमीपे सुवर्णपीठिकानां संस्थापितारत्निमानदेवदारुकाष्ठप्रण-
विवरणं । चामरयाचिण्या सुमङ्गलया सह नन्दस्य वसन्तोत्सवदर्शनाय प्रमदवन-
प्रवेशः । तत्र च पिपीलिकापङ्क्तिः सन्दर्शनेन राजमुखकमलं स्मितमाकलय्य
सुमङ्गलायां स्मितवदनायां वदन्त्याश्च महाराजस्मितेनैव मम स्मितं सञ्जातमिति
राज्ञो 'मत्स्मितहेतुं कथय नो चेत् त्वां निघचिष्ये' इति सुमङ्गलां प्रति निदेश-
कथनं । ततस्तु कस्यचित् ब्राह्मणस्य उपदेशेन सुमङ्गलया राज्ञः स्मितकारणकथनं ।
सुबुद्धिशर्माभिधेयाय द्विजाय मन्त्रिराक्षसपदवीं प्रदाय नन्दस्य स्वाभाव्यकृत्ये
नियोजनदत्तानां । नन्दस्य सत्यः । गुरुदक्षिणामङ्गहाय सुविद्यस्य कुसुमपुर-
प्रवेशः । तस्य पुनः विद्याबलेन नन्दस्य तदेष्टप्रवेशः । राक्षसानुसन्धानेन सुविद्यस्य
पूर्वदेशदाशनं । कुसुमपुरं परित्यज्य राक्षसस्य पर्वतेश्वरसन्निवसप्रान्तिकथनं ।
छविमनन्दस्य शकटारामिधेन मन्त्रिणा साईं स्मयानुष्ठानार्थं वनप्रयाणं । तत्र च
कस्याश्चित् दीर्घिकायां शिलापट्टलिखितं,

“अत्युच्छ्रिते मन्त्रिणि पार्श्वे च विद्यम्य पादावुपतिष्ठते श्रीः ।

सा स्त्रीसभावादसद्वा भरस्य, तयोर्द्वयोरेकतरं जहाति ॥

तुल्यार्थं तुल्यसामर्थ्यं सम्पन्नं व्यवसायिनं ।

अर्द्धराज्यहरं विप्रं यो न हन्यात् स हन्यते” ॥

इति श्लोकद्वयं निर्वर्ण्य कदाचित् खनिधनमाशङ्कमानेन शकटारेण पिपासितस्य
राज्ञो निधनादिदत्तान्नकथनं । उदयधन्वाभिधस्य नन्दकुमारस्य राज्याभिषेकादि-
विवरणं । नन्दनिधनकारणं तत्त्वतो निर्णेतुं कर्णाकरनामकस्य तपस्विनो वीर-
साधनप्रकारकथनं । शकटारमेव सुधन्वापरनामधेयस्य नन्दस्य घातकं ज्ञात्वा
तद्द्वयाय राज्ञ आदेशः । पलपक्षकमितचणकजलमावाह्यारं दत्वा सपुत्रकलत्रस्य
शकटारस्य भुमिगृहवासरूपदण्डविधानं । तावन्मावाहारेण कथमपि धृतजीवि-
तस्य विकटारस्य शकटारपुत्रस्य राजकारण्येन मोचनकथनं । कुसुमपुरप्रत्या-
गमनपुरःसरं राक्षसस्य पुनरमात्यपदग्रहणविवरणं । राक्षसस्य विकटारं प्रति
आक्षेपयोगिब्राह्मणनिमन्त्रणार्थमादेशः । कुशमूले मासिकप्रक्षेपणार्थं विलिप्त-
नयनेन शिशुगुप्तनयनेन विष्णुगुप्तेन सह विकटारस्य साक्षात्कारविवरणादिकं ।

श्राद्धकाले आसनापसारितस्य विष्णुगुप्तस्य शिखाबन्धनप्रतिज्ञा । राजसेन-भाग-
रायण-विजयवर्मादिभिः सार्धं चन्द्रगुप्तस्य विष्णुगुप्तानुगमनकथनं । पर्वतेश्वरेण
सह तेषां मैत्र्यादिकथनं । कुसुमपुररोधादिकथनं । चन्द्रगुप्तस्य राज्यलाभः ।
पर्वतेश्वरेण सह राजसस्य सन्धिः, चन्द्रगुप्तनाशाय विषकन्याप्रेरणश्च । पर्वतेश्वर-
हननं । मन्त्रिराजसेन सह चन्द्रगुप्तस्य मित्रताघटनश्च ।

No. 1655. वृहन्नीलतन्त्रं ।

Substance, some leaves of country-made yellow paper, and some of country-
made white paper, 13 x 4½ inches. Folia, 215. Lines, 5 on a page. Extent,
3,225 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Guptipādā,
Rāmadhana Vidyālañkāra. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Vṛihaññīla Tantra. One of the 64 original Tantras, attributed to
Mahāśdeva. Its subject is the ritual of the Śākta divinities, giving spe-
cial preeminence to the worship of a form of Māyā named Nīlasarasvatī.

Beginning. कैलासशिखरासीनं भैरवं कालसञ्चितं ।

प्रेषाच सादरं देवी तस्य वक्षःसमाश्रिता ॥

पुरा प्रतिश्रुतं देव कालीतन्त्रप्रकाशने ।

नीलतन्त्रप्रकाशाय तद्ददस्व सदाशिव ॥

यस्य विज्ञानमात्रेण विजयी भुवि जायते ।

यज्ज्ञात्वा साधकाः सर्व्वे विचरन्ति यथा तथा ॥ इत्यादि ।

End.

मत्स्राग्निध्वं मद्देशानि तव तिष्ठति निश्चितं ।

सर्व्वविद्या भवत्येव संशयो नास्ति कथनं ॥

अहं शिवः परात्मा च विना ताम्भु मद्देश्वरि ।

शव एव मद्देशानि कथितं दुर्धर्भं शिवे ॥

Colophon. इति श्रीवृहन्नीलतन्त्रे सर्व्वतन्त्रोत्तमे भैरवपार्व्वतीसंवादे त्रयोविंशतिपटलं
समाप्तं । समाप्तोऽयं ग्रन्थः ।

विषयः । १ पटले,—शिवशिवसंवादेन तन्त्रकथनप्रतिज्ञाननिरूपणं । नीलसरस्वत्या वी-
जादिनिरूपणं । स्नानतिलकादिप्रकारकथनं । द्वादशादिष्वपि तान्त्रिकसन्ध्याया
अनुष्ठानकर्तव्यतादिकं ।

२ पटले,—एकलिंगस्थानलक्षणं । साधनयोग्यस्थाननिरूपणं । नीलसरस्वतीपूजा-

विषयः । विधानं । पुष्पनिरूपणं । विविधगुह्यनिरूपणं । वलिदानं । मन्त्रध्यानप्रकारः । नीलसरस्वतीस्तोत्रं । ताराष्टकं । अष्टाङ्गप्रणामस्तोत्रं ।

२, ४ पटले,—दीक्षाविधिः । दीक्षायाः आवश्यकता । सङ्कलनविधिः । पितुरपि गुरोर्गरीयस्त्वकथनं । दीक्षाकालः । तत्स्थानं । तत्र नक्षत्रादिनिरूपणं । गुरोः सन्निधाने अन्यदेवपूजानिषेधः । पुरस्चरणविधिः ।

५ पटले,—नैमित्तिक-काम्यपूजाविधानं । ब्राह्मण-राजन्य-वैश्यानां सुरापान-निषेधः । सुराभेदकथनं । अमन्त्रितसुरापाने प्रायश्चित्तविधानं । जर्बशी-भार्गवोपाख्यानं । वैधसुरापाने न दोष इति कथनं । अनुकल्पासवननिरूपणं । पीठार्चनविधिः । पीठनिरूपणं । सिद्धस्थानकथनं । मन्त्रोक्तमन्त्रान्निरूपणं ।

६ पटले,—कौलिकार्चनमाहात्म्यं । शक्तिपूजाप्रकारकथनं । कालीप्रयोगकथनं । शिवावलिदानविधिः । शाक्तानामाचारक्रमकीर्तनं । कौलानां प्रायश्चित्तादिपञ्चकविवर्जनावश्यकता । वैधर्हिंसातिरिक्तधर्मायां दोषः । समयाचारलक्षणं । कालिकापूजनविधिः । रटनीपूजाविधिः । अन्नपूर्णापूजाविधिः । ऋतुभेदे दैनिक-ऋतुभेदकथनं । तत्र पट्कर्माविधानं । आसनविनियोगः । आतीरूपदर्शनापायकीर्तनं । कौलिकाचारकथनं । शेषविधानं ।

७, ८ पटले,—निरुद्धोपायकीर्तनं । वशीकरणं । शान्तिस्तोत्रं । महाचीनक्रमकीर्तनं । सारस्वतप्रयोगकथनं । अथ सुरेन्द्रसुराचार्ययोः संवादकीर्तनं । पुनरन्नपूर्णापूजाविधानं । कुमारीपूजाविधिः । यन्त्रकथनं । रक्तादिदानयोग्यपशुनिरूपणं । दाहवनदत्तानकीर्तनं । कलियुगे तारिण्यादिमन्त्राणां प्राधान्यकथनं । कालीमन्त्रकथनादिकं । मन्त्रसंस्कारप्रकारः । तत्र दशविधसंस्कारकथनं । विविधशाम्भवचक्रकथनं । ब्रह्मस्वरूपकथनादिकं ।

९, १०, ११ पटले,—प्रकारान्तरेण वीरसाधनकथनं । नायिकासाधनं । श्रीवीर्यादिसमुद्धारप्रकारः । विद्यारत्नकथनं । नीलसरस्वत्या आविर्भावकथनादिकं । हयग्रीवसेनामकथोपाख्यानं । भक्त्यरूपेण विष्णुना सह तयोर्युद्धादिकीर्तनं । सर्वज्ञताकारणकथनं ।

१२, १३, १४, १५ पटले,—विद्योत्पत्तिकथनं । स्त्रीपुरकथनं । प्रलयकाले वटपचश्यानायाः कालिकायाः ब्रह्मादिदत्तस्तोत्रादिकथनं । कामाख्यामन्त्रकथनं । चतुःषष्टियोगिनीकथनं । ब्रह्मपुत्रनदोत्पत्त्यादिकथनं । वरुणकुण्डादिकथनं । वायुकूट-चन्द्रकूटपर्वतादिकथनं । सेनाकुण्डकथनं । भद्रकूटगिरिकथनं । जर्बशी-कुण्डकथनं । सणिकूटादिकथनं । वासवकुण्डोपाख्यानं । ब्रह्मकूट-नीलकूटादिकथनं । जर्बशी-सिद्धमणेशादीनां ध्यानं ।

१६, १७, १८ पटले,—सदाचारलक्षणं । सङ्क्षेपेण राजकर्मकथनं । महाष्टम्यादौ
दुर्गापूजाविधानं । नीराजनविधिः । ज्यैष्ठपूर्णिमायां कालिकायाः स्नानयात्रा-
विधानं । आश्विनकार्तिकमासादौ तस्याः स्नानादिविधानं । सारस्वतध्यानादि-
कथनं । होमार्थं कुण्डनिर्माणविधानं । होमविधिः । तारानामसहस्रस्रोतः । हरि-
नामग्रन्थ—तुलसीस्मरणादिनिषेधः ।

१९, २०, २१, २२, २३ पटले,—ताराकवचकथनं । गुप्तामन्त्रादिकीर्तनं । तारा-
शतनामस्रोतः । ज्ञानोपायकीर्तनं । सीसकप्रयोगेन रौप्यकरणप्रकारः । पारद-
भस्मीकरणप्रकारः । विविधभावनिरूपणं । कालीनामसहस्रस्रोतः । कालीशत-
नामस्रोतः । अन्नदासन्त्रकथनं । अन्नदाशतनामस्रोतः । दृष्टद्वीशतन्त्रफलश्रुतिः ।

No. 1657. भागवतसन्दर्भे क्रमसन्दर्भः ।

Substance, country-made paper, 13 × 4 inches. Folia, 52. Lines, 12—
15 on a page. Extent, 2,437 śloka. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, Śāntīpura, Paṇḍit Kālidāsa Vidyāvagīśa. Appearance, old.
Prose. Correct.

Krama Sandarbha. The philosophy of the Bhāgavata Purāṇa illustrated, supplying omissions and deficiencies in the commentary of the Bhāgavata by Śrīdhara Svāmī. By Jīva Gōsvāmī. The work is in seven parts, and is known under the collective name of Bhāgavata Sandarbha ; the codex under notice comprises a portion of the last part, entitled *Krama Sandarbha*.

Beginning. अज्ञानतिमिरान्धस्य ज्ञानाञ्जनशलाकया ।

चक्षुस्मीलितं येन तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥

श्रीमद्भागवतं नैमि यस्यैकस्य प्रसादतः ।

अज्ञातानपि जानाति सर्वः सर्व्यागमानपि ॥

श्रीभागवतसन्दर्भान् श्रीमद्वैष्णवतोषणी ।

दृष्ट्वा भागवतव्याख्या लिख्यतेऽत्र यथामति ॥

जयेतां मथुराभूमौ श्रीलरूपमनातनौ ।

यौ विलेखयतस्तत्त्वज्ञापकौ पुस्तिकाभिमां ॥

यस्य ब्रह्मेति सत्त्वां कचिदपि निगमे याति चिन्मात्रसत्ता-
 यंशो यस्यांशकैः सैर्विभवति वशयन्नेव सायां पुमांश्च ।
 एकं यस्यैव रूपं विलसति परमयोगिनि नारायणाख्यं
 स श्रीकृष्णस्वरूपः स्फुरदुरुभगतान् प्रेम दद्यात् भजद्भ्यः ॥
 अथैवं सूचितानां श्रीकृष्णवाच्यवाचकतालक्षणसम्बन्धतद्भजनलक्षणमिधेय-
 ततः प्रेमलक्षणप्रयोजनानां निर्णयाय पूर्वं तच्च सन्दर्भादिषट्सन्दर्भा निरूपिताः ।
 अधुना तु श्रीमद्भागवतक्रमव्याख्यानाय तत्रापि सम्बन्धमिधेयप्रयोजननिर्णय-
 प्रदर्शनाय च सप्तमः क्रमसन्दर्भोऽयमारभ्यते ।
 श्रीभागवतसिद्धार्था टीका दृष्टिदा + + ।
 श्रीधरस्वामिपादांस्तान् वन्दे भक्त्यैकरत्नकान् ॥
 स्वामिपादैर्न यद्वाङ्गं यद्वाङ्गं चास्फुटं कचिद् ।
 तत्र तत्र च विज्ञेयः सन्दर्भः क्रमनामकः ॥
 अथात्र परिभाषेयं ज्ञातव्या यद्यपेक्ष्यते ।
 मूलं सटीकमङ्गाद्यैः परिच्छेद्यं सद्धानया ॥
 अङ्गा वाक्यान्-एवात्र देयाः पद्यान्ततो न तु ।
 वङ्गपदैकवाक्यत्वे गर्भाङ्गा विन्दुमलकाः ॥
 यस्मिन् पद्ये नास्ति टीका तदप्यङ्गेन योजयेत् ।
 एकपद्यान्यवाक्यत्वे सङ्ग्राह्यदालु कान्तकाः ॥
 वङ्गपदैकवाक्यत्वेऽप्यमी ज्ञेयास्तथाविधाः ।
 यथाङ्गेकं युग्यकञ्च त्रिकमित्याद्युदाहृतिः ॥
 जन्माद्यस्त्येव श्रीस्वामिचरणानामयमभिप्रायः । परं परमेश्वरमिति न पुन-
 रभेद्वादिनामिव चिन्मात्रं ब्रह्मेत्यर्थः । इत्यादि ।
 ततो निमित्ताभावे नैमित्तिकस्याप्यभावात् । टेलोपाश्च सिध्यन्ति ॥ ११ ॥ १० ॥
 इति प्रथमक्रमसन्दर्भे एकोनविंशोऽध्यायः ॥
 इति कलिद्युगपावनस्वभजनविभजनप्रयोजनावतारश्रीश्रीभगवत्कृष्णचैतन्यदेव-
 चरणानुचरविश्ववैष्णवराजसभासभाजनश्रीरूपसनातनानुशासनभारतीगर्भं सप्त-
 सन्दर्भात्मकश्रीभागवतसन्दर्भे प्रथमस्कन्धस्य क्रमसन्दर्भः समाप्तः ॥
 विषयः । श्रीधरस्वामिकृताया भागवतटीकायाः परिशिष्टरूपेयं विवृतिः । किञ्च यत्र यत्र
 स्वामिना व्याख्या न कृता कृताप्यस्फुटा वा तत्र तत्र विशदीकरणं ।

No. 1657. भागवतसन्दर्भे परमात्मसन्दर्भः ।

Substance, country-made paper, 13 × 4 inches. Folia, 67. Lines, 8—9—10 on a page. Extent, 2,010 ślokaś. Character, Bengali. Date, Sk. 1593. Place of deposit, S'ántipura, Paṇḍit Kālidāśa Vidyāvāgīś'a. A second copy at Calcutta, in the Family Library of Dr. Rājendralāla Mitra. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Paramātma-sandarbhā. The third part of the work noticed under the last preceding No. 1656. It treats of the Divine spirit.

Beginning. नौ सन्तोषयता सन्तो श्रीलरूपसनातनौ ।

दालिषात्येन भट्टेन पुनरेतद्विविच्यते ॥

तस्याद्यं ग्रन्थनालेखं ज्ञानयुक्तान्नाखण्डितं ।

पर्यालोच्य पर्यायं कृत्वा लिखति जीवकः ॥

अथ परमात्मा विव्रियते । यद्यपि परमात्मत्वं वैकुण्ठेऽपि प्रभोरलि । इत्यादि ।

End. यद्येन्द्रियैः पृथग् द्वारैर्यो वज्रगुणाययः ।

एको + + यते तद्भङ्गवान् शास्त्रवर्त्मभिः ॥

इत्येव उदाहरणीयं । अनेनैव गतिसामान्यस्य सिध्यतीति । २ । २ । श्रीशुकः ।

प्रत्यवस्थापितं वदन्तीत्यादि पद्यं ।

Colophon. इति कलिशुभावनस्त्रभजनविभजनप्रयोजनावतारश्रीभगवत्कृष्णचैतन्यदेवचरणानुचरविश्ववैष्णवराजसभासभाजनश्रीरूपसनातनानुशासनभारतीगर्भे श्रीभागवतसन्दर्भे परमात्मसन्दर्भे नाम तृतीयः सन्दर्भः । शुभमस्तु शकाब्दाः ११८९ ।

विषयः । परमात्मनिरूपणादिकं । गुणावताराणां तारतम्यविवेचनं । जीवमायादीनां स्वरूपादिनिरूपणं । विवर्त्तसमाधानं । परमात्मप्रपञ्चयोरभेदकीर्तनं । परमात्मनो जगद्भिन्नत्वकथनं । जगतोऽसत्यत्वकथनं । श्रीधरकृतटीकाया अभिप्रायप्रकाशनं । निर्गुणे परमात्मनि कर्तृत्वादीनां समन्वयः । लीलावतारप्रयोजनकीर्तनं । वेदान्तसूत्रादीनामभिप्रायकथनं । भागवतप्रशंसा । भगवत्येव सर्वेषां शास्त्राणां तात्पर्यप्रदर्शनं । ग्रन्थस्यायं श्रीमद्भागवतीयानां केषाञ्चित् श्लोकानां गूढार्थप्रकाशनमुखेन निश्चिततया तद्दीक्षास्थानीयः ।

No. 1658. श्रीकृष्णसन्दर्भः ।

Substance, country-made paper, 13 × 4 inches. Folia, 77. Lines, 13 on a page. Extent, 3,816 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of

deposit, S'ántipura, Kálidása Vidyávágis'a. A second copy at Calcutta, in the Family Library of Dr. Rájendralála Mitra. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

S'rkṛishṇa-sandarbhā. The fourth part of the work noticed under No. 1656. It treats of Kṛishṇa as the divine spirit.

Beginning. नौ सन्नोषयता सन्नौ श्रीरूपसनातनौ ।

दाक्षिणात्येन भट्टेन पुनरेतद्विचिन्तते ॥

तस्याद्यं ग्रन्थनालेखं क्रान्त्युत्क्रान्तखण्डितं ।

पर्यालोच्याय पर्यायं कृत्वा लिखति जीवकः ॥

अथ पूर्वं सन्दर्भवयेत् यस्य सर्वपरत्वं साधितं तस्य श्रीभगवतो निर्दाराय सन्दर्भाऽयमारभ्यते । इत्यादि ।

End.

अपि परिपाठीरिति । पूर्णं सम्बन्धः ।

गौरश्यामवचोऽञ्जलाभिरसनैरङ्गोर्विलासोत्सवै-

र्यन्त्यन्तीभिरशेषमादनकलावैदग्ध्यदिग्धात्मभिः ।

अन्योन्यप्रियतासुधापरिमल्लोमोन्मदाभिः सदा

राधामाधवमाधुरीभिरभितक्षितं समाक्रम्यतां ॥

Colophon.

इति कलिशुभावनसूत्रभजनविभजनप्रयोजनावतारश्रीश्रीभगवत्कृष्णचैतन्यदेव-
चरणानुचरविश्ववैष्णवरजसभासभाजनश्रीरूपसनातनानुशासनभारतीगर्भे श्री-
कृष्णसन्दर्भा नाम चतुर्थः सन्दर्भः ।

विषयः ।

ग्रन्थः खल्वयं श्रीभङ्गावतीयानां केषाञ्चित् श्लोकानां गूढार्थप्रकाशनमुखेन
निर्मिततया तट्टीकास्थानीयः । तच्च श्रीकृष्णस्य भगवत्तानिरूपणं । चतुर्द्वि-
कथनं । भगवत्स्वरूपनिरूपणं । अंशबोधकवाक्यानां समाधानं । श्रीकृष्णस्य
पूर्णतासंस्थापनं । अवतारप्रसङ्गः । श्रीकृष्णनामसाक्षात्कीर्तनं । अन्यान्यशा-
स्त्रेभ्यो भागवतस्य श्रेष्ठकथनं । अभ्यासनिरूपणं । प्रतिनिधित्वान्निरूपणं ।
सर्वशास्त्रसम्बन्धः । श्रीकृष्णरूपपरिच्छेदादीनां नित्यत्वकीर्तनं । असुरेषु यद्रूपं
स्फुरति तत्तस्य स्वरूपं न भवति, किन्तु मायाकल्पितमेवेति कथनं । अनिरुद्ध-
प्रद्युम्नादिलोकनिरूपणं । गोलोकवर्णनं । दन्दावनवर्णनं । गोलोकगोकुलयो-
रभेदकथनं । मथुरावर्णनं । द्वारकादीनां नित्यधामत्वनिरूपणं । गोकुल-
वासिनामप्राकृतदेहत्वादिकथनं । प्रकटाप्रकटद्विविधलीलाव्यवस्था । वक्त्रि-
ष्णादीनां श्रीकृष्णस्वरूपशक्तिरूपत्वकथनं । ताभ्यो गोपीनां श्रेष्ठत्वकथनं । तान्
च राधिकाया एव श्रेष्ठतमत्वकीर्तनञ्च । श्रीकृष्णस्य सर्वत्र प्रकाशोऽपि श्रीदन्दावने
वत्परमाद्भुतप्रकाश इति कथनं ।

No. 1659. द्वितीयस्कन्धक्रमसन्दर्भः ।

Substance, country-made yellow paper, 14 × 5 inches. Folia, 44. Lines, 10 on a page. Extent, 1,210 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'antipura, Paṇḍit Kālidāsa Vidyāvagīś'a. A second copy in Calcutta, in the Family Library of Dr. Rājendralāla Mitra. Appearance, old. Prose. Correct.

Krama-sandarbha. The second book of the last part of the work noticed under No. 1656.

Beginning. द्वितीयक्रमसन्दर्भे सन्दर्भानां समाहृतिः ।

क्रियते यन्निर्देशेन स मेऽनन्यगतेर्गतिः ॥

अथ द्वितीयस्कन्धस्य क्रमसन्दर्भः । अथ शुक्रदेवस्य । अपि मे भगवान् प्रीतः
छण्यः पाण्डुसुतप्रिय इत्यादिना श्रीछण्य एव स्वरतिं व्यञ्जयिष्यामि
यादिप्रश्नेनैवान्तकाले श्रीछण्य एव मय्युपदिश्यामिति राजाभिप्रायान्तरं ।

End. तथा च तृतीये वक्ष्यते,—कुत्र क्षत्रभोगवत इत्यादिना ।

Colophon. इति द्वितीये दशमः । समाप्तश्चायं द्वितीयस्कन्धक्रमसन्दर्भः ।

विषयः । श्रीधरस्वामिकृतवीमङ्गावतीयद्वितीयस्कन्धटीकाया अस्कृटादिस्थानविशदी-
करणरूपेयं विवृतिः ।

No. 1660. तृतीयस्कन्धक्रमसन्दर्भः ।

Substance, country-made yellow paper, 14 × 5 inches. Folia, 81. Lines, 11 on a page. Extent, 2,561 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'antipura, Kālidāsa Vidyāvagīś'a. A second copy in Calcutta, in the Family Library of Dr. Rājendralāla Mitra. Appearance, old. Prose. Correct.

Krama-sandarbha. The third book of the seventh part of the work noticed under No. 1656.

Beginning. तृतीयक्रमसन्दर्भे सन्दर्भानां समाहृतिः ।

क्रियते यन्निर्देशेन स मेऽनन्यगतेर्गतिः ॥

अथ तृतीयस्कन्धस्य क्रमसन्दर्भः ॥ १ ॥ यदेत्यत्र यदाश्रयमिति चित्तसुखः ॥ २ ॥

End. योऽभिप्रेतमात्रं यो वा शृणोतिमात्रं किमुत अनुतिष्ठति, यः, किमुततरां
श्रीदेवहृतिरित्यर्थः ।

Colophon. इति श्रीभागवते तृतीयक्रमसन्दर्भे त्रयस्त्रिंशत्तमोऽध्यायः । समाप्तोऽयं तृतीय-
स्कन्धक्रमसन्दर्भः ।

विषयः । श्रीधरस्वामिदत्तश्रीमद्भागवततृतीयस्कन्धटीकायां च स्फुटस्थानादिविशदीकरण-
रूपे विवृतिः ।

No. 1661. सदुपहाररत्नाकरः ।

Substance, country-made yellow paper, 15 × 2½ inches. Folia, 41. Lines, 5 on a page. Extent, 820 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Kálidása Vidyávágis'a. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Sadupahára-ratnákara. A collection of small poems by distinguished authors, classified and arranged under different heads. By Sarvánanda Kavi. The MS. is incomplete.

Beginning. तिर्यग्बद्धाङ्गयष्टिद्वितयभुजलताक्षेपसमोददीनं
यावज्जन्मैव तादृक्खिलदधरसुधासादसम्बन्धग्रन्थं ।
अन्योन्यप्रेक्षितोद्यत् स्मितसुभगमुखं पातु वचन्द्रमौलेः
स्त्रीपुरुषाद्वदेष्टप्रणयनघटनापाठवं कामुकस्य ॥
अथैषौष्ठिमगाढबन्धघटनापादावरोक्षकम-
श्रव्यं यद् यदकारि सत्कविकुलैरन्यापदेशाभिधं ।
तत्तत् पद्यमतीव हृद्यमधुना सक्षित्य यत्नादसौ
सर्वानन्दकविः करोति कुतुकादेकत्र सत्प्रीतये ॥
समाह्वदयरत्नकस्फुरदनेकपद्यावली-
मणिप्रकरजन्मभाक् स्फुटरसान्द्रतस्यन्दभूः ।
प्रसादशशिसम्भवधमदनेककीर्तिर्मया
अधायि बुधसम्पुदे सदुपहाररत्नाकरः ॥

End. न चुम्बति मनामपि धमर एष पुष्पान्तरं
परिधमति पार्श्वतो विटपपद्मिनीलम्पटः ।
प्रयाति यदि यामिनी त्यजति भौनमद्राक्ष सा
निपीय सधु निर्भरं मुदमुपैति पुष्पमयः ॥
इतः खण्डितत्वात् परिशेषवाक्यं नास्ति ।

विषयः । प्रायः प्रासाविकस्रोतानां हृत्य त्रय्याक्रमेण रचितोऽयं ग्रन्थः । तत्र दुर्जननिन्दा-
सज्जनस्तुती । शङ्करत्रय्या । गौरीत्रय्या । शैवगणत्रय्या । विष्णुत्रय्या । लक्ष्मी-
त्रय्या । सरस्वतीत्रय्या । मदनत्रय्या । दशावतारत्रय्या । सूर्यत्रय्या । चन्द्र-

ब्रह्मा । सूर्याचन्द्रब्रह्मा । पवनब्रह्मा । कल्पवृक्षब्रह्मा । मेघब्रह्मा । दैवब्रह्मा ।
 गृहब्रह्मा । प्रदीपब्रह्मा । सुजनब्रह्मा । दुर्जनब्रह्मा । सुजनदुर्जनब्रह्मा । गुणि-
 ब्रह्मा । पामरब्रह्मा । धनिब्रह्मा । दरिद्रब्रह्मा । वीरब्रह्मा । स्त्रीब्रह्मा ।
 अलङ्कारब्रह्मा । सुवर्णब्रह्मा । खगमदब्रह्मा । गिरिब्रह्मा । अगुरुब्रह्मा । चन्दन-
 ब्रह्मा । श्रीफलब्रह्मा । चूतब्रह्मा । पनसब्रह्मा । वदरीब्रह्मा । अशोकब्रह्मा ।
 किंशुकब्रह्मा । अश्वत्थब्रह्मा । वटब्रह्मा । शाल्विलिब्रह्मा । भ्रमरब्रह्मा ।
 इतः खण्डितं ।

No. 1662. अलङ्कारकौस्तुभः ।

Substance, country-made paper, 13 × 4½ inches. Folia, 103. Lines, 9—
 10 on a page. Extent, 4,120 ślokaś. Character, Bengali. Date, Sk. 1681.
 Place of deposit, Śāntipura, Kālidāsa Vidyāvāgis'a. A second copy in
 Calcutta, in the Family Library of Dr. Rājendralāla Mitra. Appearance, very
 old. Prose and verse. Correct.

Alaṅkāra-kaustubha. A treatise on Rhetoric. By Kavikarṇa-
 pura, one of the followers of Chaitanya. The work is divided into ten
 chapters, or "rays" (*kirāṇa*), and illustrates every figure of speech and
 rhetorical ornament by a verse in praise of Kṛishṇa. The MS. is
 dated Ś'aka 1681 = A. D. 1760. The author was a renowned
 Vaiṣṇava, and wrote several works on the Vaiṣṇava faith. Vide
 Introduction to Dr. Mitra's edition of the Chaitanya Chandrodaya
 Nāṭaka.

Beginning. यन्मारम्भे स्वाभीष्टदेवतानामगुणकीर्तनात्मकं मङ्गलमङ्गीकुर्वन् यन्मकारो यन्मस्य
 निर्विघ्नां परिसमाप्तिमाशान्ते ।

स्नानन्दरससदृशः कृष्णचैतन्यविग्रहो जयति ।

आपासरमपि लपया सुधया स्तपयाम्भूव भूमौ यः ॥

स जयति येन प्रभवति सुदृशां हृदि व्यङ्गनाटयिः ।

अतिशयितपदपदार्थो ध्वनिरिव मुरलीध्वनिर्मुंरारातेः ।

जयतिरचाकर्षकः सर्वोत्कर्षवाचकः, तेन नमस्कारोऽपि व्यज्यते, स्तपयार्थ-
 बोधानुक्कलयापारविशेषो बलस्कार इति न्यायात् ॥ इत्यादि ।

End.

ज्ञानस्य न्यक्तत्वात् शृङ्गारः दुष्ट एव । प्रागुक्तलक्षणस्य रसस्य ज्ञानन्दस्वरूपत्वेन
 प्रतिपादिते चैक्ये रसस्य रसेन विरोध इति यदिच प्रतिपाद्यते,—तत्त
 सामग्रीभूतस्य स्थाव्यादेरेव न तु रसस्य ।

Colophon. इत्यलङ्कारकौस्तुभे दोषप्रदर्शनो नाम दशमः किरणः ॥ समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

श्रीमतेः कर्णपूरस्य चरणावनिर्गमजे ।

निर्मितः कृष्णकण्ठाहं येनालङ्कारकौस्तुभः ॥ शुभमस्तु शकाब्दाः १६८९ ।

माघवे च सिते पक्षे चतुर्दश्यां गुरौ दिने ।

शशिवस्तुष्ट्या + सङ्गो संवत्सरागते ॥

विषयः । १ प्रथमकिरणे,—काव्यस्य शरीरादिस्वरूपं । काव्यलक्षणं । प्रकाशमतद्रूपणं । दर्पण-
मताक्षेपः । वामनमतद्रूपणं । काव्यलजातिः । कविलक्षणं । वीजलक्षणं । प्रतिभा-
लक्षणं । काव्यभेदः । काव्यस्य प्रयोजनादिकथनञ्च ।

२ ये,—शब्दस्वरूपं । वर्णानां नित्यत्वं । नादविन्दुप्रभतीनामत्यन्तिप्रकारः । स्फोट-
वादः । जात्यादिना शब्दभेदकथनं । वाचकः शब्दः । अभिधाविचारः । योगकृता-
दयः । प्रत्ययशक्तिविचारः । समासशक्तिनिरूपणं । सिद्धसाध्यादिभेदकथनं ।
लक्षणलक्षणं । तद्विचारः । सारोपा । साध्यवसानिका । उपादानलक्षणा ।
मूलवङ्गा लक्षणा । गतवङ्गा । व्यक्तवङ्गा । व्यञ्जनापेक्षणादिविचारः । अर्थ्यादीनां
व्यञ्जकत्वं । संयोगादयः । असंलक्ष्यक्रमवङ्गादयः ।

३ ये,—ध्वनिलक्षणतद्भेदादिकथनं । कविप्रौढेऽज्ञेयानुविध्यकथनं । अविवक्षित-
वाच्यध्वनिः । अर्थान्तरसङ्कुमितवाच्यध्वनिः । अत्यन्ततिरस्कृतवाच्यध्वनिः । विव-
क्षितान्वयपरवाच्यध्वनिः । संलक्ष्यक्रमवङ्गाध्वनिः । शब्दशक्त्युद्भवध्वनिः । अर्थशक्त्यु-
द्भववादयश्च ।

४ र्थे,—गुणीभूतव्यङ्गकथनं । तत्र स्फुटं । अपराङ्गं । वाच्यप्रपोषकं । कष्टग्रम्यं ।
सन्दिग्धप्राधान्यादीनि च ।

५ मे,—रसलक्षणं । स्थायिविभावादीनां लक्षणं । भोजमतेन वात्सल्यप्रेमरसयो-
लक्षणं । रत्यादिलक्षणं । रसस्वरूपविचारः । तत्रायं सारः,—चित्रात्कीर्णाभिरूप-
प्रतिमादिषु इमौ रामलक्ष्मणौ रामोऽयं सीताशेकाकुलः, सिंहोऽयं स्वगोपघातकः-
श्वशानमिदं शवसमूहार्द्रमांसादिसङ्कुलमिति छविमेवपि तेषु विभावादिषु अल-
क्षितमवत् प्रतीयमानेषु स्वगतरसवासनाधौतरजलमलया लक्ष्मणतरेषु सचेतसां
चेतःसु एक एव आनन्दो जायते स एव रसः, किञ्च एकस्यैव उपाधिभेदेन रत्यादि-
रूपदेश इति । वीरादीनां लक्षणं । भक्तिरसलक्षणं । सम्भोगविप्रलम्भौ । पूर्व-
रागादीनां लक्षणं । दशदशकथनं । नायकादिलक्षणं । नायकसहायनिरूपणं ।
सञ्जगुणकीर्तनं । नायिकाभेदकथनं । आसामलङ्काराः । मुग्धमध्याप्रभतीना-
मिहिनानि । सखीप्रियसङ्ख्यादीनां लक्षणं । उदीपनविभावः । अनुभावाः । तत्र
सात्त्विकभावः । सन्निशरलतादयः । व्यभिचारिणः ।

६ छे,—गुणलक्षणं । गुणानां रसधर्मत्ववस्थापनं । माधुर्यादीनां लक्षणं । वानोक्तस्येपादिगुणानां लक्षणकथनपूर्वकं केषाञ्चित् माधुर्यादिव्येव अन्तर्भावनं । माधुर्यादिव्यञ्जकाः वर्णाः ।

७ मे,—अलङ्कारलक्षणं । तस्य शब्दार्थधर्मत्वसंस्थापनं । पुनरुक्तवदाभासविवादि-शब्दालङ्कारनिरूपणं ।

८ मे,—उपमादिव्याघातान्कद्विषष्टिविधार्थालङ्कारनिरूपणं । सङ्करादिभेदकथनं । अलङ्कारदोषनिरूपणञ्च ।

९ मे,—रीतिलक्षणं । वदभ्यादिचतुर्विधरीतिलक्षणं ।

१० मे,—दोषलक्षणं । अवयवकङ्कादिषोडशविधपददोषकथनं । प्रतिलोमाचराद्ये-कविंशतिविधवाक्यदोषनिरूपणं । नूपुरादिषु रणितादिप्रसिद्धिकथनं । कटादि-चयोविंशतिविधार्थदोषकथनं । रसदोषनिरूपणं । इति शम् ।

No. 1663. अलङ्कारकौस्तुभटीका ।

Substance, country-made paper, 14 × 4½ inches. Folia, 60. Lines, 8 on a page. Extent, 2,400 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Kálidása Vidyávágis'a. Appearance, old. Prose. Correct.

Alaṅkāra-kaustubha Tīkā. A commentary on the work noticed under the last preceding No. 1662. By Lokanātha Chakravartī.

Beginning. अद्वैतप्रकटीकृतो नरहरिप्रेष्ठः स्वरूपप्रियो-

नित्यानन्दसखः सनातनगतिः श्रीरूपहृत्केतनः ।

लक्ष्मीप्राणपतिर्गदाधररसोष्णो जगन्नाथभूः

साङ्गोपाङ्गसपार्षदः सदयतां देवः शचीनन्दनः ॥

अथ सोऽयं कविमुकुटमणिः श्रीकर्णपूरगोस्वामी खलतस्योकानां खद्यमेव व्याख्या-माह । ग्रन्थारम्भ इति ।

End. पारकोऽधरराम इति मत्वा मत्प्रतिपक्षरमणधरसम्बन्धिताम्बूलराम इति मत्वेत्यर्थः । अतः खण्डितं ।

विषयः । कविकर्णपूरगोस्वामिखलतालङ्कारकौस्तुभस्य व्याख्यानं ।

No. 1664. सत्कृत्यमुक्तावली ।

Substance, country-made yellow paper, $15\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 83. Lines, 7 on a page. Extent, 1,525 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'antipura, Kálidása Vidyávagís'a. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Satkṛitya-muktāvalī. A compilation of all the leading facts regarding astronomy and astrology, and their bearings on human destiny. By Raghunátha Sárvaabhauma Bhaṭṭāchārya.

Beginning. नत्वा भाणुगणेशशम्भुगिरिजा ज्ञात्वा मुनीनां मतं

ज्योतिःसङ्ग्रहसंक्षिप्तार्थमवधार्याचार्यवाक्येन च ।

सारं तेषु निगूढमाहृतवता प्रज्ञावतामाज्ञया

सङ्क्षिप्ता रघुनाथकेन रचिता सत्कृत्यमुक्तावली ॥

End. यदाह्नि मेघसङ्क्रान्तिसुल्लासङ्क्रमणं निशि ।

तदा प्रजा विवर्द्धन्ते धनधान्यसखद्विभिः ॥

धीराः प्रणम्य भवतो विनिवेदयामि श्रीकामदेवधरणीतलवासवस्य ।

आज्ञामवाप्य रचितो रचिरो निबन्धो दोषो न मे बलवतीह यतो ष्टपाज्ञा ॥

Colophon. इति रघुनाथसार्धभौमभट्टाचार्यरचिता सत्कृत्यमुक्तावली समाप्ता ॥

विषयः । राश्यादिरूपणं । राशिनक्षत्रभेदकथनं । राश्याधिष्ठात्रीदेवताकथनं । राशि-
पर्यायः । तेषां वर्णकथनं । तेषां विशेषसञ्ज्ञा । द्विपदचतुष्पदादिभेदकथनं ।
कीटसरीसृपकथनं । ग्राम्यारण्यकथनं । जलजराशिकथनञ्च । राशीनां
वश्रत्वादिविवेकः । श्रृङ्खलादिविवेकः । तेषां रात्रिवलित्वादिकथनञ्च । दि-
ग्धिपलङ्गकथनं । उच्चनीचकथनं । मूलचिह्नकथनं । लग्नमानं । भोग-
विवेकः । दिवादृष्टादिज्ञानं । श्वेतरा । द्रेक्कानादयः । षड्वर्गविवेकः । राशि-
भावविवेकः । केन्द्रादिविभागः । दृष्टिज्ञानं । ग्रहपर्यायः । पापादिग्रहविवेकः ।
ग्रहाणां वर्णनिरूपणं । दिग्धिपग्रहकथनं । दिग्बलित्वविवेकः । पुरुषाद्य-
धिपाः । जात्यधिपाः । वेदाधिपाः । गुणधिपाः । रसाधिपाः । नैसर्गिक-
मित्रकथनं । नैसर्गिकशत्रुकथनं । तत्कालमित्रादिकथनं । अधिमित्रादि-
कथनं । बलविवेकः । माण्डव्यगोचरः । गोचरफलकालः । तदपवादः ।
वारवेला । कालवेला । अष्टवर्गः । मन्दादयः । अवमदिनादिनिरूपणं । शत-
पदचक्रं । नक्षत्राधिदेवता । भुवगणादिकथनं । अधोमुखगणकथनं । ऊर्ध्व-
मुखगणकथनं । पार्श्वमुखगणकथनं । यात्रादिनक्षत्रनिरूपणं । रात्र्याभिषेकोप-

योगिनश्चकथनं । नाडीनश्च । अशुभचन्द्रादिप्रतीकारः । ग्रहणं । भूकम्पः ।
 बेलासण्डलः । कालाशुद्धिः । विवाहः द्विरागमनं । निधेकः । पुंसवनं ।
 पञ्चासृतं । सीमन्तोन्नयनं । जातकर्म्म । नामकरणं । अन्नप्राशनं । नवाग्रं ।
 चूडाकरणं । विद्यारम्भः । कर्णवेधः । उपनयनं । यावा । गृह्यारम्भः । शङ्खादि-
 धारणं । देवप्रतिष्ठा । परीक्षा । राजादिदर्शनं । आयव्ययफलकथनं ।
 रोगशान्तिज्ञानं । होमविधिः । औषधकरणं । आरोग्यस्नानं । पञ्चिकासाधनं ।
 महाविषुवादिफलकथनं । दृढस्थितिसंसारफलकथनञ्च इति ॥

No. 1665. प्रीतिसन्दर्भः ।

Substance, country-made paper, 12 x 5 inches. Folia, 172. Lines, 10 on a page. Extent, 4,515 slokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, S'antipura, Madangopāla Goswāmī. A second copy at Calcutta, in the Family Library of Dr. Rājendralāla Mitra. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Prīti-sandarbhā. The sixth part of the work described under No. 1656. It is devoted to love for the Divinity as personified in Krishna.

Beginning. तौ सन्तोषयता सन्तौ श्रीलक्ष्मणसनातनौ ।

दाक्षिणात्येन भट्टेन पुनरेतद्विचित्र्यते ॥

तस्यायं ग्रन्थनालेखं क्लान्त्युक्तान्तखण्डितं ।

पर्यालोच्याय पर्यायं कृत्वा लिखति जीवकः ॥

अथ प्रीतिसन्दर्भो लेखः । इह खलु शास्त्रप्रतिपाद्यं परमतत्त्वं हि सन्दर्भचतु-
 ष्ठयेन पूर्वं समवध्यत, तदुपासना च तदनन्तरसन्दर्भेणाभिहितम् । इत्यादि ।

End. तदन्ते श्रीराधादेव्या सहिमा । इति षष्ठः सन्दर्भः ।

Colophon. इति कलियुगपावनसुभजनविभजनप्रयोजनावतारश्रीश्रीभगवत्कृष्णचैतन्य-
 देवचरणानुचरविश्ववैष्णवराजसभासभाजनश्रीरूपसनातनानुशासनभारतीगर्भ-
 श्रीभागवतसन्दर्भे प्रीतिसन्दर्भो नाम षष्ठः सन्दर्भः ।

विषयः । ग्रन्थोऽयं तत्त्वसन्दर्भवत् श्रीमद्भागवतटीकास्थानीयः । तच्च,—भगवत् प्रीतेः पुरु-
 षार्थत्वनिरूपणं । परतत्त्वमात्रसाक्षात्कारस्य परमपुरुषार्थत्वकथनं । तस्य मुक्तिव-
 कथनं । तच्चैव सविशेषनिर्विशेषभेदकथनं । जीवन्मुक्त्युक्तान्तिमुक्तिभेदः ।
 ब्रह्मसाक्षात्कारस्वरूपं । मुक्त्यपेक्षया प्रीतेः प्राधान्यकथनं । सद्योमुक्तिकथनं ।
 क्रममुक्तिनिरूपणं । ब्रह्मसाक्षात्काररूपजीवन्मुक्तिकथनं । ब्रह्मसाक्षात्काररूपो-

Bhagavat-sandarbha. The second part of the work described under No. 1656. It is devoted to the attributes of the Divinity.

Beginning. तौ सन्नोषयता सन्नो श्रीलक्ष्मणसनातनौ ।

दाक्षिणात्येन भट्टेन पुनरेतद्विविच्यते ॥

तस्याद्यं ग्रन्थनालेखं क्रान्त्युक्तान्तखण्डितं ।

पर्यालोच्यथ पर्यायं कृत्वा लिखति जीवकः ॥ इत्यादि ।

End. ब्रह्मभगवन्नौ ।

Colophon. इति कलियुगपावनस्रमजनविभजनप्रयोजनावतारश्रीश्रीभगवच्चैतन्यदेवचरणा-
नुचरविश्ववैष्णवराजसभासभाजनभाजनश्रीरूपसनातनानुशासनभारतीशर्मे भा-
गवतसन्दर्भे भगवत्सन्दर्भे नाम द्वितीयः सन्दर्भः ।

विषयः । ब्रह्मलपरमात्मलादिना तत्त्वनिरूपणं । ब्रह्मादीनामाविर्भावयोग्यता । वैकुण्ठ-
निरूपणं । विशुद्धसत्त्वनिरूपणं । ब्रह्मस्वरूपस्य स्वशक्तिकत्वं । विशुद्धशक्तेराश्र-
यत्वस्थापनं । शक्तेरचिन्त्यत्वकथनं । साभाविकशक्तिनानात्वकथनं । शक्तेरन्त-
रङ्गादिभेदकथनं । मायाशक्तिः । स्वरूपशक्तिः । गुणानां स्वरूपभूतत्वं । श्रीवि-
घ्नस्य नित्यत्वं । तस्य विभक्त्यकथनं । सर्वोदयत्वकथनं । स्मृतस्मृत्त्यातिरिक्तत्वं ।
प्रत्यग्रूपत्वं । स्वप्रकाशत्वम् । जन्मकर्मरूपगुणानामप्राप्तत्वं । श्रीविघ्नस्य
पूर्णस्वरूपत्वं । तत्परिच्छदानां स्वरूपांशत्वं । वैकुण्ठपापेदादीनां वर्णनं । सन-
काद्यनुभवेन तेषां पूर्वे ज्ञानां ब्रह्मानन्दतोऽपि उत्कर्षनिरूपणं । ब्रह्मभगव-
त्पारतम्यं । भगवत एव पूर्णतत्त्वाकारत्वं । सर्ववेदाभिधेयत्वं । अतिश्रुतिसङ्कतिः ।
स्वरूपशक्तिविवरणं । सर्वप्रकरणार्थसङ्ग्रहेण भगवत्त्वणनिरूपणं । भगवतो
वेदभक्त्यैकगम्यत्वकथनम् । इति ।

No. 1667. चतुर्थक्रमसन्दर्भः ।

Substance, country-made yellow paper, 12 × 4 inches. Folia, 36. Lines, 12 on a page. Extent, 1,026 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Śāntipura, Paṇḍit Kālidāsa Vidyāvagīśa. A second copy at Calcutta, in the Family Library of Dr. Rājendralāla Mitra. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Krama-sandarbha. The fourth book of the seventh part of the work described under No. 1656. It expounds the fourth book of the Bhāgavata Purāṇa.

तस्यायं ग्रन्थनालेखं क्लान्तकुक्लान्तखण्डितं ।

पर्यालोच्याय पर्यायं कृत्वा लिखति जीवकः ॥

यः श्रीकृष्णपदाम्भोजभजनैकाभिलाषवान् ।

तेनैव दृश्यतामेतद्व्यस्यै श्रपयोऽर्पितः ॥

श्रीमद्भागवतं श्रीमन्मन्त्रदेशिकमीश्वरं ।

अथ नत्वा मन्त्रगुरुं गुरुं भागवतार्थदान् ॥

श्रीभागवतसन्दर्भे वक्ष्यमाणेन लेखितं ।

श्रीमद्भागवतार्थानां सन्दर्भे काण्डमाश्रये ॥ इत्यादि ।

End.

ततश्च ईच्छायास्तदनुशीलनव्यतिरिक्तचेष्टायाः ॥ १२ ॥ १७ ॥ श्रीसुतः । उद्दिष्ट-
सम्बन्धः ।

Colophon.

इति कलियुगपावनस्वभजनविभजनप्रयोजनावतारश्रीभागवत्कृष्णचैतन्यदेवचर-
णानुचरविश्ववैष्णवराजसभासभाजनभाजनश्रीरूपसनातनानुशासनभारतीशर्भे
श्रीभागवतसन्दर्भे तत्त्वसन्दर्भे नाम प्रथमः सन्दर्भः । समाप्त्यायं तत्त्वसन्दर्भः ।

विषयः ।

ग्रन्थोऽयं श्रीमद्भागवतीयानां केषाञ्चित् श्लोकानां व्याख्यानप्रसङ्गेन निर्मिततया
तटीकास्थानीयः । तत्र प्रमाणनिरूपणप्रसङ्गेन प्रत्यक्षादीनां सदोपलक्ष्यनं ।
शब्दप्रमाणस्य निर्दोषत्वसंस्थापनं । तत्रापि श्रीमद्भागवतस्य प्राधान्यकथनं ।
श्रीमद्भागवतस्य सङ्क्षेपेण तात्पर्यकथनं । सामान्यतत्त्वचिन्तनरूपं । महापुराण-
संक्षेपं । सर्गप्रतिर्गमादिव्याख्यानञ्च ।

No. 1671. दायदीपः ।

Substance, country-made paper, 12 × 3½ inches. Folia, 18. Lines, 9 on a page. Extent, 688 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Paṇḍit Kálidása Vidyávagis'a. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Dāya-dīpa. An exposition of the law of Inheritance. By Jayakṛishṇa.

Beginning. गोविन्दचरणद्वन्द्वं देवदेवाभिवन्दितं ।

प्रणम्य जयकृष्णेन दायदीपः प्रकाशते ॥

तत्र दायपदार्थमाह ।

विभागोऽयं पितृस्य पुत्रैश्च प्रकल्पते ।

दायभाग इति प्रोक्तं तद्विवादपदं विदुः ॥ इत्यादि ।

End. प्रभोरिति कर्त्तृषष्ठी, प्रभुः समर्थः ।

Colophon. इति जयकृष्णभट्टाचार्यविरचितो दायदीपः समाप्तः ।

विषयः । दायस्वरूपविचारः । पित्र्यतन्त्रविभागः । पित्र्यधनोपपत्तिव्यवस्था । भ्रातृकृत-
विभागः । पित्र्यकृतादिशोधनं । श्रेष्ठकनिष्ठमध्यमनिरुक्तिः । पितामहधने
विशेषकथनं । विभागकाले निरुक्तादिधनविभागः । स्त्रीधननिरूपणादिकं ।
अनपत्यस्त्रीधनाधिकारः । अनपत्यपुरुषधनाधिकारः । विभागानर्हकथनं ।
विभागाविभागाधनकथनं । पुत्रकविभागाभावकथनं । संछद्रधनविभागः ।
भूमिव्यवस्था । वैपुल्यभोगकथनं । अस्त्रामिदन्तविचारः ।

No. 1672. गोविन्दवल्लभनाटकं ।

Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 28. Lines, 7 on a page. Extent, 462 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Korde, Tháná Siudí, Zelá Virbhum, Kuladánanda Sen. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Gavindaballabha Nāṭaka. A drama on the youthful sports of Krishna, designed, like the "Passion Plays" of Europe, to place before the faithful the early life of the divinity in the most attractive form possible. The author's name is not known, and the MS. being incomplete, the extent of the drama cannot be ascertained. The codex closes with the fourth Act.

Beginning. (प्रथमतः वीणि पवाणि न सन्ति ।) —खिलगोपालबालप्रेरितं श्रीयशोदा-
सविधं पशुपालनविधावादेशयच्छणाय धावन्तं श्रीकृष्णं स्मरयसि । नेपथ्ये ।
प्रातरुत्थाय गोविन्दो रङ्गस्थानं सद्यः प्रियैः ।
समानैर्मञ्जलीलायै जगाम कुतुकाश्रितः ॥ इत्यादि ।

End. गङ्गागोविन्दकच्छदि विलसतु केशवविपिननिवेशः ।
द्वारमुखान्तिकनाथकाव्यसदुक्तसुगीतविशेषः ॥

Colophon. इतः परमलिखिततया परिसमाप्तिवाक्यं नास्ति । (अथ चतुर्थोऽङ्कस्य क्रियदंश-
पर्यन्तमस्ति ।)

विषयः । (गीताभिनययोग्यं नाटकमिदं ।) (अथ तु मुख्यया संस्कृतभाषयैव) (सर्वथा
प्रकृतीनां कथोपकथनादिकमस्ति ।)

प्रथमोऽङ्के,—यशोदारेणिरुद्धारभिनयेन श्रीकृष्णस्य मञ्जुदादिकीर्तनं । गोचा-

रणं । वृन्दावनशोभावर्णनं । वलदेवस्य मधुपानोन्मत्तस्य यशोदासमीपे वन-
वृत्तान्तवर्णनं ।

१ ये,—नन्देन श्रीदाम-सुदाम मधुमङ्गलप्रवृत्तिभिः श्रीकृष्णवल्लभरामयोर्लालनं ।
ज्योतिर्विदाभिनयः । कृष्णस्य गोष्ठोचितवैश्विन्यासादिकं ।

२ ये,—गोष्ठयाचायां मङ्गलगीतिः । श्रीदामादिभिः सार्द्धं श्रीकृष्णस्य विश्रम्भा-
लापवर्णनं । कयाचित् राधिकासमीपे श्रीकृष्णरुम्भादादिकीर्तनं । राधाकृष्ण-
योरन्योन्यदर्शनं । श्रीकृष्णादीनां भोजनवर्णनं । राधिकया सह श्रीदाम
सम्बन्धः ।

३ ये,—राधिकावयस्यया समं श्रीकृष्णस्य कथोपकथनं । वलदेवेन सह श्रीकृष्णस्य
वृन्दावनप्रवेशवर्णनं । इतः परं नास्ति ।

No. 1673. गोविन्दविरुदावली ।

Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 19. Lines, 6 on
a page. Extent, 371 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of
deposit, Kendográma, Tháná Siuḍi, Zelá Virbhum, Mahendranátha Mukhopá-
dháy. Appearance, old. Prose and verse Incorrect.

Govinda-virudávalí. Hymns in praise of the appearance and
career of Kṛishṇa. By Rápa Gos'vámí.

Beginning. अथ गोविन्दविरुदावली ।

इयं मङ्गलरूपा स्याद्गोविन्दविरुदावली ।

यस्याः पठनमात्रेण श्रीगोविन्दः प्रसीदति ।

ब्रह्मा ब्रह्माण्डभाण्डे सरसिजनयनः खटुमाक्रीडनानि

स्थाणुर्भक्तुश्च खेला खुरलितमतिना तानि येन न्ययोजि ।

तादृक् क्रीडाण्डकोटिप्रतजलकुडवा यस्य वैकुण्ठकुल्या

कर्त्तव्या तस्य का ते स्तुतिरिह कृतिभिः प्रोक्ता लीलायितानि ॥ इत्यदि ।

End.

रम्यया विरुदावल्या प्रोक्तलक्षणयुक्तया ।

स्तूयमानः प्रसुद्धितो वासुदेवः प्रसीदति ॥

यः स्तौति विरुदावल्या मथुरामण्डले हरिं ।

अन्वया रम्यया तस्मै तूर्णमेव प्रसीदति ॥

Colophon. इति श्रीमद्रूपगोस्वामिविरचिता श्रीगोविन्दविरुदावली समाप्ता ।

विषयः । क्लोचव्याजेन श्रीकृष्णस्य रूपलीलादिवर्णनं ।

No. 1674. ललितरहस्यं ।

Substance, country-made yellow paper, 9 × 5 inches. Folia, 102. Lines, 22—24 on a page. Extent, 1,466 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, S'rínátha Chaṭṭopádhya. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Lalita-rahasya. Dissertations on the leading topics of the Tantra cultus. By Rájendra Tarkavágis'a Bhaṭṭáchárya. The work is in nine chapters, and its leaning is in favour of the supremacy of Kṛishṇa.

Beginning. सुखयति नखचन्द्रेराधिसन्तप्तविद्यं मदयति मकरन्दैरिन्दिरेशमरेशान् ।

कवयति कविमूढं गुह्यमञ्जीरशब्दैर्जयति जयति काचिद्वाथपादाम्बुजयीः ॥

End. कामेन कामितं कृत्वा कामस्यं लोभयेज्जगत् ।

अविचार्यं वि + + + सुदृश्यः कर्हिचिद्बुधैः ॥

इति राजेन्द्रवन्द्येन भूयो विरचितोऽञ्जलिः ।

Colophon. इति राजेन्द्रतर्कवागीशभट्टाचार्यसङ्कलितललितरहस्ये नवमोऽङ्कासः ।

विषयः । (पुराणतन्त्रशास्त्राणि सङ्गृह्य विरचितोऽयं ग्रन्थः ।)

तत्र प्रथमोऽङ्कासः,—गुरुतत्त्वकथनं । ब्रह्मतत्त्वं । दुर्गायास्त्रिगुणात्मकत्वादिकथनं ।

हंसतत्त्वनिरूपणं । तत्स्वरूपकथनादिकं । षष्ठ्यादिनिरूपणं ।

२ ये,—कामकलातत्त्वकथनं । विश्वक्तिस्वरूपादिनिरूपणं । कामकलाध्यानादिकथनं ।

३ ये,—नादतत्त्वकथनं । नादविन्दादीनामत्यक्तिकथनं । शब्दब्रह्मनिरूपणं ।

योगसुद्राकथनं । योगसाधनप्रकारः ।

४ ये,—कुण्डलिनीतत्त्वनिरूपणं । तत्स्वरूपं । ध्यानादिकथनञ्च । षट्चक्रकथनं । मन्त्रासुद्रालक्षणं । मन्त्रावन्धसुद्रा । मन्त्रावेधसुद्रा । खेचरीसुद्रा । मूलवन्धसुद्रा । उड्डीयनसुद्रा । जालन्धरसुद्रा । करणीसुद्रा । विपरीतसुद्रा । शक्तिचालनसुद्रा ।

५ ये,—मन्त्रतत्त्वविवेचनं । मन्त्राणां स्त्रीपुंनपुंसकत्वकथनं । स्थापकालादिकथनं । निशाचार-दिवाचार-पञ्चव-बीजसंयोग-भावसंयोगादिनिरूपणं । उपांशु-जपादिलक्षणं । अन्तरात्मवृत्तिकथनं । काम्यसाधननिरूपणं । वर्ष-मालातत्त्वकथनं ।

६ ये,—अन्तर्यामिविवेचनं । ज्ञानात्मस्त्वानं । शिवशक्तिमेलनरूपसंन्याकथनं ।

चन्द्राक्षत-परानन्दादीनां पानपात्र-मांस-मद्यत्वादिना योगिषु नियमनं ।
अन्नमौलिकान्यासः । मालारहस्यकथनं ।

७ मे,—योगतत्त्वकथनं । योगलक्षणं । यमनियमादिनिरूपणं । अहिंसा-
सत्यादिदशविधसाधनकथनं । पद्म-सिद्ध-वीरप्रभृतीनामासनानां लक्षणं ।
प्राणायामप्रक्रिया । तत्त्वविधभेदनिरूपणं । तत्र साधकावस्था । चटसिद्धिः ।
निःश्वासगतिनिरूपणं । प्रत्याहारादीनां लक्षणं । भगवतो विशुद्धसत्त्वात्मकत्व-
कथनं ।

८ मे,—(अयन्तु प्रायः खण्डितः) दिव्यवीरादिभावतत्त्वनिरूपणं ।

९ मे,—कामेश्वरतत्त्वनिरूपणं । श्रीकृष्णस्य कामेश्वरत्वकथनं । तत्र ध्यानादि-
निरूपणञ्च ।

No. 1675. योगतारावली ।

Substance, country-made yellow paper, 8 × 5 inches. Folia, 5. Lines, 14 on a page. Extent, 65 ślokaś. Character, Bengali. Date, SK. 1760. Place of deposit, Śāntipura, Śrīnātha Chaṭṭopādhyāya. Appearance, old. Verse. Correct.

Yoga-tārāvalī. On the importance of Yoga for the regeneration of the soul, and on the mode of performing various kinds of Yoga, the most important being the Rāja Yoga. By Śaṅkara Aṅgharīya.

Beginning. वन्दे गुरुणां चरनारविन्दे सन्दर्शितस्त्रात्सुखावबोधे ।

निःशेषे जाडलिकायमाने संसारचालाचलमोहशान्त्यै ॥

End. ब्रह्मरन्ध्रगते वायौ गिर + श्रवणं भवेत् ।

शृणोति श्रवणायातं नादं मुक्तिर्न संशयः ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्यमोविन्दभगवत्पूज्यपादमिथ्यश्रीमच्छङ्कराचा-
र्य्यविरचिता योगतारावली समाप्ता । शकाब्दाः १७६० ।

विषयः । योगाभ्यासप्रकारकीर्तनं । पूरककुम्भकादीनां प्रत्येकफलकथनं । राजयोगकथ-
नादिकञ्च ।

No. 1676. कपिलगीता ।

Substance, country-made paper, 10 × 6 inches. Folia, 97. Lines, 16 on a page. Extent, 582 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, S'rínátha Chāṭṭopādhyāya. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Kapila-gīta. Dissertations on the importance of Yoga meditations, and the mode of performing them. By Kapila. The work is divided into five chapters.

Beginning. नत्वा श्रीगुरुपादाब्जं क्षुत्वा मोक्षार्थमिदं ।

तारकाभ्यन्तरे पञ्चब्रह्मतत्त्वं तदुच्यते ॥

पञ्चब्रह्मपञ्चदेवाः पञ्चस्थानेषु सप्तधा ।

पञ्च मातृकाः पञ्च वाक्यं पञ्च शून्यं तथैव च ॥

End. राजराजेश्वरं योगं श्रेयसाख्ये प्रशस्यते ।

यः पठेद् भक्तियुक्तेन स मुक्तो नाव संशयः ॥

Colophon. इति कपिलगीतायां पञ्चमोऽध्यायः । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

विषयः । (शिवाश्विचरंवादेनाध्यात्मयोगनिरूपणं ।)

१, २ अध्याये,—पञ्चब्रह्म—पञ्चदेव—पञ्चस्थान—पञ्चमातृका—पञ्चवाक्य—पञ्चशून्य—पञ्चावस्था—पञ्चदेह—पञ्चवेदादीनामुद्देशः । एषां प्रपञ्च—प्रपञ्चनञ्च ।

३, ४ अध्याये,—प्रणवस्य पञ्चदेवताकथनं । प्रणवसंस्थानकथनपूर्वकं तत्र वेदाना-मवस्थितिकीर्तनं । छट्टिप्रकारः । प्रथक् प्रथक् मातृकायां वर्णविन्यासनिरूपणं । वैष्णव—शाम्भवविद्यादिभ्यः शक्तिविद्यायाः श्रेष्ठत्वकथनं । परिचित्रारदादीनां क्रमेण श्रवणकीर्तनादिभक्त्यङ्गाधिकारित्वं । इडापिङ्गलादीनां स्थानादिनिरूपणं । तत्त्वज्ञानोपायकथनं । तीर्थादीनां निन्दावादपूर्वकं आत्मतीर्थस्य मुख्यत्वकथनं ।

५ अध्याये,—योगाधिकारिनिरूपणं । राजराजेश्वरयोगः । कर्मज्ञानयोः विरोधसमन्वयः । सर्वत्र मनसः कर्तृत्वकथनं । हृदयस्थितं परतत्त्वं विहाय शिलास्तिकाक्षिवादिषु देवताबुद्धेर्निन्दनं । जीवस्य रूपकथनं । परमात्मज्योतिर्निरूपणं । तदाधारस्थानादिकीर्तनं । अन्तर्दृष्टिनिरूपणं । इति ।

No. 1677. आत्मबोधटीका ।

Substance, country-made yellow paper, 14 × 4 inches. Folia, 8. Lines, 7 on a page. Extent, 189 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, S'rínátha Chāṭṭopādya. Appearance, new. Prose. Correct.

Ātmabodha Tīkā. A commentary on Saṅkara's *Ātmabodha* or essence of Vedānta spiritualism. By Madhusūdana Sarasvatī.

Beginning. शतमुखपूजितपादं शतपथमनसोऽप्यगोचराकारं ।

विकसितजलरुचनेन सीतावामाङ्गमाश्रये रामं ॥

तत्र भगवान् शङ्कराचार्य उक्तमाधिकारिणे वेदान्तप्रस्थानत्रयं निरूपय तद्व-
लोकनासमर्थानां मन्दबुद्धीनामनुष्यार्थं सर्ववेदान्तसिद्धान्तसङ्ग्रहनाम्नबोधार्थ-
प्रकरणं दिदर्शयिषुः प्रतिजानीते, तपोभिरिति ।

End.

तस्मादात्मतीर्थं स्नातस्य न किञ्चिदवशिष्यते—इति भावः ।

Colophon. इति श्रीमधुसूदनसरस्वतीकृततात्त्वबोधप्रकरणटीका समाप्ता ।

विषयः । शङ्कराचार्यकृततात्त्वबोधस्य व्याख्यानं ।

No. 1678. वायुपुराणं ।

Substance, country-made paper, 13½ × 5½ inches. Folia, 275. Lines, 10—11—12 on a page. Extent, 1,200 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1689. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Vāyu Purāṇa. One of the eighteen great Purāṇas attributed to Vyāsa. The work is divided into 2 Parts, the 1st comprising 52 chapters, and the 2nd, 40 chapters. Contents of First Part: Introduc-
tion; 2, Places meet for Satras; 3 to 7, Creation; 8, Relation of the present to the past Kalpas; 9, The four conditions of life; 10, Origin of the Asuras; 11, Description of a kind of Yoga called Paś'upata; 12, The use of regulation of breath (Prāṇāyāma); 13, Accidents to Yoga; 14, Majesty of Yoga; 15, Nature of Parabrahma; 16, Adoration of the fiery essence of the soul; 17, Purification; 18, Rules regarding the religious staff; 19, expiations for Yatis; 20, Sensations at the time of death; 21, Letters and accents; 22, Duration of Kalpas; 23, A kind of Yoga called Māheś'varāvatāra; 24, Form of Viṣṇu at the time of a

deluge; 25, Nature of hymns to Mahádeva; 26, Mahádeva's advice to Vishṇu and Brahmá; 27, Origin of vowels; 28, The body of Mahádeva described; 29, Genealogy of Rishis; 30, The mind-created sons of Brahmá; 31, Daksha's hymn to Mahádeva; 32, The race of Svayambhuva; 33, The regents of the seven Dvīpas; 34 to 38, Sumeru and other mountains; 39 and 40, The mountains, rivers and countries of the earth; The Kailás'a mountain; 42, Descriptions of Plaksha and other continents; 43, The size of the earth; 44 and 45, Motions of Planets; 46, Hymn to Nílakanṭha; 47, Origin of Liṅgams; 48, Names of the Pítris; 49, Yajñas; 50, The four Yugas; 51, Characteristics of the four Yugas; 52, The descendants of Prajápati.

Contents of Part Second: 1, Churning of the earth; 2, The descendants of Prithu; 3, The eight kinds of Devas; 4, The descendants of Prajápati; 5, The birth of the Devas in the Vaivasvata Manantara; 6 and 7, The race of Daityas; 8, The descendants of Rishis; 9 to 18, S'raddhas; 19, 20 and 21, Birth of Vaivasvata, and his descendants; 22, The descendants of Iksháku; 23, The tribes of Mithilá; 24, 25 and 26, Birth of Soma, and his descendants; 27 and 28, The clan of the Yadus; 29, The attributes of Vishṇu; 30, Royal races; 31, Account of future Manvantaras; 32, The mansion of Śiva described; 33 to 40, The origin and merits of Gayá.

Beginning. नारायणं नमस्कृत्य नरक्षैव नरोत्तमं ।

देवीं सरस्वतीं व्यासं ततो जयमुदीरयेत् ॥

जयति पराशरस्त्रुः सत्यवतीहृदयनन्दनो व्यासः ।

यस्यास्यकमलगलितं वाङ्मयमसृतं जगत् पिवति ॥

प्रपद्ये देवमीशानं शाश्वतं पदमव्ययं ।

महादेवं महात्मानं सर्वस्य जगतः पतिं ॥ १ ॥

ब्रह्माणं लोककर्तारं सर्वज्ञमपराजितं ।

प्रभुं भूतभविष्यस्य साम्प्रतस्य च सत्पतिं ॥ २ ॥

End. स्तुत उवाच । सनत्कुमारो मुनिपुङ्गवाय पुष्पां कथाश्चाथ निवेद्य भक्त्या ।

स्वमाश्रमं पुण्यवनैरुपेतं विष्टव्यं सङ्गीतगुणं जगाम ॥

Colophon. इति श्रीवायुपुराणे वायुप्राक्ते गयामाहात्म्ये । समाप्तश्चेदं वायुपुराणं ।

दिष्यः । १ मे,—अनुक्रमणिका । २ ये,—नैमिषीयवृष्टिप्लुतसचस्य स्थानादिकथनं ।

३, ४, ५, ६, ७,—प्रजापतिवृष्टिकथनं । ८,—अतीतकल्पवर्तमानकल्पयोर-

विषयः ।

नारायणप्रतिसम्बिकीर्तनं । ९,—चतुराश्रमविभागः । १०,—ब्रह्मणो जघनादिदेशात् ऋषिराद्युत्पत्तिवर्णनं । ११,—पाशपतयोगवर्णनं । १२,—प्राणायामप्रयोजनं । १३,—योगोपसर्गवर्णनं । १४,—योगैश्वर्यगुणविसारकथनं । १५,—परब्रह्मणः सूक्ष्मादिवर्णनं । १६,—हृदयस्थितस्याग्नेरुपासनविधिः । १७,—शैचाचारलक्षणं । १८,—निदण्डव्यवस्थापनं । १९,—यतीनां प्रायश्चित्तानि । २०,—स्त्योर्नैकट्यज्ञापकचरन्वत्यादिदर्शननिरूपणं । २१,—खलरमाचादिनिरूपणं । २२,—कल्पप्रमाणादिकथनं । २३,—माचेष्टरावतारयोगः । २४,—प्रलयकाले विष्णुरूपवर्णनं । २५,—महादेवस्तववर्णनं । २६,—विष्णुब्रह्मणो प्रति महादेववाक्यं । २७,—खरवर्णोत्पत्तिवर्णनं । २८,—महादेवतनूनां नामभिः परिकीर्तनं । २९,—ऋषिवंशानुकीर्तनं । ३०,—ब्रह्मणो मानसपुत्रादिवर्णनं । ३१,—दक्षकृतमहादेवस्तोत्रं । ३२,—स्वायम्भुववंशवर्णनं । ३३,—सप्तद्वीपाधिपतिवर्णनं । ३४, ३५, ३६, ३७, ३८,—सुमेश्वरपर्वतादीनां वर्णनं । ३९, ४०,—सप्तकुलाचलानां, नदीविशेषाणां, जनपदविशेषाणाञ्च वर्णनं । ४१,—कौलासपर्वतवर्णनं । ४२,—अलादिद्वीपवर्णनं । ४३,—शृङ्गिणीप्रमाणनिरूपणं । ४४, ४५,—ज्योतिःपदार्थानां गतिनिरूपणं । ४६,—नीलकण्ठस्तवः । ४७,—लिङ्गोत्पत्तिवर्णनं । ४८,—पितृवर्गाणां नामकथनं । ४९,—यज्ञप्रवर्णनं । ५०,—चतुर्युगाख्यानं । ५१,—युगधर्माकथनं । ५२,—प्रजापतिवंशानुकीर्तनं । प्रथमखण्डः समाप्तः ।

द्वितीयखण्डे १,—शृङ्गिणीदेवार्चनं । २,—शृङ्गवंशवर्णनं । ३,—ऋषिविधदेवगणकथनं । ४,—प्रजापतिवंशानुकीर्तनं । ५,—वैवस्वतसन्वत्सरे देवादीनां उत्पत्तिकथनं । ६, ७,—दैत्यवंशवर्णनं । ८,—ऋषिवंशवर्णनं । ९, १०, ११, १२, १३, १४, १५, १६, १७, १८,—याज्ञकल्पकीर्तनं । १९,—वैवस्वतोत्पत्तिः । २०,—वैवस्वतवंशकीर्तनं । २१,—वैवस्वतपुत्राणां निसर्गवर्णनं । २२,—इक्ष्वाकुवंशवर्णनं । २३,—मैथिलवंशवर्णनं । २४,—सोमजन्मवर्णनं । २५, २६,—सोमवंशवर्णनं । २७, २८,—यदुवंशवर्णनं । २९,—विष्णुमाहात्म्यं । ३०,—उर्वर्यादिराज्ञां वंशकीर्तनं । ३१,—भविष्यसन्वत्सरादीनां सङ्क्षेपेण वर्णनं । ३२,—शिवपुरवर्णनं । ३३, ३४, ३५, ३६, ३७, ३८, ३९, ४०,—गया-माहात्म्यं ।

No. 1679. गृह्यविवरणं, वा कर्कभाष्यं ।

Substance, country-made paper, $12\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 35. Lines, 11 on a page. Extent, 1,200 ślokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1879. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose Incorrect.

Grihya Vīcarāṇa alias *Karka-bhāṣya*. A commentary on the Grihya Sūtras of Āpastambha. The MS. is incomplete, being limited to that portion which refers to Sthālipāka.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रौताधानादीनि उक्तानि तदनन्तरं स्मार्त्तान्यभिधीयन्ते ।
तदादिमं सूत्रं अथातो गृह्यस्थालीपाकानां कर्म ॥ याज्ञवल्क्य इति सूत्रशेषः ।
तत्रायमयमशब्द आनन्तर्ये । श्रौतानुविधानसमनन्तरं स्मार्त्तान्यनुविधीयन्त इति ।

End. अथातः सभाप्रवेशनमित्येवमादि + + + सर्वं निगद्याख्यातमेव ॥

Colophon. इति कर्कोपाध्यायकृतं गृह्यविवरणं समाप्तं ॥

विषयः । अथातो गृह्यस्थालीपाकानां कर्मोत्यादिगृह्यसूत्राणां व्याख्यानं ।

No. 1680. नारदपुराणं पूर्वोत्तरभागौ ।

Substance, country-made paper, $13\frac{1}{2} \times 6$ inches. Folia, 808. Lines, 10 on a page. Extent, 2,148 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Nārada Purāṇa. One of the eighteen great Purāṇas attributed to Vyāsa. The work is divided into two parts, the first comprising 125 chapters, and the second 82. It treats of the topics common to the Purāṇas, as shown below in Sanskrit.

Beginning. ॐ श्रीगणेशाय नमः ।

वन्दे वृन्दावनासीनमिन्दिरानन्दमन्दिरं ।

उपेन्द्रं सान्द्रकाशं परानन्दं परात्परं ॥

ब्रह्मविष्णुमहेशाख्या यस्यांशा लोकनायकाः ।

तमादिदेवं चिद्रूपं विशृङ्खलं परमं भजे ॥

End. धन्याऽस्यनुगृहीतोऽस्मि भवद्भिलोकमङ्गलं ।

यः स्मरितो हरिः साक्षात् सर्वकारणकारणं ॥

Colophon. इति श्रीनारदीयपुराणे उत्तरवादे मोक्षिनीचरितं नामाध्याये द्वाशीतितमः ८२
समाप्तोऽयं उत्तरखण्डः ।

विषयः ।

अथ पूर्वभागे पञ्चविंशत्यधिकैकशतसंख्यायाः सन्ति । तत्र १, २, ३, ४,—
नारदसन्तकुमारसंवादः । ५ मे,—भगवतो स्कन्दपुत्ररूपताकथनं । ६, ७,
८, ९, १०, ११,—गङ्गात्यतिमाहात्म्यादिवर्णनं । १२ मे,—वर्णानां मध्ये ब्रा-
ह्मणस्य दानपाचत्वकथनं । १३ मे,—देवतायतनस्थापने पुण्यकथनं । १४ मे,
—धर्मशास्त्रनिर्देशः । १५ मे,—नरकवर्णनं । १६ मे,—भगीरथेन गङ्गानयन-
वृत्तान्तं । १७, १८, १९, २०, २१, २२, २३,—विष्णुव्रतकथनं । २४ ।
२५,—वर्णाश्रमाचारकथनं । २६,—स्मार्तधर्मकथनं । २७, २८,—आद्यविधिः ।
२९,—तिथ्यादिनिर्णयः । ३०,—प्रायश्चित्तनिर्णयः । ३१,—यममार्गनिरूपणं ।
३२,—भवाटवीनिरूपणं । ३३,—योगनिरूपणं । ३४,—हरिभक्तिलाक्षणं ।
३५,—ज्ञाननिरूपणं । ३६,—विष्णुसेवाप्रभावः । ३७, ३८, ३९, ४०,—
विष्णुमाहात्म्यं । ४१,—युगधर्मकथनं । ४२,—छटितत्त्वनिरूपणं । ४३,—
जीवतत्त्वनिरूपणं । ४४,—परलोकनिरूपणं । ४५,—मोक्षधर्मनिरूपणं । ४६—
आध्यात्मिकादिदुःखवचननिरूपणं । ४७,—योगस्वरूपवर्णनं । ४८, ४९,—
परमार्थनिरूपणं । ५०,—वेदाङ्गशिक्षाशास्त्रनिरूपणं । ५१,—कल्पशास्त्रनिरू-
पणं । ५२,—व्याकरणशास्त्रनिरूपणं । ५३,—निबन्धशास्त्रनिरूपणं । ५४, ५५,
५६,—ज्योतिःशास्त्रनिरूपणं । ५७,—अन्धःशास्त्रनिरूपणं । ५८,—शुक्रोत्पत्ति-
वर्णनं । ५९,—प्राज्ञाणकर्मव्यवधाननिरूपणं । ६०,—वायूत्पत्त्यादिवर्णनं ।
६१,—शान्तिकरशास्त्रनिरूपणं । ६२,—मोक्षशास्त्रसमादेशनं । ६३,—भाग-
वततन्त्रनिरूपणं । ६४, ६५, ६६,—दीक्षाविधिः । ६७,—अभीष्टदेवपूजा-
विधिः । ६८,—गणेशमन्त्रनिरूपणं । ६९,—चयीमूर्तिनिरूपणं । ७०, ७१,
७२,—विष्णुमन्त्रनिरूपणं । ७३,—राममन्त्रनिरूपणं । ७४,—हनुमन्मन्त्रनिरू-
पणं । ७५,—हनुमदीपविधानं । ७६,—कार्तवीर्यार्जुनमन्त्रपूजादिनिरूपणं ।
७७,—कार्तवीर्यकवचं । ७८,—हनुमत्कवचं । ७९,—हनुमच्चरितं । ८०, ८१,
—कृष्णमन्त्रनिरूपणं । ८२,—पूर्वजन्मनि नारदस्य महादेवात् कृष्णतत्त्व-
प्राप्तिवृत्तान्तकथनं । ८३,—राधांशावतारनिरूपणं । ८४,—मधुकैटभात्यति-
विवरणं । ८५,—कालीमन्त्रनिरूपणं । ८६,—सरस्वत्यवतारवर्णनं । ८७,—
दुर्गांशावतारवर्णनं । ८८,—राधावतारचरितवर्णनं । ८९,—शक्तिस्वरूपनाम-
कथनं । ९०,—शक्तिपटलं । ९१,—मण्डेशमन्त्रनिरूपणं । ९२,—पुराणाख्यान-
निरूपणं । ९३,—पद्मपुराणानुक्रमणिका । ९४,—ब्रह्मपुराणानुक्रमणिका ।
९५,—वायुपुराणानुक्रमणिका । ९६,—भागवतानुक्रमणिका । ९७,—नारद-
पुराणानुक्रमणिका । ९८,—मार्कण्डेयपुराणानुक्रमणिका । ९९,—आग्नेयपुरा-

विषयः ।

ज्ञानक्रमणिका । १००,—भविष्यपुराणानुक्रमणिका । १०१,—ब्रह्मवैवर्तपुराणानुक्रमणिका । १०२,—लिङ्गपुराणानुक्रमणिका । १०३,—वराहपुराणानुक्रमणिका । १०४,—स्कन्दपुराणानुक्रमणिका । १०५,—वामनपुराणानुक्रमणिका । १०६,—कूर्मपुराणानुक्रमणिका । १०७,—मत्स्यपुराणानुक्रमणिका । १०८,—गण्डपुराणानुक्रमणिका । १०९,—ब्रह्माण्डपुराणानुक्रमणिका । ११०,—प्रतिपद्व्रतनिरूपणं । १११,—द्वितीयाव्रतनिरूपणं । ११२,—तृतीयाव्रतनिरूपणं । ११३,—चतुर्थीव्रतनिरूपणं । ११४,—पञ्चमीव्रतनिरूपणं । ११५,—षष्ठीव्रतनिरूपणं । ११६,—सप्तमीव्रतनिरूपणं । ११७,—अष्टमीव्रतनिरूपणं । ११८,—नवमीव्रतनिरूपणं । ११९,—द्वादशीव्रतनिरूपणं । १२०,—एकादशीव्रतनिरूपणं । १२१,—द्वादशीव्रतनिरूपणं । १२२,—त्रयोदशीव्रतनिरूपणं । १२३,—चतुर्दशीव्रतनिरूपणं । १२४,—पूर्णाव्रतनिरूपणं । १२५,—पुराणमन्दिमा ।

उत्तरभागे ह्यग्नीतिसङ्गुकाध्यायाः सन्ति । तत्र १मे,—द्वादशीमाहात्म्यं । २,—तिथिविचारः । ३,—विष्णोर्भक्त्यधीनत्वकथनं । ४,—नियोगाचरणनिरूपणं । ५,—यमविलापः । ६,—यमं प्रति ब्रह्मवाक्यं । ७,—लोकमोहनार्थं ब्रह्मणा मोहिन्याः प्रमदाया उत्पत्तिः । ८,—मोहिनीचरितं । ९,—वक्त्राङ्गदेन राज्ञा स्तम्भार्थं धर्माङ्गदाय पुत्राय राज्यार्पणं । १०,—राज्ञा स्तम्भानिवारणार्थं वक्त्राङ्गदाय राज्ञे अहिंसाधर्मोपदेशः । ११,—वक्त्राङ्गदेन राज्ञा स्तम्भार्थं वनगमनं मोहिनीदर्शनञ्च । १२,—मोहिन्या सह वक्त्राङ्गदस्य विवाहार्थं प्रतिज्ञाकरणं । १३,—वक्त्राङ्गदेन मोहिनीविवाहः । १४,—वक्त्राङ्गदेन राज्ञा गृहमोधाविमुक्तिः । १५,—वक्त्राङ्गदस्य स्नानप्रस्थानं । १६,—पतिव्रतोपाख्यानं । १७,—मातरं प्रति धर्माङ्गदस्य प्रबोधवाक्यं । १८,—सन्तोषार्थं मातृभ्यां धर्माङ्गदेन विविधार्थप्रदानं । १९,—मोहिनीमुखस्य राज्ञः मोहिन्या सह पुनर्विचारार्थं पुत्रे राज्यार्पणं । २०,—धर्माङ्गदस्य दिग्विजयः । २१,—कामपीडितेन राज्ञा मोहिन्यै वित्तदानं । २२, २३, २४, २५, २६, २७,—हरिवासरदिने राज्ञो भोजने यत्नवत्या मोहिन्याः समीपे वक्त्राङ्गदेन राज्ञा हरिवासरमाहात्म्यकथनं । २८, २९, ३०, ३१, ३२, ३३, ३४,—मोहिन्या भर्त्रे वक्त्राङ्गदाय बह्वतरस्त्रेणदानवृत्तान्तं । ३५, ३६, ३७,—मोहिन्यै वसुधाशापदानं, तदुद्धरणाय तीर्थसेवोपदेशादिकञ्च । ३८, ३९, ४०, ४१, ४२, ४३,—गङ्गामाहात्म्यं । ४४, ४५, ४६, ४७,—गयामाहात्म्यं । ४८, ४९, ५०, ५१,—काशीमाहात्म्यं । ५२, ५३, ५४, ५५, ५६, ५७, ५८, ५९, ६०, ६१,—

पुष्पोत्तममाहात्म्यं । ६२, ६३,—प्रयागमाहात्म्यं । ६४, ६५,—कुश्लेवमा-
हात्म्यं । ६६,—हरिद्वारमाहात्म्यं । ६७,—वदर्याश्रममाहात्म्यं । ६८,—का-
भोदामाहात्म्यं । ६९,—कामाख्यामाहात्म्यं । ७०,—प्रभासतीर्थमाहात्म्यं ।
७१,—पुष्करमाहात्म्यं । ७२,—गौतमाश्रममाहात्म्यं । ७३,—अम्बकमाहात्म्यं ।
७४,—गोकर्णतीर्थमाहात्म्यं । ७५,—लक्ष्मणमाहात्म्यं । ७६,—सेतुमाहात्म्यं ।
७७,—नर्मदातीर्थमाहात्म्यं । ७८,—श्रवणीमाहात्म्यं । ७९,—मधुरामाहात्म्यं ।
८०,—हन्दावनमाहात्म्यं । ८१,—वसोत्रांस्तान्त्रिकगणनटत्तान्तं । ८२,—मोहि-
न्यास्तोत्रार्थमेव नटत्तान्तं ॥

No. 1681. काव्यप्रकाशटीका, मूलसंहिता ।

Substance, country-made paper, 15½ × 7 inches. Folia, 354. Lines, 10—11—12—13 on a page. Extent, 11,318 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Kāvyālaṅkāra-rahasya-nibandha alias *Kāvyā-prakāśa-tīkā*. A commentary on the *Kāvyā-prakāśa*. By Bhāskara. The codex contains the whole of the text also.—See ante, pp. 115, 116, 210, and 224 for other commentaries on the *Kāvyā-prakāśa*.

Beginning. टी० । ॐ श्रीगणेशाय नमः । ॐ नमो नारायणाय । अथ च साहित्यदीपि-
काख्यटीकाकारः श्रीभास्करः । न ते टीकाकाराः परिणमदविद्यान्वतमसां प्रमेयं
शास्त्रानां प्रतिफलति येषां न मतिषु ॥

मू० । ॐ श्रीगणेशाय नमः । अन्वारम्भे विद्वद्विघाताय समुचितेष्टदेवतां यन्त्र-
कृत् परावृणोति ॥

End. टी० । लिङ्गस्येति एकतरस्यैवेति यदि तु विपरिणामेन लिङ्गवचसोरपरस्या-
सम्बन्धलादान्यथ लक्षणो वाक्यभेदः स्यात् ॥ १८८ ॥

मू० । इत्येष मार्गो विदुषां विभिन्नोऽप्यभिन्नरूपः प्रतिभासते यत् ।
न तद्विचित्रं यदमुत्र सम्यग्निर्दिष्टा संचटनैकहेतुः ॥

Colophon. इति श्रीसकलविपश्चिन्नवर्तिश्रीमस्मटाचार्यविरचिते काव्यालङ्काररत्नसिन्धवे
काव्यप्रकाशेऽर्थालङ्कारनिर्णयो नाम दशमोऽध्यायः ॥ समाप्तोऽयं काव्यप्रकाशः ।

विषयः । काव्यप्रकाशस्य व्याख्यानं ॥

No. 1682. न्यायमकरन्दः सटीकः ।

Substance, country-made paper, 12 × 5½ inches. Folia, 66. Lines, 15—16—17 on a page. Extent, 4,356 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Nyāya-makaranda. The identity of the human and the divine souls. By Chits'ukha Muni.

Beginning. टी० । श्रीगणेशाय नमः । प्रारिप्सुतयन्मस्याविघ्नेन परिसमाप्तिप्रचयगमन-
कामः शिष्टाचारपरिप्राप्तया कृतमिष्टदेवतानमस्कारमाचारमिष्टार्थं प्रतिपाद-
यन् प्रकरणस्याभिधेयसम्बन्धप्रयोजनानि निदर्शयति यद्भासेत्यादिना ह्योकेन ।

मू० । यद्भासा निखिलं विभाति विषयो यो न स्वयं ज्योतिषां
यस्याञ्जर्मुवनोद्भवस्थितिलयान् लीलामयान् शूरयः ।
यस्यागोचरमामनन्ति मनसां वाचाश्च विश्वात्मने
तस्मै शुद्धसुखाद्वितीयवपुषे शश्वन्नमो विष्णवे ॥

End. टी० । ग्रन्थस्य निर्दुष्टता प्रतिपादितेति मन्त्रव्यं दुष्टस्य तदानन्दहेतुत्वाभावात् ।

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यज्ञानोत्तमपूज्यपादशिष्येण श्रीमच्चित्सुखेन
मुनिना विरचिता न्यायमकरन्दटीका सम्पूर्णा ।

मू० । सृष्टिं के नाभिनिन्दन्ति नो चेदसृष्टिनिदानं मत्सरसञ्चं महापितं (?) ।
इति श्रीज्ञानन्दबोधभट्टारकविरचितो न्यायमकरन्दः समाप्तः ।

विषयः । जीवब्रह्मणोरेकत्वप्रतिपादनं ।

No. 1683. तर्कसङ्ग्रहटीका ।

Substance, country-made paper, 12 × 5½ inches. Folia, 23. Lines, 4—10 on a page. Extent, 920 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Tarka-saṅgraha-dīpikā. A commentary on the Tarka-saṅgraha of Anna Bhaṭṭa. Anonymous. Hall's "Contributions," pp. 68, 69.

Beginning. ॐ स्वस्ति श्रीगणेशाय नमः ।

विद्येश्वरं सान्धमूर्तिं प्रणिपत्य गुरुं गिरं ।
टीकां शिशुचित्तां कुर्वे तर्कसङ्ग्रहदीपिकां ॥

चिकीर्षितस्य ग्रन्थस्य अविघ्नपरिसमाप्त्यर्थं शिष्टाचारानुमितश्रुतिबोधितकर्त-
व्यताकमिष्टदेवतानमस्कारलक्षणं मङ्गलं शिष्यशिष्यार्थं निबध्नन् चिकीर्षितं
प्रतिजानीते निधायेति ॥

End. ज्ञानद्वारैव कर्म मोक्षसाधनं न साक्षात् तस्मात् पदार्थज्ञानान्मोक्षः परमप्रयो-
जनमिति सर्व्वं रमणीयं ।

Colophon. इति श्रीमद्भगवद्गीताप्राध्यायकृततर्कसङ्गृहटीका समाप्ता ॥

विषयः । तर्कसङ्गृह्याख्यानं ॥

No. 1684. अपरार्कः ।

Substance, country-made paper, 13½ × 7½ inches. Folia, 557. Lines, 16 on a page. Extent, 21,700 s'lokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1898. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose, and verse. Incorrect.

Aparārka. A commentary on the Code of Yājñavalkya. By Aparāditya Deva, a descendant of Jīmútavāhana, the author of the *Mitāksharā*.

Beginning. ॐ स्वस्ति श्रीगणेशाय नमः । श्रीगुरुवे नमः ।

ॐ संसिद्ध्यैमिलत् सुरासुरनमनैलिस्थितः प्रोक्तसन्
सद्रूपप्रभवप्रकृतविविधप्रेक्षणमूखोऽज्जलं ।

श्रेयो विघ्नमहामयप्रशमने दिव्यं यदेकौषधं

भूयाद्वा द्विरदाननाज्जिक्कमलद्वन्द्वं तदिष्टाप्रये ॥

ॐ विद्यानुभूतिसम्भूतिस्थितिसंहृतिमुक्तयः ।

प्रभवन्ति यतस्तस्मै परस्मै ब्रह्मणे नमः ॥

स्यो यो विश्वसर्गपरिपालनसंहृतीयो ब्रह्मा हरिस्त्रिनयनश्च भवत्यसेयः ।

तं शुद्धबोधमभयं सुखसत्स्वभावमात्मानमद्वयमनन्तमुपास्महे ॥

विद्यात्मानः शुक्तयजुषि भानोरवाप यो योगिगणायवर्धः ।

तं याज्ञवल्क्यं मुनिद्वन्द्वन्द्वं नमामि तत् कीर्तितधर्मबुद्धौ ॥

भक्त्या यस्य सविस्मयः पुररिपुत्रं च वाचस्पति-

विक्रान्त्या द्विपतां गणः शुचितया भास्वन् क्षमिलेन भूः ।

जीमूतान्वयभूषणं सुविपुले योगीश्वरेणेदिते

शास्त्रे वाक्पनयानुगां वितनुते वाचं सतां सम्पतां ॥

धर्म्मसंहितासारभमानस्तस्याः पौरुषेयत्वसामान्याज्जायमानामप्रामाण्यशङ्कां सहा-
जनस्य तदध्ययनधारणादिविषये परिपन्थिनीमपनेतुमाह ।

योगीश्वरं याज्ञवल्क्यं सम्पूज्य मुनयोऽब्रुवन् ।

वर्णाश्रमेतरानां नो ब्रूहि धर्म्मानशेषतः ॥

End.

श्रुत्वैतद्याज्ञवल्क्योऽपि प्रीतात्मा मुनिभाषितं ।

एवमस्त्विति श्रोत्वा च नमस्कृत्य स्वयम्भुवे ॥

स्वयम्भुवे ब्रह्मणे । अतिरोहितमन्यत् ॥

Colophon.

इति श्रीविद्याधरवंशप्रभवश्रीशिलाहारनरेन्द्रजीसूतवाचनान्वयप्रसूतश्रीमदपरा-
दित्यदेवविरचिते याज्ञवल्कीयधर्म्मशास्त्रनिबन्धे ढतीथोऽध्यायः ॥

सम्पूर्णस्यायमपराकः ॥

विषयः ।

याज्ञवल्कीयधर्म्मशास्त्रस्य व्याख्यानं ॥

No. 1685. आपस्तम्बसूत्रं, चतुर्विंशप्रपाठकादिसप्तविंशप्रपाठकपर्यन्तं ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 47. Lines, 9 on a page. Extent, 1,050 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Āpastamba Sūtra. The Kalpa Sūtra of Āpastamba. The MS. contains only chapters 24 to 27.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीलक्ष्मीदेविर्वाय नमः ॥ हरिः ॐ ॥ यज्ञं व्याख्यास्यामः ॥
स चयाणां वर्णानां ब्राह्मणराजन्वयोर्वैश्वस्य च स विभिर्वेदैर्विधीयते ।

End. प्रतिपद्यते परिषेचनानां कृत्वाभिस्तृतेभ्य उत्तरया दक्षिणतोऽग्मानं परिनिदधाति
दधाति ॥ २२ ॥ अष्टमः पटलः ॥

Colophon. इत्यापस्तम्बसूत्रे सप्तविंशप्रश्नः ।

अथ चतुर्विंशप्रपाठकादिसप्तविंशप्रपाठकपर्यन्तमस्ति । २४ प्रपाठके,—यज्ञव्या-
ख्यानं । २५, २६, २७ प्रपाठके,—ऋद्धाविवरणं ।

No. 1686. आपस्तम्बसूत्रं, त्रिंशप्रपाठकादिद्वात्रिंशप्रपाठकपर्यन्तं ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 30. Lines, 9 on a page. Extent, 675 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Āpastamba Sūtra. The Kalpa Sūtra of Āpastamba, The MS. comprises chapters, 30 to 32. Dr. Burnell says, the work comprises only 30 chapters. See ante Vol. III, p. 194.

Beginning. श्रीविघ्नहर्त्रे नमः ॥ हरिः ॐ ॥ विहारयोगान् व्याख्यास्यामो यावदायाम्
प्रमाणं तदर्धमभ्यस्यापरस्मिन् तृतीये षड्भागोने लक्षणं कारोति ।

End. इति तिलोदकप्रदानमग्नौकरणमनुदेशनञ्च यथार्थमूचे यथाशक्ति दक्षिणां
दद्यात् ॥ १४ ॥

Colophon. इत्यापस्तम्बसूत्रे द्वात्रिंशः प्रपाठकः ॥ समाप्तश्चापस्तम्बसूत्रं ।

वषयः । अथ २० प्रपाठकादि २९ प्रपाठकपर्यन्तमस्ति । तत्र २० प्रपाठके, विहारयोग-
व्याख्यानं । २१ प्रपाठके, पैलमेधिकदहनविवरणं । २२शे,—उत्तरपैलमेधिक-
व्याख्यानं ॥

No. 1687. शिवाष्टमूर्त्तितत्त्वप्रकाशः ।

Substance, country-made paper, $13\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Folia, 60. Lines, 14—17—18—20 on a page. Extent, 3,840 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

S'ivāṣṭamurti-tattva-prakāśa. On the eight forms of S'iva and of his identity with Parabrahma. By Rāmes'vara, a disciple of Sadā-s'ivendra Sarasvatī, who was a disciple of Gopalendra Sarasvatī.

Beginning. त्रींशेशाय । यस्या देव्या वश्याः सर्वे सर्व्वा विद्या यस्या आत्मा ।

या खल्वास्ते शम्भोरङ्गे तां वै वन्दे विद्याकारां ॥ १ ॥

यस्य ह्यज्ञां नातिक्रान्ताः सर्वे देवा विचेष्टानाः ।

यो नो ह्यात्मा कर्त्ता शम्भुस्तेषामीशस्ते वै वन्दे ॥ २ ॥

यस्य ह्यवोधात् सकला विपत्तयो यो मायया भ्रामयतीह सर्व्वतः ।

व्याप्तञ्च येनेदमदोऽष्टमूर्त्तिभिर्वन्दे तमीशं शिवया समन्वितं ॥ ३ ॥

नास्त्यष्टमूर्त्तेरतिरिक्तमीशतुर्यस्यापि किञ्चित् युतितोऽपि युक्तितः ।

चेवञ्चलं वास्वनलेन्दुभास्करा भूमिर्जलं ये च तमाश्रये शिवं ॥ ४ ॥

सदा शिवेन्द्रवाष्पाख्यं गुहं हिमेश्वरं तथा ।

नवाष्टमूर्तिर्नित्यं हि शिवस्याहं प्रकाशये ॥ ५ ॥

End. यः पञ्चमूर्तिः प्रणवात्मसर्वगः पञ्चाक्षरेष्टः सकलोऽपि निष्कलः ।

तत्पादयुग्मे हि समर्पयन्विभो रामेश्वरो दीपमनन्यभावगः ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीपूज्यपादश्रीगणालेन्द्रसरस्वतीशिश्यश्रीसदा-
शिवेन्द्रसरस्वतीशिवयोगीन्द्रशिष्यस्य रामेश्वरस्य कृतौ शिवाष्टमूर्तिर्नित्यप्रकाशः ॥

विषयः । शिवस्य चित्याद्यष्टमूर्तिणां जडशक्तिरूपमायात्वकथनं । शिवस्य परब्रह्मत्वप्रति-
पादनञ्च ॥

No. 1688. रत्नत्रयपरीक्षा सटीका ।

Substance, country-made paper, 13 × 5 inches. Folia, 9. Lines, 12 on a page. Extent, 580 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Ratna-traya-parikshā ṣaṭikā. The supreme divinity and unity of the "three jewels" Viṣṇu, Brahmā and Śiva. By Apya Dīkṣita, son of Raṅgarāja Adhvarindra.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । सर्वज्ञतादिकं शम्भोर्यस्या रूपं विदुर्बुधाः ।

तां नमामि शिवां सत्यज्ञानानन्दस्वरूपिणीं ॥ १ ॥

अथ रत्नत्रयपरीक्षाख्यामष्टश्लोकीं संक्षेपेण व्याकुर्महे ।

नित्यं निर्दोषगन्धे निरतिशय सुखं ब्रह्मचैतन्यमेकं

धर्मो धर्माति रूपद्वयमयति पृथक् भूयमायावशेन ।

धर्मास्तवानुभूतिः सकलविषयिणी सर्वकार्यानुकूला-

शक्तिश्चेच्छादिरूपो भवति गुणगणस्याश्रयचैक एव ॥ १ ॥

नित्यं कालवयाबाधं दोषगन्धेनापि रहितं निरतिशयसुखात्मकं । अद्वितीय-
मेकं ब्रह्मचैतन्यं मायया कल्पितभेदं सज्जर्म्हधर्माभावं प्राप्नोति ।

End. आमय्य मायदुग्धाब्जिमात्रं रत्नत्रयं ततः ।

शम्भुगौरी हरिचेति तच्च सम्यक् परीक्षितं ।

Colophon. इति श्रीमत् भरद्वाजकुलजलधिकौस्तुभश्रीमदद्वैतविद्याचार्यविश्वजिद्याजिश्रीरङ्ग-
राजाध्वरीन्द्रस्वनोरण्यदीक्षितकृतस्य कृतौ रत्नत्रयपरीक्षा समाप्ता ॥

विषयः । शम्भुगौरीहरिरूपस्य रत्नत्रयस्य परब्रह्मैकरूपताप्रतिपादनं ।

No. 1689. तिथिनिर्णयः ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 30. Lines, 7—12—13 on a page. Extent, 870 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Tithi-nirṇaya. A dissertation on the lunar days and the religious duties appertaining thereto. By Bhaṭṭoji Dīkshita, son of Lākshmi-dhara Sūri.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । चैवशुक्लप्रतिपदि वत्सरारम्भः । तच्चैदधिकी तिथिर्ग्राह्या ।

चैत्रे मासि जगद्ब्रह्मा ससर्जं प्रथमेऽहनि ।

शुक्लपक्षे समपन्नं तदा सूर्योदये सति ॥ इति चेमादौ ब्राह्मोक्तेः ।

End. अतस्त्वां पूजयिष्यामि भूते भूतिप्रदा भवेति दिक् ॥ इति शैलिकानिर्णयः ॥

Colophon. इति श्रीपद्माक्षप्रमाणजश्रीलक्ष्मीधरसूत्रेः सूनुना भट्टोजिदीक्षितेन विरचित-
तिथिनिर्णयः समाप्तः ॥

विषयः । संवत्सरे पञ्चदशतिथिद्वयनिरूपणं, तिथिद्वैधशङ्कानिराकरणादिकञ्च ॥

No. 1690. श्राद्धकर्मविधिः ।

Substance, country-made paper, 12×6 inches. Folia, 9. Lines, 3—12 on a page. Extent, 2,750 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

S'rāddha-karma-vidhi. Directions for performing S'rāddhas. Anonymous.

Beginning. श्रीरामाय नमः । श्रीशेऽनीशेऽपि योऽसौ विभुरपि सुगतिर्योऽमतीनां नराणां

यो सजेतुर्मुनीनामपि वचिसुधियां बोधको निश्चितोऽपि ।

योऽसूत्रेऽपि प्रसूते फलमपि विमलं चापवर्गादि मोक्ष्यात्

कर्मा कर्मापि चास्मत्कृतिरपि करणं कारणं कोऽपि लब्धः ।

End. तस्य पित्रादिकस्य यद्वस्तु कदलीफलाक्षफलासृद्धिसन्धिततण्डुलनिर्मितशङ्कु-
ल्यादिरूपं यच्च पुरा इह लोके जीवनावस्थायां मनस्यभीष्टं मनोऽभिलषितं ।

Colophon. इति श्राद्धकर्मविधिः समाप्तः ।

विषयः । श्राद्धविधिः ।

No. 1691. तत्त्वसङ्ग्रहः, वा वेदान्ततत्त्वत्रयनिरूपणं ।

Substance, country-made paper, $12\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 23. Lines, 6—10—11—13 on a page. Extent, 648 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Tattva-saṅgraha alias *Vedānta-tattva-traya-nirūpaṇa*. An enquiry into the creator, the created, and the obstruction to the union of the two. By Nārāyaṇa Muni. Hall's "Contributions," p. 163.

Beginning. पशूनां पतिमीशानं नला सोमं सदाशयं ।

रामेश्वरशिवप्रीत्यै कुरुते तत्त्वसङ्ग्रहं ॥

अथ तत्त्वत्रयं श्रुत्यागमपुराणप्रसिद्धं सङ्गृह्यते तत्र पतिः पशुः पाशयेति त्रीणि तत्त्वानि प्रसिद्धानि तत्र च तत्त्वत्रयस्य सम्यग्बोधो मोक्षोपाय इत्यपि प्रसिद्धं ॥

End. सर्वजनानुजिष्टया संस्कृतभाषयास्माभी रचितोऽयं प्रबन्धः ।

Colophon. इति श्रीपरिव्राजकाचार्यश्रीमन्नारायणमुनिकृततत्त्वत्रये ईश्वरप्रकरणमस्तु शुभम् ॥

विषयः । मोक्षसाधनज्ञानविषयतत्त्वत्रयनिरूपणं । तत्त्वत्रयन्तु पतितत्त्वपशुतत्त्वपाश-तत्त्वरूपं ॥

No. 1692. वाक्यवादः वाक्यदीपिकाख्यटीकासहितः ।

Substance, country-made paper, 14×7 inches. Folia, 16. Lines, 15—16—17—18 on a page. Extent, 960 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Vākya-vāda, together with a commentary entitled *Vākya-dīpikā*. A dissertation on Syntax, or the relation of the several elements of a sentence. By Hariyaśa Misra. A rare work, but of great repute.

Beginning. टी० । ॐ स्वस्ति श्रीगणेशाय नमः । सुप्तिङन्तचयो वाक्यमिति प्रमाणानुसारेण सुबन्तचयले सति तिङन्तचयलस्य मिलितस्य प्रत्येकं सुबन्तचयलादेर्वाक्यस्य लक्षणले परस्परमव्याप्तिः पदसमूहलमित्यस्य गौरवः पुरुषो ज्ञातीत्यादावन्तिव्याप्तिरित्याशयेन प्रच्छति अथेति ।

मू० । ॐ अथ किमिदं वाक्यं नाम एकतिङ्वाक्यमिति भाष्यात् एकतिङन्तार्थमुल्ल-विशेष्यकबोधजनकपदसमूहो वाक्यमिति वैयाकरणः ।

End. सू० । परन्तु पदार्थतावच्छेदकरूपविशेषणस्य क्वचिदपि न परामर्शः ।

Colophon. इति वाक्यवादः समाप्तः ।

टी० । पटोलपत्रमित्यादौ । पटोलादिमृन्मन्विनि लक्षणास्तीकारे पटोलादेः पदार्थता-
वच्छेदकत्वेऽपि तत्परामर्शानुपपत्तिरिति भावः ।

स्वतत्त्वज्ञानव्यापकाविद्यातत्प्रयुक्तदृष्ट्याश्रयकालपूर्वत्वाभावकशुद्धविज्ञाननिरस्त-
विपरीतभावनीभूतश्रीमदरियशोमिश्रनिर्मितवाक्यदीपिका समाप्तिमगमत् ॥

विषयः । क्रियासमभिव्याहृतस्यैव पदसमूहस्य वाक्यतावादिवैयाकरणमते वाक्यलक्षणं
क्रियाविनिर्मुक्तस्यापि पदसमूहस्य वाक्यतावादिनैयायिकमतद्रूपणञ्च ॥

No. 1693. भगवद्गीताटीका गीतासहिता ।

Substance, country-made paper, $12\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 100. Lines, 7—9—10 on a page. Extent, 2,000 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Bhagavad-gítá-ṭiká. A commentary on the *Bhagavadgítá*. By Hariyas'a Mis'ra. It is commonly called Hariyaśi.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । गुहं नत्वा कुर्वे सततमनन्तप्रवृत्तिविषयं

सुगीताप्राकट्यं परिमितनिजानन्दजनकं ।

सुनिःस्पृह्यं वै विविधमतसारज्जमधुसू-

दनीता बोधार्थं अलसमनसां शं हरियशाः ।

End. चिदानन्दचनं नत्वा पूर्णन्दुसुन्दराननं ।

शुक्ललवणदग्ग्यां चि लवणं तत्त्वं परं मतं ॥

विषयः । भगवद्गीताव्याख्यानं ।

No. 1694. मुहूर्तरत्नाकरं ।

Substance, country-made paper, $13\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 84. Lines, 12 on a page. Extent, 2,500 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Muhūrta-ratnākara. An epitome of astrology relating to the performance of civil rites. By Is'varadása.

Beginning. ओं नमः सरस्वत्यै । अथ मुञ्जर्नरत्नाकरं लिख्यते । ओं नमः शिवाय सशिवाय
सदाशिवाय परमशिवाय ॥

ओं सोमसौम्यष्टगुभास्करभौमा देवपूज्यरविजावपि नित्यं ।

यं नमन्ति निजवाञ्छितसिद्धौ सिद्धिदो भवतु मे स गिरीशः ॥

End. असदृश्यपरपद्यं सन्ना एव प्रशंसन्ति स्तुतकरकराणां तर्पयन्नाश्चिपातः(?) ।

विमल अपि च पद्ये दूषिते दुष्टचित्तैर्विषधररसनायां कालकूटः सदैव ॥

Colophon. इति श्रीमच्छातिपरायात्मजे श्वरदासविरचितो मुञ्जर्नरत्नाभिधो व्यवहारग्रन्थः
समाप्तः ॥

विषयः । अथ १ मे,—संवत्सरनिरूपणं । २,—तिथिनिरूपणं । ३,—वारनिरूपणं ।
४,—मन्थननिरूपणं । ५,—योगनिरूपणं । ६,—करणनिरूपणं । ७,—मुञ्ज-
र्ननिरूपणं । ८,—उपग्रहनिरूपणं । ९,—सङ्क्रान्तिनिरूपणं । १०,—प्रज्ञाणां
गोचरनिरूपणं । ११,—चन्द्रताराबलनिरूपणं । १२,—लग्ननिरूपणं । १३,—
संस्कारनिरूपणं । १४,—समयशुद्धिनिरूपणं । १५,—लग्नादीनां दोषनिरू-
पणं । १६,—त्राक्ष्णक्षत्रियविशां उपनयनकालनिरूपणं । १७,—समाव-
र्तननिरूपणं । १८,—क्षुरिकावर्तनं । १९,—विवाहकालनिरूपणं । २०,—
चूडाकर्माकालनिरूपणं ; द्विरागमनकालनिरूपणश्च । २१,—राज्याभिषेककाल-
निरूपणं । २२,—यात्राकालनिरूपणं । २३,—वास्तुनियमः । २४,—गृह-
प्रवेशनियमः । २५,—प्रतिष्ठाकालादिनिरूपणं । २६,—ग्रन्थकण्ठस्थानगोवा-
दिवर्णनं ।

No. 1695. शाब्दबोधप्रक्रिया ।

Substance, country-made paper, 10½ x 5 inches. Folia, 20. Lines,
10—11—12 on a page. Extent, 580 śloka. Character, Nāgara. Date.
SM. 1910. Place of deposit, Government of India. Appearance, old. Prose.
Incorrect.

S'ādbodha-prakriyā. The philosophy of grammar, or the logi-
cal relations of the several members of a sentence. By Rāmakṛishṇa.

Beginning. श्रीरामं सानुजं नत्वा रामकृष्णवशम्बदः ।

प्रक्रियां शाब्दबोधस्य कुर्वे सत्यनुसारतः ॥

End. एतदधिकरणको मरुत्तामिको विनियोगानुकुलो व्यापारः देवदत्ताभिन्नाश्रयवृत्तिः
इति सप्तमी ।

Colophon. समाप्तिं गता शब्दबोधप्रक्रिया ॥

विषयः । आध्यात्मार्थलङ्कारकविभक्त्यर्थानां शब्दबोधरीतिप्रदर्शनं ॥

No. 1696. शान्तिरसनाटकं, वा द्वादशमहावाक्यसिद्धान्तः ।

Substance, country-made paper, $11\frac{3}{4} \times 6$ inches. Folia, 29. Lines, 8—12 on a page. Extent, 463 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1889. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

S'āntirasa-nāṭaka, alias *Dvādaśa-mahāvākya-siddhānta*.

Explanations and dissertations on the twelve great maxims of the Upanishads on which the Vedānta doctrine is founded. By Vaiṣṇaṭha Puri. Hall's 'Contributions', p. 205.

Beginning. ओं अथ द्वादशमहावाक्यसिद्धान्तो लिख्यते । ओं नमः त्रिपुरसुन्दर्यै ।

ओं यदज्ञानप्रभावेण दृश्यते सकलं जगत् ।

यज्ज्ञानाक्षयमाप्नोति तस्मै ज्ञानात्मने नमः ॥

ओं वैकुण्ठपुरी परमहंसपरिव्राजकाभ्याः सङ्क्षेपतो वेदान्तसूत्रमहावाक्यार्थं प्रकटीकरोति ॥ प्रज्ञारहितसंन्यासनिमित्तं तदुपकारहेतोर्वाचिकशास्त्रतदर्थ-यथितं शान्तिरसनाटकसञ्ज्ञकं निरूपयति ।

End. सङ्क्षेपाद् ब्रह्मस्वरूपनिरूपणवेदान्तप्रकरणेन ।

Colophon. इत्यर्थवेदवाक्यब्रह्मशब्दनिर्णयो नाम द्वादशः सिद्धान्तः ॥ १२ ॥ इति द्वादश-महावाक्यः समाप्तः ॥

विषयः । परमहंसधर्मान्तर्गतब्रह्मविचारसाधनीभूतानां ऋग्यजुःसामाथर्ववेदान्त-प्रज्ञानमानन्दो ब्रह्मेत्यादिद्वादशमहावाक्यानां अर्थप्रकटीकरणं ॥

No. 1697. यशवन्तभास्करः ।

Substance, country-made paper, $14 \times 10\frac{1}{2}$ inches. Folia, 63. Lines, 5—18 on a page. Extent, 2,728 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Yasavanta-bhāskara. A treatise on civil astronomy. By Bhāskara, son of Āpāji Bhaṭṭa; compiled under the auspices of Prince Yasavanta Siṃha, son of Mahārāja Indramuni. Its subjects are : 1, Lunar months ; 2, Lunar days and religious duties enjoined on those days ; 3, Times meet for the performance of I'sṭi rites ; 4, I'sṭi rites ; 5, Religious calendar ; 6, calculation of eclipses ; 7, propriety of religious initiation during eclipses ; 8, religious observances during eclipses ; 9, expiations for eclipses.

Beginning. श्रीपण्डीनाथाय नमः । नित्यं गोकुलकेलिकौतुकजुषामुक्तासनावाधभूः

सौभाग्यं सुमनोजनस्य विनतासूनुस्फुरद्वाचकः ।

गीर्वाणारितमोविदारणपटुर्ब्रह्माण्डमुद्गासयन्

पद्मानन्दविनोददानचतुरः पायादपायादरिः ॥

End.

वुन्दे लखण्डपमण्डलसौलिसालाचक्षुत्किरीटतटरत्नमरीचिदीपैः ।

नीराजितानुदिनमुन्दरपादपद्मः सौणीतले विजयते यशवन्तदेवः ॥ १ ॥

अयमेकेश्वरपुरीकृतवासोदग्रिशोचिकुलनीरधिचन्द्रात् ।

पुण्यपूर्णपुष्पोत्तमभट्टाडुदुर्बभूव सुकृती हरिभट्टः ॥ १ ॥

वेदवाक्यनिचयावचयेन प्रेक्षितो विधिरिवेह बुधैः ।

लोकगीतविमलायतकीर्तिः सोऽपि सञ्जनमणिर्जयति स्म ॥ २ ॥

तस्मादुद्भूतकीर्तेः कृतसुकृतभरान् मन्त्रतन्त्रः स्वतन्त्रः

साधूनामग्रगण्यो गददलनविधौ मानवानां शरणः ।

काशीलेखाधिवासी हतकठिनतरारातिपङ्कगर्दभः

श्रीमानापाजिभट्टः सुरयजनरतः शुद्धधीराविरासीत् ॥ ४ ॥

तत्सूनुना भास्करशर्माणस्त्रिग्रादेशतः श्रीयशवन्तभूपतेः ।

विनिर्मिते श्रीयशवन्तभास्करे समाप्तिमायात् खलु वर्षकृत्यं ॥ ५ ॥

Colophon.

इति श्रीमन्महाराजाधिराजश्रीमदिन्द्रमणिनृपतिनन्दनश्रीमत्कुमारयशवन्तसिंह-

प्रेरितश्रीमत्काश्यपान्वयसम्भवाग्निशोचिकुलतिलकायमानश्रीमदापाजिभट्टसूनु-

भास्करविरचिते यशवन्तभास्करे संवत्सरकृत्यप्रकाशः समाप्तोऽयं ग्रन्थः ।

विषयः ।

अथ प्रथमं चान्द्रादिमासनिर्णयः । ततः प्रतिपदादिपञ्चदशतिथिकृत्यं । ततः

इष्टिकालनिर्णयः । तत इष्टयः । ततः चैवादिद्वादशमासकृत्यं । ततो ग्रहण-

निर्णयः । ततो ग्रहणे दीक्षाविधिः । ततो ग्रहणपुरश्चरणविधिः । ततो ग्रहण-

शान्तिः ।

No. 1698. चण्डिकाभाष्यं, वा शान्तनवीचण्डीटीका ।

Substance, country-made paper, 13 × 6 inches. Folia, 112. Lines, 7—14 on a page. Extent, 4,675 ślokas. Character Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Chañḍikā-bhāṣhya alias *Śāntanavi-chañḍītikā*. A commentary on the Chañḍī section of the Mārkaṇḍeya Purāṇa. By Santanu Chakravartī, son of Uddharaṇa of the race of Rājādhirāja Tomara.

Beginning. ब्रह्मा यस्मै हरिर्यस्मै रुद्रो यस्मै व्यधाग्रमः ।

नमस्तस्मै नमस्तस्मै नमस्तस्मै नमो नमः ॥ १ ॥

अव्युत्पन्नमुखात्कूपपतिता गावो मुनेः खिन्दते

ताः प्रोद्धर्तुमर्हो यतध्वमभितः स्वस्वार्थवत्सोऽस्तुकाः ।

खच्चैः पाणिनिममृतैरतितरामाकृष्यमाणाः पुन-

स्ता वः कामदुघा भवन्त्यभि तमलोमद्विषः सत्वियः ॥ २ ॥

ऐं श्रीं ह्रीं पदभाषितं जगद्दः खयं स्वयं रचितं

संघर्षं समये चमा + + मयीं ब्राह्मीं श्रियं चण्डिकां ।

आराध्यादिसशक्तिमार्तिदलनीं श्रीतोमरः शान्तनु-

मार्कण्डेयपुराणसिद्धमहिमां व्याख्याय विख्यायते ॥ ३ ॥

मार्कण्डेयपुराणोक्तदेवीमाहात्म्यमद्भुतं ।

अन्ताचरसनन्तार्थमपपाठपराङ्मुखं ॥ ४ ॥

शुभंयुः शान्तनुः शंयुः सत्कीर्त्तिस्त्रोमरान्वयः ।

व्याकरोति पराकृत्य कुव्याख्यानपरम्परां ॥ ५ ॥

End. यावद्भूमिस्तदि त्वरद्भुतिगणश्रेणिस्फुरन्मूर्द्धसु-

स्कारस्कारपयोधिकाननगिरिप्रातोऽक्षसत् सरफलं ।

घते शेषमिवाहिसद्भुतवचाः स्वस्तीकृताशेषगी-

स्त्रावच्छान्तनवी तदावयतु + + + + श्रीचण्डिका ॥ ६ ॥

Colophon. इति श्रीराजाधिराजतोमरान्वयश्रीमदुद्धरणात्मजश्रीशान्तनुचक्रवर्त्तिविरचितायां
शान्तनव्यां चण्डीटीकायां राजवैश्वरप्रदानविष्णुपञ्चतन्त्रयोदशोऽध्यायः ॥ १२ ॥
समाप्तोऽहं चण्डिकाभाष्यं ।

विषयः । चण्डीव्याख्यानं ।

Smṛiti-sudhākara. A miscellaneous compilation on Smṛiti rites, in two parts. By Odāsaṅkara. Contents: 1st Part, creation. Praise of deities enjoined in the Purāṇas and the Smṛitis. Vice condemned. Praises of Brāhmanas and kings. Marriage. Qualities of bridegrooms and brides. Brāhma and other marriages. The great Dvīpas or Continents. The nine Varshas or countries. Āryavarta defined. Duration of lunar days and months. Bathing and putting on sectarian marks before performing a rite. Night and duties appertaining to it. Fasts. Duties appropriate on the anniversaries of birth-days. Durations of Manvantaras, Yugas, and Lunar days. Mensual fasts. Memorial fasts. Second Part. Religious calendar.

विषयः । अथ स्थातिरूपणं । ततः पुराणस्मृतिधर्मादिप्रशंसा । ततो अथधर्मनिन्दा । ततो ब्राह्मणप्रशंसा । ततो राजप्रशंसा । ततो विवाहविधिः । ततो वरकन्यापरीक्षाविधिः । ततो ब्राह्मणविवाहादिलक्षणं । ततः अष्टद्वीपादिनवद्वीपवर्णनं । ततो नववर्षवर्णनं । तत आर्यावर्षदेशनिरूपणं । ततः चान्द्रमासाधिमासाक्षराद्यादिनिरूपणं । ततो धर्मकर्मणि स्नानतिलकादीनां कर्तव्यताकथनं । ततो नक्षत्रपदार्थनिरूपणं । ततो नक्षत्रतनयिमाः । तत उपवासविधिः । ततः पारणदिननयिमाः । ततो अन्नदिनछत्यं । ततो मन्वन्तरायुगाद्यादिनिरूपणं । ततः तिथिद्वैधयवस्था । संवत्सरैकनक्षत्रतं । ततो मासोपवासप्रतं । इति पूर्वखण्डः । उत्तरखण्डे तु चैवादिद्वादशमासेषु पञ्चदशतिथिछत्यनिरूपणं ।

No. 1700. पञ्चकल्पटीका मूलसहिता ।

Substance, country-made paper, $14\frac{3}{4} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Folia, 402. Lines, 10—11—12 on a page. Extent, 10,854 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Pancha-kalpa. With commentary. A treatise on religious duties, moral duties, political duties, and emancipatory duties, or S'ánti Yoga. Compiled in the kingdom of Káshmira during the reign, and under the auspices, of Ranabir Siṅha.

Beginning. टी० । ॐ यदेवासुरमौलिसन्मणिविभाज्यालक्तमन्त्रमो-

भारध्वंसकरं सदा नतियुजां निःशेषपापापहं ।
सर्वार्थैकनिधानमम्बुजमुवा श्रीविविष्णुना शशुना
सिद्धौ ध्यातमदोऽस्तु वो गणपतेर्भूत्यै पदाब्जद्वयं ॥

मू० । ब्रह्मचरविशो द्विजा इति दृष्टेष्वां क्रमादध्ययः
शस्त्राभ्यासपशुपालनाद्ययजनाधीते समे चान्यथा(?) ।
सेवाध्यापनयाजनप्रतिग्रहवृत्ताण्युप्यादयः
शिल्पं दत्तिरनन्तरापदि दद्याद्यो वर्ग उक्तः समः ॥ १ ॥

End. मू० । प्रवृत्तं तत् सर्वं भवति भविनां सिद्धिचटनं
समापत्त्या यासां न खलु गणतां यात्यमरपः ।
निवृत्तं तत्किञ्चिद् भवति सुकृतां यत् कथयथा-
दृष्टमूर्तिर्देवोऽसौ जयति भगवान् भूतिविशदः ॥

टी० । रणवीरमहाराजसौराज्योत्सवशालिषु ।
काश्मीरेषु निवृत्तेषु पञ्चकल्पान्तु सन्मदे ॥

Colophon. इति पञ्चकल्पां योगानुशासनाख्यो हरिचन्दनकल्पः पञ्चमः ॥ ५ ॥

विषयः । पञ्चकल्पीत्याख्यानं । पञ्चकल्पान्तु पञ्च कल्पाः सन्ति । तत्र १ म-कल्पे, सदाचार-
कथनं । २ य-कल्पे, नीतिकथनं । ३ य-कल्पे, न्यायकथनं, न्यायस्तु पुरीस्थापन-
सामदानादिसाधनोपन्यासादिरूपो राजधर्मविशेषः । ४ र्थ-५ म-कल्पे, शा-
न्तियोगकथनं ।

No. 1701. आह्नकाण्डं ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 22. Lines, 13 on a page. Extent, 740 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Srāddha-kāṇḍa. A dissertation on Srāddhas, or periodical offerings to the manes. By Bhaṭṭojī Dīkshita, son of Lakshmīdhara Suri.

Beginning. अथ आह्ननिरूपणार्थं षट्तीयोऽध्याय आरभ्यते, तत्र प्रेतोद्देशेन श्रद्धया द्रव्यत्याग-
विशेषः आह्नं तदाह मूले, सत्तानान् भवेच्छ्राद्धं ब्राह्मणैर्वेदपारमैः ।

End. तेनैव प्रेरिता यद् यदचरीकृत्य चापलं ।

चं भस्मि तु(?) स एवैनमन्यस्यामी मचेत्तरः ॥

Colophon. इति पदवाक्यप्रमाणश्रुतीलक्ष्मीधरसूत्रेः स्रुतुना भट्टोजिदीक्षितेन रचितायां
चतुर्विंशतिमुनिमनुष्याख्यायां आह्नकाण्डं सम्पूर्णं ।

विषयः । मन्वादुक्तप्रमाणप्रदर्शनेन आह्ननिरूपणं ।

No. 1702. पदचन्द्रिका, वा अमरकोषव्याख्या ।

Substance, country-made paper, $13\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Folia, 379. Lines, 5—14 on a page. Extent, 15,160 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Padachandrikā alias *Amarakosha-vyākhyā*. A commentary on the Amarakosha. By Rāyamukuta.

Beginning. ॐ अध्यासो यः सर्वं भुव ईश्वर इत्यगोचरो वचसः ।

अहमिति संविद्धिषयः पुरुषः स परः पुरातनो जयति ॥

अभीष्टदेवतानमस्काराद्युपनीतमदृष्टं हि विघ्नापरनामकसाध्यप्रतिबन्धकाधर्म-
तिरोधानद्वारा प्रारीप्सितं परिसमापयतीति प्रामाणिकं मतं, अतो निष्प्रत्युह-
प्रारीप्सितपरिसमाप्तिहेतुविशिष्टदेवतासङ्कीर्णनादिशिष्टादृष्टमुत्पिपादयिषुर्ग्रन्थ-
कारः प्रथमं नमस्कारश्लोकं निबध्नाति । यस्य ज्ञानदयासिन्धेरिति ॥

End. यथा गोधा पुंस्यपि स्त्री षोढा नपुंसकोऽपि स्त्रीत्यादिकसूचनीयं ।

Colophon. इ श्री य क ता मम को पं का पदचन्द्रिकायां लिङ्गादिमङ्गलविवरणं समाप्तं ।

विषयः । अमरकोषव्याख्यानं ।

No. 1703. पाञ्चोलीभगवद्गीताटीका गीतासहिता ।

Substance, country-made paper, $12\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Folia, 138. Lines, 9—12—14 on a page. Extent, 4,855 ślokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1890. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Pāñcholi-bhagavadgītā-ṭīkā. A commentary on the *Bhagavadgītā*. Anonymous.

Beginning. सन्तोषश्च गुरुं वन्दे परं संवित्प्रदायकं ।

शान्तिमिहासनाख्यमानन्दस्यतमोगदं ॥

End. उत्तरोत्तरा दृढिर्भूवा ज्ञानमिचारिणी नीतिरिति मे मतिः ।

Colophon. इति श्रीभगवद्गीतासूत्रनिपतस्तु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे
सञ्ज्ञासंयोगो नामाष्टादशोऽध्यायः ॥ १८ ॥

विषयः । भगवद्गीताव्याख्यानं ।

No. 1704. वृहन्नारदपञ्चरात्रं ।

Substance, country-made paper, $12\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Folia, 444. Lines, 11 on a page. Extent, 10,000 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Vṛihannārada Pañcharātra. An enlarged edition of the *Nārada-pañcharātra* of which an edition has been published in the Bibliotheca Indica of the Asiatic Society of Bengal. The *Pañcharātras* form a class of their own, and are in substance closely allied to the *Tantras*. They are *Vaiṣṇavite* in their character, and relate principally to *Vaiṣṇava* rituals, illustrated with tales, stories and descriptive poetry. Their author's names are not given.

Beginning. ज्ञानीनमादमे कण्ठं तदाश्रमनिवासिनः ।

निःश्रेयसकरं कर्मा प्रद्युम्नारेभिरे मुनिं ॥ १ ॥

End. प्रदास्यति स युक्तश्चमपवर्गं तपोधनः ।

इत्यध्यायस्तयस्मिंश्चत् चर्यापादः प्रकीर्तितः ॥ १०८ ॥

Colophon. इति श्रीनारदपञ्चरात्रे मन्त्रोपनिषदि पात्रे तन्त्रे चर्यापादे समाराधनाङ्ग-
मन्त्रोद्धारो नाम त्रयस्त्रिंशोऽध्यायः ॥ २२ ॥

विषयः । यन्त्रोऽयं ज्ञानयोगक्रियाचर्याष्टचतुर्भिः पादैर्विभक्तः । तत्र ज्ञानपादे १मे,—
स्वायम्वासिष्ठधीन् प्रति कण्ठमुनेरुपदेशः । १,—हरेश्मत्स्यादिदशविधमूर्त्तौ तत्पत्ति-
कथनं । २,—ब्रह्मादिष्टष्टिकथनं । ४,—को जीवः संसारी कथं मुक्त एतद्विवे-
चनं । ५,—ब्रह्मलक्षणप्राप्तापायकथनं । ६,—ब्रह्मणः सर्वतः पाणिपादलक्षणं ।
७,—ब्रह्मप्राप्तापायस्य ज्ञानस्योत्पत्तिकथनं । ८,—मुक्तिभेदतत्त्वनिर्णयः । ९,—
भूगोलवर्णनं । १०,—भूलोकलक्षणं । ११,—पाताललोकवर्णनं । १२,—भुव-
र्लोकलोकविस्तारः । इति ज्ञानपादः समाप्तः ॥

योगपादे १मे,—आसनभेदविधिः । २,—नाडीस्वरूपकथनं । ३,—प्राणायाम-
लक्षणं । ४,—पञ्चभूतस्थानभेदनिर्णयः । ५,—योगलक्षणं । योगपादः समाप्तः ।
क्रियापादे १मे,—विष्णुस्थापनार्थं भूपरीक्षा । २,—ग्राम्यविन्यासः । ३, ४, ५,
६, ७, ८, ९, १०,—विष्णुमन्दिरनिर्माणं । ११, १२, १३, १४,—विष्णुप्रतिमा-
विधिः । १५,—प्रतिमास्थित्यासनभेदाः । १६,—विष्णुमूर्त्तिभेदाः । १७,—दशा-
वतारलक्षणं । १८,—विष्णोः पुनर्मूर्त्तिभेदकथनं । १९,—पूजायां प्रतिमाविशेषस्य
उत्तममध्यमाधमलक्षणनिर्णयः । २०,—प्रतिमासानलक्षणभूषणकथनं । २१,—त्रिया-
दिदेवीलक्षणं । २२,—विष्णुपरिवारदेवतालक्षणं । २३,—पूजापकरणविधिः ।
२४,—आचार्यलक्षणं । २५,—विष्णुप्रतिष्ठापकरणं । २६, २७,—अधिवासनविधिः ।
२८, २९, ३०, ३१,—प्रतिष्ठाविधानं । ३२,—त्रियादिदेवीनां पाणिपद्मं । ३३,
—अक्षमालाप्रतिष्ठा । ३४,—पञ्चार्चास्थापनविधिः । क्रियापदः समाप्तः ।

चर्यापादे १मे,—विष्ण्वाराधनाधिकारिनिरूपणं । २,—दीक्षाविधिः । ३,—
नित्ययागविधिः । ४,—अग्निकार्यविधिः । ५,—उत्सवसमाराधनविधिः । ६,—
नीराजनविधिः । ७,—आचार्याभिषेकविधिः । ८,—स्नपनविधिः । ९,—स-
हस्रकलसामिषेकविधिः । १०,—ध्वजारोह विधिः । ११,—महोत्सवविधिः ।
१२,—विष्ण्वाराधने पुण्यहविर्विधानं । १३,—कर्मापादाने व्याख्याययोगानां
पञ्चानां पञ्चकालविधिः । १४,—उत्तमार्चनयोग्यनक्षत्रादिकथनं । १५,—मास-
विशेषे मूर्त्तिविशेषार्चनविधानं । १६,—देवद्रव्यापहरणदोषकीर्तनं । १७,—
जीर्णप्रतिमाद्धारदिविधिः । १८,—प्रायश्चित्तविधिः । १९,—मारायणवले प्राय-
श्चित्तरूपताकथनं । २०,—ब्रह्महत्यादिपापनाशककर्मकथनं । २१,—चर्याधि-
कारित्ववस्था । २२,—मुद्राविधिः । २३,—मन्त्रार्थवर्णनं । २४,—द्वादशाक्षर-
मन्त्रकल्पः । २५,—अष्टाक्षरमन्त्रः । २६,—विष्णुगायत्रादिमन्त्रोद्धारः । २७,—

मत्स्यादिमूर्तिमन्त्रोद्धारः । २८,—अन्तस्मयाधिपतिमन्त्रोद्धारः । २९,—त्रियादि-
परिवारमन्त्रकल्पनं । ३०,—त्रियादिमन्त्रोद्धारः । ३१,—गणेशोत्पत्तिकथनं ।
३२,—सहस्रमन्त्रविशेषकथनं । ३३,—समाराधनाङ्गमन्त्रोद्धारः ॥

No. 1705. जयसिंहकल्पद्रुमः ।

Substance, country-made paper, 13 x 5 inches. Folia, 694. Lines. 9—11 on a page. Extent, 22,869 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1876. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Jayasiṃha Kalpadruma. A Smṛiti compilation on the duties, feasts, fasts and observances meet for householders. By Ratnākara, son of S'rideva Bhaṭṭa, and a Paṇḍita of Benares. The name of the work is due to its patron Jaya Siṃha, son of Viṣṇu Siṃha who ruled in Mathurā. The father of Viṣṇu was Kṛishṇa Siṃha; grandfather, Rāma Siṃha; great grandfather Jaya Siṃha, and great-great-grandfather Jagat Siṃha. The last was a descendent of Māna Siṃha who traced his ancestry to Prithvirāja of the Kurma or Kachvaha race, and was a king of the Matsya-deva. The work, though modern, is of considerable repute, and often quoted.

Beginning. करीन्द्राननं चारुचन्द्रावतंसं खवङ्गलपालीमिलदृष्टमालं ।

अपर्णासुतं विघ्नपूगं चरन्तं गणेशं सुरेशं तमाद्यं प्रपद्ये ॥

श्रीजानकीं शरणागतैकदुखापहं श्रीगिरिजाधरम् ।

सृष्टाय पूज्यौ पितरौ गुह्यं श्रीधातरौ सूर्यसमानरूपौ ॥

तदंशे वितते सदाभठनुते धर्मैकमेतुर्महान्

शुक्वीराज इति प्रसिद्धमहिमा सत्त्वा + नामयणीः ।

राजा खवधुरन्धरः समभवद् यस्याभवद् गोचरो

वाचां यो मनसोऽथ गोचरतरो विष्णुः कृपावारिधिः ॥

तदंशे मानसिंहः समभवदतुलः प्रत्यहं दानम +

+ + दं तान् गजेन्द्रानभिनवतुरगान् याचकेभ्योऽददु यः ।

यथोर्वीशाननेकानुदधिजलगतान् खण्डशः खैर्बलौघैः

कृत्वा साधायलक्ष्मीं समवददभितो भारतं मत्स्यदेशे ॥

मानसिंहादभूतस्त्राज्यगतिं हो सहावलः ।

जगत्सिंहान्महासिंहो जयसिंहस्ततस्ततः ॥

- - - - -

राजाग्रणीः श्रीजयसिंहपुत्रः श्रीरामसिंहोऽवनिपालपालः ।

कौर्म कुलेऽभूद्विजितारिवर्गः श्रीरामपादाब्जविलग्रचितः ॥

- - - - -

तत् पुत्रः कृष्णसिंहः प्रथितगुणगणः कृष्णवत्सेत्सवो यो

जातः शृङ्गां शृङ्गश्रीररिगणतिमिरध्वंसने भानुरूपः ।

तस्मात् श्रीविष्णुसिंहः क्षयितरिपुगणः पालकः सज्जनानां

राजा राजीवनेवः समजनि मथुरा पालिता येन पूर्व्वं ॥

तस्मात् श्रीविष्णुसिंहाख्याद् राजा राजीवलोचनः ।

जातः श्रीजयसिंहोऽसौ क्षीराब्धेरिव चन्द्रमाः ॥

- - - - -

तेन श्रीजयसिंहेन सर्व्वशास्त्रार्थसंविदा ।

सम्प्रार्थितसिधेः कृत्यं कुरुतेऽति सुसङ्गृहं ॥

रामाक्षिप्रवणः सुकर्मनिरतः श्राण्डिस्त्यगोचोद्भवः

काशीस्थद्विजदेवमहतनयः सचाद् सुविद्यान्वितः ।

संलब्धैर्धनसख्यैर्वञ्जविधैः सर्व्वान् क्रतूनाचरन्

तत्प्रोत्यै व्रतकल्पशाखिनमसुं निर्माति रत्नाकरः ॥

- - - - -

वञ्चवो हि बुधाः सन्ति तन्निबन्धाः सङ्खशः ।

तथाप्यस्य तु वैदग्ध्यं सुहृद्भिः संविचार्य्यतां ॥

वक्ष्यमाणव्रतेषु कालस्य निमित्तत्वादादौ कालस्वरूपं तन्निर्णयय उच्यते ॥

End.

सर्व्वतोमुखमखं क्रतूत्तमं संविधाय युगवेदिकायुतं ।

देवमहजनुपाप्रजन्मना कल्पवृक्षरचना त्वियं कृता ॥

श्राके विक्रमपार्थिवस्य शुभदे व्योमर्षिसन्नेन्दुयुग-

वर्षे शोभनसञ्चुके शिवतिथौ मामे नभस्याख्यके ।

कूर्म श्रीजयसिंहदेवनगरे पुण्ड्रिऽम्बिकेशाक्षिते

ग्रन्थः कल्पतरुः समाप्तिमगमत् सञ्चानवितप्रदः ॥

रत्नाकरेण जयसिंहसमर्चितेन सद्वाक्यरत्नविरहैः परिभण्टहीतः ।

ग्रन्थोऽर्थदः सफलकल्पमहीवहाण्यः श्रीजानकीशपदपद्मयुगेऽर्पितोऽर्थः ॥

ग्रन्थान् बहून् सुविततान् सुचिरं विभाव्य कैष्टेन यः कविवरैरधिगम्यतेऽर्थः ।

निर्मलं बुधवराः परितो विचार्य ग्रन्थादुरीकृतं तं हि विना प्रथमं ॥

++ पञ्चकल्पतरवः परं श्रुता जयसिंहवर्त्मन्युपतेः समानते ।

कथमन्यथा सुरगणोऽम्बिकापुरे +++ सदाध्वरमिषात् समाश्रये ॥

Colophon. इति श्रीदेवभट्टात्मजपौण्डरीकयाजिरत्नाकरविरचिते श्रीजयसिंहकल्पद्रुमे अष्टा-
दशः स्तवकः । समाप्तस्यायं ग्रन्थः । संवत् १८७६ ।

विषयः । १ प्रथमस्तवके,—कालस्वरूपनिरूपणं । निमेषादिलक्षणं । चान्द्रसावनसौरमान-
लक्षणादिकथनं । संवत्सरभेदनिरूपणं । अयननिरूपणं । शूद्रमासनिर्णयः ।
मलमासनिरूपणं । अथ कर्तव्यकृत्यव्यवस्थादिनिरूपणं । अयमासादिनिरूपणं ।
मलमासादौ गयाश्राद्धादिकरणव्यवस्थाकथनं । मलमासाभिधानव्रतविधानकथनं ।
अन्यविधमलमासव्रतविधानं । सर्वत्र प्रयोगकथनं । (एवं परत्र ज्ञेयं) ।

२ स्तवके,—सङ्क्रान्तिनिरूपणं । तत्र पुण्यकालादिव्यवस्थाकथनं । सङ्क्रान्तिकृत्य-
निरूपणं । सङ्क्रान्तिविशेषे दानकथनं । तिथिशब्दार्थनिर्णयः । सामान्यतः सूर्य-
तिथिनिरूपणं । एकभक्तकालनिर्णयः । नक्तव्रतकालनिरूपणादिकं । अथाचित-
व्रतनिर्णयः । दानदोषादिकालनिर्णयः । सामान्यतो व्रतप्रश्नसाकीर्तनं । तत्र
अधिकारिधर्मनिरूपणं । द्विराचमननिमित्तक्रियानिर्णयः । व्रतारम्भकालव्यवस्था ।
दानविभागनिरूपणं । नवरत्ननिरूपणं । पञ्चगव्य-पञ्चपल्लव-सप्तधान्य-सप्तधातु-सर्वा-
पधि-विमधुप्रवृत्तिनिरूपणं । यक्षकर्ममादिलक्षणं । विविधधूपनिष्पाणप्रकारकी-
र्तनं । व्रते स्तुतकादिव्यवस्थाकथनञ्च ।

३ ये स्तवके,—प्रतिपन्निरूपणं । तत्र प्रतिपदो ध्यानकथनं । संवत्सरारम्भविधिकथनं ।
तत्र प्रयोगकथनञ्च । एवं परत्र । तिलकव्रतविधानकथनं । आरोग्यव्रतविधि-
कथनं । विद्याव्रतविधिः । ज्यैष्ठ्यशुक्लप्रतिपदि करवीरव्रतविधानं । आश्विनशुक्ल-
प्रतिपदि अशोकव्रतविधानं । तत्र नवरात्रव्रतारम्भकथनं । तत्कालनिरूपणादिकं ।
भरद्वाजसन्तयोः तुल्य एव दुर्गोत्सवः कार्य इति व्यवस्थापनं । तन्त्रशास्त्रस्य श्रुति-
मूलकत्वसंस्थापनं । कलसस्थापनविधिकथनं । दुर्गोत्सवे पूजायाः प्राधान्यनिरू-
पणं । प्रतिमापरिमाणादिनिरूपणं । मूर्तिस्थापनायां दिङ्निरूपणं । प्रतिमा-
गुणदोषनिरूपणं । पूजाविधिकथनं । ऋग्वेदिनां कलसस्थापनविधिः । कात्या-
यनानां कलसस्थापनविधिः । वल्लिदानविधानकथनं । नवरात्रे स्तुतकादिनिर्णयः ।
षष्ठ्यादिकृत्यनिरूपणं । विजयप्राप्तिकामेन लोद्धाभिसारिककर्माकर्तव्यताविधानं ।
राजचिह्नपूजनविधिकथनं । नरवाचपारणादिनिर्णयः । दशमीकृत्यविधिः । वि-
जयप्रस्थानोत्सवविधानकीर्तनञ्च ।

विषयः । ४ र्थे स्रवके,—कार्तिकशुक्लप्रतिपदि द्यूतविधिकथनं । दीपदानविधिः । मार्ग-
पालीपूजाविधिः । गोपूजाविधानं । गोवर्द्धनपूजाविधानं । मार्गशीर्षशुक्लप्रति-
पदि धन्यव्रतविधानं । सामान्यतो द्वितीयायवस्थानिरूपणं । चैवशुक्लद्वितीयाया-
मुमापूजाविधिरग्निपूजाविधानञ्च । बलीन्दुद्वितीयाव्रतकथनं । नेत्रव्रतविधानं ।
ज्येष्ठशुक्लद्वितीयायां कल्किजयन्तीव्रतविधानं । आषाढशुक्लद्वितीयायां रथयात्रा-
विधिकथनं । श्रावणकृष्णद्वितीयायामशून्यशयनव्रतविधानं । कार्तिकशुक्लद्विती-
यायां यमद्वितीयाविधानकथनं । यमद्वितीयाव्रतविधानञ्च । मार्गशुक्लद्वितीयायां
पिण्डपूजनविधिकथनं । पौषशुक्लद्वितीयायामारोग्यव्रतविधानं । वृहस्पतिवार-
युक्तायां तस्यां ब्रह्मपूजनविधानं ।

५ मं स्रवके,—सामान्यतः तृतीयायवस्थानिरूपणं । चैवशुक्लतृतीयायां दोला-
त्सवकथनं । तस्यामेव गौरीव्रतविधानकथनं । सौभाग्यशयनव्रतविधानं । मन्वा-
दिषाढविधानप्रसङ्गेन मन्वादिनिरूपणं । वैशाखशुक्लतृतीयायां युगाद्यानिमित्तक-
श्राद्धविधानं । अक्षयतृतीयाव्रतविधानं । अन्यविधाक्षयतृतीयाव्रतविधिकथनञ्च ।
ज्येष्ठशुक्लतृतीयायां रश्माव्रतविधानं । समुद्रस्नानविधिः । श्रावणतृतीयायां विष्णु-
पूजनविधिकथनं । श्रावणशुक्लतृतीयायां स्वर्णगौरीव्रतविधानं । भाद्रपदकृष्णतृ-
तीयायां विशालालीयात्राविधिकीर्तनं । तत्र शुक्लायां हरितालिकाव्रतविधानकथनं ।
हरिकालिकाव्रतविधानं । हस्तगौरीव्रतविधानं । कोटीश्वरव्रतविधिः । मार्ग-
शीर्षशुक्लतृतीयायां रश्माव्रतविधानं । पौषशुक्लतृतीयायां गिरिजापूजाविधानं ।
अवियोगतृतीयाव्रतविधानं । माघशुक्लतृतीयायां गुडलवणदानविधिः ।

६ ष्ठे स्रवके,—सामान्यतश्चतुर्थीनिरूपणं । चैवशुक्लचतुर्थ्यां गणेशपूजनविधिः । तत्र
आद्यमव्रतविधानं । चतुर्मुर्तिव्रतविधिः । ज्येष्ठशुक्लचतुर्थ्यां पार्वतीपूजनविधिः ।
श्रावणशुक्लचतुर्थ्यां सङ्कष्टचतुर्थीव्रतविधानं । सङ्कष्टनाशनव्रतविधिः । पार्श्व-
गणेशव्रतविधिः । दूर्वागणपतिव्रतविधिः । भाद्रचतुर्थ्यां सिद्धिविनायकव्रतवि-
धानं । अथ चन्द्रदर्शननिषेधः । स्वमन्त्रकोपाख्यानकीर्तनञ्च । आश्विनशुक्लचतुर्थ्यां
देव्या यम्भिकादिरुस्कारविधानं । कार्तिकशुक्लचतुर्थ्यां करकचक्रुर्थीव्रतविधानं ।
नागव्रतविधिः । मार्गशीर्षशुक्लचतुर्थ्यां लच्छूचक्रुर्थीव्रतविधानं । वरचतुर्थीव्रत-
विधिः । माघशुक्लचतुर्थ्यां वरदाचतुर्थीव्रतविधिः । कुन्दचतुर्थीव्रतविधानञ्च ।
भौमपूजाविधिकथनं । गणेशचतुर्थीव्रतविधिः । मनोरथविनायकचतुर्थीव्रत-
विधिः ।

७ मे स्रवके,—सामान्यतः पञ्चमीनिरूपणं । चैवशुक्लपञ्चम्यां श्रीव्रतविधानं । संव-
त्सरं यावत् लक्ष्मीव्रतविधिकथनं । सौभाग्यव्रतविधानं । शुचिषीव्रतविधिः ।

विषयः । षट्पञ्चमीव्रतविधिः । आवणशुक्लपञ्चम्यां नागपूजनविधिः । भाद्रे ऋषिपञ्चमीव्रत-
विधानं । आश्विनशुक्लपञ्चम्यां श्या सप्त नागानां पूजाविधिकीर्तनं । उपाङ्ग-
ललिताव्रतविधानं । कार्तिकशुक्लपञ्चम्यां जयापञ्चमीव्रतविधानं । मार्गशीर्षे नाग-
पञ्चमीव्रतविधानं । माघे श्रीपञ्चमीव्रतविधानं । तत्र पञ्चम्यां रतिमदनपूजाविधि-
कथनं ।

८ मे सुवके,—सामान्यतः षष्ठीनिरूपणं चैवशुक्लपष्ठ्यां कुमारव्रतविधानकथनं ।
वैशाखे पुष्यावाग्नव्रतविधिकथनं । आषाढे स्कन्दषष्ठीविधानं । भाद्रे कपिलाषष्ठी-
विधानं । तत्र चन्द्रषष्ठीविधानं । कार्तिकपष्ठ्यां वज्रपूजनविधिः । मार्गशीर्षपष्ठ्यां
स्कन्दार्चनविधिकथनं । चम्पाषष्ठीव्रतविधानं । माघे मन्दारपष्ठीव्रतविधानं ।
सामान्यतः सप्तमीनिरूपणं । चैवशुक्लसप्तम्यां सूर्यव्रतविधानं । वैशाखे कमला-
सप्तमीव्रतविधानं । शर्करासप्तमीव्रतविधानं । आषाढशुक्लसप्तम्यां विवस्वतपूजा-
विधानं । आवणे अथङ्गसप्तमीव्रतविधानं । पापनाशनीव्रतविधानं । भाद्रपद-
सप्तम्यां पुष्यव्रतविधिः । तत्र शुक्लार्था फलसप्तमीव्रतविधिकथनं । अनन्तफलसप्तमी-
व्रतविधिः । शीतलाव्रतविधिः । आश्विनशुक्लसप्तम्यां मूलायोगे सरस्वतीपूजा-
विधिकथनं । शुभसप्तमीव्रतविधानं । कार्तिके शक्रसप्तमीव्रतविधानं । मार्गशीर्षे
मित्रसप्तमीविधानं । माघशुक्लपक्षे सूर्याग्निसप्तमीव्रतविधानं । तत्र शुक्लायामचला-
सप्तमीव्रतविधानं । माघस्नानविधिः । रटनीस्नानविधिः । प्रयागस्नानविधिकथ-
नादिकं । रथसप्तमीव्रतविधानं । पुष्यसप्तमीव्रतविधिः । जयासप्तमीव्रतविधिः ।
विजयासप्तमीव्रतं । जयन्तीसप्तमीव्रतं । अपराजितासप्तमीव्रतं । महाजयासप्तमी-
व्रतं । नन्दासप्तमीव्रतं । भद्रासप्तमीव्रतं । निकुम्भाकसप्तमीव्रतं । विजयासप्तमीव्रता-
न्तरविधानं । विशोकसप्तमीव्रतविधानं । चित्रगोष्ठदासप्तमीविधिः । कामदासप्तमी-
व्रतविधिः । कल्याणसप्तमीविधिः । द्वादशसप्तमीव्रतविधिः । गोमयादिसप्तमीव्रत-
विधिः । उदकसप्तमीव्रतविधिः । सौरव्रतविधानं । सप्तम्यां वारनक्षत्रयोगे योग-
विशेषकथनादिकम् ।

९ मे सुवके,—सामान्यतः अष्टमीनिरूपणं । सर्व्यासु अष्टमीषु भैरवयात्राविधानं ।
चैत्रशुक्लाष्टम्यां सन्नानाष्टमीव्रतविधानं । अश्लेषाष्टमीविधिः । ब्रह्मपुष्यस्नानविधिः ।
वैशाखाष्टमीव्रतविधानं । ज्येष्ठाष्टम्यां विलोचनपूजाविधानादिकं । आषाढाष्टमी-
विधानं । जम्भाष्टमीव्रतनिरूपणादिकं । जयन्तीव्रतविधानं । उमामाहेश्वरव्रत-
विधानं । दुर्वाष्टमीव्रतविधानं । ज्येष्ठाव्रतविधानं । महालक्ष्मीव्रतविधानं । आ-
श्विनशुक्लाष्टम्यामुपवासविधानादिकं । अनघाष्टमीव्रतविधिः । कालभैरवपूजावि-
धिः । अष्टकाषाढविधानं । पौषशुक्लाष्टम्यां महाभद्रविधिकथनं । फाल्गुन-

विषयः । छण्णाद्यस्यां ज्ञानव्या जन्मतिथिनिमित्तकपूजादिविधानं । बुधशुक्रमीशव्रतविधानं । सोमाष्टमीव्रतविधानकथनं ।

१०मे सूत्रके,—सामान्यतो नवमीनिरूपणादिकं । श्रीरामनवमीव्रतविधानं । चैत्र-
शुक्लनवम्यां मातृव्रतविधानं । तस्यां भद्रकालीपूजाविधिः । वैशाखशुक्लनवम्यां
चण्डिकापूजाविधानं । ज्येष्ठे ब्राह्मणीनवमीविधानं । आषाढनवम्यामैन्द्रीपूजावि-
धानं । श्रावणशुक्लनवम्यां कुमारीपूजाविधिः । भाद्रपदपु नवम्यां नन्दापूजावि-
धानं । मृगशिरानवमीनिर्णयः । तत्र भद्रकालीपूजाविधानं । रथनवमीव्रतविधानं ।
शौर्यव्रतविधानं । कार्तिकशुक्लनवम्यां गोदानादिविधिकथनं । मृगशिरानवमी-
व्रतविधानं । फाल्गुनशुक्लनवम्यामानन्दनवमीव्रतविधानं । नक्षत्रयोगे नवम्यां
योगादिनिरूपणञ्च ।

११शे सूत्रके,—सामान्यतो दशमीनिरूपणं । चैत्रशुक्लदशम्यां यमपूजनविधिः ।
दशहराविधिः । आषाढशुक्लदशम्यां आद्यादिविधानं । भाद्रशुक्लदशम्यां दशा-
वतारव्रतविधानं । आश्विने नवरात्रपारणनिर्णयः । विजयादशमीकृत्यविधानं ।
तत्र राजप्रस्थानविधिकीर्तनं । कार्तिकशुक्लदशम्यां सार्वभौमव्रतविधानं । आशा-
दशमीव्रतविधानं । आरोग्यव्रतविधानं । मार्गशीर्षे पदार्थव्रतविधानं । धर्मव्रत-
व्यनिरूपणं । योगादिनिरूपणं ।

१२शे सूत्रके,—सामान्यत एकादशीनिरूपणं । एकादशीव्रतनिरूपणं । तत्र व्यव-
स्थाभेदादिनिर्णयः । अनुकल्पविधिः । पारणकालनिरूपणादिकं । सम्पूर्णदि-
लक्षणादिनिरूपणं । निन्दाभेदव्यवस्थाकथनं । एकादश्यां आद्यनिषेधकवचनानां
निर्मूलकसंस्थापनं । द्वादशीकृत्यनिरूपणं । उन्मीलनीत्यङ्गुल्यादिव्रतनिरूपणं ।
पिशाचमोचनैकादशीव्रतविधिः । चैत्रशुक्लैकादश्यां दोलयात्राविधिकीर्तनं । दस-
नकारोपणविधानं । कामदैकादशीव्रतविधिः । वामनैकादशीव्रतविधिः । मोक्षिनी-
माहात्म्यकीर्तनं । शयनोत्सवविधानादिकथनं । चातुर्मास्यव्रतविधिः । वासु-
देवद्वादशीव्रतविधानं । पुत्रैकादशीव्रतविधिः । बुधद्वादशीव्रतविधानं । धरणी-
व्रतविधानं । पवित्रार्चनविधिः । पवित्रारोपणविधानं । भाद्रपदशुक्लैकादशी-
कथा । श्रवणैकादश्यां वामनावतारकथनं । तत्पूजादिविधानञ्च । विजयद्वा-
दशीव्रतविधानं । कल्किद्वादशीव्रतविधिः । भाद्रे भगवतः कटिपरिवर्तनोत्सव-
विधिः । आश्विने इन्दिरैकादशीमाहात्म्यकीर्तनादिकं । पापाङ्कुशैकादशीमाहात्म्यं ।
पद्मनाभैकादशीव्रतविधानं । कार्तिके रमैकादशीव्रतविधानं । योगेश्वरद्वादशी-
व्रतविधानं । उत्थानमष्टोत्सवविधिः । मार्गशीर्षैकादशीकृत्यविधानं । पौषे पुत्र-
दायिन्यैकादशीव्रतनिरूपणं । फाल्गुनैकादशीव्रतनिरूपणं ।

विषयः । १३शे,—सामान्यतः द्वादशीनिरूपणं । ऋषिचन्द्रादशीव्रतनिरूपणं । आमर्हकीव्रत-
विधानं । श्रवणद्वादशीव्रतविधिः । चैत्रद्वादशीकृत्यनिरूपणं । योगविशेषनिरूपणा-
दिकं । भारद्वाजद्वादशीव्रतविधानं । आश्विनकृत्यैकादश्यां सव्यासिनां आहवि-
धानं । वत्सद्वादशीव्रतविधिः । द्वादशादित्यव्रतविधिः । स्वरूपद्वादशीव्रतविधिः ।
जम्बूद्वादशीव्रतविधानं । तिलद्वादशीव्रतविधानं । भीमद्वादशीविधिः ।

१४शे,—सामान्यतः त्रयोदशीनिरूपणं । चैत्रकृत्यत्रयोदश्यां महावारुणीयोगादि-
विधिकीर्तनं । तत्र शुक्लायां मदनपूजाविधिकथनं । अनङ्गत्रयोदशीविधिः ।
वैशाखे कामदेवव्रतविधानं । ज्येष्ठे सौभाग्यशयनव्रतविधानं । दौर्भाग्यनाशनव्रतवि-
धानं । आश्विनकृत्यत्रयोदश्यां आहविधिकथनं । मघात्रयोदशीविधानं । युगाद्या-
व्रतविधिः । कार्तिके यमदीपदानविधिः । तत्र गोचिराचव्रतविधिः । मार्गशीर्षे
अनङ्गत्रयोदशीव्रतविधानं । यमादर्शनव्रतविधानं । पौषे त्रयोदशीकृत्यनिरूपणं ।
फाल्गुने धनद्वयव्रतविधानं । प्रदोषव्रतविधानं । तत्र प्रदोषस्रक्पादिनिरूपणञ्च ।
शनिप्रदोषव्रतविधानं । सम्पूर्णत्रयोदशीव्रतविधानं । कामत्रयोदशीव्रतविधानं ।

१५शे,—सामान्यतश्चतुर्दशीनिरूपणं । चतुर्दशीषु वीरेश्वरपूजाविधानं । चैत्र-
कृत्यचतुर्दश्यां केदारोदकपानविधिः । भोजनचतुर्दशीविधिः । दमनकारोपण-
विधिः । पतिपूजाविधानं । वैशाखे ऋषिचन्द्रजयन्तीव्रतविधानं । तत्र चोङ्कारे-
श्वरयात्राविधानं । ज्येष्ठे धनुदानविधिः । श्रवणे पविचारोपणविधिः । भाद्रे अन्न-
व्रतविधानकथनं । व्रतोदयापनविधिकथनं । तत्र पालीव्रतविधिः । कदलीव्रत-
विधिः । आश्विनकृत्यपक्षे दुर्भरणस्यतानां आहविदिविधिः । कार्तिके तर्पणविधिः ।
दीपदानविधिः । प्रेतचतुर्दशीविधिः । शुक्लायां ब्रह्मकुष्ठव्रतविधानं । पाषाण-
चतुर्दशीव्रतविधानं । वैकुण्ठचतुर्दशीविधिः । कार्तिकव्रतविधिः । मार्गशीर्षशुक्ल-
चतुर्दशीमारभ्य शिवपूजाविधिकथनं । पौषे विरूपाक्षव्रतविधानं । माघे शिवचतु-
र्दशीव्रतविधिकीर्तनं । तत्र पारणादियवस्थानिरूपणञ्च । शिवाय दानयोग्यकुसुमा-
दिनिर्वाचनं । शिवरात्रिकृत्यनिरूपणं । फाल्गुनशुक्लचतुर्दश्यां मञ्जेश्वरव्रतविधानं ।
तत्र हृषदानादिविधिकथनं ।

१६शे,—सामान्यतः पौर्णमासीनिरूपणं । चैत्रे दमनेन शिवपूजाविधिकथनं । तत्र
इन्द्रपूजाविधिकथनं । वैशाखीकृत्यनिरूपणं । तत्र तिलकृत्यजिनादिदानविधिः ।
सोमव्रतविधानं । गोदानविधानकीर्तनं । ज्येष्ठे सावित्रीव्रतविधानकथनं । अत्र
देशभेदे आचारभेदकथनञ्च । पूजकामव्रतविधिः । आषाढीकृत्यनिरूपणं । तत्र
कोकिलाव्रतविधानं । शङ्करकृत्यासपूजाविधिः । श्रवणे रचावन्धनविधिकीर्तनं ।
उपाकर्मकालनिरूपणं । भाद्रपद्यां सावित्रीव्रतविधानं । ब्रह्मसावित्रीव्रतविधिः ।

विषयः । लोकपालपूजाविधिः । भागवतदानविधिः । आचिने कोजामरकृत्यविधानं । कोजामरव्रतविधानं । आच्युजिकर्मविधानं । च्छिना नीराजनविधिः । कार्तिके चिपूरोत्सवविधिः । काम्यदृष्टोत्सवविधिः । सन्मानव्रतविधिः । राशिव्रतविधिः । छत्तिकाव्रतविधिः । मनोरथपूर्णमाश्रवतविधानं । सौभाग्यव्रतविधिः । भीष्मपञ्चकव्रतविधिः । मार्गशीर्षे चन्द्रपूजाविधिः । दत्तात्रेयजन्मोत्सवविधिः । चन्द्रव्रतविधिः । पौषे ईशानव्रतविधानं । माघीकृत्यनिरूपणं । प्रसङ्गात् माघस्नानविधानं । वृत्तकम्बलादिविधिः । फाल्गुनीकृत्यनिरूपणं । शैलिकोत्सवविधानं । अश्लेषाव्रतविधिः । लक्ष्मीनारायणव्रतविधिः ।

१७३, —सामान्यतः अमावस्यानिरूपणं । अमावस्याव्रतानि । तत्र पिष्टव्रतविधिः । अमाकृत्यनिरूपणं । कार्तिके कौमुदीमद्योत्सवविधानं । दीपान्विताविधिः । गौरी-केदारव्रतविधानं । युगाद्याकृत्यविधानं । अर्द्धादययोगनिरूपणादिकं । सोमवत्य-मावस्याव्रतविधानं । श्रुलव्रतविधानं । पयोव्रतविधानं । दर्शश्राद्धनिरूपणादिकं । श्राद्धकालनिरूपणं । एकोद्दिष्टाब्दिकसपिण्डीकरणादिश्राद्धनिरूपणादिकं । आधानादिविधानं । ग्रहणकालादिविधानं । चूडामणियोगादिविधानं । वारव्रतानि । आदित्यहृदयविधिः । सोमवारव्रतादिविधानं । नक्षत्रव्रतादिविधिः ।

१७४, सामान्यतः सङ्क्रान्तिनिरूपणं । तत्र विहितव्रतविधिकीर्तनं । धान्यसङ्क्रान्तिविधिः । पायससङ्क्रान्तिः । विमोक्तसङ्क्रान्तिव्रतविधिः । तेजःसङ्क्रान्तिव्रतविधिः । आयुःसङ्क्रान्तिव्रतविधिः । कीर्त्तिसङ्क्रान्तिव्रतविधिः । शीलसङ्क्रान्तिव्रतविधिः । स्नानव्रतविधिः । वृत्ताकृत्यागविधिः । श्रवणाश्रविधिः । मौनव्रतविधिः । लक्ष्मपूजाविधिः । लक्ष्मनमस्कारविधिः । लक्ष्मवर्तिदानविधिः । अक्षय्यप्रदक्षिणोदयापनविधिः । अक्षय्यापनयनविधिः । रूपावाग्निरव्रतविधिः । आन्दोलनव्रतविधिः । चैत्रादिमासनियमकथनादिकं । तत्र कान्तिव्रतविधिः । ज्ञानावाग्निरव्रतविधिः । श्रीप्राग्निरव्रतविधिः । भोगावाग्निरव्रतविधिः । एकभक्तव्रतविधिः । अगस्त्यार्घ्यदानविधिः । अगस्त्यपूजाविधिः । कार्तिकव्रतादिविधिः । प्रदीपव्रतविधिः । जयावाग्निरव्रतविधानं । देवीव्रतविधानं । उपवासव्रतानि । चान्द्रायणव्रतविधिः । सूर्यव्रतविधिः । इति । शम् । (जयसिंहकल्पद्रुमस्य विवरणं समाप्तं)

No. 1706. कालनिर्णयप्रकाशः ।

Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 105. Lines, 12—14—15 on a page. Extent, 4,500 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Kālanirnaya-prakāśa. On lunar days and the different religious fast, penances and optional observances and duties appertaining thereto. By Rāmachandra Bhaṭṭa, son of Viṭṭhala Bhaṭṭa, and grandson of Bālakrishṇa Bhaṭṭa.

Beginning. श्रीचन्द्रपदद्वन्द्वं नत्वा गणपतिं गुरुन् ।

रामचन्द्रोऽतिसङ्क्षिप्तं कुरुते कालनिर्णयं ॥

तत्र कालो द्विविधः । नित्यः खण्डश्च । नित्यस्वीश्वररूप एव । अनादिरेष भगवान् कालोऽनन्तोऽजरोऽमरः । इति वचनात् । खण्डः क्षणादिपरादानः ।

तत्र नित्यस्य न निर्णयोऽनुपयोगात् । इत्यादि ।

End.

यथार्णवस्वरत्नानि मेरोस्तु कनकोपलाः ।

सङ्ख्यातुं नैव शक्यन्ते भागीरथ्यास्तथा गुणाः ॥ इति ।

Colophon.

इति श्रीमत्पद्माक्षप्रसादाभिषेकतत्त्वदुपनामकभट्टवाल्लभ्यात्मजभट्टविदुल्लसद्भू-
भट्टरामचन्द्रकृतकालनिर्णयप्रकाशः समाप्तिसंगमत् । शुभमस्तु ।

विषयः ।

नित्यखण्डभेदेन द्विविधकालनिरूपणं । तत्र संवत्सरनिर्णयः । अयननिर्णयः । ऋतुनिर्णयः । द्विविधमलमासनिरूपणं । तत्र कार्याकार्यनिर्णयः । सामान्यतः सर्व्वतित्थिनिरूपणं । सम्पूर्णाखण्डादितिथिव्यवस्थानिरूपणं । शुक्लप्रतिपदादि-
दर्शान्तातिथिविशेषे व्यवस्थानिविशेषनिर्णयः । ज्येष्ठाश्विनीनिर्णयः । एकादश्याप-
वासनिर्णयः । तत्र क्रियानुकल्पादिविधिकथनं । हरिशयनादिनिर्णयः । शुद्धा-
विह्वदिह्वाद्दशीनिरूपणं । नक्षत्रतादिविधिः । चातुर्मास्यव्रतविधिः । शिव-
रात्रिव्रतनिर्णयः । एकभक्तादिव्रतनिर्णयः । उपाकर्षणनिर्णयः । उत्सर्जननिर्णयः ।
नानातिथिसाध्यव्रतनिर्णयः । नवरात्रविधिनिर्णयः । कुमारीपूजाविधिः । कौ-
मुदीनिर्णयः । चैलिकोत्सवनिर्णयः । इष्टिविषये पर्य्यनिरूपणं । तत्र प्रकृति-
निरूपणं । विवृतिनिर्णयः । श्राद्धकालनिर्णयः । मघाचयोद्दशीनिर्णयः । महा-
लयापरपक्षनिर्णयः । सपिण्डीकरणादिकालनिरूपणं । प्रेतश्राद्धेषु निषिद्धकाल-
निर्णयः । अमात्रादातिरिक्तविपुलप्रादेश्वरूपपार्य्यणेषु तिथिनिरूपणं । अमा-
वस्यानिर्णयः । सङ्क्रान्तिनिर्णयः । यक्षकालनिर्णयः । व्रतेतिकर्तव्यतानिर्णयः ।
नक्षत्रोपवासनिर्णयः । नदीरजोदोषकालनिर्णयः । आधानाग्निष्टोमादिकाल-
निर्णयः । दीक्षाकालनिर्णयः । गृहारम्भकालनिर्णयः । भूर्तिप्रतिष्ठाकालनि-
र्णयः । वापीकूपादिप्रतिष्ठाकालनिर्णयः । प्रथमरजोदर्शने शुभाशुभकाल-
निर्णयः । दुष्टरजोदर्शनशान्तिविधानं । गर्भाधानकालनिर्णयः । पुंसवनशीम-
नोव्रथनादिकालनिरूपणं । जातकर्म-नामकरण-पर्य्यङ्कारोपण-दुग्धपान-निष्क्र-

मण-सूर्यावलोकन-भूम्युपवेशन-कर्णवेधान्नप्राशन-चौल-चत्वरदण्ड-उपनयन-
समावर्तनकालनिरूपणं । विवाहनिरूपणं । चौरक्रियासु निषिद्धकालनिरूपणं ।
अभ्यङ्गकालनिरूपणः । स्नानादिकालनिरूपणं । कलियुगवर्जनीयनिरूपणं ।
कलिधर्मकथनं । विष्णु-शिव-वारानसी-गङ्गामाद्याम्कथनम् ।

No. 1707. निर्णयामृतं ।

Substance, country-made paper, $12\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 158. Lines, 10 on a page. Extent, 5,004 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Sm. 1680. Place of deposit, Lalagolā, Zilā Mursidābād, Kālicharapa Upādhyāya. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Nirṇayāmṛita. A calendar of fasts and penances according to modern Hinduism. By Sūrya Sena. The work has been already noticed under No. 151, but the present MS. is correct, and it has afforded an opportunity of giving a full analysis of its contents.

Beginning. कारणमेकं जगतां वारणमाद्येन वारणं विपदां ।

किमपि मद्यो मद्यनीयं प्रत्यूहलूहदारणं वन्दे ॥

भावयामि ददभक्तिभावनाभाविताङ्गियुगलां सुमङ्गलां ।

इष्टदां सततमिष्टदेवतां मन्त्रव + कलमन्त्रमातरं ॥

+ पाधिकः स्फुरति यव कलादिभेदस्तदुद्रक्षतक्षमपि यस्य न + वेद ।

छटिस्थितिप्रल यष्टे तु मष्टे तु मेकं कालस्वरूपमष्टमन्त्रमानमामि ॥

यैः कृतः स्मृतिमहा + पारमर्शितेतिरिचसङ्गुष्टे तु ।

तान् नमामि मनुविष्णुयमाद्यान् कालनिर्णयकृतोऽप्यष्टमन्यान् ॥

वभूव यद्य विदग्धैः स्वरूपस्तदन्ववाथे वल्लवाङ्गरूपः ।

चकार नित्यश्च समाहितानां परिश्रमं यः परमाहितानां ॥

तस्याह्म + जनि + कर्मदेवत्यागेन यो विश्रुतकर्मदेवः ।

वपुःत्रिया निर्जितकामदेवः सदा समाराधितवास्तुदेवः ॥

नदाह्मभूहरणे चित्तीन्द्रः चित्तीन्द्रभिद् + नुमहानुभावः ।

शुभावदातायतकीर्तिरार्तिहरः सतां श्रीपतिभूतिरासीत् ॥

चकास्ति यस्यातुलनप्रतापः प्रतापसेनोऽवरजः प्रसिद्धः ।
मत्स्याभिरामस्य सदाप्रजस्य यो लक्षणकारमुपैति भद्रं ॥

— — — — —
श्रीदेवसेनस्तनयोऽपि योगी नारायणस्याजनि कामरूपः ।
लब्धप्रसादेन भण्डेश्वरस्य + + रतिमुष्टिमुपैति यत्र ॥
देवसेनकुमारस्य कुमारस्य च नानारं ।

आर्यान्न्दहतो नित्यं विभ्रतः शक्तिमुत्तमां ॥

श्रीसूर्यसेनः पुरमेकचक्रं वराहमध्यास्य जगत्यजस्रं ।

यमेककान्तं जितनाककान्तं गुर्वीयमुर्वीवस्र + + से ॥

विद्वत्सु सरस्वति मद्भक्तु समाहितेषु श्रीसिद्धलक्षणस्तुतः सुतराममुष्य ।

श्रीसूर्यसेनस्तपतेः + + + जगोऽभूत् अज्ञादुनायमतिमानतिमानपात्रं ॥

एनं कदापि सुमतिः सुमनाः खनाम्ना श्रौतादिकर्म्मसु च कालविनिर्णयाय ।

+ + आदिशत् वक्षसा निशा + + + + + + हितशः शतमन्युकल्पः ॥

अगाधप्रम्यपायोधिमथालोष्य + + मया ।

समुद्धृतं खपादेशात् तेनेदं निर्णयास्ततं ॥ इति ।

End.

विप्राय गां दत्वा पक्ष्मगव्यं प्राश्य शृङ्गः स्तुतकी आवश्यकं विवाहादिमङ्गलं
कुर्यात् । इति मङ्गलं ।

Colophon.

इति श्रीसूर्यसेनमहामहोदयविरचिते निर्णयास्तुते अष्टौचप्रकरणं समाप्तं ।

श्रीमत्पण्डित + + लक्षणस्तुतः श्रीसिद्धलक्ष्मीपद-

द्वन्द्वद्वाराधनसुप्रसिद्धमहिमा यः सिद्धसारस्ततः ।

आदेशाद + + सूर्यमहसः श्रीसूर्यसेनप्रभो-

वैधे कर्म्मणि कालनिर्णयमसावज्ञादुनायः सुधीः ॥

इति निर्णयास्तुतनिबन्धः सम्पूर्णः । श्रीरक्तु । संवत् १६८० ।

विषयः ।

ग्रन्थावतारविवरणकथनं । अनुक्रमणिकाकथनं । विधिविचारः । तिथ्यादि-
स्वरूपकथनं । एकभक्तादिव्रतनिरूपणं । तत्र सन्ध्यायामाचारभैद्यनिद्रास्वाध्याय-
वर्जनावश्यकतानिरूपणं । नक्तव्रतनिरूपणं । उपवास तिथिनिरूपणं । अयाचित-
व्रततिथ्यादिनिरूपणं । दुष्प्रतिथिनिरूपणादिकं । तदपवादकथनञ्च । निर्णय-
लक्षणकीर्तनं । प्रतिपन्नामनिर्वचनं । चैवप्रतिपदि अनङ्गपूजाविधिकथनं । तत्र
चूतमञ्जरीप्राशनमन्त्रकथनं । भाद्रप्रतिपदि मौनव्रतविधिकथनं । कार्तिकप्रतिपदि
दीपोत्सवविधानं । तत्र गोवर्द्धनगिरिपूजनादिविधिकथनं । तत्र मार्गपालिका-
वन्धनविधानकीर्तनञ्च । सिद्धयोगादिनिरूपणं । तत्र कार्याकार्यनिरूपणञ्च ।

विषयः । द्वितीयानिरूपणं । तत्र अष्टम्यव्रतविधानकथनं । चैत्रद्वितीयायामुमेगाग्रिपूजन-
विधिः । यमद्वितीयायां यमपूजनविधिः । सिद्धविरुद्धादियोगनिरूपणादिकञ्च ।
तृतीयानिरूपणं । चैत्रतृतीयायाम् उमाशङ्करयोरान्दोलनविधानकथनं । तत्र
सौभाग्यशयनव्रतविधानञ्च । अक्षयतृतीयाविधिः । तत्र मन्वन्तरादिनिरूपणं ।
युगाद्यानिमित्तकश्राद्धादिविधानं । लक्ष्मीसञ्चितवित्पुञ्जाविधानञ्च । ज्येष्ठे रक्षा-
तृतीयाविधानकीर्तनं । भाद्रशुक्लतृतीयायां गौरीपूजनविधिकथनं । माघशुक्ल-
तृतीयायां गुडादिदानविधानं । सिद्धविरुद्धादियोगनिरूपणञ्च ।
चतुर्थीनिरूपणं । चैत्रशुक्लचतुर्थ्यां गणेशपूजाविधानं । ज्येष्ठशुक्लचतुर्थ्यां गौरी-
पूजनविधानं । भाद्रे गणेशपूजनविधिः । तत्र चन्द्रदर्शनादिजनितदोषादि-
कथनञ्च । आश्विनचतुर्थ्यां देव्याः केसरसाधनविधिकथनं । माघकुन्दचतुर्थ्यां
कुन्दपुष्पेन शिवार्चनविधिकथनं । वरदाचतुर्थीव्रतविधानं । चातुर्मास्यव्रतवि-
धिः । सिद्धविरुद्धादियोगनिरूपणञ्च ।
पञ्चमीनिरूपणं । चैत्रपञ्चम्यां स्कन्दोपवासविधिकथनं । श्रावणपञ्चम्यां नागपूजनादि-
विधिकथनं । भाद्रपक्षपञ्चमीव्रतविधानं । आश्विनपञ्चम्यां शशा सप्त नागपूजनवि-
धिकथनं । माघपञ्चम्यां कामादिपूजनविधिकीर्तनं । सिद्धविरुद्धादियोगनिरूपणञ्च ।
षष्ठीनिरूपणं । आषाढे स्कन्दषष्ठीपूजाविधानं । भाद्रे षष्ठीपूजादिविधिकथनं ।
तत्र सूर्यपूजादिविधानं । कपिलाषष्ठीविधिः । चन्द्रषष्ठीव्रतविधानञ्च । आश्विन-
शुक्लषष्ठां विष्वक्चनिमन्त्रणविधिकथनं । कार्तिकशुक्लषष्ठां वस्तिमहोत्सवविधिः ।
मार्गशीर्षषष्ठां स्कन्दपूजाविधानं । सिद्धविरुद्धादियोगकथनं ।
सप्तमीनिरूपणं । चैत्रसप्तम्यां सूर्यपूजाविधानं । वैशाखसप्तम्यामनङ्गपूजाविधिः ।
आश्विनसप्तम्यां पञ्चिकाप्रवेशकथनं । मार्गशीर्षे सूर्यपूजाविधानं । माघे अचलान-
सप्तमीविधानं । सिद्धविरुद्धादियोगकथनञ्च ।
अष्टमीनिरूपणं । चैत्रे अशोकाष्टमीविधिकथनं । वैशाखे अष्टमीव्रतविधानकथनं ।
ज्येष्ठे शिवपूजाविधिकथनं । आषाढाष्टम्यां सच्चिदमर्दिनीपूजाविधानं । श्रावणे
लक्ष्म्यजन्माष्टमीव्रतविधानं । भाद्रे दूर्वाष्टमीव्रतविधानं । ज्येष्ठाष्टमीविधानञ्च ।
आश्विने महाष्टम्यां देवीपूजाविधिकथनं । तत्र बलिदानविधिकथनं । अपरा-
जितादिपूजाविधानञ्च । पौषाष्टम्यां शमीपूजाविधानकथनं । माघे भीष्माष्टमी-
विधानं । फाल्गुनाष्टम्यां लक्ष्मीसीतापूजनविधानं । बुधश्रमिष्टमीव्रतनिरूपणं । सिद्ध-
विरुद्धादिनिरूपणञ्च ।
नवमीनिरूपणं । वैशाखनवम्यां चण्डिकापूजाविधानं । ज्येष्ठनवम्यां कुमारीपूजा-
विधानं । आषाढे शचीपूजाविधानकथनं । श्रावणे कौमारीपूजाविधानं । भाद्रे

विषयः । प्रबोधिनीनवमीविधानं । मार्गशीर्षनवम्यां नन्दिनीपूजाविधानं । सर्व्वासु नवमीषु
सरस्वतीपूजाविधानकथनं । सिद्धविरुद्धादिनिरूपणञ्च ।

दशमीनिरूपणं । चैत्रदशम्यां यमपूजाविधानं । ज्येष्ठे दशहरापूजाविधानं ।
आश्विने विजयादशमीविधिकथनं । सिद्धविरुद्धादिकथनञ्च ।

एकादशीनिरूपणं । एकादशीव्रतविधानकीर्तनं । चैत्रैकादश्यां रुक्मिणीपूजावि-
धानं । तत्र वास्तुपूजाविधानं । विष्णोर्दोलायात्राविधानञ्च । श्रवणैकादशीविधिः ।
पार्श्वपरिवर्तनविधिः । प्रबोधनविधिः । मार्गशीर्षादिषु धरणीव्रतादिविधानकथ-
नं । सिद्धविरुद्धादिनिरूपणञ्च ।

द्वादशीनिरूपणं । श्रवणद्वादशीविधानं । शक्रध्वजोत्थापनादिकीर्तनं । तिलद्वा-
दशीविधानं । ब्रह्मापूजाविधानं । सिद्धविरुद्धादिनिरूपणञ्च ।

त्रयोदशीनिरूपणं । मदनवयोदशीविधिकथनं । गजच्छायाविधानकीर्तनं ।
चयोदश्यां प्रदोषे शङ्करपूजाविधानं । सिद्धादिकथनञ्च ।

चतुर्दशीनिरूपणं । शिवचतुर्दशीविधानकथनं । तत्र कामनिर्व्यापणविधानकथनं ।
क्रीडनविधिः । ज्येष्ठचतुर्दश्यां हेमधेनुदानविधिकथनं । अनन्तव्रतविधानं ।
प्रेतचतुर्दशीविधिः । सिद्धविरुद्धादिनिरूपणञ्च ।

पूर्णिमानिरूपणं । तत्र वैशाखादिषु मासेषु पूर्णिमायां कृत्यविधानकीर्तनं । उपा-
कर्म्मविधिकथनं । चैत्रपूर्णिमायामिन्द्रपूजाविधानं । वैशाखपौर्णमास्यां कृष्णाजि-
नदानविधिः । ज्येष्ठपूर्णिमायां तिलदानविधिः । आषाढपूर्णिमायां अन्नदानादि-
विधिः । श्रावणपूर्णिमायां जलक्रीडादिविधिः । भाद्रपौर्णमास्यां सावित्रीव्रत-
विधिकीर्तनं । कार्तिकपौर्णमास्यां क्षीरसागरदानविधिः । मार्गशीर्षपूर्णिमायां
चन्द्रपूजाविधिः । पौषपूर्णिमायामलक्ष्मीनाशनविधिकथनं । फाल्गुन्यां शैलिका-
विधानं । मघाचैत्र्यादिनिरूपणं । शुद्धविरुद्धादिकथनञ्च ।

अमावस्यानिरूपणं । माघमासे अमावस्यायां ब्रह्मपूजाविधिः । ज्येष्ठादययोगविधा-
नादिकथनं । अनध्यायनिरूपणं । अगस्त्यार्घविधिः । अमावस्याव्रतादिकथनं ।
विवाहनिरूपणं । द्विरागमनकालादिनिरूपणञ्च । इति तिथिनिरूपणं ।

श्राद्धप्रकरणे,—श्राद्धस्वरूपकथनं । श्राद्धकालनिरूपणं । श्राद्धकानिरूपणादिकं ।
स्रताद्यादिनिरूपणं । श्राद्धकरणयोग्यदेशकथनं । एकोद्दिष्टपार्थवादिविधिकथनं ।
स्त्रीणां श्रयक्यादिविधिकथनं । आमश्राद्धादिविधिः । जीवत्पितृकश्राद्धविधिः । नि-
त्यश्राद्धविधिः । मङ्गलश्राद्धविधिः । काम्यश्राद्धविधिः । नवश्राद्धविधिः ।
मासिकसपिण्डीकरणादिविधिः । सङ्क्रान्तश्राद्धविधिः । सङ्क्रान्तिनिरूपणं । मलमास-
निरूपणादिकं । ग्रहणनिरूपणञ्च ।

द्रव्यप्रकरणे,—वाङ्मयद्रव्यनिरूपणं । निषिद्धद्रव्याणि । द्रव्यशुद्धिकथनं । भूशुद्धि-
कथनं । पात्रशुद्धिकथनं । धान्यादिशुद्धिकथनं । रत्नशुद्धिकथनं । वस्त्रशुद्धिः,
अशुद्धेरपवादकीर्तनञ्च ।

अशौचप्रकरणे,—गर्भस्त्रावायशौचनिरूपणं । जमनाशौचकथनं । दाहादिमंस्कारे
अधिकारकामादिनिरूपणं । नारायणवर्णिनिरूपणं । अग्नारोहणविधिः । सप्त-
भरणविधिः । वीजसेवविवेककथनं । अनेकपुत्रक्रियाक्रमकथनं । रत्नस्रज्जात्य-
शौचकथनं । पुनःसंस्कारकालनिरूपणं । दिनरात्रिविभागतो द्वाहचरादिनिरूपणं ।
सद्यःशौचादिकथनं । अमृतोत्सवविजातीयशौचनिरूपणं । मातामहाचाय्यादीनां
भरणादावशौचनिरूपणं । देशान्तररहताशौचविधिः । अस्मिन्महादेः संस्कारवि-
धानं । प्रोषितस्य जीवनस्थितिवार्त्ताया अनाकर्णने विधानकथनं । अनुगमना-
शौचकथनं । तत्र प्रायश्चित्तकथनञ्च । अशौचसन्निपाते विधिकथनं । अशौचे
वर्जनीयनिरूपणञ्च । इति श्रम् ।

No. 1708. व्यवस्थासारसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made yellow paper, 10 × 3 inches. Folia, 7. Lines
7 on a page. Extent, 2,268 śloka. Character, Bengali. Date, ? Place
of deposit, Lālgolā, Zilā Murshidābād. Kalībrahma Bhaṭṭāchāryya. Ap-
pearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Vyāvasthā-sārasaṅgraha. Succinct rules regarding certain Smṛiti
rites. By Rāmagovinda Chakravartī. This is a second and correct
codex of the work noticed under No. 745. Contents: Lunar days,
lunar months, conjunction of two or three tithis in a day. Duties
appertaining to householders in each of the lunar days, or tithis.
Fasts. Manvantarās. Yugas. Ambuvāchī or the days when the
earth is in season. Conjunction of months, or the moment of transit
of the sun from one sign of the zodiac to another. The festival of
Kārtika-pūjā. Supernatural occurrences and the means of expiating
their evil effects. Marriage. Cognates. Characteristics of marriage.
Varieties of marriage. The giver of the bride. Bride. Persons
entitled to offer Piṇḍas. 28 kinds of Piṇḍas. Hermaphrodites not
entitled to inherit. Concremation of Satis. Separate cremation of
Satis. Rules regarding the funerals of persons dying in foreign coun-
tries. Duties for the last day of mourning. Cremation of effigies.

Rite of Vṛishotsarga—not to be performed if, owing to any accident, the S'rāddha be deferred from the proper day to another. S'rāddha with 16 offerings. Persons authorized to perform the first annual S'rāddha called Sapiṇḍakarāṇa. Other annual S'rāddhas. Females unfit to perform casual or Pārvaṇa S'rāddhas. Pārvaṇa defined, when it should be observed. S'rāddhas at places of pilgrimage. Navāṇna, or the feast of new rice. Time for S'rāddhas of persons whose death is unknown. S'rāddha with meat, when forbidden. No ceremonial rites to be performed during impurity resulting from the death of parents. Ashtakā-s'rāddha. S'rāddha on the day of the new moon. Expiation for cattle killed by neglect. Equivalent of cattle when cattle cannot be given in expiation for an offence. Accusation of killing cattle. Expiation for leprosy. Rules regarding mourning. Impurity of the person, how produced. The intervention of two or more mournings. Mourning on account of infants. Abstinence during mourning. Mourning for particular causes of death. Mourning for adopted persons. Impurity resulting from menstruation. Days when the S'āstras should not be read.

Beginning. गुरोः पादयुगं नत्वा रामगोविन्दशर्म्मा ।

क्रियते बालबोधाय व्यवस्थासारसङ्ग्रहः ॥

तत्रादौ तिथिव्यवस्था । तिथिलु चन्द्रकलाक्रियोपलक्षितः कालः । तदेव चान्द्रमसं दिनं । तत्त्रिंशता चान्द्रो मासः । स च द्विविधः । मुख्यो गौणश्च ।

End. मतेऽन्तरे लक्षोत्तराब्दं शक्रपाते तथोदये ।

इति वचनादध्ययने गुह्यश्रित्ययोरन्तरागमने अक्षोराचमनध्यायः ।

Colophon. इति श्रीरामगोविन्दचक्रवर्त्तिल्लतः व्यवस्थासारसङ्ग्रहः समाप्तः ।

विषयः । तिथिव्यवस्थानिरूपणं । तत्र तिथिलक्षणं । मासादिलक्षणतद्भेदकथनं । युग्मादितिथिव्यवस्थाकथनं । प्रतिपदादितिथिव्यवस्थाकथनं । तत्र तत्र विहितलक्ष्यविधानकीर्तनञ्च । उपवासविधिकथनं । मन्त्रनरानिरूपणं । युगाद्याकथनं । अम्बुवाची । सङ्क्रान्तनिरूपणं । कार्तिकपूजाव्यवस्था । अद्भुतनिरूपणं । अद्भुतश्रान्तिकथनं । विवाहव्यवस्थाकथनं । तत्र सापिण्ड्यादिनिरूपणं । विवाहलक्षणं । अष्टविधविवाहलक्षणं । कन्यादातनिरूपणादिकं । कन्यालक्षणादिकथनं । पिण्डदानाधिकारिणः । तत्र अष्टत्रिंशत्प्रकारकीर्तनं । स्त्रीवादीनामंशानर्हलक्ष्यकथनं । सचमरणविधिकथनं । अनुसरणव्यवस्थादिकथनं । सचमरणादिप्रयोगः । देशान्तरसूतस्य प्रेतत्वाद्यवधारणकथनं । अशौचान्तरदिन-

छत्यनिरूपणं । पर्णमरदाहविधिः । द्योत्सर्गादिविधिः । विघ्नादिना अशौ-
चान्नद्वितीयदिने आद्यश्राद्धाकरणे एकादश्यां तत्करणे द्योत्सर्गे न कार्यं इति
कथनं । पौर्णमास्यादिविधानं । सपिण्डीकरणाधिकारिणः । उत्तरक्रियाधिका-
रिणः । पार्वणादिपुत्रीणामनधिकारकथनं । पार्वणविधिकथनं । मन्त्रमास-
निरूपणादिकं । पार्वणश्राद्धादिकालनिरूपणं । तीर्थश्राद्धकालादनिरूपणं ।
नवाग्रकथनं । सताहाविदितश्राद्धकालः । शामश्राद्धविधिकथनं । श्राद्धनिधि-
कथनं । मन्त्रानुबन्धिपते काम्यकर्म्मवर्जनकथनं । अष्टकाश्राद्धविधिः । दर्श-
श्राद्धविधिः । अपालनकृतश्राद्धप्रार्थनादि- । गोमूत्रादिनिरूपणं । गोवधाप-
वादः । कुष्ठरोगप्रार्थनादिकथनं । अशौचव्यवस्थाकथनं । अक्षास्पृश्यादि-
निरूपणं । अशौचमङ्गरादिव्यवस्था । बालाद्यशौचनिरूपणं । अशौचे वर्जनीय-
कथनं । सत्यविशेषाशौचविधिः । दत्तकाशौचनिरूपणं । रजस्वलाशौचविधिः ।
अशौचाभावकथनं । अनध्यायनिरूपणञ्च ।

No. 1709. मन्त्रचन्द्रिका ।

Substance, country-made paper, 11 × 6 inches. Folia, 42. Lines, 12 on a page. Extent, 1,134 ślokaś. Character, Nāgara. Date, Sm. 1861. Place of deposit, Teghariyā, Post Lālgolā, Zilā Murshidābād Devadatta Trivedī. Appearance, old. Verse and prose. Correct.

Mantra-chandrikā. A digest of the rules regarding Tāntrio rites. By Kās'īnātha Bhaṭṭa, son of Jayarāma Bhaṭṭa, grandson of S'ivarāma Bhaṭṭa. This is different from No. 911.

Beginning. नन्वा कात्यायनीं देवीं चरं विघ्नचरं तथा ।

काशीनाथेन क्रियते सुरम्या मन्त्रचन्द्रिका ॥

अथ तुर्याष्टाक्षरमन्त्रः । परोजमे सावदो । ब्रह्मा ऋषिः । गायत्रीच्छन्दः ।

परमहंसे देवता । षट् बीजं । परः शक्तिः । चं कीलकं । मोक्षार्थं विः ।

परः हृद् रजमे गिरः सावदो मिखा । इत्यादि ।

End. विघ्नेचरं विघ्नालार्चं दुष्टिराजश्च साधवं ।

दण्डपाणिं कालराजं क्षरन् सिद्धिमवाप्नुयात् ॥ इति दिक् ।

Colophon. इति श्रीमद्वेदपनामकशिवरामभट्टाङ्गजयारामभट्टाभिधमिवभक्तस्तुमन्त्रशास्त्र-
प्रवीणदक्षिणाचारमतप्रवर्तककाशीनाथभट्टविरविता मन्त्रचन्द्रिका समाप्ता ।

संवत् १८६१ ॥

विषयः । तुर्याष्टाक्षरमन्त्रनिरूपणं । तत्र ऋष्यादिनिरूपणञ्च । एवं परत्र । श्रीविद्या-
निरूपणं । मनुविद्या । कौवेरी । सैरी । ऐन्द्री । शाङ्करी । वैष्णवी । अगस्त्य-
विद्या । दुर्वासेविद्या । कादिविद्या । मन्त्राण्डशी । परा षोडशी । विपु-
रसुन्दरी । मन्त्राविपुसुन्दरी । श्रीचक्रपूजनानुष्ठानकीर्तनञ्च । देव्यै ब्राह्मणादि-
कातीनामासवदानादिनिषेधकथनं । शूद्रस्यैव आसवदानपानयोरधिकार-
इति निरूपणञ्च । पुरस्करणविधिः । त्रिरितामन्त्रनिरूपणादिकं । गौरीमन्त्र-
निरूपणं । नित्यस्तित्रादिकथनं । अन्धारुद्रासन्त्रादिकथनं । अन्नपूर्णामन्त्रादि-
निरूपणं । विन्ध्यवासिनीमन्त्रादिकथनं । सप्तशतीपाठादिविधिः । स्वर्गवरा-
पार्वतीमन्त्रनिरूपणादिकं । कामाक्षीमन्त्रादिनिरूपणं । रेणुकामन्त्रकथनं ।
इन्द्राणीमन्त्रनिरूपणं । एकवीरामन्त्रासन्त्रनिरूपणादिकं । प्रासादमन्त्रनिरूपणं ।
तत्र वदमन्त्रनिरूपणञ्च । उमासाक्षेष्टरमन्त्रनिरूपणादिकं । मार्जारवदमन्त्र-
निरूपणं । दक्षिणामूर्तिमन्त्रकथनं । प्रत्यङ्गिरामन्त्रकथनं । षडक्षरादिशैवम-
न्त्रादिकथनं । संहारदक्षिणामूर्तिमन्त्रनिरूपणादिकं । छमिकीटपतङ्गनाशन-
चनूमन्त्रनिरूपणं । उच्छिष्टगणपतिमन्त्रनिरूपणं । शरभमन्त्रनिरूपणं । सिद्ध-
भैरवमन्त्रकथनं । वीरभद्रमन्त्रकथनं । अक्षुब्धप्रणमन्त्रनिरूपणादिकं । नवप्रह-
मन्त्रसंख्यानानादिकथनं । नवप्रहमन्त्रादिविधानं । सत्यमन्त्रादिनिरूपणं ।
ज्वरनाशनमन्त्रकथनं । गर्भमन्त्रादिविधानं । गन्धर्वराजमन्त्रादिकथनं । दीक्षा-
कालादिनिरूपणं । तत्र नक्षत्रचक्राभिचक्रादिनिरूपणं । सिद्धचक्रचक्रा-
दिकथनञ्च । यन्त्रमेधनप्रकारादिकीर्तनं । सामान्यतः पुरस्करणविधिकथनं ।
अपमालानिरूपणादिकं । स्नानासनादिनिरूपणं । पुरस्करणदिनकृत्यनिरूपणं ।
मन्त्रसिद्धेरन्यविधोपायनिरूपणं । पुरस्करणमध्ये क्षमौचपाते व्यवस्थादिनिरू-
पणञ्च ।

No. 1710. रसप्रदीपः ।

Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 28. Lines, 5 on a page. Extent, 185 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Lālgolā, Zilā Murshidābād, Paṇḍit Kālīcharaṇa Upādhyāya. Appearance, old. Verse. Correct.

Rasapradīpa. A collection of short descriptive poems on different subjects. By S'aṅkara Bhaṭṭa, son of Trimalla Bhaṭṭa, Vaidya.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

मलदमलमदालीपिच्छलोदङ्गणखल+++मिलिन्दस्नानसानन्दचेताः ।

तुच्छिमिरितनूजासम्भेदादामसिन्धुः प्रणतमनुजबन्धः पातु वो वक्रतुण्डः ॥

अपि च । आछष्टे भुजगाधिपे विसधिया तस्मिन् पुनः फुल्लते

भीते+++तः क्षितौ निपतितो रेणुत्करैरङ्कितः ।

कः प्राच्छन् निजशृङ्गया विहसितो मातापिष्टभ्यां मियो

श्रीणः शैशवलीलया मणपतिः पायात् समलं जगत् ॥

विमलभट्टवैद्यस्य तनूजः शङ्करः छती ।

द्विचान् यन्यान् समालोक्य तनोति रसदीपकं ॥ तवादौ प्रभातवर्णना ।

End.

मातापुत्र्यामलोलोखिलधरणितले जातकन्ये सुमेरा-

वन्ध्याम्यासक्तभास्यद्विधुबलयबलचालमुत्ताललीलं ।

प्रेक्षोक्ताभोधिभीमध्वनिमुरजरवादम्बरं भूरिभासः

शम्भोरक्षोजजन्मप्रमुखधुरन्तं ताण्डवं वः पुनातु ॥

Colophon.

इति श्रीविमलभट्टवैद्यमुत्तमशङ्करभट्टविरचिते रसप्रदीपे पतिव्रतादिवर्णनं नाम
पञ्चमः परिच्छेदः समाप्तः । समाप्तसायं ग्रन्थः । शुभमस्तु ।

विषयः ।

प्रथमपरिच्छेदे,—प्रभातवर्णनं । प्राभातिकपवनवर्णनं । रात्रिदिनसन्धिवर्णनं ।
अरण्योदयवर्णनं । सूर्यविम्बवर्णनं । मध्याह्नवर्णनं । सन्ध्यावर्णनं । निशावर्णनं ।
अन्धकारवर्णनं । तारावर्णनं । पूर्णन्दवर्णनं । नवेन्दुवर्णनं । आत्क्तावर्णनं ।
सतारकेन्दुवर्णनं ।

१ ये,—वनवर्णनं । वसन्तवर्णनं । ग्रीष्मवर्णनं । वर्षावर्णनं । शेषवर्णनं । शर-
द्वर्णनं । हेमन्तवर्णनं । शिशिरवर्णनं । ऋतुसन्धिवर्णनं । कीर्तिवर्णनं । प्रताप-
वर्णनं । खड्गवर्णनं । दानवर्णनं ।

२, ४, ५ मे,—अभ्युत्थितवर्णनं । प्राप्ताविकानि । ईर्ष्यावर्णनं । नीतिवर्णनं ।
पतिव्रतावर्णनं । कुलटावर्णनं । वयःसन्धिवर्णनं । गवोदावर्णनं । श्रियप्रस्थान-
वर्णनं । अभिसारिकावर्णनं । विरहवर्णनं । उत्कण्ठावर्णनं । दृष्टिवर्णनं । वि-
श्लोकनहावर्णनं । जृम्भावर्णनं । आलिङ्गनवर्णनं । निधुवनवर्णनं । विपरीत-
निधुवनवर्णनं । रोमावलीवर्णनं । वेणीवर्णनं । सिन्दूरविन्दुवर्णनं । केमगुम्फि-
तमल्लीवर्णनं । शोचनवर्णनं । दन्तवर्णनं । जङ्गावर्णनं । नूपुरवर्णनं । ताटङ्क-
वर्णनं । काक्षीवर्णनं । जिवलीवर्णनं । मुक्ताहारवर्णनं । वदनवर्णनं । अङ्गुली-
वर्णनं । शिवताण्डववर्णनञ्च । इति शम् ।

No. 1711. विद्वन्मनोहरा ।

Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 40. Lines, 8 on a page. Extent, 1,240 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1841. Place of deposit, Lálgolá, Zilá Murshidábád. Paṇḍit Kálícharaṇa Upádhyáya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Videanmanohará. A commentary on the poem called *Vidag-dha-mukha-mañḍana*. By Táráchandra. The poem is by Dharmadása, and describes the feeling of separation from a lover.

Beginning. श्रीनेकुलेशपदपद्मधुवनेन नाराभिधेन कविना शिवराजधान्यां ।

विद्वत्कुलोपहतये क्रियते स्फुटार्था टीका विदग्धमुखमण्डलसञ्चकस्य ॥

विमत्सराणां विदुषां ++ टीका कृता मया ।

मुदं वितनुतां नित्यमेधा विद्वन्मनोहरा ॥

जैनकृतैस्त्रिन् काव्ये सम्यग् ज्ञातुं यदा मनो विज्ञाः ।

विद्वन्मनोहरास्यां ++ द्रष्टुं यत्नं कुर्वत ॥

इह यन्मकर्ता निर्विघ्नं परिसमाप्त्यर्थं कायिक-वाचिक-मानसिक-पापहारिण-रूपं खेष्टदेवताप्रसङ्गात्मकं मङ्गलमाचरति,—यिज्ञोपधानीति ।

End. यामिनीपते पूर्णचन्द्रेण युक्ता राविः, पुनः निर्मलाम्बरा निर्मलं निरधं गगनं यस्याः सा मनोहरा ॥

Colophon. इति श्रीनाराचन्द्रकृतायां विद्वन्मनोहरायां टीकायां पूर्णसंतुष्टौऽयं परिच्छेदः । संवत् १८४१ ।

विषयः । धर्मदासकृतविदग्धमुखमण्डलस्य व्याख्यानं ।

No. 1712. रसिकरञ्जिनी ।

Substance, country-made paper, 11×5 inches. Folia, 41. Lines, 7 on a page. Extent, 1,312 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1841. Place of deposit, Lálgolá, Zilá Murshidábád. Paṇḍit Kálícharaṇa Upádhyáya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Rasika-rañjiní alias *Rasamañjarí-ñiká*. A commentary on Bhánu Datta's *Rasamañjarí* on *ars erotica*. By Gopála Bhaṭṭa, son of Hari-vaṇśa Bhaṭṭa.

Beginning. सानन्दानन्दवक्त्रे स्फुर + दु + मा मज्जवर्गे सरोपाः

कंसे ख + तरि खप्रियसखसरसीजम्भमाखत्खल्पाः ।

रञ्जनाः स्त्रीसभेषु + दत्तुलमहिमश्रीभरारङ्गभूमौ

कल्याणं कल्पयन्तां हरिचलधरयोरेकलक्ष्याः कटाक्षाः ॥

श्रीमद्गोपालभट्टेन द्रविडुक्तास्तुपर्वणा ।

क्रियते रसमञ्जर्याः टीका रसिकरञ्जिनी ॥

प्रारिप्सुतग्रन्थपरिसमाप्तये खेष्टदेवते + + वस्तुनिर्देशेन दर्शयन् भानुकरनामा

कविर्मङ्गलमाचरति । आशीयमिति ।

End.

किम्भूता, वाग्देव्याः सरस्वत्याः श्रुती कर्णा तव यत् पारिजातकुसुमं कल्पतश्च-
पुष्पं तस्य स्पर्शं करोतीति तत्तुल्येत्यर्थः ।

श्रीमद्द्राविडु + + दम्भुधिविभुः श्री + + सिंहेन्द्रव-

+ + + हरिवंश उत्तमगुणधामैकभूमास्तुतः ।

तत्पुत्रस्य कतिस्त्रियं वितनुतां गोपालनाम्नो मुदं

गोपीनाथपदारविन्दमकरन्दानन्दचेताऽलिनः ॥

मत्सरपरिहृतमनसां सुधियां पुरतः परिस्फुरलेषा ।

रसिकललाटतटस्था रस्या रसमञ्जरी टीका ॥

Colophon. इति श्रीहरिवंशभट्टचरणशरणगोपालभट्टकृता रसमञ्जरीटीका रसिकरञ्जिनी
समाप्ता ।

विषयः । भानुकररसमञ्जर्या व्याख्यानं ।

No. 1713. मन्त्रमहोदधिनौका ।

Substance, country-made paper, 11 × 4½ inches. Folia, 91. Lines, 12 on a page. Extent, 246 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1848. Place of deposit, Lālgolā, Zilā Murshidābād. Paṇḍit Kālīcharaṇa Upadhyāya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Mantra-mahodadhi-naukā. A commentary on the *Mantra-mahodadhi*. By Mahidhara. The text is by the author himself, and it treats of Tāntric rites and mystic formulæ. See No. 1256.

Beginning. नत्वा लक्ष्मीपतिं देवं स्त्रीये मन्त्रमहोदधौ ।

नावं विरचये रस्यां तरणाय मुणेर्युतां ॥

तत्र तावन्मन्त्रमहोदधिनामकं तन्त्रं चिकीर्षुराचार्यः शिष्टाचारपालनायै
निर्विघ्नं ग्रन्थसमाप्तये च इष्टदेवनमनपूर्वकं ग्रन्थकरणं प्रतिजानीते । प्रणम्येति ।
लक्ष्म्या युतो नृहरिः लक्ष्मीनृहरिः मध्यपदलोपी समासः । गुह्यं नृसिंहाग्रमं ।
ग्रन्थसमाप्तिस्थानं काशीस्थान् देवांश्च स्मरति । विश्वेश्वर इति । ग्रन्थनिष्पत्ति-
कालमाह । विक्रमार्कादिति । वाणवेदव्यपैर्मिते पञ्चचत्वारिंशदुत्तरपौडुश-
शततमे विक्रमव्यपाचते सति शिवस्य रामेश्वरस्य च ये मन्त्रमहोदधिः समाप्ति-
मगमन् ।

End.

Colophon. इति श्रीमन्महीधरविरचितायां मन्त्रमहोदधिनौकायां पट्कस्मादिनिरूपणं
नाम पञ्चविंशस्तुरङ्गः । संवत् १८४८ ।

विषयः । निजकृतमन्त्रमहोदधेर्याख्यानं ।

No. 1714. मन्त्रमहोदधिपदार्थादर्शटीका ।

Substance, country-made paper, 11 × 4½ inches. Folia, 90. Lines, 16—17 on a page. Extent, 4,614 śloka. Character, Nāgara. Date, Sm. 1848. Place of deposit, Lālgolā, Zilā Murshidābād. Paṇḍit Kālicharaṇa Upādhyāya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Padārthadarśa-ṭikā. Another commentary on the *Mantra-mahodadhi*. By Kās'īnātha Bhaṭṭa, son of Jayarāma Bhaṭṭa, grandson of S'ivārāma Bhaṭṭa.

Beginning. करैर्दधानः परशं कुरङ्गं वराहमुद्रामुपदेशमुद्रां ।

वटस्य मूले विबुधोपसेव्यः सदाशिवायास्तु सदाशिवो वः ॥

मन्त्रमहोदधौ तन्त्रे गुरुणामुपदेशतः ।

पदार्थादर्शटीकेयं काशीनाथेन तन्यते ॥

तथेश्वरः सर्वो अपि श्रुतीः भवपाशवद्धानां जन्तूनां स्वर्गाय मुक्तये च समुप-
दिशति स्म । अन्येषां स्मृतिशास्त्रादीनां तन्मूलकत्वेन प्रामाण्यमिति सुप्रसिद्धतरं ।
अस्मास्वागमस्मृतैः कथं तन्मूलकत्वमिति चेदुच्यते । सर्वोऽस्य श्रुतिषु काष्ठत्रयं ।
इत्यादि ।

End.

विक्रमार्कादिति । वाणवेदव्यपैर्मितवर्षे पञ्चचत्वारिंशदुत्तरपौडुशशततमे वि-
क्रमव्यपाचते सति शिवस्य रामेश्वरस्य च ये मन्त्रमहोदधिः समाप्तिमगमन् ।

यद्व किञ्चिन्मम सम्प्रसादतोऽन्यथेदितं स्यात् पतितं यदि कश्चित् ।

तत् सर्वस्यार्थैः परिशोधनीयं नेष्या विधेया मयि सम्यक्ताम्रिनि ॥

राजराजेश्वरो गङ्गा माधवो मणिकर्णिका ।

चञ्चपूर्णं च विश्वेशो दत्ता संनिशं शिवं ॥

श्रीशिवानन्दनाथाख्यकाशीनाथेन धीमता ।

कृता टीका मुखप्रीत्यै भजन्तु सदुपासकाः ॥

Colophon. इति श्रीमद्भट्टोपनामकशिवरामभट्टाख्यजयरामभट्टाभिधशिवभक्तसूनुमन्त्रशाल-
प्रवीणकाशीनाथविरचितायां मन्त्रमहोदधिपदार्थादर्शटीकायां षट्कसोदि-
निरूपणं नाम पञ्चविंशतितमः प्रकाशः ।

अनेन भगवच्छ्रीमद्विणामूर्तिशङ्करः ।

मुख्याङ्गा प्रीयतां नित्यं तत्त्वज्ञानं प्रदास्यतां ॥ संवत् १८४८ ॥

विषयः । महीधरकृतमन्त्रमहोदधेर्याख्यानं ।

No. 1715. श्रुतबोधटीका, सुबोधिनी ।

Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 13. Lines, 6 on a page. Extent, 279 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Lālgolā, Zilā Murshidābād, Paṇḍit Kālīcharaṇa Upādhyāya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Subodhīnī alias *S'rutabodha-ṭikā*. A commentary on Kālīdāsa's *S'rutabodha*, an epitome of popular Sāṅskṛit metres. By Manohara S'armā.

Beginning. वन्दे विश्वेश्वरं देवं वाचस्पतिमुखान् गुरुन् ।

मातरं पितरं नत्वा निर्विघ्नेष्वितसिद्धये ॥

नत्वा भवानीचरणारविन्दं मनोहरं क्षियते विचार्य ॥

माणिक्यमञ्जलिपिपासतुष्टये सुबोधिनी या श्रुतबोधटीका ॥

इह कविर्मङ्गलाचरणरूपं वसुनिर्देशं कटाक्षयन् श्रोत्रप्रभृतिप्रतिषन्निद्वारा
स्त्रप्रयोजनं चिकीर्षितं प्रतिजानीते । इन्दुसामिति ।

End. मुनयश्च मुनयश्च मुनयश्च तैः सप्त सप्त सप्त इत्यर्थः ।

Colophon. इति समस्तवृत्तिशिरोमणिनिम्न + + मनोहरशर्मकृता श्रुतबोधटीका समाप्ता ।

विषयः । कालिदासकृतश्रुतबोधाभिधानच्छन्दोपन्यस्य व्याख्यानं ।

No. 1716. सौभाग्यवर्द्धिनी ।

Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 55. Lines, 8 on a page. Extent, 1,989 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1844. Place of deposit, Lālgolā, Zilā Murshidābād, Paṇḍita Kālicharaṇa Upādhyāya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Saubhāgya-varddhinī. A commentary on S'aṅkara Āchārya's *Āṇan-dalaharī*, a hymn to S'iva. By Kaivalyaśrama Yati.

Beginning. ++ मानतिमिरावलिसेवमानं निस्पन्दमानतिमिरोल्लसमान्धरागं ।

विप्लान्धकारतरणिं तद्वर्णार्कशेषं वन्दे + नागनरयोरविशोगयोगं ॥

परमकाविकः शङ्करावतारः शङ्कराचार्यः शिवशक्त्योरभेदं ज्ञापयितुं सकल-
प्रपञ्चसाक्षिणा ब्रह्माविनाभूतचिच्छक्तेः सुतिद्वारा सादकादिमन्त्रानुद्धरति ।
शिव इति ॥

End. वैखरीसमुज्ज्वलिततन्त्रयसादका भासत इत्यर्थः ।

एषा सौन्दर्यलक्षर्याष्टीका सौभाग्यवर्द्धिनी नाम्ना ।

कैवल्यात्मरचिता विलसतु परदेवताप्रमोदकरी ॥

Colophon. इति कैवल्यात्मयतिविरचिता चानन्दलक्षर्याष्टीका सौभाग्यवर्द्धिनी समाप्ता ।

विषयः । शङ्कराचार्यलतानन्दलक्षर्या व्याख्यानं ।

No. 1717. व्याख्यासुधा ।

Substance, country-made yellow paper, 10½ × 4½ inches. Folia, 8. Lines, 11 on a page. Extent, 247 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Lālgolā, Zilā Murshidābād, Paṇḍit Kālicharaṇa Upādhyāya. Appearance, new. Prose. Correct.

Vyākhyā-sudhā. A commentary on the drama entitled *Rādhā-rinoda*, of Rāmachandra Kavi. By Trilokanātha Chūdāmaṇi. Text noticed under No. 74. (Vol. I, p. 44.)

Beginning. गिरीशस्तद्वालिका नरशिरोलसन्मालिका ।

पुनातु सुखमालिका सकलभक्त++लिका ॥

+तेन्द्ररिपुजालिका निखिलसच्चसम्पलिका ।

लसतिलकमालिना भुवनसम्पदा पालिका ॥

श्रीमत्तिलोकनाथेन वैद्यनाथाङ्गजम्भना ।

राधाविनोदकाव्यस्य व्याख्यासुधा वितन्यते ॥

मालीति । माली श्रीकृष्णः नः अस्मान् अवतु रचतु । माला अवकाचित् ।
इत्यादि ।

End. पुनः किम्भूतं राधिकाहृदयं । शोकं ददाति—शोकदं । आरादतिशयेन ।

Colophon. इति श्रीकविकुलशिरोऽलङ्कारचूडामणिना विलोकनाथेन विरचिता व्याख्या-
सुधाटीका समाप्ता ।

विषयः । रामचन्द्रकविकृतराधाविनोदाभिधानकाव्यस्य व्याख्यानं ।

No. 1718. राधाविनोदव्याख्या ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 12. Lines, 10 on a page. Extent, 270 s'lokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1828.
* Place of deposit, Lālgolā, Zilā Murshidābād, Kālieharaṇa Upādhyāya. Appearance, old. Prose. Correct.

Rādhā-vinoda-vyākhyā. Another commentary on the work referred to in the last preceding notice. By Nārāyaṇa, son of Raṅganātha.

Beginning. पिष्टवचनमवश्यमेव पाठ्यं जगति जनानिति शमितुं वनानां ।

गतमतिकवणरसार्द्रचितं रघुपतिमेकमुपास्यते सदरं ॥

रङ्गनाथाङ्गजम्भना नारायणमनीषिणा ।

राधाविनोदकाव्यस्य व्याख्या विख्यापयिष्यते ॥

राधाविनोदाख्यं काव्यं चिकीर्षुः निबन्धनं प्रारिम्भितं, समाप्तिकामो रामचन्द्रकविः
परमेश्वरनमस्काररूपं सङ्कलमाचरति । मालीति ।

End. तस्य यः शोकः तदप्राप्तिनिवन्धनं दुःखं तद् युति खण्डयतीति तत्तादृशं ॥

शुकदेवसमाख्यस्य पण्डितश्रीशिरोमणेः ।

तनयस्य निदेशेन भट्टो नारायणो बुधः ॥

राधाविनोदकाव्यस्य व्याख्यानं स्वयमवधात् ।

परोपकाररसिकाः शोधयन्तु तदादरात् ॥ संवत् १८२८ । आश्विने मासि ॥

विषयः । रामचन्द्रकृतराधाविनोदाभिधानकाव्यस्य व्याख्यानं ।

No. 1719. भाषारत्नं ।

Substance, palm-leaf, 9 × 1½ inches. Folia, 13. Lines, 5 on a page. Extent, 336 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Lālgolā, Zilā Murshidābād, Paṇḍit Kālībrahma Bhaṭṭāchārya. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Bhāsharatna. Explanations of the categories of the Sāṅkhya, the Vaiśeṣika, and the Nyāya systems of Philosophy. By Kes'ava S'armā.

Beginning. श्रीलक्ष्मं सच्चिदानन्दं प्रणम्येवं अगदुखं ।

श्रीमत्केशवशर्माहं भाषारत्नं वदाम्यदः ॥

वैशेषिके कणादसूत्रं । द्रव्यगुणकर्मसामान्यविशेषसमवायानां साधर्म्यवैधर्म्याभ्यां,
तत्त्वज्ञानं निःश्रेयसहेतुः ।

एषां पदार्थानां साधर्म्यवैधर्म्याभ्यां सामान्यविशेषधर्माभ्यां तत्त्वज्ञानं निःश्रेयस-
हेतुः सुक्तेः कारणमित्यर्थः ।

End. सद्भाववति तत्प्रकारकनिश्चयत्वं क्षमत्वं । यथा शुक्लो दृढरजतमिति । तर्कः
प्रसङ्गः स च सिद्धव्याप्तिकयोः । व्याप्याङ्गीकारे व्यापकामञ्जनरूपः ।

Colophon. इति भाषारत्नं समाप्तं ।

विषयः । वैशेषिक-साङ्ख्य-गौतमसूत्रोक्तानां पदार्थानां क्रमेण लक्षणादिकथनं । तेषामवा-
न्तरभेदेनिरूपणञ्च ।

No. 1720. विज्ञाननवकं ।

Substance, country-made yellow paper, 8 × 2 inches. Folium, 1. Lines 10. Extent, 28 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Lālgolā, Zilā Murshidābād, Paṇḍit Kālībrahma Bhaṭṭāchārya. Appearance, new. Verse. Correct.

Vijñāna-navaka. The nine essentials of true knowledge—a short poem on the fundamental doctrines of the Vedānta system. By S'aṅkara Achārya.

Beginning. तपोयज्ञदानादिभिः शुद्धबुद्धिर्विरक्तो वृथापदेः पदे तुच्छबुद्ध्या ।

परित्यज्य सत्यं यदाप्नोति तत्त्वं निदिध्यास्य विद्वान् परं ब्रह्म नित्यं ॥

तदेवाहमस्मि ॥ १ ॥

End. स्वरूपानुसन्धानरूपकृतिं यः पठेदादराद् भक्तिभावे मनुष्यः ।

शृणोतीह नित्यं ++ युक्तचित्तो भवेद्विष्णुरवैव वेदप्रमाणात् ॥

Colophon. इति श्रीशङ्कराचार्यहृतं विज्ञाननवकं समाप्तम् ।

विषयः । विवेकोपायकीर्तनं ।

No. 1721. साधनदीपिका ।

Substance, country-made paper, 11 x 5 inches. Folia, 127. Lines, 9 on a page. Extent, 2,850 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Nasīpura, Zilā Murshidābād, Bābu Jagannāthaprasāda Gupta. Appearance, very old. Prose and verse. Correct.

Sādhana-dīpikā. A treatise on the essentials of faith in Kṛishṇa, and the duties appertaining to Vaishṇavas. By Nārāyaṇa Bhaṭṭa.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीकृष्णं परमानन्दं सच्चिदानन्दरूपिणं ।

बन्दे गुहं कृपासिन्धुं वैष्णवाचारसिद्धये ॥

सदाचारविरोधेन सत्त्वशास्त्रानुसारतः ।

साधनस्य हि भावस्य दीपिकेयं प्रतन्यते ॥

शङ्करं शङ्करं नत्वा सर्वशास्त्रार्थवेदिनं ।

सेविनं सर्वधर्माणां कान्यकुलकुलोद्भवं ॥

वक्ष्ये प्रकाश एतस्मिन् गुहशिष्यादिसूचणं ।

दीक्षां विना भगवतो भक्तिर्न स्यात् कदाचन ॥

भक्तिलुपुष्पार्थत्वं शास्त्रविद्विर्निरूपितं ।

सा च लभ्या गुरोरेव नान्यथा दृश्यते क्वचित् ॥

कृपा यद्य भवेत् पुंसः कृष्णस्यामिततेजसः ।

तस्यैवाचार्यसङ्गः स्यात् साध्यसाधनभेदकत् ॥

तव भगवद्भक्तौ गुरुपसन्तिः कारणसन्वयव्यतिरेकाभ्यां । तवान्वयः युत्या । इत्यादि ।

End. चक्रशङ्खगदापद्मेः प्रद्युम्नः परिकीर्तितः ।

चक्रकौमोदकीशङ्खपद्मेः स्यादनिवृद्धकः ॥

चक्राक्षशङ्खगदया लक्ष्यते पुरुषोत्तमः ।

पद्मकौमोदकीशङ्खचक्रैर्विद्याधोक्षणं ॥

Colophon. इति नारायणभट्टविरचितयां साधनदीपिकायां समुच्चयो नाम सप्तमः पकाशः ॥

विषयः । प्रथमप्रकाशे,—भगवद्भक्तेः परमपुरुषार्थत्वव्यवस्थापनं । गुरुपसदनमेव तत्प्राप्तापाय-
रति निरूपणं । दीक्षाया आवश्यकताकथनं । गुरुलक्षणं । अवलिप्रादिगुरुपरित्याग-
विधिकीर्तनं । शिष्यलक्षणादिकथनं । वैष्णवैरन्त्यदेवाङ्गनादिनिषेधकथनं । तत्-
करणे प्रत्यवायकथनञ्च । विष्णुमाहात्म्यकीर्तनं । मन्त्रोद्धारप्रकारकथनं । ऋणधना-
दिचक्रसंस्थानादिकथनं । दीक्षायां मासनक्षत्रवित्यादिशुद्धिनिरूपणं । वैष्णवाणां
विहिताविहितक्रियाकथनं । दीक्षास्वरूपकथनं । दीक्षाप्रकारकीर्तनं । तत्र कुण्ड-
मण्डपादिविधिकथनं । दीक्षाप्रयोगकीर्तनं । वर्णमयीदीक्षाविधानं । कलावती-
दीक्षाविधानं । वेधमयीदीक्षाकथनं । गुरुसेवनविधिकथनं । मन्त्रदानमाहात्म्य-
कथनञ्च ।

२ ये, प्रकाशे,—ऋचीतदीक्षस्य सदाचारनियमादिविधानं । प्रार्थनाविधिः । प्रातः-
छत्यदन्माधवनस्नानतर्पणभोजनादिविधिकथनं । देवयाचाविवाहादौ मन्त्रोत्सवे स्पर्श-
दोषाभावनिरूपणं । ऊर्ध्वपुण्ड्रलक्षणं । तद्वारणादिप्रकारकथनं । तद्वारणे निन्दा-
कथनञ्च । तिलकव्यवस्थाकथनं । शङ्खचक्रादिधारणनित्यताकथनं । तत्रचक्रा-
दिधारणावश्यकताकथनञ्च । पाण्डुरागस्य उत्पत्तिकथनं । तत्रत्रिरूपणञ्च । तस्या
सात्त्विक-राजस-तामस-पुराणसंहितादिविभागकथनं । तुलसीमाध्वधारणस्य नित्य-
त्वनिरूपणं । आधारणे निन्दाकथनं । गुरुत्यागदोषकथनं । अवैष्णवोपदिष्टमन्त्रस्य
निष्फलत्वकथनं । श्रीछायाङ्गनप्रकारकीर्तनं । तत्र प्रबोधनविधिकथनं । अर्थ-
द्रव्याणि । शालग्रामशिलाङ्गने आवाहनादिनिषेधकीर्तनं ।

३ ये, प्रकाशे,—शालग्रामस्वरूपनिरूपणं । शालग्रामकव्यविक्रयःदिनिषेधः । तत्पूजाया-
मधिकारिनिरूपणं । स्त्रीसञ्चूद्रयेरपि तत्र अधिकारकथनञ्च । ब्राह्मण-वैष्णवादि-
लक्षणकथनं । शुद्धिकथनं । श्रीमूर्तिसेवाप्रकारकीर्तनं । पञ्चास्रतस्नानविधिः ।
पञ्चास्रतपरिमाणनिरूपणं । उद्घर्तनविधानं । गन्धादिनिरूपणं । नैवेद्यनिरूपणं ।
तत्र पात्रादिनिरूपणं । भक्ष्याभक्ष्यनिरूपणं । द्वात्रिंशदपराधनिरूपणं । तुलसीप्रण-
विधिः । तुलसीपूजाया नित्यत्वकथनं । विहिताविहितपुण्यनिरूपणं । दसनकदान-
विधिः । श्रीमद्भागवतमाहात्म्यकीर्तनं । भागवतासङ्गृहे निन्दाकथनं । भगवत्कथा-
माहात्म्यकथनं । भगवत्प्रसादमाहात्म्यं । अनिवेदितभक्षणं निन्दाकथनं । अवैष्णवा-
न्नस्य निन्दितत्वकथनं । भगवन्निवेदितेन देवतान्तरपूजाविधानकथनं । भद्राप्रसादेन
आदकर्तव्यताविधिः । आदे अनिवेदितदाने दोषकथनं । चतुःपटुपचारणं भगवत्-
पूजनविधिः । पञ्चकालनियमादिकथनं । वाङ्माभ्यन्तरभेदाद् द्विविधवैष्णवलक्षण-
कथनं । प्रपत्तिविधिकीर्तनं । शरणागतिलक्षणं । वैष्णवमाहात्म्यकीर्तनं ।

४ र्थे प्रकाशे,—पञ्चपूजाविधानकथनं । एकादशीव्रतनित्यतादिकथनं । उपवास-

विषयः । विधिः । तदशक्तौ अनुकल्पादिविधानं । श्राद्धदिनेऽपि तत्कर्तव्यत्वनिरूपणं ।
 श्राद्धापूर्णादिषु व्यवस्थाकथनं । द्वादशीत्यविधानकथनं । उन्मीलनी-वस्त्राद्यादिमहा-
 द्वादशीनिरूपणं । महाद्वादशीनिरूपणं । चरित्रासरे आशरणनित्यताकथनं । मार्गशी-
 र्थादिद्वादशमासकृत्यनिरूपणं । वसन्तपञ्चमीकृत्यनिरूपणं । शिवरात्रिव्रतविधिकथनं ।
 दोस्तोत्सवविधिकीर्तनं । अग्निचवतुर्दशीविधिकथनं । आपादश्राद्धादश्रां तप्त-
 मुद्राधारणविधिकथनं । शयनमहोत्सवविधिः । पवित्रारोपणविधिः । जन्माष्टमीव्रत-
 विधानकथनं । श्रवणद्वादशीविधिकथनम् ।

५, ६, ७ मे प्रकाशे,—कार्तिके व्रतादिविधिकीर्तनं । कार्तिकस्नानविधिकथनं ।
 भगवत्प्रवेष्टोत्सवविधानकीर्तनं । राधाकृष्णस्नानविधिः । दामोदराष्टकलोचपाठ-
 माहात्म्यकथनं । कार्तिकदिनविशेषे कृत्यविशेषनिरूपणं । गोवर्द्धनपूजाविधिकथनं ।
 द्यूतक्रीडाविधिः । भाद्रपदीत्याकृत्यविधानं । श्रीकृष्णमूर्तिनिर्माणविधिकीर्तनं ।
 तत्र शिलापूजणदिविधिः । तत्र प्रमाणविभागदिनिरूपणं । प्रतिष्ठाविधिकीर्तनं ।
 प्रतिष्ठाप्रयोगकथनं । मद्रागणनिरूपणं । पुरश्चरणविधिकथनं । तत्र भोज्याभोज्य-
 निरूपणं । आसनादिनिरूपणं । सालासंस्कारविधिः । जपप्रकारकथनं । सिद्धमन्त्र-
 लक्षणं । विष्णुपूजनमहात्मा भोजनाद्यनुष्ठाने दोषकथनं । महाविशालनिरूपणादिकं ।
 अतिथिसत्कारविधिः । अशौचविधिकथनं । गुरुपूजनविधिः । भगवद्भक्तमा-
 हात्म्यकथनं । भावोत्पादकादिविधिकीर्तनं । भगवत्पादोदकादिमाहात्म्यकथनं ।
 अन्यप्रकारेण द्वाविंशदपराधनिरूपणं । नाममाहात्म्यकथनं । नारायणादिमूर्तीणां
 लक्षणकीर्तनम् । इति शम् ।

No. 1722. सारसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made paper, 11 x 5 inches. Folia, 181. Lines, 7 on a page. Extent, 2,538 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Nasipura, Zilā Murshidābād, Bābu Jagannāthaprasāda Gupta. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Sāra-saṅgraha. On the mysteries of the Bhaktī system and on transcendental theories regarding faith, dwelling particularly on love as an element of devotion. By Jīva Gosvāmī. The author devotes a portion of his work to the justification of the amours of Rādhā and Kṛishṇa. He was one of the principal followers of Chaitanya, and the author of several works on the Bhaktī system.

Beginning. श्रीचैतन्यमुखोद्गीर्णां हरेल्लयेति वर्णकाः ।

मज्जयन्तो जगत्प्रेम्भि विजयन्तां तदाकृयाः ॥

आददाममृणं दनैरिदं याचे पुनः पुनः ।

श्रीमद्रूपपदाम्बोजधूलिः स्थां जन्मजन्मनि ॥

श्रीलक्ष्म्यचरणं नैमि शरणं मम सन्ततं ।

हरणं सर्व्वदुःखानां शरणं यस्य तन्नपि ॥

श्रीमुकुन्दपदद्वन्द्वं कन्दमानन्दसन्ततेः ।

तनोतु मयि कारणं स्वभावैकगतौ सृष्टत् ॥

स्वमनोद्रष्टुमैकार्थलाभायास्वाद्यते मया ।

श्रीरूपकृतग्रन्थानां कोऽपि कोऽपि नवः स्फुटः ॥

जयतां मधुराम्बौ श्रीलक्ष्मणसनातनौ ।

यौ विलेखयतस्तत्त्वज्ञापिकां पुस्तिकाभिर्मां ॥

श्रीलक्ष्मणकवीन्द्रस्य पादपद्ममहर्निभं ।

स्फुरतां मानसे सम्यक् मम मन्दस्य दुर्भतेः ॥ इत्यादि ।

End.

श्रीमद्राधाचरणचरितानन्दपीयूषधारां

वारं वारं रक्तिकसदसि प्रेममत्तः प्रवर्षन् ।

स्नेहाकुण्डे पुनरपि कदा श्रीमुकुन्दाख्य आरा-

त्रेचानन्दं प्रभुरनुपमं ह्यमदीयं विधाता ॥

Colophon. इति श्रीजीवगोखामिहृतसारसङ्ग्रहः समाप्तः ।

विषयः । महाभावस्वरूपप्रकाशनं । भावलक्षणं । रागानुरागपूर्व्वरागस्वरूपकथनं । तत्र वैलक्षण्यकथनं । विरोधखण्डनं । समर्थोपाय रतेः श्रेष्ठत्वकथनं । गोपस्त्रीणां श्रीलक्ष्मणपरमशक्तित्वकथनं । महाभावं विना श्रीलक्ष्मणमाधुर्यातिशय्यानुभवो न जायते इति निरूपणं । निरुगस्वरूपप्रकाशनं । तत्र निरुगलक्षणादिकथनं । समग्रसारतिस्वरूपनिरूपणं । समर्थोस्वरूपनिरूपणं । कामानुगास्वरूपकथनं । ब्रजगोलोकयोः वैलक्षण्यकथनं । तत्र स्थगामूढादिलीलानिरूपणं । परकीयानिरूपणं । तत्र नित्यसिद्धाशक्तुभेदेन द्विविधभावलक्षणं । अथ वैमत्यखण्डनञ्च । परकीयाणां, तथा कात्यायनीव्रतपरकन्याकानां रतिवैलक्षण्यनिरूपणं । श्रीलक्ष्मणीलामत्स्यादिलीलयोः वैलक्षण्यकथनं । श्रीलक्ष्मणाराधणयोः पुरीयतया एकत्वेऽपि श्रीलक्ष्मणे द्वादशरसानामालम्बन इति निरूपणं । साधकरूपतटस्थरूपयोर्वैलक्षण्यकथनं । धामावकर-रत्यवकर-लीलावकर-साधनावकराणां लक्षणं वैलक्षण्यकथनञ्च । गोकुलाप्रकटप्रकाशत् प्रकटलीलादिशेषनिरुपणं । जन्दनन्दनस्य मधुरादिगमनवादनिरुपणं । अथ-

कटलीलागतस्वकीयालवादरूपविमतदुःशैलारोहणसोपानपञ्चकनिरसनं । तत्र या-
गमायाकार्यस्य नखरत्वचेयलवादनिरसनं । वल्लहरलीलायां राधिकादीनामनू-
ढालवादनिरसनं । नन्दनन्दनस्य यथा वसुदेवनन्दनः प्रकाशः तथा राधिकादीनां
सत्यभामादयः प्रकाशरूपा इति निरूपणं । प्रकटलीलागतस्वकीयालवादनिरसनञ्च ।
रागभार्गस्य शुद्धतामंस्थापनं । साधनचतुष्टयनिरूपणं । साधकरूपसिद्धरूपयोः
सेवनयोर्वैलक्षण्यकथनं । विविधधामावकरनिरूपणं । चतुर्विधलीलावकरनिरू-
पणं । चतुर्विधसाधनावकरनिरूपणं । द्विविधालम्बनावकरनिरूपणं । द्विविधाश्र-
यावकरनिरूपणं । द्विविधकालावकरनिरूपणं । एकविधयोगमायावकरनिरूपणञ्च ।
लीलायां विराडवादखण्डनं । समर्थोत्कर्षप्रदर्शनं । तत्र श्रीकृष्णस्य सर्वोत्कर्षनिरू-
पणञ्च । लीलायां नित्यत्वव्यवस्थापनञ्च ।

CLASSIFICATION.

I.—VEDA S'ĀSTRA.

- a.* Sañhitá (hymns).
- b.* Bráhmaṇa (ceremonials).
- c.* Aranyaka (do. appropriate for forest life).
- d.* Upanishad (theology).
- e.* Vaidika (Sútras, rituals, phonetics, &c.).

II.—ĀITIHÁSIKA S'ĀSTRA.

- a.* Itihása (history).
- b.* Purāṇa (ancient legends).

III.—KÁVYA S'ĀSTRA.

- a.* Kávyā (poems).
- b.* Nāṭaka (drama).
- c.* Champú (poetico-prose compositions).
- d.* Kosha (miscellaneous poetical collections).
- e.* Upákshyāṇa (tales and romances).

IV.—ABHIDHÁNA S'ĀSTRA (lexicography).

V.—VYÁKARAṆA S'ĀSTRA (grammar).

VI.—CHHANDAH S'ĀSTRA (versification).

VII.—ALANĀKARA S'ĀSTRA (rhetoric).

VIII.—JYOTISHA S'ĀSTRA (astronomy and astrology).

IX.—SMṚITI S'ĀSTRA (law, civil and canonical).

X.—SANGÍTA S'ĀSTRA (music).

XI.—SILPA S'ĀSTRA (arts).

XII.—KAMA S'ĀSTRA (erotics).

XIII.—DARSĀNA S'ĀSTRA (philosophy).

- a.* Sāñkhya (hylotheistic).
- b.* Nyāya (dialectic).
- c.* Vaiśeshika (physical).
- d.* Mīmāṃsā (ritualistic).
- e.* Vedānta (monotheistic).
- f.* Yoga (theocratic).
- g.* Aparādārsanika (minor systems of philosophy).

- XIV.—BHAKTI S'ASTRA (faith).
 XV.—TANTRA S'ASTRA (mysticism).
 XVI.—VAIDYAKA S'ASTRA (medicine).
 XVII.—JAINA S'ASTRA (Jaina religion).
 XVIII.—BAUDDHA S'ASTRA (Buddhist religion).
 XIX.—ANIRDISHṬA (miscellaneous).

CLASSIFIED INDEX.

	No.	Page
I.—VEDA S'ASTRA.		
1.—a. <i>Saṁhitā</i> .		
Mahánámnī-paris'ishta,	1590,	161
Nivid and Prayūga,	1575,	150
Pavamána,	1440,	50
Pavamána and Vámana S'uktas,	1382,	15
1.—b. <i>Bráhmaṇa</i> .		
Chhándogya Bráhmaṇa,	1379,	13
1.—c. <i>Aranyaka</i> .		
1.—d. <i>Upanishad</i> .		
Aitareyopanishad-bhášhya-ṭíká,	1487,	83
Ās'ramopanishad,	1596,	164
Ātharvanopanishad-bhášhya,	1372,	9
Gauḍapáda-bhášhya-ṭíká,	1482,	79
Káthakopanishad Bhášhya,	1373,	9
Māṇḍukyopanishad Bhášhya,	1374,	10
Nigudártha-dípiká,	1472,	71
Paiṅgala Upanishad,	1409,	31
Taittiríyopanishad Bhášhya,	1370,	8
1.—e. <i>Vaidika</i> .		
Adhána-nirúpaṇa,	1394,	21
Adhánánvárambhaṇiya-hotra,	1369,	7

			No.	Page
Adhána-prakarāṇa, ...	...	...	1564,	141
Adhána-prāyas'chitta, ...	...	...	1552,	132
Adhána-prayoga, ...	...	...	1365,	5
Adhāneshtī, ...	...	...	1407,	30
Agnihotra-prayoga, ...	...	...	1390,	19
Agnyādhāna-paddhati, ...	...	...	1416,	36
Aikāhika-chāturmāsya-prayoga, ...	...	...	1556,	134
Aishṭika-prāyas'chitta, ...	...	...	1553,	133
Anukramanikā-vivarāṇa, ...	...	...	1512,	105
Apastamba Sūtra, ...	...	...	1685, 1686 261,	262
Apatnikādhāna-nirṇaya, ...	...	...	1424,	41
Ashtāvikṛiti-vivṛiti, ...	...	...	1492,	87
As'valāyana-sūtra-prayoga-dīpikā, ...	...	...	1387,	17
Baudhāyana-chāturmāsya Sūtra, ...	...	...	1574,	150
Baudhāyana Daidhakāṇḍa, ...	...	...	1571,	146
Bhāradvāja-paribhāshā-sūtra, ...	...	...	1368,	7
Bhāradvāja Sūtra, ...	...	...	1395,	21
Bodhāyana Sūtra, ...	...	...	1425,	41
Brahmatva-prayoga, As'valāyana, ...	...	...	1363,	4
Chhalākshara, ...	...	...	1559,	136
Dars'a-pāurnamseshṭi-prayoga, ...	...	...	1386,	17
Dars'a-pūrṇamāsa-prakarāṇa, ...	...	...	1554,	133
Dars'a-pūrṇamāsa-prāyas'chitta-prakarāṇa, ...	...	...	1555,	134
Dhātu-lakshana, ...	...	...	1591,	161
Dvādas'āha-hotra-prayoga, ...	...	...	1383,	15
Ekāha-pras'na, ...	...	...	1461,	64
Grihya-vivarāṇa, ...	...	...	1679,	255
Hiraṇyakes'ī Sūtra, ...	...	...	1375, 1473, 10,	72
Jaṭāpātala-dīpikā, ...	...	...	1525,	115
Jyotsnā, ...	...	...	1505,	100
Kalpa-vivarāṇa, ...	...	...	1400,	25
Kapardi-bhāshya, ...	...	...	1469,	70
Laghuvṛitti, ...	...	...	1380,	13
Maitrāvaruṇa-prayoga, ...	...	...	1388,	18
Mitravindeshṭi, ...	...	...	1572,	146
Nāda-kārikā-vṛitti, ...	...	...	1434,	47
Nakshatreshṭādi, ...	...	...	1570,	145

	No.	Page
Neshṭri-prayoga,	1411,	33
Pavamāna-vidhī,	1384,	16
Prātis'ākhyā-bhāshya,	1450,	55
Prāyas'chitta, As'valāyaniya,	1576,	151
Prayoga-ratna,	1465,	66
Rahasya-ohhalākshara,	1420,	38
Rig-vidhāna,	1519,	111
Rik-saṅkhyā-paris'ishṭa,	1588,	160
Sāmānya Sūtra,	1521,	112
Soma-prayoga,	... 1393, 1463, 20,	65
Somotpatti,	1589,	160
Subrahmanya-prayoga,	1366,	6
S'ulva-pradīpa-vivarāṇa,	1459,	63
Suparṇa-chiti-paddhatī,	1460,	64
S'vara-māñjarī,	1429,	44
Uhachhalākshara,	1415,	35
Vṛihad-ṛig-vidhāna,	1518,	110
Vyūha-navarātra,	1592,	161
Yajñatantra-sudhānidhī,	1391,	19
Yajurvedi-kusaṇḍikā,	1528,	117

II.—AITHIHA'SIKA S'AS'TRA.

2.—a. Itihāsa.

Adhyātma-Rāmāyaṇa,	1501,	94
Bhāvārtha-rāmāyaṇa,	1402,	26
Sanatsujātīya-vivarāṇa,	1494,	90
Saubhari Saṅhitā,	1476,	75
S'rīharsha Charita,	1454,	57
Vṛihannārada Pañcharātra,	1704,	274

2.—b. Purāṇa.

Anvayavodhīnī,	1562,	140
Bhāgavata-kaumudī,	1641,	212
Chandika-bhāshya,	1698,	270
Ekāmra-chandrikā,	1560,	136
Ekāmra-Purāṇa,	1561,	138

	No.	Page
Gaṇeśa Gītā,	1403,	27
Gaṇeśa-sahasra-nāma-vyākhyā,	1410,	32
Kārtavyavirjyūṇa-dīpadāna-prayoga,	1620,	196
Krama Sandarbha,	1656, 1659, 1660, 1667, 231, 235	
	1668, 1669, 243, 244,	245
Nārada Purāṇa,	1680,	255
S'iva Gītā,	1488,	84
Tāratamya-stavavyākhyā,	1385,	16
Vāyu Purāṇa,	1678,	252

III.—KĀVYA S'ĀSTRA.

3.—a. Kāvya.

Aniyasī-ṭikā,	1632,	206
Bhaṭṭibodhinī,	1637,	209
Dīpikā <i>alias</i> Naishadha-dīpikā,	1506,	101
Gaṅgādevī-stottra,	1623,	199
Gaṅgāśhṭaka,	1628,	203
Gaurāṅga-smaranaikādas'aka,	1624,	200
Gīta-govinda-ṭika,	1397,	22
Jagachchandra-chandṛikā,	1421,	39
Harsha-ṛidaya,	1639,	211
Kathā-kalpa-taru,	1405,	29
Lalitā-stava-ratna,	1509,	103
Mana-charitra,	1438,	49
Rādhā-rasa-mañjarī,	1627,	202
Rādhā-vinoda-vyākhyā,	1718,	299
Rāmalīlāmṛita,	1533,	120
Rāmalīlāmṛita-krama-dīpikā,	1534,	120
Rasika-rañjinī,	1712,	294
Sis'upāla-badha-ṭikā,	1595,	163
Saubhāgya-varādhinī,	1716,	298
S'ri-rāmachandrāryāśhṭottara-s'ataka,	1378,	12
Stavāvali,	1626,	201
Subodhinī,	1636,	209
Sūryas'ataka-ṭikā,	1643,	214

			No.	Page
Vaishamyoddharaní,	..	..	1644,	215
Vidvanmanohará,	..	..	1711,	294
Vyákhyá-sudhá,	..	..	1717,	298

3.—b. *Nátaka.*

Govinda-vallabha Náṭaka,	..	..	1672,	247
Jagannátha-vallabha Náṭaka,	..	..	1565,	142
Mudrárákshasa-purvvapíṭhiká,	..	..	1654,	227
Vidagdha-mádhava,	..	..	1609,	172

3.—c. *Champú.*

Damayantí-champú,	..	..	1412,	33
Prahláda Champú,	..	..	1427,	42

3.—d. *Kosha.*

Nítis'ataka,	..	..	1423,	40
Rasapradípa,	..	..	1710,	292
Sadupahára-ratnákara,	..	..	1661,	236
Vidvad-bhushaṇa,	..	..	1430,	44

3.—e. *Upákshyāṇa.*

IV.—ABHIDHÁNA S'ÁSTRA.

Anekártha-mañjarí,	..	..	1404,	28
Anekártha-saṅgraha,	..	..	1587,	159
Kámadhenu,	..	..	1631,	205
Námamálá <i>alias</i> S'ighrabodhiní,	..	..	1578,	152
Padachandriká Amarakosha-vyákhyá,	..	..	1702,	273
S'abdárṇavábhidhána,	..	..	1490,	85
Vaishṇavábhidhána,	..	..	1625,	200
Vibudhopades'a,	..	..	1462,	65
Vís'vaparakás'a,	..	..	1581,	154

			No.	Page
V.—VYĀKARAṆA.				
Dhātupārāyaṇa,	..	..	1640,	212
Mugdhābodha-ṭikā,	..	..	1604, 1605, 169,	170
Prākṛitapāda-ṭikā,	..	...	1594,	162
Śabda-kaustubha,	..	..	1464,	65
Sārasvatī-prakṛiyā,	..	...	1401,	26
Setu-saṅgraha,	..	..	1540,	123
Sphoṭa-tattva,	..	..	1431,	45
Subodhinī,	..	...	1417,	36
Vākya-vāda,	...	...	1692,	265

VI.—CHHANDAH.				
Piṅgala-ṭikā,	...	...	1608,	172
Subodhinī,	...	...	1715,	297
Vṛitta-muktāvalī,	...	...	1441,	50

VII.—ĀLANKĀRA.				
Ālāṅkāra-kaustubha,	...	...	1662,	237
Ālāṅkāra-kaustubha-ṭikā,	...	..	1663,	239
Ālāṅkāra-saṅgraha,	..	..	1612,	174
Ekashashṭyālāṅkāra-prakās'a,	...	..	1447,	53
Kāvya-prakās'ādars'a,	..	...	1526,	115
Kāvya-prakās'a-ṭikā,	...	..	1527,	116
Kāvya-prakās'a-rahasya-prakās'a,	...	...	1651,	224
Kāvya-prās'a-ṭikā,	..	...	1681,	258
Kāvya-prakāsa-vistārikā,	...	...	1638,	210
Sārābodhinī,	..	...	1432,	46

VIII.—JYOTISHA.				
Āryabhaṭṭa-siddhānta,	..	..	1566,	142
Bṛahma-siddhānta,	..	..	1569,	145
Daivajña-bāndhava,	..	..	1477,	76
Daivajña-vallabha,	..	..	1633,	206
Hasta-saṅjīvana,	..	..	1514,	106
Jyotisha,	..	..	1455,	60
Jyotisha-ratna-mālā,	..	..	1426,	42
Karma-prakās'a-vṛittī,	..	..	1524,	114

			<i>No.</i>	<i>Page</i>
Mahá-siddhánta,	...	...	1568,	144
Muhúrta-ratnákara,	...	...	1694,	266
Pañchas'vara,	...	...	1478,	76
Parás'ara-horá,	...	...	1515,	107
Ramala-pras'na,	...	...	1508,	102
Ramala-sára,	...	...	1479,	77
Rekhájátaka-sudhákara,	...	...	1517,	109
Saṅhitá-vivṛiti,	...	...	1491,	86
Satkritya-muktávali,	...	...	1664,	240
S'is'uhitá,	...	...	1615,	176
Upades'a-sútra-vivṛiti,	...	...	1523,	113
Vádaráyana-prasṇa,	...	...	1522,	113
Vásaná-bhášhya,	...	...	1389,	18
Vṛihajátaka,	...	...	1376,	11
Vyása-siddhánta,	...	...	1567,	143

IX.—SMṚITI S'A'STRA.

Aparárka,	...	...	1684,	260
Dáyadípa,	...	...	1671,	246
Gayá-kṛitya,	...	...	1599,	166
Jayasīṅha Kalpadruma,	...	...	1705,	276
Kálanirṇaya-prakás'a,	...	...	1706,	284
Kálatattva-vivechana,	...	...	1371,	8
Maṅgala-pujá-prayoga,	...	...	1367,	6
Nirṇayámṛita,	...	...	1707,	285
Prayoga-chúdámaṇi,	...	...	1396,	22
Práys'chitta-saṅkshepa,	...	...	1580,	153
Saṅkalpa-kaumudí,	...	...	1649,	222
Sannyása-gráhya-paddhati,	...	...	1377,	11
Saṅskára-paddhati,	...	...	1392,	20
Sīṅha-siddhánta-sindhu,	...	...	1621,	197
Smṛiti-sára,	...	...	1642,	213
Smṛiti-sudhákara,	...	...	1699,	271
S'raddha-chintámaṇi,	...	...	1650,	223
S'raddha-darpana,	...	...	1653,	226
S'raddha-kāṇḍa,	...	...	1701,	273

			No.	Page
Sráddha-karma-vidhi, ...	...	...	1690,	264
Suddhyádi-saṅgraha, ...	...	...	1539,	123
Suddhyadi-vyāvasthá-saṅkshēpa, ...	...	...	1550,	130
Suryārghyadána-prayoga, ...	...	...	1582,	156
Tithi-nirṇaya, ...	...	...	1689,	264
Varsha-kaumudī, ...	...	...	1530,	118
Vṛihaspati Saṅhitá, ...	...	...	1516,	108
Vyavasthá-sárasaṅgraha, ...	...	...	1708,	289
Yas'ovanta-bhāskara, ...	...	...	1697,	269

X.—SANGÍTA S'A'STRA.

XI.—SILPA S'A'STRA.

XII.—KA'MA S'A'STRA.

Rasika-ranjini, ...	...	...	1712,	294

XIII.—DARSA'NA S'A'STRA.

13.—a. *Sáṅkhyā*.

13.—b. *Nyāya*.

Ākhyāta-vichāra, ...	...	...	1541,	124
Anumāṇa-chintāmaṇi Tippani, ...	...	...	1601,	167
Anumityádi-vādhānta-ṭīkā, ...	...	...	1542,	124
Apūrva-vāda-rahasya, ...	...	...	1538,	122
Bhāshāratna, ...	...	...	1719,	300
Bhāva-dīpikā, ...	...	...	1408,	31
Chintāmaṇi-prakās'a, Anumāṇa-khaṇḍa, ...	...	...	1546,	126
Chintāmaṇi-prakās'a, Pratyaksha-khaṇḍa, ...	...	...	1545,	126
Guṇasāra-mañjarī, ...	...	...	1453,	56

			No.	Page
Hetvābhāsha-dīdhiti-ṭippanī,	...	...	1448,	54
Lilāvati-rahasya,	...	...	1611,	173
Manyāloka-darpaṇa,	...	...	1548,	128
Nis'chayatva-nirukti,	...	...	1428,	43
Nyāya-ratnamālā,	...	...	1557,	134
Nyāya-siddhānta-mañjarī-dīpikā,	...	...	1452,	56
Nyāya-trisūtrī-vārtika,	...	...	1504,	100
Nyāya-vārtika-tātparya-ṭikā,	...	...	1543,	125
Padārtha-khaṇḍana-ṭippanī,	...	...	1495,	91
Paroksha-jñāna,	...	...	1439,	49
Pratyaksha-manidīdhiti-vyākhyā-vivechana,	...	...	1547,	127
Pravartaka-jñāna-nirūpaṇa,	...	...	1593,	162
S'ābda-bodha-prakṛiyā,	...	...	1695,	267
S'abda-prāmānya-rahasya,	...	...	1610,	173
S'abdas'akti-prakās'ikā-prabodhini,	...	...	1544,	125
S'aktivāda,	...	...	1537,	122
Sāmānya-lakṣhaṇa-dīdhiti-ṭippanī,	...	...	1449,	54
Tarka-prasaṅga,	...	...	1442,	51
Tarka-saṅgraha Ṭikā,	...	...	1683,	259
Upamāna-khaṇḍa,	...	...	1652,	225
Vidivāda-ṭikā,	...	...	1531,	119

13.—c. *Vaiśeṣika*.

Tarkāmṛita,	...	...	1451, 1510,	55, 103
Vaishayika-sūtropaskāra,	...	...	1606,	170

13.—d. *Mīmāṃsā*.

Bhāṣā-ratna,	...	...	1532,	119
Bhaṭṭa-dīpikā,	...	...	1583,	156
Mīmāṃsā-s'āstra-sarvas'va,	...	...	1507,	102
Mīmāṃsā-vārtika,	...	...	1577,	151
Pramāṇa-pārayaṇa,	...	...	1499,	93
Pūrva-mīmāṃsā-saṅgraha,	...	...	1498,	92
Siddhānta-s'a-gūḍārtha-prakās'e,	...	...	1597,	165

			No.	Page
Tantrarātna-ṭīkā,	...	...	1586,	159
Vihāra-vāpī,	...	...	1381,	14

13.—c. *Vedānta.*

Advaita-siddhānta-vidyotana,	...	...	1444,	52
Advaita-siddhi,	...	...	1503,	98
Advaita-siddhiyupanyāsa,	...	...	1558,	135
Akā'sopanyāsa,	...	...	1443,	51
Amṛita-varshinī,	...	...	1437,	48
Ātmabodha Ṭīkā,	...	...	1677,	252
Bhagavadgītā-bhāṣya,	...	...	1563,	141
Brahmāmṛita-varshinī,	...	...	1484,	81
Daśas'lokī,	...	...	1535,	121
Kaivalya-dīpikā,	...	...	1466,	67
Laghu-chandrikā,	...	...	1500,	94
Les'a-saṅgraha, <i>alias</i> Mīmāṃsā-les'a-saṅgraha,	...	...	1579,	153
Nyāya-makaranda,	...	...	1682,	259
Pañcha-bhūta-viveka-dīpikā,	...	...	1471,	71
Pañcha-tattva-prakāś'a,	...	...	1436,	48
Rātna-traya-parīkṣhā-saṭīka,	...	...	1688,	263
Sahasropades'ī,	...	...	1474,	73
S'āntirasa-nāṭaka <i>alias</i> Dvādas'a-mahāvākya-		siddhānta,	1696,	268
S'āstra-siddhānta-les'a-saṅgraha,	...	1496,	1573,	91, 147
Siddhānta-chandrikā,	...	...	1493,	89
Siddhānta-chandrikā-ṭīkā,	...	...	1497,	92
Siddhānta-vindu,	...	...	1483,	80
Sivāṣṭamūrti-tattva-prakāś'a,	...	...	1687,	262
S'rutisārasamuddharaṇa,	...	...	1584,	157
Tattva-saṅgraha, Vedānta-tattva-traya-nirūpaṇa,			1691,	265
Tattva-sāra,	...	...	1585,	158
Upades'a-sahasrī,	...	...	1475,	74
Vākya-sudhā-vivaraṇa,	...	...	1445,	52
Vedānta-kalpa-latā,	...	...	1414,	34
Vedānta-kalpataru-parimala,	...	...	1413,	34

			No.	Page
Vedānta-saṁjñā-nirūpaṇa,	...	..	1485,	82
Vijñāna-navaka,	...	...	1720,	300
Vivaranopanyāsa,	...	...	1433,	46
Viveka-sāra,	...	...	1399,	24

13.—f. *Yoga.*

Haṭṭadīpikā-ṭīkā,	...	...	1513,	105
Jīvanamukti-viveka,	...	...	1486,	82
Kapila-gītā,	...	...	1676,	251
Yoga-tārāvalī,	...	...	1675,	250

13.—g. *Aparādārsanika.*

Bhagavadgītā-guḍārtha-dīpikā,	...	...	1364,	5
Bhagavadgītā-tātparyabodhinī,	...	...	1456,	61
Bhagavadgītā-ṭīkā, Hariyaśi,	...	...	1693,	266
Guḍārtha-dīpikā,	...	...	1470,	70
Pañchāli-bhagavadgītā-ṭīkā,	...	...	1703,	274

XIV.—BHAKTĪ S'A'STRA.

Adhyātma-bhāgavata,	...	...	1457,	62
Bhagavad-bhaktī-chandrikollāsa,	...	...	1468,	69
Bhagavata-sandarbhā,	...	...	1666,	242
Bhaktī-rasāyana,	...	...	1458,	62
Dāsa-bodha,	...	...	1406,	29
Govinda-virudāvalī,	...	...	1673,	248
Haritattva-muktāvalī,	...	...	1489,	85
Kṛishṇa-sandarbhā,	...	...	1658,	234
Nibandha-tattva-dīpa,	...	...	1435,	47
Parmārtha-sandarbhā,	...	...	1657,	233
Prārthanā-s'ataka,	...	...	1600,	167
Prīti-sandarbhā,	...	...	1665,	241
Raṅgabhrīṅgavallī,	...	...	1419,	38
Sāra-saṅgraha,	...	...	1722,	303

			<i>No.</i>	<i>Page</i>
S'ṛīkṛishṇa-stavamálá,	...	...	1614,	175
Stavamálá,	...	...	1529,	117
Tattva-sandarbhā,	...	...	1670,	245
Vihāri S'atasayyá,	...	...	1398,	23
Vilakshāṇa-chaturdas'aka,	...	...	1622,	199

XV.—TANTRA S'ĀSTRA.

Abhisheka-paddhati,	...	...	1536,	121
Āgama-kaumudī,	...	...	1549,	129
Bháva-chintāmaṇi,	...	...	1520,	112
Bhútaḍāmara Tantra,	...	...	1598,	165
Krama-dīpiká,	...	...	1551, 1645,	132, 215
Lalitá-rahasya,	...	...	1674,	249
Mantra-bhágavata,	...	...	1511,	104
Mantra-chandriká,	...	...	1709,	291
Mantra-chintāmaṇi,	...	...	1619,	195 .
Mantra-mahodadhi-nauká,	...	...	1713,	295
Mantra-mahoddhi-padārthādars'a-ṭiká,	...	...	1714,	296
Nirājana-prakás'a,	...	...	1603,	169
Syámá-kalpa-latiká,	...	...	1613,	175
Sádhana-dīpiká,	...	...	1721,	301
Tárá-bhakti-taraṅginí,	...	...	1607,	171
Tárá-vilásodaya,	...	...	1692,	16 ~
Tripurá-paddhati,	...	...	1617,	182
Vidyá-kalpa Sūtra,	...	...	1467,	69
Vṛihanníla Tantra,	...	...	1655,	229

XVI.—VAIDYAKA S'ĀSTRA.

As'va-chikitsita,	...	...	1648,	221
As'va-vaidyaka,	...	...	1647,	217
Jvara-chikitsá,	...	...	1418,	37
Nánáushadha-vidhi,	...	...	1635,	208
Rasa-kaumudī,	...	...	1616,	178
Rasendra-chintāmaṇi,	...	...	1422,	39
Sálahotra,	...	...	1646,	217

			No.	Page
Sañjña-samuchhaya,	...	...	1481,	79
Siddhānta-chintāmaṇi,	...	...	1634,	207
Suvodhinī,	...	...	1629,	203
Tattva-chandrikā,	...	...	1630,	204
Vaidyarahasya-paddhati,	...	...	1480,	78
Vidyā-prakāśa-chikitsā,	...	...	1446,	53
Yogāmṛita,	...	...	1618,	183

XVII.—JAINA S'ĀSTRA.

Syādvāda-mañjarī,	...	...	1502,	97

XVIII.—BAUDDHA S'ĀSTRA.

XIX.—ANIRDISHṬA.

Kapila Sañhitā,	...	...	1362,	1
Pañchakalpa-ṭika,	...	...	1700,	272

आत्मानं गीतादिद्वयस्य विद्यते मितं
मन्त्रं तत्रादिगणनात्तमन्त्रं यद्विदुः स
वेत्तेत्येवमस्ति न तत्रादिद्वयस्य विद्यते
मन्त्रं तत्रादिगणनात्तमन्त्रं यद्विदुः स

तत्रादिद्वयस्य विद्यते मितं
मन्त्रं तत्रादिगणनात्तमन्त्रं यद्विदुः स
वेत्तेत्येवमस्ति न तत्रादिद्वयस्य विद्यते
मन्त्रं तत्रादिगणनात्तमन्त्रं यद्विदुः स

तत्रादिद्वयस्य विद्यते मितं
मन्त्रं तत्रादिगणनात्तमन्त्रं यद्विदुः स
वेत्तेत्येवमस्ति न तत्रादिद्वयस्य विद्यते
मन्त्रं तत्रादिगणनात्तमन्त्रं यद्विदुः स

तत्रादिद्वयस्य विद्यते मितं
मन्त्रं तत्रादिगणनात्तमन्त्रं यद्विदुः स
वेत्तेत्येवमस्ति न तत्रादिद्वयस्य विद्यते
मन्त्रं तत्रादिगणनात्तमन्त्रं यद्विदुः स

Facsimile of the last page of a MS. of the Āvasyaka Sūtra, seven hundred and forty-two years old : Samvat 1189 = A. D. 1132.

N₂✓

Central Archaeological Library,
NEW DELHI.

Call No.

23550
091.4912 / Mit

Author—

Mitra, R.

Title—

Notices of Sanskrit.

M.S.S.
Vol - III - IV

Borrower No.

Date of Issue

Date of Return

"A book that is shut is but a block"

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL LIBRARY
GOVT. OF INDIA
Department of Archaeology
NEW DELHI.

Please help us to keep the book
clean and moving.